

2019-2020 ANNUAL REPORT

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی
Maulana Azad National Urdu University
(A Central University, MoE, Govt. of India) Accredited "A" Grade by NAAC
Gachibowli, Hyderabad-500 032 Ph. 020-23006612-15
www.manuu.edu.in

[f manuuhydofficial](#) [t officialmanuu](#) [y imcmanuu](#) [i manuuhyd](#)

Maulana Azad National Urdu University

22nd Annual Report

1st April 2019 to 31st March 2020

Visitor
President of India
Shri Ram Nath Kovind

Chancellor
Shri Firoz Bakht Ahmed

Vice Chancellor
Dr Mohammad Aslam Parvaiz

Pro Vice Chancellor
Professor Ayub Khan

Registrar
Dr M. A. Sikandar

Maulana Azad National Urdu University
(A Central University)
Accredited “A” Grade by NAAC
Gachibowli, Hyderabad – 500 032, Telangana, India

CONTENT

1.	The Vice Chancellor's Lead-in	5
2.	University Visibility	7
3.	Statutory Officers, Executive Council, Academic Council and Finance Committee	10
4.	<u>Progress Accountability</u>	12
	Enrollment of the Students in 2019-2020	12
	Enrolment in Distance Education Programmes	15
	Students' Research: MPhil & PhD	15
	Students' Publication	20
	Students' Placements	23
5.	<u>The Academics' Enrichment & Contribution</u>	28
	Faculty's Projects	28
	Faculty's Publications: Research Papers/Articles	29
	Faculty's Publications: Books/Edited Books/Translations/Chapters	37
6.	<u>The Schools of Studies & Departments</u>	43
	Department of Arabic	44
	Botany Section	47
	Chemistry Section	48
	Department of Computer Science and Information Technology	48
	Department of Economics	51
	Department of Education and Training	53
	Department of English	54
	Department of Hindi	57
	Department of History	60
	Department of Islamic Studies	61
	Department of Management & Commerce	63
	Department of Mass Communication and Journalism	65
	Department of Mathematics	66
	Department of Persian	67
	Physics Section	69
	Department of Political Science	70
	Department of Public Administration	74
	Department of Social Work	75
	Department of Sociology	78
	Department of Translation	79
	Department of Urdu	79
	Department of Women Education	82
	Zoology Section	84
7.	<u>Teacher Education Colleges</u>	85
	College of Teacher Education-Asansol	85
	College of Teacher Education-Aurangabad	87
	College of teacher Education- Bhopal	87
	College of Teacher Education- Bidar	90
	College of Teacher Education-Darbhanga	91
	College of Teacher Education- Nuh	95
	College of Teacher Education-Sambhal	96
	College of Teacher Education-Srinagar	98

8.	<u>Off Campuses</u> MANUU Satellite Campus Lucknow MANUU Arts and Science College for Women, Budgam	99 99 103
9.	<u>Polytechnics</u> Polytechnic, Bangalore Polytechnic, Cuttack Polytechnic, Darbhanga Polytechnic, Hyderabad Polytechnic, Kadapa	103 103 104 106 107 108
10.	<u>Industrial Training Institutes (ITI)</u> ITI Bengaluru ITI Darbhanga ITI Hyderabad	108 109 109 109
11.	<u>Schools</u> Model School Darbhanga Model School Hyderabad Model School Nuh (Mewat)	110 110 111 112
12.	<u>Research and Training Centres</u> Al-Beruni Centre for Study of Social Exclusion and Inclusive Policy (ACSSEIP) Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers (CPDUMT) Centre for Urdu Culture studies (CUCS) Centre for Women Studies (CWS) Haroon Khan Sherwani Centre for Deccan Studies (HKSCDS) UGC- Human Resource Development Centre (UGC-HRDC)	113 113 115 118 119 120 122
13.	<u>Directorate of Distance Education</u> Regional & Sub-Regional Centres	124 127
14.	<u>Examination Branch</u>	129
15.	<u>Academic Support Service Directorates and Centres</u> Centre for Information Technology (CIT) Directorate of Admissions Directorate of Translation & Publication Instructional Media Centre (IMC)	130 130 130 131 134
16.	<u>Offices of Deans</u> Dean, Alumni Dean, International Students Dean, Students Welfare	136 136 136 136
17.	<u>Central Redressal Mechanisms</u> CPIO Internal Complaint Committee	137 137 137
18.	<u>The Central Facilities</u> Central Library Directorate of Physical Education Guest House	137 137 138 139

	Health Centre Hostels Placement and Training Cell	139 139 139
19.	<u>Governance (Academic & Administrative)</u> Academic Section Establishment and Recruitment – I Establishment and Recruitment – II Estate Section Finance & Accounts Hindi Cell Internal Audit Cell Planning and Development Proctor's Office Public Relations Office Purchase & Store Section Reservation Cell	140 140 140 140 141 141 142 142 144 144 145 145
20.	<u>Internal Quality Assurance Cell (IQAC)</u>	145
21.	<u>The Year at a Glance</u>	146

1. THE VICE CHANCELLOR'S LEAD-IN

This is the 22nd Annual Report of Maulana Azad National Urdu University (MANUU). Since its establishment in 1998, MANUU has come a long way to become one of the top central universities of the country. MANUU's academic achievements have markedly increased during this period of report, that is, 2019-2020. The mandate of MANUU which is the protection and promotion of the Urdu language has determined its direction of progress. When I reminisce the academic evolution of MANUU, I found that every vice chancellor of MANUU has committed himself to the materialization of the mandate of MANUU. The academic expansion of MANUU matches its mandate. Its presence in 13 states of the country stands as its testimony to the unprecedented commitment that its vice chancellors showed to promote Urdu in higher education.

Notwithstanding this, with the changing educational scenario, the demands of higher education have also changed. Quality, Research, Consultancy, and Revenue generation have become the parameters to assess the contribution and progress of any University; and MANUU, despite a university established solely for the promotion and development of Urdu, cannot have exemption from such demands and expectations. This has been fully realised by MANUU, and has set itself to fulfil not only its mandate but also to meet the expectations of the higher education by providing quality higher education in Urdu, and having meaningful research carried out through Urdu. The efforts of MANUU are fruiting and are apparent in this report.

MANUU's Directorate of Distance Education has also been in the fore front for the implementation of the mandate by taking higher education through Urdu to remote parts of the country, and by providing higher education access to house wives, girls and working men and women. The endeavour of MANUU is to make Urdu and vocational, technocial and higher education easily accessible to one and all through the campus as well as distance modes of education and to provide focus on women education.

The students of MANUU though received education in Urdu, have been on the national scene through their achievements. Be it higher education or education at the vocational level. The students of Polytechnic Hyderabad has bagged the prestigious Chhatra Vishwakarma Award 2019. The team secured first position in a national competition organized by All India Council for Technical Education (AICTE), New Delhi.

MANUU has been making progress in all its disciplines and departments and setting benchmarks of its own for increasing the higher education ratio in the country and contributing to the development of educational set up of the nation.

MANUU awaits approval from UGC and the Ministry of Education (formerly MHRD), to establish departments which offer science programmes. It offers degree programmes in zoology, botany, physics and chemistry, but it is not given any approval for the establishment of the departments, which require sanctioning of posts thereof.

The last month of the period of this report has witnessed and triggered an unexampled phase in the span of human existence that changed the course of every aspect of human life and living. The reference is to the coronavirus pandemic which like every field has changed education and its system of delivery also. Education from preschool to doctoral level has changed. In-person teaching and learning completely replaced with online and virtual teaching and learning. Perhaps, it would have taken at least 5 to 10 more years to bring online and virtual learning in different parts of our country but Covid-19 has advanced it. Every aspect of education whether academic or administrative has gone almost online now.

MANUU has been quick in realizing the seriousness of the issue and encouraged its faculty to adapt to technological driven online teaching, and complete the curriculum, which they did in time.

One of the best administrative practices of MANUU during this period of report is the introduction and implementation of biometric attendance for teaching and non-teaching staff. A large number of people participated in biometric attendance. Unfortunately, the pandemic played havoc, and due to government advisories and health safety concerns, the practice has been stopped.

Another achievement of MANUU is the transparency that has been achieved in evaluation system. The display of the answer scripts to the students and discussion with them to improve their knowledge and presentation have created a truly transparent and unbiased environment in MANUU as to the conduct of the examination and evaluation. It is very easy now to assess our learning outcomes.

MANUU has ushered technology in all its academic and administrative work. From admission to examination, every aspect of academic administration is conducted through employing information technology. MANUU has a well placed integrated University Management System (iUMS). All the rules and policies related to MANUU from recruitment to recoupment are spelled out on its website at their appropriate places.

This report belongs to the period of former Vice Chancellor Dr Mohammad Aslam Parvaiz who after completing four years of his tenure resigned, he was succeeded by the in-charges, Professor Ayub Khan and then Professor Fatima Begum.

MANUU thanks the Ministry of Education (formerly Ministry of Human Resource Development), Govt. of India, University Grant Commission (UGC), National Council for Teacher Education (NCTE), the Distance Education Bureau (DEB), the All India Council of Technical Education (AICTE), and the National Assessment & Accreditation Council (NAAC) for their guidance and support at all academic and administrative levels.

Prof. S. M. Rahmatullah
The Vice Chancellor I/c.,
MANUU

2. UNIVERSITY'S VISIBILITY

Maulana Azad National Urdu University (MANUU) is a Central University established by an Act of Parliament in 1998. The objects of the University are:

- *to promote and develop the Urdu Language*
- *to impart education and training in vocational and technical subjects through the medium of Urdu,*
- *to provide wider access to people desirous of pursuing programmes of higher education and training in Urdu medium through teaching on the campus as well as at a distance, and*
- *to provide focus on women education*

The objects of the University, and the ‘Powers of the University’ enshrined in its *Acts and Statutes*, oblige it to protect, promote and develop the Urdu language through all academic resources and means at its disposal.

The Main Campus of MANUU is spread over an area of 200 acres, in Gachibowli, Hyderabad, Telangana State. It has Satellite Campuses, in Lucknow, Uttar Pradesh and Srinagar, Jammu & Kashmir. It has eight Colleges of Teacher Education, one each at, Asansol, Aurangabad, Bhopal, Bidar, Darbhanga, Nuh, Sambhal and Srinagar; five Polytechnics one each in Bengaluru, Cuttack, Darbhanga, Hyderabad and Kadapa; five ITIs one each at Bengaluru, Cuttack, Darbhanga, Hyderabad, and Kadapa; and three Urdu Model Schools, one each at Darbhanga, Hyderabad and Nuh.

MANUU offers its higher education programmes from its inception through distance Mode. Its Directorate of Distance Education is located in the Main Campus, Hyderabad. The Directorate has nine Regional Centres, one each at Bengaluru, Bhopal, Darbhanga, Delhi, Kolkatta, Mumbai, Patna, Ranchi, and Srinagar; and five Sub-Regional Centres, one each at Amravati, Hyderabad, Jammu, Lucknow, and Nuh.

The Main Campus houses buildings for Administration, School of Languages, Linguistics and Indology, School of Education and Training, School of Arts and Social Sciences, School of Commerce & Management, School of Sciences, School of Journalism and Mass Communication, School of Technology (formerly, School of CS&IT), Directorate of Distance Education, Centre for Urdu Culture Studies, H.K. Sherwani Centre for Deccan Studies, Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers, Human Resource Development Centre, Instructional Media Centre, Two Girls Hostels, Four Boys Hostels, Two Guest Houses, Health Centre, Five Auditoriums, an Open Air Auditorium Complex, Library, Polytechnic, ITI, Central Park, Dean Students Welfare building, Proctor’s Office building, Bank & Post Office building, Residential Staff Quarters, and Residential Quarters for Vice Chancellor, Pro Vice Chancellor, Registrar and Finance Officer.

The Governing bodies of the University are the Court, the Executive Council, Academic Council, School Boards, Boards of Studies of the Departments, Finance Committee and other such committees and authorities as declared by the Statutes of the University. The Chancellor is an ex-officio chairperson of the Court. The Vice Chancellor is an ex-officio chairman of the Executive Council, Academic Council and Finance Committee.

MANUU is a member of Association of Indian Universities, Association of Commonwealth Universities, Asian Association of Open Universities, Association for the Study of Pensionate Societies, India International Centre and Indian Academy of Social Sciences.

MANUU started offering its educational programmes from the year 1998 through distance mode, and from 2004 through regular mode.

MANUU has been accredited twice with A grade by National Assessment and Accreditation Council (NAAC): first in 2009 with 3.23 score, and second time in 2016 with 3.09 score.

Programmes of Study

During 2019-2020, the following programmes and courses have been offered by MANUU in its regular/campus mode of education:

BA, BA Hons., B.Com., B.Ed., BSc, B.Tech. (Computer Science), B.Voc. in Medical Imaging Technology (MIT) and Medical Laboratory Technology (MLT).

MA in Arabic, Economics, English, Hindi, History, Islamic Studies, Journalism and Mass Communication, Persian, Political Science, Public Administration, Sociology, Translation, Urdu, and Women Studies; MBA, MCom, MCA, MEd, MSc (Mathematics), Master of Social Work, and M.Tech. (Computer Science).

PhD in Arabic, Botany, Chemistry, Commerce, Computer Science, Economics, Education, English, Hindi, History, Islamic Studies, Journalism & Mass Communication, Management, Mathematics, Persian, Physics, Political Science, Public Administration, Social Work, Sociology, Social Exclusion and Inclusive Policy, Translation, Urdu, Women Studies, and Zoology.

Diploma in Elementary Education, Diploma in Arabic, Advance Diploma in Professional Arabic, Certificate Course in Proficiency in Arabic, Diploma in Islamic Studies, Diploma in Persian, PG Diploma in Retail Management, Certificate Course in Urdu, Diploma in *Tahseen-e-Ghazal*, PG Diploma in Functional Urdu, Bridge Course for BCom./BSc., Bridge Course for Polytechnic, Diploma in Civil Engineering, Diploma in Computer Science Engineering, Diploma in Electronics and Communication Engineering, Diploma in Information Technology, Diploma in Mechanical Engineering, Diploma in E.E.E., Diploma in Automobile Engineering, and Diploma in Apparel Technology

In all, MANUU offered 10 UG programmes, 21 PG programmes, 25 doctoral programmes, 02 PG diplomas, and 16 Diplomas, in its regular mode of education. Through its Directorate of Distance Education MANUU offered 05 UG programmes and 06 PG programmes.

In the academic year 2019-2020, 2792 students are admitted in regular programmes, out of which 2092 are male students, and 700 are female students. Out of these about 47 students are PWD. This makes 74.92 percent male students and 25.07 percent female students.

Overall, MANUU has 5148 students on roll in its regular programmes during the period of this report, out of which 3746 are male students and 1402 are female students. Women students in regular programmes are about 27.23 percent whereas male students are about 72.76

In the Directorate of Distance Education, during this period of report, 24978 students are on roll, out of which 12903 are male students and 12075 are female students. This makes 51.65 percent male students and 48.43 percent female students pursuing higher education in MANUU.

The students on roll right now in MANUU are from at least twenty states of India. This speaks of its true national character, popularity and reach.

During this period of report about 200 students of MANUU have been placed in various organizations, industries and institutions in India and abroad.

Research and Publication

During this period of report, 60 scholars of MANUU have been awarded PhD degrees and 23 students have completed their MPhil programmes. Eight students have been granted JRF. The students have

published 44 articles & papers in peer reviewed journals, 16 chapters in books, and five books. The students attended more than 175 conferences and seminars wherein some presented their papers and some participated as delegates.

The teachers of MANUU have 10 research projects this year, 139 research papers, 24 books and 86 chapters which include preparation of self-learning material as well.

The teachers of MANUU have participated as paper presenters, resource persons and delegates in about 261 conferences/seminars/workshops in India and abroad; and about 138 teachers attended refresher courses, orientation programmes, faculty development and various training programmes.

More than hundred teachers of MANUU are the members of various boards, councils, senates etc. of various national and international educational institutions and academic and social organisations.

Memorandum of Understanding (MoUs)

During 2019-2020, MANUU has solemnized Memorandum of Understanding (MoUs) with Tashkent State Institute of Oriental Studies, Tashkent, Uzbekistan, (13th April, 2019); NAVOI State Pedagogical Institute, Uzbekistan, (28th May, 2019); Sahrudaya Health Care Private Limited (Maxcure Hospitals) Hyderabad, (29th June, 2019); Tokyo University of Foreign Studies, Japan, (18th December, 2019); and the NALSAR University of Law, Hyderabad, (29th December, 2019).

Women Education

MANUU has been focusing on providing higher education accessibility to women through various facilities and relaxation. Women are given weightage in qualifying marks, relaxation in age, waiver of first semester tuition fee, 33% reservation and so on.

Out of 5148 students on roll in its regular programmes during the period of this report, 1402 were female students which are about 27.23 percent; however, in the distance mode of education, out of 24978 on roll students, 12075 are female students, which make them 48.43 percent of the total enrolment. Certainly, the Directorate of Distance Education is able to fulfil one of the objects of MANUU, that is providing higher education to women.

Social Commitments & Outreach

MANUU has undertaken social outreach activities envisaged by the Government of India such as Swachh Bharat under Unnat Bharat Abhiyan Cell and National Service Scheme Cell. The NSS Cell of MANUU has been organizing blood donation camps in association with the hospitals in the University campus. The Department of Social work is actively engaged with slum clusters in Hyderabad in collaboration with NGOs/CBOs. During this period of report the students participated and volunteered in extension activities such as World AIDS Day Program, World Mental Health Day, Citizen Enlightenment Campaign, Career Expo for Person with Disabilities etc. The students also participated in Swachhata Pakhwada, FIT India Movement.

3. VISITOR, STATUTORY OFFICERS, EXECUTIVE COUNCIL, ACADEMIC COUNCIL AND FINANCE COMMITTEE

Visitor:

Honourable Shri Ram Nath Kovind

President of India

The members of the Executive Council, Academic Council and Finance Committee are listed below:

Statutory Officers:

Shri Firoz Bakht Ahmed, Chancellor

Dr Mohammad Aslam Parvaiz, Vice Chancellor

Professor Ayub Khan, Pro Vice Chancellor

Dr M.A. Sikandar, Registrar

Executive Council

Dr. Mohammad Aslam Parvaiz Vice Chancellor & Chairman	Prof. Shashikanth Sharma Himachal Pradesh University
Prof. Panchanan Mohanty, University of Hyderabad	Prof. Bharat Bhaktibhai Ramanuj, Saurashtra University
Prof. V. Kamakshi Prasad, JNTU College of Engineering, Hyderabad	Prof. Mohammed Naseemuddin Farees Dean SLL&I, MANUU
Prof. Saneem Fatima Dean SC&BM, MANUU	Prof. Abdul Wahid Dean School of CS & IT
Prof. Ehtesham Ahmad Khan Dean, SMC&J	Prof. Mohammad Zafaruddin Prof. & Director, CUCS
Prof. P. F. Rahaman Director, I/c, DDE, MANUU	Dr. Sadaquat Ali Khan, Associate Prof. of Education, CTE- Bidar
Dr. Syed Mahmood Kazmi, Assistant Professor, Dept. of Urdu, MANUU	Dr. M.A. Sikandar, Registrar, MANUU & Ex- Officio Secretary

Academic Council

Dr. Mohammad Aslam Parvaiz Vice Chancellor & Chairman	Prof. Mohammed Naseemuddin Farees Dean SLL&I
Dr. Ayub Khan, PVC	Prof. S. M. Rahmathullah Dean, SASS
Prof. Abdul Wahid Dean School of CS & IT	Prof. Ehtesham Ahmad Khan Dean, SMCJ
Prof. Noushad Husain Dean, SET	Prof. P. F. Rahaman Director, UGC-HRDC
Prof. Saneem Fatima Dean, SC & BM	Prof. Abul Kalam Director, DDE, MANUU
Prof. Mohammed Zafaruddin Director, CUCS	Prof. Fatima Begum Dept. of Education & Training
Prof. Siddiqui Mohd. Mahmood Dept. of Education & Training	Prof. Nisar Ahmed I Mulla Dept. of Management & Commerce
Prof. Aziz Bano Dept of Persian	Prof. Syed Mohammed Haseebuddin Quadri Head, Dept. of English

Prof. Shahida Head, Dept. of Women Education	Prof. Syed Alim Ashraf Head, Dept. of Arabic
Dr. Karan Singh Utwal Head, Dept. of Hindi	Prof. Mohammed Khalid Mubashir uz Zafar Head, Dept. of Translation
Prof. Shahid Naukhez Head, Dept. of Persian	Dr. Pradeep Kumar Head, Dept of CS&IT
Prof. Afroz Alam Head, Dept. of Political Science	Dr. Kaneez Zehra Head, Dept. of Public Administration
Dr. Danish Moin Head, Dept. of History	Prof. P. H. Mohammad Head, Dept. of Sociology
Prof. Mohd. Fahim Akhtar Head, Dept. of Islamic Studies	Prof. Md. Shahid Raza Head, Dept. of Social Work
Prof. Mohd. Abdul Azeem Professor, Management	Prof. Badiuddin Ahmed Professor, Management
Prof. Gulfishan Habeeb Professor, DDE	Prof. Khazi ZiaUllah RD, RC, Bengaluru
Prof. Salma Ahmed Farooqui Professor, HKS Centre for Deccan Studies	Prof. Adam Paul Patteti Principal, CTE Nuh
Prof. Farida Siddiqui Dept. of Economics	Prof. Shugufta Shaheen Professor, English
Prof. Syed Najmul Hasan, Professor, Mathematics	Prof. Nikhat Jahan Professor, DDE
Prof. Md. Faiz Ahmed Principal CTE Darbhanga	Prof. Mohd Moshahid Principal, CTE Bhopal
Prof. Mohammed Fariyad Dept. of MC&J	Prof. Mohd. Farooq Department of Urdu
Professor Mohd. Shahid Dept. of Social Work	Prof. Abdul Raheem Principal, CTE Aurangabad
Prof. M Vanaja Professor, Education & Training	Dr. Shafayat Ahmad Assistant Professor, CTE Darbhanga
Dr. Sadaqat Ali Khan Associate Professor, CTE Bidar	Dr. Akhter Pervez Librarian
Dr. Umar Farooque Azam ARD, SRC, Hyderabad	Prof. Darvesh Gopal Director, School of Social Sciences, IGNOU
Prof. Altaf Hussain VC, Mahatma Gandhi University, Telangana	Prof. Anisa Basheer Khan Environmental Science, Pondicherry University
Prof. Abdur Rasheed Professor of Urdu, JMI, New Delhi	Prof. V V Venkatramana Management, UoH
Prof. V Sudhakar Professor of Education, EFLU	Dr. M.A. Sikandar Registrar & Ex-Officio Secretary

Finance Committee

Dr. Mohammad Aslam Parvaiz Vice Chancellor & Chairman	Ms. Darshana M Dabral Joint Secretary & Financial Adviser MHRD
Shri Girish C Hosur Joint Secretary (CU), MHRD	Dr. Jitendra Kumar Tripathi Joint Secretary (CU), UGC
Mr. Mohd Naqi Former Bursar, Zakir Hussain Delhi College	Dr. Atri Bhowmik, Former FO, Maulana Abul Kalam Azad University of Technology, WB
Prof. Fatima Begum Prof. Education & Training, MANUU	Dr. M.A. Sikandar Registrar & Special Invitee
Mr. M.G. Gunasekaran Finance Officer, MANUU, & Ex Officio Secretary	

4. PROGRESS ACCOUNTABILITY

MANUU boasts of possessing quality mechanism of imparting education, effective guidance and intellectually resourceful faculty who supervise substantive and systematized research. These features attract students from all over the country to aspire to be part of MANUU. The details below present the enrollment of the students in regular programmes of study, enrollment of students in distance education programmes, research completed for PhD and MPhil programmes, students' publication and students' placements.

Enrollment of the Students in 2019-2020

The details of the programmes that MANUU offers all over the country during this period of report, i.e. 2019-2020, are given below in terms of the intake capacity, admitted numbers, and the gender wise numbers of admitted students.

Programme	Intake	Admitted in 2019-2020	Male Students	Female Students
Bachelor of Technology (Computer Science)	83	63	47	16
B.Tech. (Lateral Entry)	19	16	6	10
Bachelor of Education	125	106	73	33
Bachelor of Commerce	60	38	25	13
Bachelor of Arts	188	114	90	24
Bachelor of Arts (Hons) JMC	45	32	30	2
Bachelor of Science (ZBC)	40	35	7	28
Bachelor of Science (MPC)	40	14	13	1
Bachelor of Science (MPCs)	40	30	25	5
Bachelor of Vocational (MLT)	40	28	22	6
Bachelor of Vocational (MIT)	40	23	18	5
Bachelor of Education, CTE Srinagar	125	42	36	6
Bachelor of Education, CTE Bhopal	125	100	84	16
Bachelor of Education, CTE Darbhanga	125	108	68	40
Bachelor of Education, CTE Asansol	125	101	59	42
Bachelor of Education, CTE Aurangabad	63	47	42	5
Bachelor of Education, CTE Sambhal	63	51	37	14
Bachelor of Education, CTE Nuh	63	47	41	6
Bachelor of Education, CTE Bidar	63	29	26	3
Bachelor of Arts, Lucknow Campus	50	29	21	8
UG Total	1522	1053	770	283
Master of Arts (Urdu)	63	32	20	12
Master of Arts (Arabic)	63	52	47	5
Master of Arts (Persian)	30	24	22	2
Master of Arts (English)	75	49	38	11
Master of Arts (Hindi)	30	12	4	8
Master of Arts (Translation Studies)	20	10	7	3
Master of Arts (Public Administration)	30	7	3	4
Master of Arts (Women Studies)	30	6	4	2
Master of Social Work	33	23	18	5
Master of Arts (Political Science)	40	19	8	11
Master of Arts (History)	30	21	15	6
Master of Arts (Islamic Studies)	30	16	12	4
Master of Arts (Economics)	30	16	8	8
Master of Arts (Sociology)	30	4	4	0
Master of Mass communication & Journalism	30	18	13	5

Master of Business Administration	113	85	74	11
Master of Commerce	45	14	9	5
Master of science (Mathematics)	30	4	3	1
Master of Computer Applications	38	30	22	8
Master of Technology (Computer Science)	23	14	9	5
Master of Education	63	48	32	16
Master of Education, CTE Srinagar	63	45	21	24
Master of Education, CTE Bhopal	63	35	27	8
Master of Education, CTE Darbhanga	63	50	32	18
Master of Arts (Urdu) MANUU ASCW, Budgam, J&K	30	12	4	8
Master of Arts (English), MANUU ASCW, Budgam, J&K	30	11	2	9
Master of Arts (Islamic Studies), MANUU ASCW, Budgam, J&K	30	3	1	2
Master of Arts (Urdu)(Lucknow Campus)	30	20	7	13
Master of Arts (Arabic) Lucknow Campus	30	11	8	3
Master of Arts (Persian) Lucknow Campus	30	8	6	2
Master of Arts (English)Lucknow Campus	30	14	2	12
PG Total	1285	713	482	231
Ph.D. (Urdu)	15	9	6	3
Ph.D. (Arabic)	4	3	3	0
Ph.D. (Persian)	15	12	11	1
Ph.D. (English)	8	8	4	4
Ph.D. (Hindi)	6	6	3	3
Ph.D. (Translation Studies)	12	4	4	0
Ph.D. (Women Studies)	5	1	1	0
Ph.D. (Public Administration)	4	1	1	0
Ph.D. (Social Work)	3	1	0	1
Ph.D. (Political Science)	4	4	4	0
Ph.D. (History)	5	3	2	1
Ph.D. (Islamic Studies)	4	2	1	1
Ph.D. (Sociology)	5	2	2	0
Ph.D. (Economics)	5	2	1	1
Ph.D. (Mass communication & Journalism)	6	4	2	2
Ph.D. (Management)	12	8	7	1
Ph.D. (Commerce)	4	2	2	0
Ph.D. (Social Exclusion & Inclusive Policy)	4	3	2	1
Ph.D. (Education)	12	3	1	2
Ph.D. (Mathematics)	4	4	3	1
Ph.D. (Zoology)	4	3	0	3
Ph.D. (Chemistry)	1	0	0	0
Ph.D. (Physics)	3	2	2	0
Ph.D. (Botany)	2	0	0	0
PhD (Computer Science)	6	4	4	0
Ph.D. (Education), CTE Srinagar	4	3	2	1
Ph.D. (Education), CTE Bhopal	4	1	1	0
Ph.D. (Education), CTE Darbhanga	4	1	0	1
Ph.D. (English), Budgam, J&K	1	1	0	1
Ph.D. (Urdu) Lucknow Campus	4	7	4	3
Ph.D. (Arabic) Lucknow Campus	4	4	3	1
Ph.D. (Persian) Lucknow Campus	5	2	2	0

Ph.D. (English) Lucknow Campus	5	4	3	1
PhD Total	186	114	81	33
Diploma in Elementary Education	125	102	43	59
Diploma in Civil Engineering, Polytechnic, Hyderabad	75	61	49	12
Diploma in Computer Science & Engineering, Polytechnic, Hyderabad	75	55	39	16
Diploma in Electronics & Communication Engineering, Polytechnic, Hyderabad	75	52	50	2
Diploma in Information Technology, Polytechnic, Hyderabad	75	46	35	11
Diploma in Engg (Lateral Entry)Polytechnic, Hyderabad	48	8	7	1
Diploma in Arabic	25	21	20	1
Diploma in Persian	50	30	25	5
Diploma in Civil Engineering, Polytechnic Darbhanga	75	65	58	7
Diploma in Computer Science & Engineering, Polytechnic Darbhanga	75	49	36	13
Diploma in Electronics & Communication Engineering, Polytechnic Darbhanga	75	49	47	2
Diploma in Engg (Lateral Entry), Polytechnic Darbhanga	36	9	9	0
Diploma in Civil Engineering, Polytechnic, Bengaluru	75	52	52	0
Diploma in Computer Science & Engineering, Polytechnic, Bengaluru	75	38	35	3
Diploma in Electronics & Communication Engineering, Polytechnic, Bengaluru	75	25	25	0
Diploma in Engg (Lateral Entry), Polytechnic, Bengaluru	36	2	2	0
Diploma in Civil Engineering, Polytechnic, Cuttack	75	52	52	0
Diploma in Mechanical Engineering, Polytechnic, Cuttack	75	39	39	0
Diploma in Electrical & Electronic's Engineering, Polytechnic, Cuttack	75	31	30	1
Diploma in Automobile Engineering, Polytechnic, Cuttack	75	16	16	0
Diploma in Engg (Lateral Entry), Polytechnic, Cuttack	48	2	2	0
Diploma in Civil Engineering, Polytechnic, Kadapa	75	32	32	0
Diploma in Mechanical Engineering, Polytechnic, Kadapa	75	30	30	0
Diploma in Electrical & Electronic's Engineering, Polytechnic, Kadapa	75	22	22	0
Diploma in Apperal Technology, Polytechnic, Kadapa	75	23	4	19
Diploma in Engg (Lateral Entry)	75	1	0	1
Diploma Total	1766	912	759	153
Grand Total	4759	2792	2092	700

Enrollment in Distance Education Programmes in 2019-2020

The enrollment in the Distance Education Programme during 2019-2020 are as follows:

Programme	Admitted in 2019-2020	Male Students	Female Students
B.A.	5669	3031	2638
B.Com.	91	65	26
B.Sc. (MPC)	387	224	163
B.Sc.(BZC)	1056	453	603
B.Ed. (Intake 1000)	777	398	379
MA Arabic	422	347	75
MA English	2101	1065	1036
MA Hindi	131	54	77
MA History	834	436	398
MA Islamic Studies	638	448	190
MA Urdu	4986	2404	2582
Diploma in Mass Communication & Journalism	148	129	19
Diploma in Teach English	43	27	16
Proficiency In Urdu through English (Certificate Course)	76	50	26
Functional English (Certificate Course)	13	7	6
Total	17372	9138	8234

Students' Research

The research works which were completed at Master of Philosophy (MPhil) and Doctor of Philosophy (PhD) level between 1st April 2019 to 31st March 2020 are detailed below:

Master of Philosophy (MPhil)

Department	Name of the Scholar	Title of the Dissertation	Name of the Supervisor
Arabic	Syeda Masrura Bibi	The Impact of Arabic Rhetoric on Urdu Rhetoric: A Descriptive and Analytical Study	Dr. Sameena Kausar
English	Md Samaun Sk	Alice on Screen: A Study of Lewis Caroll'S <i>Alice's Adventures in Wonderland</i> and <i>Through the Looking-Glass</i> and their Adaptations	Prof. Shugufta Shaheen
English	Junaid	Theatre of Diaspora: A Study of Uma Parameswaran's Select Plays	Dr. Mohammed Abdul Sami Siddiqui
English	Asjad Sultan	Written Folktales As A Tool To Develop English Writing Skills of Maithili Learners: An Assessment	Dr. Kottacheruvu Nagendra
English	Ahmed Shabin K.K	Revisiting Literary Unfreedoms: A Study of Recent Narratives of 'The Emergency'	Dr. Shilpaa Anand
English	Waseem Nabi Parray	Prison Writing: A Critical Study of <i>My Days In Prison</i> and <i>Lock-Up: Jottings of an Ordinary Man</i>	Prof. Syed Mohammed Haseebuddin Quadri

Hindi	Tankar Babu	Narak Masiha'Upanyas: Ek Adhyayan	Dr. Karan Singh Utwal
Hindi	Madhanure Rahul	Tumhein Badalna Hee Hoga Upanyas Mein Chitrit Samajik Chetana	Dr. G.V. Ratnakar
Hindi	Sanjay	Hishe Ki Roti'Kahani Sangrah Mein Abhivyakt Dalit Sangharsh	Dr. G.V. Ratnakar
Hindi	Janardhan	Roopnarayan Sonkar Ke "Gatar Ka Aadmi Upanyas Mein Chitrit Dalit Chetana"	Dr. Doddha Seshu Babu
Political Science	Mohammad Sikander Wani	State of Human Rights in Jammu & Kashmir: A Case Study of Shopian District	Dr. Dastagir Basha Chabnur
Political Science	Md Wasim Akram	Political and Social Status of Muslims in Bihar: A Study of Araria District	Dr. Md. Khurshid Alam
Political Science	Pathan Usman Khan	Party Politics and Political Participation of Muslims in Telangana: A Study of AIMIM in Hyderabad	Dr. Afroz Alam
Political Science	Syed Akbar Basha	Panchayati Raj And Empowerment of Muslim Minority: A Study of Y.S.R. Kadapa District in Andhra Pradesh	Dr. Dastagir Basha Chabnur
Political Science	Rayees Ahmad Paray	Jammu & Kashmir RTI Act 2009: Prospects & Challenges	Dr. Dastagir Basha Chabnur
Political Science	Shaik Mohammed Anees	Political Participation of Muslim Women In Panchayati Raj System in Andhra Pradesh: A Study of Chittoor District	Dr. Md. Khurshid Alam
Urdu	Md Mustaquim Raza	Zia Farooq Ki Shairi Ka Tanqeedi Tajzia	Prof. Mohd. Farooq Bakhshi
Urdu	Shaheen Ansari	Baig Ehsas Ke Afsanvi Majmoe Dakhma Ka Tanqeedi Tajzia	Prof. Waseem Begum
Urdu	Mr. Shabaz Arshad	Baad-E-Saba Ka Intezar Ka Tanqeedi Tajzia	Prof. Mohd. Farooq Bakhshi
Urdu	Mr. Mohd Akram	Ghazanfar Ali Ki Masnavi Karbe Jan Ka Tanqeedi Mutalia	Prof. Waseem Begum
Urdu	Ms. Saleeta Jan	Abdul Majid Daryabadi Ke Khakon Ke Majmu-E-Moasreen Ka Tanqeedi Jaiza	Dr. Shamshul Hoda
Urdu	Ms. Rehana Bashir	Zakia Mashhadi Ke Afsanvi Majmoe 'Naqshe Na Tamaam' Ka Tanqeedi Jaiza	Dr. Bi Bi Raza Khatoon
Urdu	Ms. Sana Gazal	Rajinder Singh Bedi Ke Fiction Mein Bachoun Ke Kirdar Ka Tanqeedi Mutalia	Dr. Mosarrat Jahan

Doctor of Philosophy (PhD)

Department	Name of the Scholar	Title of the Dissertation	Name of the Supervisor
Arabic	Hafiz Imaduddin Mohsin	Scientific and Intellectual Aspects of the Invocation of the Prophets to their Nations in the Meccan Surahs	Prof. Syed Alim Ashraf
Arabic	Muneer K	'Al-Manhaj Al-Wadiah Bi-Sharhi Ihkami Ahkami Al-Nikah' by Sheikh Ahmed Zainuddin Al-Makhdum: Study and Editing	Dr. Mufti Mohd Sharfe Alam

Arabic	Sainul Abid K.K	An Analytical Study of Lexicons of Fiqh by Imam Al-Nawawi with Special Reference to His Book <i>Tahdheeb Al-Asmaai Wa Al-Lughaati</i>	Dr. Mufti Mohd Sharfe Alam
Computer Science	Syed Immamul Ansarullah	Heart Disease Risk Evaluation Model Using Data Mining Techniques	Dr. Pradeep Kumar
Education	Mohammad Mohafiz Hussain	Implementation of RTE Act - 2009 with reference to Muslim Girls Education in Bihar	Prof. H. Khatija Begum
Education	Danish Nadim	Impact of Constructivist Teaching Approach on Metacognitive Skills in Mathematics at Secondary Level Students - A Study	Prof. H. Khatija Begum
Education	Md. Akhlaqur Rahman	A Study of Managerial Skills and Organizational Commitment of the Principals of Teacher Education Institutions in Telangana State.	Prof. Siddiqui Mohd Mahmood
Education	Jarrar Ahamed	Impact of Process Approach on Writing Competency in Urdu Language	Prof. Vanaja M.
Education	Md. Aurangzeb	Effect of Organizational Climate on Professional Commitment of Teacher Educators	Dr. Akthar Parveen
English	Shah Alam	Nationalism, Modernity and Identity in the Novels of Ibn-E-Safi and Ian Fleming	Prof. Shugufta Shaheen
English	Shahul Hameed M.P.	Postcolonial Spiritual Literature in English	Prof. Syed Mohammed Haseebuddin Quadri
English	Nagaraju Mandly	Teaching Spoken and Written English Communication Skills to Polytechnic Students Using Multiple Intelligence Approach: An Experimental Study	Prof. Gulfishaan Habeeb
English	Tajamul Islam	Epistemic Violence: A Critical Study of the Select Novels of Orhan Pamuk	Prof. Shugufta Shaheen
English	Mudasir Ahmad Gori	Challenging the Stereotypes: A Study of Select Women Novelists of India	Dr. Nagendra K
Hindi	Md Asraf Ali Khan	Rahi Masoom Raza Ke Upayason Mein Vyakat Jeevan Yatharth	Dr. Patan Rahim Khan
Hindi	Nagapure Santhosh	Azadi Ke Baad Ke Hindi Natak Aur Rangmanch Ki Prayogsheelta	Dr. Karan Singh Utwal
Hindi	Jay Prakash	Dalit Atmakathaon Mein Chitrit Yatharthvadi Swar: Ek Anusheelan	Dr. Doddha Seshu Babu
Hindi	Faruk S D	Hindi Upayason Mein Abhivyakth Muslim Stree	Prof. T.V. Kattimani
Hindi	Abu Horairah	Samkaleen Hindi Upayason Mein Chitrit Yatharthvadi Parivesh (2001-2015)	Dr. Doddha Seshu Babu

Hindi	Afrose Sultana	21 Vee Sadi Ke Hindi Upanyason Mein Muslim Naari (2001 Se 2016 Tak)	Dr. Karan Singh Utwal
Hindi	Divakara. N	Hindi Dalit Katha Sahitya Mein Naari Chetana (2005-2015)	Dr. G. V. Ratnakar
Journalism and Mass Communication	Md Zishan	Coverage of Environmental Issues in Print Media: A Comparative Study of English, Hindi and Urdu Newspapers Published from Patna	Prof. Mohammad Fariyad
Journalism and Mass Communication	Fowzia Afaq	Role of Electronic Media in Socio-Cultural Development of Women in Rural Kashmir	Prof. Ehtesham Ahmed Khan
Management Studies	Mohmad Mushtaq Khan	Liquidity - Profitability Analysis & Prediction of Bankruptcy - A Study of Select Telecom Companies	Dr. Syed Khaja Safiuddin and Prof. S. Sreeenivasa Murthy (Co-Supervisor)
Management Studies	Misab P.T	Effect of Internal Capabilities on Performance of Banks - A Study	Dr. Shaik Kamruddin
Management Studies	Sharafat Hussain	Sensory Marketing Strategies and Consumer Behaviour: A Study on International Fast Food Chain Restaurants	Prof. Mohammed Abdul Azeem
Management Studies	Mohd Irfanuddin	Impact of Hris on Human Resource Functions - A Study of Select IT Companies	Prof. Badiuddin Ahmed
Persian	Kaneez Fatima	A Study of the Contribution of Sufis of Khuldabad in the Promotion of Persian Language and Literature	Dr. Syeda Asmath Jahan,
Persian	Mohd Ameenuddin	A Critical Editing of Persian Manuscript 'Marasid Irtaziyah Fi Sharhi Qasidah -I- Burdah' Az Mohammed Irtizah Ali Khan Safavi Buqhari	Prof. Shahid Naukhez Azmi
Persian	Syed Adil Ahmed	Preparation of Descriptive Catalogue of Persian Manuscripts (Preserved in the Library of Dr YSR Telangana State Museum, Hyderabad)	Prof. Aziz Bano
Persian	Syed Abu Khund Zaheer	Critical Editing of Persian Manuscript <i>Tareekh-I-Bahamania</i>	Prof. Aziz Bano
Social Exclusion And Inclusive Policy	Musheera Fatima	Status of Muslim Women in Muslim Personal Law - A Study of Law and Practice	Prof. P.H. Mohammad
Social Exclusion And Inclusive Policy	Ayesha Tarique	Socio-Economic Exclusion of Muslim Women: A Comparative Study of the Capital Cities of Andhra Pradesh and Uttar Pradesh	Prof. Farida Siddiqui
Social Exclusion And Inclusive Policy	Md Nazrul Hoda	Women in Unorganized Retail Sector: A Study of Muslim Women in Hyderabad	Dr. A. Nageswara Rao

Social Exclusion And Inclusive Policy	Asma Anjum	Diversity and Empowerment of Muslim Women in India: An Empirical Study in Hyderabad	Dr. K.M. Ziyauddin
Social Exclusion And Inclusive Policy	Arfat Fatima	Women's Rights, Shariah And Social Practices: A Case Study of Hyderabad	Dr. A. Nageswara Rao
Social Exclusion And Inclusive Policy	Firoz Alam	Socio-Economic Empowerment of Women through ITES in Hyderabad	Prof. Farida Siddiqui
Social Exclusion And Inclusive Policy	Tabrez Hussain	A Comparative Study of Maulana Azad and Dr. B.R. Ambedkar	Dr. A. Nageswara Rao
Social Work	Mohmad Iqbal	Life in Conflict Zone: An Ethnographic Study of Kashmir	Dr. Aftab Alam
Translation Studies	Mohammed Kalim Mohiuddin	Urdu Mein Afsanavi Tarajim Ka Tanqeedi Jaaeza	Dr. Kahkashan Latif
Translation Studies	Firdous Jabeen	Angrezi Se Urdu Mein Kiye Gaye Ham Tarajim Ka Tajziyat Mutualia	Dr. Kahkashan Latif
Translation Studies	Syed Majid Ali	Generation of Urdu Raw Corpus, Grammatical and Semantic Analysis of Errors and Its Effects on Urdu Hindi Urdu MT System	Prof. Mohammad Khalid Mubashir-Uz-Zafar
Translation Studies	Hashmi Syed Wahajuddin	Urdu Mein Tarjuma E Quraan Ki Tareekh	Dr. Faheemuddin Ahmed
Translation Studies	Syeda Ayesha Parveen	Quran-E-Majeed Ke Chand Urdu Taraajim Ka Mauzuati Taqabuli Mutual'a	Prof. Mohammad Khalid Mubashir-Uz-Zafar
Translation Studies	Mohd. Tarique	Intervention In Translation: An Applied Study (With Reference to Selected Arabic Literary Books Translated into Urdu)	Dr. Syed Mahmood Kazmi
Urdu	Mohd Naushad Alam	Khaka Nigari Ke Farogh Mein Ulama Ka Hissa	Dr. Bi Bi Raza Khatoon
Urdu	Mohd Akmal Khan	Aazadi Ke Ba'ad Sho'ab-e-Urdu Aligarh Muslim University Ki Ilmi-o-Adabi Khidmaat Ka Tanqeedi Tajziya (Nasri Adab Ke Hawalay Se)	Prof. Abul Kalam
Urdu	Ansar Ahmad	Azadi Ke Ba'ad Jonubi Hind Mein Urdu Savaneh Umriyon Ka Tanqeedi Tajzia	Prof. Mohd Naseemuddin Farees
Urdu	Md. Nehal	Urdu Aur Hindi Kahaniyon Mein Mauzuati-o-Fanni Tajrebaat Ka Taqabuli Tajziya (1980 Ta 2015)	Dr. Abul Kalam,
Urdu	Zubair Alam	Bihar Ke Urdu Novelon Ka Tanqidi Tajzia: 1980 To 2015	Dr. Mosarrat Jahan,
Urdu	Mohd Jabir	Taraqqi Pasand Khawateen Ke Afsanon Mein Nisaee Hissiyat Ka Tanqeedi Tajzia	Prof. Mohd Naseemuddin Farees

Urdu	Mohammad Rizwan Ansari	Balwant Singh Ki Urdu Fiction Negaari Ka Tanqeedi Tajzia	Dr. Bi Bi Raza Khatoon,
Urdu	Mohammad Altamash	Habeeb Tanveer Ki Drama Negari Ka Tanqeedi Tajzia	Dr. Bi Bi Raza Khatoon
Urdu	Imtiyaz Ahmad Khoja	Aazaadi Ke Ba'ad Jammu-o-Kashmir Ke Deeni Madaaris Ka Urdu Zoban-o-Adab Ke Farogh Mein Hissa: Ek Tanqeedi Tajziya	Dr. Shamsul Hoda
Urdu	Hilal Ahmad Shah	Urdu Afsanon Mein Tasawwur-E-Alamiyah Ka Tanqeedi Tajzia	Dr. Abul Kalam
Urdu	Ishtiaque Ahmad	Ulama-e-Deoband Ki Swaneh Umriyon Ka Tanqeedi Tajziya (Azadi Se Qabl)	Dr. Shamsul Hoda,
Women Studies	Ayesha Jabeen	A Critical Review of Muslim Women'S Familial Issues - With Special Reference to the Role of Darul Qazat and Family Courts of Hyderabad City	Dr. Ameena Tahseen
Women Studies	Rasia Nayem Hashmi	Women in Journalism & The Glass Ceiling - A Comparative Study Of English, Telugu & Urdu Media	Prof. Shahida
Women Studies	Abdul Qadir	Portrayal of Women In Advertisements - A Study from Theoretical Perspective	Dr. Parveen Qamar
Women Studies	Najma Sultana	Educational Status of Muslim Women (A Critical Review in Perspective of Sachar Committee Report with reference to Ranga Reddy District of Telangana)	Dr. Ameena Tahseen

Students' Publication

The articles and papers of the research scholars who published during 1st April 2019 to 31st March 2020 are as follows:

Name of the Student & Department	Title of the Paper/Article/Chapter/Review	Publication Details
Md Eftekhar Ahmed (English)	“Cross-Cultural Transportations in Bharati Mukharjee's Jasmine	<i>Universal Review</i> , Vol. VIII Issue IV, April 2019, Impact Factor:5.7
Emmadi Sreenivas (English)	The Treatment of Multilingual Script in Telugu movie :Yemaya Chesave	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019
Insha Mukhtar (English)	Chemotherapy and Identity shift in <i>When Breath Becomes Air</i>	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019
Insha Mukhtar (English)	Narrating Cancer, Narrating Stigma through <i>Cancer Vixen: A True Story</i>	<i>Studies in Indian, Place Names</i> vol 40, issue 60, March 2020
Jamirul Islam (English)	Intertextuality in Farhad Sorabjee's Play <i>Hard Places</i>	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019
Jamirul Islam (English)	Child Abuse in Mahesh Dattani's <i>Thirty Days in September</i>	<i>AIJREPLS</i> , Volume 4, Issue 2, Mar/April 2019
Md Nasir Hossain (English)	Intertextuality in Narayan Surve's Karl Marx	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019

S M Fasiulla (English)	Challenges in Translating Poetry: A Study of Two English Poems Translated in Urdu by Muhammad Iqbal	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019
S M Fasiulla (English)	Manto to Mantostaan: Film Adaptation of Manto's Four Short Stories	International Journal of Research (<i>UGC Approved</i>), 8 (5), 2019
Shamsudheen P (English)	Digital Stories as a Language Learning Tool to Develop Productive Skills to Generation-Z Learners: The Prospects and Practice	<i>Studies in Indian Place Names</i> Vol-40-Issue-70-ISSN: 2394-3114, March 2020
Shamsudheen P (English)	The Smartphone Integration in Teaching English for University Students: The Significance and Analysis (Chapter)	<i>Emerging Trends in ELT</i>
Sumera (English)	Metaphysical Analysis of AllamaIqbal's "Sitaro se Agey Jahan aur bhi hai"	<i>Universal Review</i> , Vol VIII, Issue IV, April 2019
Nausheen Ali (English)	Need and Importance of Edutainment in ELT (Chapter)	<i>Emerging Trends in ELT</i>
Ms. Banaja Taldi (Hindi)	21ve sadi Ki Mahila Kahanikaron Ki Kahaniyon Mein Samajik Vishamtaye	Shodh Sanchar Bulletin, July to Sep 2019, ISSN -2229-3620
Ms. Banaja Taldi (Hindi)	21ve sadi Ki Mahila Kathakaron Ki Kahaniyon Mein Chitrit Stree Manstithi	Shodh Sarita, July to Sep 2019, ISSN-2348-2397
Mr. Dilshad Ahmad (Hindi)	Asgar Wajahat Ke Bheedtantra Kahani Sangrah Mein Vyakt Samajik Yathaarth	Shodh Sanchar Bulletin, July to Sep 2019, ISSN 2229-3620
Ms. Priyanka Kumari (Hindi)	Samakalin Hindi Natak Ka Chintan Swarup	<i>Sahityasetu</i> , (ISSN 2249-2372), (Year - 10, Issue - 3, Continuous Issue - 57)May - June 2020
Ms. Priyanka Kumari (Hindi)	Vaishvik Star Par Pravasi Sahitya Ka Swar	Hindi Sahitya Aur Pravasi Vimarsh, Article In Book, April 2019, (Sahitya Sanchay - ISBN978-93-88011-29-7)
Ms. Shaheba Khatoon (Hindi)	Abdul Bismillah Ka (aparitr aakhyaan)Upanyas Mein Chitra Sampradayikta	<i>Junikhayat</i> , (ISSN-2278-4632)
Ms. Priyadarshini Barik (Hindi)	Hindi Bhasha Ki Vikas Mein Pravasi Bartiyaon Ki Bhunika	<i>Junikhayat</i> , Jan to Dec 2020,
Ashwani Katoch (Management and Commerce)	An Economic analysis of area, Production and Marketing of major horticulture crops in Jamuu and Kashmir	UGC carelist journal group -D Journal of the Gujrat Research Society,3/10/2019
K Athhar Shafiyah (Management and Commerce)	Women Entrepreneurship Challenges in Rural Areas, in the Digital Era (Chapter)	<i>Agriculture & Rural Development-2020</i> , ISBN: 978-81-946216-3-8, SRF publications
Irfaz Ahmad Afsana (Political Science)	Scheduled Tribes of Jammu and Kashmir: Issues and Challenges (Chapter)	<i>Political Participation of Tribal Women in Panchayati Raj System: A Case Study of District Poonch in Jammu and Kashmir</i>
Shafiq Ahmed (Public	E-governance and the financial	<i>E-governance, a new age tool</i>

Administration)	management in municipal bodies, an over-view (Chapter)	<i>for 21st century challenges.</i> 2020, Navyug Book International
Peerzada Shuaib Amin Parsa (Public Administration)	Role of ICT in Disaster Management (Chapter)	<i>E-governance – A new age tool for 21st century challenges.</i> Sri Krishna Devaraya University, Anantapur. 2020
Shakeel Ahmed (Public Administration)	Overview of g-governance models, challenge and a way forward (Chapter)	<i>E-governance – A new age tool for 21st century challenges.</i> Sri Krishna Devaraya University, Anantapur. 2020
Shakeel Ahmed (Public Administration)	Impact of communication blockade in J & K and its challenges.	<i>Our Heritage</i> Vol. 68, Issue 1, Jan 2020
Shakeel Ahmed (Public Administration)	E-governance in J & K with special reference to e-governance project, Khidmat Center.	<i>Our Heritage</i> Vol. 68, Issue 1, Jan 2020
Afsana & Abul Salim Khan Co-authored, (Social Work)	Neonatal mortality, breastfeeding practices and popular common sense	<i>Journal of Breastfeeding Review</i> , 27(2), July 2019
Abul Salim Khan, Coauthored, (Social Work)	MSWE-007 International Social Work (Chapter)	<i>Social Work Education: A Debate on Indigenisation Vs Internationalisation.</i>
Saleha Begum (Women Education)	Status of Indian Women – Gender Issues and Challenges	<i>Journal of the Gujarat Research Society</i> , Volume: 21, Issue No:5 , ISSN: 0374-8588, October 2019
Katlaga, Ather Saaima (Women Education)	The Intensity of the Farmers' Suicides in the district of Ananthapuramu, Andhra Pradesh	<i>International journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR)</i> , 14-02-2020
Sameera Bano (MANUU Arts and Science College for Women)	Jammu Kashmir kay asriurduafsanaymaitaneesiyat kay asraat.	<i>Urdu Research Journal</i> , Delhi. Vol/Issue no:21, January to March, 2020
Bibi Takbeer Salati (English, Lucknow Campus)	Dualism of mourning: Manto's Kali Shalwar.	<i>Akademos</i> , 2020, Feburary 1 2020
Mariyam Parveen (Co-authored with Dr. Huma Yaqub) (English, Lucknow Campus)	Subverting the Genre: An Exploration of Kishwar Desai's Feminist Detective Novels	<i>International Journal of English Language, Literature in Humanities</i> , July 2019
Athar Husain (Urdu, Lucknow Campus)	MushtaqueAhmad yousufika tasrruf e alfazwaTahreef nigari	<i>Fikr o Nazar</i> , ISSN:2347-3401, Issue no:56, June- 2019, Aligarh
Athar Husain (Urdu, Lucknow Campus)	Jameel Mehdi kiShkhsiyat Hafeez NomanikeHawale se	<i>Urdu Quarterly Academy</i> , Issue no:17, October to December 2019, Lucknow
Athar Husain (Urdu, Lucknow Campus)	Afsana Margeerekmatala	<i>Urdu Quarterly</i> , Issue no:16, April 2019 to June 2019Akademi Lucknow
Athar Husain, (Urdu, Lucknow Campus)	Review on Shmsurrahman Farooqi adeebwadanishwar	<i>GalibNama</i> , ISSN:2582-5658, July to September 2019

Mohammad Saeed Akhtar, (Urdu, Lucknow Campus)	Mutala E Jalal aur Jameel Jalbi	<i>Qaumizaban</i> Issue no.:91, October 2019
Mohammad Saeed Akhtar, (Urdu, Lucknow Campus)	Review on Bazdeed e Haram	<i>Aiwan e Urdu</i> , Delhi ISSN 2321-2888, Issue no.:33, October 2019
Mohammad Saeed Akhtar, (Urdu, Lucknow Campus)	Tauqeeat Nayyar Masood	<i>Urdu Quarterly</i> , Akademi, Lucknow, Issue no:16, April 2019 to June 2019,
Shahid Habib, (Urdu, Lucknow Campus)	Radio ki Dunya ka Gauhar e Taabdaar : Shifat Ali Siddiqui	<i>Urdu Duniya</i> , Volume: 21 Issue: 08, August 2019, NCPUL, New Delhi
Shahid Habib, (Urdu, Lucknow Campus)	Review On Zameen se Bichre Log	<i>Aiwan e Urdu</i> , New Delhi, V: 33 issue:11, March 2020, Delhi Urdu Academy.
Mohammad Shafique (Urdu, Lucknow Campus)	Review Article on Waraq Waraq Kahani Kayenat	<i>Urdu Duniya</i> , Volume: 31, Issue N. 10, Oct. 2019, NCPUL
Rajiv Ranjan Mahto (English, Lucknow Campus)	Masculine, Feminine and Plural Articles in Kurmālī and their Role in Determining the Number and Gender of the Verb	<i>Queries in the Structure of Language</i> , Conference – ICOLSI-40, Publisher: CIIL, Mysore (Conference Proceeding)
Athar Husain (Urdu Lucknow Campus)	Tauqeeat Sharib Rudaulwi (Chapter)	<i>Nazr E Sharib</i>
Shahid Habib (Urdu Lucknow Campus)	Hayatullah Ansari ke Afsane aur Huqooq e insane ke masayil (Chapter)	<i>Hayatullah Ansari aur Afsanvi Adab</i>
Moosi Raza (Lucknow Campus)	Prof. Sharib Rudaulvi Ki Adabi Khidmat: Ek Jayeza (Chapter)	<i>Nazr E Sharib</i>

Students' Placement

Details of the placements of the students of MANUU during 2019-2020 are as follows:

Name of the Student	Programme Pursued and the Name of the Department/College	Name of the Organization/Institution where placed
Sainul Abid K K	Arabic	Wordcraft Translation Services
Nisamudeen Cholayil	Arabic	Amazon Development Centre Pvt Ltd
Dr. Mohd Abdul Aleem	Arabic	MANUU DDE
Dr. Mohd Shamsuddin	Arabic	MANUU
Dr. Asif Laique	Arabic	MANUU
Mustafiz Sharique	Arabic	Dural Technologies
Najmal Ashraf	Arabic	Amazon Development Centre Pvt Ltd
Nisamudeen	Arabic	Amazon
Dr. Mohd Shamsuddin	Arabic	MANUU
Dr. Mohd Abdul Aleem	Arabic	MANUU
Mohd Quamer	Arabic	Amazon
Mohd Sadath Ali	Arabic	Amazon
Mohammad Faique	Arabic	Amazon
Mohammad Amir	Arabic	Amazon
Mohammed Salhuddin	Arabic	Amazon
Mohd Zubair Ahmed	Arabic	Amazon

Mohd Mohsin	Arabic	Amazon
Muhammed Badurudheen K	Arabic	Amazon
Muhammed Unais	Arabic	Amazon
Tanveer Alam	Arabic	Amazon
Abdul Rahuf E	Arabic	Amazon
Shahid Jamal	Arabic	Amazon
Mohammad Gufran Ahmed	Arabic	Amazon
Md Shahbaz Akhter	B.Tech., CSIT	TCS
Ataur Rahman	B.Tech., CSIT	TCS
Rafeeqe Aazam Ansar	B.Tech., CSIT	Erwin Pvt Ltd
Abdul Shameem	B.Tech., CSIT	Virtusa
Mohammad Umar	B.Tech., CSIT	Yash Technologies
Md Jhan Nisar Akhter	B.Tech., CSIT	Erwin Pvt Ltd
Md Mehdi Hasan	B.Tech., CSIT	TCS
Mohammad Minsar	B.Tech., CSIT	Network Engineer, Hyderabad
Md Zeyaur Rahman	B.Tech., CSIT	WIPRO
Md Irfan Khan	B.Tech., CSIT	TCS
Aasid Hasan	B.Tech., CSIT	Sales Marketing, Secunderabad
Shakil	Education, Hyd	Lecturer, Govt Degree College
Ayesha Tarannum	Education, Hyd	Teaching, Kotha Kota Mandal Dist. (Wanaparthy)
Md Mojahedul Islam	Education, Hyd	Asistance Block Teacher, M/S Jhajhihat Urdu,Bihar
Abubakar Siddique	Education, Hyd	Assistant Teacher, Sitamarint Bihar)
Mohd Moiz Uddin Tabeeb	Education, Hyd	TGT Urdu, Tmeries Sangareddy
Danish Nadim	Education, Hyd	Assistant Professor, Manuu Dde, Hyderabad
Hajira Tayyaba	Education, Hyd	Teacher, Vikarabad District, Telangana
Mohammadi Begum	Education, Hyd	Teacher, Mahbubnagar
Md Safwan	Education, Hyd	Teacher Bihar
Asma Sultana	Education, Hyd	Teacher, Suraram
Shakil	Education, Hyd	Asst Prof Contractual in Govt. Cocolleged
Md Emam Hussain	Education, Hyd	Teacher (Private)
Md Modabbir Hussain	Education, Hyd	West Bengal Board Of Secondary Education
Nikhat Banu	Education, Hyd	Govt. of West Bengal
Md. Jahangir Alam	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. Nezamuddin	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes / TET pass
Md. Rabbani	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. SanjoorAlam	B.Ed. CTE Aurangabad	HM Pvt. School
Md. ShahbazAlam	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. Jamshed	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School
RomanaTabassum	B.Ed. CTE Aurangabad	Cont. Teacher, Govt. School
Salik Anwer	B.Ed. CTE Aurangabad	Pvt. Job
MdKhurshidEqbal	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School, Bihar
Sheikh Md Zeya	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School
TabarakHussain	B.Ed. CTE Aurangabad	Pvt. Company, Delhi
MdMatiur Rahman	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Govt. Madarsa, Bihar
Md.AslamZulquarnen	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School
Mahenoor Iqbal	M.Tech	MAHINDRA
Md Zahid	M.Tech., CSIT	MANUU Polytechnic Cuttack

Mohammad Rashid	M.Tech., CSIT	MANUU CSIT
Muneera Fathima	M.Tech., CSIT	Phoenix Infocity Pvt Ltd
Md Shoaib Alam	M.Tech., CSIT	Optum Global Solutions Pvt Ltd
Md Alam	M.Tech., CSIT	Optum Global Solutions Pvt Ltd
Abdus Samad	MA Persian	Growth Pvt Ltd
Md Salamuddin	MBA	CONCENTRIX
Zikrullah	MBA	CONCENTRIX
Mohammed Saleem	MBA	Luxtripper Servco
Mohammad Shah Fahad	MBA	Cognizant
Md Reyaz	MBA	RBL Bank
Md Minhaj Sarwar	MBA	ICICI Bank
Ateeq Ahmad	MBA	Blue Star Service Centre
Md Zahirul Hasan	MBA	Reliance
Md Danish Raza	MBA	CONCENTRIX (GOOGLE)
Tahir Habib	MBA	Ashok Leyland
Zafar Ahmad	MBA	CTS
Md Kashif	MBA	GENPACT
Mohd Adil	MBA	GENPACT (FACEBOOK)
Mohammad Shahnawaz	MBA	ICICI
Khairul Bashar	MBA	FANSCH TECHNOLOGIES PVT LTD.
Fahad Khan	MBA	Growth Pvt Ltd
Shaik Muzammil Khan	MBA	Growth Pvt Ltd
Wasim Ahamed Khan	MBA	Growth Pvt Ltd
Arshi Ejaz	MBA	Growth Pvt Ltd
Md Salahuddin	MBA	CONCENTRIX
Md Rahmatullah	MCA	MANUU CIT
Mohd Aman	MCA	Enterpreneur, Technical Training
Wajid Hussain	MCA	Amazon Development Centre Pvt Ltd
Ataur Rahman Siddiqui	MCA	Private IT Company, Hyderabad
Gulam Naimuddin	MCA	Private It Company, Lucknow
Md Wakil Ahmad	MCA	Private It Company, Hyderabad
Arshi Ejaz	MCA	MAHINDRA
Abdul Sohail	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Syed Taher	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Mohd Jahangir	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Shaik Mazharuddin	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Syed Imran	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Jameel Sofi	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Syed Ahmed	MANUU ITI	Karvy Forde Search Private Limited - Hyd.
Mohdaasif	MANUU ITI	Ahlada Engineering Pvt Ltd Hyderabad
Inkesar Ahmed	MANUU ITI	Key Technical International (Kazarooni)-Qatar
Sami Arbaz	MANUU ITI	Key Technical International (Kazarooni)-Qatar

Kamal Ashraf	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Jamil Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Shahab Shakeel	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Aquib Jamal	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Obaidullah	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Umar	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Ahsan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Abu Bakar	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Noorullah Rahmani	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Tabish	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Shafi Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Zakir	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Iftekhar Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Aamir	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Raziullah Reza	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Shafayat	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Danish Iqbal	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Tabrez Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Abuzar Gaffari	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Tabrez Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Afzal Karim	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Khalid Raseed Makki	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Obaidullah Shahid	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Kamal Hasan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Mustafa	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Salman	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Jamale Nabi Khan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Amir Akhter	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Modashir Hayat	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Ameen Raja	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Chand	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Shahid Hussain	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Mahtab Nazmi	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Mahtab Alam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Afroz Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Irfan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Moazzam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Amjad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Anas Jamali	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Shahid Raza	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Zaifi Alam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Irfan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Amarjeet Kumar	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Nayeem	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Wasim Akram	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Farhan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Shamsher Alam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Nahid Jamal	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Mokarram	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Rizwan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Syed Mahboob Reza Sabri	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar

Sharique Anwar	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Md Zafrullah	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. Of Bihar
Danish Ansari	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Heshamuddin Faridi	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Mansoor Alam	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. Of Bihar
Shamshad Alam	MANUU POLYTECHNIC	Kanungo, Govt. of Bihar
Naukhez Alam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Rahmat Ranrej	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Qaiser Ali	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Ms Zartab Alam	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Zeeshan	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Aariz	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Sanawar	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. Of Bihar
Md Galib Ansari	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Rashid Ansari	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Ajaz	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Razi Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Amin, Govt. of Bihar
Md Safeer Alam	MANUU POLYTECHNIC	Radiant Appliances And Electronics Pvt. Ltd
Rizwan Ahmad	MANUU POLYTECHNIC	Universal Telcom India Pvt Ltd
Mohammed Shajad	MANUU POLYTECHNIC	SOLASTA
Mohd Talha Abbasi	M.A (Jmc)	Radio Charminar 107.8 Fm
Mohammed Rahman Pasha	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Ameer Khusrus	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Md Najibulla Ansari	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Altamash Adeel	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Md Irfan	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Musheera	M.A (Jmc)	Etv Bharat
Mohamad Iqbal Lone	M.A (Jmc)	Cognizant
Nazakit Ali	M.A (Jmc)	Radio Charminar 107.8 Fm
Dr. MD Zishan	Ph.D (JMC)	ITM University
Noorul Ali Khan	Master of Social Work	Kaivalya Foundation, Jhunjhunu
Mohd Absar	Master of Social Work	Kaivalya Foundation, Jhunjhunu
Mohammad Ashghal Khan	Master of Social Work	Kaivalya Foundation, Jhunjhunu
Mohammad Arman	Master of Social Work	Kaivalya Foundation, Jhunjhunu
Sabiha Shaheen	Master of Social Work	Gramin Vikas Seva Samiti, Basti Uttar Pradesh
Mohammad Furqan	Master of Social Work	SAFA Society, Hafeezpet, Hyderabad
Abdul Qayyum Ateeq	Master of Social Work	SAFA Society, Mehdipatnam, Hyderabad
Mohd Abid Khan	Master of Social Work	NASVI, New Delhi
Israr Ali	Master of Social Work	Gen Pact, Hyderabad
Areeb Akhtar	Master of Social Work	Buddy 4 Study, New Delhi
Abdul Malik Khan	Master of Social Work	Buddy 4 Study, New Delhi
Nazara Khatoon	Master of Social Work	Dipalaya, New Delhi
Danish	Master of Social Work	Association for Holistic Development of Children, New Delhi
Mohammad Nadeem	Master of Social Work	Om Prakash Network of People living with HIV& AIDS
Md. Jahangir Alam	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. Nezamuddin	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes / TET pass
Md. Rabbani	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. SanjoorAlam	B.Ed. CTE Aurangabad)	HM Pvt. School

Md. ShahbazAlam	B.Ed. CTE Aurangabad	Coaching classes
Md. Jamshed	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School
RomanaTabassum	B.Ed. CTE Aurangabad	Cont. Teacher, Govt. School
SalikAnwer	B.Ed. CTE Aurangabad	Pvt. Job
MdKhurshidEqbal	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School, Bihar
Sheikh Md Zeya	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School
TabarakHussain	B.Ed. CTE Aurangabad	Pvt. Company, Delhi
MdMatiur Rahman	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Govt. Madarsa, Bihar
Md.AslamZulquarnen	B.Ed. CTE Aurangabad	Teacher, Pvt. School

5. THE ACADEMICS' ENRICHMENT & CONTRIBUTION

The enrichment of the Faculty and their contribution to the progress of the university can truly be measured in terms of their research projects, consultancy and research publications. The details of the projects and publications of the Faculty of MANUU during 2019-2020 are recorded below:

Faculty Projects

Name of the Faculty	Title of the Research Project	Funding Agency
Prof. Mohammad Fariyad MCJ	Social Leadership for Change	UNICEF
Dr. Parveen Jahan Zoology	Molecular analysis of Promising immunoregulatory pathway involved in Recurrent Pregnancy Loss	ICMR
Dr. Shabana Ashraf CTE Bhopal	Effect of techno-pedagogy on coping strategies, Study habits and academic performance of Madrasa students at Secondary Level	ICSSR
Prof. Salma Ahmed Farooqui HKCDS	Gender Sensitization and Training of Teachers for Underprivileged Children	US Department of State
Prof. Salma Ahmed Farooqui HKCDS	Socio-Cultural Assimilation and Creation of Native Identity through Food Practices	United States-India Educational Foundation (USIEF) US Department of State
Dr. Shaik Kamaruddin Management & Commerce	Impact of organizational climate of Police personnel in Hyderabad city an Empirical study	ICSSR, IMPRESS
Mr. Jameel Ahamed, CS & IT	National Level Training Programmes: In-house short term training/FDP Programmes for Faculty/ UG / PG Doctoral students of two weeks duration	FDP
Prof. Shahid Naukhez Azmi Persian	Maulana Azad Ki Shaerana Baseerat	NCPUL
Dr. Naushad Hussain Education & Training	Impact of Personal values and personality traits on academic achievement: a comparative study of Madrasa and Government Elementary School Students	ICSSR
Dr. Rahat Hayat, CTE Nuh	Searching the trajectory for empowerment: Exploring the meek voices of Meo girls towards schooling for change	Banaras Hindu University

Faculty Publication: Research Papers/Articles

The faculty's publication of the research papers, articles and chapters in books, from 1st April 2019 to 31st March 2020 are presented below:

Name of the Faculty	Title of the Paper/Article	Publication Details
Department of Computer Science and Information Technology		
Abdul Wahid	Mobile Complex Factors: An Approach for the Prediction of Mobile Size Parameters	<i>International Journal of Recent Technology and Engineering</i> , 2019
Abdul Wahid	Sentence Alignment for English Urdu Language	<i>Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography</i> , 2019
Abdul Wahid	Sequence generation for learning: a transformation from past to future	<i>The International Journal of Information and Learning Technology</i> , 2019
Abdul Wahid	Revised Approach for the Prediction of Functional Size of Mobile Application	<i>Applied Computing and Informatics</i> , 2019
Pradeep Kumar	A Systematic Literature Review on Cardiovascular Disorder Identification using Knowledge Mining and Machine Learning Methods	<i>International Journal of Recent Technology and Engineering</i> , Vol: 10, Issue: 2, 16.04.2019
Pradeep Kumar	An Efficient Zero-Knowledge Proof Based Identification Scheme for Securing Software Defined Network	<i>Scalable Computing: Practice and Experience</i> , Vol: 20, Issue: 1, 03.09.2019
Ahmad Talha Siddiqui	Social Media Data Analytics Framework for Disaster Management	<i>International Journal of Computer Sciences and Engineering</i> , 2019
Jameel Ahamed,Mohd Omar, Khaleel Ahmad	AES and MQTT based security system in the internet of things	<i>Recent Patents on Engineering</i> , 2020
Khaleel Ahmad	Increased PSNR with improved DWT digital watermarking technique	<i>International Journal of Innovative Computing and Applications</i> , 2019
Khaleel Ahmad	Mix Networks: Existing Scenarios and Future Directions on Security and Privacy	<i>International Journal of Recent Technology and Engineering</i> , 2020
Khaleel Ahmad	Efficient evict policy for PRoPHET	<i>International Journal of Information Technology</i> , 2019
Mohammad Islam	A Brief Overview of Developing Convolutional Neural Network Using Genetic Algorithm	<i>International Journal of Computer Sciences and Engineering</i> , 2019
Mohammad Islam	Machine learning for dengue outbreak prediction: A performance evaluation of different prominent classifiers	<i>Informatica</i> , 2019
Mohammad Omar, Khaleel Ahmad	Load Status Evaluation for Load Balancing in Distributed Database Servers	<i>3C Tecnología</i> , 2019

Mohatesham Pasha Quadri	Classification and Prediction of Student Academic Performance using Machine Learning: A Review	<i>International Journal of Computer Sciences and Engineering</i> , 2019
Muqeem Ahmed	A Web-Based Framework for	<i>International Journal of Recent</i>

	Classification and Integration of News Articles Big Data using Ontology	<i>Technology and Engineering</i> , 2019
Muqeem Ahmed	Election Prediction Using Big Data Analytics-A Survey	<i>International Journal of Recent Technology and Engineering</i> , 2019
Muqeem Ahmed	Exploring the Power of Social Media in Election Predictions	<i>International Journal of Computer Sciences and Engineering</i> , 2019
Muqeem Ahmed	Prediction of Train Delay in Indian Railways through Machine Learning Techniques	<i>Recent Advances in Computer Science and Communications</i> , 2019
Muqeem Ahmed	Train Delay Estimation in Indian Railways by Including Weather Factors Through Machine Learning Techniques	<i>International Journal of Computer Sciences and Engineering</i> , 2019
Tunga Arundhathi	Street Traffic Forecasting :Ongoing Advances and New Challenges	<i>Recent Patents on Computer Science</i> , 2019

Department of Education & Training

Naushad Husain & Talmeez Fatma Naqvi	Higher Order Thinking Versus Lower Order Thinking Skills: A Comparative Study of Government and Private Schools	<i>IJRAR</i> , Vol. 06, Issue 02, June 2019
Naushad Husain & Talmeez Fatma Naqvi	Impact of Type of Institution and Gender on Personality Traits of Madarsa and Government Elementary School Students	<i>History Research Journal</i> , Vol. 05, Issue 05, Sept.- Oct. 2019
Naushad Husain & Talmeez Fatma Naqvi	Perceived Discrimination and Mental Health of the students of Marginalized Section of Society in the institution of Higher Learning	<i>Journal of the Gujarat Research Society</i> , Vol. 21, Issue 06, Oct. 2019
Naushad Husain & Talmeez Fatma Naqvi	Magnitude of Traumatic Experience of Caste Based Onslaughts Psychological Terrorism	<i>Think India</i> (Quarterly Journal) Vol. 22, Issue 04. Oct. Dec. 2019, Vichar Nyas Foundation
Akthar Parveen & Noushad Hussain	Reaction to Frustration of MBBS students in Relation to Certain Demographic Variables	<i>Infokara Research</i> Vol. 09, Issue 02. Feb. 2020
Naushad Husain & Afaque Nadeem Khan	Teachers' Professional Commitment: A Mean to Improve the Quality of Education	<i>Vidyawarta</i> , Vol. 04, Issue 34. April-June, 2020 Harshwardhan Publication Pvt. Ltd.
Jarrar Ahamad	Tadrise Zabane Urdu men Tarzhaye Tahqiq	<i>Urdu Duniya</i> , Volume 22 Issue 2, Feb 2020
JarrarAhamad	Islamic Perspective of Education	<i>Journals of Information and Computational Science</i> Volume 9, Issue 10, 2019
JarrarAhamad Corresponding Author	Attitude and Perception towards Open and Distance Learning of Prospective Teachers of MANUU	<i>Journals of Information and Computational Science</i> Volume 9, Issue 10, 2019
JarrarAhamad	UrudZabankiTadrees Men ICTkaIstemal	<i>Urdu Duniya</i> , Vlume 21 Issue 6, Jun 2019
Samad Thazhe Vadakkayil & Mohd. Moshahid	Influence of Self-concept, Classroom Environment and Parental Involvement in the Academic Achievement of Boys and Girls in Secondary Schools	<i>Educational Quest: An Int. J. of Education and Applied Social Science</i> , Vol. 10, No. 3, December 2019

Mohd Shamsuddin	Maulana Abul Kalam Azad Ki Sahafati Inferadiyat	<i>Urdu Research Journal</i> , Issue 22, April-June, 2020
Rubeena	Impact of co-curricular activities on	<i>International journal of Scientific</i>

	leadership qualities of UG students	<i>Research and Engineering Trends</i> , Volume 05, Issue 02. Page 384-386, March-April 2019
Rubeena	Impact of participation in co-curricular activities on academic performance and sociability of IX th class students	<i>Review of Research</i> , Vol - 8 , issue - 8 , May – 2019
Rubeena	Impact of Involvement in CCA's on Academic achievement of secondary school pupil-A Study	<i>Research Review</i> Vol 4, Issue-5, May -2019,
Rubeena	The Effectiveness of Participation in Co-Curricular Activities on Academic Achievement and Leadership Qualities of Grade IXth Students: A Study	<i>International Journal for Innovative Research in Multidisciplinary Field</i> , Vol - 5, Issue - 5, May - 2019
S.Abdul Jabbar	Teaching innovation,right now:Technology delivers a new Education and teaching imperative	<i>IJAIR</i> , Vol 7,issue 3(1) July September SJIF

Department of English

Govindaiah Godavarthi & S M Fasiullah	A Comparative Study of Dalit characters in Premchand's <i>The Shroud</i> and Bandhumadhav's <i>Poisoned Bread</i>	<i>Studies in Indian Place Names</i> , Volume 40, Issue 50, March 2020
K. Nagendra & Shamsudheen P	Digital Stories as a Language Learning Tool to Develop Productive Skills to Generation-Z Learners: The Prospects and Practice	<i>Studies in Indian Place Names</i> , Volume-40-Issue-70, March-2020

Department of Hindi

Patan Rahim Khan	Muslim Lekhakon Kee Hindi Kahaniyon Mein Muslim Samaj Ka Aarthik Sandarbh	<i>Shodh Sarita</i> , Volume: 06, Issue: 22 , April 2019 to June 2019
Patan Rahim Khan	Mohammad Arif Aur Nasira Sharma Kee Kahaniyoun Mein Muslim Samaz	<i>Shodh Sarita</i> , Volume: 06, Issue: 23, July 2019 to Sep. 2019
Patan Rahim Khan	Ikkissvi Shati Kee Muslim Lekhakon Ki Kahaniyon Mein Abhivyakth Stree Jeevan	<i>Shodh Sanchar Buletin</i> , Issue : 9 ,Volume : 36, Oct. 2019 to Dec. 2019
Patan Rahim Khan	Gulsher Khan Shani Aur Naseera Sharma Ke Hindi Kahaniyon Mein Sampradayik Sandarbh	<i>Shodh Sanchar Buletin</i> , Issue : 9 ,Volume : 36, Oct. 2019 to Dec. 2019
Patan Rahim Khan	Muslim Lekhakon Kee Hindi Kahaniyon Mein Chitrit Paarivarik Sandarbh	<i>Bhasha</i> , Issue : I ,Volume : 288, Jan. 2020 to Feb. 2020

Department of Management & Commerce

M A Sikandar	Employee Welfare Measures in Central Public Sector Enterprises (CPSEs): A Comparative Study of CWC and FCI	<i>International Journal of Research and Analytical Reviews</i> , 2019
M A Sikandar	Promotion of Books and Reading Habits Among Masses: A Road Map for Creating a Reading Culture in India	<i>International Journal of Research and Analytical Reviews</i> , 2019
M A Sikandar	Age of Disruptive Innovation through Digital Technologies in India: Issues, Challenges and Opportunities	<i>Journal of Human Resource Management and Research</i>

M A Sikandar	Open Distance Learning System: A Critical Reflection on the Issues, Challenges and Opportunities of Open	<i>Asian Journal of Managerial Science</i> , 2019
--------------	--	---

	and Dual Mode Universities in India	
M A Sikandar	HRD Culture in Higher Educational Institutions of India: An Empirical Study.	<i>Test Engineering and Management</i> , 2020
Syed Khaja Safiuddin	Impact of Occupancy Ratio on Insolvency Prediction- A Study of Select Civil Aviation Companies in India	<i>Think India Journal</i> Vol.22, Issue.10, Nov 2019
Syed Khaja Safiuddin	Passenger Load Factor and Financial Health- A Study of Select Airline Companies	<i>Think India Journal</i> Vol.22, Issue.10, Nov 2019
Md. Rashid Farooqi	Performance evaluation for competency of bank telemarketing prediction using data mining techniques	<i>International Journal of Recent Technology and Engineering</i> 8(2) 2019
Md. Rashid Farooqi	Effectiveness of -CRM in Commercial Bank: A Review	<i>Journal of Review</i> , 8(8) 2019
Md. Rashid Farooqi	Management functions: A mechanism for Interpersonal Trust among college principals	<i>Indian Journal of Applied Research</i> , 9(4) 2019
Department of Mass Communication and Journalism		
Meraj Ahmed Mubarki	Not on My Plate! Mapping the trajectory of the meat food culture of Hindi cinema.	<i>Social Semiotics</i> , Volume 30. Issue No. 2, 8 January 2020 (Online), Routledge - Taylor & Francis
Meraj Ahmed Mubarki	Body, masculinity and the male hero in Hindi cinema.	<i>Social Semiotics</i> Volume 30. Issue No. 2. Routledge - Taylor & Francis
Department of Mathematics		
Khaja Moinuddin	On Fuzzy gprw-closed Sets In Fuzzy	<i>Journal of The Gujarat Research Society</i> .Volume 21, Issue 14, Nov 2019.
Afroz	Denoising of Electrocardiogram Based on Norm Parameter Using Wavelet Packet Transform	<i>International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT)</i> , Volume-9 Issue-1, Oct. 2019
Physics		
Rizwan ul haq Ansari	Modified theory of gravity and clustering of multi-component system of galaxies	<i>The European Physical Journal</i> 07-09-2019
Department of Public Administration		
Kaneez Zahra	Green Marketing	<i>KAAV</i> , December 2019.
Ahmed Raza	The 2020 Delhi Verdict	<i>Economic and Political weekly</i> , Vol. 55, Issue 8.22 , Feb 2020
Ahmed Raza	Political interpretations of Trump's India visit: diplomacy beyond understanding	<i>Frontier</i> , Feb 2020
Ahmed Raza	Perspectives from UP governments' name and shame posters	<i>Frontier</i> , Mar 2020
Department of Social Work		
Mohd Shahid (Co- authored)	Neonatal Mortality, Breastfeeding Practices and Popular Common Sense.	<i>Breastfeeding Review</i> , Vol. 27, Issue 2, July 2019

Department of Urdu		
Shamsul Hoda	Ghazi Miyan aur Awami Adab	<i>Sabras</i> , Vol- 81, Issue- 08, 2019

Mosarrat Jahan	Quli Qutub Shah : Funoon-e-Lateefa ka dildadah Shair,	<i>Naya Daur</i> , Lucknow, Volume 74, Issue 01, May-2019
Mosarrat Jahan	Razia Sajjad Zaheer ke Novel “Allah Megh De” ki Tahzeebi Manwiyat,	<i>Khawateen ki Duniya</i> , NCPUL, New Delhi Volume 03, Issue 06, Jun-2019
Mosarrat Jahan	Tarranum Reyaz ki nazmon mein samaji o Tahzeebi Sha'oor,	<i>Adab o Saqafat</i> , MANUU, Hyderabad , Issue no. 09, Sep-2019
Mosarrat Jahan	“Kadam Rao Padam Rao:Ek Tajziyati Motala”	<i>Jahane Urdu</i> , Darbhanga, Issue:75, July-Sept 2019
Mosarrat Jahan	‘Fariyad e dagh aur Dagh Dehlavi‘	<i>Khawateen ki Duniya</i> , NCPUL, New Delhi Volume 03, Issue 11, Nov-2019
Bi Bi Raza Khatoon	Karwaan -e- Science: Roshni ka Suragh (Risala Urdu Science ka wazahati Ishariya)	<i>Science Urdu Monthly</i> , May 2019
Bi Bi Raza Khatoon	Yusufi ki Tahreeren: Tafakkur o Tafanun ka Haseen Imtezaj	<i>Fikr-o- Nazar Sehmahi</i> , June 2019
Bi Bi Raza Khatoon	Jeelani Bano ka Samaji -o- Siyasi Shawoor (Rasta band hai kw Hawale se)	<i>Khwateen ki Duniya</i> , Feb. 2020
Firoz Alam	Khat-e-Mustaqim – Prof. Wahab Qaiser	<i>Sabras</i> , Volume 81, Issue 5, May 2019
Firoz Alam	Sang e Geraan: Baig Ehsas ka Shahkar Afsana	<i>Zaban-o-Adab</i> , Volume 40, Issue 6, June 2019
Firoz Alam	Baig Ehsas ka Afsanwi Fan (Dakhma ki rausni mein)	<i>Urdu Adab</i> , Volume 63, Issue 251, July to September 2019
Firoz Alam	Akhtar Sheerani ki Nazm Nigari	<i>Urdu Duniya</i> , Volume 21, Issue 12, December 2019

Department of Women Education

Ameena Tahseen	Status of Indian Women-Issues And Challenges	<i>Journal of the Gujarat Research Society</i> , June 2019,
Ameena Tahseen	Razia Sajjad Zaheer Ki Taqleeqat Mein Nisayee Shaor	<i>Mahnama Khawateen Duniya</i> , March, 2020, NCPUL.
Parveen Qamar	Education For Muslim Women- Myth and Reality	<i>RRIJM</i> , Vol.5, Issue 3, March, 2020

Zoology

Parveen Jahan	Link between ACE I/D gene polymorphism and dyslipidemia in diabetic nephropathy: A case-control study from Hyderabad, India.	<i>Indian J Nephrol</i> 2020; 7th Feb. 2020, Medknow
---------------	--	--

ACSSEIP

Dr. S. Abdul Thaha	Nature and Classification of Jagirdari System in Nizam's Dominions	<i>Shodh Sarita</i> , Vol: 6, Issue No: 24(II), October to December 2019
--------------------	--	--

CPDUMT

Misbahul Anzar	Zaban aur Zameeni Surat-e-Hal (Zabanaao ko Zindah Rakhne ke liye Sceince ...)	<i>Urdu Duniya</i> , Volume-21, Issue -12
Misbahul Anzar	Buniyadi Tadreesi Maharaten	<i>Urdu Duniya</i> , Volume 22, Issue -06
Mohd. Akbar	Rashidul Khairi bahaisiyat Mazmoon Nigar	<i>Sabaqe Urdu</i> , Voume4 Issue-3
Mohd. Akbar	Rasidul Khairi bahaisiyat Sawane Hajr Serat Nigar	<i>Kitabnuma</i> , Volume 59 Issue-4

Mohd. Akbar	Munfarid Lab o lejje ka Shayer Iftekhar Arif	<i>Urdu Research Journal</i> , Issue-21
CUCS		
Mohd. Zafaruddin	Sarkashi-e-Zila Bijnor ka tanqeedi mutaleya	<i>Mizgaan</i> Volume - 19, Issue 58-59, January-June 2019
Directorate of Distance Education		
Ishtiyaq Ahmad	Stateless Persons and International Law : An Overview	<i>Dehradun Law Review</i> Volume 12, Issue-1, November 2020, Law College Dehradun, ttranchal University
SR Subhani	Disaster Management	NRACC-2019, Kathmandu University,Nepal
CTE Asansol		
Dr. Aftab Ahmad Ansari & Nusaiba Anzar	The Missing Links in Efficacious Mathematics Learning	<i>Infokara Research</i> , Volume-09, Issue-03, March 2020
CTE Aurangabad		
Pathan Md. Wasim Md. Shabbir	Teaching Aptitude of Teachers: A Need to Understand	<i>Excel's International Journal of Social Science & Humanities</i> , Vol.-I, Issue-11, April-2019
Pathan Md. Wasim Md. Shabbir	Women Empowerment in India: A Quest from Past to Present	<i>International Journal of Reflective Research in Social Sciences</i> , Vol.-II, Issue-1, Jan-June-2019
Pathan Md. Wasim Md. Shabbir	MOOCs A Digital Leaning Platform –An Attempt to Reach the Unreached Learners	<i>Ajanta</i> , Vol., VIII, Issue-II, April-June-2019
Pathan Md. Wasim Md. Shabbir	Changing practices and trends in education Need to adopt in India	<i>International Journal of Reflective Research in Social Sciences</i> , Volume3, Issue, Jan-June 2020
Shaheen Parveen	International Journal of Reflective Research in Social Science	<i>International Journal of Reflective Research in Social Science</i> , Vol. 3 Issue 1, Jan-Jun 2020
CTE Bhopal		
Talmeez Fatma Naqvi	Higher Order Thinking Versus Lower Order Thinking Skills: A Comparative Study of Government and Private Schools	<i>IJRAR</i> , Vol. 06, Issue 02, June 2019
Talmeez Fatma Naqvi	Impact of Type of Institution and Gender on Personality Traits of Madarsa and Government Elementary School Students	<i>History Research Journal</i> , Vol. 05, Issue 05, Sept.- Oct. 2019
Talmeez Fatma Naqvi	Perceived Discrimination and Mental Health of the students of Marginalized Section of Society in the institution of Higher Learning	<i>Journal of The Gujarat Research Society</i> , Vol. 21, Issue 06, Oct. 2019
Talmeez Fatma Naqvi	Magnitude of Traumatic Experience of Caste Based Onslaughts Psychological Terrorism	<i>Think India</i> (Quarterly Journal) Vol. 22, Issue 04. Oct. Dec. 2019
Shabana Ashraf	Relationship of Home Factors and Anxiety of Secondary School Students	<i>Global Journal for Research Analysis</i> , Volume-8, issue-6 june-2019
Shabana Ashraf	Relationship of School Factors and Anxiety of Secondary School Students	<i>International Journal of Scientific Research</i> , Vol.2, Issue7 July-2019
Indrajeet Dutta & Sonal Chabra	Technology Mediated Learning: Learning From the Case Study of a Government	Vol. 1 Issue 2 July 2019 NCERT

	School	
Rubeena Khan	Administrative Effectiveness of Women Administrators in Higher Education :An Empirical study	<i>Women's Link Journal</i> , March 2020
CTE Bidar		
Mohd. Talib Ather Ansari	Bachoki taleemi nasho numa aur waldain ki zimmedari.	<i>Khawateen ki Duniya</i> , Nov. 2019, NCPUL
Bondu Raju	Innovations and Best Practices towards Quality Education	<i>Studies in Indian Place Names</i> , Volume-40, Issue-50, March, 2020
Bondu Raju	Performance of the Student Teachers in History of Mathematics Blending with ICT Tools.	<i>Parishodh Journal</i> , Volume-IX, Issue-III, March, 2020
Bondu Raju	A Study on Indian Mathematicians and their Contributions Covered in NCERT Mathematics text books.	<i>Studies in Indian Place Names</i> , Volume-40, Issue-70, March, 2020
CTE Darbhanga		
Md. Faiz Ahmad	A comparative study of internet uses between Government and Private School Teachers at Secondary School	<i>International Journal of Research and Analytical Reviews(IJRAR)</i> E-Volume 6 Issue 2, June,2019
Md. Faiz Ahmad	A study of use of internet among Secondary School Teachers	<i>The Research Journal of Social Science</i> , number 06 volume 10, June 2019
Baig Muntajeeb Ali	Impact of Massive Online Open Courses (MOOCs) on Students Achievement - A Research Review".	<i>IJRAR</i> 2019, Vol-06, Issue-02, Jun-19
Baig Muntajeeb Ali	To Study the Barriers in Implementing Flipped Classroom: A Review of Selected Literature.	<i>International Journal of Emerging Technologies and Innovative Research</i> , Vol 06, Issue:05, 174, May-19
Dr. Baig Muntajeeb Ali	“The Effect of Social Networking Site’s (S.N.S.), #MeToo Movement on Gender Sensitization and Inequality Among Women’s of Weaker Sections of Society” – A Critical Review.	<i>World Journal of Engineering, Research and Technology</i> , Vol: 05, Issue:03, May – 2019
Dr. Baig Muntajeeb Ali	“A critical reflection on digital initiation by G.O.I. (Government of India) for H.E (Higher Education)”.	<i>Excel Journal Of Engineering Technology and Management Science</i> , Vol – I, No. VI, June-July 2019.
Dr. Baig Muntajeeb Ali	To Study the Impact of Home-schooling on Students Achievements - A Simple Literature Review	<i>International Journal of Science and Research</i> , Vol 08, Issue 5, May-19
Dr. Baig Muntajeeb Ali	To study the effect of peer support on classroom interaction of Differently abled students	<i>International Journal of Reflective Research in Social Sciences</i> Vol-02, Issue 01, Jan-Jun 2019
Zaidi, Z. I. & Hussain, S	Technological Pedagogical Content Knowledge (Tpck) and Its Implication in Teacher education	<i>Jamshedpur Research Review</i> , Volume 5, Issue 36, 2019
Zaidi, Z. I.	Trends of Digitalization towards Strengthening Democratic process	<i>AD VALOREM- Journal of Law</i> , Volume 6: Issue II: Part-III, : April-June 2019

Zaidi, Z. I. &	ICT Blended Assessment System: Nature,	<i>Jamia Journal of Education</i> ,
----------------	--	-------------------------------------

Hasan, M. M	Issues and Challenges	Volume 6 Number 1, October 2019
Zaidi, Z. I.	Community Resources for Joyful Learning of Mathematics	<i>Research Highlight</i> , Volume - VII No. – 1, Jan. – Mar. 2020
Zaidi, Z. I. & Ali, M. M	Pedagogical Issues of Mathematics education	<i>Journal of Emerging Technologies and Innovative Research</i> Volume 6 Issue 6, June 2019
Raheem, A. & Zaidi, Z. I	A step towards Excellence in Teacher Education Through ICT: A Collaborative approach	<i>Jamshedpur Research Review</i> , Volume 2: Issue 39, 2020
Md. Afroz Alam	Metacognitive Ability and Academic Achievement in Biology	<i>Bhartiyam International Journal of Education & Research</i> Volume. 9, Issue. 2, March 2020
Mozaffar Islam	Life Skills, Constructivism and Islam	<i>International Journal of Scientific Research and Review</i> , Vol-8, Issue-5, May, 2019
Dr. Danish Nadim & Md. Raghib Baber	Mathematics achievement of muslim minority students of Uttardinajpur (WB)	<i>Urdu Research Journal</i> , Issue: 21, Jan-March, 2020
Aftab Alam	Mentoring For Newly Recruited School Teachers: Concept, Features and Models	<i>IJRSS</i> , Volume 9 & Issue 05, <i>IJMRA</i> , May-2019
Aftab Alam	A Study of Organisational Structure and Functions of Managing Committees in Government Aided Schools With Reference to Delhi	<i>Think India Quarterly Journal</i> , Volume 22 & Issue 4, Dec-2019
Aftab Alam	Adoption, Use and Impact of Technology in Open and Distance Learning	<i>Studies in Indian Place Names (SIPN)</i> , Volume 40 & Issue 3, Feb-2020
Aftab Alam	Educational and Career Aspirations of Under Graduate Students: An Exploratory Study	<i>Parishodh Journal</i> Volume 9 & Issue 3, March-2020
Aftab Alam	Mentoring For Newly Recruited School Teachers: Concept, Features and Models	<i>IJRSS</i> , Volume 9 & Issue 05, <i>IJMRA</i> , May-2019
CTE Nuh		
Ansarul Hasan	A Comparative Study of Stress of Madarsa and Non-Madarsa Students at Primary Section	<i>Review of Research</i> , Vol.8.Issue-8, May 2019
Mohammad Tarique	Self- regulated Learning Behavior of Bed Distance Learners and their Attitude towards M- Learning	<i>International Journal of Research and Analytical Reviews</i> 6(2); April-2019
CTE Sambhal		
Md. Saheel Khan	Model of Burnout	<i>Review of Research</i> , Vol. 8, issue 8. May 2019
Md. Saheel Khan	Value oriented Environmental education in teacher education research	<i>Research Guru online Journal of Multi disciplinary Subjects</i> Vol. 13 Issue 02, September 2019
Md. Saheel Khan	Science Communication through Urdu Language	<i>Scholarly research journal for Humanity , Science & English Language</i> Vol . 07-35, August-September 2019
Md. Saheel Khan	Understanding Teacher Burnout through various Socio Psychological Variables.	Lashmi book Publication Solapur Maharashtra

Faculty Publication: Book/ Edited Book/Translation/Chapter

Name of the Faculty	Title of the Book/Edited Book/Translation	Title of the Chapter	Publication Details
Department of Arabic			
Syed Alim Ashraf	<i>Urdu Zaban Wa Adab Per Arabi Ke Asarat (Urdu)</i>	--	National Council for Promotion of Urdu Language, MHRD, New Delhi:
Syed Alim Ashraf	<i>Tafheem e Istishraaque</i>	--	Darul Uloom Jais, U.P
Syed Alim Ashraf	M.A. Arabic 1st Semester (SLM)	Grammar-1	DDE, MANUU, Hyderabad
Syed Alim Ashraf	M.A. Arabic 1st Semester (SLM)	Classical Prose	DDE, MANUU, Hyderabad
Syed Alim Ashraf	M.A. Arabic 1st Semester (SLM)	Translation-1	DDE, MANUU, Hyderabad
Syed Alim Ashraf	M.A. Arabic 1st Semester (SLM)	History of the Arabic Literature-1	DDE, MANUU, Hyderabad
Syed Alim Ashraf	B.A. B.Sc. B.Com., 1 st Year (SLM)	Arabic Grammar and Composition	DDE, MANUU, Hyderabad
Javed Nadeem Nadvi	Arabic to English (SLM)	Translation Arabic to English, Block 3, Units 1&2	DDE, MANUU, Hyderabad
Javed Nadeem Nadvi	English to Arabic (SLM)	Translation English to Arabic Unit 1: الجمل المشتملة على المواد السياسية	DDE, MANUU, Hyderabad
Sameena Kausar	MA	Literary Criticism, 4 blocks	DDE, MANUU
Samina Tabish (Author) & Talha Farhan (Editing)	MA	Literary Criticism, 4 blocks	DDE, MANUU
Mohammed Shakir Raza	Grammer -I	1-Hurufe Mushabbah bel fel 2- Mubtada & Khabar - Mutabaqat	DDE, MANUU
Department of CSIT			
Khaleel Ahmad,	<i>Emerging Security Algorithm and Techniques</i>	Prime Number	CRC Press, Taylor & Francis Group
Khaleel Ahmad	<i>Emerging Security Algorithm and Techniques</i>	Discrete Logarithm Problem	CRC Press, Taylor & Francis Group
Khaleel Ahmad	<i>Emerging Security Algorithm and Techniques</i>	Asymmetric Cryptography	CRC Press, Taylor & Francis Group
Abdul Wahid (Co-authored)	<i>A Cognitive Information Retrieval Using POP Inference Engine Approaches</i>	--	IGI Global, 2019
Khaleel Ahmad (Co-Editor)	<i>Emerging Security Algorithms and Techniques</i>	--	Chapman and Hall/CRC

Jameel Ahmad (Co-authored)	<i>International Conference on Innovative Computing and Communications</i>	<i>Performance analysis of routing Protocols in WSN</i> (Conference Paper)	AISC Series Springer
Muqeem Ahmed (Co-authored)	<i>ICDSMLA-2019</i>	Ontological Based Approach of Integrating Big Data: Issues and Prospects (Conference Paper)	<i>LNEE</i> , Springer
Pradeep Kumar	<i>International Conference on Data Science, Machine learning & Applications</i> <i>ICDSMLA-2019</i>	A Framework for the RNA-Seq Based Classification and Prediction of Disease (Conference paper)	<i>LNEE Vol. 608</i> , Springer Nature Singapore
Pradeep Kumar	<i>Emerging Security Algorithms and Techniques</i>	Entity Authentication	Chapman and Hall/CRC, CRC Press
Syed Imtiyaz Hassan	<i>IoT and Cloud Computing Advancements in Vehicular Ad-Hoc Networks</i>	Intelligent Transportation System: A Complete Insight	IGI Global, 2020
Dr. Syed Imtiyaz Hassan	<i>Applications of Deep Learning and Big IoT on Personalized Healthcare Services</i>	An Effective Diagnostic Model for Personalized Healthcare Using Deep Learning Techniques	IGI Global, 2020
Dr. Syed Imtiyaz Hassan	<i>Unsupervised Learning on Healthcare Survey Data with Particle Swarm Optimization</i>	Machine Learning with Health Care Perspective	Springer

Department of Education and Training

Ashraf Nawaz	<i>Education: Crises & Sustainability Mission for Better World</i> (Proceeding Conference Proceeding)	Education among Muslims: Access and Impediments	Institute of Vocational Studies, Delhi.
S.Abdul Jabbar	<i>An Introduction to Communicative English</i>	--	Lambert Academic Publishing
S.Abdul Jabbar	<i>Pedagogy of English</i>	--	Lambert Academic Publishing
S.Abdul Jabbar	<i>Gandhian Thought</i>	Gandhi and His Educational Thought: a Revisiting notes for today's narratives	Red shine publication
Umme Salma	<i>Teaching Learning Strategies in Higher Education</i>	A Critical Reflection of Indian Higher Education in the Context of Infrastructure	GenNext publication, New Delhi, 2020
Rubeena	<i>Teaching Learning Strategies in Higher Education</i> Ed., Kandi Kamala.	Impact of co-curricular activities on Achievement of UG students	GenNext publication, New Delhi, 2020

Department of English

Govindaiah Godavarthi	<i>New Approaches and Methods in ELT</i>	Teaching English to Students of Telugu Background: A Qualitative Study of APSWREIS Teachers	Rudra Publications, India
-----------------------	--	---	---------------------------

Nagendra Kottacheruvu & Govindaiah Godavarthi (Editors)	<i>Emerging Trends in ELT</i>	--	Rudra Publications, India
Govindaiah Godavarthi	<i>Communication Skills UG405SEE(ENG2)</i>	Unit-8: Communication Skills in Social Life	Dr B R Ambedkar Open University
Kunnathil Muhammed Aslam	<i>Emerging Trends in ELT</i>	Blended Learning in ELT Classroom	Rudra Publications
K. Nagendra	<i>Intonation Patterns in the English Spoken by English Mentors at APIIITS</i>	--	Lambert Academic Publishing
Nagendra Kottacheruvu & Govindaiah Godavarthi (Editors)	<i>New Approaches and Methods in ELT</i>	--	Rudra Publications
Nagendra Kottacheruvu	<i>Emerging Trends in ELT</i>	21 st Century Concerns and Challenges in ESL Classroom	Rudra Publications

Department of Hindi

Patan Rahim Khan	<i>Hindi Sahitya Ke Vividh Aayam : Vaiswik Paridhrush</i>	Nadeera Jahewer Babbar Kee Jee, Jaisi Aapki Marzi " Naatak Mein Stree Vimars	Milind Prakashan , Sulthan Bazar, , Koti, Hyderabad
Patan Rahim Khan	<i>Pravasi Hindi Sahitya Vaicharik Anusheelan</i>	Pravasi Hindi Sahityakaar Aur Unka Sahitya	Maya Prakashan Kanpur
Patan Rahim Khan	<i>Samakaleen Hindi Katha Sahitya Mein Vividha Vimars</i>	Samakaleen Musleem Lekhakon Kee Hindi Kahaniyon Mein Sampradayikata Evam Sampradayik Sadbhav	Swatidhan International Publications, Yeola, Nashikanuary, 2019
Patan Rahim Khan	<i>A Role In Pedagogy In Higher Education</i>	Bharateey Shiksha Shastra Mein Ucch Shiksha Ka Mahatva	K.V.R. Govt. College For Women, Kurnool

Department of Mass Communication and Journalism

Mr. Mohd Mustafa Ali	<i>Ehsasat Part 2</i>	--	ISBN: 978-93-89002-84-3 – 2019
Mr. Mohd Tahir Qureshi	Anchoring	"Anchoring" (two units)	Dr B. R. Ambedkar Open University, Telangana

Department of Public Administration

Syed Najiullah	B.A. I Year Text Book	Nazm-o-nasq amma aur nafsiyat ka taluq (Relationship between Public Administration and Psychology)	DDE MANUU
----------------	-----------------------	--	-----------

Department of Social Work

Mohd Shahid	<i>MSWE-007 International Social Work (Course Material)</i>	Social Work Education: A Debate on Indigenisation Vs Internationalisation	IGNOU
-------------	---	---	-------

Shahid Raza	<i>MSW E-007 History of Social Work in West and East (Course Material)</i>	History of Social Work in Europe	IGNOU
	<i>MSW E-007 International Social Work: Concept, Standards and Regulatory Bodies (Course Material)</i>	Global Regulatory Bodies: IFSW, IASSW etc	IGNOU
Department of Sociology			
Saheed Meo	<i>BSOC-131 Introduction to Sociology, (Course Material)</i>	Relationship of sociology with political science	IGNOU
Saheed Meo	<i>BSOC-131 Introduction to Sociology, (Course Material)</i>	Relationship of sociology with history	IGNOU
K. M. Ziyauddin	<i>Maujooda Hindstan mein Aqalliyat: Samaji tashaddud aur Ikhrajiyat</i>	Khwateen aur Samaji Insaaf par Dr. B R Ambedkar ke Khyalaat' Hyderabad:	Directorate of Translation and Publication, MANUU
K. M. Ziyauddin	<i>Ingredients of Sociology: Themes and Perspectives</i>	Sociology of Minorities: From Core to Periphery	Serial Publications, New Delhi
Department of Urdu			
Dr. Nisar Rahi	Sheen Kaaf Nizam: Shakhsiyat aur Fann,	Saayo ke saath me Sheen Kaaf Nizam by Prof. Farooq Bakhshi	Citizens Society of Education, 2019
Dr Abu Shaheem Khan	<i>North East India: People, History and Culture. (Urdu Translation)</i>	--	NCERT, New Delhi (In Press).
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	<i>Daccani Adab B.A (IIrd Year)</i>	Qutub Shahi Daur mein Masnavi Nigari	Dr. B.R. Ambedkar Open University, Hyderabad
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	<i>Daccani Adab B.A (IIrd Year)</i>	Qutub Shahi Daur Qaseedagoi, Marsiya Nigari aur Ghazal goi	Dr. B.R. Ambedkar Open University, Hyderabad
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	<i>Daccani Adab B.A (IIrd Year)</i>	Qutub Shahi Daur Mein Dastaan	Dr. B.R. Ambedkar Open University, Hyderabad
Department of Women Education			
Shahida	<i>Faith, Gender and Culture: Reimagining Just Communities, (Conference Proceeding)</i>	Faith, Gender & Culture-Reimagining a just community -Muslim Perspective	South East Asia Conference on Gender Justice. 15-18 October 2019. Published by the Evangelical Lutheran Church in America.
Ameena Tahseen	<i>Samaj Aur Sinfoe Tassawurat</i>	--	ISBN: 978-93-89002-69-0
Ameena Tahseen	<i>Hindustan Me Tanisiyat</i>	Azadi-E-Hind Ke Baad Taraqqee Niswan Ke Eqdamat Aur Unke Asrat	ISBN: 978-93-87510-87-6
Shabana Kesar	<i>Modern Feminism & Muslim Women</i>	--	ISBN 9781794772601, LULU Publication, United States.
Parveen Q. Ahmed	<i>Tahqeeq Aur Taneesi Tahqeeq</i>	--	ISBN 9789389358643, Educational Publishing House, New Delhi.

Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers (CPDUMT)			
Mohd Akbar	<i>Jadid Urdu Shaeri</i>	Josh Malihabadi kishaeri Aur Muntakhab klamtajziyah (One Unit, UG course)	IGNOU
Directorate of Distance Education			
Irshad Ahmad	<i>Tareekh-E-Adab-E-Urdu (Deccani Daur Ta Taraqqi Pasand Tahreek)</i> Urdu, Paper-I, B. A. 1st year	Maghrabi Hindi Aur Iski Boliyan (Unit 2) Urdu Ki Ibtida Se Mutalliq Ghair Mahreen e Lisaniyat Ke Nazaryaat (Unit 3) Urdu Ki Ibtida Se Mutalliq Mahreen e Lisaniyat Ke Nazaryaat (Unit 4)	DDE, MANUU
Ishtiyaq Ahmad	Ajay K. Sahoo & P Venkata Rao (Edit), Indian Diaspora and Transnationalism,	Indian Migrants Workers in Kuwait: Opportunities and Challenges	Serials Publications PVT.LTD, New Delhi, 2020.
Ishtiyaq Ahmad	<i>Rural Development in India</i>	Role and Challenges of Panchayati Raj System in India	Kerala University Kerala.2019 (97893- 53216689)
Ishtiyaq Ahmad	<i>Schedule Tribes of Jammu & Kashmir: Issues and Challenges</i>	“Socio-Political System of Tribal in Jammu & Kashmir”	Studium Press (India) PVT Ltd, New Delhi, 2019
Nikhat Jahan	<i>Marsiya Our Rubai</i>	--	--
Nikhat Jahan	Rooh-E-Adab Risai Mazameen	--	(978-93-87539-38-9) 2019
HKSCDS			
Salma Ahmed Farooqui	<i>Telangana State Gazetteer</i>	Medieval History of Telangana	Government of Telangana coordinated by Centre for Economic and Social Studies (CESS). 2019
Salma Ahmed Farooqui	<i>History of Deccan from the Bahmanis to the Asaf Jahis</i>		Nizam's Urdu Trust Hyderabad 2019
Salma Ahmed Farooqui	<i>Proceedings of South Indian History Congress</i>	Composite Religious Influences in the Nizam's Dominions	South Indian History Congress at Osmania University, 39 th Annual Session, 2019 Hyderabad
Salma Ahmed Farooqui	<i>Telangana through Ages: Perspectives from Early and Medieval period</i> (Conference proceedings)	Imperial gift giving at the Qutb Shahi Court	Department of Archaeology and Museums, Government of Telangana
A. Subash	<i>Revisit the Socio-Economic, Political and Religious History of Rayalaseema</i>	Colonialism and Education: Evolution of School Culture in Rayalaseema (1820 to 1920 CE)	

A. Subash	<i>The Languages of Andhra Pradesh</i>	Scheduled Languages as Minority Languages in Andhra Pradesh	--
A. Subash	<i>The Languages of Telangana</i>	Scheduled Languages as Minority Languages in Telangana	--
A. Subash	<i>Proceedings of Andhra Pradesh History Congress</i>	English Private Trade on the Coromandel Coast: A Case Study of Late Seventeenth Century Masulipatnam	Andhra Pradesh History Congress, 43rd Annual Session, 2020
A. Subash	<i>Proceedings of South Indian History Congress</i>	Aspects of Trade in Pre-Colonial Deccan: The Role of Ports of the North Coromandel Coast	39 th Annual Session, 2019 South Indian History Congress
IMC			
Rizwan Ahmad (Editor)	Anchoring-SEEC-II for B, A II year fourth Semester	--	Dr. B. R Ambedker Open University, Hyderabad
Md, Imtiyaz Alam	Anchoring-SEEC-II for B, A II year fourth Semester	Introduction to Broadcast Media	Dr. B. R Ambedker Open University, Hyderabad
Md Aamir Badr	Anchoring-SEEC-II for B, A II year fourth Semester	Job Opportunities in the field of Anchoring	Dr. B. R Ambedker Open University, Hyderabad
CTE Asansol			
Mr. Sheetala Prasad Anan	National Conference-2019: Distance and Open Learning Challenges and Opportunities in Present Scenario	Transformation Higher Education through open and distance learning in India	National Conference-2019: Distance and Open Learning Challenges and Opportunities in Present Scenario
Dr. Bakhteyar Ahmad	<i>Teacher Education: The Changing Landscape</i>	Revisiting Modern Education System in the Light of Contemporary Global Challenges: Role of Teacher and Teacher Education	--
Dr. Aftab Ahmad Ansari	Issues And Challenges of Secondary Education In India	Universalization of Secondary Education in India	--
Dr. Nusaiba Anzar	Issues And Challenges Of Secondary Education In India	Addressing Quality Concerns In Secondary Education In India	--
CTE Bhopal			
Talmeez Fatma Naqvi	<i>Teacher Education: Challenges Ahead</i>	Argument Mapping, Deploying A technique for teaching and learning of critical thinking	Empyreal Publishing House, Guwahati. (2019)

Rafeed Ali E	<i>Society Culture and Education</i>	Existentialism as a Challenge to Idealism	APH Publishing House, New Delhi, 2019-06-25 Page No.131-136, ISBN: 978-93-88316-42-2
Jeena K G	<i>Bashayah aalochanatmak avabodhah upayogascha</i>	Inclusion of Linguistic and culturally diverse learners: Challenges ahead	
Jeena K G	Teacher Education : Challenges Ahead	Embracing Diversity in Classrooms: Teacher Readiness and Teacher Education Intervention	
Jaki Mumtaj (Co-author- Book)	<i>Pedagogy of Teaching Social Science,</i>	--	Delhi: Renova International Publication 2019
Jaki Mumtaj (Editor)	<i>Ethics in Research in the Era of Digitalization,</i>	--	Lucknow: SRS Publication & Distributors.
Jaki Mumtaj	<i>Emerging Trends and Issues in Higher Education,</i>	Paradigm Shift in Higher Education Due to ICT	New Delhi: ABS Books, 2020
Jaki Mumtaj	<i>Hindustan me Taneesyat</i>	Hindustan Me Azadi Se Kabal Tahreeq-e-Niswan	NCPUL, 2020
Rubeena Khan	<i>Women Administrators issues and challenges</i>		ISBN :978-93-89673-60-9

CTE Bidar

Sadaquat ali khan	Balyavastha evam vridhi manovegyanik avdharnayen	Balyavastha evam vridhi manovegyanik avdharnayen	
Mohd. Talib Ather Ansari	<i>Maloomati wa Tarsili Technology ka Dars wa Tadris aur Taleem me Istemal</i>	--	NCPUL, Published by Arshia publication, New Delhi. 2019
Mohd. Talib Ather Ansari	<i>Taleemi Nisab aur Nisab ki Tadween</i>	--	Noor Pub, Delhi India-2019

CTE Nuh

Mohammad Tarique	<i>Empowering teachers through professional development</i>		Vishwagayan prakashan, new delhi ; National
Mohammad Tarique	<i>Schooling in action: Trends, Issues and practices</i>		Pub House New Dehli.National
Mohammad Tarique	<i>Changing nature of schooling in covid-19</i>		Global books organization new delhi , National

6. SCHOOLS OF STUDIES & DEPARTMENTS

School of Arts & Social Sciences:

School of Arts and Social Sciences (SASS) was established in 2005. It has eight departments namely, Economics, History, Islamic Studies, Political Science, Public Administration, Social Work, Sociology, and Women Education. Professor S M RahmathUllah is the Dean of the School.

School of Commerce and Business Management:

School of Commerce and Business Management (SCBM) was established in 2004. It has a Department of Management & Commerce. Professor Saneem Fatima is the Dean of the School

School of Technology (School of Computer Science and Information Technology):

School of Technology (SET) was formerly known as School of Computer Science and Information Technology (SCSIT). It was established in 2014. It has a Department of Computer Science and Information Technology, and all the Polytechnic Colleges of the University are brought under aegis of this school. Professor Abdul Wahid is the Dean of the School.

School of Education and Training:

School of Education and Training (SET) was established in 2006. The School has a Department of Education and Training and eight Colleges of Teacher Education (CTE) all over India, namely, MANUU CTE at Aurangabad, Asansol, Bidar, Bhopal, Darbhanga, Nuh, Sambhal and Srinagar. Professor Noushad Husain is the Dean of the School.

School of Languages, Linguistics & Indology:

School of Languages Linguistics and Indology (SLLI) was established in 2004. It has six departments of studies namely, Arabic, English, Hindi, Persian, Translation and Urdu. Professor Mohammed Naseemuddin is the Dean of the school.

School of Mass Communication and Journalism:

The School of Mass Communication and Journalism (SMCJ) has one Department namely, The Department of Mass Communication and Journalism which was established in 2004. Professor Ehtesham Ahmed Khan is the Dean of the School.

School of Sciences:

School of Sciences (SS) was established in 2006. It has a Department and four science sections, namely Department of Mathematics, and Botany Section, Chemistry Section, Physics Section and Zoology Section. Professor Ayub Khan is the Dean of the School.

7. Departments

Department of Arabic

The Department of Arabic was established in 2006. It offers courses on the Arabic language and literature on modern lines, and train students in the field of translation from Arabic to English and vice versa. The Department envisions to develop human resource in the field of translation and teaching by imparting good language skills and rigorous training at par with the best in the world. The Department offers MA, and PhD programmes and three part-time programmes. The Department also offers courses for UG programs. The Department can boast about its almost 90 percent placements in various national and multinational institutes and organizations. The thrust areas of the Department are Translation, Modern Arabic Literature, Classical Arabic Literature, Arabic Studies in India and Development of Research Aptitude. The students of the Department brings out a wall magazine entitled *Majallah al-Hilal al-Jadeedah*.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Syed Alim Ashraf	PhD	Professor & Head
Dr. Javed Nadeem Nadvi	PhD	Assistant Professor
Dr. Sameena Kausar	PhD	Assistant Professor
Dr. Mufti Mohd Sharfe Alam	PhD	Assistant Professor
Dr. Talha Farhan	PhD	Assistant Professor
Dr. Mohammed Shakir Raza	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State / National / International)
Syed Alim Ashraf	Refresher Course in “Oriental Studies (Urdu, Arabic and Persian)” organized by the UGC-Human Development Centre, MANUU Hyderabad.	2 - 15 July, 2019	--	Linguistic Interactions, Studying Arabic words borrowed in Urdu as a model	National
	Al-Aqsa Mosque, Port-Louis, Mauritius	16.11.2019	--	"القول الحسن في ضوء السيرة النبوية" (Saying good in the light of the Prophet's Biography)	International
	Madrasah Teachers, by CPDUMT, MANUU, Hyderabad.	20.11.2019	--	"تحقيق المخطوطات: المنهج والخطوات" (Editing manuscripts: Methods and steps)	National
	Khanquah Khwaja Gesudaraaz Gulbarga, Karnataka	16.07.2020	Khwaja Gesudaraz Bahaisiyat aik Aalim o Musannif, (Khwaja Gesudaraaz as an author)		National
Javed Nadeem Nadvi	History of Deccan (India) with special reference to Persian Sources	March 5,6,&7 2020	Ghulam Ali Azad Bilgrami; A trend setter of Arabic Literature in Asafia Period	Dr. Javed Nadeem Nadvi	International
Mufti Mohd Sharfe Alam	Pt. Harichand Akhtar, in the Mirror of Poetry & Journalism	30 th & 31 st October, 2019	Pandith Harichand Akhtar Urdu ke aek bade sayyar		National
	The Development of History, Science, Art, Culture and Civilization during the period of Kakatiya to Asif Jahi Rules	29 th & 30 th January, 2020	Deccan me Ulloom wa Foonun ahade Asif Jahi ke Tanazoor me		National

Talha Farhan	Two-day International Conference on “The Contribution of Women in Promotion of Persian Language, Literature, Science, Art, Culture & Civilization”	4 th & 5 th March 2020	Manifestations of feminist theory in Simin Daneshwar’s novel Savushun	--	International
	Three-day International Conference on “History of Deccan (India) with special reference to Persian Sources”	5 th , 6 th & 7 th March 2020	Contribution of Deccan in Indian Arabic Poetry	--	International
Moham med Shakir Raza	The development of history, science, art,culture and civilization during the period of Kakatiya to Asif Jahi rulers.	29 & 30 January 2020	Arabi Zaban o Adab ke Farogh mein Sultanate Asfiya ka Kirdar		National
	Iqbal Memorial Lecture	9 th November 2019	--	Indian Minorities, Aspirations and Anxieties	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International / National / State / University
Javed Nadeem Nadvi	1-Refresher Course (Oriental Studies) 2-Training of Trainers (Under TLC Project)	UGC- HRDC, MANUU 02-07-2019 to15-07-2019 National Institute of Technical Teachers' Training and Research, Bhopal (organized by MANUU, Hyd. On 11-11-2019 to 15-11-2019)	National National
Mufti Mohd Sharfe Alam	Refresher Course (Oriental Studies)	UGC- HRDC, MANUU 02-07-2019 to15-07-2019	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Syed Alim Ashraf	Board of Studies	Dept of Arabic, St. Anns College for Women, Mehdipatnam, Hyderabad
	Board of Studies	Dept of Arabic, Osmania University, Hyd.
	Editorial Board & Review Committee for Composite Course Textbooks from classes VI to X	SCERT, Telangana, Hyderabad
	Board of Studies	Hemchandracharya North Gujarat University, Patan, Gujarat.

Javed Nadeem Nadvi		All India Association of Arabic Teachers & Scholars
Sameena Kausar	Board of Studies	Dept of Arabic, St,Ann,s College for Women, Mehdipatnam, Hyderabad
	Board of Studies	Dept of Arabic, Anwarul Uloom College New Mallepally, Hyderabad
	Literary Committee	Dairatul Ma'aif il Osmania, Hyderabad
	Peer reviewer of Ann Scope Journal of languages (ASJL)	St,A nn,s College for Women, Mehdipatnam, Hyderabad
	Review Committee for Composite Course Textbooks from classes VI to X	SCERT, Telangana, Hyderabad

Botany Section

Undergraduate Course in Botany has been offered from the year 2014 and the first batch of Under Graduate course started in the same year. The Section has a well established and equipped Lab with LCD projector facility. Workshop, Extension Lectures, and Seminars are regularly organized. The faculty has rich teaching and Research experience in the areas of Biodiversity, Environmental Science, Phytopathology and Plant physiology. The Section is offering Environmental Studies (Ability Enhancement Compulsory Course) to Under Graduate students of the University. The Section has received financial support from UGC, ICSSR for Research Projects.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr.S.Maqbool Ahmed	PhD	Associate Professor
Dr Ira Khan	PhD	Assistant Professor
Dr.Merajul Islam Robab	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/National / International)
S.Maqbool Ahmed	Urdu Science congress	25 th 26 th Feb,2020	Mushroom Cultivation Technique	--	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International / National / State / University
S.Maqbool Ahmed	Mushroom cultivation - a Hands on Taining	Sri Venkateswara University,Tirupati Two days workshop	National level

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Dr.S.Maqbool Ahmed	Botany board of studies member	1. Telangan University 2. Khaja Bande Nawaz Univeristy

Chemistry Section

Chemistry Section comes under School of Sciences, and is offering Chemistry as a subject for B.Sc. (Physical Sciences) programme. Since 2014, the undergraduate curriculum has been reformed in order to place students at the forefront of inquiry into Chemistry while maintaining a high standard of teaching. Key content of core chemistry courses on General, Organic, Inorganic, Analytical, and Physical Chemistry are designed. Our faculty members' research interests cover a broad range of topics, which include Analytical chemistry, Organic chemistry, Organometallic chemistry, Photochemistry, Medicinal chemistry, Physical organic chemistry, light emitting materials and coordination chemistry etc. In the quest of academic excellence, the Chemistry Section is dedicated to providing the best quality and up-to-date education. At present, Chemistry Section has 04 academic staff members, including 02 Assistant Professors, 01 Associate Professor and 01 recently joined Professor. The faculty currently supervises 01 PhD candidate. Traditional laboratory classes have been integrated into interdisciplinary areas, in which undergraduates apply their classroom knowledge towards problem solving. The lab facilities have been upgraded on a large scale in recent years.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Salauddin Syed	PhD	Associate Professor
Dr. QasimUllah	PhD	Assistant Professor
Dr. Alimuddin	PhD	Assistant Professor

Participation of Faculty in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others during 2019-2020

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International / National / State / University
QasimUllah	Online Teaching with MOODLE	University of Hyderabad Hyd. , one Day (17th June, 2020)	National

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Dr. QasimUllah	Member and Subject expert Board of Studies (BoS) in Chemistry	AnwarulUloom College, Mallay Palli Hyderabad

The Department Computer Science & Information Technology

The Department of Computer Science & Information Technology was established in 2006. The Department envisions producing engineers and technocrats of such professional quality that they can not only keep pace with the ever-evolving technology and continuous innovation in Computer Science and IT, but also contribute by becoming a part of such technological innovation. The Department offers BTech, MTech, MCA and PhD programmes. The B.Tech. programme is approved by All India Council for Technical Education (ACITE), New Delhi.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Abdul Wahid	PhD	Professor
Dr Pradeep Kumar	PhD	Associate Professor & Head
Ms. Tunga Arundhati	MTech	Assistant Professor
Dr Bonthu Kotaiah	PhD	Assistant Professor
Dr. Khaleel Ahmad	PhD	Assistant Professor

Ms. Khaleeda Afroaz	MTech	Assistant Professor
Mr. Jameel Ahamed	MTech	Assistant Professor
Ms. Geeta Pattun	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohd Omar	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohammad Islam	MTech	Assistant Professor
Mr. Ahmad Talha Siddiqui	MTech	Assistant Professor
Ms. Afra Fathima	MTech	Assistant Professor
Dr. Muqeem Ahmed	PhD	Assistant Professor
Mr. Mohd Rafeeq	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohatesham Pasha Quadri	MTech	Assistant Professor

Field Projects / Internships under taken during the year 2019-2020:

Project/Programme Title	No. of students enrolled for Field Projects / Internships
Face recognition using OpenCV	3
Online auction system	3
Corruption Control through budget maintenance	3
Mental Strain detection using online social network interaction	3
Two dimensional image cryptography in secure cloud environment	3
University Health Care System	3
MANUU Academic World	3
Online Entrance Examination	3
Let's Go (Based on tourism)	4
Cybernetic Protector	3
Dual Server using cloud computing	3
Road accident prediction using machine learning	3
Object detection using deep learning and OpenCV	3
Online Doctor appointment system	4
Object Tracking and counting using deep learning and computer vision	4

Participation of Faculty in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Mohd Omar	Student Induction	Institute of Aeronautical Engineering, Hyderabad by AICTE-SCRO	National level workshop
Khaleel Ahmad	Student Induction	Institute of Aeronautical Engineering, Hyderabad by AICTE-SCRO	National level workshop
Geeta puttun	Student Induction	Institute of Aeronautical Engineering, Hyderabad by AICTE-SCRO	National level workshop
Mohd Omar	FDP in Computer Science & Information Technology	UGC Sponsored Refresher Course MANUU 25.07.2019 to 7.08.2019	University

Mohd Omar	Short Term Training (FDP) on Training of Trainers (Tot-Pedagogy)	NITTTR Bhopal & CS&IT MANUU 11.11.2019-15.11.2019	National level FDP
Mohd Omar	"Artificial Intelligence"	16-12-2019 to 20-12-2019 MANUU, Hyderabad	National level FDP
Jameel Ahamd	"Artificial Intelligence"	16-12-2019 to 20-12-2019 MANUU, Hyderabad	National level FDP
Mohd Omar	Python and Emerging Trends in Machine Learning	02-06-2020 to 06-06-2020 Fdp by Forsk codeing school jaipur	National level FDP
Mohammad Islam	FDP in Computer Science & Information Technology	UGC Sponsored Refresher Course MANUU 25.07.2019 to 7.08.2019	University
Mohammad Islam	Short Term Training (FDP) on Training of Trainers (Tot-Pedagogy)	NITTTR Bhopal & CS&IT MANUU 11.11.2019-15.11.2019	National level FDP
Mohammad Islam	Online Course on Examination Reforms organised by AICTE	15th to 18th April, 2020 organized by AICTE	National level workshop
Khaleda Afroaz	FDP in Computer Science & Information Technology	UGC Sponsored Refresher Course MANUU 25.07.2019 to 7.08.2019	University
Khaleda Afroaz	Short Term Training (FDP) on Training of Trainers (Tot-Pedagogy)	NITTTR Bhopal & CS&IT MANUU 11.11.2019-15.11.2019	National level FDP
Khaleda Afroaz	Online Course on Examination Reforms organised by AICTE	15th to 18th April, 2020 organized by AICTE	National level workshop
Khaleda Afroaz	360 Classroom Management-Teaching Methodology	16th to 21st May, 2020 by Sairam Institutions, T.N.	International
Khaleda Afroaz	Research Methodology : Tools & Techniques	18th to 22nd May, 2020 by IILM- College of Greater Noida	National Level FDP
Ahmad Talha Siddqui	FDP on Sensor Networks, Internet of Things and Internet of Everything	25-11-2019 to 8-12-2019, Dept of CS&IT MANUU	National Level FDP
Mohd Omar	FDP on Sensor Networks, Internet of Things and Internet of Everything	25-11-2019 to 8-12-2019, Dept of CS&IT MANUU	National Level FDP

Muqeem Ahmed	FDP on Sensor Networks, Internet of Things and Internet of Everything	25-11-2019 to 8-12-2019, Dept of CS&IT MANUU	National Level FDP
Khaleel Ahmad	FDP on Blockchain Technology	8-12 June 2020, Finland Labs, Online	National Level FDP
Khaleel Ahmad	FDP on Blockchain and Machine Learning	29June - 03 July 2020, Gurukula Kangri Vishwavidyalaya, UP	National Level FDP
Khaleel Ahmad	FDP on Python for Data Science	24-28 June 2020, MITS, Andhra Pradesh	National Level FDP
Khaleel Ahmad	FDP on Sensor Networks, Internet of Things and Internet of Everything	25-11-2019 to 8-12-2019, Dept of CS&IT MANUU	National Level FDP
Ahmad Talha Siddqui	Short Term Training (FDP) on Training of Trainers (Tot-Pedagogy)	NITTTR Bhopal & CS&IT MANUU 11.11.2019-15.11.2019	National level FDP

The Department of Economics

Established in 2014, the Department of Economics offers courses which ground its students in international trade, international finance, applied econometric, quantitative Economics, monetary economics, Islamic banking, gender and development economics. The Department promotes multi-faceted research. It specifically identifies the growing demand for trained manpower in applied economic research for agriculture, industry, government, IT sector, banking & finance sector, NGOs and other socio-economically relevant fields. Therefore, the push of the Department for research is in these areas. The Department also focuses on the development of marginalised and minority communities'. The Department offers Post Graduate and PhD programmes in Economics.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Farida Siddiqui	PhD	Professor
Dr. Syed Hasan Qayed	PhD	Assistant Professor
Mr Mr. Lingaraj Mallik	MPhil	Assistant Professor
Mr. Mustajab Khatir	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Farida Siddiqui	3rd National Urdu Social Science Congress 2019 MANUU Hyderabad on Emerging Trends in Social Sciences	27 th -28 th November, 2019, Hyderabad	تعلیمی صنفی عدم مساوات اور معاشی نمو: ریاستی سطح پر تجزیہ	National
Syed Hasan Qayed	3rd National Urdu Social Science Congress 2019 MANUU Hyderabad on Emerging Trends in Social Sciences	27 th -28 th November, 2019, Hyderabad	An Analysis of Janani Shishu Surakhsa Karyakaram	National

Lingaraj Mallik	YSI Asia Convening	12-15 August 2019 Vietnam, Hanoi	Examining the sustainability of current account deficit in India: Evidence from threshold cointegration and asymmetric error correction analysis	International
Lingaraj Mallik	Sustainable and Development Education	Central University of Kerala 5-6 th March, 2020	Evaluation of the impact of exchange rate on trade balance in India: Evidence from nonlinear analysis	International

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Dr. Syed Hasan Qayed	Referesers Course in Economics From ARPIT	December 2019	UGC-SWAYAM

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/Industry
Prof. Farida Siddiqui	Associate Fellow,	Institute of Islamic banking and insurance (IIBI), London, UK.
	Member, School Board, School of Economics,	University of Hyderabad, Hyderabad
	Member, Board of Studies.	Department of Economics, OU College of Women, Koti, Osmania University, Hyderabad.
Dr. Syed Hasan Qayed	Member, IEA	Indian Economic Association
Lingaraj Mallik	Royal Economic Society , London	British economic Association

Department of Education and Training

The Department of Education and Training was established in 2001. The objective of the Department is to promote quality education through Urdu medium, to develop research orientation among teacher-educators, to evolve strategies to empower Urdu teacher-educators, to produce excellent elementary and secondary teachers, and teacher educators. The Department is focusing on various teaching technologies.

The Department offers Diploma in Elementary Education (D. El. Ed), Bachelor of Education (B.Ed), Master of Education (M.Ed) and Doctor of Philosophy (Ph.D) programmes through Urdu medium as per the NCTE Recognition norms and procedure, 2014 and UGC Guidelines.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Noushad Hussain	PhD	Dean & Head
Prof. Fatima Begum	PhD	Professor
Prof. Siddiqui Mohammed Mahmood	PhD	Professor
Prof. M. Vanaja	PhD	Professor
Dr. Viquarunnisa	PhD	Associate Professor

Dr. Ashwani	PhD	Associate Professor
Dr. Muzaffar Hussain Khan	PhD	Assistant Professor
Dr. Shakera Parveen	PhD	Assistant Professor
Dr. Shamshad Begum	PhD	Assistant Professor
Dr Md Athar Hussain	PhD	Assistant Professor
Dr. Naushad Husasain	PhD	Assistant Professor
Dr. Farhath Ali	PhD	Assistant Professor
Dr. Najma Begum	PhD	Assistant Professor
Dr. Taiyaba Nazli	PhD	Assistant Professor
Dr. Akthar Praveen	PhD	Assistant Professor
Dr. Rafi Mohmad	PhD	Assistant Professor
Dr. Sumi V.S.	PhD	Assistant Professor
Dr. Abdul Jabbar	PhD	Assistant Professor
Mrs. Rabia Ismail	MEd	Assistant Professor
Mrs. Firdaus Tabassum	MEd	Assistant Professor
Ms. Momin Sumaiya	MEd	Assistant Professor
Dr. Jarrar Ahmad	PhD	Assistant Professor
Mr. Samad Thaze Vadakkayil	MEd	Assistant Professor
Mr. Ashraf Nawaz	MEd	Assistant Professor
Dr. Umme Salma	MEd	Assistant Professor
Mr. Jahangeer Alam	MEd	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Jarrar Ahamad	Haft LesaniAlami Do Roza Seminar Urdu, Hindi, Arabi, Farsi, Angrezi, Telgu, Tamil, Nasri Zabano Adab men Zate Rasool Wa Sefat Rasool	30 th Nov and 1 st Dec 2019	Zate Mahboob Sallallaho Alaihe wa Sallam Ashrafus Seyar ke Hawale Se	National
Jarrar Ahamad	Pt. Hari Chand Akhtar, In The Mirror Of Poetry & Journalism	30 & 31Oct 2019	Pt. Hari Chand Akhtar Ki Shayeri Men Shokhyanaunsur	National
Jarrar Ahamad	Gandhi Ji Urdu AdibonaurShayernkiNazar Men	2 nd Oct 2019	Bachon Ka Adabaurbapu	National
Dilnaz Banoo	International conference on.. Revisiting the virtues of Gandhian philosophy: Relevance and Applicability in the 21st century.	November 7 2019	Relevance of Gandhian philosophy in the modern content	
Dilnaz Banoo	19 th CTE Annual State Conference 2019	April 23,2019	Contemporary issues in Education	
Ashraf Nawaz	Education: Crises & Sustainability Mission for Better World	01-11-2019	Education among Muslims: Access and Impediments	National
S. Abdul Jabbar	Two day National seminar on Teaching English Language and Literature to Urdu	20-21 Feb,2020	Culture and context : issue of teaching English	

	Speakers by Maulana Azad National Urdu University, Hyderabad		as a second language in India	
--	--	--	----------------------------------	--

**Participation of Faculty in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/
Others during 2019-2020**

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Naushad Husain	a short term training programme on Training of Trainers (ToT) for Teachers organized by National Institute of Technical Teachers' Training and Research, Bhopal at MANUU, Hyderabad	Hyderabad from 11 th to 15 th November, 2019 (One Week)	National

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Dr. Naushad Husain	External Member BoS	Sanskriti University, Chhata, Mathura (U.P.)

Department of English

The Department of English was established in 2004. It offers and acquaints its students and scholars with contemporary trends in the English language and literature. The Department offers MA and PhD programmes, in addition to core courses discipline specific courses, ability enhancement courses and generic courses in line with CBCS, for all the UG and PG programmes offered in the University. The primary objective of the Department is to promote bilingual research in English and Urdu, and to promote interdisciplinary research. The thrust areas of the Department are: History of the English language and literature, English Language Teaching, Phonetics, British literature, American literature, Commonwealth literature, English Urdu literature, English Urdu Translation Studies, Muslim literature, Indian Writing in English and Literary Theory & Criticism.

During the year of report, the Department has been teaching English Communication Skills courses to all the Undergraduate and Postgraduate students of the University as part of their Ability and Skill Enhancement courses. As a good practice, the Department has been discussing and resolving all the academic issues through e-mails and electronic means with the members of Departmental Research Committee and Board of Studies. The meetings of DRS and BoS in physical presence of all the members are done only once a year, and the ratification for all the matters which are resolved and approved through electronic means, are done in such annual meetings. This has been adopted to cut the expenditure and strengthen University's financial position. A Board of Studies and a Departmental Research Committee meeting were conducted on 8 February 2020 by the Department.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Syed Mohammed Haseebuddin Quadri	PhD	Professor & Head
Prof. Shugufta Shaheen	PhD	Professor
Dr Somapalyam Omprakash	PhD	Associate Professor
Dr Govindaiah Godavarthi	PhD	Assistant Professor
Ms Khairunnisa Nakathorige	MPhil	Assistant Professor
Dr Muhammad Aslam K	PhD	Assistant Professor
Dr Kottacheruvu Nagendra	PhD	Assistant Professor
Ms Sameena Tabassum	MPhil	Assistant Professor

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
S. Omprakash	International Interdisciplinary Conference on Recent Research in Arts, Culture, Languages, Philosophy, Spirituality and Education	3 rd August 2019	Representation of Disaster Narrative in Farhad Sorabjee's Play, Hard Times	--	International
S. Omprakash	Three Day National Conference on Contextualizing Migration: Perspectives from Literature, Culture and Translation	January 6-8 2020	Apocalypse and Migration: A Study of Brunt Shadows	--	National
Govindaiah Godavarthi	National Workshop For Quality and Excellence in Higher Education NAAC	18 Dec. 2019	National level Workshop for Dual mode Universities.	--	National Level
Govindaiah Godavarthi	National Seminar on Recent Trends in English Literature and Language organized by Dept. of English, Girraj Government College. (Autonomous) Nizamabad Telangana State.	12 th Feb. 2020.	A comparative study of Dalit characters in Premchand's <i>The Shroud</i> and Bandhumadhav's <i>Poisoned Bread</i>	--	National Level
Khairunnisa Nakathorige	Women: Messengers of Peace	14 th May, 2020	Women Rights and Contemporary Society"	--	National

Muhammed Aslam Kunnathil	National Webinar Series organised by Department of English, Jamia Madeenathunnoor, Calicut	31st March 2020	--	Research, Innovation, Opportunities: Trends of English Studies in India	National
K. Nagendra	Language, Literature & Media	6 th of September 2019	CALL and Its Practical Implications in ESL Classroom		National
K. Nagendra	One-Day Workshop (Forenoon Session)	07-12-2019	--	Importance of Pronunciation in Communicative English	State
K. Nagendra	One-Day Workshop	07-12-2019	--	English for Engineering Students	State
K. Nagendra	One-Day Workshop	03-01-2020	--	Soft Skills at Workplace	State

Participation in Training Programmes / Refresher Courses / Orientation Programmes / Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Syed Mohammed Haseebuddin Quadri	Workshop on A&A for Dual Mode University	NAAC, Bengaluru, 18 th December 2019	National
S. Omprakash	UGC Sponsored Professional Development Programme	UGC HRDC MANUU, Hyderabad, 17-06-2019 To 22-06-2019 Short Term Course (One Week)	National
S. Omprakash	National Institute Of Technical Teachers Training And Research: Training Of Trainers Under TLC Project	MANUU, 11-11-2019 TO 15-11-2019	National
Khairunnisa Nakathorige	Gender Equity and Inclusion: Transformative Pathways in Higher Education	Bhubaneshwar, 26-28 November, 2019, (3days), Organized by WISCOMO and Kalinga Institute of Social Sciences	National
Muhammed Aslam Kunnathil	Annual Refresher Programme on English Language Teaching	Online Exam on 16 February 2020	National

Department of Hindi

The Department of Hindi was established in 2007. It offers MA and PhD programmes besides courses for UG programme of the University. The Department aims to promote the Hindi language and literature and carry out bilingual research in Urdu and Hindi. The Department focuses on Dakhini Urdu as its special area. The thrust areas of the Department are: Feminist literature, Dalit literature, Medieval and Modern poetry, Modern literature, Comparative literature, Translation, Adivasi, Muslim discourse and Modern Theatre.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Karan Singh Utwal	PhD	Associate Professor & Head
Dr. G.V.Ratnakar	PhD	Assistant Professor
Dr. Dodda Seshu Babu	PhD	Assistant Professor
Dr. Patan Rahim Khan	PhD	Assistant Professor

Faculty participation in Seminars/Conferences and Symposia

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Karan Singh Utwa	Chhayawad:Shatabdi ke baad:Itihas ki punaryatra	4 to 6 Sept.2019	Prasad Ke Natakon Chhayawad Ki Pravrittiyan	National
Karan Singh Utwal	Bharatiya evam vishwa cinema	29 to 30 Nov.2019	Gulzar Ke Geeton Mein Zindagi Ke Rang	National
Karan Singh Utwa	Kaifi Azmi:Fikr o fun	30 Nov & 1 Dec. 2019	Kaifi Azmi Ke Geet: Vividh Pahllu	National
G.V.Ratnakar	Seminar at Tulasi Bhavan, Osmaniya University,Hyderabad	31 st July 2019	“Upanyas Samraat Munshi Premchand Ka Katha Sahitya”	National
G.V.Ratnakar	Department of Hindi, Pondicherry university	6th September, 2019.	“Chhayavad ki Vartmaan Prasangikta”	National
G.V.Ratnakar	Seminar at Nizam College Osmania University Hyderabad	23.09.2019 to 24.09.2019	Hindi Ka Boudh Sahitya Evam Dr. Ambedkar	National
G.V.Ratnakar	P.R Degree College, adikavi Nannaya University.	20 & 21 December 2019	Andhra Pradesh Rajya Ka Ithihas Evam Samskruthi	State
G.V.Ratnakar	Andhra University	29 th February to 1 st March 2020	Swami Achutanand Evam Royi Bheemanna Ke Kavitha Mein Rastreeyatha	
Dodda Seshu Babu	Social, Ethical&Cultural Values as depicted in Drama	13&14 December, 2019	Hindi Natakom mein chitrit jeevan mulya: Samakleen notakon ke sandharbh mein	International
Dodda Seshu Babu	Hindi and forign languages Literature: Global Perspectives	06 &07 February 2020	Hindi evam Videshi Bhashaon ke Sahitya mein Astitva aur Asmita ke Sankat ka Sandarbh	International

Dodda Seshu Babu	Hindi aur Telugu ke Adhunik sahitya mein rashtriyata	01 March 2020	Hindi aur Telugu Sahitya mein Chitrit Rashtriya Ekta	National
Patan Rahim Khan	Purvottar Bharat Aur Hindi	24 To 26, May, 2019 (Attended 25) (Sat. Day)	Hindi Kee Antarrastriya Sthithi	International Seminar
Patan Rahim Khan	Hindi Katha Sahitya Mein Upkshit Varg	19 & 20 September, 2019 (Attended 20) (Fri. Day)	Hindi Katha Sahitya Mein Upkshit Muslim Samaj	International Seminar
Patan Rahim Khan	Munshi Premchand'S Literature And Today'S Society	12-10-2019 (Sat. Day).	Premchand Ke Katha Sahitya Mein Katya Evam Shilp	International Seminar
Patan Rahim Khan	Role Of Pedagogy In Higher Education	13-12-2019 (Fri. Day).	Bharatiya Shiksha Vyavastha Mein Uccha Shiksha Ka Mahatwa	International Seminar
Patan Rahim Khan	The Discourses On Feminism And Gender Empowerment In Contemporary Indian Literature And Media	06-01-2020 (Mon. Day).	Ikkisvi Sadi Kee Hindi Kavita Mein Stree Vimars	International Seminar
Patan Rahim Khan	Bharateey Bhashayen, Sahitya Aur Darshan	10-01-2020 (Fri. Day).	Ikkisavi Sadi Ka Hindi Katha Sahitya: Stree Vimars	International Seminar
Patan Rahim Khan	The Development of History, Science, Art, Culture and Civilization During the Period of Kakatiya and Asafjahi Rulers.	29-01-2020 (Wed. Day).	“Bastar” Ke Kakatiy Rajavamsha	International Seminar
Patan Rahim Khan	Santh Sahitya Kee Bhumika	03-05-2020 In Webinar Paper Submitted	Kabir Ke Sahithya Mein Dharm Evam Darshan	On Line National Webinar
Patan Rahim Khan	Prawasi Bhasha, Sahitya Aur Samaj	13 & 14 May, 2020 In Webinar Paper Submitted	Prawasi Hindi Kahaniyou Mein Vyakth Mool Samvedana	On Line International Webinar
Patan Rahim Khan	Pravasi Mazduron Kee Samashya, Chunowtiyan Aur Samadhan	06-06-2020 In Webinar Paper Submitted	Ikkisvin Sadi Kee Hindi Kahani Sahitya Mein Pravasi Mazdur Aur Uniki Aarthik Shithi	On Line International Webinar
Patan Rahim Khan	Ikksvin Sadi Mein Mahakavi Kalidas	11 & 12 - 06-2020	Ikksvin Sadi Mein Mahakavi Kalidas Kee	On Line International

	Kee Prasangeekata	In Webinar Paper Submitted	Prasangeekata Evam Mahatva	Webinar
Patan Rahim Khan	Bhakti Kaak: Krishna Kavya Ke Vividh Aayam	29 & 30-06-2020 In Webinar Paper Submitted	Bhakti Sahitya Mein Krishna Bhakti Sahitya Ka Mahatwa	On Line International Webinar

Teachers awarded National/International fellowship for advanced studies/research during 2019-2020

International / National	Name of the Teacher Awarded The Fellowship	Name of the Award	Date of Award	Awarding Agency
National	Dr. G.V.Ratnakar	Arigupudi Purnachandra Rao Foundation Award	2019	Arigupudi Purnachandra Rao Foundation
National	Dr. Patan Rahim Khan	Sree Mahaveer Prasad Tibariwala Smruthi Samman, 2019	25, May,2019	Purvottar Hindi Academy, Shillong, Meghalaya- State
National	Dr. Patan Rahim Khan	Aarini Vishishta Samman, 2019	30-06-2019	Rastriya Aarini Alankaran Samaroh, 2019, Bhupal
National	Dr. Patan Rahim Khan	Mewadev Laurel Award, 2019	30-12-2019 (Monday)	Contemporary Literary Society Of Almor: Banda, Up
National	Dr. Patan Rahim Khan	Sahitya Sadhak Samman, 2019	15 December 2019	Uttar Bharateey Sahitya Parashad Dehradun, Uttarkhand
National	Dr. Patan Rahim Khan	Kalam Sadhak Samman, 2020	14-01-2020	Brazlok Sahitya Kala Samskriti Akademy, Agra

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/Committee	Name of the institution/organization/Industry
Dr. Patan Rahim Khan	Examinations (B.O.E.)	Gulbarga University, Gulbarga
	PhD - Doctoral Committee	SRM University, Chennai
	Board of Studies Member	Osmania College, Kurnool, AP

Department of History

The Department of History was established in 2014. The Department offers M.A in History and Ph.D. program. The department has experienced teachers drawn from various reputed universities. The syllabus has been framed keeping in view of national interest, country ethos, employability of students and objective of the University to promote women's development and other sections of marginalized communities. Its aim, in particular, is to nurture the spirit of the national integration and multiculturalism within globally set standards of quality teaching and research. The department has plan to start research program and degree/diploma in Tourism Management, Museology, Epigraphy, Numismatics, Archeology, Archival Management, Environmental history and course allied to the

industrial development, cultural diplomacy and policy planning of the Government of India. These programs will create a better job opportunities to the students.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Danish Moin	PhD	Associate Professor & Head
Dr. Khalid Ponmulathodi	PhD	Assistant Professor
Dr. Khanday Pervaiz Ahmad	PhD	Assistant Professor
Mr. Ikramul Haque	MPhil.	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State / National/ International)
Ikramul Haque	South Indian History Congress	31 Jan- 2 Feb. 2020	Understanding Abdul Qadir Badauni: A New Methodological Approach	National
Ikramul Haque	Third National Urdu Social Science Congress	27-28 November 2019	An Analysis of Abdul Qadir Badauni as Historian	National
Khanday Pervaiz Ahmad.	Third Urdu Social Science Congress organized by MANUU.	27-28 Nov, 2019	Urdu Women Journals in the Princely State of Hyderabad: A Study of Muillim un Niswan 1893-1901.	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution / organization / Industry
Dr Danish Moin	Member, Board of Studies for History	St. Ann's College, Hyderabad
Dr Danish Moin	Editor For History UG books written in Urdu	Telangana Urdu Academy, Hyderabad
Mr Ikramul Haque	Assistant Editor For History UG books written in Urdu	Telangana Urdu Academy, Hyderabad

Department of Islamic Studies

The Department of Islamic Studies was established in 2012. The Department offers PhD, MA and Diploma in Islamic Studies programmes along with *Islamic Studies* as a core paper for undergraduate program. The Department also offers *Islamiyat* paper for students of Non Madarsa background and *Introduction to Major World Religions* to Madarsa background students of undergraduate program, as Non CGPA paper. The main objective of the Department is to impart teaching and conduct research in Islamic Studies through a modern perspective. The Department studies the vast areas of Islamic sciences, law, culture, civilization, mysticism with the aim to train scholars in the subject of Islamic Studies.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd. Fahim Akhtar	PhD	Professor & Head
Dr. Md. Irfan Ahmed	PhD	Assistant Professor
Dr. Shakeel Ahmad	PhD	Assistant Professor
Mrs. Zeshan Sara	MA	Guest Faculty

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Mohd. Fahim Akhtar	Rethinking Education of Religions in the Modern Word: Prospects and Challenges	30-31 July 2019	Asri Taleem ke Talba Awr Islami Taleem ka Nazm	--	National
	Allama Habibur Rahman Azmi: Life and Contributions	06-07 July 2019	Allama Habibur Rahman Azmi and Un ki Fiqhi Khidmat	--	National
	Research Methodology in Islamic Perspective	20-21 April 2019	Research Methodology adopted by early Jurists	--	National
	Islamic Studies: Concept, Present Scenario and Future	24-25 April 2019	--	Islamic Studies: Concept, Present Scenario and Future: Gaur Wa Fike Ke Chand Pahloo	National
	The Life and Contributions of Prof. FuatSezgin	21-22 December 2019	Awwaleen Ahd me Fiqh e Islamiki Tadween: Dr. Fuat Sezgine ki Tahqeeqat ki Roshni me	--	International
	New Theological Challenges to Contemporary Islamic Thought and the Role of Madrasa Graduates	23 July 2019	Islami Fikr o Fikh ke Samne moaasir dunya ke Challenges – Gour o Fikr ke chand pehlu	--	National
	Contemporary Islamic Thought and Societal Report Through Education	1-2 February 2020	Taleem ki Wahdatka Tassawwar aur Insani Ma'ashra ki Tameer Mein	--	International

Md. Irfan Ahmed	National Seminar on “ Islamic Studies : Concept , Present Scenario and Future”	24 -25 April 2019 at MANUU, Hyd	Hindustani mein Islamic Studies : AikJayejah	--	National
	3 rd National Urdu Social Science Congress 2019	27 - 28 November, 2019 at MANUU, Hyd	Bihar ke Muslim Muaasharah Mein Mazhabhi Edaron ka Kirdar	--	National
	Two Days International Seminar on “ Life & Characteristics of Prophet Muhammad”	30 th Nov. & 1 st Dec. 2019 at Urdu Maskan, Khilwat, Hyd.	Mohammad (S.A.W): Ek Mahir Siyasat Dan	--	International
Shakeel Ahmad	3 rd National Urdu Social Science Congress 2019	27 - 28 November, 2019 at MANUU, Hyd	Huqooq-e-Insani ki Islami Bunyaden	--	National
Zeshan Sara	National Seminar on “ Islamic Studies : Concept , Present Scenario and Future”	24 -25 April 2019 at MANUU, Hyd	Islamic Studies ka Nisab: Jaiza aur Manawiyat	--	National

Participation in Training Programmes/ Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Shakeel Ahmad	Refresher Course	At UGC-HRDC, JMI, New Delhi. 2 nd to 14 th December 2019 (two weeks)	National

Department of Management Studies

The Department of Management was established in 2004. The Department offers MBA and PhD programmes. In addition to the conventional management subjects, the Department lays emphasis on research in marketing management, financial management, human resource management, and general management. The Department pays special attention to personality development of its students and organizes development training sessions, talks, discussions, debates, guest lectures of experts from industry, visits to industries and so on.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Saneem Fatima	PhD	Professor & Dean, SC & BM
Prof. Mohd Razaullah Khan	PhD	Professor & Head
Prof. Nisar Ahmad I Mulla	PhD	Professor
Prof. Badiuddin Ahmed	PhD	Professor
Prof. Mohd Abdul Azeem	PhD	Professor
Dr. MA Sikandar	PhD	Associate Professor
Dr. Syed Khaja Safiuddin	PhD	Assistant Professor
Dr. Md Sadat Shareef	PhD	Assistant Professor
Dr. Shaik Kamaruddin	PhD	Assistant Professor
Mr. Saidalvi K	MBA	Assistant Professor
Dr. Reshma Nikhat	PhD	Assistant Professor
Dr. Md. Rashid Farooqi	PhD	Assistant Professor
Mr. Nissar Hussain	M.Com	Assistant Professor

Field Projects / Internships undertaken during the year 2019-2020

Project/Programme Title	No. of students enrolled for Field Projects / Internships
M.Com Project Work	23
MBA Project Work	74

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Saneem Fatima	International Conference on “Inclusive Growth and Sustainable Development- Emerging Trends and Challenges”	28 th and 29 th February, 2020	--	Micro Fundamental of Macro Growth	International
Syed Khaja Safiuddin	9 th International Conference on Restructuring of Global Economy (ROGE)	8 th - 9 th July, 2019	Performance Measures of Civil Aviation Companies in India and their Financial Health - an Impact Analysis”,	organised by Academy of Business and Retail Management(ABRM) and School of Management and E-Business, Zhejiang Gongshang University, China at Said Business School, University of Oxford, United Kingdom	International

Syed Khaja Safiuddin	Two day National Conference on Management Research In India, sponsored by ICSSR	17 th -18 th may 2019.	Impact of Passenger Load Factor on Z-Score of select Indian Aviation companies”	--	National
Syed Khaja Safiuddin	A Three day 10 th Conference on Excellence in Research and Education (CERE-2019) held at Indian Institute of Management (IIM), Indore	3 rd to 5 th May 2019	Impact of Financial and Non-Financial Measures on Z-Score of select Indian Aviation companies”	--	International
Badiuddin Ahmed	“Opportunities and Challenges of Business in Changing Scenario”	23-01-2020.	--	Opportunities and Challenges of Business in Changing Scenario	International
Badiuddin Ahmed	Business Education and its future in Global Perspective	25-01-2020	--	Business Education-Global Opportunities and Challenges	International
Badiuddin Ahmed	“Global Economy in Transition”	18-2-2020	--	“Global Economy in Transition” with reference to Health Care Sector	National
Badiuddin Ahmed	“Contemporary Contexts In Entrepreneurship & Marketing”.	18-2-2020	--	Guerilla marketing	National

Participation in Training Programmes/ Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Saneem Fatima	Business Case Development	Lloyed Business School, Greater Noida, from 8 th June to 13 th June, 2020, 6 days	National
	Webinar Presentation on “Sustainable IT in Rural and Remote Environments”	Mizoram University, Aizawl, India on 2 nd June, 2020, 1day	National

	Webinar on “Impact of COVID-19 Pandemic on the Indian Economy”	IIS University , Jaipur on 23-24 May 2020, 2days	National
	Webinar on “Use of online resources in teaching – learning process”	Uka Tarsadia University, Srinagar Garhwal on 20.05.2020 (01:00pm to 02:30 pm)	National
	Webinar on education, Assessment and Virtual World: A Socio-Philosophical Dialogue”	University of Delhi on 9 th -10 th May, 2020, 2 days	National
	“Data Analysis Using MS Excel”	IIS University, Jaipur 27 Apr to 3 May, 2020	National
Siadalavi	Refresher Course	Univeristy Of Hyderabad 27 Feb-11 March,	National Level

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Prof. Badiuddin Ahmed	Board of Studies	Dr. Abdul Haq Urdu University, Kurnool-A.P
Prof. Badiuddin Ahmed	Board of Studies	CMR University, Bengaluru
Prof. M A Azeem	Board of Studies	Chaitanya Deemed to be University

Department of Mass Communication & Journalism

The Department of Mass Communication and Journalism was established in 2004. It offers MA and PhD programmes. It also offers BCJ honours from this academic year. The Department trains its students in electronic and print media, advertising, public relations, documentary film-making and web journalism. One of its primary objectives is to bring professional expertise to Urdu media. The Department envisages grooming students into ethically professional Urdu journalists who can meet any challenge posed by ever-expanding field of media and its ever-shifting commitments.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Ehtesham Ahmad Khan	PhD	Professor & Head
Prof. Mohammad Fariyad	PhD	Professor
Mr. Mohd Mustafa Ali	M.Phil.	Associate Professor
Mr. Syed Hussain Abbas Rizvi	Masters in MCJ	Assistant Professor
Dr. Meraj Ahmed Mubarki	PhD	Assistant Professor
Mr. Meraj Ahmad	MJMC	Assistant Professor
Mr. Mohd Tahir Qureshi	MJMC	Assistant Professor

Field Projects / Internships under taken during the year 2019-2020

Project/Programme Title	No. of students enrolled for Field Projects/ Internships
Internships	12

Department of Mathematics

The Department of Mathematics was established in 2011. It offers MSc and PhD programmes in Mathematics, besides providing courses in UG programme. Making use of the diverse research interest of the faculty, the Department encourages and promotes research in the areas such as Wavelet and its application, Algebra, Analysis, Fluid Mechanics, Celestial Mechanics and Dynamical

Astronomy. The Department explores areas of application of mathematics, and mathematical research in various branches of science, engineering and industry.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof Syed Najamul Hasan	PhD	Professor
Dr Afroz	Ph.D	Associate Professor
Dr Khaja Moinuddin	PhD	Assistant Professor
Dr. Subhash Alha	PhD	Assistant Professor
Majid Ali Choudhary	PhD	Assistant Professor

Extension and outreach programmes

Title of the Activities	Organising unit/ agency/ collaborating agency	Name of the teachers coordinated in such activities	Names of the students participated in such activities
“Clear Skies” For the whole year twice every month interacted and conducted sessions with students from 6 to 9 and from schools from economically deprived area in Shaikpet Hyderabad (In collaboration of NGOs Kriti and Do Science	Project awarded by the International Astronomical Union(Iau-Oad) Grant of 3000 Euros). Only 20 projects were funded world-wide. https://iau.org/news/announcements/detail/ann18069	Hasan S N Dept. of Mathematics & Priya Hasan Dept. of Physics	Basharat

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Syed Najamul Hasan	International conference on Modeling Machine Learning and Astronomy PES, Bangalore	Nov 22, 23 2019	--	Statistical Techniques for Astronomy in the Era of Big Data	International
Syed Najamul Hasan	International Conference on Fundamentals of Physics 2019 Birla Science Centre Hyderabad	6-8 September 2019	--	The Beast called Milky Way: The formation and evolution of the Milky Way Galaxy	International
Syed Najamul	National Urdu Science	25-26 February	“Khekkashaon ki Duniya”	--	National

Hasan	Congress MANUU, Hyderabad	2020	The World of Galaxies		
-------	---------------------------------	------	--------------------------	--	--

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Syed Najamul Hasan	Resource person for Resource Generation Camp (RGC) for Astronomy Olympiad Orientation Cum Selection Camp (OCSC) 2019	Homi Bhabha Center for Science Education (HBCSE), TIFR, Mumbai. 16th and 17th March 2019	National
Khaja Moinuddin	National Workshop on Physics of Fluids methods and Applications-II	Gitam University Hyderabad 20-22 Feb. 2020	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Syed Najamul Hasan	Member BoS	Department of Astronomy, Osmania University
Khaja Moinuddin	Member BoS in Mathematics	Anawarul uloom Post Graduate College (Autonomous) Telangana and Andhra Pradesh State Mathematical Society.

The Department of Persian

The Department of Persian was established in 2008. It offers MA and PhD programmes, and core courses in UG programmes of the University. The Department focuses its research on Manuscriptology, historiography, epigraphy, Indo-Persian literature, Sufi poetry, modern trends in the Persian language and literature. The Department aims setting standards of appreciation of Persian culture and contribution. One of the objectives of the Department is to promote bilingual research in Urdu and Persian. The Department held International Persian Summer School in collaboration with Gottingen University, Germany on “Reading & Analysing Indo- Persian Records in Deccan, from 19th August to 30th August 2019.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Shahid Naukhez Azmi	PhD	Professor & Head
Prof. Aziz Bano	PhD	Professor
Dr. Syeda Asmath Jahan	PhD	Assistant Professor
Dr. Qaiser Ahmad	PhD	Assistant Professor
Dr. Syed Mustafa Ather	PhD	Assistant Professor
Dr. Md. Rizwan	PhD	Assistant Professor
Dr. Janaid Ahmed	PhD	Assistant Professor

Funds / Grants received by the Department:

Name of the alumnus/ alumna, non-government funding agency/ individual etc.	Funds/ Grants received in Rs.	Purpose
Urdu Academy, Telangana	Rs. 25,000/-	For conducting the National Seminar.
NCPUL	Rs. 1000000/-	For the Promotion of Persian language

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Shahid Naukhez Azmi	Two-Day National Seminar held organized by MANUU and Indian Developmental & Educational Associates at MANUU, Hyderabad.	30-31 October, 2019	--	Akhter Ki Farsi Khidmat	National
Shahid Naukhez Azmi	Two-day International Conference on organized by Department of Persian, MANUU in collaboration with NCPUL	4 th -5 th March, 2020	--	Parveen Etesami aur Parveen Shakir Ka Taqabuli Matalea	International
Shahid Naukhez Azmi	three day International Conference on organized by the Department of Persian in collaboration with AIPTA & H.K. Sherwani Centre for Deccan MANUU	on 5 th to 7 th March, 2020	--	Tarikh-e-Dakan Mahnamah Ki Roushni Mein	International

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/Industry
Prof. Shahid Naukhez Azmi	Board of Studies, Persian	JNU & Osmania University
Prof. Aziz Bano	Board of Studies, Persian	Osmania University
Dr. Syeda Asmath Jahan	Board of Studies, Persian	Osmania University

Physics Section

Physics Section belongs to the School of Sciences. It has been offering undergraduate programmes 2014. Ever since it was established it carried out the tradition of excellence in maintaining high-quality teaching and in pursuing vigorous research programs. Physics Section under School of

Sciences is offering Physics as a subject for B.Sc. (Physical Sciences) programs. Since 2014, the undergraduate curriculum has been reformed in order to place students at the forefront of inquiry into Physics while maintaining a high standard of teaching. Key content of core Physics courses on General Physics, Discipline Selective Courses and Skill Enhancement Courses are designed. Faculty members' research interests cover the range from theoretical physics to Nanotechnology, Space Physics, Astrophysics, Solid State Physics, Bio-Physics (Collaborative) etc. The faculty member currently supervises 04 PhD candidates. At present, the teaching faculty members are utilizing and focusing on multimedia teaching through computers and online-plate forms. Traditional laboratory classes have been integrated into interdisciplinary areas, in which undergraduate students apply their classroom knowledge towards problem solving. The laboratories facilities have been upgraded on a large scale in recent times.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr H. Aleem Basha	PhD	Assoc. Prof. & Head
Dr Rizwan ul Haq Ansari	PhD	Assistant Professor
Dr Priya Hasan	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Priya Hasan	38 th Meeting of the Astronomical Society of India. IISER, Thirupathi, India	13-17 Feb 2020	The Velocity Dimension with Gaia DR2: Focus on the binary cluster \$h\\$ + \\$\chi\\$ Persei	--	National
Priya Hasan	Boson, University of Hyderabad, Hyderabad, India	March 2020	--	Exoplanets (Invited Talk)	National
Priya Hasan	The 1 st Shaw IAU Workshop on “Astronomy for Education, Paris, France	December 2019	--		International
Priya Hasan	Modeling Machine Learning and Astronomy (MMLA), PES University, Department of Computer Science & Engineering, Bangalore	November 2019	--	The System of Open Star Clusters Revisited	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/ Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
H. Aleem Basha	Virtual workshop on online teaching, learning and evaluation with moodle MOOC platform	IMC, MANUU, Hyderabad on 29.05.2020	National level conducted by NIEPA, MHRD, GoI.
Rizwan Ul Haq Ansari	Training of trainers, Under TLC project	MANUU, Hyderabad, 11-15 Nov, 2019. One week.	National, Organised by NITTTR, Bhopal
Priya Hasan	Refresher Course in Astronomy and Astrophysics	Inter-University center for Astronomy and Astrophysics-TLC (11 May-12 June 2020)	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/Committee	Name of the institution/ organization/Industry
Dr.H.Aleem Basha	Board of Studies in Physics as Alumini Member	Osmania College (Autonomous) at Kurnool in Andhra Pradesh
Dr.H.Aleem Basha	Board of Studies in Physics	Anwarul-uloom College (Autonomous), O.U.
	Board of Studies in Physics	RBVRR Women's College(Autonomous), O.U.

Department Political Science

The Department of Political Science came into existence as an independent Department in 2015. The Department has a promising team of young faculty members displaying a great diversity in terms of their regional background and academic interests. Earlier it was merged it the Department of Public Administration. The Department Currently offers MA and Ph.D programmes and offer courses in some of the undergraduate programmes of the University. The M.Phil programme has been discontinued.

Name	Highest Qualification	Designation
Professor Afroz Alam	PhD	Professor & Head
Dr. Md. Khurshid Alam	PhD	Assistant Professor
Ms. Shabana Farheen	MA	Assistant Professor
Mr. Muzaffar Hussain	MA	Assistant Professor
Dr. A. Nageswara Rao	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Afroz	Seminar on	21-22	Foreign Policy	--	National

Alam	India's Foreign Policy Transformation organised by St.Ann's College, Hyderabad	August 2019	of India and Ethno-Nationalism		
Afroz Alam	Symposium on Social Security, University of Hyderabad	19 June 2019	--	Social Security System in India	National
Afroz Alam	Symposium on B.R. Ambedkar by CSSEIP and DoP, MANUU	30 April 2019	--	Relevance of Ambedkar in Contemporary Times	State
Afroz Alam	Symposium on Muslim Politics at University of Hyderabad	11 April 2019	--	Muslims and Indian Politics: Post-Independence Experiences	National
Afroz Alam	International Conference on "Rural Development, Social Dynamics and Women Welfare" by CSSEIP and Centre for Women Studies University of Hyderabad	4-5 March 2020	--	Muslim Women and Politics	International
Afroz Alam	Seminar on "Teaching Social Sciences through Urdu by CPDUMT, MANUU	5-6 March 2020	--	Relevance of Social Sciences in Contemporary Times"	National
Afroz Alam	Symposium on India's Elections by Centre for Civil Society, Hyderabad	29 Feb. 2020	----	What Explains India's Electoral Politics?	
Afroz Alam	Symposium on Affirmative Action and Minorities by TISS, Hyderabad	30 January 2020.	--	Constitutionality, Legality and Political Intentionality of CAA	National

Afroz Alam	Orientation Programme on Minority Rights for Telangana Government Officials, MCR HRD Institute of Telangana, Hyderabad	29 January 2020	--	Affirmative Action for Minority Women in Telangana State	State Level
Afroz Alam	Orientation Programme for Asst. Professors of Political Science, HRDC, MANUU, Hyd.	27 January 2020	--	Making Sense of Indian Democracy	National
Afroz Alam	International Conference on 'Uniform Civil Code' organised by Symbiosis Law School, Hyderabad	19.01.2020	Paper Presenter: Uniform Civil Code and Pasmanda Framework	Uniform Civil Code in India	International
Md. Khurshid Alam	Two Day Workshop on Indian Constitution and Technical Terminology	29-30 August 2020	"Understanding Human Rights: An Indian Scenario"	--	National Level
Md. Khurshid Alam	3 rd Urdu Social Science Congress	27-28 November 2020	National Social Science Congress	--	National Level
Md. Khurshid Alam	National Seminar Deccan Studies,	29-30 November 2020	Educational Contribution of Mir Osman Ali Khan Bhadur Asif Jahvii	--	National Level
Muzaffar Hussain	National Conference on Bharat Shakti: The Inherent Energy of India	9-11 March 2020	India's Policy towards "East and the Emerging Asian Order in Parallel SessionI – B: India's Extended Neighborhood	--	National Level
Shabana Farheen	History and social sciences in the contemporary global scenario Teresian college mysore	23-24 th January 2020	--	Women in Globalism-Major Constrains in political participation of Indian women.	National

Shabana Farheen	Globalization Hyderabad	10 Feb. 2020	--	Political socialization	
Shabana Farheen	The Contribution of Women in promotion of Persian language, literature, science, artculture and civilization. MANUU.	4-5 th -march-2020	Role of Cultural Style in Administrative Leadership of Raziya Sultana.	International	
A.Nages wara Rao	Three-Day Residential Training Programme on “Minority Issues” APHRD, Govt of A.P	1 st -3 rd August, 2019	--	Funding Programmes and Projects for Welfare of Minorities & Employment Opportunities for Minorities in Central and State Public Sector	State Level
A.Nages wara Rao	National Workshop on Indian Constitution and Technical Terminology, Jointly Organized by CSTT, New Delhi and NTR Govt.Degree College, Vayalpad, Chitoor Dist.	29-30 th August 2019	“Constitution of India: Fundamental Rights and Duties”	--	National Level
A.Nages wara Rao	2 nd International Conference On Rural Development, Social Dynamics and Women Welfare	04 th -05 th March 2020	Scheduled Castes’ Women Empowerment through Social Inclusive Policy in Panchayats: Challenges and Opportunities	--	International

The Department of Public Administration

The Department of Public Administration was established in the year 2006. At present the Department offers MA and PhD Programme in Public Administration, besides offering core, elective and generic courses at UG level. The courses are designed keeping in view the latest developments in the discipline to prepare the students for competitive exams, as well as requirements of private sector. The Department is actively engaged in the research work, as several research scholars are working for their PhD programmes in public policy, local government, e-governance, women’s rights, child rights, minority rights and human rights.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof S M Rahmatullah	PhD	Professor
Dr. Kaneez Zehra	PhD	Associate Prof. & Head
Dr. Abdul Quayum	PhD	Associate Professor
Dr. Syed Najiullah	PhD	Assistant Professor
Dr. Ahmed Raza	PhD	Assistant Professor
Mr. Junaid Khand	MA	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Kaneez Zehra	International conference on water resources, climate change and sustainability	27 th to 28 th Sep 2019	Climate change and global warming	--	International
Kaneez Zehra	Urdu social science congress	Nov 2019	Public Administration and its Emerging Challenges	--	National
Syed Najiullah	Three Days National Seminar on Public Policy Education organised by the Department of Education	16,17 & 18 August 2019	The Changing Contours of Public Policy in India	--	National
Ahmed Raza	3 day residential training program for civil servants	13 th Feb 2020 At AP, Guntur	--	Good governance and its role in judiciary	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International / National/ State/ University
Junaid Khan	Training of Trainers	11 th to 15 th Nov 2019	Organized by National Institute of Technical Teachers Training and Research, Bhopal at MANUU

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution /organization/Industry
Dr. Syed Najiullah	Board of Studies for Political Science	Osmania College, Kurnool, AP
Dr. Syed Najiullah	Board of Studies for Public Administration, Department of Public Administration, Faculty of Social Sciences	Anwarul Uloom College (Autonomous, Hyderabad)

Dr. Kaneez Zehra	As an expert member on the Board of Studies	St. Anns College, Hyderabad
Dr. Kaneez Zehra	As an expert member on the Board of Studies	Anwar Ul Uluum College, Hyderabad

Department of Social Work

The Department of Social Work aspires to develop social work professionals with an inclination and orientation to work with the marginalized sections and contribute to human well being. The department owes this to the very mandate of Maulana Azad National Urdu University (MANUU) which is expected to provide higher, technical and professional education, and to promote Urdu language- the repository of composite Indian culture. The Department of Social Work is presently offering Master of Social Work (MSW) program for Urdu knowing students. The majority students have a challenging life trajectory and we, at Department of Social Work, see it as a great opportunity to work with these students. The Department has also started Ph.D. programme from academic session 2014-15.

With the first batch of MSW starting in 2009, the department has evolved to develop a large network with the NGOs and governmental agencies in and around Hyderabad. This has resulted in effective and rigorous field work training. The experiences of running the course, consistent queries from students, feedback from the pass-out social work students, the department's own assessment of the market requirements, the mandate of MANUU and Urdu as medium of instruction resulted in innovative teaching and learning methods.

This is reflected in the initiatives at the Department called Innovative Academic Interventions. The regular weekly individual conferences, field work seminars and skill labs have added to the creativity and commitment of the Department to enhance and enrich the knowledge and skill base of students. More recently department is experimenting with visual narratives through documentary film screenings and post-screening discussions for making sense of (hegemonic) common sense. It endeavors to facilitate students in questioning their own perceptions, develop sensitivity to issues and imbibe progressive human values.

The curriculum supplements the quest of the Department of Social Work at Maulana Azad National Urdu University (MANUU), Hyderabad to develop professionals capable enough to feel, reflect and challenge the oppressive social structures within the society; locate problems areas; develop intervention plans; and contribute in the overall development processes.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd Shahid	PhD	Professor and Head
Prof. Md. Shahid Raza	PhD	Professor
Mr. Md. Israr Alam	MSW & MBA	Assistant Professor
Dr. Md. Aftab Alam	PhD	Assistant Professor
Mr. Abu Osama	MSW	Assistant Professor

Linkages with institutions/industries for internship, on-the-job training, project work, sharing of research facilities etc. during 2019-2020:

Nature of linkage	Title of the linkage	Name of the partnering institution/industry /research lab with contact details	Duration (From-To)	Number of participants
Internship Programme	Block Placement	Jammu & Kashmir Association of Social Workers, Contact: 0194 2470456	16-06-2019 to 31-07-2019	1
Internship Programme	Block Placement	NASVI, 304, Maurya Lok Complex, Patna, - 800001, Contact:0612-222,2220773	15-06-2019 to 26-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	Seva Mandir, Old Fatepur, Udaipur, 313004, Rajasthan Cont:0294-2451041/24510960/2452001	10-06-2019 to 24-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	Salaam Balak Trust, New Delhi	13-06-2019 to 25-07-2019	1
Internship Programme	Block Placement	Rainbow Homes 24, Adohni, New Deldi-110017 Cont:011-42401544/41078058	10-06-2019 to 23-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	HelpAge India C-14, Qutab Institutional Area, New Delhi-110016, Cont:011-41688955-56	10-06-2019 to 22-07-2019	3
Internship Programme	Block Placement	Lucknow Mahila Sewa Trust-L-V-82,Sce-L, Aligan, Lucknow-226024 Cont:05224074619	13-06-2019 to 26-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	PANI Sai Sadan, PlotNo-530, Near J.B. Polytechnic, Civil Lines, Faizabad-224001 Cont:05276-225175	10-06-2019 to 25-07-2019	1
Internship Programme	Block Placement	Agakhan Foundation 15-Sufipura, Huzupur Bus stand, Bahraich, UP	10-06-2019 to 16-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	Prayas, Children home for boys EE Block, Police station road, Jahangirpuri, Delhi-110033, Cont:27631522	10-06-2019 to 25-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	Society for promotion of youth masses SPYM Centre, 11/9, Oppposite sector B-4, Vasantkunj, New Delhi-110070, Cont:268937872	10-06-2019 to 25-07-2019	2
Internship Programme	Block Placement	National Institute of Public Cooperation and Child Development Regional Centre P.O-Gudumba, Kurvi Road, Lucknow-226026 Cont:8129888415	12-06-2019 to 26-07-2019	3
Internship Programme	Block Placement	All India Institute of Medical Sciences Ansari nagar, New Delhi-110608 Cont:011-26594832	10-06-2019 to 25-07-2019	1

Students participating in extension activities with Government Organisations, Non-Government Organisations and programmes such as Swachh Bharat, Aids Awareness, Gender issue, etc. during the year 2019-2020

Name of the scheme	Organising unit/ agency/ collaborating agency	Name of the activity	Names of the Teachers coordinated in such activities	Names of the Students participated in such activities
World AIDS Day Program	Bhoruka Charitable Trust	Volunteering Mass Awareness and sensitization		Mohd Salman Mohd Mukaram Tahzeeb Akhtar Mohd Ayyub Ruman Khan Alsaba Ahmad Adeeb Murtuza Ali
World Mental Health Day	Nilofer Hospital	Participated in public forum Young people and mental health in challenging world		Mohd Ayyub Hina Khan
Blood Donation	M.N.J Cancer Hospital & Maulana Azad National Urdu University	Donated Blood	Prof. Md Shahid Raza & Mr. Md. Israr Alam Assistant professor and Field work Coordinator	Rumman Khan
Youth Mela	Shaheen	Gender Sensitization Fair		Mohd Mukarram Mohd Salman Nazia Perween Hina Khan Alsaba Ahmad Najeebul Azam Adeeb Rumman Khan Murtuza Ali
Citizens Entitlements Campaign-2019	COVA	Community Mobilization		Mohd Mukarram Mohd Ayyub Adeeb Alsaba Ahmad
Career Expo for persons with disability	Youth \$ Jobs	Volunteering students' mobilization		Mohd Mukarram Mohammad Salman Nazia Perween Tahzeeb Akhtar Hina Khan
Blood Donation Camp	MNJ institute of Oncology & Regional Cancer Center- Hyderabad	Volunteering camp management		Mohd Mukarram Mohd Ayyub Murtuza ali

Parliamentary Constituency General Election Lok Sabha-2019	District Election Office, GHMC - Hyderabad	PWD Volunteer		Adeeb
Gender Workshop	My Choices Foundation-Hyderabad	Participated in peace champions training		Md. Sadique Nawaz Danish Raees Adeeb Rumman Khan

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/ Committee	Name of the institution/ Organization/Industry
Prof. Mohd Shahid	UGC Nominee in CAS Advisory Committee –Department of Social Work Jamia Millia Islamia, New Delhi.	Jamia Millia Islamia, New Delhi.
Prof. Md Shahid Raza	Board of Studies	Tata Institute of Social Work, Tuljapur Campus

Department of Sociology

The Department of Sociology was established in the year 2014. The Department offers MA and PhD programmes, in addition to courses in UG programme. The Department imparts sociological perspective addressing diverse aspects of contemporary society with historical patterns. It is committed to carrying out research in sociological issues covering modernity, work, technology, consumerism, family, health, death, education, popular culture, social justice and social policy, religion, poverty and development, law, crime, ethnicity, gender and sexuality, etc. The Department plans to prepare the students to build a foundation of critical thinking and research skills and equip them to develop careers in varied professions such as academic research and teaching, media, administration, community development, market research, youth and family services, welfare policy and administration, and the evaluation of social programmes.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof P. H. Mohammad	PhD	Professor
Dr. Saheed Meo	PhD	Assistant professor
Dr. K.M Ziyauddin	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State / National/ International)
K .M. Ziyauddin	Organized by Radha Govind University, Ramgarh, RC26- Indian Sociological Society	11 February, 2020	Women in India: Yesterday, Today and Tomorrow	International
K .M. Ziyauddin	International Seminar on “Rural Development, Social Dynamics and women welfare	March, 2020	The context of being Minority Women in a Rural set up: Some reflections and nuances”	International

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
K.M. Ziyauddin	“Inclusive Education” by DDE, Maulana Azad National Urdu University, Hyderabad	February 2020	University

Teachers awarded National/International fellowship for advanced studies/research

International/ National	Name of the Teacher awarded the fellowship	Name of the Award	Date of Award	Awarding Agency
International	K M Ziyauddin	IVLP “Society and Culture”	10 November, 2019 to December, 2019	Department of State, United States of America

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Prof. P. H. Mohammad	Member, Departmental Committee/BoS,	CSSEIP, HCU, Hyderabad.

Department Translation Studies

The Department of Translation was established in 2006. It offers MA and PhD programmes in Translation Studies. The Department lays emphasis on the practical involvement of the students in translation projects. The Department offers courses which deal with history of translation, theories and principles of translation, terminology, machine translation & computer assisted translation, applied linguistics, and practical translation of various subjects.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd. Zafaruddin	PhD	Professor
Prof. Mohd. Khalid Mubashir uz Zafar	PhD	Professor & Head
Dr. Syed Mahmood Kazmi	PhD	Associate Professor
Dr. Mohd. Junaid Zakir	PhD	Assistant Professor
Dr. Faheemuddin Ahmed	PhD	Assistant Professor
Dr. Kahkashan Latif	PhD	Assistant Professor

Department of Urdu

The Department of Urdu was established in 2004. It is the first Department of Study of the University when it started offering regular programmes. Its objective is the protection and promotion of the Urdu language and literature in all fields of knowledge. The Department wishes to spread awareness about the legacy of Urdu literature, advance Urdu aesthetics, and further Urdu culture as cosmopolitan culture in values.

The Department offers MA, PhD programmes in Urdu, and offers Urdu as core and discipline specific subjects in UG programmes, in addition to the Urdu *Shinasi* and Urdu Certificate Courses.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd Naseemuddin Farees	PhD	Professor & Head
Prof. Mohd. Farooq	PhD	Professor
Dr. Shamsul Hoda	PhD	Associate Professor
Dr. Mosarrat Jahan	PhD	Associate Professor
Dr Abu Shaheem Khan	PhD	Associate Professor
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	PhD	Assistant Professor
Dr Firoz Alam	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Farooq Bakhshi	Maujooda Adbi Soorat-e-Haal awr Adeebon ki Zimmedariyaan, PWA Jaipur	13-15 Sep, 2019	--	Maujooda Adbi Soorat-e-Haal awr Adeebon ki Zimmedariyaan	National
Farooq Bakhshi	An Unsung Hero of Urdu Poetry & Journalism : Pt. Hari Chand Akhtar, Idea Communications & MANUU, Hyderabad	30 Oct, 2019	Urdu She'r o Sahafat ki Mata'e Gumgashta: Pandit Hari Chand Akhtar	--	National
Farooq Bakhshi	Asr-e-Haazir me Khawateen Qalamkaar, BANAT, Mumbai	31 Oct, 2019	--	Asr-e-Haazir me Khawateen Qalamkaar	International
Farooq Bakhshi	Iqbal Day, Dept. of Urdu, Abdul Haq Urdu University, Kurnool	9 th Nov, 2019	--	Allama Iqbal ke Buniyadi Shi'ri Tasawurat	National
Farooq Bakhshi	Kaifi Azmi: Fikr o Fann, PWA, Hyderabad	30 Nov - 1 st Dec, 2019	--	Kaifi Azmi	National
Farooq Bakhshi	Contemporary Issues in Teaching Urdu, MANUU, Hyderabad	16-17 Jan, 2020	--	Contemporary Issues in Teaching Urdu	National
Shamsul Hoda	Government college of women(Autonomous) Guntur Andhra Pradesh	2 nd March 2020	Employment opportunities in urdu	--	National

Shamsul Hoda	Haroon Khan Shirwani Centre For Daccan Studies, MANUU	29-30, January 2020	Adil Shahi Hukoomat main urdu zabn-o- adab ka farogh	--	National
Shamsul Hoda	UGC-Human Resource Development Centre MANUU	12 December 2019	Modern Nationalism in Urdu poetry	--	National
Shamsul Hoda	UGC-Human Resource Development Centre MANUU	18 December 2019	Contribution of Osmania University and Delhi College towards Urdu	--	National
Shamsul Hoda	Department of Urdu , University of Mumbai	19 August 2019	Urdu Nasr ki Taraqqi mein Khutoot-e-n Ghalib ki Ahmiyat	--	National
Bi Bi Raza Khatoon	Mushtaq Ahmad Yusufi: Fikr -o- Funn	4 th & 5 th Sept. 2019	“Yusufi ki Tahreeren: Tafakkur wo Tafannun ka Haseen Imtezaj”		National
Bi Bi Raza Khatoon	Pandit Harichand Akhtar: Urdu Shairy aur Sahafat ke Aayine mein	30 th & 31 st October 2019	“Pandit Harichand Akhtar ki Ghazal Goi”		National
Bi Bi Raza Khatoon	Kaifi Azmi : Fikr-o- Fann	30 th Nov & 1 st Dec 2019	Kaifi Azmi ki Nazm “ Bewah ki Khudkushi” ka Taaneesi Mutali’		National
Bi Bi Raza Khatoon	Asif Jahi Daur mein Urdu Zaban -o- Adab	2019.	“Asif Jahi Daur ke Ghair Muslim Shora ke Kalam mein islami Talmihat”		National
Bi Bi Raza Khatoon	Urdu Tadrees ke Asri Taqaze	2020	Nazm ki Tadrees”		National
Firoz Alam	Pt. Harichand Akhtar ; in the Mirror of Poetry & Journalism	30-31 Oct. 2019	“Pandit Harichand Akhtar ki Shairi mein Tanz o Mizah”		National
Firoz Alam	Contemporary Issues in Teaching Urdu” on	16-17 January 2020	“Afsane ki Tadrees”		National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	BoS	Dept. of Urdu, Anwarul Uloom College, Hyd.
Dr. Bi Bi Raza Khatoon	BoE	Dept. of Urdu, KBN University, Gulbarga, Karnataka
Dr. Firoz Alam	BoS	Dept. of Persian, Osmania University, Hyd.

Department of Women Education

The Department of Women Education was established in 2005. It offers PG and PhD programmes. The Department strives to develop and strengthen female resource of the Country. The Department presents the discipline of women studies not only as discourse, but as methodology and course of action. Women studies is now an established subject of study, recognized and approved by UGC. However, one of the objectives of MANUU of focusing on women education has empowered the Department from its inception to explore all disciplines of knowledge in relation to women, and offer interdisciplinary areas of knowledge for research and enquiry.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Shahida	PhD	Professor & Head
Dr. Ameena Tahseen	PhD	Assistant Professor
Dr. Shabana Kesar	PhD	Assistant Professor
Dr. Parveen Qamar	Ph.D	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Shahida	South East Asia Conference on Gender Justice. Faith, Gender and Culture: Reimagining Just Communities	15 th -18 th October.2019 .	--	Faith, Gender & Culture- Reimagining a just community. (Plenary Speaker)	International
Shahida	Teaching Social Sciences in Urdu.	5 th -6 th March 2020.	--	Teaching Social Sciences in Urdu- Prospects & Challenges.	
Ameena Tahseen	III National Urdu Social Science Congress	27 -28 Nov., 2019	Sinfee Adal-O- Insaf:Aslami Muashera Aur Muslim Nazriyat	--	National

Ameena Tahseen	National Seminar “Kaifi Azmi:Fikr -o-Fun	30 th Nov- 1 st Dec, 2019	Kaifi Azmi Ki Shaeri Me Aurat Ka Tassawwur	--	National
Shabana Kesar	3rd National Urdu Social Science Congress 2019	27-28 Nov 2019	Dalit Khawateen ke khilaf tashdud: Insani huquq ki khilafwarzi	--	National.
Parveen Qamar	Life and Contributions of Prof. Fuat Sezgin	21-22 Dec., 2019	Dr. Fuat Sezgin : Professor that Unearthen the Golden Age	--	International

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International / National/ State/ University
Shabana Kesar	Professional Development programme.	HRDC, MANUU. 19 Aug 2019- 24 Aug 2019, one week.	National
Shabana Kesar	TOT	MANUU, Hyd. 11/11/2019- 15/11/2019, one week.	National
Parveen Qamar	Short-term PDP in Research Methodology in Social Sciences.	19-8-2019 to 24-8-2019, UGC-HRDC, MANUU, Hyderabad	National
Parveen Qamar	Short-term PDP in Gender Sensitisation and women Empowerment in HEIs.	24-02-2020 to 29-02-2020, UGC, HRDC, MANUU, Hyderabad	National Level

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/Industry
Prof. Shahida	Member Academic Body	Indian Association of Women Studies.(IAWS) Life Member
Prof. Shahida	Member Academic Body	Indian Sociological Society
Prof. Shahida	Member Academic Body	RC -26 Minority Studies. Member ISS
Prof. Shahida	Editorial Board	Journal of Rural Development. National Institute of Rural Development & Panachyati Raj. Hyderabad.
Prof. Shahida	BoS	Mahatma Gandhi International University. WARDHA.
Prof. Shahida	BoS	Department of Women's Studies. Akka Mahadevi Karnataka State Women University. Bijapur, Karnataka

Prof. Shahida	BoS	Centre for Women Studies. Departmental Committee.Central University of Hyderabad
Prof. Shahida	BoS	Centre for Women Studies. Koti Women's College. Hyderbad
Prof. Shahida	BoS	Centre for Women Studies. Advisory Committee.. St.Ann's College. Hyderabad.
Prof. Shahida	BoE	Akkamahadevi Women University, Bijapur
Prof. Shahida	BoE	Hyderabad Central University
Prof. Shahida	BoE	Jamia Millia Islamia
Prof. Shahida	Training Quality Improvement Committee	Centre for Equity and Social Justice. NIRD PR. Hyderabad
Prof. Shahida	NGO	Aasra Welfare Society"Musheerabad
Dr.Ameena Tahseen	Centre for Women Studies advisory Board.	Osmania University-Hyderabad

Zoology Section

Undergraduates programme has been offered in Zoology since 2014. Presently the Zoology Section offers Zoology as a subject for B.Sc. (Life Sciences) programmes and courses under Skill Enhancement Courses under CBCS pattern of the UGC. The Section also offers PhD programme in Zoology and currently seven research scholars are doing PhD under the supervision of the faculty members of the Zoology Section. One Research Scholar has been awarded PhD degree in Zoology in March 2020.

The Section has well equipped and ICT enabled laboratories with instrumentation, specimens etc to impart practical skills to the students in the areas of Animal Diversity, Physiology, Cell and Molecular biology, Immunology, bio-technique.

The Zoology Section has well trained faculty with international exposure in research in the areas of bio-diversity, toxicology, cancer biology, molecular biology, immunology and molecular genetics. The Research Laboratory has a central instrumentation facility suitable to conduct research in the field of classical Zoology and modern Biology. Dr. Parveen Jahan has received a research project from Indian Council of Medical Research (ICMR)-New Delhi for financial support worth Rs. 56.4 Lakhs.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Parveen Jahan	PhD	Professor
Dr. Masroor Fatima	PhD	Assistant Professor
Dr. Arif Ahmad	PhD	Assistant Professor

Linkages with institutions/industries for internship, on-the-job training, project work, sharing of research facilities etc. during 2019-2020:

Nature of linkage	Title of the linkage	Name of the partnering institution/ industry/ research lab with contact details	Duration (From-To)	Number of participant
Project work	Role of HLA -G gene I/D olymorphis in Asthma	Alagappa University, Tamilnadu	January 2020 to June 2020	one

Faculty participation in Seminars/Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Masroor Fatima	Urdu Science Congress Hyderabad	28 Feb-1 March 2019 MANUU-Gachibowli-Hyderabad	Malleefowl mounds are nature's brilliant organic incubator of eggs	National
Masroor Fatima	Seminar on Envirn.Conserv. & Sustainable.Dev. elopment	10 Jan.2020 Palamuru University Mahbubnagar-Telangana	Bioactive properties and economic value of <i>S. wightii</i>	National
Masroor Fatima	Urdu Science Congress Hyderabad	25 th and 26 th February 2020 MANUU-Hyderabad	Presenter کاںٹریلیا لانر برڈ خاموش سموٹ(Lyrebird)	National

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Prof. Parveen Jahan	BoS for Genetics BoS for Biotechnology	St.Anns's College for Women Reddy College for Women, Hyderabad (B++ by NAAC)
Dr. Arif Ahmad	Member and Subject expert BoS in Zoology	Government City College, Hyderabad (Affiliated to Osmania University, Affiliated to Osmania University, Accredited with 'A' Grade by NAAC).
	Member and Subject expert BoS in Zoology	Anwarul Uloom College, Hyderabad.

8. MANUU TEACHER EDUCATION COLLEGES

College of Teacher Education (CTE), Asansol (West Bengal)

MANUU College of Teacher Education (CTE), Asansol (West Bengal) was established in 2013. The objective of the CTE is to provide quality teacher education through Urdu medium. The CTE provides B.Ed. (Regular) 2 years programme as per NCTE norms through Urdu medium. The College is established to meet the ever increasing needs of the Urdu Medium Secondary & Higher Secondary School Teachers in West Bengal. The college has a spacious building with required number of class rooms, well furnished multipurpose hall, and well equipped Science & Mathematics resource centre, psychology lab, ICT resource centre, Art and Craft resource centre and facilities for Health and Physical education activities etc.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Md. Mahmood Alam	PhD in Education	Associate Prof. & Principal
Mr. Syed Tauquir Imam	MEd	Assistant Professor
Dr. Mukesh Kumar Meena	PhD in Education	Assistant Professor

Mr. Sheetala Prasad Anan	MEd	Assistant Professor
Dr. Aftab Ahmad Ansari	PhD in Education	Assistant Professor
Mr. Ravindranath Sanam	MPhil (ELE)	Assistant Professor
Dr. Nehal Ahmad Ansari	PhD in Education, PhD in Urdu	Assistant Professor
Dr. Bakhteyar Ahmad	PhD in Education	Assistant Professor
Dr. Nusaiba Anzar	PhD in Education	Assistant Professor
Dr. Imran Ansari	PhD in Education	Assistant Professor
Mr. Ameen Ansari	MEd	Assistant Professor
Dr. Faiza Altaf	PhD in Education	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Syed Tauquir Imam	16 th International Seminar	14 th to 16 th September, 2019	Needs and Importance of Value Education in Development of Human Resource	International
Aftab Ahmad Ansari	National Seminar	19 th Oct, 2019	Inculcation of value education among adolescents through classroom teaching	National
Nehal Ahmad Ansari	16 th International Seminar	14 th to 16 th September, 2019	Needs and Importance of Value Education in Development of Human Resource	International
Sheetala Prasad Anan	Two days National Conference	10 th and 11 th Feb, 2020	Transformation of Higher Education through open and distance learning in India	National
Bakhteyar Ahmad	International Conference on Education in the Twenty First Century by RIE Bhubaneshwar	21 to 23 Feb 2020	Quality Personal Contact Programmes for Learners: A Case Study of National Institute of Open Schooling	International
	International Conference on Changing Landscape in teacher Education by Jamia Millia Islamia	4-5 March 2020	Revisiting Modern Education System in the Light of Contemporary Global Challenges: Role of Teacher and Teacher Education	International
	National Seminar on Challenges of Value Based Education in the Global context by Dr Zakir Hussain TTC LNNU	19th October 2019	Inculcating Values among Children in the Contemporary Market Society: Role of Education	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Aftab Ahmad Ansari	Experience Sharing and Learning Workshop for Adolescence Education Programme in Madarsas of Bihar	Purnea Bihar by MANUU and UNFPA 9-10 December 2019 Two Days	National
Ravindranath Sanam	Annual Refresher Programme in Teaching (ARPIT)	SWAYAM (MHRD) 1 st Oct, 2019 to 31 st Jan, 2020	National (MHRD)
Bakhteyar Ahmad	Experience Sharing and Learning Workshop for Adolescence Education Programme in Madarsas of Bihar	Purnea Bihar by MANUU and UNFPA 9-10 December 2019 Two Days	National
	Workshop for MTs under UNFPA sponsored project on Adolescence Education Programme for Madrasas in Bihar	Purnea Bihar by UNFPA, Jamia Millia Islamia and MANUU 27 JUNE to 01 JULY 2019 One Week	National

College of Teacher Education, Aurangabad (MS)

MANUU, College of Teacher Education, Aurangabad (MS) was established in 2013. It started offering B.Ed. programme from the session 2014-15 after getting the approval from the NCTE, 2014. The CTE caters to the needs of the Secondary & Higher Secondary Schools in Maharashtra and the Country in general. It provides quality education and training to the Urdu medium students so that they become true teacher-educators and help develop a knowledgeable and intellectual society.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Abdul Raheem	PhD	Professor & I/c Principal
Dr. Khan ShahnazBano	PhD	Assistant Professor (joined as Associate Professor, CTE Bhopal in Feb.2020)
Dr. Pathan Md. Wasim	PhD	Associate Professor
Dr. Badarul Islam	PhD	Assistant Professor
Mrs. Syeda Hajra Nausheen	MPhil	Assistant Professor
Dr Shaheen Parveen	PhD	Assistant Professor

College of Teacher Education, Bhopal (MP)

The MANUU College of Teacher Education, Bhopal was established in 2006. It offers B.Ed, M.Ed and PhD in Education programmes. The Post Graduate Teacher Education programme (M.Ed.) was started in the year 2014, and PhD programme was offered from 2017-2018.

Faculty:

Prof. Mohd. Moshahid	PhD	Professor & Principal
Dr. Talmeez Fatma Naqvi	PhD (Psy.)	Associate Professor
Dr. Khan Shahnaz Bano	PhD	Associate Professor

Dr. Naushad Husain	PhD	Assistant Professor
Dr. Sakkeer V	PhD	Assistant Professor
Mr. Afaque Nadeem Khan	M.Ed.	Assistant Professor
Dr. Rafeed Ali	PhD	Assistant Professor
Dr. Jeena K.G.	PhD	Assistant Professor
Dr. Jaki Mumtaj	PhD	Assistant Professor
Dr. Shabana Ashraf	PhD	Assistant Professor
Dr. Bhanu Pratap Pritam	PhD	Assistant Professor
Dr. Indrajeet Dutta	PhD	Assistant Professor
Dr. Neeti Dutta	PhD	Assistant Professor
Dr. Shaikh Irfan Jamil	PhD	Assistant Professor
Mr. Shabbir Ahmed	M.Phil	Assistant Professor
Mr. Syed Md Kahful Wara	M.Ed.	Assistant Professor
Dr. Rubeena Khan	M.Ed.	Assistant Professor
Ms. Abda Shabnam	M.Ed.	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Jaki Mumtaj	Depreciation of Values in Present Education Scenario, Challenges, Causes and Remedies organized by S.P.L.M.P.G. College Barabanki(UP)	01.03.20	--	Depreciation of Values in Present Education Scenario, Challenges, Causes and Remedies	National
Shabana Ashraf	Ethics in Research in the Era of Digitalization	28/04/2019	A Study of Awareness & Usage of Digital Resources among Prospective Teachers of Bhopal District	-	National
Shabana Ashraf	Changing Scenario, New Trends and Innovation in Teacher Education	20-21/02/2020	Vartmaan Shiksha Paripakshya mein shikshan ki badalti bhoomika	--	National
Indrajeet	National workshop on Lesson Planning : A comparative View	2-4 May 2019		Lesson Planning through Constructivist Approach	National

Syed Kahful Wara	Vaishvikaran ke sandarbh me Gunwattapurn Shiksha : Ek Chunauti	27 th and 28 th July 2019	Senior Secondary Schools and Quality Education	--	National
Syed Kahful Wara	Challenges of Value Based Education in Global Context	19 th October 2019	Challenges of Value –Based-Education at Senior Secondary Schools Level and Quality Education in Global Context.	--	National
Syed Kahful Wara	Role of Education in Conservation & Promotion of Environment	22 nd -23 rd February, 2020	Critical Analysis on Community Movements for Protecting Environment in India.	--	International

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Jaki Mumtaj	Workshop on “Curriculum Design and Development”	10 days from 09 th to 18 th July, 2019 organised by Central University of Punjab, Bhatinda	National
Shabana Ashraf	Faculty Development	Bhatinda, Punjab. 9/07/2019- 18/07/2019 Duration-10 days	National
Indrajeet Dutta	Online Action Research Course by NCERT	January to June 2020	National
DNeeti Dutta	“Paradigm Shift in Teaching-Learning Pedagogy & Scope of Research Methods in Post COVID Era	Kolkata	National
Syed Kahful Wara	Workshop for Training of Master Trainers under UNFPA Sponsored Project on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Place-Purnea, Bihar Date- 27 th June 2019 to 1 st July 2019 Duration- Five (05) Days	University
Syed Kahful Wara	Adolescence Education Program for Madarsas of Bihar, Training of Trainers For Nodal Teachers' Tarining	Place-Purnea, Bihar Date- 1 st July 2019 to 4 th July 2019 Duration-Five (05) Days	University
Syed Kahful Wara	Adolescence Education Program for Madarsas of Bihar, Experience Sharing and Learning Workshop	Place-Purnea, Bihar Date- 9 th December 2019 to 10 th December 2019 Duration- Two (02) Days	University

Syed Kahful Wara	Developing Healthy and Motivating Organizational Culture in Educational Institutions	Place-MANUU, Darbhanga Bihar Date- 27th December 2019 Duration- One (01) Days	University
------------------	--	---	------------

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/ Industry
Dr Indrajeet Dutta	OLR Sub Committee	NCTE
Dr Neeti Dutta	OLR Sub Committee	NCTE

College of Teacher Education Bidar (Karnataka)

The MANUU CTE Bidar (Karnataka) was established in 2015, it offers B.Ed programme. Its objective is to fulfil the requirements of the Urdu Medium Secondary School Teachers in Karnataka State.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr.Sadaquat Ali Khan	PhD	Associate Professor & Principal I/c
Dr.D.Vishwa Prasad	PhD	Asst.Professor
Dr.Mohd Talib Ather Ansari	PhD	Asst.Professor
Dr.Bondu Raju	PhD	Asst.Professor
Dr.Bhimappa Rangannavar	PhD	Asst.Professor
Mr.Naveen Kumar. M	PG	Asst.Professor
Dr. Hina Hassan	PhD	Asst.Professor

Faculty participation in Seminars-Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Mohd. Talib Ather Ansari	International Education Summit	01-02 Dec-2019	Synchronous and Asynchronous ICT tools for professional development of teachers.	International Education Summit
Bondu Raju	Internal Education Summit: organized by Shaheen Group of Institutions, Bidar, Karnataka	1 st & 2 nd December, 2019.	Presented Paper in the International Seminar on New changes in Teacher Programme in India,	International
Bhimappa Rangannavar	Recent Trends in Science, Engineering, B S, Humanities and Social scienc	30/08/2019	Impact of Sports and Games on Mental Health	International
Bhimappa Rangannavar	Issues and Challenges in Higher education	11/11/2019	21st-century Emerging Trends in Education system	International

Bhimappa Rangannavar	Tribal Livelihood in India	30/11/2019	Dr B R Ambedkar View's on Annihilation of Caste	National
Bhimappa Rangannavar	World summit on Social sciences and humanities(SOSH-2020)	7/06/20	Global skills to Teacher educators for internationalization	world
Hina Hasan	Effects of Covid-19	May-16-18 2020	Participated and Presented Paper on: "Challenges of Covid-19 in Higher Education".	National
Hina Hasan	International Education Summit	01-02 Dec-2019	Presented Paper in the Synchronous and Asynchronous ICT tools for professional development of teachers.	International Education Summit

Participation of Faculty in Training Programmes/Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others during 2019-2020

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Mohd. Talib Ather Ansari	Workshop 14-18 th May-2020	05 Day Workshop	National level Animation creation successfully completed
Mohd. Talib Ather Ansari	06-10 May-2020	FDP 05 Day Workshop Vasantha College BHU	National level

College of Teacher Education Darbhanga (Bihar)

College of Teacher Education, Darbhanga (Bihar) is a constituent college of Maulana Azad National Urdu University, Hyderabad and presently situated at Ilyas Ashraf Nagar, Chandanpatti, Laheriasarai, Darbhanga-846002, Bihar. This is one of the premier colleges of teacher education in the state of Bihar. This college started with modest beginning in the year 2007 to meet the ever increasing demand of Urdu medium teachers at secondary and higher secondary levels in Bihar in particular and the nation as a whole. During these 12 years of journey it has phenomenal record of growth and development as well as placement especially in government schools. Number of students qualified Teacher Eligibility Test (TET) conducted by the states. Many students also qualified Central Teacher Eligibility Test (CTET) whose pass percentage is merely 60% at national level. Although, this college has started the post graduate M.Ed. programme in 2014, on an average 05 to 10 students crack the National Eligibility Test (NET) in Education in every six months because of its competitive ethos and conducive atmosphere created and supported by its sincere and dedicated teachers.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Md Faiz Ahmad	PhD	Professor & Principal
Dr. Pathan Md. Wasim	PhD	Associate Professor
Dr. Baig Muntajeeb Ali	PhD	Associate Professor

Dr. Shafayat Ahmad	PhD	Assistant Professor
Dr. Zafar Iqbal Zaidi	PhD	Assistant Professor
Dr. Mozaffar Islam	PhD	Assistant Professor
Dr. Md. Afroz Aalam	PhD	Assistant Professor
Mr. Chand Ansari	MA	Assistant Professor
Dr. Fakhruddin Ali Ahmad	PhD	Assistant Professor
Mr. Sonu Rajak	MA	Assistant Professor
Dr. Danish Nadim	PhD	Assistant Professor
Dr. Mohammed Kalimullah	PhD	Assistant Professor
Mr. Aftab Alam	MA	Assistant Professor
Mr. Md Mousuf Raza	MA	Assistant Professor
Mr. Arasad Ayyub	M.A.	Assistant Professor
Mohd Bahauddin	MA	Assistant Professor
Atiya Parween	MSc	Assistant Professor
Dr. Mohd Hasan	PhD	Assistant Professor

Students qualifying in NET/JRF examination during 2019-2020:

Item	Name of the Student selected/ qualifying	Registration number/ roll number for the examination
NET/JRF	Nafisa Afsan Faiyaz Ahmad Rahat Parween Afzal Alam Nafisa Afsan Md. Reza Md. Aftab Alam Md. Faiz Akram Reshma Perween Shabnam Parween	1.BR0405200761 2.BR0405201000 3.BR04502288 4.BR0605201688 5.BR04501321 6.BR06501807 7.BR04500766 8.BR04503490 09.BR0405200817 10. BR0405200746

Faculty participation in Seminars-Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Md Mousuf Raza	International Conference on Innovative Practices and researches for education and rehabilitation with visual impairment	26-28 February, 2020	Need based curriculum designing and adaptation for persons with visual impairment.	--	International
	International Conference on Innovative Practices and researches for education and rehabilitation with visual impairment	26-28 February, 2020	Assistive technology for students with visual impairment: An Overview	--	International

Sonu Rajak	International seminar "Role of Education in conservation and promotion of Environment"	22-23 February, 2020	Education For Water Conservation	--	International
Mohammed Kalimullah	'Two-Day National Seminar on Contemporary Issues in Teaching Urdu' Organised by the Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers, MANUU, Hyderabad	16 th to 18 th January 2020	Majoor Bachon ki Ektisabi Liyaqat ke Mutabik Tadrisi Mawad ki Frahmi	--	National
Md. Afroz Alam	A Three-Day National Seminar on Public Policy Education organised by Department of Education, EFL University Hyderabad	16 to 18 August 2019	Prospects of Developing a Framework for Modular Curriculum for Professional Development of English Language In-service Teachers	--	National
Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Handbook on Inclusive Education for D.EL.ED and B.Ed	24-28 August 2019	--	Inclusive Education	National NCERT
Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Handbook on Action Research for B.Ed Students and Teachers	10-14 October 2019	--	Action Research	National NCERT
Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Handbook on Inclusive Education for D.EL.ED and B.Ed	26-30 October 2019	--	Inclusive Education	National NCERT

Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Teaching Learning material in Urdu Assessment as Learning for B. Ed	16-20 November 2019	--	Assessment for Learning	National NCERT
Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Handbook on Inclusive Education for D.EL.ED and B.Ed	21-25 December 2019	--	Inclusive Education	National NCERT
Md. Afroz Alam	Five day Workshop on Development of Handbook on Action Research for B.Ed and Educational Research for M.Ed.	1-5 February 2020	--	Action Research and Educational Research	National NCERT
Shafayat Ahmad	Challenges of Value Based Education in Global Context	19 th Oct. 2019	Value Based Education and Society	--	National Seminar Dr. Zakir Hussain Teachers' Training College, Laheriasarai
Shafayat Ahmad	Developing Healthy and Motivating Organisational Culture in Educational Institutions	27 th December 2019	API Related Issues	--	Local, MANUU, College of Teacher Education, Darbhanga

Participation of Faculty in Training Programmes/ Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others during 2019-2020

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Md. Afroz Alam	Faculty Development Program on Nai Talim, Experiential Learning and Community Engagement	UGC HRDC MANUU Hyderabad 29.07.2019 to 03.08.2019	National

Shafayat Ahamad	Workshop for Training of Master Trainers on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar 27 th June 2019 to 1 st July 2019	International
	Workshop for Training of Trainers for Nodal Teachers Training on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar- 1 st July 2019 to 4 th July 2019	International
Fakhruddin Ali Ahmad	Workshop for Training of Master Trainers on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar 27 th June 2019 to 1 st July 2019	International
	Workshop for Training of Trainers for Nodal Teachers Training on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar- 1 st July 2019 to 4 th July 2019	International
Chand Ansari	Workshop for Training of Master Trainers on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar 27 th June 2019 to 1 st July 2019	International
	Workshop for Training of Trainers for Nodal Teachers Training on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar- 1 st July 2019 to 4 th July 2019	International
Md. Faiz Ahmad	Workshop for Training of Master Trainers on Adolescence Education Program for Madarsas in Bihar	Under UNFPA Sponsored Project, Bihar 27th June 2019 to 1st July 2019	International
	Four days workshop from 18.11.2019 to 21.11.2019 for School Madarsa Education Board Patna	Organized by UNICEF at Patna.	International

College of Teacher Education Nuh (Haryana)

The MANUU CTE Nuh was established in 2015. It offers B.Ed. programme. The CTE since its inception has been training quality Urdu teachers in Nuh, who can teach various subjects in Urdu in elementary, secondary, senior secondary schools.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr Reyaz Ahmad	PhD	I/c Principal
Mr. Anil kumar	PhD (submitted)	Assistant Professor
Dr. Ansarul Hasan	PhD	Assistant Professor
Dr. Meenu Dev	PhD	Assistant Professor
Dr. Rahat Hayat	PhD	Assistant Professor
Dr Pooja Singh	PhD (Submitted)	Assistant Professor
Dr. Mohammad Trique	PhD	Assistant Professor

Faculty participation in Seminars/Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Rahat Hayat	1) 4 days Workshop on Pedagoy based Art integrated teaching and learning with D.El.ED.	19 th Feb 2020	1) Pedagogical Concerns and skills	National
	2) Workshop on Theater /Performing Art for D.El.ED	11-12. December 2019	2) Performing Art and Theatrical techniques	National
	3) Workshop on Understanding School as Organisation	2 nd March 2020	3) RTE and School Management committee	National
	4) Workshop on Lesson planing pedagogical process and learning outcomes	26-28 Dec 2019	4) All three days as resource person for lesson planing techniques	National

College of Teacher Education Sambhal (UP)

The MANUU CTE Sambhal was established in 2014. Its objective is to reach the un-reached through teacher education programme. It offers B.Ed. programme.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Mohammad Saheel Khan	PhD	Associate Professor & Principal
Dr. Reyaz Ahmad	PhD	Assistant Professor
Dr. Farah Deeba Bazmi	PhD	Assistant Professor
Dr. Mohammad Hanif Ahmad	PhD	Assistant Professor
Dr. Shazli Hasan Khan	PhD	Assistant Professor
Mrs. Vijayata Parwez	MEd	Assistant Professor
Mr. Pradeep Kumar	MA	Assistant Professor
Dr. Pooja Tyag	PhD	Assistant Professor

Faculty participation in Seminars/Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Reyaz Ahmad	Seminar	11-11-2019	Urdu ki Ibtedaiy Darsiyat Aur Ismail Merthi	National
Farah Deeba Bazmi	National Seminar on A.N.D Teachers Training(P.G) College Sitapur	7, April 2019	Role of teachers as Stress Managers	National
Farah Deeba Bazmi	National Seminar on Human values and professional ethics in education (Need and importance)	22-23 Feb 2020	The professional ethics of a teacher : Need of the hour	National

Vijayata Perwez		Nitttr Bhopal, M.P. July 1-5, 2019 (Five Days)	Research In Educational Media	National
Pradeep Kumar	International Conference on Interdisciplinary Research for Sustainable Development: Innovations and Opportunities (ICIRSD-2020)	Feb. 14-16, 2020.	Biofuels: the sustainable way for energy security	International
Pradeep Kumar	National seminar on “Unrest among Indian Youth”	Feb.16-17, 2020.	Student unrest in the country: Reasons and remedies	National

Participation of Faculty in Training Programmes/ Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others during 2019-2020

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Farah Deeba Bazmi	Research Methodology Course on Educational Research Methods and Data Analysis Using SPSS	Central University of Kerala Kasargod 3-9 April 2019	National
Farah Deeba Bazmi	Refresher course in education	Delhi, 14 days duration 01 Jan 2020 to 14 Jan 2020	Jamia Millia Islamia
Pradeep Kumar	03 Days National Workshop on ‘Capacity Building through Action Research’ under PMMMNMTT	24-26th June, 2019. At Teaching Learning Centre of Shri Lal Bahadur Shastri Rashtriya Sanskrit Vidyapeetha University, New Delhi	National

Details of the Faculty Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Pradeep Kumar	Review Boards	<i>Journal of Emerging Technology and Innovative Research ISSN 2349-5162, and International Journal of Advance Research and Innovative Ideas in Education ISSN 2395-4396</i>
Pradeep Kumar	Journal Board	Interdisciplinary Research Institute Kolhapur, Maharashtra India.
Pradeep Kumar	Editorial Board	<i>International Journal of Recent Research Aspects ISSN: 2349-7688 and International Journal of Institutional & Industrial Research ISSN: 2456-1274.</i>

College of Teacher Education, Srinagar (J&K)

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Tarique Ahmad Masoodi.	PhD (Education)	Assistant Professor & I/c Principal
Dr. Bilal Rafiq Shah	PhD (Education)	Associate Professor
Mr. Mohd Shakeel	PhD (Education)	Assistant Professor
Dr. Sameena Basu	PhD (Education)	Assistant Professor
Dr. Raihana Malik	PhD (Education)	Assistant Professor

Faculty participation in Seminars/Conferences and Symposia during 2019-2020:

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Tarique Ahmad Masoodi		5-7 th March 2020	Eductional Ideas of Dr. Iqbal, its relevance in the contemporary world.	International
Sameena Basu	Two days International Seminar on Allama Iqbal's Contribution to promotion of urdu, Persian, philosophy, Arts & scientific thought organised by Iqbal Institute of culture & philosophy, University of Kashmir.	March 4-6, 2020.	Understanding Iqbal's Khudi: The Essence of Existence.	International
Sameena Basu	Two-day International Conference on contemporary issues in Engineering, Agriculture, Applied Science & Humanities organised by the Department of Metallurgical and Materials Engineering NIT, Srinagar and Krishi Sanskriti, New Delhi.	June 20-23, 2019	Emotional Intelligence & Academic Achievement of under-graduate students: A general study.	International

Participation of Faculty in Training Programmes/ Refresher Courses/ Orientation Programmes/ Others during 2019-2020

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Sameena Basu	one week National Level Online workshop on digital teaching for Smart Learning organized by TITUS Teachers College, Kerala in association with ME's Pillai, College of Education & Research, Chimbur, Mumbai	MANUU Hyderabad, October 10-23,2019(Two weeks).	National
Raihana Malik	Refresher Course organized by UGC , HRDC MANUU	October 10 to 23 rd oct2019 Two Weeks	National

MANUU Off-Campuses

MANUU Satellite Campus Lucknow

The satellite campus of Maulana Azad National Urdu University in Lucknow is housed in 504/122, Tagore Marg near Shabab Market. Established in the year 2009, it is an emerging, full fledged campus offering full time regular MA course in the disciplines of English, Urdu, Persian and Arabic. Bachelor of Arts Program is also introduced from the academic year 2018. The first batch of students passed out from this campus in 2011 and the subsequently the second in May 2012.

The University has also introduced Ph.D. program in all the available subjects at the campus. Extension lectures and Guest talks by eminent educationists is a regular activity of this campus. Apart from academics the campus buzzes with extra-curricular activities. The campus is equipped with its own library, which has a collection of more than five thousand books.

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Abdul Quddoos	PhD	Associate Professor
Dr. Huma Yaqub	PhD	Associate Professor
Dr. Sumama Faisal	PhD	Assistant Professor
Dr. Sayeed Bin Makhashin	PhD	Assistant Professor
Dr. S.Mohammad Fayez	PhD	Assistant Professor
Dr. Mujahid-ul Islam	PhD	Assistant Professor
Dr. Ishrat Naheed	PhD	Assistant Professor
Dr. Abu Omair	PhD	Assistant Professor
Dr. Noor Fatima	PhD	Assistant Professor
Dr. Sarfaraz Ahmad Khan	PhD	Assistant Professor
Dr. Zeeshan Haider	PhD	Assistant Professor
Dr. Nikhat Fatema	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Zeyaul Haque	Third National Urdu Social Science Conference	27-28/November 2019	Akhlaqi Adab aur Haliya Tarikh Nigari	National
Reyaz Ahmad Ganaie	ICSSR- Sponsored National Seminar on India's Foreign Policy Transformation: Prospects and Challenges	Department of Political Science, St. Ann's College for Women, Hyderabad, August 21-22, 2019 (02 Days)	Title of the Paper:- India's Foreign Policy towards Afghanistan Since 9/11	National
Nikhat Fatema	The Contribution of Nawabs and Kings of Awadh in Promotion of Persian, Arabic and Urdu Language and Literature	January 27-29 2020	Nigahi Be Bustan-E Awadh Wa Arzish-E-Adanbi An	International
	Revisiting Persian Literature Produced During 17 th Contrary A.D.	February 19-21, 2020	Tazkira Mirat-UI Asrar Ka Ijmali Jayeza	International

	The Contribution of Women in Promotion of Persian Language, Literature, Science, Art, Culture & Civilization	March 4-5, 2020	Ferishte-E Uns: Parveen Etesami	International
	History of Deccan (India) with Special Reference to Persian Sources	March 5-7, 2020	Chandu Lal Shadan Ishrat Kade-Ye Afaq Ke Ayene Mein	International
Sarfaraz Ahmad Khan	The Contribution of Nawabs and Kings of Awadh in Promotion of Persian, Arabic and Urdu	January 27-29, 2020	Barrasi-e Nuskha-e Khatti-e Burhan-e Awadh az Maulana Syed Ibn-e Hassan	International
	MirzaGhalib: The Nightingale of Un-Created Garden	February 1, 2020	Mirza Ghalib ki Farsi Shaeri	National
	Revisiting Persian Literature Produced during 17 th Century A.D.	February 19-2, 2020	Barrasi-e Ahwal-o Asar-e Mulla Qatai Harwi	International
Zishan Haider	The Contribution of Nawabs and Kings of Awadh in Promotion of Persian, Arabic and Urdu Language and Literature	January 27-29 2020	Mufti Mohammad Abbas Shoshtari aur RayaheenulInsha	International
	Human Values and Professional Ethics in Education: Need and Importance	February 22-23, 2020	Farsi AdabMein AkhlaqKi AhmiyatAurEfadiyat	National
Huma Yaqub	International Conference On “Deglobalizing Disability: Texts and Contexts” Department of English and Modern European Languages University of Lucknow	21-23 November, 2019.	Negotiating Anthropogenic Cataclysm and Disability through Eco-critical Tropes in Indra Sinha’s Animal’s People.	International
Huma Yaqub	National Seminar Consumerism, Social Equity and Environmental Sustainability (NSCSEES-2019)	1-2 February, 2020, Organized by: Academic Development Committee B.S.N.V. P.G. College,Lucknow	Conservation and Environmental Ethics in Sarah Joseph's Gift in Green (Invited lecture)	National
S Moham med Fayez	Two Days National Conference on Culture Language and Literature	Organized by St. Bede's College, Shimla in collaboration with ELT@I, 4 th – 5 th December 2019	Teaching of English as Second / Foreign Language and the Cultural Barrier	National

S Moham med Fayez	National Conference on Language Pedagogy	Organized by The Regional Institute of Education in collaboration with NCERT, Ajmer, 11 th – 13 th December 2019	What Gets Translated While Translating And What Doesn't	National
S Moham med Fayez	International Conference on The Contribution of Nawabs and Kings of Awadh in the Promotion of Persian, Arabic and Urdu Language & Literature	Organized by The Department of Oriental Studies, University of Lucknow, 27 th – 29 th January 2020	Books Libraries and the Nawabs of Awadh at the International Conference	International
S Moham med Fayez	National Seminar on Teaching of English Language and Literature to Urdu Speakers	Organized by PDUMT, MANUU, Hyderabad, 20 th -21 st February 2020	Challenges Encountered by the Urdu Medium Students in the Acquisition of English Vocabulary	National
Sayeed Bin Makhash in	“The Contribution of Nawabs and Kings of Awadh in Promotion of Persian, Arabic and Urdu Language & Literature”	27-29 January 2020	Contribution of Farangi Mahal in Promotion of Arabic Language and Literature	International
Sayeed Bin Makhash in	“Musalmanno ko darpesh challenges aur unka hal”	19 January 2020	Maujuda Halaat aur Sirat-e-Tayyibah se Rahnumayana Khutoot	National
Sumama Faisal	National Seminar on: Mohammad Yousuf Nagrami: Life and Works	13 October 2019	نافذة على الهند من حيث المحتوى والأسلوب	International
Sumama Faisal	International Seminar on: Depiction of India in Arabic Literature	26-28 February 2020	India as Depicted by The Egyptian Writer Abdul Wahhab Azzam in his Travelogue: An Analytical Study	National
Sumama Faisal	National Seminar on: Hindustan Mein Tarjama Nigari: Fan – O – Riwayat	2-3 March 2020	رحلة حاجي خان وويلفريد إسپاروي للحج وترجمته العربية في ضوء تجربتي الذاتية	National
Abu Omair	Ghalib Shakhiyat -o-Funn	2 nd February 2020	Paper Presenter	National
Abu Omair	Jamia Millia Islamia ki Adabi Khidmaat	14 th - 16 th October 2019	Paper Presenter	National

Abu Omair	Classiki Ahad Aur Khwaja Haider Ali Atish	5 th -6 th October 2019	Paper Presenter	National
Abu Omair	<i>Masnavi: Fun Aur Rewayat</i>	31 st August 2019 to 2nd September 2019	Paper Presenter	National
Noor Fatima	Claasici Ahad aur khawaja Haider ali Atash	5to 6 october2019	Atish ki Ishqiya Shayeri	National
Noor Fatima	Abid Suhail shakhsiyat aur Khidmat	2 nd Feb. 2020	Fiction ki Tanqeed aur Abid Suhail”	National
Noor Fatima	Ghalib ki Shayeri mein Nafi o Isbaat	13 th to 15 th March,2020	Paper presenter “Nafi o Isbaat ka mamla aur Ghalib ki Nafsiyat”	International
Mujahid Ul Islams	<i>Jashne Sharib Organized by shagirdan e sharib</i>	2/December/2019 to 4/December/2019	<i>Urdu tangeed main Sharib Rodoovi ke ikhtisas</i>	International Seminar

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Reyaz Ahmad Ganaie	2 Week Interdisciplinary Refresher Course on West Asian Studies	UGC-HRDC Jamia Millia Islamia, New- Delhi 2 nd December to 14 th December 2019	National
Firdous Hameed Parey	FDP	Internal Quality Assurance Cell, Sree Ayyappa College for Women, Chunkankadai in collaboration with UGC-HRDC, University of Kerala, Kariavattom, Thiruvananthapuram Kerala, 4/6/2020 to 10/6/2020	National
Firdous Hameed Parey	Business and society: Post Covid Thoughts	Department of Commerce and Business Administration, Rajagiri College of Social Science (Autonomous), Kalamassery 17th May 2020	National
Sarfaraz Ahmad Khan	Workshop on Empowering Teaching Through Online Mode	JNU-WETOM, JNU, E-Certificate, 13-14 June,2020	International
Huma Yaqub	Refresher Course in Research Methodology (Interdisciplinary)	UGC-HRDC, Lucknow University, Lucknow from 17- 31 st August, 2019.	National
S.Mohammed Fayez	Online International Faculty Development Programme on Skilling teachers for Online Education	Department of Humanities, Uka Tarsadia University, Gujarat, 2 nd – 6 th June 2020.	International

Sumama Faisal	Online Refresher Course for Enhancing Research Communication Skills through Science Direct and Mendeley	03.03.2020	National
Noor Fatima	Refresher Course	J.M.I,17.09.2019 to 30.09.2019	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Dr. Reyaz Ahmad Ganaie	External Exam Evaluator	Central University of Kashmir
Dr. Zishan Haider	AIPTA	All India Persian Teachers Association, New Delhi
Dr. Zishan Haider	Advisory Board of Faizan e Adab (An International Refereed Research Value Journal)	Member of Advisory Board of Faizan e Adab (An international journal)

MANUU Arts and Science College for Women, Budgam

MANUU Arts and Science College for Women, Budgam was established in 2015 to focus on women education. It offers PG and PhD programmes in Economics, English, Islamic Studies and Urdu.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Ghazanfar Ali Khan	PhD	In-charge & Associate Professor-Islamic Studies
Dr. Hina Tahir	PhD	Assistant Professor-English
Dr. Aijaz Abdullah Thoker	PhD	Assistant Professor-Economics
Dr. Naseem Akhtar	PhD	Assistant Professor-Urdu
Ms. Sayidah Bano	MA	Assistant Professor-Urdu
Dr. Mohammad Serajuddin	PhD	Assistant Professor-Islamic Studies
Ms. Rabia Sidiq	MA	Assistant Professor-Islamic Studies
Mr. Showkat Ahmad Ahanger	MA	Assistant Professor-English

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Showkat Ahmad Ahanger	Refresher Course in English	UGC-HRDC, AMU-Aligarh, 28 th Nov – 11 th Dec. 2019	University Level

MANUU Polytechnics

MANUU Polytechnic, Bengaluru

MANUU Polytechnic, Bengaluru was established in 2008. It offers Diploma in Civil Engineering, Computers Science and Engineering, and Electronics & Communication Engineering courses.

Polytechnic regularly arranges industrial visits to various places for the enhancement of the student's technical knowledge as part of their course work.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Mr. Mohammed Riazur Rahaman	M.Tech	Principal
Dr. Mohammed Moazzam Moinuddin	Ph.D	Associate Professor
Dr. Md Zair Hussain	Ph.D	Associate Professor
Dr. Nagaraju Mandly	Ph.D	Assistant Professor
Mr. Syed Azharuddin	M.Phil	Assistant Professor
Dr. Mohammad Shahjade	Ph.D	Assistant Professor
Dr. Ritesh Kumar	Ph.D	Assistant Professor
Mr. Zahir Abbas Khan	M.Tech	Assistant Professor
Mr. Ajmal Sadiq Mahammad	M.Tech	Assistant Professor
Mr. Mahboob ul Haque	M.Tech	Assistant Professor
Mr. Amar Singh. A	M.Tech	Assistant Professor
Dr. Syed Nurussiyidyn Madani	Ph.D	Assistant Professor
Mr. Chelluri Saikrishna	M.Tech	Assistant Professor
Dr. Talla Manorama Kumari	Ph.D	Assistant Professor
Mr. Fairoz Pasha	M.Tech	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Mohammad Shahjade	D. S.T. & C.S.I.R. E. Sponsored "Number Theory, Special Function and their Application in Computer Science"	November 08-09, 2019	Certain Transformation formulate for hyper geometric series	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Fairoz Pasha	Faculty Development Program on Sensor Networks, Internet of Things	25th November to 08th December 2019, MANUU, Hyderabad	University
Mohammad Shahjade	FDP, DRDO	17-18. Feb. 2020, MANUU	University
Zahir Abbas Khan	Introduction to Programming with MATLAB	9 weeks 17 th February to 30 th April 2020	International Online : Vanderbilt University Through Coursera
	Programming for Everybody (Getting Started with Python)	7 weeks 23 rd March 2020 to 18 th May 2020	International Online : University of Michigan Through Coursera

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Mohammad Shahjade	Member	RSMAMS JAUNPUR,UP ARJPS , ARA, BIHAR NTOILS -2020-21

MANUU Polytechnic Cuttack

The MANUU Polytechnic Institute was established at Cuttack in the year 2017. The Institute is located at Cuttack Development Authority in a rented building as the building project is under construction. The Govt of Odisha has allotted 5 acres of land for the institute.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Abrar UI Haq	Ph.D (Electrical & Electronics Engg.)	HoD- EEE
Dr. Md Ehtesham	Ph.D (Electrical & Electronics Engg.)	Lecturer-EEE
Mr. Yusuf Parvez	M.Tech (Mech Engg.)	Lecturer-ME
Mr. Imamul Haque	M.Tech (Mech Engg.)	LecturerME
Mr. Mohammad Asim	B.Tech (Civil Engg.)	Lecturer-CE
Ms. Sharoon Aziz Choudhary	B.Tech(Electrical & Electronics Engg.)	Lecturer-EEE
Ms. Khadija Sajda Khanam	M.Tech (Electrical & Electronics Engg.)	Lecturer-EEE
Mr. Mohammed Waqar Yousuf	B.Tech(Mechanical Engg.)	Lecturer-ME
Mr. Md. Irshad Ahmed	B.Tech (Civil Engg.)	Lecturer-CE
Mr. Mohammad Rashid	M. Sc (Mathematics)	Lecturer –Mathematics
Mr. Rezuwan Khan	M.Tech (Mechanical Engg.)	Lecturer-ME
Mr. Md Zahid	M.Tech (Computer Science)	Lecturer-CSE
Mr. Md Sabir Hassan	M.Tech (Electrical & Electronics Engg.)	Lecturer-EEE

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Md. Ehtesham	FDP on Fundamentals of Electric Drives, NPTEL MHRD	IIT Kanpur, July-Sep 2019, 8 week course	National
Md. Ehtesham	FDP on Outcome Based Education, NPTEL, MHRD	IIT Kharagpur, Aug-Oct 2019, 8 week course	National
Yusuf Parvez	ICT based Short Term Course on “Innovation and Research Areas in Science and Technology”	NITTTR, Chandigarh (Through Online mode, in Delhi), 27-31 May, 2019, 1-week course	National
Yusuf Parvez	ICT based STC on“Advances in Manufacturing”	NITTTR, Chandigarh (Through Online mode, in Delhi), 09-13Sept, 2019, 1-week course	National
Mohammed Waqar	Materials Development&Numerical	Konark Institute of Science & Technology,	National

Yousuf	Methods	Bhubaneshwar(Through Online Modein Bhubaneshwar), 02-06 March, 2020	
Rezuwan Khan	International conference on Mine development and mining equipments	Centurion University of Technology And Management , Jatni	International
Khadija Sajda Khanam	Training on Latest Library Technology(Koha)	MANUU, Hyderabad 27 th - 29 th June 2019	University Level

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Dr. B K Mohapatra	(i) Chairperson, Peer Team. (ii) Member, Expert Committees (iii) Member, Finance Committee	(i)NAAC, Bangalore (ii)UGC & other Central Universities such as Harisingh Gaur Central university, Guru Ghasidas Central University, Kerala Central University, Central University of Punjab, A.I.U etc. (iii) Rajasthan Central University, Assam University

MANUU Polytechnic Darbhanga

MANUU Polytechnic Darbhanga was established in 2008. It was established to provide technical and skill based education in Urdu, which is one of the objectives of the University. Polytechnic, Darbhanga prepares its students to be socially responsible technocrats. It offers Diplomas in Civil Engineering, Electronics and Communication Engineering and Computer Science and Engineering.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Md Abdul Muqsit Khan	PhD	Principal
Dr. Md. Ashraf	PhD	Associate Professor
Dr. Aftab Ahmad Sulaiman	PhD	Assistant Professor
Dr. Shamsur Rahman	PhD	Assistant Professor
Dr. Syed Mohd. Shoaib	PhD	Assistant Professor
Mr. Mohd. Ahsan Siddiqui	MTech	Assistant Professor
Mr. Tufail Ahmad Zulfi	MTech	Assistant Professor
Dr. Md Sabir Ali	PhD	Assistant Professor
Mr. Mohd. Asifuddola	MTech	Assistant Professor
Mr. Abdul Rub Bin Mohsin	MTech	Assistant Professor
Mr. Raj Kumar Mondal	MTech	Assistant Professor
Mr. SK. Wasim Anwar	MTech	Assistant Professor
Mohd Hafiez	BTech	Assistant Professor

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Tufail Ahmad Zulfi	Short Term Training Programme on Research Methodology	NITTTR, Kolkata, west Bengal, 02.12.2019 to 13.12.2019, Two week	National

Raj Kumar Mondal	Workshop on Scientific Writing	University of Kalyani, West Bengal, 22.04.2019 to 26.04.2019 , one week	National
Raj Kumar Mondal	Short Term Training Programme on Research Methodology	NITTTR, Kolkata, West Bengal, 02.12.2019 to 13.12.2019	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Tufail Ahmad Zulfi	Life time Member	Indian Science Congress Association

MANUU Polytechnic Hyderabad

MANUU Polytechnic Hyderabad was established in 2008 to impart technical education in Urdu. The objective of the Polytechnic is to churn out technocrats of unparalleled quality and distinct skills who can help advance the nation in technology to immeasurable height. Polytechnic offers Diploma in Civil Engineering, Diploma in Computer Science and Engineering, Diploma in Electronics & Communication Engineering, and Diploma in Information Technology. All the courses offered in Polytechnic Hyderabad are approved by AICTE.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Mohd Yousuf Khan	PhD	Principal
Dr. Z. Abdul Rahim	PhD	Associate Professor
Dr. Shaik Mastan Vali Sharief	PhD	Associate Professor
Dr. Arshia Azam	PhD	Associate Professor
Dr. P. Sarath Chandra	PhD	Associate Professor
Mrs. Abida Murtuza	MPhil	Assistant Professor
Mr. Mirza Vilayat Ali Baig	MTech	Assistant Professor
Mr. Iqbal Khan	MTech	Assistant Professor
Mr. A.M.S Hasan Qadri	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohammad Abdul Hafeez	MTech	Assistant Professor
Mrs. Zeenat Ara	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohammad Zakwan	MTech	Assistant Professor
Mr. Mujaid Pasha Syed	M.Tech	Assistant Professor
Mr. Chavala Mutyala Rao	MTech	Assistant Professor
Mr. Syed Arfath Ahmed	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohd Yousuf	MTech	Assistant Professor
Mr. Syed Mohd Fazal ul Haque	MTech	Assistant Professor
Mr. Fairoz Pasha	M.Tech	Assistant Professor
Ms. Asiya Jaleel	MTech	Assistant Professor
Mrs. Hajira Fathima	ME	Assistant Professor
Ms. Ismat Fathima	MTech	Assistant Professor
Mrs. Safia Shaik	MTech	Assistant Professor
Ms. Nida Yasmeen	MTech	Assistant Professor
Mr. Md. Fasihuddin	MTech	Assistant Professor
Mr. Mohd Abdul Mujeeb	MSc	PGT Physics

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
P. Sarath Chandra	2 nd International Conference on Innovations in the teaching of English Language and Literatures (ICITELL)	16-17 August 2019, Department of English, School of Social Sciences and Languages, VIT University, Vellore.	Presented paper on Group skills in language classroom through pictures	National

Teachers awarded National/International fellowships for advance study

International/ national	Name of the Teacher awarded the fellowships	Name of the Award	Date of Award	Awarding agency
International	Dr. Mohammed Yousuf Khan	SuSI (Study of United States Institutes of Scholars) for "Youth, Workforce Development and closing the skills gap"	2 nd July to 13 th August 2019	Departmetn of State, United States of America
National	Mohd. Yousuf	Chhatra Vishwakarma Award 2019	24 th February 2020	AICTE, New Delhi

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Ms Abida Murtaza	FDP	MANUU, 11 to 15 Nov. 2019	National
Ms Ismat Fatima	FDP	MANUU, 25/11/2019 to 8/12/2019	National
Ms Hajira Fatima	FDP	MANUU, 25/11/2019 to 8/12/2019	National
Ms Hajira Fatima	FDP	MANUU, 16 to 20 Dec. 2019	National
Mr. Mujahid Pasha	FDP	MNNI, Allahabad, 5 Days,	National
Md Fasihuddin	FDP	MANUU, 25/11/2019 to 8/12/2019	National
Ms Asiya Jaleel	FDP	MANUU, Two Weeks, 25/11/2019 to 8/12/2019	National
Ms Asiya Jaleel	FDP	MANUU, 16 to 20 Dec. 2019	National
Mr Mohd Abdul Hafeez	FDP	OU, Hyd, 06/05/2019	National
Mr A M S Hasan Qadri	FDP	Hyderabad, One week, 29.07.2019-03.08.2019	UGC HRDC, MANUU & MGNCRE
Mohd Yousuf	FDP	UGC-HRDC MANUU, 25-07-2019 to 07-08-2019	University
Mohd Yousuf	FDP	CS&IT MANUU, 25-11-2019 to 18-12-2019	University

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Dr. Mohammed Yousuf Khan	AICTE Expert Committee Member	AICTE, New Delhi

MANUU Polytechnic Kadapa

MANUU Polytechnic Kadapa is established in 2018 and has been offering courses Diploma in Civil Engineering, Mechanical Engineering, Electrical & Electronics Engineering and Apparel technology.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Hakeemuddin Ahmed	PhD	HoD and Associate Prof.
Mr Md Nasar Ayoob	M.Tech	Lecturer
Mr Mohammed Khaja Moinuddin	M.Tech	Lecturer
Mr Mirza Vilayath Ali Baig	M.Tech	Assistant Professor
Mr Asaf Hannief Kohli	M.Tech	Lecturer
Mr Biyabani Syed Omer Farooque	M.Tech	Lecturer
Mr Ashraf Raza	M.Tech	Lecturer
Dr. Mohammed Shoaib	PhD	Associate Professor

Industrial Training Institutes (ITI)

MANUU established ITIs to provide quality vocational training and produce skilled manpower for the Nation. ITIs are also established to develop industry oriented skills to the trainees. MANUU ITIs offer skill trades programmes, namely the Draughtsman Civil, Electronics Mechanic, Electrician, Refrigeration & Air Conditioning Mechanic, and Plumbing. The admissions for these programmes are done according to the procedure and schedule of National Council for Vocational Trading (NCVT).

MANUU ITI, Bengaluru

ITI Bengaluru was established in 2007. It offers Electronics Mechanic, and Refrigeration & Air Conditioning Mechanic trades. During the period of report companies like ABS Aircon Engineers Pvt Ltd, Carrarycon Pvt Ltd, Bluestar, and Silvergem HVAC Pvt Ltd recruited the students of ITI, Bengaluru.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Khazi Vaseem Ahamed	BE	Instructor (MR&AC)
Chandrakala	BE	Instructor (EM) & Training Officer
Reshma K	Diploma	Instructor (EM)
Syed Afakulla	BSc	Instructor (EM)
Md Aslam	Diploma	Instructor (Plumbing)

MANUU ITI, Darbhanga

ITI Darbhanga was established in 2007. It offers Electrician and Plumbing trades.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Mohd. Ashraf	PhD	I/c. Principal
Ms. Aashiya Parveen	A.M.I.E, Electrical Engineering	Instructor
Mr. Md. Zahid Hasnain	A.M.I.E, Electrical Engineering	Instructor
Mr. Mohd. Asif	Diploma in Mechanical Engineering	Instructor
Mr. Md. Kamal Hassan	Diploma in Mechanical Engineering	Instructor

MANUU ITI, Hyderabad

ITI Hyderabad was established in 2007. The ITI Hyderabad offers Draughtsman Civil, Electronics Mechanic, Electrician, Refrigeration & Air Conditioning Mechanic, and Plumbing trades. In 2018-2019, 83 students were admitted in the offered trades. During the period of report, the ITI entered into Memorandum of Understanding with Vedang Radio Technologies & Quest Alliance (National Partnership). The ITI has introduced Biometric Attendance for Students. ITI also displays Technical Projects in National Science Congress.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Ms. Asma Mohammadi	BE	Instructor
Mr. Asim Ahmed Khan	NTC	Instructor
Mr. Md Ameer	B.Tech	Instructor
Mr. Mohd Abdul Quadeer	B.Tech	Instructor
Mr. Badavath BikshaPathi	B.Tech	Instructor
Mr. Md.Raunaque Hassan	M.Tech	Instructor
Ms.Tajvar Sultana	M.Tech	Instructor
Mr. Mohammed Ashfaq Hussain	Diploma	Instructor
Mr. Panga Naga Raju	Diploma	Instructor
Mr. Kanthi . Yadagiri	NTC	Instructor

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Mr. Asim Ahmed Khan	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/14&1 5 Nov 2019/ Two Days	State
Mrs. Asma Mohammadi	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/14&1 5 Nov 2019/ Two Days	State
Mr. Md Ameer	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/21&2 2 Oct 2019/ Two Days	State
Mr. Mohd Abdul Quadeer	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/14&1 5 Oct 2019/ Two Days	State
Mr. Mohammed Ashfaq	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/14&1 5 Oct 2019/ Two Days	State
Mr. Badavath BikshaPathi	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/26&2 7 Sep 2019/ Two Days	State
Mr. Md.Raunaque Hassan	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/26&2 7 Sep 2019/ Two Days	State
Mr. Panga Naga Raju	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus, Hyderabad.TS/21&2 2 Oct 2019/ Two Days	State

Ms.Tajvar Sultana	Basic Artificial Intelligence Skills	NSTI Ramanthapur Campus,Hyderabad.TS/21&2 2Nov 2019/ Two Days	State
Mr. Md Ameer	PM YUVA Faculty Mentor Training	ALEAP Industrial Estate ,Pragathi Nagar,Hyderabad.TS/2&3 March 2020/Two Days	State
Mr. Md.Raunaque Hassan	Faculty Development Program on Cyber Security and Forensic	Department of CSIT MANUU,Gachibowi, Hyderabad.TS./17&18 March 2020 /Two Days	University
Mr. Md Ameer		Department of CSIT MANUU,Gachibowi, Hyderabad.TS./17&18 March 2020/Two Days	University

MANUU Model Schools

MANUU Model School Darbhanga

Kamran MANUU Model School, Darbhanga was established in 2007. During 2019-2020, 900 students were enrolled in the school, out of which 369 are female students.

Teachers:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr Mozaffar Islam	PhD	Principal I/c
Dr Mohammed Mazharul Haque Rahi	PhD	PGT Geography
Mr Mohd. Naheed Hasan	MPhil	PGT Urdu
Md. Hashim Akhtar	MSc	PGT Maths
Km Tarannum	MSc	PGT Biology
Dr Ajit Singh	PhD	PGT Hindi
Mr. Ravi Kumar Y	MEd	PGT Comp. Sc.
S M Rabban Ahmad	MEd	PGT Chemistry
Dr Md. Shahnawaz	PhD	PGT Political Science
Dr Hafiz Md. Jahangeer Akram	PhD	PGT Urdu
Ms. Baby Kumari	MA fine Arts	Craft Teacher
Mr Md. Jawaid Anwar	MA	TGT Physical Education
Mr Farhat Jamal	MA	TGT Urdu
Mr. Md Nasiruddin Quraishi	MEd	TGT S. ST.
Mr Md. Ibrahim Ansari	BEd	TGT Science
Mr Md. Hasnain	MEd	TGT Maths
Mr Md. Ghufran	MEd	TGT Hindi
Dr Mohammed Fayyaz	PhD	TGT Maths
Mr Fathullah Bakhtiyari	MA	TGT Urdu
Mr Rizwan Zaheer	MEd	HM
Mr Abdul Bari	MPEd	TGT PE
Mr Fareed Alam	MA	TGT Yoga
Ms Rafiat Bano	MA	TGT English
Mr Md. Hamid Rasool	MSc	TGT Yoga
Mr Riaz Mustafa Farooqui	MLISc	Librarian
Mr Syed Yousuf Ali	BSc	PRT
Mr Hira Singh	BEd	PRT

MANUU Model School, Hyderabad

MANUU Model School at Hyderabad was established in 2007. Since its inception it provided quality education at par with any central school in India, though with a difference of Urdu as its medium of instruction. The School dedicated itself to the holistic development of the students. It is focusing on curriculum integration across grades and subjects. It emphasizes on critical and creative thinking as the most important part of the learning process, and encourages students to expand the limit of their knowledge and abilities. During 2019-2020, the School admitted 196 students, out of which 111 students are female students. The result for class X and XII are 100% pass, during the period of report.

Teachers:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Kafil Ahmad	Ph.D. (Urdu)	Principal
Ms. Meraj Begum	B.Com, M.A (English), B.Ed	PGT(English)
Ms. Nafees unnisa Begum	M.A (Economics), M.A (Pol.Science) B.Ed, APTET	PGT(Economics)
Ms. Maimoona Begum	M.Sc (Zoology), B.Ed, M.Sc (Botany)	PGT(Biology)
Mr. Hasan Bin Ali	M.Sc (Maths), B.Ed M.Ed	PGT(Maths)
Ms. Syeda Naheed Anjum	M.Sc (Applied Electronics), B.Ed	PGT(Physics)
Mr. Sammaiah Seelothu	B.Tech (Information Technology), M.Tech (Computer Science)	PGT(Computer Science)
Mr. Waseem Uddin Md.	M.Sc (Genetics), APSLET, NET	PGT (Bio-Technology)
Mr. Kurnool Johny Prasad	M.Sc (Geo Informatics), B.Ed	PGT (Geography)
Dr. Ashraf Ali Khan	M.A (Hindi), B.Ed, NET, UPTET, Ph.D	PGT (Hindi)
Dr. Adil Abbas Abbasi	Ph.D, M.Sc, B.Ed	PGT(Chemistry)
Dr. Ahmad	Ph.D	PGT (History)
Mr. Mukhtar Ahmed	B.Com, M.A (Sociology), M.P.Ed	TGT (PET)
Ms. Roohi Ghazala	M.Ed, I.T.I, (Cuttting & tailoring, Diploma (Dress Designing)	TGT Craft
Ms. K. Asia Tahseen Anjumara	M.A. (Urdu) B.Ed, SET (Urdu)	HM/TGT
Ms. Masarath Sultana	M.Sc (Botany), M.A , (Eng) B.Ed	TGT (Science)
Dr. Fahim Ashraf	M.A, B.Ed, M.Ed. Ph.D Urdu	TGT (Urdu)
Ms. A.R. Shereen Hashmi	B.Sc (Maths), B.Ed	TGT (Mathematics)
Mr. Mohd. Mahmood Quraishi	M.Sc,M.Ed, M.Phil (Ph.D)	TGT (Mathematics)
Ms. Syeda Tahseen Ara	M.A (Urdu), B.Ed. APTET	TGT (Urdu)
Mr. Sandip Adhaar chavan	M.A, B.Ed M.Ed, M.Phil, NET	TGT (Hindi)
Ms. Shaik Khaja Banu	B.Sc, B.Ed. B.P.Ed	TGT (PET)
Ms. Syed Usqahafiya	B.Sc, D.Ed, M.A (Urdu), B.Ed Diploma in yoga	TGT (Yoga)
Mr. G. Mohammed Althaf	M.A, B.Ed.	TGT (English)
Mr. Mohd. Ali Jinnah Khan Pathan	M.A (History), D.Ed, B.Ed, APTET	PRT
Mr. Syed Samiullah Hussani	B.Com, M.A, (English) D.Ed, APTET	PRT
Mr. Ather Mohiuddin	B.Sc, B.Ed	PRT
Mr. Shaik Md. Idris Ahmed	M.A (Urdu), M.A. (History), B.Ed. M.Phil, (History), APTET	PRT
Ms. Kauser Salma	B.Sc, D.Ed, B.Ed	PRT
Ms. Azra Rasheed	M.Sc (Physics), B.Ed, D.Ed	PRT
Ms. Shahnaz Sultana	Inter, D.Ed, CTET	PRT

Mr. Mohd. Zahed	B.Sc D.Ed, APTET, CTET	PRT
Ms. Gulzaar	D.Ed, B.A B.Ed, M.A (History), MA	PRT
Ms. Zeba Maheen	B.Sc, D.Ed, APTET	PRT
Ms. Amatul Azeem	B.Sc, D.Ed, B.Ed	PRT
Ms. Hajera Sultana	B.A, D.Ed, APTET, CTET	PRT
Ms. Shahana Sultana	B.Sc, D.Ed, APTET	PRT
Ms. Sadia Rahman	B.Sc D.Ed., B.Ed, APTET	PRT
Ms. Syyeda Nusrat Fatema	B.A, M.A (English), D.Ed. B.Ed. CTET	PRT
Ms. Siddiqua Begum	B.A, D.Ed, B.Ed, CTET	PRT

MANUU Model School, Nuh

MANUU Model School at Nuh was established in 2006. During the period of report 494 students were enrolled in the school, out of which 280 are female students. The students of the school regularly participates in science and sports competitions.

Teachers:

Name	Highest Qualification	Designation
Mohd Arshad Khan	M. A. B.Ed.	Principal
Rizwan Ali	M.A. Economics , NET, M.Ed.	PGT Economics
Salma Zareen	M. Phil, Int. Studies	PGT History
Parvez Khan	M. A. Pol. Sci, B.Ed.	(PGT) Political Science
Jitendra Kumar Nawariya	M. Phil	(TGT) Hindi
Ashid Khan	BP. Ed. M.A. Sociology	(TGT) Physical Education
Waseem Akhtar	BP. Ed. M.A. Phy. Edu.	TGT) Physical Education
Akhtar Raza	M.Ed. MA, NET Edu.	TGT Social Science
Rita Dayma	M.A. Yoga, B.Ed.	(Yoga Teacher)
Afzal Hussain Islam	D.Ed, B.Ed. Special	(PRT)
S. Mumtaz Begum	D.Ed, B.Ed. B.Sc.	(PRT)
Mohammed Yousuf	D.Ed, B.Ed. M.Sc. Botany	(PRT)
Younus Basha	D.Ed, B.Ed. M.Sc. Physics	(PRT)
Najma Begum	M.A. Pol.Sci. B.Ed.	(PRT)
Pradeep Kumar Mahawar	D.Ed, B.A.	(PRT)
Huzoor Ahmad	D.Ed, B.A.	(PRT)
Khadiza Khatoon	D.Ed, B. Com	(PRT)
Farhad Jahan	D.Ed, B.Ed. M.A. Hindi	(PRT)
Tasleem Fatima	D.Ed, B.Ed.	(PRT)
Mohd Rizwan	D.Ed. B. Ed	(PRT)
Shehnaz Khan	D.Ed, B.A.	(PRT)
Najeeb Akhtar	D.Ed, B.Ed. Special	(PRT)
Zohra Bano	M.A. Hindi. B.Ed.	TGT Hindi (Contractual)
Ruknuddin	M.A. English. B.Ed.	TGT English (Contractual)
Mr. Saleem	M.Sc. B.Ed.	TGT Science(Contractual)
Mr. Mohd Kashif	M. Sc. Math, B. Ed.	TGT Maths (Contractual)
Mrs. Shehnaj	M. A., B.Ed.	TGT Urdu (Contractual)
Maqsood Ahmed	M.A. English. B.Ed.	PRT (Contractual)
Ujma	B.Ed, B.A.	PRT (Contractual)

Activities conducted during 2019-2020 by the School:

Activity	Duration	Number of participants
Planation Programme	24-07-2019 to 31-07-2019	Staff and Class 9 th & 10 th students
Swachhta Divas	21-09-2019 to 02-10-2019	Staff and Class 8 th to 10 th students
Ek Bharat Shrestha Bharat(Wall Magazine)	30 January 2020	Mrs. Salma Zareen, PGT- History, Mrs. Farhad Jahan – PRT and Class 8 th Girls Students

Research and Training Centres

Al-Beruni Centre for the Study of Social Exclusion and Inclusive Policy (ACSSEIP)

The Centre for the Study of Social Exclusion and Inclusive Policy was established in May 2007 at Maulana Azad National Urdu University – Hyderabad. Its' key objectives include contextualising and problematising, while conceptualising, the exclusion and inclusion existed on the lines of caste/ethnicity and religion, in the society. It also plays a key role in suggesting policy formulations aiming at eradicating the problem of social exclusion and discrimination and protecting the rights of these groups. The Centre has acclaimed its' existence as one of the few such Centres started in India following the UGC's initiative to establish and promote the Centres for study of Social Exclusion and Inclusive Policy during X Plan. Its' activities include, teaching, research and action-oriented programmes in collaboration with the reputed bodies and institutions working in the areas of social development among the socially excluded groups.

The Centre at MANUU aims at studying the nature, extent and forms of social exclusion among some selective socially excluded groups, especially Muslim groups and suggesting theoretical and policy formulations in this regard. The centre's key objectives include conceptualising discrimination, exclusion and inclusion based on caste/ethnicity and religion; developing understanding of the nature and dynamics of discrimination and exclusion; developing an understanding of discrimination at an empirical level; formulating policies for protecting the rights of these groups and eradicating the problem of exclusion and discrimination. The thrust areas of the Centre are to study religious minorities with specific focus upon the Muslims as a socially excluded group, exclusion of Urdu speaking population, and to study the other excluded groups such as Dalits and tribal communities.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Afroz Alam	PhD	Director, in-charge
Dr. S. Abdul Thaha	PhD	Assistant Professor-cum-Assistant Director

Workshops/Seminars Conducted

Title of Workshop/Seminar	Date(s)
Panel Discussion on “Relevance of Ambedkar in Contemporary Times”, on 30-04-2019 as part of Dr. B. R. Ambedkar’s Birthday Celebrations	30-04-2019
Lecture on “Mainstreaming the Minorities in Historical and Contemporary Times”	22-04-2019
Lecture on “The Idea of Analytical Muslims” by Mr. Najmul Hoda (IPS)	23-10-2019
Lecture on “Are Women Human” by Ms Asiya Shewani	13-11-2019
Lecture on “The World Bank: it’s Role in Promoting Inclusive Development”	13-01-2020
Extension Lecture (Hyderabad Dialogue) on “Secular Themes in Indian Cinema” by Faridoon Shahreyar (Conducted in collaboration with Dept of Pol. Sc. and MCJ)	22-11-2019

Extension and outreach programmes

Title of the Activities	Organising unit/ agency/ collaborating agency	Name of the teachers coordinated in such activities	Names of the students participated in such activities
Centre's faculty members working with an NGO, viz., ECHO (a multi-stakeholder forum / a joint initiative of the seed industry and NGOs) on addressing decent work issues in the hybrid seed industry / agriculture sector. (March 2, 2020)	ECHO	Dr. S Abdul Thaha	Mr. Maqsood Ahmed Ms. Farah Jaffri Mr. Md Sohel Akhter Mr. Mohd Usman

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
S. Abdul Thaha	India: Methodological Debates" in 40 th Session of South Indian History Congress (SIHC)	31-01-2020 to 02-02-2020	"Studying Environmental History In India: Methodological Debates"	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
S. Abdul Thaha	Workshop on "Research Methodology for Social Science"	UGC-HRDC, MANUU, Hyderabad, 19-08-2019 to 24-08-2019	National
S. Abdul Thaha	5 th Telangana History Congress	Nadigudem, Suryapet, Telangana State, 19-1-2020 to 20-1-2020	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization /Industry
Dr. S. Abdul Thaha	Life Member in Indian History Congress Life Member in South Indian History Congress Life Member in Telangana History Congress Life Member in Association for Social Exclusion Studies	

Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers (CPDUMT)

The significant role of teachers in social engineering and nation building is universally recognized. However, a teacher cannot discharge his/her duties in today's fast changing world as per the need of the hour unless he/she is well trained and kept on refreshing his/her knowledge through periodical orientation and refresher courses. Therefore, to make the teachers a national asset, the adequate arrangements of teachers' periodical trainings are indispensable. There is no gainsaying the fact that teachers of Urdu medium schools, spread across India, must be imparted trainings so that they update their knowledge and skills and in turn contribute their best to the nation. This very idea induced the government to ponder over establishing such centres/academies that might be instrumental in arranging orientation/refresher courses as well as other activities to ameliorate the professional skills of Urdu medium teachers which eventually led to the sanction of 'Centre for Professional Development of Urdu Medium Teachers (CPDUMT)' by the University Grants Commission, at Maulana Azad National Urdu University, Hyderabad, in October 2006. The Centre has taken up the responsibilities aiming at the professional development of Urdu medium teachers.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Ph.D	Professor-Director
Mr. Misbahul Anzar	M.Phil	Assistant Professor
Dr. Mohd. Akbar	Ph.D	Assistant Professor

Number of Collaborative activities for research, faculty exchange, student exchange

Nature of Activity	Participant	Source of financial support	Duration
Orientation Programme	Madarsa teachers from Telengana, Maharashtra and Karnataka	MANUU, Hyderabad and National Council for Promotion of Urdu Language, New Delhi	Seven Days 19 th to 25 th November 2019

Number of professional development / administrative training programmes organized

Year	Title of the professional development programme organised for teaching staff	Dates (from- to)	Number of participants (Teaching staff)
2019-20	Orientation programmes for the Madrasa Teachers of Maharashtra, Karnataka and Telangana	from 19 th to 25 th November 2019	41
	Two Day National Seminar on Contemporary Issues in Teaching Urdu	from 19 th to 25 th November 2019	22
	One Day Workshop on Practicals as a Tool for Teaching Sciences	24 th January 2020	49
	Two-Day National Seminar on "Teaching English Language and Literature to Urdu Speakers	20-21 February 2020	41
	Two-Day National Seminar on Teaching Social Sciences through Urdu	05-06 March 2020	25

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/National/International)
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Two Day National Seminar on Recent Trends in English Language Teaching and Literature	28 th and 29 th June 2019	Collaborative Learning	National
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Oratory/Compering Workshop	20 th November 2019	Oratory/Compering Workshop	
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	One Day National Conference on Emerging Trends in English Language and Literatures in English	04 th January 2020	Trends in ELT and Literatures in English	National
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Guest lecture on Indian Drama	11 th January 2020	Indian Drama	
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Two Day National Seminar on Jadeed Urdu Adab ke Rujhanaat	11 th and 12 th January 2020	Nae Sheri Rawaiye aur Youtube	National
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	One Day National Workshop on Integrated Skills	14 th February 2020	Integrated Skills	National
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Two Day National Seminar on Marathwada Mein Urdu Shayeri: Azadi ke Baad	15 th and 16 th February 2020	Marathwada Mein Urdu Shayeri: Azadi ke Baad	National
Misbahul Anzar	One week Orientation Programme for the Madrasa Teachers	23 rd November 2019	Characteristics of an Ideal Teacher	National
Misbahul Anzar	Orientation Programme for High School and Madrasa Urdu Teachers (conducted by Odisha Urdu Academy, Govt. of Odisha)	28 th December 2019	Basic Principles of Teaching and Learning	National
Misbahul Anzar	Orientation Programme for High School and Madrasa Urdu Teachers (conducted by Odisha Urdu Academy, Govt. of Odisha)	29 th December 2019	How to promote basic language skills	National
Misbahul Anzar	Orientation Programme for High School and Madrasa Urdu Teachers (conducted by Odisha Urdu Academy, Govt. of Odisha)	30 th December 2019	Characteristics of an Ideal Language Teacher	National

Misbahul Anzar	Teacher Transformation Programme for Higher Secondary School Teachers (SCERT, Kerala and Higher Secondary Education, Kerala)	27 th January 2020	Importance of mass media and career opportunities in journalism	National
Misbahul Anzar	Two Day National Seminar on Contemporary Issues in Teaching Urdu	16 th to 17 th January 2020	Curricular Expectations and Effective Teaching (Primary)	National
Mohd Akbar	Urdu kitadreeskeasritaqaze	16-17 January 2020	Urdu Imlah ki tadrees (Paper presented)	National

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Mohammed Abdul Sami Siddiqui	Refresher Course	Hyderabad, HRDC, MANUU 10.12.2019 TO 23.12.2019,	National (Coordinated)
Misbahul Anzar	Refresher Course	Hyderabad, UGC- HRDC, MANUU 10.12.2019 TO 23.12.2019,	National
Mohd Akbar	Orientation Programme	HRDC,MANUU 13/09/2019 to 03/10/2019 (Three week)	National

Centre for Urdu Culture Studies (CUCS)

The Centre for Urdu Culture Studies (CUCS) was established with the vision of “*protection and promotion of aesthetical and cultural values of Urdu Language and its historical consciousness*”. Its mission is “*to develop a combination of archives, museum, library and cultural research institution*”. It wishes to be seen as an authority in Urdu culture studies. The centre has a gallery based on achievements and activities of Maulana Azad National Urdu University in pictorial form. CUCS has also established a gallery dedicated to Maulana Abul Kalam Azad and named it Azad Gallery.

The Centre has separate library. The library collection consists of rare and valuable reading materials useful for research scholars and Urdu lovers. Acknowledging the importance of the library some renowned personalities of Hyderabad and other cities have donated rare and valuable books, old magazines and manuscripts from their personal collections.

Initially it was started as Centre for Urdu Language, Literature and Culture (CULLC) and gradually its name was change as Centre for Urdu Culture Studies (CUCS) with the new objectives and soon after that CUCS started presenting and producing a lot of traditional and cultural programme. These cultural, literary and traditional programme includes:

1. Creative writing workshop
2. Workshop on Dastangoi
3. Presentation of Dastangoi
4. Ghazal Sarai Course (six months)
5. Beginning of Kahani Club and its Bi-Weekly meetings with the presentation of new short stories by the students.
6. Beginning of MANUU Drama Club that produced two plays respectively (i) Daadi Amma Maan Bhi Jaao (ii) Chauraha
7. Exhibited in a large scale multimedia exhibition on 1857

8. A full-fledged workshop on Dress and Personality exclusively for girls
9. Ten days extensive Theatre workshop
10. Holding of Independence Day Celebrations with very impressive patriotic songs.

CUCS is organizing the annual cultural programme namely Maulana Azad Day Celebrations, during this week long festival maximum number of students are being involved.

All the above activities have definitely proved a positive moral boosting among the students. Apart from these CUCS is actively helping other Department of the University for creating and organizing various kind of cultural activities. <http://manuu.ac.in/Eng-Php/centerforurdulangcult.php>

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd. Zafaruddin	PhD	Professor-Cum-Director
Dr. Ahamad Khan	PhD	Associate Professor
Dr. Firoz Alam	PhD	Assistant Professor

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State/ National/ International)
Mohd. Zafaruddin	at the portal of NRC, ARPIT SWAYAM for Urdu Refresher course in the department of Urdu, Aligarh Muslim University, Aligarh	23.09.19	--	1. Tarjume ki Taareekh aur riwayat 2. Tarjume ki maujooda soorat-e-haal	National
Ahamad Khan	Urdu Mein Lok Adab ki Riwayaat	Feb. 24-25, 2020	Awadh Mein Lok Adab Ki Riwayat	--	National
Firoz Alam	Pt. Harichand Akhtar ; in the Mirror of Poetry & Journalism	30-31 Oct. 2019	Pandit Harichand Akhtar ki Shairi mein Tanz o Mizah	--	National
	Contemporary Issues in Teaching Urdu” on	16-17 January 2020	Afsane ki Tadrees	--	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/ Industry
Prof. Mohd. Zafaruddin	Member, Literature Panel	NCPUL, Govt. of India, New Delhi
Dr. Firoz Alam	Member, Board of Studies	Dept. of Persian, Osmania University, Hyd.

Centre for Women Studies (CWS)

The Center for women's Studies (CWS) was established in 2005. Since its inception the centre is engaged in teaching, training research, extension and advocacy actively. The CWS aims to promote gender equality through education; to bring about the empowerment of women through teaching and research; to create, strengthen and disseminate information and knowledge about and for women globally; and to establish a network between women researchers, lobbyists, and policy planners.

CWS organizes extension lectures, literary and cultural events, programs for Women empowerment etc. These programs are organised on the occasions of International Women's Day, International Day of Elimination of Violence against Women, National Girl Child Day and so on.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Ameena Tahseen	PhD	In charge CWS

Extension and outreach programmes

Title of the Activities	Organising unit/ agency/ collaborating agency	Name of the teachers coordinated in such activities	Names of the students participated in such activities
One Day "Self Defense Training for Women"	Hapkido Association (Telengana)	Dr. Ameena Tahseen	100 Students
Awareness lectures on the topic "problems of women, legal and personal rights",	--	Dr. Ameena Tahseen	UG & PG students.
Awareness Campaign on "Gender & Society"	--	Dr. Ameena Tahseen	@ MANUU Campus
Extension Lecture on "Women and Mental Health – Issues & Concerns"		Dr. Ameena Tahseen	More than 100 Students

Haroon Khan Sherwani Centre for Deccan Studies (HKSCDS)

Haroon Khan Sherwani Centre for Deccan Studies (HKSCDS) was established in 2012. The Deccan studies aims at studying Deccan, its history, culture, languages, literature and architecture. The centre was named after the renowned Indian historian, scholar and author, Haroon Khan Sherwani, whose contribution to the study of the Deccan was vastly unsurpassed and remarkable.

The Centre's areas of study range from the natural sciences to the social sciences and the humanities. The Centre's broad-based, all encompassing scope brings together different disciplines and streams of study—archaeological, historical, geographical, geological, cartographic, administrative, socio-economic, religious, cultural and literary—which are expected to converge to produce healthy academic standards.

H. K. Sherwani Centre for Deccan Studies was established in 2012. The Deccan studies aims at studying Deccan, its history, culture, languages, literature and architecture. The centre was named after the renowned Indian historian, scholar and author, Haroon Khan Sherwani, whose contribution to the study of the Deccan was vastly unsurpassed and remarkable.

The Centre's areas of study range from the natural sciences to the social sciences and the humanities. The Centre's broad-based, all encompassing scope brings together different disciplines and streams of study—archaeological, historical, geographical, geological, cartographic, administrative, socio-

economic, religious, cultural and literary—which are expected to converge to produce healthy academic standards.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Mohd. Naseemuddin Farees	PhD	Director
Prof. Shahid Naukhez Azmi	PhD	Joint Director
Prof. Salma Ahmed Farooqui	PhD	Professor
Dr. A. Subash	PhD	Assistant Professor

Number of Collaborative activities for research, faculty exchange, student exchange

Nature of Activity	Participant	Source of financial support	Duration
Institutional Collaboration AEIF Project Fulbright Alumni Engagement Innovation Fund for 2019-2020 titled Gender Sensitization and Training of Teachers for Underprivileged Children.	Prof. Salma Ahmed Farooqui, MANUU Prof. Aparna Rayaprol, University of Hyderabad Prof. Usha Raman, University of Hyderabad Dr. Himani Gupta, Kriti Social Initiatives	Sponsored by US Department of State	One year

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Salma Ahmed Farooqui	Exhibition cum seminar Pathbreakers organized by Muslim Women's Forum, New Delhi, and COVA at Salarjung Museum, Hyderabad	3rd to 7th August 2019	Inclusion of Diverse Social Classes in Asaf Jahi Hyderabad at the	National
Salma Ahmed Farooqui	Persian as a Lingua Franca in the Ottoman Empire at University of Hamburg, Germany.	from 12th to 13th July 2019	Historical Treatises in Persian: An Integral Way of transmitting knowledge in Ottoman Court Culture	International
A. Subash	Rural Society, Culture & Economy in Telangana: A Historical Perspective	14th & 15th March 2020	Rural Credit, Indebtedness and Land Seizure: The Life of Peasantry in the Early Twentieth Century Hyderabad State	National
A. Subash	South Indian History Congress	31st January – 2nd February 2020	Slave Trade in the Dutch Indian Ocean World: A Comparative Study of Masulipatnam and Cochin	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Appointed as Director of the India Office	Association for the Study of Persianate Societies in March 2020.
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Member of Board of Studies of History	St.Ann's College Hyderabad in 2018-2020
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Appointed as member of Departmental Research Committee for Centre for Regional Studies	University of Hyderabad in August 2018- 2021
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Member of Paper Selection Committee of for selection of papers for third symposium titled Empires and Kingdoms of Dakshinapatha in January 2019.	Department of Heritage, Telangana government
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Member of Editorial Board of TRC	Journal of Telangana Studies 2019.
Prof. Salma Ahmed Farooqui	Member of Board of Management	Kendriya Vidyalaya Picket, Secunderabad 2019.
Dr. Subash	Board of Studies for History	Government Degree College for Women (Autonomous), Begumpet, Hyderabad

The UGC-HRDC, MANUU

The UGC-HRDC, MANUU is aimed to provide opportunities for the professional development of teachers, non-teaching staff, and research scholars in the higher education system to contribute to quality improvement and excellence among these stakeholders. The programmes are organized to impart - knowledge, update teaching skills; promote critical and innovative thinking; sensitize about the ethos, organizational skills development; technology applications in teaching, research, administration, and management for the Institution and Nation building.

The UGC HRDC MANUU has been organizing Orientation Programmes, Refresher Courses (Subject-specific, Inter-disciplinary, & multi-disciplinary), Short Terms Courses (One week /three day's duration) and workshops for various stakeholders. The Orientation courses are offered with an objective to Sensitize the College and University faculties about the linkages between education and society; help teachers learning or sharpen skills of teaching; Encourage and guide the teachers to develop effective communication and managerial skills; Motivate them to take-up community extension services, and student counseling; Encourage them to understand Indian ethos, values and their role in Nation-building.

The Refresher course provides opportunities for serving teachers to exchange experiences with their peers and mutually learns from each other. It will be a forum to abreast of the latest advances in the specific subjects/across the disciplines, technological spin-off, etc,. In addition to the above programmes, HRDC also organized summer schools, winter schools; Interaction programmes for teachers and research scholars, Workshop/meetings for College Principals, Academic Administrators (Heads and Deans), etc. The HRDC also organized Short term staff development programme for group B and C non-teaching staff from higher education institutions.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. P. Fazul Rahaman	PhD	Professor-cum-Director
Dr. Tahseen Bilgrami	PhD	Associate Professor
Dr. Istiyaq Ahmed	PhD	Assistant Professor

Details of the Programmes conducted by the HRDC

The UGC-HRDC, MANUU has organized 64 programs during last five year (2015 to 2020), the details of the various programs sanctioned by UGC year-wise and the programs organized by the HRDC, MANUU are summarized in the following table.

YEAR	Programmes	No of Programmes Conducted/ No Sanctioned						Total
		Orientation Programme	Subject Refresher Course	Inter-disciplinary Refresher Course	Multidisciplinary Refresher Course	Summer School	Winter School	
2019-20	Sanctioned	04	05	02	Nil	Nil	Nil	09 20
	Organized	04	04	02	Nil	Nil	Nil	04 14

Details of Programmes organized and participants

Programmes / Courses		Duration	No. of Participants
Orientation programmes			
1	1 st Orientation Course	11 th June to 1 st July 2019	46
2	2 nd Orientation Course	13 th Sept.'to 3 rd Oct.' 2019	61
3	3 rd Orientation Course	14 th Nov.- 4 th Dec. 2019	57
4	4 th Orientation Course	21 st Jan.' to 10 th Feb.' 2020	36
Refresher Courses			
1	Oriental Studies	2 nd to 15 th July 2019	32
2	FDP on CS&IT	25 th July to 7 th Aug. 2019	40
3	Political Science & Public Administration	22 nd Aug. - 4 th Sept. 2019	42
4	Management & Commerce	23 rd Sept. to 6 th Oct. 2019	55
5	MOOCs/OERs	10 to 23 Oct.' 2019	98
6	Modern Indian Languages	10 to 23 Dec' 2019	57

Professional Development Programmes			
1	MOOCs, e-Content Development & OER	17 th to 22 nd June 2019	38
2	Research Methodology in Social Sciences	19 th -24 th August 2019	43
3	OB & Interpersonal Relations	03 rd to 8 th Feb.'2020	27
4	Gender Sensitization	24 th to 29 th Feb.'2020	61
Total number of participants			693

Number of professional development / administrative training programmes organized by the Department/ Collegefor teaching and non-teaching staff

Year	Title of the professional development programme organised for teaching staff	Title of the administrative training programme organised for non-teaching staff	Dates (from-to)	Number of participants (Teaching staff)	Number of participants (Non-teaching staff)
2019-20	MOOCs, e-Content Development & OER Research Methodology in Social Sciences Gender Sensitization	Organizational Behaviour & Interpersonal Relations	17 th to 22 nd June 2019 19 th -24 th August 2019 24 th to 29 th Feb.2020	38 43 61	27

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/Industry
Prof. P. Fazul Rahaman	Member, Executive Council,	Central University of Kashmir, Srinagar
	Chairman, Board of Studies, Zoology	Khaja bande Nawaz University, Gulbarga
	Chairman, Board of Studies, Zoology	Dr. Abdul Haque Urdu University, Kurnool
	Member, Academic Advisory Board, UGC-HRDC	Jamia Millia Islamia, New Delhi
	Member, Academic Advisory Board, UGC-HRDC	University of Hyderabad, Hyderabad

Directorate of Distance Education (DDE)

The University has initiated its distance mode programmes from its year of inception. The DDE has set up nine Regional Centres (Delhi, Patna, Bangalore, Bhopal, Darbhanga, Srinagar, Kolkatta, Mumbai, Ranchi) and five Sub-Regional Centres (Hyderabad, Jammu, Amravati, Lucknow, Nuh) across the country so as to provide academic and administrative support to the students. The RCs and SRCs facilitate the students with support services; management of Study Centres and admission process. At present there are 161 Study Centres within the purview of these RCs/SRCs. The DDE endeavours to facilitate online admission process in near future. It also aims to provide audio-visual material to the students along with SLM. The University has established Instructional Media Centre for the preparation of audio-visual educational programmes. A large number of audio-visual educational programmes has been prepared by the Media Centre. These programmes can be viewed on Youtube. DDE offers PG programmes (M.A. Urdu; English; History and Islamic Studies), UG programmes (B. A.; B. Sc. (BZC); B. Sc. (MPC) and B. Ed.); Diploma programme (Diploma in Journalism & Mass Communication and Diploma in Teach English); and Certificate courses (Proficiency in Urdu through English and Functional English). The graduation, post graduation and diploma certificates awarded by the University are at par with the certificates of recognized Universities. Day-by-day the strength of the students is growing. Thus, the DDE is striving hard to reach the unreached. According to a recent survey by Outlook the University's distance education was ranked sixth among the top 30 national level institutions in the country. During the period under report new programmes, namely, BCom, MA Arabic, MA Islamic Studies and MA Hindi have been added.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Prof. Abul Kalam	PhD	Professor-cum-Director
Prof. Nikhath Jahan	PhD	Professor of Urdu
Dr. Najmus Saher	PhD	Associate Professor - Education
Dr. Rabbe Subhani	PhD	Associate Professor - Sociology
Dr. Sayyad Aman Ubed	PhD	Associate Professor - Education
Dr. Malik Rehan Ahmed	PhD	Assistant Professor – Sociology
Dr. Ishtiaq Ahmed	PhD	Assistant Professor – Public Adm.
Dr. Md. Sadat Shareef	PhD	Assistant Professor- Commerce
Dr. Banwaree Lal Meena	PhD	Assistant Professor – Education
Dr. Atiya Naheed	PhD	Asst. Professor - Distance Edu.
Dr. A. M. Qadeer Khwaja	PhD	Asst. Professor - Islamic Studies
Dr. Irshad Ahmad	PhD	Assistant Professor – Urdu
Dr. Shaik Mahaboob Basha	PhD	Assistant Professor – History
Mr. Shams Imran	MCA	Assistant Professor – Journalism
P.K Fasalurahman	MA	Assistant Professor – Economics

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Resource Person (Title of the Presentation)	Level (State /National/ International)
Sayyad Aman Ubed	National Seminar on Contemporary Issues in Teaching Urdu	(16-17 th Jan, 2020)	ICT and Teaching of Urdu		National
Sayyad Aman Ubed	Teaching Social Sciences Through Urdu	(5-6 th March, 2020)	Video Based Learning and Teaching of Social Sciences		National
Sayyad Aman Ubed	Orientation Programme for the Madrasa Teachers	23-11-2019		Teaching Methods	National
Sayyad Aman Ubed	RC in Modern Languages & Literature	17-12-2019		Constructivism and Language Education	National
Sayyad Aman Ubed	RC in Modern Languages and Literature	17-12-2019		ICT and Language Learning	National
Fasalurahman P K	National Urdu Social Science Congress, MANUU	27 th & 28 th Nov 2019	An analysis of Janani Shishu Suraksha Karyakram (زجہ تھضہ پروگرام کا تجزیہ)	-	National
Ishtiaq Ahmad	National conference organized by Haroon Khan Sherwani, Center for Deccan Studies, MANUU, Hyderabad	2019	Administrative System of Bahmanid Dynasty		National

Ishtiyaq Ahmad	National seminar in “Empowerment of Women Sarpanches: Challenges and Prospects” organized by NTR Govt. Degree College(W), Mahbub Nagar (TS)	2019	Women in Local Institutions in Saudi Arabia: Issues and Opportunities		National
S R Subhani	(NRACCE-2019) University Of Kathmandu Nepal	17-19 th Augest2019	Disaster Management And Risk Reduction Strategies to Climate Change: An Indian Perspective		International

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Sayyad Aman Ubed	E-content Development and Online Pedagogy	HRDC, MANUU. (20-25 th July, 2020) 1 week	National
Shaik Mahaboob Basha	UGC Sponsored Refresher Course in MOOCs/OERs	UGC-HRDC, MANUU, Hyderabad, 10.10.2019 to 23.10.2019	National
Shafiq Ahmed	Refresher Course	UGC-HRDC MANUU 02-07-2019 to 15-07-2019	University
Fasalurahman P K	Training of Trainers for teachers	National Institute of Technical Teachers Training & Research at MANUU, Hyderabad. 11-15 Nov 2019	National
Ishtiyaq Ahmad	UGC-Sponsored Shot Term Course in Research Methodology	UHG-HRDC, MANUU, 4 th to 9 th August 2020	National
Banwaree Lal Meena	FDP-Nai Talim, Experiential Learning and Community Engagement	Mahatma Gandhi National Council of Rural Education in collaboration with UGC-HRDC,MANUU,Hyderabad (29 th Julyto 03 rd Aug2019) 6 days	National

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/ organization/Industry
Prof. Nikhat Jahan	Board of Studies & Board of Examiners	Telangana University, Nizamabad

Dr. Shaik Mahaboob Basha	Member, Executive Committee (for a period of three years from 2019)	Andhra Pradesh History Congress
Dr. S R Subhani	Political Science PG,Board of Studies	Adikavi Nanaya University Rajahmundry, Andhra pradesh, India
Dr Md Sadat Shareef	Member of Translation Committee of Board of Intermediate Education Telangana State	Board of Intermediate Education Telangana State.
Dr. Sayyad Aman Ubed	Lifetime Member	Indian Association of Teacher Educators

REGIONAL & SUB REGIONAL CENTRES

MANUU Regional Centre, Bhopal

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Mohammad Ahsan	PhD	Regional Director
Mr. Sadat Khan	Master in Computer Science	Asstt: Regional Director

MANUU, Regional Centre, Darbhanga

The Regional Centre, Darbhanga caters the educational need of the North Bihar particularly Urdu speaking population through distance mode. North Bihar has densely population of Urdu knowing people. Presently, there are 12 Learners Support Centres (LSCs) located in 12 different districts of North Bihar, namely 1. Samastipur, 2. Muzaffarpur, 3. Katihar, 4. Madhubani, 5. Darbhanga, 6. Sitamarhi, 7. Siwan, 8. Supaul, 9. Hathwa (Gopalganj), 10. Thakurganj (Kishanganj), 11. Bettiah (West Champaran) & 12. Motihari (East Champaran).

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr Muhammad Arshad Ekbal	PhD	RD

MANUU, Regional Centre, Delhi

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Mrs. Afshan Rahman	P.G.	Incharge RC
Mrs. Ruchika Kem	P.G.	Assistant Regional Director

Membership of Boards/Committees (Outside MANUU)

Name of the Faculty	Name of the board/committee	Name of the institution/organization/ Industry
Mrs. Afshan Rahman	Committee on Distance Learning of Urdu, Persian and Arabic	NCPUL (MHRD)

MANUU Regional Centre, Kolkata

MANUU Regional Centre Kolkata was setup on 7th November, 2005 having its jurisdiction in West Bengal, Odisha and North Eastern states of India viz. Assam, Mizoram, Meghalaya, Nagaland, Tripura, Arunachal Pradesh and Manipur. At present, Regional Centre Kolkata has been booming swiftly with five Learning Support Centers (LSC) under its jurisdiction at Banwarilal Bhalotia College, Asansol (LSC Code: 19052), Matiaburj College, Kolkata (LSC Code: 19129), Narsimha Dutta College, Howrah (LSC Code: 19131), Nilambazar College, Karimganj, Assam (LSC Code: 19132) and Serampore College, Hooghly (LSC Code: 19178). A MANUU College of Teacher Education (CTE) was established at Asansol (WB) in 2013 where two year Regular Mode and two year Distance Mode B. Ed. courses have been running smoothly and successfully. The 100 seats of B. Ed. (DM) allocated to the Program Center at MANUU CTE Asansol was bifurcated in 2015 and 50 seats allotted to another B.Ed. (DM) program center at Kolkata Teacher's Training College, Panpur, 24 Parganas (N) West Bengal.

Faculty

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. S. E. H. Imam Azam	PhD, D. Litt.	Regional Director

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference / Seminar	Dates of the Seminar	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Dr. S. E. H. Imam Azam	Syed Latifur Rahmah: Hayat-o-Funn	25-08-2019	Syed Latifur Rahman Ki Adabi Khidmaat: Ek Nazar	National
Dr. S. E. H. Imam Azam	Alquamah Shibli: Hayat Aur Khidmaat	24-11-2019	Alquamah Shibli Ke Makateeb Mein Izhar Ki Khushbu	National

MANUU, Regional Centre, Patna

Name	Highest Qualification	Designation
Dr Hasanuddin Haider	PhD	RD

MANUU, Regional Centre, Ranchi

Regional Centre, Ranchi has been setup in 2007 having its jurisdiction in Jharkhand. At present Regional Centre Ranchi has been booming swiftly with six new established LSC namely Nirs-19109, Ranchi-19158, Hazaribagh-19164, Bokaro-19165, Giridih-19196, Godda-19197 and one LSC proposed at Jublie College, Ramgarh.

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Tarique Imam	PhD	Regional Director

Sub Regional Centre, Amravati

Faculty:

Name	Highest Qualification	Designation
Dr. Afroz Haider Rizvi	PhD	ARD

Participation as Resource Person/Presenter in Conferences/Seminars/Workshops

Name of the Faculty	Name of the Conference	Dates of the Conference	Participated as Paper Presenter (Title of the Paper)	Level (State/ National/ International)
Dr A H Rizvi	Innovation & integration in Education of Modern School Sciences & Mathematics	Jan 27-29, 2020	Psychophysical condition wise Professional Adjustment of Teachers.	NCERT RIE Mysuru, National

MANUU, Sub-Regional Centre, Hyderabad

Md. Umar Farooque Azam, ARD

The Sub-Regional Centre, Hyderabad had made preparations to conduct Entrance Test of B. Ed. Distance Mode programme – 2019 on 30th June 2019 for 650 students at Department of Education and Training, MANUU. The Annual Examinations of UG, PG, Diploma and Certificate Distance Mode programmes were conducted in the month of Sept./October 2019 at 15 examination centres for 4237 learners under the jurisdiction of SRC, Hyderabad. The Sub-Regional Centre had completed the document verification of 2126 candidates applied online for admission into various Distance Mode programmes 2019-20 and 1743 candidates got admitted for 16 LSCs. Details of admitted learners into various programmes are as follows:

Participation in Training Programmes/Refresher Courses/Orientation Programmes/Others

Name of the Faculty	Name of the Programme	Place, date & duration of the Programme	Level: International/ National/ State/ University
Md. Umar Farooque Azam	Development of Dars-o-Tadrees Mein Mustamil Istalahat ki Wazahati Farhang	Department of Education in Language, National Council of Research and Training, New Delhi, 21.10.2019 to 25.10.2019 (5 days)	National
Md. Umar Farooque Azam	Development of Dars-o-Tadrees Mein Mustamil Istalahat ki Wazahati Farhang	Department of Education in Language, National Council of Research and Training, New Delhi, 03.02.2020 to 07.02.2020 (5 days)	National
Md. Umar Farooque Azam	Oriental Studies (Urdu, Arabic & Persian)	UGC-HRDC, MANUU, Hyderabad, 02.07.2019 to 15.07.2019 (2 weeks)	National

Examination Branch

Mr Mirza FarhatUllah Baig,

Controller of the Examination

The Examination Branch MANUU conducts examinations for both Regular and Distance Modes of education. All the programmes in Regular Mode are semester-based which consist of Continuous Internal Evaluation (CIE) and Semester End Examination (SEE). Examination Branch has brought several reformation after its adoption of Choice Based Credit Sysytem (CBCS). It provides model question paper for each course. Meticulous attention is paid to the question papers setting in terms of course coverage, as for each course and programme a moderation board consisting of experts is constituted with the help of the heads of the departments.

The Examination Branch notifies the dates of examination well in advance. It also organizes Convocations of the University.

Academic Support Service Directorates and Centres

Centre for Information Technology (CIT)

Mr Mohammad Kamil, Director

Centre for Information Technology (CIT) was established to integrate ICT in MANUU's academic and administrative activities with the objectives of improving quality of education & research, broaden MANUU's reach to even larger and needy sections of the society, exercise greater administrative transparency and enhance accountability in functioning.

The Mission

To provide Internet enabled computing facilities to faculty, students and staff of MANUU, to build and maintain state-of-the-art Campus-wide Network with adequate WiFi facilities, to develop and manage an E-Governance (ERP) system that streamlines and automates the university's academic & administrative processes in innovative ways and support information requirement for effective decision making.

To leverage university's E-Governance System for undertaking specific data analytics for performance analysis and quality improvement. To establish electronic links and web-conferencing system between MANUU Hyderabad and its Satellite/Regional Campuses/Sub-regional Centres located in different parts of the country for conducting remote meetings, for saving time and resources. To setup Virtual Classrooms for Satellite Campus/Regional Centres/Sub-Regional Centres and students of Distance Education. To promote MOOCs and provide congenial technical environment for their effective delivery to MANUU's students and faculty members.

To reduce consumption of papers by integrating E-Mail facilities with University's administrative & academic functioning. To undertake scientific/custom software development for researchers and/or specific requirements of the university. To develop and maintain a dynamic, multilingual, disabled-friendly and adaptive (Device Independent) university portal in three languages viz. Urdu, Hindi and English.

To establish Intranet Services for meeting local software and data requirements of the University users. To develop and maintain a 24x7 IP-based surveillance system in MANUU Campuses. To establish and maintain an IP-PBX System for voice communication.

To setup IT Help-desk for University Users. To frequently organize ICT capacity development programs for University faculty members, students and other staff. To achieve the above mission, CIT, has constituted small team of ICT professionals who have organized into five Technical Groups as shown in the diagram given below:

CIT has been involved in providing technical support to all the departments, schools, colleges, Satellite Campuses spread all over India.

Directorate of Admissions (DoA)

Prof. Vanaja M, Director

Maulana Azad National Urdu University established the Directorate of Admissions for the sole purpose of bringing transparency and uniformity in admission process. As MANUU extends to the

whole of India, a centralised Directorate of Admission strengthened by the available means of information technology was felt essential to maintain the uniformity in the process of admission in terms of conduct of examinations, declaration of results and admissions of the candidates in the programmes of study offered by MANUU. DoA is supported by the Examination Branch and Centre for Information Technology.

Directorate of Translation & Publications

Prof. Mohammad Zafaruddin, Director

The establishment of Directorate of Translation & Publications is a vital initiative towards achieving the objective related to ‘Urdu medium of instruction’ mandated to Maulana Azad National Urdu University through MANUU Act. As the University offers various courses in through traditional and distance mode where language of instruction is only Urdu, it is mandatory to devise an effective mechanism to make the course materials/ books available in Urdu for the students of the varsity. Keeping in view this very basic objective, the University established the “Directorate of Translation and Publications (DTP)” in 2016.

Since its inception, the Directorate of Translation and Publications (DTP) has taken up the responsibilities associated with production and publications of different course materials and books of various courses being run by MANUU. In case the essential books/ materials are in other languages, the directorate manages to translate them into Urdu. It also plans to arrange to prepare and publish books of various streams and genres, translate famous books from different languages into Urdu as well as to reproduce important and rare Urdu books which have gone out of print to help the Urdu medium students, teachers and Urdu loving people enhance their knowledge and erudition in varied fields of learning. Till June 2020, the Directorate published 48 books.

The Directorate publishes a biannual research and refereed journal “Adab-o-Saqafat” (ISSN: 2455-0248) dedicated to the promotion of Urdu Language, literature and culture under the patronage of the Vice Chancellor. During the period of 1st April 2019 and 30th June 2020 two issues were published. So far, ten journals have been published.

Details of the books published during the period of report

S. No.	Title	Written / edited by	Published in Month/Year
1	Tauzih Farhang (Reyazi)	Prof. Zafar Ahsan	JUN -2019
2	Plant Anatomy aur Ambryology	Dr. Rafiuddin Naser	JUN -2019
3	AmaliKaam Baraye Hashariyat	Dr. Shamsul Islam Farooqi	JUL -2019
4	Tareekh-e-Adab-e-Urdu (BA)	Dr. Irshad Ahmad	APR -2019
5	Sahafat ke Bunyadi Usool Journalism (BA)	Shams Imran	APR -2019
6	Arabic Nasos-o-Qawayed (BA, B.Sc., B.com)	Prof. Syed Alim Ashraf	APR -2019
7	Islamic Studies (B.A First Year)	Dr. Abdul Majeed Qadeer Khaja	APR -2019

Publication of the Journal:

DTP has also been publishing its biannual research and refereed journal (ISSN: 2455-0248), the “Adab-o-Saqafat” regularly and successfully. During the above mentioned period, two issues of the Journal have been published i.e., 10th issue in September 2019 and 11th issue in March 2020.

Translation works done:

- i. 21st Annual Report consisting of 196 pages was done and sent to the Academic Section on 28 November 2019.

- ii. Report on MANUU's Activities & Achievements (20th October 2015 to 30th June 2018) "Marching Ahead" forwarded by the Hon'ble Vice Chancellor was translated in-house from English to Urdu and proofread and submitted on 25 October 2019.
- iii. The 22th Annual Accounts Report (2018-19) received from Budget and Accounts (Finance) of the University was translated from English to Urdu and composed, proofread and submitted on 06/08/2019.
- iv. Prospectus (2019-20) Regular, translated into Urdu and submitted on 14 march 2019.
- v. Complete Website (New version) of MANUU was translated from English to Urdu.
- vi. The Directorate arranged the translation and composing of "Telangana Municipility Bill Act 2019", under its supervision into Urdu on the recommendation of the highest authorities of the University. It was submitted on 17th July 2019.
- vii. Materials/ Posters etc related to UNICEF translated and submitted on 11th November 2019

DTP managed to translate the following SLMs of History:

S. No.	Course	Unit	Translator
1	UG- I Year	Stone Age Cultures: Paleolithic Age	Dr. Syed Khaja Moinuddin, Retd. Associate Professor, Osmania University, Hyderabad
2	UG- I Year	Mesolithic Cultures	Dr. Syed Khaja Moinuddin, Retd. Associate Professor, Osmania University, Hyderabad
3	UG- I Year	Neolithic Cultures	Dr. Syed Khaja Moinuddin, Retd. Associate Professor, Osmania University, Hyderabad
4	UG- I Year	Janapadas and Mahajanapadas	Dr. Syed Khaja Moinuddin, Retd. Associate Professor, Osmania University, Hyderabad
5	UG- I Year	Debates on the Decline of Harappan Civilisation	Dr. Syed Khaja Moinuddin, Retd. Associate Professor, Osmania University, Hyderabad
6	UG- I Year	The Ascendance of Magadha	Mr. Khan Hasnain Aaqib, Lecturer, G.N. Azad College, Pusad, (M.S.)
7	UG- I Year	Post-Mauryan Period (Satavahanas)	Mr. Khan Hasnain Aaqib, Lecturer, G.N. Azad College, Pusad, (M.S.)
8	UG- I Year	Post-Mauryan Period (Kushana Empire)	Mr. Khan Hasnain Aaqib, Lecturer, G.N. Azad College, Pusad, (M.S.)
9	P.G. I Year	Indian National Congress: Formation	Mr. Mohammad Abdul Aleem, Retd. Lecturer, Anwar-ul-uloom College, Hyderabad, (Telangana)
10	P.G. I Year	Indian National Congress: Moderates and Extremists	Mr. Mohammad Abdul Aleem, Retd. Lecturer, Anwar-ul-uloom College, Hyderabad, (Telangana)
11	P.G. I Year	Famines in British India	Mr. Mohammad Siddique, Sub Editor, Siasat Daily, Hyderabad, (Telangana)
12	P.G. I Year	Railways: Transport and Communication	Mr. Mohammad Siddique, Sub Editor, Siasat Daily, Hyderabad, (Telangana)
13	UG- I Year	India and second World War	Mr. Mohammad Siddique, Sub Editor, Siasat Daily, Hyderabad, (Telangana)
14	P.G. I Year	Development of Modern Industries under British Rule	Mr. Mohammad Siddique, Sub Editor, Siasat Daily, Hyderabad, (Telangana)

15	UG- I Year	Partition of India	Dr. Syed Asad Raza Naqvi, Retd. Lecturer, S.I. College, Pipalhera, U.P.
16	UG- I Year	Indian Independence Act	Dr. Syed Asad Raza Naqvi, Retd. Lecturer, S.I. College, Pipalhera, U.P.
17	UG- I Year	Rashtrakutas	Dr. Syed Asad Raza Naqvi, Retd. Lecturer, S.I. College, Pipalhera, U.P.
18	P.G. I Year	Commercialization of Agriculture	Mr. Syed Noorul Arifin, News Editor, Etemaad Daily, Hyderabad, (Telangana)
19	P.G. I Year	Indian society in 18th and 19th century	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
20	P.G. I Year	Indian society on the eve of the Turkish conquest	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
21	U.G. I Year	Technology, institutions and social change	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
22	P.G. I Year	Impact of Islam on north Indian society and culture	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
23	U.G. I Year	Pallavas	Dr. Abu Shaheem Khan, Associate Professor, Dept. of Urdu, MANUU,
25	P.G. I Year	Cultural Life Under Guptas	Mr. Mohd. Abdul Aleem, Ret. Lecturer, Anwarooluloom College, Hyderabad
26	P.G. I Year	Society Under the Guptas	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
27	P.G. I Year	Economy of Gupta Age	Mr. Khan Hasnain Aaqib, Lecturer, G.N. Azad College, Pusad, (M.S.)
28	P.G. I Year	The Cholas	Dr. Hashmi Syed Wahajuddin, Freelance Translator, Hyderabad
29	U.G. I Year	Partition of India	Dr. Syed Asad Raza Naqvi, Retd. Lecturer, S.I. College, Pipalhera, U.P.
30	U.G. I Year	Indian Independence Act	Dr. Syed Asad Raza Naqvi, Retd. Lecturer, S.I. College, Pipalhera, U.P.
31	P.G. I Year	Commercialisation of Agriculture	Mr. Mohd. Abdul Aleem, Ret. Lecturer, Anwarooluloom College, Hyderabad

Other Activities:

Establishment of Sale Counter:

As the objective of MANUU is not only to publish Urdu books but also to make them available to students, teachers and other interested buyers on reasonable prices, the varsity managed to create the required infrastructure for the sale of the books. In this connection, the following are note worthy:

The Hon'ble Vice Chancellor, MANUU inaugurated the Sale Counter on Friday, 12th July 2019 which was followed by a programme to familiarize the MANUU community about the publications and further plan of DTP and to mobilize the academic contributors. With an intent to publicise its books, DTP also exhibits its books at venues where seminars, symposia and workshops are held inside the university campus.

Purchase of POS: After due process, a swiping Machine was finally procured from Bijlipay Company on 08/08/2019 to facilitate the purchasers of books at DTP counter through card based transactions.

Purchase of BUSY Software: The DTP has moved the file on 09/09/2019 to procure BUSY Accounting and Inventory Software which is having the salient features of fully users configurable invoicing of sale, Inventory management (multi-locations online), Financial Accounting, Users

configurable columns in reports, royalty statement, etc. and may be immensely useful for DTP Sale Counter.

Empanelment of writers and Translators:

The Directorate managed to send notification in various newspapers across the country through PRO in a bid to identify writers and translators in Urdu language. Later the CVs were received which were sorted out and DTP officials held separate meetings with Prof. Nikhat Jahan (Urdu, DDE), Prof. Gulfishaan Habeeb(English, DDE), Dr. Syed Rabbe Subhsani (Public Admn, DDE), Dr. Maqbool Ahmed (HoD, Botony) , Dr. Parveen Jahan (HoD, Zoology), Dr Qaseemullah (Asst. Prof , Chemistry), Dr. Rehan Malik (Sociology, DDE), Dr. Mahboob Basha (History, DDE), Dr. Amaan Abdullah(Education, DDE), , Prof.. N.A.I. Mulla(HoD, Commerce) and Dr. Aleem Basha (HoD, Physics) for finalization of DDE panel of writers and translators for different subjects.

Instructional Media Centre (IMC)

Mr Rizwan Ahmad, Director

To develop the media components as part of the media-mix of the distance education offerings, MANUU has established a full-fledged ‘Instructional Media Centre (IMC) on its campus. IMC primarily acts as the means of educational knowledge dissemination of the university. IMC also provides a forum for the active involvement of academics and other scholars in creation of appropriate educational programmes for regular and distance mode. To connect with Distance Learner, the University has also launched its YouTube Channel. IMC MANUU Youtube channel is an initiative to provide a wider access of Higher Education to the unreached, people desirous of pursuing programmes of higher education and training in Urdu medium through Distance modes. Besides producing the curriculum based Audio-visual programmes, the Instructional Media Centre also provides consultancies in the field of distance education, e-content production, social media and higher education, film & TV production, etc.

The basic infrastructure of IMC consists of a Video studio, Audio studio, associated control rooms and a comprehensive post-production facility by the way of audio edit suites, non-linear editing suits, computer graphics and animation etc. A set construction workshop, props, make-up kit, conference hall, technical store, preview theatre and a tapes library are an integral part of the infrastructure.

The Media / Affiliated Centres strives to achieve the following objectives:

Understand the significance of education in general, and higher education in particular, in the global and Indian contexts. To set up a proper facility for producing educational programmes and generating e- content material. Research related to optimizing the effectiveness of the programmes. Networking and collaboration with other educational agencies in India and abroad in the field of educational communication. Training and overall human resource development in the field of educational communication. Studying, promoting and experimenting with new techniques / technologies that will increase the reach and / or effectiveness of educational communication.

During 2019-2020 the Instructional Media Centre conducted two feedback studies:

The first study was based on the analytics of MANUU’s official YouTube channel (IMCMANUU Youtube Channel). This channel is regularly updated and uploads programmes of various academic disciplines and watched by the students of the university and audience in general. As of today, IMCMANUU has a total of 23.6k subscribers to the channel which is fast and steadily growing. To provide the free access of audio-video lessons in Urdu language to MANUU students, the Instructional Media Centre (IMC), Maulana Azad National Urdu University (MANUU) launched its own YouTube channel. Idea was to provide the supplementary materials in the forms of video lessons for the distance mode as well as the conventional students spread all across the country. After the

launch of the YouTube channel, it was important to know how the students and general audience perceived these educational and the enrichment programmes.

The second study is related with the COVID 19 pandemic which has affected almost all sectors and every sphere of life. Education is one of the important sectors which faced multiple challenges during the current crisis. This Study “Student’s Feedback on Online Education during COVID 19” was done as an attempt to understand the efficacy of Online Education amongst the Higher Education Students. It was important to find out and understand the various factors which affected the students' in carrying out their education during this pandemic, also how online education was taken by the students during the pandemic

Revenue generated by IMC from Consultancy during 2019-2020:

Name of the Consultant(s) Department	Name of Consultancy project	Consulting/Sponsoring Agency	Revenue generated (amount in rupees)
Instructional Media Centre, MANUU, Hyderabad	ARPIT-2019, project of MHRD, Govt. of India allocated to the National Academy of Legal Studies and Research (NALSAR), Hyderabad (88 Video lessons were shot that were divided into 12 modules. Spread across 20 hours were produced where various faculty members were trained and participated)	NALSAR, Hyderabad ARPIT-2019, project of MHRD, Govt. of India	Approx Rs 9.00 lakh (fund yet to be received from agency)

Awards for Innovation won by IMC during 2019-2020:

Title of the Innovation	Name of the Awardee	Awarding Agency	Date of Award	Category
<i>National Recognition @ Global Cinema Festival, Siliguri 2019 Organised by the Film Federation of India(the apex body of Indian Cinema)</i>				
Aristotle	Mr. Md Aamir Badr	Film Federation of India	22nd August 2019	All India Selection
Stephen Hawking	Mr. Omar Azmi	Film Federation of India	22nd August 2019	All India Selection
A.P.J. Abdul Kalam	Mr. Obaidullah Raihan	Film Federation of India	22nd August 2019	All India Selection
Mirza Ghalib	Dr. Mir Hashmath Ali	Film Federation of India	22nd August 2019	All India Selection
<i>International Recognition @ International Science Film Festival of India, Kolkata 2019 Organised by the Vigyan Prasar, Dept. of Science and Technology, Govt. of India</i>				
The Promise of PolydimethyleSiloxane (PDMS) : A film on Polymers	Mr. Obaidullah Raihan	Vigyan Prasar	05th September 2019	International Selection

<i>All India Nomination @ Global Cinema Festival, Gangtok 2020 Organised by the Film Federation of India</i>				
Al Zahrawi	Mr. Omar Azmi	Film Federation of India	28th February 2020	All India Selection
Sir C.V. Raman	Mr. M. Mohammed Ghouse	Film Federation of India	28th February 2020	All India Selection
<i>All India Selection @ National Science Film Festival of India, Tripura 2020 Organised by the Vigyan Prasar, Dept. of Science and Technology, Govt. of India</i>				
Al Zahrawi	Mr. Omar Azmi	Vigyan Prasar	27th February 2020	Interface: Films funded by Government Institutions
Sir C.V. Raman	Mr. M. Mohammed Ghouse	Vigyan Prasar	27th February 2020	Interface: Films funded by Government Institutions

Offices of Deans

Dean, Alumni

Professor Abul Kalam, Dean

The office of the Dean, Alumni has been created to develop a linkage and network between the University and its Alumni. The office provides a platform for meeting and interaction between distinguished Alumni and students of the University. The Office has been developing dynamic database of the alumni of the University. The alumni and current students' interaction and professional and career guidance programmes are conducted. The Office of Dean Alumni Affairs has created Web-Page on MANUU website with <https://manuucoe.in/alumni/index.php> link, where, inter alia, relevant materials of twelve thousand pages vis-a-vis alumni have been uploaded.

Dean, International Student (DIS)

Professor Shugufta Shaheen, Dean

During this period of report, MANUU created on the recommendations of IQAC an Office of the Dean of International Students to attract international students to MANUU and to promote MANUU's educational mission abroad. After, its establishment, the DIS also started facilitating admission process, oversees international students' issues, and provides advice to the international students about Foreign Registration Office.

Dean, Students Welfare (DSW)

Professor Syed Alim Ashraf, Dean

The Office of DSW oversees welfare activities of all the students of MANUU in all its campuses around the Country. It guides students towards meaningful studentship and promotes their educational and social welfare. It arranges for guidance of the students on matters pertaining to: organization and development of students' bodies; counselling and students' guidance facilities; promotion of students' participation in co-curricular and social activities; facilitation of the student - teacher and student - administration relationships; providing of career advice and campus placement; arranging facilities for the students educational tours and excursion, other than those prescribed as part of curriculum; and securing facilities for students for further studies in the country and/ or abroad.

Central Redressal Mechanisms

Central Public Information Officer (CPIO)

Mr Hashim Ali Sajid, CPIO

The office of CPIO, MANUU deals with the applications filed Under the Right to Information Act-2005. It follows the rules and regulations as prescribed under the RTI Act and rules and regulations as amended from time to time. As per the RTI Act, any citizen of India can apply for any “information” related to Maulana Azad National Urdu University, Hyderabad (MANUU) and its constituent institutions spread all over the country. The CPIO, Office facilitates in gathering information from various sections of the university and disposes off the applications within the time - frame stipulated under the act. Mr Hashim Ali Sajid Dy Registrar ER-I, & Incharge Legal Cell was appointed as CPIO, MANUU.

Internal Complaints Committee (ICC)

Prof. Shugufta Shaheen, Chairperson

The Internal Complaint Committee (ICC) of MANUU monitors the prevention, prohibition and redressal measures on gender based violence and sexual harassment of women. It adheres to zero tolerance policy for sexual harassment.

The Central Facilities

Central Library: Saiyid Hamid Library

Dr Akhtar Parvez, Librarian

The MANUU Library System, comprising all the libraries of MANUU at the main campus and other satellite campuses, has been working to ensure that it provides the best services to its users i.e. faculty, students and staff of the University.

In the academic year i.e. 2019-20, MANUU Library System has not only added new books (both print and electronic) to its existing collection In addition to a few electronic resources that are being given by INFLIBNET, the subscription to print and journals was maintained by the University barring a few titles. The budget allocation of Rs. 1 crore for books (non-recurring) has almost been fully utilized. The amount of about Rs. 30 lakhs allocated for newspapers and journals (recurring) has also been utilized.

To meet the growing needs for electronic resources and for maintaining highest academic integrity in university publications, various steps were undertaken by the library during 2019-20. This includes integration of various print and electronic resources, creation of institutional repositories, digitization of select books/documents, subscription to some of the best e-resources like Brill Encyclopedia of Islam, Turnitin plagiarism software, Times of India archive, etc.

Some of the major initiatives undertaken by the Library in improving the overall library user experience are listed below:

1. Library Collection and Services

Print & Electronic Books

Rs. 1 crore towards books & journals (non-recurring) allocated for the year 2019-20 has almost been fully utilized towards purchase of books, e-books and e-resources for MANUU libraries.

In the third consecutive financial year, the library added 486 e-book titles to its existing collection of 489 e-books. The major publishers from which the e-books were purchased included Cambridge University Press, Oxford University Press, Sage, Elsevier, and Taylor & Francis, Orient Blackswan, etc. It may be noted that all the e-books that have been purchased by the library are on perpetual access and are no DRM titles.

Other e-Resources

To further strengthen academic integrity among faculty, students and staff, and to adhere to the *UGC (Promotion of Academic Integrity and Prevention of Plagiarism in Higher Educational Institutions) Regulations, 2018*, the University renewed to *Turnitin plagiarism software* in the current academic year. It may be noted that the University already has access to Urkund plagiarism software which is being provided to it by the INFLIBNET.

To meet the academic requirements of various departments *Times of India Archive* was renewed having electronic copies of Times of India newspapers from 1838 to date in its original layout.

Brill Encyclopedia of Islam (online) was purchased in the current academic year which is available on the University IPs and is accessible to all faculty and students of the University.

All the above resources can be accessed from a central library portal, <http://library.manuu.edu.in/>

2. Institutional Repositories

Question Papers

Digitization of MANUU Question Papers of previous years of all the departments has been completed and added to the Institutional Repository which can be accessed, downloaded and printed by students of all the MANUU campuses including the main campus. *Convocation Speeches of Vice-Chancellors and Chief Guests* Convocation speeches of past and present Vice-Chancellors can also be downloaded/printed from the MANUU library portal.

Miscellaneous Documents

Faculty Publications, few rare books, and *Islami Mutalaat* (a wall magazine by the research scholars of Islamic Studies Department) are also available on MANUU institutional repository portal. Reprints of Al-Hilal and Al-Balagh published by Uttar Pradesh Urdu Academy were digitized in the previous academic year and can be accessed from the library portal. All the above repositories can be accessed from <https://dspace.library.manuu.edu.in/>

3. Collaboration with Rekhta Foundation

Digitization

In the year 2017-18, MANUU decided to collaborate with Rekhta Foundation (a public charitable Trust for promotion of Urdu language, literature and culture, Delhi) for digitizing its rare collection. A large number of rare books have been digitized and the complete digitization process is expected to be completed in the next academic year i.e. 2020-21.

Directorate of Physical Education (DPE)

Dr A Kaleemulla, Deputy Director

The health and fitness of the students and staff have been one of the main priorities of the University. The University has a Directorate of Physical Education which oversees sports and wellness of the students by encouraging them to participate in various sports events all across the Country. The University has an Indoor Stadium accommodating two shuttle courts, a volley ball court and table

tennis room. It also has a carroms and chess room. The University has constructed a badminton court, a volleyball court, and a recreation center for girls in University Girls Hostel for girls' sports and wellness.

Guest House

Dr. Mohd. Jamaluddin Khan, Incharge

The University has a Guest House which consists of three blocks of modern, multi-storeyed buildings; apart from 8 executive suites, the Guest House has 22 well-furnished double rooms and 5 single Rooms. Each unit is equipped with modern facilities like air conditioning, colour TV etc. Hot water is available through solar water heating panels installed on the roof of the building. In addition to this, there is a Committee Room/Conference Room with a seating capacity for around 20-25 persons and a large dining area that can accommodate 100 persons. There are two stretches of spacious lawns that can also be used to arrange outdoor gatherings of about 400 persons.

Health Centre

Dr. Khutubuddin Ansari, Chief Consultant

The University Health Centre was established in the year 2007 with an aim to provide basic and primary Health Care facilities to the University Staff and Students including round the clock emergency service with the aid of in-house staff on campus.

The Health Centre ensures quality control in all aspects of Health care delivery system especially by regular drug sampling and analysis by means of 'Random Analysis'. The Centre is well equipped.

The Centre is headed by In-Charge, Health Centre and a Medical Officer with a team of Doctors and Health Care Professionals viz., Pharmacist, Lab Technician, X-Ray technician and Staff Nurses.

Hostels

Prof. Ehtesham Ahmad Khan, Provost, Boys Hostels

Dr. Shaheena Shaik, Provost, Girls Hostels

MANUU has four hostels for Boys and two hostels for Girls at Hyderabad Campus. The offices of the University Provosts oversee the functioning and welfare of the hostels. MANUU appointed two Provosts, one for Girls' Hostels and one for Boys' Hostels. The powers and functions of the Provosts of the University include supervision of the University hostels in matters relating to the hostels' overall functioning, the resident-students' welfare and discipline. The Offices of Provost encourage sports, cultural and other activities to promote inter-hostel cooperation.

Training and Placement Cell

Dr. Mohammad Yousuf Khan, Incharge

Training and Placement Cell (TPC) Maulana Azad National Urdu University is established to train students for placements. In this regard, TPC conducts employability skills enhancement training sessions, soft skills training sessions, mentorship programmes, and workshops and lectures on placements to prepare students for placements. It provides assistance to all the students of the University so as to excel in their career as to their career in respect of higher studies and self employment as well. TPC is an interface between reputed multinational and national companies, social organisations, institutions, public sector undertakings, media houses and health care industry, and MANUU. The objective of TPC is to assist students to get placed.

Governance (Academic & Administrative)

MANUU's through its academic and administrative governance strive to achieve transparency, ease of doing work, and accessibility to all the concerned. The Administration consists of the Secretariat of the VC and PVC, Registrar's Office, Academic Section, Establishment & Recruitment Cell-1 (ER-I) Establishment & Recruitment Cell-2 (ER-II), Planning and Development Cell, Estate and Security, Engineering Section, Purchase Section, Finance and Accounts Office, Internal Audit Office, Proctor Office, and Public Relation Office. The responsibilities and functions of some of the administrative and academic sections of the University are presented below:

Academic Section

Prof. Saneem Fatima, Joint Dean, Academic Affairs

P. Shanta, Asst. Registrar

The Academic Section deals with all the academic matters. It also prepares Academic Calendar with the help of all the Schools of Studies and institutions of the University. The Academic Section conducts Academic Council meetings, and looks after the tasks of School Boards, and Boards of Studies of all the Departments in accordance with the Statutes and Ordinance of the University with due approval of the Competent Authority.

To fulfil academic endeavours of the University, the Academic Section in coordination with the Centre for Information Technology and Examination Branch has been instrumental and supportive in implementation of Choice Based Credit System (CBCS) and incorporation of MOOCs as Non-CGPA Credit Course to enhance the value addition to the academic programmes offered by various departments of the University.

The Academic Section process the matters pertaining to the following:

Admission Notification, Preparation of Almanac, Assistance and Coordination in preparation of Prospectus-cum-Application Form for admission to Regular Programmes, Equivalence of courses BoS & School Boards for organizing meetings Organizing National and International seminars / conferences / workshops Co-ordination in Major & Minor Research Projects National & State Govt. Scholarships Non-NET Fellowship, JRF/MANF/RGNF, NFST & NFSOBC Co-ordination with all the Departments / Centers of Head Quarter and Satellite Campuses for Academic activities Pursing of Memorandum of Understanding with Institutions / other Universities / Industries etc.

Establishment and Recruitment Section-I (ER-I)

Mr. Mohd. Hashim Ali Sajid, Deputy Registrar

The ER-I deals with the Recruitment Process and Service Matters of the MANUU teachers as per the guidelines and regulations of UGC. It maintains service books, leave records, personal files, nominations, service agreements, LTC records, and all the documents pertaining to the teachers and their service. It organises screening committees, Executive Council meetings and so on. It processes claims, approvals, leaves, study leaves, duty leaves, LTC, TA, DA for official work, issues pertaining to No Objection Certificates, applications and permissions pertaining to orientation programmes and refresher courses etc. It also process matters pertaining to appointment of members of Executive Council, Deans of Schools of Studies, Heads of the Department, Proctor, Provosts and wardens for Hostels. Mr Hashim Ali Sajid, Deputy Registrar, is the Head of the ER-I Section.

Establishment and Recruitment Section-II (ER-II)

Dr. Mohd. Mubashir Ahmed, Assistant Registrar

The ER-II deals with the recruitment process and service matters of the MANUU non-teaching and technical staff. MANUU follows the guidelines and regulations of UGC/GoI. The ER-II processes the files pertaining to issuance of employment notification, screening and shortlisting of applications through committees and conducting of interviews etc. It maintains service books, leave records, personal files, pay fixations, nominations, service agreements, LTC records, and all the documents pertaining to the non-teaching and technical staff. It also deals with matters of LTC, TA, DA for official work., issues pertaining to No Objection Certificates, applications and permissions to attend training programmes, workshops etc. It further processes matters regarding Modified Assured Career Progression Scheme and Department Promotion Committee. It also maintains records of seniority, reservation register, and post based register in respect of non-teaching and technical staff. Dr Mobashir Ahmed is the Head of the ER-II section.

Estate Section

Dr. M. K Vairagi, Joint Registrar

The Estate Section of the University is a custodian of all the properties and records of the University. The Estate Section is committed to ensure that the maintenance and upkeep works undertaken, commissioned or managed are carried in a safe and healthy environment for all employees, students and associated members. The Estate Section is also responsible for the allotment of Staff Quarters, upkeep of amenities/utilities of the Campus including the facilities at University Quarters. It also looks into maintenance of Lease Agreements of all off Campuses. The Transport Unit of Estate Section is responsible for maintenance of University Vehicles and for providing Staff Car facility to the designated Officers of the University. It also extends bus facility to university students

Finance & Accounts

Mr. M. G. Gunasekaran, Finance Officer

The Finance and Accounts Section of the University has adopted its financial year corresponding to that of the Central Government. Accordingly, its Annual Accounts consisting of Receipts and Payments, Income and Expenditure and the Balance Sheet etc. are prepared. The accounts are prepared in Common Format of Accounts as per the direction of MHRD, Govt. of India and the U.G.C. The Annual Accounts are audited every year by Principal Accountant General (Civil Audit). The audited Annual Accounts are placed before both the Houses of Parliament.

The University is funded by the Govt. of India through University Grants Commission (UGC). The University prepares and submits the Budget Estimates to U.G.C. for sanctioning the grant to meet the expenditure of the University.

Hindi Cell

Dr. Shogufta Parveen, Hindi Officer

Hindi Cell' has been established in the Maulana Azad National Urdu University for the implementation of the official language policy as per directions of the Ministry of Home Affairs, Rajbhasha Vibhag, Govt. of India in the University. The main purpose of the Hindi Cell (Rajbhasha Cell) is to motivate and encourage the officers and employees of the university to do their daily work in Hindi as per Official Language rules, and enable administrative staff to do bilingual work as per Implementation of annual program released by Department of Official Language, Ministry of Home Affairs, Government of India. The Cell has successfully conducted Hindi Pragya course under Hindi

Teaching Scheme & 10 Batch's has successfully passed the Exam. Now the Hindi cell has started New Hindi Parangat Course under Hindi Teaching Scheme and 1st Batch has completed the same course. Dr. Shagufta Perveen, Hindi Officer & Dr. Ravindra Kumar Naidu, Hindi Translator of the Hindi Cell have attended the Seventh Town Official Language Implementation Committee (Central Govt. 1) meeting and workshop on 19.09.2019 at Geological Survey of India Training Institute, Bandlaguda, Nagole Cross Road, Hyderabad and University awarded Third prize for effective Implementation & promotion of Rajbhasha (Hindi).

With an aim to strengthen the Hindi Cell further, the Hon'ble Vice-Chancellor has constituted Rajbhasha Implementation Committee, consisting of 08 members.

Activities

In order to promote and use of official language , Hindi cells has conducted Hindi Pragya classes under the Hindi Teaching Scheme, where 10 batches have sucessfully passed the examination of Hindi Pragya course successfully. Right now ,a new course 'Parangat' has been started by the Department of Official Language. Hindi Cell has successfully conducted one batch of Parangat classes also.

To conduct the meeting of the Official Language Implementation Committee in the four quarters of the year (April-June, July-September, October-December, and January-March). The quarterly progress report about implementation of Official Language in the University is sent regularly to the Department of Official Language, Ministry of Home Affairs, Government of India and a copy is also sent to TOLIC.

To prepare bilingual documents under section 3 (3) i.e. notification, office order, memorandum etc. as per Official Language Rules. In addition, Hindi Cell assists the concerned department / section / centre for preparing bilingual rubber stamps, name plates, titles of registers, etc.

To prepare Annual Report and Annual Account Report in Hindi also. Hindi Diwas is regularly celebrated in the university by the Hindi Cell (Rajbhasha Cell). In addition, prizes and certificates are also distributed to the winners.

Internal Audit Cell

Dr. Mohd. Jamaluddin Khan, I/c. Internal Audit Officer

The Internal Audit Cell was established in 2009. It works directly under the Vice Chancellor of the University. The University engages Internal Audit Officer and Internal Auditors from the superannuated employees of the Audit Department. The Cell conducts audit of all the offices, sections, departments, colleges, centres, and directorates of the University. All tender documents and agreements are vetted by Internal Audit Cell.

Planning & Development Section

Mr. Abrar Ahmad, Assistant Registrar

Planning and Development Section was established on 16-02-2016 in MANUU to look after the proposals for sanction of development grants etc. from UGC/MHRD and other funding agencies for the organized development of MANUU. The Activities of the Planning and Development Section are overseen by Mr. Abrar Ahmad, Assistant Registrar.

This section is entrusted with the subjects viz., UGC/ MHRD communications, general development assistance under plan, preparation of developmental plans, proposals relating to sanction of teaching and non-teaching posts etc., establishment of new Institutions, Parliamentary replies, Visitor's

Meetings and Conferences, Action Taken Reports, Institutional Projects, UGC schemes, Data uploading on Central University Portals of UGC and any other work assigned by the competent authority from time to time.

MoE/UGC Portals: Online Submission of Information

The Ministry of Education (MoE), Govt. of India and University Grants Commission, New Delhi have developed the following portals to seek information through online.

All India Survey on Higher Education Survey (AISHE)

University Activity Monitoring Portal of UGC

Central University Portal of UGC

MANUU has uploaded the data on the AISHE portal for the year 2019-2020.

S.No	AISHE Code	University / Constituent Colleges	State/Union Territory
1.	U-0023	Maulana Azad National Urdu University	Telangana
2.	C-30808	College of Teacher Education, Bhopal	Madhya Pradesh
3.	C-30810	College of Teacher Education, Srinagar	Jammu & Kashmir
4.	C-30811	College of Teacher Education, Darbhanga	Bihar
5.	C-50954	College of Teacher Education, Sambhal	Uttar Pradesh
6.	C-50955	College of Teacher Education, Aurangabad	Maharashtra
7.	C-50956	College of Teacher Education, Asansol	West Bengal
8.	C-55179	College of Teacher Education, Nuh	Haryana
9.	C-55180	College of Teacher Education, Bidar	Karnataka
10.	C-46610	MANUU Polytechnic, Hyderabad	Telangana
11.	C-46611	MANUU Polytechnic, Bangalore	Karnataka
12.	C-46612	MANUU Polytechnic, Darbhanga	Bihar
13.	C-60904	MANUU Polytechnic, Cuttack	Odisha
14.	C-60905	MANUU Polytechnic, Kadapa	Andhra Pradesh
15.	C-30809	MANUU Lucknow Campus	Uttar Pradesh
16.	C-55181	MANUU Arts and Science College for Women, Srinagar	Jammu & Kashmir

To create a spirit of healthy competition among Higher Educational Institutes for promoting complete hygiene and cleanliness the Ministry of Education, Government of India has decided to give Swachhta Ranking to Higher Educational Institutions on the following parameters: Swachhta within the Campus (90% weightage); Swachhta activities taken up outside campus (10% weightage). The information as per online prescribed format of the University under All India Survey on Higher Education for Institutional Swachhta Ranking-2019 was uploaded by the University on 31.07.2019 in the portal www.aishe.gov.in.

As per the direction of UGC and MoE the following Events/Activities undertaken by the University and the same was online uploaded on the UGC-University Activity Monitoring Portal during the year 2019-2020.

S.No	Date of upload	Details of the activities conducted by the University
1.	21.06.2019	International Day of Yoga Celebrations on 21 st June 2019 activity organized by the University
2.	27.8.2019	DEEKSHARAMBH-Student Induction Programme organized by the University from 1.8.2019 to 8.8.2019
3.	29.8.2019	Fit India Movement programme organized on 29.8.2019
4.	16.09.2019	Recruitment of Faculty in Universities, Colleges and Institutions information uploaded

5.	01.11.2019	Observance of Rashtriya Ekta Diwas (National Unity Day) on 31.10.2019
6.	05.12.2019	Celebration of 70 th Anniversary of Constitution Day on 26.11.2019
7.	19.12.2019	Consolidated new format for Faculty Recruitment information uploaded
8.	23.12.2019	Accessible India Campaign (Sugamya Bharat Abhiyaan)

The University Grants Commission has also developed an integrated portal (www.ugc.ac.in/cup) namely, Central University Portal for focused planning, financing and coordinated development of Central Universities. The objective of the portal is to facilitate real time sharing of information, with an aim of ultimately moving towards paperless transactions between CUs, UGC and MHRD. Information is uploaded/updated on regular basis through online on this portal by the University.

Mr Abrar Ahmad, Assistant Registrar, is the nodal officer from the University to provide information on these portals.

Proctor's Office

Professor Abul Kalam, Proctor

Dr Mohammed Yousuf Khan, Joint Proctor

The post of Proctor was created as per the MANUU Act. The main objective of the Proctor Office is to maintain law and order in the University campus especially among students. The Proctor Office looks after the matters related with the discipline among students. The Proctor Office works on two lines: 1) counselling of the students, and 2) solving of students' problems. Most of the problems which were addressed were related to the hostel, mess, health, scholarship, Urdu Academy scholarship cheques, clash with local people/ shopkeepers, and dissatisfaction with the local police etc.

Activities and Initiatives

Proctor Office took various initiatives like demonstration of Traffic Safety Measures by the officials of Traffic Police. Mentoring the students to be of good conduct and disciplined in the Campus as well as outside the Campus. Proctorial team oversees the smooth conduct of University events like Azad Day, Jashan-e-Bahara, Rang Tarang, Students Union Elections, investiture ceremony of MANUU Students Union etc. Proctorial team now and then helps students morally, emotionally and financially whenever required.

The anti ragging team has been counseling students about the overall deleterious effects on students' career with regular interval. The result of this exercise has been remarkable and hardly any incident has been reported. Proctorial team has made Proctor Office friendly and welfare office for students. As and when they visit Proctor Office, they are welcomed with good, smiling and humanitarian approach. Proctorial team has been playing an instrumental role in maintaining the peaceful and salubrious environment in the Campus.

Public Relations Office

Mr. Abid Abdul Wasay, PRO

With the establishment of MANUU, Public Relations Office also came into existence. This is one of the first offices which have been functioning in the University since its inception in 1998. As in the previous years, PR Office continues to propagate the academic and developmental programmes of the University throughout the Country. To make people aware of the University and its activities the PR Office arranges for the publicity through electronic, print, and social media etc. Press notes released

by the PR Office have been published not only in the national English dailies and prominent vernacular papers but also by the well-known national and international news agencies. Prominent news websites also publish MANUU's news & photographs.

PR Office, MANUU publicizes all the University programmes and manages assigned events. It issues press releases regarding seminars, conferences, workshops and functions organized by any Department, Directorate, Centre or Section of the University.

PR Office also publicizes University's works on social networks like official facebook, twitter and instagram accounts of MANUU.

Purchase & Store Section

Ms. Safeena Macci, Assistant Registrar

The University is observing centralized purchase system for procurement as per GFR. When the requisitions for items are received from the Departments, Schools, Sections etc. after due approval from the competent authority, they are processed. All purchases are carried out as per norms and as approved by the authority following General Financial Rules.

Reservation Cell (SC/ST/OBC/EWS/PWD)

The Government of India has initiated special policies and plans to provide SCs/STs/OBCs/EWSs/PwDs access to education. The Cell was established in the University as per the direction of University Grants Commission to provide facilities to the SC/ST/OBC/EWS/PwD employees & students of the University as per the direction of Govt. of India from time to time. The activities of the cell are looked by Mr. Abrar Ahmad, Assistant Registrar & Nodal Officer. The objectives of "SC/ST/OBC/ EWS/PwD Cell" are as follows:

To look after the implementation of reservation policy for SCs / STs / OBCs / EWSs / PwDs in the University. To take such follow up measures for achieving the objectives and targets laid down by the Government of India for the above purpose. To implement, monitor and evaluate continuously the reservation policies in the University for ensuring effective implementation of the policy and programmes of the Government of India.

The University adopts the reservation policy as per Govt. of India norms i.e. 15% for Scheduled Castes, 7.5% for Scheduled Tribes, 27% for Other Backward Classes 10% for Economically Weaker Sections and 4% for Persons with Disabilities. The Cell obtains the information of total number of teaching and non-teaching employees and students belonging to SC/ST/OBC/EWS/PwD Communities in the University. The details of the collected data are forwarded to the MHRD/UGC/Other Govt. Organizations from time to time.

The University reviews the position and to solve the problems related SCs/STs/OBCs/PwDs. The work relating to the implementation of the reservation policy is monitoring by the SC/ST/OBC/EWS/PwD Cell. There were no cases of caste based discrimination received so far.

The various activities related SCs/STs/OBCs/EWSs/PwDs in the University are looked after by the following Officers.

Internal Quality Assurance Cell (IQAC), MANUU

Internal Quality Assurance Cell (IQAC), Maulana Azad National Urdu University embraces all the core values of NAAC from *Contribution to National Development* to the *Quest for Excellence*, and strives to realize them in a substantive way.

IQAC, MANUU envisions raising and sustaining the quality of teaching and learning, promoting research, attracting consultancy, and contributing to the building of informed and conscious Urdu society in the nation.

As MANUU possesses a privileged right to promote higher education through the medium of Urdu, and to ensure women empowerment through gender equity in education, then the mission of IQAC is to exercise this right, and to oversee the implementation of all NAAC recommendations in this regard.

IQAC, MANUU has a *policy* in the form of NAAC *Manual for Universities* as any other higher education institution has, but its strategy of policy implementation naturally differs from other institutions of higher education as MANUU's medium of imparting knowledge is Urdu.

Therefore, the task before IQAC, MANUU is, as to how to match the expectations outlined in Quality Indicators Framework (QIF) of NAAC with the academic achievements and accomplishment of MANUU which imparts higher education through Urdu.

The Vice Chancellor, MANUU empowered IQAC, so that it could ensure quality in academics and administration. This was done by making IQAC an independent institution inside the University. IQAC is obligated to appraise and inform the academics of the quality status of their contribution in terms of teaching, learning and research, and audit and inform the administration about the status of its transparency and level of efficiency in governance.

In order to strengthen Internal Quality Assurance Cell (IQAC) and to initiate monitoring mechanism for the implementation of quality achieving strategies in the University, the coordinators are appointed for IQAC from all the department of studies, directorates, centres, colleges of teacher education, off- campuses, administrative, academic and developmental sections of MANUU.

In addition to the functions outlined in the NAAC manual, MANUU has developed a mechanism to address all the quality related issues through IQAC, MANUU. Some of the assignments of IQAC MANUU besides preparation of AQAR of IQAC are preparation of the Annual Report of the University, keeping track of the implementation of Tripartite Memorandum of Understanding (MoU) among MHRD, UGC and MANUU, examining all International/National/State partnerships, looking into the issues of the implementation of UGC CBCS scheme in all the programmes, vetting all the application forms for Career Advancement Scheme, and examining issues pertaining to research, in terms of supervision, extension of research and so on.

The Year at a Glance

Events List

1.	10 April 2019	Memorandum of Understanding (MoU) with Al-Mustafa International University (MIU), Iran was solemnised by Dr. M.A. Sikandar, Registrar, MANUU & Dr. Mohammad Reza Saleh, Chief Representative of MIU in the presence of Dr. Mohammad Aslam Parvaiz, Vice-Chancellor, MANUU and Prof. Ali Abbasi, Vice-Chancellor & Dr. Hameed Jazaeri, Registrar of MIU.
2.	16-4-2019	A workshop on “Examination Reforms” was organized by the Examination Branch and IQAC, MANUU
3.	24-25 April 2019	Two day National Seminar on “ <i>Islamic Studies: Concept, Present Scenario and Future</i> ” was organized.
4.	31 May 2019	“No Tobacco Day” was observed by NSS Cell
5.	20 June 2019	Commissioner of Police, Cyberabad, Mr V C Sajjanar, IPS inaugurated a plantation drive
6.	21 June 2019	International Yoga day was conducted by NSS Cell
7.	12 July 2019	Dr. Mohammad Aslam Parvaiz inaugurated books sale counter of Directorate of Translation & Publication (DTP)
8.	17 July 2019	Roundtable discussions on the draft “National Education Policy” (NEP), 2019 was held.
9.	1 to 8 August 2019	Students Induction Programme (SIP) was conducted.
10.	15 August 2019	Independence Day was celebrated.
11.	16 August 2019	Mirza Farhatulla joined MANUU as Controller of the Examination
12.	19 to 31 August 2019	International Summer School was conducted by Department of Persian, MANUU in collaboration with Gottingen University, Germany
13.	26 August 2019	NCC Unit at MANUU was inaugurated.
14.	5 September 2019	Teacher’s Day Lecture on “Technology, Teachers and Transformation of Higher Education” was delivered by Dr. Furqan Qamar, Professor, Centre for Management Studies, Jamia Millia Islamia, New Delhi.
15.	13 September 2019	Mr. Masoud Ahmadvand, Deputy Minister of Culture and Islamic Guidance, Islamic Republic of Iran visited MANUU, and proposed an Iranian Corner at MANUU’s Central Library.
16.	19 September 2019	MANUU Student Union Election held
17.	19 September 2019	MANUU received 3 rd prize in the 7 th meeting of Town Official Language Implementation Committee (TOLIC) (Central Govt.-1) held at Geological Survey of India Training Institute (GSITI), Bandlaguda, Hyderabad.
18.	1 to 15 September 2019	Swachhta Pakhwada by NSS Cell
19.	30 & 31 October 2019	MANUU in collaboration with IDEA Communication and Majlis Fakhre Bahrain organized a two day national seminar on "Pandit Hari Chand Akhtar, in the Mirror of Urdu Poetry and Journalism".
20.	31 October 2019	Mr. Arif Mohammad Khan, Governor Kerala released bilingual report titled of MANUU “Marching Ahead”.
21.	4 to 11	Azad Day Celebrations, CUCS and PR Office

	November 2019	Inaugural Function : Mr. Syed Aminul Hasan Jafri, Hon'ble Member of Telangana Legislative Council, Chief Guest and Ms. Syeda Salwa Fatima, Pilot, Indigo Airlines Guest of Honour. Maulana Azad Photo Exhibition, Bait Bazi, Essay Writing, Blood Donation, Quiz, Drama, Azad Walk, Azad Memorial Lecture on “ <i>Siasat, Taleem aur Saqafat : Maulana Abul Kalam Azad aur Hindustani Qaumiyat ky tameer</i> ” (<i>Politics, Education and Culture: Maulana Abul Kalam Azad and the Making of the Indian Nation</i>) by Prof. Rizwan Qaiser, Dept. of History and Culture, Jamia Millia Islamia
22.	15 and 16 November 2019	UNICEF organized a Training Workshop on “Convention on the Rights of the Child (CRC)”
23. 24.	19 November 2019	CPDUMT in collaboration with NCPUL organized 7 days training programme for teachers of Madrassas Inaugurated by Dr. Aquil Ahmad, Director, National Council for Promotion of Urdu Language (NCPUL), New Delhi
25.	27 and 28 November 2019	3 rd National Urdu Social Science Congress Chief Guest: Prof. Obaidullah Fahad Falahi, Head, Department of Islamic Studies, AMU Presided by Prof. Ayub Khan, Pro Vice Chancellor Organized by Centre for Promotion of Knowledge in Urdu and School of Arts and Social Sciences (SA&SS)
26.	3 December 2019	International Day of Persons with Disabilities (PWD) observed. Mrs. Radhika Rastogi, IAS, Deputy Director General, National Institute of Rural Development & Panchayath Raj, Rajendernagar, delivered lecture “Leaving No One Behind”.
27.	16 to 20 December, 2019	Five-Day AICTE Training and Learning Academy Programme (ATAL) on Artificial Intelligence organized by MANUU Polytechnic Hyderabad under guidance of IQAC MANUU
28.	21 December 2019	MANUU signed an MoU with NALSAR University of Law
29.	1 January 2020	IMC official website (www.imcmanuu.com) launched by Dr. Mohammad Aslam Parvaiz
30.	9 January 2020	22 nd Foundation Day Eminent Scientist and Shanti Swarup Bhatnagar awardee, Dr. Shahid Jameel, CEO, Wellcome Trust/DBT India Alliance, New Delhi delivered Foundation Day Lecture “ <i>What is a University?</i> ”. Dr. Mohammad Aslam Parvaiz, Vice-Chancellor, preside over
31.	16 and 17 January 2020	2-days national seminar “Contemporary Issues in Teaching Urdu” for Urdu medium teachers organized by CPDUMT
32.	24 January 2020	CPDUMT organized a workshop “Practicals as a tool for Teaching Science”
33.	26 January 2020	Republic Day celebrated. Prof. Ayub Khan, Pro Vice-Chancellor unfurled the tricolour
34.	27 January 2020	Mahfil-e-Dastangoi “Dastan-e-Irfan-e-Budh” organized by CUCS. Artists Poonam Girdhani and Rajesh Kumar
35.	29 and 30 January 2020	Two day National Seminar “ <i>The Development of History, Science, Art, Culture and Civilization during the period of Kakatiya and Asafjahi rulers</i> ” organized by HKS-CDS in collaboration with NCPUL
36.	14 February 2020	Seminar “Significance of Mysticism in Historical Perspective of Indian and Iran” organized by IMC in collaboration with ICH

37.	20 and 21 February 2020	2 days national seminar “Teaching English Language & Literature to Urdu Speakers” organized by CPDUMT
38.	23 February 2020	Chief Minister of Bihar, Mr. Nitish Kumar laid foundation stone of 2 Hostel at Darbhanga Campus
39.	24 February 2020	The Union HRD, Minister, Shri Ramesh Pokhriyal presented prestigious Chhatra Vishwakarma award 2019 to Polytechnic, Hyderabad team in the presence of Prof. Anil D. Sahasrabudhe, Chairman, AICTE
40.	24 and 25 February 2020	The Chief Guest of the MANUU Azad Tek Fest – 2020 was Dr. Nakul Parashar, Director, Vigyan Prasar, Deartmetn of Science and Technology, New Delhi
41.	25 and 26 February 2020	Urdu Science Congress 2020
42.	28 February 2020	National Science Day celebrated. Prof. Zafar Ahsan, Visiting Professor, Department of Mathematics and Research Fellow, USIM, Malaysia delivered a special lecture on “Are we made up of Star dust?”
43.	4 and 5 March 2020	International Conference "The Contribution of Women in Promotion of Persian Language, Literature, Science, Art, Culture and Civilization" organized by Department of Persian in collaboration with NCPUL, New Delhi.
44.	4 March 2020	The Department of Computer Science and Information Technology, organized “WALKATHON” a campus walk in accordance to AICTE/MHRD initiated “Fit India movement”. The Vice-Chancellor I/c, Prof Ayub Khan administered Fit India pledge.
45.	5 to 7 March 2020	HK Sherwani Centre for Deccan Studies and Persian Department jointly hosted the 37 th All India Persian Teacher’s Conference.
46.	5 March 2020	National Seminar “Teaching of Social Sciences in Urdu” organized by CPDUMT. Prof. Amirullah Khan delivered keynote address. Prof. Ayub Khan, VCI/c presided.
47.	7 March 2020	MANUU Coding Club (MCC) of Computer Science & Information Technology Department, in collaboration with Millat Foundation For Industry Research and Development (MFIRD) organized one day workshop on Cloud Computing with Amazon Web Services.
48.	12 March 2020	Extension Lecture on “Welfare Biology and Animal Ethics” by Mr. Aditya S. K, a representative of Animal Ethics, an USA based NGO organized by SoS (Zoology)
49.	12 March 2020	Indian Panorama Film Festival inaugurated by national awardee Mr. Ajaz Khan. Instructional Media Centre’s Cinema Club Cinematheque and Directorate of Film Festivals (DFF), Ministry of Information & Broad Casting, GoI organized the event
50.	12 March 2020	The Department of Urdu launched Bazm-e-Adab (Literary, Academic and Cultural Body of Students) Eminent writer, Critic, Prof. Beg Ehsas, Former Head, Dept. of Urdu, University of Hyderabad addressed the inaugural session
51.	18 March 2020	Prof. Ayub Khan, Vice-Chancellor, Incharge launched the plantation drive organized by DDE

***

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

22वां वार्षिक प्रतिवेदन

1 अप्रैल 2019 से 31 मार्च 2020

कुलाध्यक्ष
भारत के माननीय राष्ट्रपति
श्री रामनाथ कोविन्द

कुलाधिपति
श्री फिरोज़ बख़्त अहमद

कुलपति
डॉ मोहम्मद असलम परवेज़

सम कुलपति
प्रोफेसर अय्यूब ख़ान

कुलसचिव
डॉ एम.ए.सिंकंदर

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी
(संसद के अधिनियम १९९८ द्वारा स्थापित केन्द्रीय विश्वविद्यालय)
(राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद् द्वारा "ए" ग्रेड प्राप्त)
गच्छबौली, हैदराबाद-500 032, तेलंगाना, भारत

विषय-वस्तु

1.	कुलपति के नेतृत्व में	5
2.	विश्वविद्यालय का दृष्टिकोण	7
3.	सांविधिक अधिकारी, कार्यकारी परिषद, शैक्षणिक परिषद एवं वित्त समिति	10
4.	प्रगति की जबाबदेही	12
	2019-2020 में छात्रों का पंजीकरण	12
	दूरस्थ शिक्षा पाठ्यक्रमों में नामांकन	15
	छात्रों द्वारा अनुसंधान: एम.फिल एवं फीएच.डी	15
	छात्रों द्वारा प्रकाशन	22
	छात्रों का प्लेसमेंट	25
5.	अकादमिक संवर्धन एवं योगदान	30
	संकाय परियोजनाएं	30
	संकाय प्रकाशन : शोध पत्र / लेख	31
	संकाय प्रकाशन : पुस्तक/संपादित पुस्तकों/अनुवाद कार्य/ अध्याय	39
6.	अध्ययन संकाय एवं विभाग	46
	अरबी विभाग	47
	वनस्पति विज्ञान अनुभाग	50
	रसायन विज्ञान अनुभाग	50
	कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी विभाग	51
	अर्थशास्त्र विभाग	54
	शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग	55
	अंग्रेजी विभाग	57
	हिन्दी विभाग	59
	इतिहास विभाग	61
	इस्लामिक अध्ययन विभाग	62
	प्रबंधन एवं वाणिज्य विभाग	64
	जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग	67
	गणित विभाग	67
	फ़ारसी विभाग	69
	भौतिक विज्ञान अनुभाग	70
	राजनीति विज्ञान विभाग	71
	लोक प्रशासन विभाग	74
	समाज कार्य विभाग	76
	समाजशास्त्र विभाग	79
	अनुवाद विभाग	80
	उर्दू विभाग	80
	महिला शिक्षा विभाग	82
	जीव विज्ञान अनुभाग	84
7.	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय (कॉलेज)	85
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय-असनसोल	85
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय-औरंगाबाद	87
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- भोपाल	87
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- बीदर	90
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय-दरभंगा	91
	शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- नूह	95

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- संभल	95
शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय-त्रीनगर	97
8. ऑफ कैम्पस	98
मानू सैटलाइट कैम्पस लखनऊ	98
मानू, महिला कला , विज्ञान महाविद्यालय(कॉलेज) बड़गाम	102
9. पॉलीटेक्निक	103
पॉलीटेक्निक, बोंगलुरु	103
पॉलीटेक्निक, कटक	104
पॉलीटेक्निक, दरभंगा	105
पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	106
पॉलीटेक्निक, कडपा	108
10. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थान (आईटीआई)	108
आईटीआई- बोंगलुरु	108
आईटीआई -दरभंगा	108
आईटीआई- हैदराबाद	109
11. विद्यालय	110
मॉडल स्कूल दरभंगा	110
मॉडल स्कूल हैदराबाद	111
मॉडल स्कूल नूह (मेवात)	112
12. अनुसंधान एवं प्रशिक्षण केन्द्र	113
अल-बरुनी सामाजिक बहिष्कार और समावेश नीति अध्ययन केन्द्र-(एसीएसएसईआईपी)	113
उर्दू माध्यम शिक्षक व्यवसायिक विकास केन्द्र (सीपीडीयूएमटी)	115
उर्दू संस्कृति अध्ययन केन्द्र (सीयूसीएस)	117
महिला अध्ययन केन्द्र (सीडब्ल्यूएस)	118
हरून खान शेरवानी दङ्कन अध्ययन केन्द्र (एचकेएससीडीएस)	118
यूजीसी-मानव संसाधन विकास केन्द्र (यूजीसी-एचआरडीसी)	120
13. दूरस्थ शिक्षा निदेशालय	122
क्षेत्रीय एवं उप-क्षेत्रीय केन्द्र	124
14. परीक्षा शाखा	126
15. अकादमिक समर्थन सेवा निदेशालय एवं केन्द्र	127
सूचना प्रौद्योगिकी केन्द्र (सीआईटी)	127
प्रवेश निदेशालय	127
अनुवाद एवं प्रकाशन निदेशालय	128
अनुदेशात्मक मीडिया केन्द्र(आईएमसी)	130
16. संकायाध्यक्षों के कार्यालय	133
संकायाध्यक्ष, भूतपूर्व छात्र	133
संकायाध्यक्ष, अंतरराष्ट्रीय छात्र	133
संकायाध्यक्ष, छात्र कल्याण	133

17.	<u>केन्द्रीय निवारण तंत्र</u>	133
	सीपीआईओ	133
	आंतरिक शिकायत समिति	133
18.	<u>केन्द्रीय सुविधाएँ</u>	134
	केन्द्रीय पुस्तकालय	134
	शारीरिक शिक्षा निदेशालय	135
	अतिथि गृह	135
	स्वास्थ्य केन्द्र	135
	छात्रावास	135
	प्लेसमेंट एवं प्रशिक्षण प्रकोष्ठ	135
19.	<u>शासन (शैक्षणिक एवं प्रशासनिक)</u>	136
	शैक्षणिक अनुभाग	136
	स्थापना एवं भर्ती प्रकोष्ठ-I	136
	स्थापना एवं भर्ती प्रकोष्ठ-II	137
	संपदा अनुभाग	137
	वित्त एवं लेखा	137
	हिन्दी प्रकोष्ठ	137
	आंतरिक लेखा-परीक्षा प्रकोष्ठ	138
	योजना एवं विकास अनुभाग	138
	कुलानुशासक कार्यालय	139
	जनसंपर्क कार्यालय	140
	क्रय एवं भंडार अनुभाग	140
	आरक्षण प्रकोष्ठ	140
20.	<u>आंतरिक गुणवत्ता आन्वासन प्रकोष्ठ (आईक्यूएसी)</u>	141
21.	<u>संपूर्ण वर्ष : एक दृष्टि</u>	142

1. कुलपति के नेतृत्व में

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी(मानू) का यह 22^{वाँ} वार्षिक प्रतिवेदन है। 1998 में अपनी स्थापना के बाद से, मानू देश के शीर्ष केंद्रीय विश्वविद्यालयों में से एक बनने हेतु एक लंबा रास्ता तय कर चुका है। मानू की वर्ष 2019-2020 के प्रतिवेदन की इस अवधि के दौरान शैक्षणिक उपलब्धियों में उल्लेखनीय रूप से वृद्धि हुई है। मानू का शासनादेश उर्दू भाषा की सुरक्षा और संवर्धन है, जिसने इसकी प्रगति की दिशा निर्धारित की है। जब मैं मानू के शैक्षणिक विकास को स्मरण करता हूं, तो मैंने पाया कि मानू के प्रत्येक कुलपति ने स्वयं को मानू के शासनादेश के लिए प्रतिबद्ध किया है। मानू का शैक्षणिक विस्तार इसके शासनादेश से मेल खाता है। देश के 13 राज्यों में इसकी मौजूदगी अभूतपूर्व प्रतिबद्धता का प्रमाण है, जो इसके कुलपतियों ने उच्च शिक्षा में उर्दू को बढ़ावा देने के लिए दिखाया था।

तथापि, बदलते शैक्षिक परिदृश्य के साथ, उच्च शिक्षा की मांग भी बदल गई है। गुणवत्ता, अनुसंधान, परामर्श और राजस्व उत्पत्ति किसी भी विश्वविद्यालय के योगदान और प्रगति का आकलन करने के लिए मानदंड बन गए हैं; और मानू, उर्दू के संवर्धन तथा विकास के लिए पूरी तरह से स्थापित एक विश्वविद्यालय होने के बावजूद, ऐसी मांगों और अपेक्षाओं से छूट नहीं है। यह पूरी तरह से मानू द्वारा साकार किया गया है, और न केवल अपने शासनादेश को पूरा करने के लिए बल्कि उर्दू में गुणवत्तापूर्ण उच्च शिक्षा प्रदान करके और उर्दू के माध्यम से किए गए सार्थक अनुसंधान को पूरा करने के लिए उच्च शिक्षा की अपेक्षाओं को पूरा करने के लिए स्वयं को तैयार किया है। मानू के प्रयास फलदायक हैं तथा इस रिपोर्ट में स्पष्ट हैं।

देश के दूरस्थ भागों में उर्दू के माध्यम से उच्च शिक्षा प्रदान करके शासनादेश के कार्यान्वयन के लिए दूरस्थ शिक्षा निदेशालय सदैव सबसे आगे रहा है, तथा गृहणियों, बालिकाओं एवं कामकाजी पुरुषों, महिलाओं को उच्च शिक्षा तक पहुंच उपलब्ध करा रहा है। मानू का प्रयास उर्दू एवं व्यावसायिक, तकनीकी व उच्च शिक्षा को कैंपस तथा दूरस्थ शिक्षा मोड़ के माध्यम से एवं महिला शिक्षा पर ध्यान केन्द्रित करते हुए सबके लिए आसानी से सुलभ बनाना है।

यद्यपि, मानू के छात्रों ने उर्दू में शिक्षा प्राप्त की है, फिर भी उनकी उपलब्धियों के कारण वे राष्ट्रीय परिदृश्य पर हैं। चाहे वह व्यावसायिक स्तर की शिक्षा हो या उच्च शिक्षा। पॉलिटेक्निक हैदराबाद के छात्रों ने प्रतिष्ठित छात्र विश्वकर्मा पुरस्कार 2019 जीता है। टीम ने अखिल भारतीय तकनीकी शिक्षा परिषद (एआईसीटीई), नई दिल्ली द्वारा आयोजित राष्ट्रीय प्रतियोगिता में पहला स्थान प्राप्त किया है।

मानू अपने सभी विषयों और विभागों में प्रगति कर रहा है और देश में उच्च शिक्षा अनुपात को बढ़ाने और राष्ट्र के शैक्षिक ढांचे के विकास में योगदान देने के लिए अपने स्वयं के कीर्तीमान(वेंचमार्क) स्थापित कर रहा है।

मानू विज्ञान पाठ्यक्रमों को प्रस्तावित करने वाले विभागों को स्थापित करने के लिए यूजीसी तथा शिक्षा मंत्रालय (पूर्व मानव संसाधन विकास मंत्रालय) से अनुमोदन की प्रतीक्षा कर रहा है। यह जीव विज्ञान, वनस्पति विज्ञान, भौतिकी एवं रसायन विज्ञान में डिग्री पाठ्यक्रम प्रदान करता है, परन्तु इसको विभागों की स्थापना करने के लिए कोई स्वीकृति नहीं दी गई है, जिसके लिए पदों को स्वीकृत करने की आवश्यकता होती है।

इस रिपोर्ट की अवधि के अंतिम महीने ने मानव अस्तित्व के दौर में एक अलौकिक दौर को देखा और ट्रिगर किया जिसने मानव जीवन और जीवन शैली के हर पहलू की दिशा को बदल दिया। संदर्भ कोरोना वायरस महामारी का है जिसने हर क्षेत्र की तरह शिक्षा और इसके वितरण की प्रणाली को भी बदल दिया है। पूर्वस्कूली से लेकर वाचस्पति(डॉक्टरेट) स्तर तक की शिक्षा परिवर्तित हुई है। शिक्षक शिक्षण एवं ज्ञानार्जन को पूर्ण रूप से ऑनलाइन और वर्चुअल शिक्षण और ज्ञानार्जन के साथ परिवर्तित कर दिया गया है। संभवतः, हमारे देश के विभिन्न भागों में ऑनलाइन और वर्चुअल ज्ञानार्जन आने में कम से कम 5 से 10 साल या अधिक समय लग जाता परन्तु कोविड -19 ने इसे उन्नत किया है। शिक्षा का हर पहलू चाहे शैक्षणिक हो या प्रशासनिक अब लगभग ऑनलाइन हो गया है।

मानू, मामले की गंभीरता को महसूस करने में त्वरित रहा है और अपने संकाय को तकनीकी संचालित ऑनलाइन शिक्षण के लिए अनुकूल बनाने और समय पर पाठ्यक्रम को पूर्ण करने के लिए प्रोत्साहित किया।

प्रतिवेदन की इस अवधि के दौरान मानू की सर्वश्रेष्ठ प्रशासनिक कार्यप्रणाली में से एक शैक्षिक और गैर-शैक्षिक कर्मचारियों के लिए बायोमेट्रिक उपस्थिति का परिचय और कार्यान्वयन रहा। बायोमेट्रिक उपस्थिति में बड़ी संख्या में

कर्मचारियों ने भाग लिया। दुर्भाग्य से, महामारी के कारण, तथा सरकार की सलाह एवं स्वास्थ्य सुरक्षा चिंताओं के कारण, इस कार्यप्रणाली को रोक दिया गया है।

मूल्यांकन प्रणाली में प्राप्त की गई पारदर्शिता मानू की एक और उपलब्धि है। छात्रों को उत्तर पुस्तिकाओं का प्रदर्शन और उनके ज्ञान और प्रस्तुति को बेहतर बनाने के लिए उनके साथ चर्चा ने परीक्षा और मूल्यांकन के संचालन के रूप में मानू में वास्तव में पारदर्शी और निष्पक्ष वातावरण बनाया है। ज्ञानार्जन के परिणामों का आकलन करना अब बहुत आसान हो गया है।

मानू ने अपने सभी शैक्षणिक तथा प्रशासनिक कार्यों में प्रौद्योगिकी की शुरुआत की है। प्रवेश से लेकर परीक्षा तक, सूचना प्रौद्योगिकी के प्रयोग के माध्यम से शैक्षणिक प्रशासन के प्रत्येक पहलू का संचालन किया जाता है। मानू में सुसज्जित एकीकृत विश्वविद्यालय प्रबंधन प्रणाली (आईयूएमएस) है। मानू में भर्ती से लेकर प्रतिपूर्ति तक संबंधित सभी नियमों और नीतियों को वेबसाइट पर उपयुक्त स्थानों पर प्रदर्शित किया गया है।

यह प्रतिवेदन पूर्व कुलपति डॉ मोहम्मद असलम परवेज़ की अवधि का है, जिन्होंने अपने कार्यकाल के चार वर्ष पूर्ण करने के बाद त्यागपत्र दे दिया, उनके पश्चात, प्रोफेसर अग्न्युव खान तथा बाद में प्रोफेसर फ़ातिमा बेगम प्रभारी कुलपति बने।

मैं शिक्षा मंत्रालय (पूर्व में मानव संसाधन विकास मंत्रालय), भारत सरकार, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग(यूजीसी), राष्ट्रीय अध्यापक शिक्षा परिषद(एनसीटीई), दूरस्थ शिक्षा ब्यूरो(डीईबी), अखिल भारतीय तकनीकी शिक्षा परिषद(एआईसीटीई), राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद(एन.ए.ए.सी) को मानू के सभी शैक्षणिक तथा प्रशासनिक स्तरों पर उनके निदेशन एवं समर्थन के लिए आभार व्यक्त करता हूँ।

प्रो.एस.एम.रहमतुल्लाह
प्रभारी कुलपति
मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

2. विश्वविद्यालय का दृष्टिकोण

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी (मानू) 1998 में संसद के एक अधिनियम द्वारा स्थापित एक केंद्रीय विश्वविद्यालय है। विश्वविद्यालय के उद्देश्य इस प्रकार हैं:

- उर्दू भाषा को बढ़ावा देने और विकसित करने के लिए;
- उर्दू के माध्यम से व्यावसायिक और तकनीकी विषयों में शिक्षा और प्रशिक्षण प्रदान करने के लिए,
- कैम्पस में शिक्षण के साथ-साथ दूरस्थ शिक्षा के रूप में उच्च शिक्षा के पाठ्यक्रम को आगे बढ़ाने और उर्दू माध्यम में प्रशिक्षण के इच्छुक लोगों तक व्यापक पहुँच प्रदान करना, तथा
- महिला शिक्षा पर ध्यान केंद्रित करना।

विश्वविद्यालय का उद्देश्य, तथा "विश्वविद्यालय की शक्तियां" इसके अपने अधिनियमों तथा संविधियों में प्रतिष्ठापित हैं, इसके व्यवस्थापन में सभी शैक्षणिक संसाधनों और साधनों के माध्यम से उर्दू भाषा का संरक्षण, संवर्धन एवं विकास के लिए इसे बाध्य करती है।

मानू का मुख्य कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना राज्य के गञ्चिबौली में 200 एकड़ के क्षेत्र में फैला हुआ है। इसके सैटेलाइट कैम्पस लखनऊ, उत्तर प्रदेश और श्रीनगर, जम्मू और कश्मीर में हैं। इसके आठ शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय है, जो कि आसनसोल, औरंगाबाद, भोपाल, बीदर, दरभंगा, नूह, संभल और श्रीनगर में स्थित है; पांच पॉलिटेक्निक हैं, जो कि बैंगलूरु, कटक, दरभंगा, हैदराबाद और कडपा में स्थित हैं; पांच आईटीआई हैं जो, बैंगलूरु, कटक, दरभंगा, हैदराबाद एवं नूह में स्थित हैं।

मानू अपने स्थापना के समय से दूरस्थ मोड के माध्यम से उच्च शिक्षा पाठ्यक्रमों को प्रदान कर रहा है। दूरस्थ शिक्षा निदेशालय का मुख्य कैम्पस, हैदराबाद में स्थित है। निदेशालय के नौ क्षेत्रीय केन्द्र हैं जो बैंगलूरु, भोपाल, दरभंगा, दिल्ली, कोलकाता, मुम्बई, पटना, रांची तथा श्रीनगर में स्थित हैं; तथा पांच उप-क्षेत्रीय केन्द्र हैं जो कि अमरावती, हैदराबाद, जम्मू, लखनऊ एवं नूह में स्थित हैं।

मुख्य कैम्पस में प्रशासन, भाषा, भाषा विज्ञान और भारत विद्या संकाय, शिक्षण एवं प्रशिक्षण संकाय, कला एवं सामाजिक विज्ञान संकाय, वाणिज्य एवं प्रबंधन संकाय, विज्ञान संकाय, जनसंचार एवं पत्रकारिता संकाय, प्रौद्योगिकी संकाय(पूर्व में कंप्यूटर साइंस एवं सूचना प्रौद्योगिकी संकाय) दूरस्थ शिक्षा निदेशालय, उर्दू संस्कृति अध्ययन के लिए केंद्र, एच.के. शेरवानी दङ्कन अध्ययन केंद्र, उर्दू शिक्षकों के व्यावसायिक विकास के लिए केंद्र, मानव संसाधन विकास केंद्र, अनुदेशात्मक मीडिया केंद्र, दो महिला छात्रावास, चार पुरुष छात्रावास, दो अतिथि गृह, स्वास्थ्य केन्द्र भवन एवं पांच सभागार, एक ओपन एयर सभागार कॉम्प्लेक्स, पुस्तकालय, पॉलिटेक्निक, आईटीआई, सेंट्रल पार्क, संकायाध्यक्ष छात्र कल्याण भवन, कुलानुशासक कार्यालय भवन, बैंक एवं पोस्ट ऑफिस, आवासीय स्टाफ क्लाटर, कुलपति, सम-कुलपति, कुलसचिव एवं वित्त अधिकारी के लिए आवासीय क्लाटर बने हुए हैं।

विश्वविद्यालय के शासी निकाय कोर्ट, कार्यकारी परिषद, शैक्षणिक परिषद, संकाय बोर्ड, विभागों के संकाय बोर्ड, वित्त समिति तथा अन्य ऐसी समितियों और प्राधिकारी वर्ग जो विश्वविद्यालय की विधियों द्वारा घोषित किए गए हैं। कुलाधिपति न्यायालय के पदेन अध्यक्ष होते हैं, कुलपति कार्यकारी परिषद, अकादमिक परिषद और वित्त समिति के पदेन अध्यक्ष होते हैं।

मानू भारतीय विश्वविद्यालय संघ, राष्ट्रमंडल विश्वविद्यालय संघ, एशियाई मुक्त(ओपन) विश्वविद्यालय संघ, फ़ारसी समाज के अध्ययन के लिए संघ, इंडिया इंटरनेशनल सेंटर और भारतीय समाजिक विज्ञान अकादमी का सदस्य है।

मानू ने दूरस्थ पाठ्यक्रम के माध्यम से वर्ष 1998 से अपने शैक्षिक, तथा वर्ष 2004 से नियमित पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करना आरंभ कर दिया।

मानू को राष्ट्रीय मूल्यांकन और प्रत्यायन परिषद् (नैक) द्वारा दो बार ए ग्रेड मान्यता प्रदान की गई है : पहली बार वर्ष 2009 में 3.23 स्कोर के साथ, तथा दूसरी बार वर्ष 2016 में 3.09 स्कोर के साथ।

अध्ययन के पाठ्यक्रम

वर्ष 2019-2020 के दौरान, मानू द्वारा शिक्षा नियमित/कैम्पस मोड में निम्नलिखित पाठ्यक्रमों प्रस्तुत किए गए हैं:
बी.ए., बी.ए.प्रवीण(आनर), बी.कॉम, बी.एड.,बी.एससी., बी.टेक.(कंप्यूटर विज्ञान), मेडिकल इमेजिंग टेक्नालजी(एमआईटी) एवं मेडिकल लेबोरेटरी टेक्नालजी(एमएलटी) में बी.वॉक।

अरबी, अर्थशास्त्र, अंग्रेज़ी, हिन्दी, इतिहास, इस्लामिक अध्ययन, पत्रकारिता एवं जनसंचार, फारसी, राजनीति विज्ञान, लोक प्रशासन, समाजशास्त्र, अनुवाद, उर्दू, एवं महिला अध्ययन में एम.ए.; एम.बी.ए., एम.कॉम., एम.सी.ए., एम.एड., एम.एससी(गणित), समाज कार्य निष्णात, तथा एम.टेक.(कंप्यूटर विज्ञान)।

अरबी, वनस्पति विज्ञान, रसायन विज्ञान, वाणिज्य, कंप्यूटर विज्ञान, अर्थशास्त्र, शिक्षा, अंग्रेज़ी, हिन्दी, इतिहास, इस्लामिक अध्ययन, पत्रकारिता एवं जनसंचार, प्रबंधन, गणित, फारसी, भौतिक विज्ञान, राजनीति विज्ञान, लोक प्रशासन, समाज कार्य, समाजशास्त्र, सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति, अनुवाद, उर्दू, महिला अध्ययन, एवं जीव विज्ञान में पीएच.डी।

प्राथमिक शिक्षा में डिप्लोमा, अरबी में डिप्लोमा , प्रोफेशनल अरबी में एडवांस डिप्लोमा, अरबी में प्रवीणता प्रमाण पत्र पाठ्यक्रम, इस्लामिक अध्ययन में डिप्लोमा, फारसी में डिप्लोमा, खुदरा प्रबंधन में पी.जी.डिप्लोमा, उर्दू में प्रमाण पत्र पाठ्यक्रम, तहसीन-ए-गजल में डिप्लोमा, प्रयोजनमूलक हिन्दी में पी.जी. डिप्लोमा, प्रयोजनमूलक उर्दू में पी.जी. डिप्लोमा, बी.कॉम/बी.एससी के लिए ब्रीज पाठ्यक्रम, पॉलिटेक्निक के लिए ब्रीज पाठ्यक्रम, सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, कंप्यूटर साइंस इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, इलेक्ट्रॉनिक्स और कम्यूनिकेशन इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, सूचना प्रौद्योगिकी में डिप्लोमा, मैकेनिकल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, ई.ई.ई में डिप्लोमा, ऑटोमोबाइल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा तथा अपैरल प्रौद्योगिकी में डिप्लोमा।

सब मिलाकर, मानू अपने शिक्षा के नियमित पाठ्यक्रम द्वारा 10 यू.जी. पाठ्यक्रम, 21 पी.जी. पाठ्यक्रम, 25 डॉक्टरल पाठ्यक्रम, 03 पी.जी. डिप्लोमा, तथा 16 डिप्लोमा पाठ्यक्रम पेश करता है। मानू दूरस्थ शिक्षा निदेशालय के माध्यम से 05 यू.जी. पाठ्यक्रम एवं 06 पी.जी.पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करता है।

शैक्षणिक वर्ष 2019-2020 में, 2792 को नियमित पाठ्यक्रमों में छात्रों को नामांकित किया गया, जिनमें 2092 छात्र, तथा 700 छात्राएँ हैं। इसमें से 47 पीडब्ल्यूडी छात्र हैं। इसमें 74.92 प्रतिशत छात्र और 25.07 प्रतिशत छात्राएँ हैं। कुल मिलाकर, मानू में प्रतिवेदन की इस अवधि के दौरान नियमित पाठ्यक्रमों में 5148 छात्रों को नामांकित किया गया, जिनमें 3746 छात्र तथा 1402 छात्राएँ हैं। नियमित पाठ्यक्रमों में छात्राओं का प्रतिशत 27.23 है जबकि छात्र 72.76 प्रतिशत है।

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान दूरस्थ शिक्षा निदेशालय में, 24,978 छात्रों को नामांकित किया गया, जिनमें 12,903 छात्र तथा 12,075छात्राएँ हैं। यहां 51.65 प्रतिशत छात्र और 48.43 प्रतिशत छात्राओं द्वारा मानू में उच्च शिक्षा प्राप्त की जा रही है।

मानू में अभी नामांकित छात्र कम से कम भारत के बीस राज्यों से हैं। यह इसके असली राष्ट्रीय चरित्र, लोकप्रियता और पहुंच को दर्शाता है।

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान मानू के लगभग 200 छात्र भारत और विदेशों के विभिन्न संगठनों, उद्योगों और संस्थानों में स्थापित हो चुके हैं।

अनुसंधान एवं प्रकाशन

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान, मानू के 60 अध्येताओं को पीएच.डी. की उपाधि प्रदान की गई तथा 23 छात्रों द्वारा एम.फिल. पाठ्यक्रम सफलतापूर्वक पूर्ण किया गया। जूनियर रिसर्च फेलोशिप आठ छात्रों को दी गई। विशेषज्ञों द्वारा समीक्षित जर्नल में 44 लेख एवं शोध पत्र, पुस्तक में 16 अध्याय, तथा पांच पुस्तकें छात्रों द्वारा प्रकाशित की गई। छात्रों ने 175 से अधिक सम्मेलनों और संगोष्ठियों में भाग लिया जिसमें कुछ ने अपने शोध पत्र प्रस्तुत किए तथा कुछ ने प्रतिनिधियों के रूप में भाग लिया।

मानू के शिक्षकों के पास इस वर्ष 10 शोध परियोजनाएं, 139 शोध पत्र, 24 पुस्तकें तथा 86 अध्याय हैं जिनमें स्व-शिक्षण सामग्री की तैयारी भी शामिल है।

मानू के शिक्षकों ने भारत तथा विदेशों में लगभग 261 सम्मेलनों / संगोष्ठियों / कार्यशालाओं में शोध पत्र प्रस्तुत किए, संसाधन व्यक्तियों और प्रतिनिधियों के रूप में भाग लिया है ; तथा लगभग 138 शिक्षकों ने पुनर्शर्या पाठ्यक्रम, अभिविन्यास पाठ्यक्रम, संकाय विकास एवं विभिन्न प्रशिक्षण कार्यक्रमों में भाग लिया।

मानू के सौ से अधिक शिक्षक विभिन्न राष्ट्रीय और अंतरराष्ट्रीय शैक्षिक संस्थानों और शैक्षणिक और सामाजिक संगठनों के विभिन्न बोर्डों, परिषदों, सीनेट्स आदि के सदस्य हैं।

समझौता ज्ञापन

2019-2020 के दौरान, मानू द्वारा ताशकंद स्टेट इंस्टिट्यूट ऑफ ऑरियंटल स्टेडीज, ताशकंद, उज़्बेकिस्तान (13 अप्रैल, 2019) ; नावोई स्टेट पेडागोजिकल इंस्टिट्यूट, उज़्बेकिस्तान,(28 मई, 2019) ; सहदय हेल्थ केयर प्राइवेट लिमिटेड(मैक्सकयोर अस्पताल) हैदराबाद, (29 जून, 2019) ; टोक्यो यूनिवर्सिटी ऑफ फारन स्टेडीज, जापान (18 दिसंबर, 2019) ; तथा नालसर यूनिवर्सिटी ऑफ लॉ, हैदराबाद (29 दिसंबर, 2019) के साथ विधिवत समझौता ज्ञापन(एम ओ यू) किए गए।

महिला शिक्षा

मानू विभिन्न सुविधाओं तथा छूट के माध्यम से महिलाओं को उच्च शिक्षा सुलभता प्रदान करने पर ध्यान केंद्रित कर रहा है। महिलाओं को अर्हक(क्लालीफाइंग) अंक, आयु में छूट, प्रथम सेमस्टर शिक्षा(ठ्यूशन) शुल्क की छूट, 33% आरक्षण पर महत्व दिया जाता है।

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान नियमित पाठ्यक्रमों में 5148 नामांकित छात्रों में से, 1402 छात्राएँ अर्थात लगभग 27.23 प्रतिशत ; हालांकि, शिक्षा के दूरस्थ पाठ्यक्रम में, 24978 नामांकित छात्रों में से, 12075छात्राएँ हैं, अर्थात जो उन्हें कुल नामांकित में 48.43 प्रतिशत करता है। निश्चित रूप से, दूरस्थ शिक्षा निदेशालय मानू के उद्देश्यों में से एक को पूर्ण करने में सक्षम है, जो महिलाओं को उच्च शिक्षा प्रदान करना है।

सामाजिक प्रतिबद्धताएँ एवं पहुँच

मानू, भारत सरकार द्वारा परिकलित सामाजिक पहुँच गतिविधियों, जैसे उन्नत भारत आभियान प्रकोष्ठ एवं राष्ट्रीय सेवा योजना प्रकोष्ठ के अंतर्गत स्वच्छ भारत करने के लिए प्रतिबद्ध है। मानू का राष्ट्रीय सेवा योजना प्रकोष्ठ (एन.एस.एस) विश्वविद्यालय कैम्पस में अस्पतालों के साथ मिलकर रक्तदान शिविर का आयोजन करता है। सामाज कार्य विभाग गैर-सरकारी संगठनों / सीबीओ के सहयोग से हैदराबाद की ज़ुग्गी समूहों के साथ सक्रिय रूप से जुड़ा हुआ है। प्रतिवेदन की अवधि के दौरान छात्रों द्वारा विश्व एडस दिवस कार्यक्रम, विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवस, नागरिक ज्ञानोदय अभियान, दिव्यांग के लिए कैरियर एक्सपो आदि विस्तारित गतिविधियों में स्वेच्छा से भाग लिया गया।

3. कुलाध्यक्ष, सांविधिक अधिकारी, कार्यकारी परिषद, शैक्षणिक परिषद एवं वित्त समिति

कुलाध्यक्ष :

माननीय श्री रामनाथ कोविंद

भारत के राष्ट्रपति

कार्यकारी परिषद, शैक्षणिक परिषद एवं वित्त समिति के सदस्य निम्नलिखित हैं :

सांविधिक अधिकारी :

श्री फिरोज़ बख्त अहमद, कुलाधिपति

डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़, कुलपति

प्रोफेसर अश्युब खान, सम-कुलपति

डॉ. एम.ए.सिंकंदर, कुलसचिव

कार्यकारी परिषद

डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ कुलपति एवं अध्यक्ष	प्रोफेसर शशिकांत शर्मा हिमाचल प्रदेश विश्वविद्यालय
प्रो. पंचानन मोहंती, हैदराबाद विश्वविद्यालय	प्रो. भरत भक्तिभाई रामानुज, सौराष्ट्र विश्वविद्यालय
प्रो. वी. कामाक्षी प्रसाद, जे एन टी यू कॉलेज ऑफ इंजीनियरिंग, हैदराबाद	प्रो. मोहम्मद नसीमुद्दीन फ़रीस संकायाध्यक्ष, एसएलएल एवं आई, मानू
प्रो. सनीम फ़तिमा संकायाध्यक्ष, एससी एवं बीएम, मानू	प्रो. अब्दुल वाहिद संकायाध्यक्ष, सीएस एवं आईटी संकाय
प्रो. एहतेशाम अहमद खान संकायाध्यक्ष, जनसंचार एवं पत्रकारिता संकाय	प्रो. मोहम्मद ज़फ़रुद्दिन प्रोफेसर एवं निदेशक, सीयूसीएस
प्रो. पी.एफ.रहमान प्रभारी निदेशक, डीडीई, मानू	डॉ. सदाकत अली खान, एसोसिएट प्रोफेसर, शिक्षा, सीटीई-बीदर
डॉ. सैयद महमूद काज़मी सहायक प्रोफेसर, उर्दू विभाग, मानू	डॉ. एम.ए. सिंकंदर, कुलसचिव, मानू एवं पदेन सचिव

शैक्षणिक परिषद

डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ कुलपति एवं अध्यक्ष	प्रो. मोहम्मद नसीमुद्दीन फ़रीस संकायाध्यक्ष, एसएलएल एवं आई, मानू
डॉ. अश्युब खान सम-कुलपति	प्रो. एस.एम.रहमतुल्लाह संकायाध्यक्ष, एसएएसएस
प्रो. अब्दुल वाहिद संकायाध्यक्ष, सीएस एवं आईटी संकाय	प्रो. एहतेशाम अहमद खान संकायाध्यक्ष, एसएमसीजे
प्रो. नौशाद हुसैन संकायाध्यक्ष, शिक्षण एवं प्रशिक्षण संकाय	प्रो. पी.एफ.रहमान निदेशक, यू.जी.सी-एच.आर.डी.सी.
प्रो. सनीम फ़तिमा संकायाध्यक्ष, एससी एवं बीएम	प्रो. अबुल कलाम निदेशक, डीडीई, मानू
प्रो. मोहम्मद ज़फ़रुद्दिन निदेशक, सीयूसीएस	प्रो. फ़तिमा वेगम शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग
प्रो.सिद्दिकी मोहम्मद महमूद शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग	प्रो.निसार अहमद आई मुल्ला प्रबंधन एवं वाणिज्य विभाग
प्रो.अज़ीज़ बानो फ़ारसी विभाग	प्रो.सैयद मोहम्मद हसीबुद्दिन कादरी विभागाध्यक्ष, अंग्रेज़ी विभाग
प्रो. शाहिदा विभागाध्यक्ष, महिला शिक्षा विभाग	प्रो.सैयद अलीम अरफ़ा विभागाध्यक्ष, अरबी विभाग

डॉ करन सिंह ऊटवाल विभागाध्यक्ष, हिन्दी विभाग	प्रो. मोहम्मद खालिद मुबशिर-उज़-ज़फर विभागाध्यक्ष, अनुवाद विभाग
प्रो. शाहिद नौखेज़ विभागाध्यक्ष, फ़ारसी विभाग	डॉ प्रदीप कुमार विभागाध्यक्ष, सीएस एवं आईटी विभाग
प्रो. अफरोज़ आलम विभागाध्यक्ष, राजनीति विज्ञान	डॉ कनीज़ ज़ेहरा विभागाध्यक्ष, लोक प्रशासन विभाग
डॉ दानिश मोइन विभागाध्यक्ष, इतिहास विभाग	प्रो. पी.एफ.मोहम्मद विभागाध्यक्ष, समाजशास्त्र विभाग
प्रो. मो. फ़हिम अख्तर विभागाध्यक्ष, इस्लामिक अध्ययन	प्रो. मो. शाहिद रज़ा विभागाध्यक्ष, समाज कार्य विभाग
प्रो. मो. अब्दुल अज़ीम प्रोफेसर. प्रबंधन	प्रो. बदउद्दीन अहमद प्रोफेसर, प्रबंधन
प्रो. गुलफ़िशान हबीब प्रोफेसर, डीडीई	प्रो.काज़ी ज़ियाउल्लाह क्षेत्रीय निदेशक,क्षेत्रीय केन्द्र, बेंगलुरु
प्रो.सलमा अहमद फारूकी प्रोफेसर, एचेस दक्षन अध्ययन केन्द्र	प्रो.एडम पॉल पतेति प्रधानाचार्य, सीटीई नूह
प्रो.फ़रीदा सिद्दीकी विभागाध्यक्ष, अर्थशास्त्र विभाग	प्रो.शगुफ्ता शाहीन प्रोफेसर, अंग्रेज़ी विभाग
प्रो. सैयद नज़मुल हसन, प्रोफेसर, गणित	प्रो. निखत जहान प्रोफेसर, डीडीई
प्रो.मो.फैज़ अहमद प्रधानाचार्य सीटीई दरभंगा	प्रो. मो. मोशाहिद प्रधानाचार्य, सीटीई भोपाल
प्रो. मोहम्मद फ़रियाद जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग	प्रो. मो. फ़ारूक उर्दू विभाग
प्रो. मो. शाहिद समाज कार्य विभाग	प्रो. अब्दुल रहीम प्रधानाचार्य, सीटीई औरंगाबाद
प्रो. एम. वनजा प्रोफेसर, शिक्षण एवं प्रशिक्षण	डॉ शफ़ायत अहमद सहायक प्रोफेसर, सीटीई दरभंगा
डॉ सदाकत अली ख़ान एसोसिएट प्रोफेसर, सीटीई बीदर	डॉ अख्तर परवेज़ पुस्तकालयाध्यक्ष
डॉ उमर फारूक आज़म सहायक क्षेत्रीय निदेशक, हैदराबाद	प्रो.दरवेश गोपाल निदेशक, सामाजिक विज्ञान संकाय, इग्लू
प्रोफेसर अल्लाफ़ हुसैन कुलपति, महात्मा गांधी विश्वविद्यालय, तेलंगाना	प्रो. अनिसा बशीर ख़ान पर्यावरण विज्ञान, पाणिंडुरी विश्वविद्यालय
प्रोफेसर अब्दुर रशीद उर्दू के प्रोफेसर, जेएमआई, नई दिल्ली	प्रो. वी वी वेंकटरमणा प्रबंधन, हैदराबाद विश्वविद्यालय
प्रोफेसर वी सुधाकर शिक्षण में प्रोफेसर, इफ्लू	डॉ एम.ए. सिंकंदर, कुलसचिव एवं पदेन सचिव

वित्त समिति

डॉ मोहम्मद असलम परवेज़ कुलपति एवं अध्यक्ष	दर्शना एम दबराल संयुक्त सचिव एवं वित्त सलाहकार एमएचआरडी
श्री गिरीश सी हॉसूर संयुक्त सचिव (सीयू), एमएचआरडी	डॉ जितेन्द्र कुमार विपाठी संयुक्त सचिव (सीयू), यूजीसी
श्री मो. नकी भूतपूर्व कोषाध्यक्ष, ज़ाकिर हुसैन दिल्ली कॉलेज	डॉ अत्री भौमिक, भूतपूर्व वित्त अधिकारी, मौलाना अबुल कलाम आज़ाद यूनिवर्सिटी ऑफ टेक्नालजी, पश्चिम बंगाल
प्रो. फ़ातिमा बेगम, प्रोफेसर, शिक्षण एवं प्रशिक्षण, मानू	डॉ एम.ए. सिंकंदर, कुलसचिव एवं विशेष अतिथि
श्री एम.जी.गुनासेकरण: वित्त अधिकारी, मानू एवं पदेन सचिव	

4. प्रगति की जवाबदेही

मानू को शिक्षा प्रदान करने के अपने गुणवत्ता तंत्र और प्रभावी मार्गदर्शन पर गर्व है जो स्वाभाविक रूप में बौद्धिक रूप से संसाधन संकाय पर निर्भर है, जो कि मौलिक और व्यवस्थित अनुसंधान की निगरानी करते हैं। यह विशेषताएँ स्वाभाविक रूप से देश भर के छात्रों को मानू का भाग बनने के लिए आकर्षित करती हैं। नीचे दिए गए विवरण अध्ययन के नियमित पाठ्यक्रमों में छात्रों के नामांकन, दूरस्थ शिक्षा पाठ्यक्रमों में छात्रों के नामांकन, पीएच.डी और एम.फिल पाठ्यक्रमों के लिए पूर्ण किया गया शोध, छात्रों के प्रकाशन और छात्रों के प्लेसमेंट का विवरण प्रस्तुत करते हैं।

2019-2020 में छात्रों का पंजीकरण

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान वर्ष 2019-2020 पूरे देश में मानू द्वारा पेश किए गए पाठ्यक्रमों का विवरण, इनटेक क्षमता, प्रवेश संख्या और प्रवेशित छात्रों की लिंगवार संख्या के संदर्भ में नीचे दिए गए हैं।

पाठ्यक्रम	इनटेक	2019-2020 में प्रवेश	छात्र	छात्राएँ
प्रौद्योगिकी स्नातक(कंप्यूटर विज्ञान)	83	63	47	16
बी.टेक(पार्श्व प्रवेश)	19	16	6	10
शिक्षा स्नातक	125	106	73	33
वाणिज्य स्नातक	60	38	25	13
कला स्नातक	188	114	90	24
कला स्नातक (प्रवीण) जेएमसी	45	32	30	2
विज्ञान स्नातक (जेडबीसी)	40	35	7	28
विज्ञान स्नातक(एमपीसी)	40	14	13	1
विज्ञान स्नातक(एमपीसीएस)	40	30	25	5
व्यवसायिक स्नातक(एमएलटी)	40	28	22	6
व्यवसायिक स्नातक(एमआईटी)	40	23	18	5
शिक्षा स्नातक, सीटीई श्रीनगर	125	42	36	6
शिक्षा स्नातक, सीटीई भोपाल	125	100	84	16
शिक्षा स्नातक, सीटीई दरभंगा	125	108	68	40
शिक्षा स्नातक, सीटीई असनसोल	125	101	59	42
शिक्षा स्नातक, सीटीई औरंगाबाद	63	47	42	5
शिक्षा स्नातक, सीटीई संभल	63	51	37	14
शिक्षा स्नातक, सीटीई नूह	63	47	41	6
शिक्षा स्नातक, सीटीई बीदर	63	29	26	3
कला स्नातक, लखनऊ कैम्पस	50	29	21	8
कुल यू.जी.	1522	1053	770	283
कला निष्णात (उद्यू)	63	32	20	12
कला निष्णात (अरबी)	63	52	47	5
कला निष्णात (फ़ारसी)	30	24	22	2
कला निष्णात (अंग्रेज़ी)	75	49	38	11
कला निष्णात (हिन्दी)	30	12	4	8
कला निष्णात (अनुवाद अध्ययन)	20	10	7	3
कला निष्णात (लोक प्रशासन)	30	7	3	4
कला निष्णात (महिला अध्ययन)	30	6	4	2
समाज कार्य निष्णात	33	23	18	5

कला निष्णात (राजनीति विज्ञान)	40	19	8	11
कला निष्णात (इतिहास)	30	21	15	6
कला निष्णात (इस्लामिक अध्ययन)	30	16	12	4
कला निष्णात (अर्थशास्त्र)	30	16	8	8
कला निष्णात (समाजशास्त्र)	30	4	4	0
जनसंचार एवं पत्रकारिता निष्णात	30	18	13	5
व्यवसाय प्रशासन निष्णात	113	85	74	11
वाणिज्य निष्णात	45	14	9	5
विज्ञान निष्णात(गणित)	30	4	3	1
कंप्यूटर अनुप्रयोग निष्णात	38	30	22	8
प्रौद्योगिकी निष्णात (कंप्यूटर विज्ञान)	23	14	9	5
शिक्षा-निष्णात	63	48	32	16
शिक्षा-निष्णात, सीटीई श्रीनगर	63	45	21	24
शिक्षा-निष्णात , सीटीई भोपाल	63	35	27	8
शिक्षा-निष्णात , सीटीई दरभंगा	63	50	32	18
कला निष्णात (उद्योगशिक्षा) मानू एएससीडब्ल्यू, बडगाम, जम्मू और कश्मीर	30	12	4	8
कला निष्णात (अंग्रेजी), मानू एएससीडब्ल्यू, बडगाम, जम्मू और कश्मीर	30	11	2	9
कला निष्णात (इस्लामिक अध्ययन), मानू एएससीडब्ल्यू, बडगाम, जम्मू और कश्मीर	30	3	1	2
कला निष्णात (उद्योगशिक्षा)(लखनऊ कैम्पस)	30	20	7	13
कला निष्णात (अरबी)(लखनऊ कैम्पस)	30	11	8	3
कला निष्णात (फारसी)(लखनऊ कैम्पस)	30	8	6	2
कला निष्णात (अंग्रेजी)(लखनऊ कैम्पस)	30	14	2	12
कुल पी.जी.	1285	713	482	231
पीएच.डी.(उद्योगशिक्षा)	15	9	6	3
पीएच.डी.(अरबी)	4	3	3	0
पीएच.डी.(फारसी)	15	12	11	1
पीएच.डी.(अंग्रेजी)	8	8	4	4
पीएच.डी.(हिन्दी)	6	6	3	3
पीएच.डी.(अनुवाद अध्ययन)	12	4	4	0
पीएच.डी.(महिला अध्ययन)	5	1	1	0
पीएच.डी.(लोक प्रशासन)	4	1	1	0
पीएच.डी.(समाज कार्य)	3	1	0	1
पीएच.डी.(राजनीति विज्ञान)	4	4	4	0
पीएच.डी.(इतिहास)	5	3	2	1
पीएच.डी.(इस्लामिक अध्ययन)	4	2	1	1
पीएच.डी.(समाजशास्त्र)	5	2	2	0
पीएच.डी.(अर्थशास्त्र)	5	2	1	1
पीएच.डी.(जनसंचार एवं पत्रकारिता)	6	4	2	2
पीएच.डी.(प्रबंधन)	12	8	7	1
पीएच.डी.(वाणिज्य)	4	2	2	0
पीएच.डी.(सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति)	4	3	2	1

पीएच.डी.(शिक्षा)	12	3	1	2
पीएच.डी.(गणित)	4	4	3	1
पीएच.डी.(जीव विज्ञान)	4	3	0	3
पीएच.डी.(रसायन विज्ञान)	1	0	0	0
पीएच.डी.(भौतिकी)	3	2	2	0
पीएच.डी.(वनस्पति विज्ञान)	2	0	0	0
पीएच.डी.(कंप्यूटर विज्ञान)	6	4	4	0
पीएच.डी.(शिक्षा), सीटीई श्रीनगर	4	3	2	1
पीएच.डी.(शिक्षा), सीटीई भोपाल	4	1	1	0
पीएच.डी.(शिक्षा), सीटीई दरभंगा	4	1	0	1
पीएच.डी.(अंग्रेज़ी), बडगान, जम्मू और कश्मीर	1	1	0	1
पीएच.डी.(उर्दू) लखनऊ कैम्पस	4	7	4	3
पीएच.डी.(अरबी) लखनऊ कैम्पस	4	4	3	1
पीएच.डी.(फारसी) लखनऊ कैम्पस	5	2	2	0
पीएच.डी.(अंग्रेज़ी) लखनऊ कैम्पस	5	4	3	1
कुल पीएच.डी.	186	114	81	33
प्राथमिक शिक्षा में डिप्लोमा	125	102	43	59
सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	75	61	49	12
कंप्यूटर साइंस एवं इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	75	55	39	16
इलेक्ट्रानिक एवं कम्यूनिकेशन इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	75	52	50	2
सूचना प्रौद्योगिकी में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	75	46	35	11
इंजीनियरिंग में डिप्लोमा (पार्श्व प्रवेश) पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	48	8	7	1
अरबी में डिप्लोमा	25	21	20	1
फारसी में डिप्लोमा	50	30	25	5
सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, दरभंगा	75	65	58	7
कंप्यूटर साइंस एवं इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, दरभंगा	75	49	36	13
इलेक्ट्रानिक और कम्यूनिकेशन इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक दरभंगा	75	49	47	2
इंजीनियरिंग में डिप्लोमा (पार्श्व प्रवेश), पॉलीटेक्निक दरभंगा	36	9	9	0
सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक बैंगलुरु	75	52	52	0
कंप्यूटर साइंस एवं इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक बैंगलुरु	75	38	35	3
इलेक्ट्रानिक और कम्यूनिकेशन इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक बैंगलुरु	75	25	25	0
इंजीनियरिंग में डिप्लोमा (पार्श्व प्रवेश), पॉलीटेक्निक बैंगलुरु	36	2	2	0
सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, कटक	75	52	52	0
मैकेनिकल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, कटक	75	39	39	0
इलेक्ट्रीकल एवं इलेक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग में डिप्लोमा,	75	31	30	1

पॉलीटेक्निक, कटक				
आँटो मोबाइल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक, कटक	75	16	16	0
इंजीनियरिंग में डिप्लोमा (पार्श्व प्रवेश), पॉलीटेक्निक, कटक	48	2	2	0
सिविल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक कडपा	75	32	32	0
मैकेनिकल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक कडपा	75	30	30	0
इलेक्ट्रीकल एवं इलेक्ट्रॉनिक इंजीनियरिंग में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक कडपा	75	22	22	0
अपैरल प्रौद्योगिकी में डिप्लोमा, पॉलीटेक्निक कडपा	75	23	4	19
इंजीनियरिंग में डिप्लोमा(पार्श्व प्रवेश)	75	1	0	1
कुल डिप्लोमा	1766	912	759	153
कुल योग	4759	2792	2092	700

2019-2020 में दूरस्थ शिक्षा पाठ्यक्रम में नामांकन-

2019-2020 के दौरान दूरस्थ शिक्षा पाठ्यक्रम में नामांकन इस प्रकार है:

पाठ्यक्रम	2019-2020 में प्रवेश	छात्र	छात्राएँ
बी.ए.	5669	3031	2638
बी.कॉम	91	65	26
बी.एससी(एमपीसी)	387	224	163
बी.एससी.(बीजेडसी)	1056	453	603
बी.एड.(इनटेक 1000)	777	398	379
एम.ए.अरबी	422	347	75
एम.ए.अंग्रेजी	2101	1065	1036
एम.ए.हिन्दी	131	54	77
एम.ए.इतिहास	834	436	398
एम.ए. इस्लामिक अध्ययन	638	448	190
एम.ए. उर्दू	4986	2404	2582
जनसंचार एवं पत्रकारिता में डिप्लोमा	148	129	19
अंग्रेजी अध्यापन में डिप्लोमा	43	27	16
अंग्रेजी के माध्यम से उर्दू में प्रवीणता(प्रमाण पत्र पाठ्यक्रम)	76	50	26
प्रयोजनमूलक अंग्रेजी (प्रमाण पत्र पाठ्यक्रम)	13	7	6
कुल	17372	9138	8234

छात्रों द्वारा अनुसंधान : एम.फिल एवं पीएच.डी.

1 अप्रैल 2019 से 31 मार्च 2020 के मध्य विद्या निष्णात (एम.फिल) तथा विद्या वाचस्पति (पीएच.डी.) अनुसंधान कार्य पूर्ण कर लिया है, वे निम्नलिखित हैं :

विद्या निष्णात(एम.फिल.)

विभाग	शोधार्थी का नाम	अनुसंधान का विषय	शोध निर्देशक का नाम
अरबी	सय्यदा मसूरुरा बीबी	द इम्पैक्ट ऑफ अरबीक रेटोरिक ऑन उर्दू रेटोरिक : ए डिस्क्रिप्टिव एंड एनालिटीकल स्टेडी	डॉ. समीना कौसर
अंग्रेज़ी	मो समाउन एसके	एलिस ऑन स्क्रीन : ए स्टेडी ऑफ लेविस कैरोलस ऐलिसस अडवेंचरस इन वनडरलैंड एंड शू द लूर्किंग-ग्लास एंड देयर एडेप्टेशनस	प्रो. शगुफ्ता शाहीन
अंग्रेज़ी	जुनैद	थ्रिएटर ऑफ डिसपोरा : ए स्टेडी ऑफ उमा परमेश्वरनस स्लेक्ट प्लेस	डॉ. मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकि
अंग्रेज़ी	असजद सुल्तान	रिटन फॉकेटेल्स ऐस ए टूल टू डेवेलप इंगलिश राइटिंग सकिलस ऑफ मैथिली लर्निंस : एन असेसमेंट	डॉ. कोटाचैरुवु नागेन्द्र
अंग्रेज़ी	अहमद शबिन के के	रीविजीटिंग लिट्रेरी अनफ्रीडमस : ए स्टेडी ऑफ रीसेंट नरेटिवस ऑफ 'द एमेरजेंसी'	डॉ. शिल्पा आनंद
अंग्रेज़ी	वसीम नबी पर्से	प्रिज़न राइटिंग : ए क्रिटिकल स्टेडी ऑफ माई डेस इन प्रिज़न एंड लॉक-अप: जोटिंग्स ऑफ एन ऑडिनेरी मैन	प्रो. सैयद मोहम्मद हसीबुद्दीन कादरी
हिन्दी	तनकर बाबू	नरक मसीहा 'उपन्यास : एक अध्ययन	डॉ. करन सिंह ऊटवाल
हिन्दी	मधानूरे राहुल	तुम्हें बदलना ही होगा उपन्यास में चित्रित सामाजिक चेतना	डॉ. जी.वी. रत्नाकर
हिन्दी	संजय	हिस्से की रोटी 'कहानी संघर्ष में अभिव्यक्त दलित संघर्ष	डॉ. जी.वी. रत्नाकर
हिन्दी	जनार्धन	रूपनारायण सोनकर के "गटर का आदमी उपन्यास में चित्रित दलित चेतना"	डॉ. डोड्हा शेषु बाबु
राजनीति विज्ञान	मोहम्मद सिकंदर वानी	स्टेट ऑफ ह्यूमन राइट्स इन जम्मू एंड कश्मीर : ए केस स्टेडी ऑफ शोफियान डिस्ट्रिक्ट	डॉ. दस्तगिर बाशा छाबनूर
राजनीति विज्ञान	मो. वसीम अकरम	पॉलिटिकल एंड सोशल स्टेट्स ऑफ मुस्लिमस इन बिहार : ए स्टेडी ऑफ अरारिया डिस्ट्रिक्ट	डॉ. मो. खुर्शीद आलम
राजनीति विज्ञान	पठान उसमान ख़ान	पार्टी पॉलिटिक्स एंड पॉलिटिकल पार्टीसिपेशन ऑफ मुस्लिम इन तेलंगाना : ए स्टेडी ऑफ ए.आई.एम.आई.एम इन हैदराबाद	डॉ. अफ्रोज़ आलम
राजनीति विज्ञान	सैयद अकबर बाशा	पंचायती राज एंड इम्पाउर्मन्ट ऑफ मुस्लिम माइनोरिटी: ए स्टेडी ऑफ वाई.एस.आर.कड़पा डिस्ट्रिक्ट इन आंध्र प्रदेश	डॉ. दस्तगिर बाशा छाबनूर

राजनीति विज्ञान	रईस अहमद पर्रे	जम्मू एंड कश्मीर आरटीआई एक्ट 2009: प्रोस्पेक्टस एंड चैलेन्जस	डॉ. दस्तगिर बाशा छाबनूर
राजनीति विज्ञान	शेख मोहम्मद अनीस	पॉलिटिकल पार्टीसिपेशन ऑफ मुस्लिम इन पंचायती राज सिस्टम इन आंध्र प्रदेश : ए स्टेडी ऑफ चित्तूर डिस्ट्रिक्ट	डॉ. मो. खुशर्दा आलम
उर्दू	मो मुस्तकीम रज्जा	ज़िया फारूक की शायरी का तनकीदी तज़िया	प्रो. मो. फारूक बक्शी
उर्दू	शाहीन अंसारी	बेग एहसास के अफसानवी मजमुए दखमा का तनकीदी तज़िया	प्रो. वसीम बेगम
उर्दू	श्री. शाबाज़ अरशद	बाद-ए-सबा का इंतजार का तनकीदी तज़िया	प्रो. मो. फारूक बक्शी
उर्दू	श्री. मो अकरम	ग़ज़नफ़र अली की मसनवी कर्बे जान का तनकीदी मुतालिया	प्रो. वसीम बेगम
उर्दू	सलीता जान	अब्दुल माजिद दरियावादी के कहकहो के मजमु-ए-मोसरीन का तनकीदी जाएँज़ा	डॉ. शम्शुल हुदा
उर्दू	रेहाना बशीर	ज़ाकिया मश्शादी के अफसानवी मजमुए 'नक्शे ना तमाम' का तनकीदी जायज़ा	डॉ. बी बी रज्जा खातून
उर्दू	सना ग़ज़ल	रजिन्दर सिंह बेदी के फिक्शन में बच्चों के किरदार का तनकीदी मुतालिया	डॉ. मुसरूत जहान

विद्या वाचस्पति(पीएच.डी.)

विभाग	अध्येता का नाम	अनुसंधान का विषय	शोध निर्देशक का नाम
अरबी	हाफ़िज़ इमादुद्दिन मोहसिन	साइंटिफिक एंड इंटेलेक्चूअल ऐस्पेक्टस ऑफ द इनवोकेशन ऑफ द प्रोफेट टू देयर नेशनस इन द मक्का सुराह	प्रो. सैयद अलीम अशरफ
अरबी	मुनीर के	'अल-मनहाज अल-वदीह बी-शरही इहकामी अहकामी अल-निकाह' बाए शेख अहमद ज़ियानुद्दीन अल-मखदूम : स्टेडी एंड एडिटिंग	डॉ. मुफ्ति मो. शर्फे आलम
अरबी	साईनुल आविद के	एन एनालिटिकल स्टेडी ऑफ लेक्सिकनस ऑफ फ़िक बाए इमाम अल-नवावी विथ स्पेशल रिफ्रेन्स टू हिस बुक तहदीब अल- असमाई वा अल-लुघाती	डॉ. मुफ्ति मो. शर्फे आलम
कंप्यूटर विज्ञान	सैयद इम्मामुल अंसारउल्लाह	हार्ट डिसीस रिस्क इवैल्यूएशन मॉडल यूजिंग डाटा माइनिंग टेक्नीक्स	डॉ. प्रदीप कुमार
शिक्षा	मोहम्मद मोहाफ़िज़ हुसैन	इम्पलिमेन्टेशन ऑफ आरटीई एक्ट-2009 विथ रिफ्रेन्स टू मुस्लिम गर्लस एजूकेशन इन बिहार	प्रो. एच.खतिजा बेगम

शिक्षा	दानिश नदिम	इम्पैक्ट ऑफ कन्सट्रक्टिविस्ट टीचिंग अप्रैच ऑन मेटाकॉगनिटिव स्किल्स इन मैथामैटिक्स एट सैकंडरी लेवल स्टूडेन्ट्स-ए स्टेडी	प्रो. एच.खतिजा बेगम
शिक्षा	मो अख्लाकुर रहमान	ए स्टेडी ऑफ मैनेजिरियल स्किल्स एंड ऑर्गनाइजेशनल कमिटमेंट ऑफ द प्रिंसिपलस ऑफ टीचर एजूकेशन इंस्टीट्यूशनस इन तेलंगाना स्टेट	प्रो. सिद्धीकि मो. महमूद
शिक्षा	जर्रर अहमद	इम्पैक्ट ऑफ प्रोसेस अपरोच ऑन राइटिंग कम्पेटेन्सी इन उर्दू लैंगवेज	प्रो. वनजा एम.
शिक्षा	मो. औरंगज़ेब	इफैक्ट ऑफ ऑर्गनैशनल क्लाइमेट ऑन प्रोफेशनल कमिटमेंट ऑफ टीचर एजूकेटरस	डॉ. अख्तर परवीन
अंग्रेज़ी	शाह आलम	नेशनलिसम, मॉडर्निटी एंड आईडिंटीटी इन द नोवल इन्व-ए-सफी एंड इयान फ्लेमिंग	प्रो. शगुफ्ता शाहीन
अंग्रेज़ी	शाहुल हमीद एम.पी.	पोस्टकलोनियल स्पिरिच्वल लिट्रेचर इन इंग्लिश	प्रो. सैयद मोहम्मद हसीबुद्दीन कादरी
अंग्रेज़ी	नागराजू मंदली	टीचिंग स्पोकन एंड रिटन इंग्लिश कम्यूनिकेशन स्किल्स टू पॉलिटेक्नीक स्टूडेन्ट्स यूजिंग मल्टिपल इंटैलिजेन्स अपरोच : इन एक्सपैरिमेंटल स्टेडी	प्रो.गुलफिशान हबीब
अंग्रेज़ी	तजामुल इस्लाम	एपिस्टीमिक वाइलेंस : ए क्रिटिकल स्टेडी ऑफ द स्लेक्ट नॉवेल्स ऑफ ऑर्हन पमुक	प्रो. शगुफ्ता शाहीन
अंग्रेज़ी	मुदसिर अहमद गोरी	चैलेंजिंग द स्टेरीओटाइप्स : ए स्टेडी ऑफ स्लेक्ट वूमन नॉवेलिस्ट ऑफ इंडिया	डॉ. नागेन्द्र के
हिन्दी	मो अशरफ अली खान	राही मासूम रजा के उपन्यासों में व्यक्त जीवन यथार्थ	डॉ. पठान रहीम खान
हिन्दी	नागपूरे संतोष	आजादी के बाद के हिन्दी नाटक और रंगमंच की प्रयोगशीलता	डॉ. करन सिंह ऊटवाल
हिन्दी	जय प्रकाश	दलित आन्मकथाओं में चित्रित यथार्थवादी स्वर : एक अनुशीलन	डॉ. डोड्हा शेषु बाबू
हिन्दी	फ़ारूक एस डी	हिन्दी उपन्यासों में अभिव्यक्त मुस्लिम रुग्णी	प्रो. टी.वी.कट्टीमनी
हिन्दी	अबू होरायराह	समकालीन हिन्दी उपन्यासों में चित्रित यथार्थवादी परिवेश (2001-2015)	डॉ. डी. शेषु बाबू
हिन्दी	अफरोस सुल्ताना	21 वी सदी के हिन्दी उपन्यासों में मुस्लिम नारी (2001 से 2016 तक)	डॉ. करन सिंह ऊटवाल

हिन्दी	दिवाकर. एन	हिन्दी दलित कथा साहित्य में नारी चेतना (2005-2015)	डॉ. जी.वी. रत्नाकर
पत्रकारिता एवं जनसंचार	मो ज़िशान	कवरेज ऑफ एनविरोनमेंटल इश्यू इन प्रिंट मीडिया : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ इंग्लिश, हिन्दी, एंड उर्दू न्यूजपेपर्स पब्लिशड फरम पटना	प्रो. मोहम्मद फ़रियाद
पत्रकारिता एवं जनसंचार	फौजिया अफ़ाक	रोल ऑफ इलैक्ट्रॉनिक मीडिया इन सोशियो-कल्चरल डेवलपमेंट ऑफ वूमन इन रुरल कश्मीर	प्रो. एहतेशाम अहमद खान
प्रबंधन अध्ययन	मोहम्मद मुश्ताक खान	लिंकिडिटी - प्रोफिटबिलिटी एनालिस्ि एंड प्रिडिक्शन ऑफ बैंगक्रप्ट्सी - ए स्टेडी ऑफ स्लेक्ट टेलीकॉम कम्पनीस	डॉ. सैयद खाजा सफियूद्दिन एवं प्रो. एस. श्रीनिवास मूर्ति (सह-शोध निर्देशक)
प्रबंधन अध्ययन	मिसाब पी.टी	इफैक्ट ऑफ इंटरनल कैपाविलीटिस ऑन पर्फॉर्मेंस ऑफ बैंक्स - ए स्टेडी	डॉ. शेख कमरुद्दीन
प्रबंधन अध्ययन	शराफ़त हुसैन	सेन्सरी मार्केटिंग स्ट्रैटेजिस एंड कंस्यूमर बिहेवियर : ए स्टेडी ऑन इंटरनेशनल फास्ट फुड चैन रेस्टारेंट्स	प्रो. मोहम्मद अब्दुल अज़ीम
प्रबंधन अध्ययन	मो इरफानुद्दीन	इम्पैक्ट ऑफ ह्रिस (Hris) ऑन ह्यूमन रिसोर्स फंगक्षनस - ए स्टेडी ऑफ स्लेक्ट आईटी कम्पनीस	प्रो. बदउद्दीन अहमद
फ़ारसी	कनीज़ फ़ातिमा	ए स्टेडी ऑफ द कान्ट्रिब्यूशन ऑफ सूफीस ऑफ खुलदाबाद इन द प्रमोशन ऑफ परशियन लैंगवेज एंड लिट्रेचर	डॉ. सैयदा अस्मत जहान
फ़ारसी	मो अमीनुद्दीन	ए क्रिटिकल एडिटिंग ऑफ परशियन मैन्यस्क्रिप्ट 'मरासिद इरताज़ियाह फिशरही कसीदाह-आई-बुर्दाह' अज़ मोहम्मद इर्तिज़ाह अली खान सफावी बुखारी	प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी
फ़ारसी	सैयद आदिल अहमद	प्रिपरेशन ऑफ डिसक्रिप्टिव कैटेलॉग ऑफ परशियन मैन्यस्क्रिप्ट (प्रिसर्वड इन द लाइब्रेरी ऑफ डॉ वाई एस आर तेलंगाना स्टेट म्यूज़ीयम, हैदराबाद	प्रो. अज़ीज़ बानो
फ़ारसी	सैयद अबू खुन्द ज़हीर	क्रिटिकल एडिटिंग ऑफ परशियन मैन्यस्क्रिप्ट तारीख-ई-बाहामनी	प्रो. अज़ीज़ बानो
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	मुशीरा फ़ातिमा	स्टेट्स ऑफ मुस्लिम वूमन इन मुस्लिम पर्सनल लॉ- ए स्टेडी ऑफ लॉ एंड प्रेक्टिस	प्रो. पी.एच.मोहम्मद
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	आणेशा तारिक	सोशीयो-इकोनोमिक एक्सक्लूशन ऑफ मुस्लिम वूमन : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ द कैपिटल सिटीस ऑफ आंध्र प्रदेश एंड उत्तर प्रदेश	प्रो. फ़रिदा सिद्दिकी

सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	मो. नज़रुल हुदा	बूमन इन अनओर्गनाइज़ेड रिटेल सेक्टर : ए स्टेडी ऑफ मुस्लिम बूमन इन हैदराबाद	डॉ. ए. नागेश्वर राव
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	असमा अंजुम	डाइवर्सिटी एंड एंपावरमेंट ऑफ मुस्लिम बूमन इन इंडिया : एन एम्परिकल स्टेडी इन हैदराबाद	डॉ. के.एम.ज़ियाउद्दीन
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	अर्फत फ़ातिमा	बूमन राइट्स, शरिया एंड सोशल प्रैक्टिस्स : ए केस स्टेडी ऑफ हैदराबाद	डॉ. ए. नागेश्वर राव
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	फ़िरोज़ आलम	सोशियो-इकोनोमिक एंपावरमेंट ऑफ बूमन थ्रू आईटीईएस इन हैदराबाद	प्रो. फ़रिदा सिद्दीकी
सामाजिक बहिष्कार एवं समावेशी नीति	तबरेज़ हुसैन	ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ मौलाना आज़ाद एंड डॉ. बी.आर.अंबेडकर	डॉ. ए. नागेश्वर राव
समाज कार्य	मोहम्मद इकबाल	लाइफ इन कॉनफ़िल्कट ज़ोन : एन एथनाग्राफ़िक स्टेडी ऑफ कश्मीर	डॉ. आफ़ताब आलम
अनुवाद अध्ययन	मोहम्मद कलीम मोहिउद्दीन	उर्दू में अफ़सानवी ताराजिम का तनकीदी जायज़ा	डॉ. कहक्शां लतीफ़
अनुवाद अध्ययन	फ़िरदोस जबीन	अंग्रेज़ी से उर्दू में किए गए हम ताराजिम का ताज़िज़्याती मुतालिया	डॉ. कहक्शां लतीफ़
अनुवाद अध्ययन	सैयद माजिद अली	जनरेशन ऑफ उर्दू रॉ कॉर्पस, ग्रैमैटिकल एंड सेमेंटिक अनैलिसिस ऑफ एरस एंड इट्स इफेक्ट ऑन उर्दू हिन्दी उर्दू एमटी सिस्टम	प्रो. मोहम्मद खालिद मुबशिर-उज़-ज़फ़ार
अनुवाद अध्ययन	हाशमी सैयद वहाजुद्दीन	उर्दू में तरजुमा ए कुरान की तारीख	डॉ. फ़हीमुद्दीन अहमद
अनुवाद अध्ययन	सैयदा आऐशा परवीन	कुरान-ए-मजीद के चंद उर्दू तराजिम का मौजूदी तकाबुली मुताल्ला	प्रो. मोहम्मद खालिद मुबशिर-उज़-ज़फ़ार
अनुवाद अध्ययन	मो. तारीक	इंटरवेनेशन इन ट्रांसलेशन : एन अप्लाइड स्टेडी(विथ रिफ़ेन्स टू सेलेक्टेड अरबिक लिटेरी बुक्स ट्रांसलेटेड इनटू उर्दू)	डॉ. सैयद महमूद काज़मी
उर्दू	मो. नौशाद आलम	खाका निगारी के फ़ारोघ में उलमा का हिस्सा	डॉ. बी बी रज़ा खातून
उर्दू	मो. अकमल ख़ान	आज़ादी के बाद शोब-ए-उर्दू अलीगढ़ मुस्लिम यूनिवर्सिटी की इल्मी-ओ-अदबी खिदमात का तनकीदी तज़िया(नसरी अदब के हवाले से)	प्रो. अबुल कलाम
उर्दू	अनसार अहमद	आज़ादी के बाद जोनूबी हिन्द में उर्दू सवानेह उमरीयो का तनकीदी तज़िया	प्रो. मो नसीमुद्दीन फ़रीस

उर्दू	एम डी नेहल	उर्दू और हिन्दी कहनियों में मोउज़ाति-ओ-फन्नि तजरेबात का तकाबुली तज़िया (1980 से 2015)	डॉ. अबुल कलाम
उर्दू	जुवैर आलम	बिहार के उर्दू नावेलों का तनकीदी तज़िया : 1980 से 2015	डॉ. मुसर्रत जहान
उर्दू	मो. जबीर	तरक्की पसंद खवातीन के अफसानों में निसाई हिस्मियात का तनकीदी तज़िया	प्रो. मो नसीमुद्दीन फरीस
उर्दू	मोहम्मद अंसारी रिज़वान	बलबंत सिंह की उर्दू फिक्शन नेगारी का तनकीदी ताज़िया	डॉ. बी बी रज़ा खातून
उर्दू	मोहम्मद अल्तमश	हबीब तनवीर की ड्रामा नेगारी का तनकीदी ताज़िया	डॉ. बी बी रज़ा खातून
उर्दू	इम्तियाज़ अहमद खोजा	आज़ादी के बाद जमू-ओ-कश्मीर के दीनी मदारीस का उर्दू ज़ूबा-ओ-अदब के फ़रोध में हिस्सा : एक तनकीदी तज़िया	डॉ. शम्शुल हुदा
उर्दू	हिलाल अहमद शाह	उर्दू अफ़सानों में तसवूर-ए-अलामिया का तनकीदी तज़िया	डॉ. अबुल कलाम
उर्दू	इरितयाक अहमद	उलमा-ए-देवबंद की स्वानेह उमरियों का तनकीदी तज़िया(आज़ादी से कबल)	डॉ. शम्शुल हुदा
महिला अध्ययन	आणेशा जबीन	ए क्रिटिकल रिव्यू ऑफ मुस्लिम वूमनस फ़ामिलियल ईश्यूस - विथ स्पेशल रिफेरेन्स टू द रोल ऑफ दार्लल क़ज़ात एंड केमिली कोर्ट्स ऑफ हैदराबाद सिटी	डॉ. अमीना तहसीन
महिला अध्ययन	रासिया नईम हाशमी	वूमन इन जर्नालिजम एंड द गलास सीलिंग- ए कम्पेरिटिव स्टेडी ऑफ इंग्लिश, तेलुगु एंड उर्दू मीडिया	प्रो. शाहिदा
महिला अध्ययन	अब्दुल क़ादिर	पोट्रेट्यूल ऑफ वूमन इन ऐड्वर्टाइज़मेन्ट-ए स्टेडी फरम थियोरेटिकल पर्सेप्टिव	डॉ. परवीन क़मर
महिला अध्ययन	नज़मा सुल्ताना	एजूकेशनल स्टेट्स ऑफ मुस्लिम(ए क्रिटिकल रिव्यू इन पर्सेप्टिव ऑफ सच्चर कमिटी रिपोर्ट विथ रिफेरेन्स टू रंगा रेड़ी डिस्ट्रिक्ट ऑफ तेलंगाना)	डॉ. अमीना तहसीन

छात्रों द्वारा प्रकाशन

1 अप्रैल 2019 से 31 मार्च 2020 के दौरान विद्यार्थियों/शोधार्थियों द्वारा प्रकाशित लेख एवं शोध पत्र इस प्रकार हैं :

छात्र का नाम एवं विभाग	शोध पत्र/लेख/अध्याय/समीक्षा का शीर्षक	प्रकाशन का विवरण
मो इफ्तेकार अहमद(अंग्रेजी)	“क्रॉस-कल्चरल ट्रांसपॉर्टेशन इन भारती मुखर्जीस जासमीन	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII अंक IV, अप्रैल 2019, इम्पैक्ट फैक्टर : 5.7
इम्मादी श्रीनिवास (अंग्रेजी)	द ट्रीटमेट ऑफ मल्टीलिंगवल स्किप्ट इन तेलुगु मूवी : येमाया चेसावे	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
इंशा मुख्तार (अंग्रेजी)	कीमोथेरेपी एंड आइडेन्टी शिफ्ट इन बेन ब्रीथ बिक्स एयर	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
इंशा मुख्तार(अंग्रेजी)	नर्रेटिंग कैंसर, नर्रेटिंग स्टिगमा थ्रू कैंसर विक्सन: ए टू स्टोरी	स्टेडीज इन इंडियन, प्लेस नेमस वाल्यूम 40, इश्यू 60, मार्च 2020
जमिरूल इस्लाम (अंग्रेजी)	इंटरटेक्सटचूएलीटी इन फ्रहाद सोराबजीस प्ले हार्ड प्लेसेस	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
जमिरूल इस्लाम (अंग्रेजी)	चाइल्ड अब्यूस इन महेश दत्तानीस थर्टी डेस इन सेप्टेम्बर	एआईजेआरआईएलपीएलएस, वाल्यूम 4, इश्यू 2, मार्च/अप्रैल 2019
मो नासिर हुसैन (अंग्रेजी)	इंटरटेक्सटचूएलीटी इन नारायण सुर्वेस कार्ल मार्क्स	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
एस एम फ़सिउल्लाह (अंग्रेजी)	चैलेन्जस इन ट्रांसलेटिंग पॉयट्री : ए स्टेडी ऑफ टू इंग्लिश पोअमस ट्रांसलेटेड इन उर्दू वाए मुहम्मद इकबाल	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
एस एम फ़सिउल्लाह (अंग्रेजी)	मंटो टू मंटोस्तान : फिल्म एडेप्टेशन ऑफ मंटो फॉर शोर्ट स्टोरीस	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च (यूजीसी द्वारा अनुमोदित), 8 (5), 2019
शम्सुदीन पी (अंग्रेजी)	डिजिटल स्टोरीस एस ए लैंगवेज लर्निंग टूल टू डेवेल्प प्रोडक्टिव स्किलस टू जनरेशन-जेड लर्नर्स : द प्रोस्पेक्ट्स एंड प्रेक्टीस	स्टेडीस इन इंडियन प्लेस नेमस वाल्यूम-40-इश्यू-70-आईएसएसएन : 2394-3114, मार्च 2020
शम्सुदीन पी (अंग्रेजी)	द स्मार्टफोन इंटेरेशन इन टीचिंग इंग्लिश फर यूनिवर्सिटी स्टूडेन्ट्स : द सिगनिफिकेन्स एंड एनालिसिस (अध्याय)	एमर्जिंग ट्रॅंडस इन इएलटी
सुमेरा(अंग्रेजी)	मेटाफिजिकल एनालिसिस ऑफ अलामा इकबाल ‘सितारो से आगे जहान और भी है’	यूनिवर्सल रिव्यू, वाल्यूम VIII, अंक IV, अप्रैल 2019
नौशीन अली (अंग्रेजी)	नीड एंड इंपोर्टेन्स ऑफ एजुटेनमेंट इन इएलटी(अध्याय)	एमर्जिंग ट्रॅंडस इन इएलटी
बनजा तलदी (हिन्दी)	21वीं सदी की महिला कहानीकारों की कहानियों में सामाजिक विषमताएँ	शोध संचार बुलेटिन, जुलाई से सितंबर 2019, आईएसएसएन - 2229-3620
बनजा तलदी(हिन्दी)	21 वीं सदी की महिला कथाकारों की कहानियों में चित्रित स्त्री मनःस्थिति	शोध सरिता, जुलाई से सितंबर 2019, आईएसएसएन-2348-2397
दिलशाद अहमद (हिन्दी)	असगर वजाहत के भीड़तंत्र कहानी संग्रह में व्यक्त सामाजिक यथार्थ	शोध संचार बुलेटिन, जुलाई से सितंबर 2019, आईएसएसएन - 2229-3620

प्रियंका कुमारी (हिन्दी)	समकालीन हिन्दी नाटक का चिंतन स्वरूप	साहित्यसेरु (आईएसएसएन 2249-2372), (वर्ष - 10, इश्यू - 3, कंटिन्यूस इश्यू - 57) मई-जून 2020
प्रियंका कुमारी (हिन्दी)	वैश्विक स्तर पर प्रवासी साहित्य का स्वर	हिन्दी साहित्य और प्रवासी विमर्श, आर्टिकल इन बुक, अप्रैल 2019, (साहित्य संचय - आईएसबीएन 978-93-88011-29-7)
शहेबा खातून(हिन्दी)	अब्दुल बिस्मिल्लाह का (अपरितर आध्यान) उपन्यास में चित्रित सांप्रदायिकता	जूनिख्यात, (आईएसएसएन-2278-4632)
प्रियदर्शिनी बरीक (हिन्दी)	हिन्दी भाषा के विकास में प्रवासी भारतीयों की भूमिका	जूनिख्यात, जनवरी से दिसंबर 2020
अश्वनी कटोच(प्रबंधन एवं वाणिज्य)	एन इकोनोमिक एनालिसिस ऑफ एरिया, प्रोडेक्शन एंड मार्केटिंग ऑफ मेजर हॉर्टिकल्चर क्रॉप्स इन जम्मू एंड कश्मीर	यूजीसी केयर लिस्ट जर्नल समूह-डी जर्नल ऑफ द गुजरात रिसर्च सोसाइटी, 3/10/2019
के अथहर शफियाह (प्रबंधन एवं वाणिज्य)	वूमन इंटरप्रेनरशिप चैलेन्जस इन रूरल एरिया, इन द डिजिटल एरा (अध्याय)	एग्रिकल्चर एंड रूरल डेवल्पमेंट 2020, आईएसबीएन: 978-81-946216-3-8, एसआरएफ प्रकाशन
इरफाज़ अहमद अफ़साना(राजनीति विज्ञान)	शेड्यूल ट्राइब्स ऑफ जम्मू एंड कश्मीर : इस्यूस एंड चैलेन्जस (चैप्टर)	पॉलिटिकल पार्टीसिपेशन ऑफ ट्राइब्ल वूमन इन पंचायती राज सिस्टम: ए केस स्टेडी ऑफ डिस्ट्रिक्ट पूंछ इन जम्मू एंड कश्मीर
शकील अहमद (लोक प्रशासन)	ई-गवर्नेंस एंड द फिनेनशियल मैनेजमेंट इन मुनिसिपल बॉडिस, एन ओवर व्यू(चैप्टर)	ई-गवर्नेंस, ए न्यू ऐज टूल फॉर 21 सैंक्रान्ति चैलेंजस, 2020, नवयुग बुक इंटरनेशनल
पीरज़ादा शोएब अमीन परसा(लोक प्रशासन)	रोल ऑफ आईसीटी इन डिज़ेस्टर मैनेजमेंट(चैप्टर)	ई-गवर्नेंस, ए न्यू ऐज टूल फॉर 21 सैंक्रान्ति चैलेंजस, श्री कृष्ण देवराय यूनिवर्सिटी, अनंतपुर 2020
शकील अहमद(लोक प्रशासन)	ओवरव्यू ऑफ जी-गवर्नेंस मॉडलस, चैलेन्जस एंड ए वे फॉर्मर्ड(चैप्टर)	ई-गवर्नेंस, ए न्यू ऐज टूल फॉर 21 सैंक्रान्ति चैलेंजस, श्री कृष्ण देवराय यूनिवर्सिटी, अनंतपुर 2020
शकील अहमद(लोक प्रशासन)	इमैक्ट ऑफ कम्यूनिकेशन ब्लॉकेड इन जम्मू एंड कश्मीर एंड इटस चैलेंजस	अबर हेरिटिज वाल्यूम.68, इश्यू 1, जनवरी 2020
शकील अहमद(लोक प्रशासन)	ई-गवर्नेंस इन जम्मू एंड कश्मीर विथ स्पेशल रिफ्रेन्स टू ई-गवर्नेंस प्रोजेक्ट, खिदमात सेन्टर	अबर हेरिटिज वाल्यूम.68, इश्यू 1, जनवरी 2020
अफ़साना एवं सलीम खान सह-लेखक, (समाज कार्य)	नीओनेटल मॉर्टेलिटी, ब्रेस्टफ़ीडिंग प्रेक्टिसिस एंड पॉपूलर कोमन सेन्स	जर्नल ऑफ ब्रेस्टफ़ीडिंग रिव्यू, 27(2), जुलाई 2019
अबुल सलीम खान, सह-लेखक,(समाज कार्य)	एमएसडब्ल्यूई-007 इंटरनेशनल सोशल वर्क(चैप्टर)	सोशल वर्क एजूकेशन: ए डिबेट ऑन इनडिजिनाइजेशन वर्सेस इंटरनेशनलाइजेशन
सलेहा बेगम (महिला शिक्षा)	स्टेट्स ऑफ इंडियन वूमन-जेंडर इश्यू एंड चैलेंजस	जर्नल ऑफ द गुजरात रिसर्च सोसाइटी, वाल्यूम: 21, इश्यू नं.:5 , आईएसएसएन: 0374-8588, अक्टूबर 2019
कतलगा, अथर सइमा (महिला	द इंटेन्सिटी ऑफ द फार्मसी सूअसाइड्स इन	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च एंड

(शिक्षा)	द डिस्ट्रिक्ट ऑफ अनंतपुरम, आंध्र प्रदेश	एनालिटिकल (आईजेआरएआर), 14-02- 2020
समीरा बानो (मानू महिलाओं के लिए कला एवं विज्ञान कॉलेज)	जम्मू कश्मीर के असरी उर्दू अफसानों में तनीसियात के असरात	उर्दू रिसर्च जर्नल, दिल्ली, वाल्यूम/इश्यू नं.:21, जनवरी से मार्च, 2020
बीबी तकबीर सलाती(अंग्रेजी, लखनऊ कैम्पस)	इूअलिज़म ऑफ मौर्निंग : मंटो काली शल्वार	अकाडेमोस, 2020, फरवरी 1 2020
मरियम परवीन(डॉ. हुमा याकूब के साथ सह लेखक)(अंग्रेजी, लखनऊ कैम्पस)	सबवर्टिंग द जनरे : एन एक्सप्लोरेशन ऑफ किशवर देसाई फेमनिस्ट डिटेक्टिव नॉवेल्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ इंग्लिश लैंगवेज, लिट्रेचर इन हयूमैनिटीस, जुलाई 2019
अतहर हुसैन(उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	मुश्ताक अहमद यूसुफी का तसरूफ ए अलफ़ाज़ वा तारीफ निगारी	फ़िक्र ओ नज़र, आईएसएसएन:2347- 3401, इश्यू नं.:56, जून- 2019, अलीगढ़
अतहर हुसैन(उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	जमील मेहदी की शख्सियत हफ़ीज़ नोमानी के हवाले से	उर्दू क्लाटरली अकादमी, अंक सं.:17, अक्टूबर से दिसंबर 2019, लखनऊ
अतहर हुसैन(उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	अफसाना मारगीर एक मुत्ताला	उर्दू क्लाटरली, अंक सं.:16, अप्रैल 2019 से जून 2019 अकादमी लखनऊ
अतहर हुसैन(उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	रिव्यू ऑन शम्सुरहमान फ़ारूकी अदीब व दानिशवर	गालिब नामा, आईएसएसएन:2582- 5658, जुलाई से सितंबर 2019
मोहम्मद सईद अख्तर (उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	मुताला ए जलाल और जमील जलबी	कौमी ज़बान, अंक सं.:91, अक्टूबर 2019
मोहम्मद सईद अख्तर (उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	रिव्यू ऑन बाज़दीद ए हरम	एवान ए उर्दू दिल्ली, आईएसएसएन 2321-2888, अंक सं.:33, अक्टूबर 2019
मोहम्मद सईद अख्तर (उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	तौकित नय्यर मसूद	उर्दू क्लाटरली, अकादमी, लखनऊ, अंक सं.:16, अप्रैल 2019 से जून 2019,
शाहिद हबीब, (उर्दू, लखनऊ कैम्पस)	रेडिया की दुनिया का गौहर ए ताबदार : शिफत अली सिद्दिकी	उर्दू दुनिया, वाल्यूम: 21 अंक: 08, अगस्त 2019, एनसीपीयूएल, नई दिल्ली
शाहिद हबीब,(उर्दू लखनऊ कैम्पस)	रिव्यू ऑन ज़मीन से बिछडे लोग	आइवान ए उर्दू, नई दिल्ली, वाल्यूम: 33 अंक :11, मार्च 2020, दिल्ली उर्दू अकादमी
मोहम्मद शफ़ीक (उर्दू लखनऊ कैम्पस)	रिव्यू आर्टिकल ऑन वरक वरक कहानी का एनात	उर्दू दुनिया, वाल्यूम: 31, अंक एन. 10, अक्टूबर 2019, एनसीपीयूएल
राजीव रंजन महतो (अंग्रेजी, लखनऊ कैम्पस)	मैस्क्यूलिन, फेमनिन एंड प्लुरल आर्टिकल्स इन कुरमाली एंड देयर रोल इन डेटरमाइनिंग द नंबर एंड जेंडर ऑफ द वर्ब	क्रीरीस इन द स्ट्रक्चर ऑफ लैंगवेज़, कॉफेन्स-आईसीओएलएसआई-40, प्रकाशक : सीआईआईएल, मैसूर (कॉफेन्स प्रोसीडिंग)
अतहर हुसैन(उर्दू लखनऊ कैम्पस)	तौकित शरीब रुदालवी (अध्याय)	नज़र ए शरीब
शाहीद हबीब (उर्दू लखनऊ कैम्पस)	हयातुल्लाह अंसारी के अफसाने और हकूक ए इंसान के मसाइल (अध्याय)	हयातुल्लाह अंसारी और अफसानवी अदब
मूसी रज़ा(लखनऊ कैम्पस)	प्रो. शरीब रुदालवी की अदबी खिदमात : एक जायज़ा(अध्याय)	नज़र ए शरीब

छात्रों का प्लेसमेंट

2019-2020 के दौरान मानू के छात्रों के प्लेसमेंट का विवरण इस प्रकार है :

छात्रों के नाम	पाठ्यक्रम का अनुशीलन तथा विभाग/कॉलेज का नाम	संगठन/संस्थान का नाम जहां स्थापित(प्लेसड)
साईनुल आबिद के के	अरबी	वर्डक्राफ्ट ट्रांसलेशन सर्विस
निसामुद्दिन चोलाइल	अरबी	अमेज़न डेवलेपमेंट सेन्टर प्राइवेट लिमिटेड
डॉ. मो अब्दुल अलीम	अरबी	मानू, डीडीई
डॉ. मो शम्सुद्दिन	अरबी	मानू
डॉ. आसिफ लईक़	अरबी	मानू
मुस्तफ़िज़ शरीक़	अरबी	दुराल टेकनॉलोजीस
नज़मल अशरफ	अरबी	एमाज़ॉन डेवलेपमेंट सेन्टर प्राइवेट लिमिटेड
निसामुदीन	अरबी	अमेज़न
डॉ. मो शम्सुद्दिन	अरबी	मानू
डॉ. मो अब्दुल अलीम	अरबी	मानू
मो कमर	अरबी	अमेज़न
मो सदात अली	अरबी	अमेज़न
मोहम्मद फ़र्इक़	अरबी	अमेज़न
मोहम्मद आमिर	अरबी	अमेज़न
मोहम्मद सलहुद्दिन	अरबी	अमेज़न
मो जुबैर अहमद	अरबी	अमेज़न
मो मोहसिन	अरबी	अमेज़न
मुहम्मद बदुरुद्दिन के	अरबी	अमेज़न
मुहम्मद उनेस	अरबी	अमेज़न
तनवीर आलम	अरबी	अमेज़न
अब्दुल रउफ़ ई	अरबी	अमेज़न
शाहिद जमाल	अरबी	अमेज़न
मोहम्मद गुफ़रान अहमद	अरबी	अमेज़न
मो शहबाज़ अख्तर	बी.टेक., सीएसआईटी	टीसीएस
अताउर रहमान	बी.टेक., सीएसआईटी	टीसीएस
रफ़ीक आज़म अंसार	बी.टेक., सीएसआईटी	इर्वान प्र.लि.
अब्दुल शमीम	बी.टेक., सीएसआईटी	विरतुसा
मोहम्मद उमर	बी.टेक., सीएसआईटी	यश टेकनोलॉजी
मो. जान निसार अख्तर	बी.टेक., सीएसआईटी	इर्वान प्र.लि.
मो. मेहदी हसन	बी.टेक., सीएसआईटी	टीसीएस
मोहम्मद मिनसार	बी.टेक., सीएसआईटी	नेवर्क इंजीनियर, हैदराबाद
मो ज़याउर रहमान	बी.टेक., सीएसआईटी	विप्रो
मो इरफान ख़ान	बी.टेक., सीएसआईटी	टीसीएस
आसिद हसन	बी.टेक., सीएसआईटी	सेल्स मार्केटिंग, सिंकंदराबाद
शकील	शिक्षा, हैदराबाद	लेक्चरर, सरकारी डिग्री कॉलेज
आएशा तरबूम	शिक्षा, हैदराबाद	टीचिंग, कोथा कोटा मंडल जिला (वनापर्थी)
मो. मुजाहेदुल इस्लाम	शिक्षा, हैदराबाद	सहायक ब्लॉक टीचर, एम/एस झाजिहात उर्दू, विहार
अबूबकर सिद्दिकी	शिक्षा, हैदराबाद	सहायक अध्यापक, सीतामर्तिं विहार)
मो मोइज़ुदीन तवीब	शिक्षा, हैदराबाद	टीज़ीटी उर्दू, टी मैरीस संगारेड्डी
दानिश नदिम	शिक्षा, हैदराबाद	सहायक प्रोफेसर, मानू डीडीई, हैदराबाद

हजिरा तय्यबा	शिक्षा, हैदराबाद	अध्यापक, विकाराबाद जिला, तेलंगाना
मोहम्मदी बेगम	शिक्षा, हैदराबाद	अध्यापक, महबूबनगर
मो सफवान	शिक्षा, हैदराबाद	अध्यापक विहार
असमा सुल्ताना	शिक्षा, हैदराबाद	अध्यापक, सुरारम
शकील	शिक्षा, हैदराबाद	अनुबंध सहायक प्रोफेसर, सरकारी कॉलेज
मो इमाम हुसैन	शिक्षा, हैदराबाद	अध्यापक (निजी)
मो मोदब्बिर हुसैन	शिक्षा, हैदराबाद	पश्चिम बंगाल माध्यामिक शिक्षा बोर्ड
निखत बानू	शिक्षा, हैदराबाद	पश्चिम बंगाल सरकार
मो. जहांगीर आलम	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो.नेजामुद्दिन	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ/टीईटी पास
मो.रब्बानि	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो.संजुर आलम	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	एच एम निजी स्कूल
मो.शहबाज़ आलम	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो.जमशेद	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल
रोमान तबस्सुम	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अनुबंध अध्यापक, सरकारी स्कूल
शेख अनवर	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	निजी नौकरी
मो.खुर्शीद इकबाल	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल, विहार
शेख मो.ज़ेया	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल
तबर्क हुसैन	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	निजी कम्पनी, दिल्ली
मो.मतिउर रहमान	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अध्यापक, सरकारी मदरसा, विहार
मो. असलम ज़ुलकरनेन	बी.एड. सीटीई. औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल
महेनूर इकबाल	एम.टेक.	महिन्द्रा
मो.ज़ाहिद	एम.टेक., सीएसआईटी	मानू पॉलिटेक्निक कटक
मोहम्मद रशिद	एम.टेक., सीएसआईटी	मानू, सीएसआईटी
मुनीरा फ़तिमा	एम.टेक., सीएसआईटी	फ़िनिक्स इफोसिटी प्राइवेट लिमिटेड
मो.शोएब आलम	एम.टेक., सीएसआईटी	ऑपटम ग्लोबल सोल्यूशन्स प्राइवेट लिमिटेड
मो.आलम	एम.टेक., सीएसआईटी	ऑपटम ग्लोबल सोल्यूशन्स प्राइवेट लिमिटेड
अबदुस समद	एम ए फ़ारसी	ग्रोथ प्र.लि.
मो.सलामुद्दिन	एम बी ए	कॉनसेन्ट्रिक्स
ज़िकरुल्लाह	एम बी ए	कॉनसेन्ट्रिक्स
मोहम्मद सलीम	एम बी ए	लक्सट्रिप्पर सर्व को
मोहम्मद शाह फ़ाहद	एम बी ए	कॉग्निज़ेन्ट
मो.रियाज़	एम बी ए	आर बी एल बैंस
मो.मिनहाज सरवर	एम बी ए	आईसीआईसीआई बैंक
अतीक अहमद	एम बी ए	ब्लू स्टार सर्विस सेन्टर
मो.ज़हिरुल हसन	एम बी ए	रिलाइन्स
मो.दानिश रज़ा	एम बी ए	कॉनसेन्ट्रिक्स (गूगल)
ताहिर हबीब	एम बी ए	अशोक लेलैंड
ज़फ़र अहमद	एम बी ए	सीटीएस
मो. काशिफ़	एम बी ए	जेनपैक्ट
मो. अदिल	एम बी ए	जेनपैक्ट(फैसबुक)
मोहम्मद शाहनवाज़	एम बी ए	आईसीआईसीआई
खैरुल बशर	एम बी ए	फैनस टेकनोलॉजीज प्र.लि.
फ़हद खान	एम बी ए	ग्रोथ प्र. लि.
शेख मुज़म्मिल खान	एम बी ए	ग्रोथ प्र. लि.

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

वसीम अहमद खान	एम बी ए	ग्रोथ प्र. लि.
अर्शी एजाज़	एम बी ए	ग्रोथ प्र. लि.
मो. सलाहुद्दिन	एम बी ए	कॉनसेन्ट्रिक्स
मो. रहमतुल्लाह	एम सी ए	मानू सीआईटी
मो. अमान	एम सी ए	इंट्रेनर, टेक्निकल ट्रेनिंग
वाजिद हुसैन	एम सी ए	अमेज़न डेवलेपमेंट सेंटर प्र.लि.
अताउर रहमान सिद्दिकी	एम सी ए	निजी आईटी कम्पनी, हैदराबाद
गुलाम नईमुद्दिन	एम सी ए	निजी आईटी कम्पनी, लखनऊ
मो.वकिल अहमद	एम सी ए	निजी आईटी कम्पनी, हैदराबाद
अर्शी एजाज़	एम सी ए	महिन्द्रा
अब्दुल सोहेल	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
सैयद ताहिर	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
मो.जहांगीर	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
शेख मज्जहरुद्दिन	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
सैयद इमरान	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
जमील सोफी	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
सैयद अहमद	मानू आईटीआई	कार्वी फोर्ड सर्च प्राइवेट लिमिटेड- हैदराबाद
मो.असिफ़	मानू आईटीआई	अहलादा इंजीनियरिंग प्राइवेट लिमिटेड, हैदराबाद
इंकेसर अहमद	मानू आईटीआई	की टेक्नीकल इंटरनेशनल(कज़रौनी)-कंतर
समी अरबाज़	मानू आईटीआई	की टेक्नीकल इंटरनेशनल(कज़रौनी)-कंतर
कमाल अशरफ़	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
जमिल अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
शाहब शकील	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अकिब जमाल	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
उबैदुल्लाह	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
उमर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
एहसान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अबू बकर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
तूरुल्लाह रहमानी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
तविश	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो.शफ़ी अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो.ज़किर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
इफ्तेखार अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
आमिर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
रजिउल्लाह रज़ा	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
शफ़ायत	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
दानिश इकबाल	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
तबरेज़ अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
अबूजर गफ़कारी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
तबरेज़ अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार

अफ़्ज़ल करीम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
खालिद रशीद मङ्गी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
उबैदुल्लाह शाहिद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
कमाल हसन	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. मुस्तफ़ा	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. सलमान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
जमाल नबी खान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अमीर अख्तर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मुदासिर हयात	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अमीन रजा	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. चांद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
शाहिद हुसैन	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
महताब नाज़मी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
महताब आलम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अफ़रोज़ अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. इरफ़ान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. मोज़म	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अमज़द	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अनास जमाली	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
शाहिद रज़ा	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
ज़ायफ़ी आलम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. इरफ़ान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
अमरजीत कुमार	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. नईम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
वसीम अकरम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. फरहान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. शमशेर आलम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. नाहिद जमाल	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. मोकर्म	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. रिज़वान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
सैयद महवूब रज़ा सबरी	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
शरीक अनवर	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
मो. ज़फरुल्लाह	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
दानिश अंसारी	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
हशमुद्दिन फ़रीदी	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
मनसूर आलम	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार
शमशाद आलम	मानू पॉलीटेक्निक	कानूनगो, बिहार सरकार

नौखेज़ आलम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. रहमत रनरेज	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. कैसर अली	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
ज़रताब आलम	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो.ज़ीशान	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. आरिज़	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. सनावर	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. गलिब अंसारी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
राशिद अंसारी	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. एजाज़	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
रज़ी अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	अमीन, बिहार सरकार
मो. सफ़ीर आलम	मानू पॉलीटेक्निक	रेडियंट एप्लाइसेस एंड इलैक्ट्रॉनिक्स प्राइवेट लिमिटेड
रिज़वान अहमद	मानू पॉलीटेक्निक	यूनिवर्सल टेलीकॉम इंडिया प्राइवेट लिमिटेड
मोहम्मद शाजाद	मानू पॉलीटेक्निक	सोलासता(एसओएलएसटीए)
मो. तल्हा अब्बासी	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व रेडियो चारमीनार 107.8 एफ एम
मोहम्मद रहमान पाशा	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
अमीर खुसरो	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
मो. नजिबुल्ला अंसारी	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
अल्तमश अदील	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
मो. इरफ़ान	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
मुशीरा	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व ईटीवी भारत
मोहम्मद इकबाल लोन	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व कोगनिज़ेट
नज़ाकित अली	एम.ए(पत्रकारिता जनसंचार)	व रेडियो चारमीनार 107.8 एफ एम
डॉ. मो ज़िशान	पीएच.डी (पत्रकारिता व जनसंचार)	आईटीएम विश्वविद्यालय
नूरुल अली ख़ान	समाज कार्य निष्णात	काएवल्या फाउन्डेशन, झुनझुनु
मो. अबसार	समाज कार्य निष्णात	काएवल्या फाउन्डेशन, झुनझुनु
मोहम्मद अशगल ख़ान	समाज कार्य निष्णात	काएवल्या फाउन्डेशन, झुनझुनु
मोहम्मद अरमान	समाज कार्य निष्णात	काएवल्या फाउन्डेशन, झुनझुनु
शबीहा शाहीन	समाज कार्य निष्णात	ग्रामीण विकास सेवा समिति, बस्ति, उत्तर प्रदेश
मोहम्मद फ़ुरकान	समाज कार्य निष्णात	सफा सोसाइटी, हफ़ीज़पेट, हैदराबाद
अब्दुल ख़य्यूम अतीक	समाज कार्य निष्णात	सफा सोसाइटी, मेहदीपट्टनम, हैदराबाद
मो.अविद ख़ान	समाज कार्य निष्णात	एनएएसवीआई, नई दिल्ली

इसरार अली	समाज कार्य निष्णात	जेनपैकट, हैदराबाद
अरीब अख्तर	समाज कार्य निष्णात	बड़ी 4 स्टेडी, नई दिल्ली
अब्दुल मलिक खान	समाज कार्य निष्णात	बड़ी 4 स्टेडी, नई दिल्ली
नज़ारा खातून	समाज कार्य निष्णात	दिपालया, नई दिल्ली
दानिश	समाज कार्य निष्णात	एसोसिएशन फर हॉलिस्टिक डेवलेपमेंट ऑफ चिल्ड्रन, नई दिल्ली
मोहम्मद नदीम	समाज कार्य निष्णात	ओम प्रकाश नेटवर्क ऑफ पीपल लिविंग विथ एचआईवी एंड एड्स
मो. जहांगीर आलम	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो.नेज़ामुद्दिन	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ / टीईटी पास
मो. रब्बानी	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो. संजूर आलम	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	एच एम प्रवेट स्कूल
मो. शाहबाज आलम	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	कोचिंग कक्षाएँ
मो. जमशेद	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल
रोमाना तबस्सुम	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अनुबंध अध्यापक, सरकारी स्कूल
सलीक अनवर	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	प्राइवेट नौकरी
मो. खुर्शिद इकबाल	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल, विहार
शेख मो ज़ेया	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल
तवारक हुसैन	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	प्राइवेट कम्पनी, दिल्ली
मो. मतिउर रहमान	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अध्यापक, सरकारी मदरसा, बिहार
मो.असलम जुलकामन	बी.एड. सीटीई औरंगाबाद	अध्यापक, निजी स्कूल

5. अकादमिक संवर्धन एवं योगदान

संकाय के संवर्धन और विश्वविद्यालय की प्रगति में उनके योगदान को वास्तव में उनके अनुसंधान परियोजनाओं, प्रकाशनों और अनुसंधान कार्यक्रमों के संदर्भ में मापा जा सकता है। 2019-2020 के दौरान मानू संकाय की परियोजनाएं तथा प्रकाशनों का विवरण नीचे दिया गया है :

संकाय परियोजनाएं

संकाय का नाम	शोध परियोजना का शीर्षक	निधीयन एजेंसी
प्रो.मोहम्मद फरियाद एमसीजे	सोशल लीडरशिप फॉर चैंज	यूनिसेफ
डॉ. परवीन जहान जीव विज्ञान	मॉलेक्यूलर एनालिसिस ऑफ प्रोमिसिंग इम्यूनोरेगुलेटरी पाथवे इनवाल्वड इन रिकरंट प्रेग्नेनसी लॉस	आईसीएमआर
डॉ. शबाना अशरफ सीटीई भोपाल	इफेक्ट ऑफ टेकनॉ-पेडागोगी ऑन कोर्सिंग स्ट्रैटजी, स्टेडी हैबिट्स एंड एकादमिक परफर्मेंस ऑफ मदरसा स्टूडेन्ट्स एट सेकेन्ड्री लेवल	आईसीएसएसआर
प्रो.सलमा अहमद फारूकी एचकेसीडीएस	जेंडर सेन्सिटाइजेशन एंड ट्रेनिंग ऑफ टीचरस फॉर अंडरप्रिविलेजड चिल्ड्रन	यूएस स्टेट डिपार्टमेंट
प्रो.सलमा अहमद फारूकी एचकेसीडीएस	सोशियो-कल्वर्ल एस्सिमिलेशन एंड क्रिएशन ऑफ नेटिव आइडेन्टिटी श्रू फूड प्रेक्टिसस	यूनाइटेड स्टेट्स- इंडिया एजूकेशनल फाउंडेशन(यूएसआईईएफ) यू.एस. स्टेट डिपार्टमेंट
डॉ.शेख कमरुद्दीन प्रबंधन एवं वाणिज्य	इम्पैक्ट ऑफ ऑर्गनिज़ेशनल क्लाइमेट ऑफ पॉलिस	आईसीएसएसआर, आईएमपीआरईएसएस

	पर्सनल इन हैदराबाद सिटी एन एपिरिकल स्टेडी	
श्री. जमील अहमद सीएस व आईटी	नेशनल लेवल ट्रेनिंग प्रोग्राम : इन-हाउस शोर्ट टर्म ट्रेनिंग/एफडीपी प्रोग्रामस फर फैक्टरी/यूजी/पीजी डॉक्टरल स्टूडेन्ट्स ऑफ टू वीक्स ड्यूरेशन	एफ डी पी
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी फ़ारसी	मौलाना आज़ाद की शायराना बसीरत	एनसीपीयूएल
डॉ.नौशाद हुसैन शिक्षा व प्रशिक्षण	इम्पैक्ट ऑफ पर्सनल वेल्यूस एंड पर्सनैलिटी ट्राएट्स ऑन एकादिमिक एचीवमेंट : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ मदरसा एंड गवर्नमेंट एलमेन्टरी स्कूल स्टूडेन्ट्स	आईसीएसएसआर
डॉ.राहत हयात, सीटीई नूह	सर्चिंग द ट्रेजेक्ट्र फॉर एंपावरमेंट : एक्सपलोरिंग द मीक वाइसस ऑफ मियो गर्ल्स ट्रूवर्डस स्कूलिंग फॉर चेंज	बनारस हिन्दू विश्वविद्यालय

संकाय प्रकाशन : शोध पत्र/ लेख

1 अप्रैल 2019 से 31 मार्च 2020 तक संकाय द्वारा शोध पत्र, लेख और पुस्तकों में अध्यायों का प्रकाशन नीचे प्रस्तुत किया गया है :

संकाय का नाम	शोध पत्र/लेख का शीर्षक	प्रकाशन का विवरण
कंप्यूटर विज्ञान तथा सूचना प्रौद्योगिकी विभाग		
अब्दुल वाहिद	मोबाइल कॉम्प्लेक्स फैक्टर्स : एन एप्रोच फॉर द प्रिडिक्शन ऑफ मोबाइल साइज़ पैरामीटर्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेंट टेक्नोलॉजी एंड इंजीनियरिंग, 2019
अब्दुल वाहिद	सेटेन्स अलाइनमेंट फॉर इंगिलिश उर्दू लैंगवेज	जर्नल ऑफ डिसक्रिट मैथमैटिकल साइंस एंड क्रिप्टोग्राफी, 2019
अब्दुल वाहिद	सिक्वेन्स जेनरेशन फॉर लर्निंग : ए ट्रांसफॉरमेशन फ्रम पास्ट टू फ्यूचर	द इंटरनेशनल जर्नल ऑफ इंफर्मेशन एंड लर्निंग टेक्नोलॉजी, 2019
अब्दुल वाहिद	रिवाइस्ड एप्रोच फॉर द प्रिडिक्शन ऑफ फंगक्षनल साइज़ ऑफ मोबाइल एप्लिकेशन	अप्लाइड कंप्यूटिंग एंड इन्फॉर्मेटिक्स, 2019
प्रदीप कुमार	ए सिस्टेमैटिक लिट्रेचर रिव्यू ऑन कार्डिओवस्क्यलर डिसऑडर आइडेन्टिफिकेशन यूजिंग नालेज माइनिंग एंड मशीन लर्निंग मैथडस	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेंट टेक्नोलॉजी एंड इंजीनियरिंग, वाल्यूम : 10, इश्यू : 2, 16.04.2019
प्रदीप कुमार	एन इफिशन्ट जिरो-नालेज प्रूफ बेस्ड आईडेन्टिफिकेशन स्किम फॉर सेक्योरिंग सॉफ्टवेयर डिफाइन्ड नेटवर्क	सकेलेबल कंप्यूटिंग : प्रेक्टिस एंड एक्सपीरियंस, वाल्यूम: 20, इश्यू: 1, 03.09.2019
अहमद तल्बा सिद्दिकी	सोशल मीडिया डाटा ऐनलिटिक फ्रेमवर्क फॉर डिज़िस्टर मैनेजमेंट	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ कंप्यूटर साइंस एंड इंजीनियरिंग, 2019
जमील अहमद, मोहम्मद उमर, खलील अहमद	एईएस एंड एमक्यूटीटी बेस्ड सेक्योरिटी सिस्टम इन द इंटरनेट ऑफ थिंग्स	रिसेंट पैटेन्ट ऑन इंजीनियरिंग, 2020
खलील अहमद	इन्क्रीस्ट पीएसएनआर विथ इम्प्रूवड डीडब्ल्यूटी डिजिटल वाटरमार्किंग टेक्नीक	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ इनोवेटिव कंप्यूटिंग एंड एप्लिकेशन, 2019
खलील अहमद	मिक्स नेटवर्क्स : इग्ज़िस्टिंग सिनोरियो एंड फ्यूचर डाइरेक्शनस ऑन सिक्युरिटी एंड प्राइवेसी	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेंट टेक्नोलॉजी एंड इंजीनियरिंग, 2020
खलील अहमद	इफिशन्ट इविक्ट पॉलिसी फॉर प्राफिट	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ इंफर्मेशन टेक्नोलॉजी, 2019
मोहम्मद इस्लाम	ए ब्रिफ ऑवर व्यू ऑफ डेवलेपिंग कान्वलूशनल न्यूरल नेटवर्क यूजिंग जेनेटिक एल्गोरिदम	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ कंप्यूटर साइंस एंड इंजीनियरिंग, 2019
मोहम्मद इस्लाम	मशीन लर्निंग फॉर डेंगू आउटब्रेक प्रिडिक्शन : ए	इफोमैटिका, 2019

	पर्फॉर्मेंस इवेल्यूएशन ऑफ डिफरेंट प्रोमिनेन्ट क्लासिफायरस	
मोहम्मद उमर, खलील अहमद	लोड स्टेट्स इवेल्यूएशन फॉर लोज बैलेंसिंग इन डिसट्रिब्यूटेड डाटाबेस सर्वर्स	3 सी टेकनोलॉजिया, 2019
मोहतेशाम पाशा कादरी	क्लैसफिकेशन एंड प्रडिक्शन ऑफ स्टूडेन्ट्स एकेडमिक पर्फॉर्मेंस यूजिंग मशीन लर्निंग : ए रिव्यू	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ कंप्यूटर साइंस एंड इंजीनियरिंग, 2019
मुकीम अहमद	ए वेब-बेस्ड फ्रेमवर्क फर क्लैसफिकेशन एंड इंटिग्रेशन ऑफ न्यूज अर्टिकल्स बिग डाटा यूजिंग ऑन्टोलाजी	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेप्ट टेकनोलॉजी एंड इंजीनियरिंग, 2019
मुकीम अहमद	इलेक्शन प्रडिक्शन यूजिंग बिग डाटा एनलिटिक-ए सर्वे	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेप्ट टेकनोलॉजी एंड इंजीनियरिंग, 2019
मुकीम अहमद	एक्सप्लोरिंग द पावर ऑफ सोशल मीडिया इन इलेक्शन प्रिडिक्शन	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ कंप्यूटर साइंस एंड इंजीनियरिंग, 2019
मुकीम अहमद	प्रिडिक्शन ऑफ ट्रेन डिले इन इंडियन रेलवे थ्रू मशीन लर्निंग टेक्नीक्स	रिसेप्ट एडवांस इन कंप्यूटर साइंस एंड कम्युनिकेशन, 2019
मुकीम अहमद	ट्रेन डिले एस्टमैशन इन इंडियन रेलवे बाए इन्क्लूडिंग वेदर फैक्टर थ्रू मशीन लर्निंग टेक्नीक्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ कंप्यूटर साइंस एंड इंजीनियरिंग, 2019
तुंगा अरुणधती	स्ट्रीट ट्राफिक फॉरकास्टिंग : ऑनगोइंग एडवांस एंड न्यू चैलेंजस	रिसेप्ट पैटेन्ट ऑन कंप्यूटर साइंस, 2019

शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग

नौशाद हुसैन व तलमीज़ फातिमा नकवी	हाइअर ऑर्डर थिन्किंग वर्सेस लॉवर ऑर्डर थिन्किंग स्किल्स : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ गवर्नमेंट एंड प्राइवेट स्कूलस	आईजेआरएआर, वाल्यूम. 06, इश्यू 02, जून 2019
नौशाद हुसैन व तलमीज़ फातिमा नकवी	इम्पैक्ट ऑफ टाइप ऑफ इंस्टिट्यूशन एंड जैन्डर ऑन पर्सनेलिटी ट्रेट्स ऑफ मदरसा एंड गवर्नमेंट एलमेन्टरी स्कूल स्टूडेन्ट्स	हिस्ट्री रिसर्च जर्नल, वाल्यूम. 05, इश्यू 05, सितंबर-अक्टूबर 2019
नौशाद हुसैन व तलमीज़ फातिमा नकवी	पर्सनल डिस्क्रिमिनेशन एंड मैटल हेल्थ ऑफ द स्टूडेन्ट्स ऑफ मार्जिनलाइज़ेशन ऑफ सोसाइटी इन द इन्स्ट्रूशन ऑफ हायअर लर्निंग	जर्नल ऑफ द गुजरात रिसर्च सोसाइटी, वाल्यूम 21, इश्यू 06, अक्टूबर 2019
नौशाद हुसैन व तलमीज़ फातिमा नकवी	मैगनिटूड ऑफ ट्रैमैटिक एक्सपीरियन्स ऑफ कास्ट बेस्ड ऑन्स्ट्रॉट साइक्लाजिकल टेररिज़म	थिंक इंडिया (क्राटर्ली जर्नल) वाल्यूम 22, अंक 04 अक्टूबर दिसंबर 2019, विचार न्यास फाउंडेशन
अख्तर परवीन व नौशाद हुसैन	रियेक्शन टू फ्रस्ट्रेशन ऑफ एमवीबीएस स्टूडेन्ट्स इन रिलेशन टू सरटेन डेमोग्राफिक वैरिएबल्स	इंफोकरा रिसर्च वाल्यूम 09, इश्यू 02, फरवरी 2020
नौशाद हुसैन व अफाक नदीम खान	टीचरस प्रोफेशनल कमिट्टें : ए मीन टू इम्प्रूव द क्लासिटी ऑफ एजूकेशन	विद्यावार्ता, वाल्यूम 04, इश्यू 34, अप्रैल-जून, 2020 हर्षवर्धन प्रकाशन प्र.लि.
जरार अहमद	तदरीस ज़बाने उर्दू में तरज़ाये तहकीक	उर्दू दुनिया, वाल्यूम 22, अंक 2, फरवरी 2020
जरार अहमद	इस्लामिक पर्सेप्टिव ऑफ एजूकेशन	जर्नलस ऑफ इंफर्मेशन एंड कंप्यूटेशनल साइंस वाल्यूम 9, अंक 10, 2019
जरार अहमद क्रॉस्पान्डिंग ऑथर	ऐटिटूड एंड पर्सेप्शन टूवर्डस ओपेन एंड डिस्टेन्स लर्निंग ऑफ प्रास्पेक्टिव टीचरस ऑफ मानू	जर्नलस ऑफ इंफर्मेशन एंड कंप्यूटेशनल साइंस वाल्यूम 9, अंक 10, 2019
जरार अहमद	उर्दू ज़बान की तदरीस में आईसीटी का इस्तेमाल	उर्दू दुनिया, वाल्यूम 21, अंक 6 जून 2019
समद ताज़े वाडाक़इल एवं मो. मोशाहिद	इन्फ्लूअन्स ऑफ सेल्फ-कॉन्सेप्ट, क्लास रूम एन्वाइरनमेंट एंड परेन्टल इवाल्वमन्ट इन द एकेडमिक एचीवमेंट बॉइस एंड गर्ल्स इन सेकन्डेरी	एजूकेशनल क्लेस्ट : एन इंटरनेशनल जर्नल ऑफ एजूकेशन एंड अप्लाइड सोशल साइंस, वाल्यूम 10, नं.3,

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

	स्कूल	दिसंबर 2019
मो शम्सुद्दिन	मौलाना अबुल कलाम की सहाफाती इंकादियात	उर्दू रिसर्च जर्नल, अंक 22, अप्रैल-जून, 2020
रुबीना	इम्पैक्ट ऑफ को-करिक्यूलर एक्टिविटीस ऑन लीडरशिप ब्लालिटीस ऑफ यूजी स्टूडेन्ट्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ साइंटिफिक रिसर्च एंड इंजीनियरिंग ट्रैडस, वाल्यूम 05, अंक 02. पृष्ठ 384-386, मार्च-अप्रैल 2019
रुबीना	इम्पैक्ट ऑफ पार्टिसेपेशन इन को-करिक्यूलर एक्टिविटीस ऑन एकेडमिक पर्फॉर्मेंस एंड सोशलिटी ऑफ IX क्लास स्टूडेन्ट्स	रिव्यू ऑफ रिसर्च, वाल्यूम 1 - 8 , अंक - 8 , मई - 2019
रुबीना	इम्पैक्ट ऑफ इन्वॉल्मेंट इन सी सी ए ऑन एकेडेमिक अचीवमेंट ऑफ सैकंडरी स्कूल प्यूपल-ए स्टेडी	रिसर्च रिव्यू वाल्यूम 4, इश्यू-5, मई - 2019,
रुबीना	द एफैक्टिवनेस ऑफ पार्टिसिपेशन इन कॉ-करिक्यूलर एक्टिविटीस ऑन एकेडेमिक अचीवमेंट एंड लीडरशिप ब्लालिटीस ऑफ ग्रेड IX स्टूडेन्ट्स : ए स्टेडी	इंटरनेशनल जर्नल फर इन्फोवेटिव रिसर्च इन मल्टीडिसप्लनेरी फील्ड, वाल्यूम - 5, इश्यू - 5, मई - 2019
एस.अब्दुल जब्बार	टीचिंग इन्फोवेशन, राइट नाव : टेकनोलॉजी डिलिवर्स ए न्यु एजुकेशन एंड टीचिंग इम्पैरिटिव	आईजेएआईआर, वाल्यूम 7, इश्यू 3(1) जुलाई सितंबर एसजेओआईएफ
अंग्रेजी विभाग		
गोविन्दया गोदावर्थी एवं एस एम फसिउल्लाह	ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ दलित कैरिक्टरस इन प्रेमचंद द श्रोड एंड बंधुमाधव पाँडजन ब्रेड	स्टेडी इन इंडियन प्लेस नेमस, वाल्यूम 40, इश्यू 50, मार्च 2020
के. नागेन्द्र एवं शम्सुद्दीन पी	डिजिटल स्टोरीज़ एस ए लैंगवेज लर्निंग टूल टू डेवलेप प्रोडक्टिव स्किलस टू जेनरेशन-जेड लर्नर्स: द प्रोस्पेक्टस एंड प्रेक्टिस	स्टेडी इन इंडियन प्लेस नेमस, वाल्यूम - 40-इश्यू-70, मार्च-2020
हिन्दी विभाग		
पठान रहीम खान	मुस्लिम लेखकों की हिन्दी कहानियों में मुस्लिम समाज का आर्थिक संदर्भ	शोध सरिता, वाल्यूम: 06, इश्यू : 22 , अप्रैल 2019 से जून 2019
पठान रहीम खान	मोहम्मद आरिफ़ और नासिरा शर्मा की कहानियों में मुस्लिम समाज	शोध सरिता, वाल्यूम: 06, इश्यू : 23, जुलाई 2019 से सितंबर 2019
पठान रहीम खान	इक्कीसवीं शती के मुस्लिम लेखकों की कहानियों में अभिव्यक्त स्त्री जीवन	शोध संचार बुलेटिन, इश्यू : 9 ,वाल्यूम : 36, अक्टूबर 2019 से दिसंबर 2019
पठान रहीम खान	गुलशेर खान शानी और नासिरा शर्मा की हिन्दी कहानियों में साम्प्रदायिक संदर्भ	शोध संचार बुलेटिन, इश्यू : 9 ,वाल्यूम : 36, अक्टूबर 2019 से दिसंबर 2019
पठान रहीम खान	मुस्लिम लेखक की हिन्दी कहानियों में चित्रित पारिवारिक संदर्भ	भाषा, इश्यू : I ,वाल्यूम : 288, जनवरी 2020 से फरवरी 2020
प्रबंधन एवं वाणिज्य विभाग		
एम ए सिकंदर	एम्प्लोई बेल्फेयर मेशर्ज़ इन सेन्ट्रल पब्लिक सेक्टर एन्टरप्राइज़ (सीपीएसई) : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ सीडब्ल्यूसी एंड एफसीआई	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च एंड ऐन्ट्रिटिकल रिव्यूस, 2019
एम ए सिकंदर	प्रमोशन ऑफ बुकस एंड रीडिंग हैबिट्स अमंग मासेस : ए रोड मैप फर क्रिएटिंग ए रिडिंग कल्चर इन इंडिया	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च एंड ऐन्ट्रिटिकल रिव्यूस, 2019
एम ए सिकंदर	एज ऑफ डिसरपटिव इनोवेशन थ्रु डिजिटल टेकनोलॉजीस इन इंडिया : इश्यूस, चैलेंजस एंड अपॉरचूनिटिस	जर्नल ऑफ ह्यूमन रिसोर्स मैनेजमेंट एंड रिसर्च
एम ए सिकंदर	ओपेन डिस्टेंस लर्निंग सिस्टम : ए क्रिटिकल	एशियन जर्नल ऑफ मैनेजिरियल

મૌલાના આજાદ નેશનલ ઉર્ડુ યૂનિવર્સિટી

	રિફ્લેક્શન ઓન દ ઇશ્યૂસ, ચૈલેંજસ એંડ ઓપોર્ચનિટીસ ઓફ ઓપન એંડ ડ્રાઇવ મોડ યૂનિવર્સિટીસ ઇન ઇંડિયા	સાઇસ, 2019
એમ એ સિકંદર	એચઆરડી કલ્ચર ઇન હાયઅર એજૂકેશનલ ઇન્સિટ્ટ્યુશન ઓફ ઇંડિયા : એન એમ્પિરિકલ સ્ટેડી। ટેસ્ટ ઇંજીનિયરિંગ એંડ મૈનેજમેન્ટ	ટેસ્ટ ઇંજીનિયરિંગ એંડ મૈનેજમેન્ટ, 2020
સૈયદ ખાજા સફિયુદ્દિન	ઇસ્પેક્ટ ઓફ ઓફિયપન્સી રેશઓ ઓન ઇન્સોલ્વન્સી પ્રિડિક્ષન- એ સ્ટેડી ઓફ સ્લેક્ટ સિવિલ એવિએશન કમ્પનીસ ઇન ઇંડિયા	થિંક ઇંડિયા જર્નલ વાલ્યુમ.22, અંક.10, નવંબર 2019
સૈયદ ખાજા સફિયુદ્દિન	પૈસેન્ઝર લોડ ફૈક્ટર એંડ ફિનૈશલ હેલ્થ- એ સ્ટેડી ઓફ સ્લેક્ટ એયરલાઇન કમ્પનીસ	થિંક ઇંડિયા જર્નલ વાલ્યુમ.22, અંક.10, નવંબર 2019
મો. રશિદ ફારૂકી	પર્ફોર્મન્સ એવૈલ્યુએશન ફર કામ્પટિન્સી ઓફ બેંક ટેલીમર્કેટિંગ પ્રિડિક્ષન યૂઝિંગ માઇનિંગ ટેકનીકસ	ઇન્ટરનેશનલ જર્નલ ઓફ રિસેન્ટ ટેકનોલોજી એંડ ઇંજીનિયરિંગ 8(2) 2019
મો. રશિદ ફારૂકી	ઇફેક્ટિવ્સ ઓફ-સીઆરએમ ઇન કમર્શિયલ બેંક : એ રિબ્યુ	જર્નલ ઓફ રિબ્યુ, 8(8) 2019
મો. રશિદ ફારૂકી	મૈનેજમેન્ટ ફંક્ષન : એ મૈકનિજમ ફોર ઇન્ટરપર્સનલ ટ્રસ્ટ અમાંગ કોલેજ પ્રિન્સપલસ	ઇંડિયન જર્નલ ઓફ અપ્લાઇડ રિસર્ચ, 9(4) 2019
જનસંચાર એવં પત્રકારિતા વિભાગ		
મેરાજ અહુમદ મુબારકી	નોટ ઓન માઇ પ્લેટ! મૈપિંગ દ ટ્રાજેક્ટ્રી ઓફ દ મીટ ફૂડ કલ્ચર ઓફ હિન્દી સિનેમા	સોશલ સેમિયોટિક્સ, વાલ્યુમ 30. ઇશ્યૂ નં. 2, 8 જનવરી 2020 (ઓનલાઇન), રોટલેઝ- ટેલર એંડ ફ્રાંસિસ
મેરાજ અહુમદ મુબારકી	વાંડી, મૈસ્ક્યુલિનટી એંડ દ મેલ હીરો ઇન હિન્દી સિનેમા	સોશલ સેમિયોટિક્સ વાલ્યુમ 30. ઇશ્યૂ નં. 2. રોટલેઝ- ટેલર એંડ ફ્રાંસિસ
ગણિત વિભાગ		
ખાજા મોઇનુદ્દીન	ઓન ફર્જી જીપીઆરડબલ્યુ-ક્લોઝ સેટ્સ ઇન ફર્જી	જર્નલ ઓફ દ ગુજરાત રિસર્ચ સોસાઇટી વાલ્યુમ 21, ઇશ્યૂ 14, નવંબર 2019.
અફરોઝ	ડીનાંયાંજિંગ ઓફ ઇલૈક્ટ્રોકાર્ડિયોગ્રામ બેસ્ડ ઓન નોર્મ પૈરામીટર યૂઝિંગ વેવલેટ પૈકેટ ટ્રાંસફોર્મ	ઇન્ટરનેશનલ જર્નલ ઓફ ઇંજીનિયરિંગ એંડ ઇડવાંડ ટેકનોલોજી (આઈજેઈએટી), વાલ્યુમ-9 ઇશ્યૂ-1, અક્ટૂબર 2019
ભૌતિકી		
રિઝવાન ઉલ હક અંસારી	માડફાઇડ થિયોરી ઓફ ગ્રેવિટી એંડ ક્લસ્ટરિંગ ઓફ મલ્ટી-કમ્પોનેન્ટ સિસ્ટમ ઓફ ગૈલક્સી	દ યુરોપિયન ફિજિકલ જર્નલ 07-09-2019
લોક પ્રશાસન વિભાગ		
કનીઝ જેહરા	ગ્રીન માર્કેટિંગ	કેએપ્રી, દિસંબર 2019.
અહુમદ રજા	દ 2020 દિલ્લી વર્ડિક્ટ	ઇકોનોમિક એંડ પોલિટિકલ વિકલી, વાલ્યુમ. 55, ઇશ્યૂ 8.22 , ફરવરી 2020
અહુમદ રજા	પોલિટિકલ ઇન્ટરપ્રેશન ઓફ ટ્રમ્પસ ઇંડિયા વિજિટ : ડિપ્લોમેસી વિયોંડ અન્ડસ્ટૈન્ડિંગ	ફન્ટીર, ફરવરી 2020
અહુમદ રજા	પર્સેપ્ટિવ ફ્રમ યૂફી ગવર્મેન્ટ નેમ એંડ પોસ્ટર	ફન્ટીર, માર્ચ 2020
સમાજ કાર્ય વિભાગ		
મો શાહિદ (સહ લેખક)	નીઓનેટલ માર્ટેલિટી, બ્રસ્ટફિલ્ડિંગ પ્રેક્ટિસ એંડ પોપુલર કોમન સેન્સ	બ્રસ્ટફિલ્ડિંગ રિબ્યુ, વાલ્યુમ. 27, ઇશ્યૂ 2, જુલાઈ 2019
ઉર્ડુ વિભાગ		
શમ્સુલ હુદા	ગાઝી મિયાં ઔર આવામી અદ્વા	સબરસ, વાલ્યુમ- 81, અંક- 08, 2019

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

मुसर्रत जहान	कुली कुतुब शाह : फ़ानून-ए-लतीफ़ा का दिल दादह शायर	तथा दौर, लखनऊ, वाल्यूम 74, अंक 01, मई-2019
मुसर्रत जहान	रज़िया सज्जाद ज़हीर के नोवल “अल्लाह मेघ दे” की तहज़ीबी मनवियत	ख़वातीन की दुनिया, एनसीपीयूएल, नई दिल्ली वाल्यूम 03, अंक 06, जून-2019
मुसर्रत जहान	तरनुम रेयाज़ की नज़मों में समाजी ओ तहज़ीबी शऊर	अदब औ सक्राफत, मानू, हैदराबाद, अंक 09, सितंबर-2019
मुसर्रत जहान	“कदम राव पदम राव :एक तज़ियाती मोताला”	जहाने उर्दू, दरभंगा, इश्यू :75, जुलाई-सितंबर 2019
मुसर्रत जहान	‘फ़रियाद ए दाघ और दाघ देहलवी’	ख़वातीन की दुनिया, एनसीपीयूएल, नई दिल्ली वाल्यूम 03, अंक 11, नवंबर-2019
बी बी रज़ा खातून	कारवान-ए-साइंस : रोशनी का सुराग(रिसाला उर्दू साइंस का वज़हाती इशारिया)	साइंस उर्दू मंथली, मई 2019
बी बी रज़ा खातून	यूसुफ़ि की तहरीर : तफाक्कूर ओ तफानून की हसीन इम्तेज़ाज़	फ़िक्रो-ओ-नज़र सेहमाही, जून 2019
बी बी रज़ा खातून	जिलानी बानों का समाजी-ओ-सियासी शबूर (रास्ता बंद है के हवाले से)	ख़वातीन की दुनिया, फरवरी, 2020
फ़िरोज़ आलम	खत-ए-मुस्तकिम- प्रो. वहाब कैसर	सबरस, वाल्यूम 81, अंक 5, मई 2019
फ़िरोज़ आलम	संग ए जिरान : बेग एहसास का शाहकार अफ़साना	ज़बान-ओ-अदब, वाल्यूम 40, अंक 6, जून 2019
फ़िरोज़ आलम	बेग एहसास का अफ़सानवी फन (दखमा की रोशनी में)	उर्दू अदब, वाल्यूम 63, अंक 251, जुलाई से सितंबर 2019
फ़िरोज़ आलम	अख्तर शीरानी की नज़म निगारी	उर्दू दुनिया, वाल्यूम 21, अंक 12, दिसंबर 2019
महिला शिक्षा विभाग		
आमीना तहसीन	स्टेटस ऑफ़ इंडियन बूमन-इशूज़ एंड चैलेंजस	जनरल ऑफ़ द गुजरात रिसर्च सोसाइटी, जून 2019,
आमीना तहसीन	रज़िया सज्जात ज़हीर की तकलीकात में निसाई शाउर	महनमा ख़वातीन दुनिया, मार्च, 2020, एनसीपीयूएल
परवीन क़मर	एजूकेशन फॉर मुस्लिम बूमन-मिथ एंड रिएलिटी	आरआरआईज़ेएम, वाल्यूम .5, अंक 3, मार्च, 2020
जीव विज्ञान		
परवीन जहान	लिंक विटवीन एसीई आई/डी जेन पॉलिमोरफिज़म एंड डाईस्लिपिडेमिया इन डाइबेटिक नफ्रापथी : ए केस-कंट्रोल स्टेडी फ्रम हैदराबाद, इंडिया	इंडियन जे नफ्राल 2020; 7 फरवरी 2020, मेडनॉ
एसीएसएसईआईपी		
डॉ. एस. अब्दुल ताहा	नेचर एंड क्लैसफिकेशन ऑफ़ जागीरदारी सिस्टम इन निज़मस डॉमिन्यन	शोध सरिता, वाल्यूम : 6, इश्यू नं: 24(II), अक्टूबर से दिसंबर 2019
सीपीडीयूएमटी		
मिस्वाहुल अंज़र	ज़बान और ज़मिनी सूरत-ए-हाल(ज़बानों को ज़िन्दाह रखने के लिए साइंस...)	उर्दू दुनिया, वाल्यूम-21, अंक -12
मिस्वाहुल अंज़र	बुनियादी तदरिसी महारतें	उर्दू दुनिया, वाल्यूम 22, अंक--06
मो.अकबर	रशीदुल खैरी बहैसियत मज़मून निगार	सबक उर्दू वाल्यूम 4, अंक-3
मो.अकबर	रशीदुल खैरी बहैसियत सावने हज़र सेरत निगार	किताबनुमा, वाल्यूम 59 अंक-4

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

मो.अकबर	मुनफरीद लब ओ लहजे का शायर इफ्तेकार आरिफ़	उर्दू रिसर्च जर्नल, अंक-21
सीयूसीएस		
मो. ज़फ़रुद्दीन	सरकाशी-ए-ज़िला विजनौर का तनकीदी मुतालेया	मिजगान वाल्यूम - 19, इश्यू 58-59, जनवरी-जून 2019
दूरस्थ शिक्षा निदेशालय		
इश्तियाक अहमद	स्टेलेस पर्सनस एंड इंटरनेशनल लॉ : एन ओवरव्यू	देहरादून लॉ रिव्यू वाल्यूम 12, अंक-1, नवंबर 2020, लॉ कॉलेज देहरादून, उत्तरांचल विश्वविद्यालय
एस आर सुभानी	डिज़ेन्सर मैनेजमेंट	एनआरएसीसी-2019, काठमांडू विश्वविद्यालय, नेपाल
सीटीई असनसोल		
डॉ. आफ़ताब अहमद अंसारी एवं नौसायवा अंजर	द मिस्सिंग लिंक्स इन एफ़कैशयस मैथमेटिक्स लर्निंग	इंफोकरा रिसर्च, वाल्यूम-09, इश्यू-03, मार्च 2020
सीटीई औरंगाबाद		
पठान मो. वसीम मो. शब्बिर	टीचिंग एप्टिटूड ऑफ टीचर्स : ए नीड टू अंडरस्टेंड	एक्सल इंटरनेशनल जर्नल ऑफ सोशल साइंस एंड ह्यूमैनिटीस, वाल्यूम-I, अंक-11, अप्रैल-2019
पठान मो. वसीम मो. शब्बिर	वूमन एम्पावरमेंट इन इंडिया : ए क्लेस्ट फरम पास्ट टू फ्यूचर	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिफ्लेक्टिव रिसर्च इन सोशल साइंस, वाल्यूम-II, अंक-1, जनवरी-जून-2019
पठान मो. वसीम मो. शब्बिर	एमओओसी(मूक्स) ए डिजिटल लर्निंग प्लेटफॉर्म- एन एटेम्पट टू रीच द अनरीचड लर्नर्स	अजंता, वाल्यूम VIII, अंक-II, अप्रैल- जून-2019
पठान मो. वसीम मो. शब्बिर	चेज़िना प्रेक्टिस एंड ट्रेंडेस इन एजूकेशन नीड टू एडोप्ट इन इंडिया	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिफ्लेक्टिव रिसर्च इन सोशल साइंस, वाल्यूम-3, अंक, जनवरी-जून 2020
शाहीन परवीन	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रेफ्लेक्टिव रिसर्च इन सोशल साइंस	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रेफ्लेक्टिव रिसर्च इन सोशल साइंस, वाल्यूम 3 अंक 1, जनवरी-जून 2020
सीटीई भोपाल		
तलमीज़ फ़ातमा नकवी	हाइअर ऑर्डर थिंकिंग वर्सेस लोवर ऑर्डर थिंकिंग स्किल्स : ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ गवर्नर्मेंट एंड प्राइवेट स्कूलस	आईजेआरएआर, वाल्यूम 06, अंक 02, जून 2019
तलमीज़ फ़ातमा नकवी	इम्पैक्ट ऑफ टाइप ऑफ इस्टिटूशन एंड जेंडर ऑन पर्सनैलिटी ट्रेटस ऑफ मदरसा एंड गवर्नर्मेंट एलमेन्टरी स्कूल स्टूडेन्ट्स	हिस्ट्री रिसर्च जर्नल, वाल्यूम 05, अंक 05, सितंबर-अक्टूबर 2019
तलमीज़ फ़ातमा नकवी	पर्सीविड डिस्क्रिमिनेशन एंड मेन्टल हेल्थ ऑफ द स्टूडेन्ट्स ऑफ मार्जिनलाइज़ेड सेक्शन ऑफ सोसाइटी इन द इंस्टिटूशन ऑफ हाइअर लार्निंग	जर्नल ऑफ द गुजरात रिसर्च सोसाइटी, वाल्यूम 21, अंक 06, अक्टूबर 2019
तलमीज़ फ़ातमा नकवी	मैग्निट्यूड ऑफ ट्रैमैटिक एक्सपीरियंस ऑफ कास्ट बेस्ड ऑन्सलॉट साइकॉलोजिकल टेररिज़म	थिंक इंडिया(क्राटर्ली जर्नल) वाल्यूम 22, अंक 04. अक्टूबर दिसंबर 2019
शबाना अशरफ़	रिलेशनशिप ऑफ होम फैक्टर एंड ऐंगज़ाइटी ऑफ सेकेंडरी स्कूल स्टूडेन्ट्स	ग्लोबर जर्नल फर रिसर्च ऐनालिसिस, वाल्यूम-8, अंक-6 जून-2019
शबाना अशरफ़	रिलेशनशिप ऑफ स्कूल फैक्टरस एंड ऐंगज़ाइटी ऑफ सेकन्डरी स्कूल स्टूडेन्ट्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ साइंटिफिक रिसर्च, वाल्यूम-2, अंक 7 जुलाई 2019
इन्द्रजीत दत्ता एवं सोनल छावरा	टेक्नोलॉज़ी मीडिएटेड लर्निंग : लर्निंग फरम द केस स्टेडी ऑफ ए गवर्नर्मेंट स्कूल	वाल्यूम 1 अंक 2 जुलाई 2019 एनसीईआरटी

मौलाना आज़ाद नेशनल उद्योग यूनिवर्सिटी

रुबीना खान	एडिनिस्ट्रेटिव एफैक्टिवनेस ऑफ वूमन एडिनिस्ट्रेटर इन हाइअर एजूकेशन : एन एम्पिरिकल स्टेडी	वूमन लिंक जर्नल, मार्च 2020
सीटीई बीदर		
मो. तालि अथर अंसारी	बच्चों की तालीमी नशोनुमा और वालदैन की जिम्मेदारी	खावातीन की दुनिया, नवंबर 2019, एनसीपीयूएल
बोंड राजू	इनोवैशन एंड बेस्ट प्रेक्टीसिस ट्रॉवर्डस क्लालिटी एजूकेशन	स्टेडीस इन इंडियन प्लेस नेमस, वाल्यूम-40, अंक-50, मार्च, 2020
बोंड राजू	पर्फर्मेंस ऑफ द स्टूडेन्ट टीचर इन हिस्ट्री ऑफ मैथमेटिक्स ब्लेनडिंग विथ आईसीटी टूलस	परीशोध जर्नल, वाल्यूम-IX, अंक-III, मार्च, 2020
बोंड राजू	ए स्टेडी ऑन इंडियन मैथमैटिशन एंड देयर काट्रिब्यूशन कवर्ड इन एनसीईआरटी मैथमैटिक्स टेक्सट बुक्स	स्टेडीस इन इंडियन प्लेस नेमस, वाल्यूम-40, अंक-70, मार्च, 2020
सीटीई दरभंगा		
मो. फैज़ अहमद	ए कॉम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ इंटरनेट यूजस बिट्वीन गवर्नमन्ट एंड प्राइवेट स्कूल टीचर्स एट सेकंडरी स्कूल	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च एंड एनालिटिकल रिव्यूस (आईजेआरएआर) ई-वाल्यूम 6 अंक 2, जून, 2019
मो. फैज़ अहमद	ए स्टेडी ऑफ यूज ऑफ इंटरनेट अमंग सेकंडरी स्कूल टीचर्स	द रिसर्च जर्नल ऑफ सोशल साइंस, सं 06 वाल्यूम 10, जून 2019
बेग मुनतजीब अली	इम्पैक्ट ऑफ मैसिव ऑनलाइन ओपेन कोर्सस एमओओसी(मूक्स) ऑन स्टूडेन्ट्स एचीवमेंट-ए रिसर्च रिव्यू"	आईजेआरएआर 2019, वाल्यूम-06, अंक-02, जून-19
बेग मुनतजीब अली	टू स्टेडी द बैरियर्स इन इम्पलमेंटिंग फल्लिपड क्लासरूम : ए रिव्यू ऑफ सेलेक्टेड लिट्रेचर	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ एमजिंग टेक्नोलॉजिस एंव इनोवेटिव रिसर्च, वाल्यूम 06, अंक:05, 174, मई-19
डॉ. बेग मुनतजीब अली	"द इफेक्ट ऑफ सोशल नेटवर्किंग साइट्स (एस.एन.एस.), # मी टू मूवमन्ट ऑन जेंडर ¹ सेन्टिटाइजेशन एंड इनडॉलिटी आमंग वूमनस ऑफ वीकर सेक्षन सोसाइटी" – ए क्रिटिकल रिव्यू	वल्ड जर्नल ऑफ इंजीनियरिंग, रिसर्च एंड टेक्नोलॉजी, वाल्यूम : 05, अंक:03, मई – 2019
डॉ. बेग मुनतजीब अली	"ए क्रिटिकल रिफ्लेक्शन ऑन डिजिटल इनिशिएशन बाए जी.ओ.आई.(गवर्नमन्ट ऑफ इंडिया) फॉर एच.ई(हायअर एजूकेशन)".	एक्सल जर्नल ऑफ इंजीनियरिंग टेक्नोलॉजी एंड मैनेजमेंट साइंस, वाल्यूम - I, सं. VI, जून-जुलाई 2019.
डॉ. बेग मुनतजीब अली	टू स्टेडी द इम्पैक्ट ऑफ होम-स्कूलिंग ऑन स्टूडेन्ट्स एचीवमन्ट-ए सिम्पल लिट्रेचर रिव्यू	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ साइंस एंड रिसर्च, वाल्यूम 08, अंक 5, मई-19
डॉ. बेग मुनतजीब अली	टू स्टेडी द एफेक्ट ऑफ पीर स्पोर्ट ऑन क्लासरूम इन्टरव्यूशन ऑफ डिफ्रंटली ऐब्लड स्टूडेन्ट्स	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिफ्लेक्टिव रिसर्च इन सोशल साइंस वाल्यूम-02, अंक 01, जनवरी-जून 2019
ज़ैदी, जेड.आई तथा हुसैन, एस	टेक्नोलॉजिकल पेडागोजिकल कन्टेन्ट नांलेज(टीपीसीके) एंड इट्स इम्पलिकेशन इन टीचर एजूकेशन	जमशेदपुर रिसर्च रिव्यू वाल्यूम 5, अंक 36, 2019
ज़ैदी, जेड.आई	ट्रेन्ड्स ऑफ डिजिटलाइजेशन ट्रॉवर्डस स्ट्रेन्थनिंग डेमोक्रेटिक प्रोसेस	एडी वैलोरम- जर्नल ऑफ लांवाल्यूम 6: अंक II: भाग-III, : अप्रैल-जून 2019
ज़ैदी, जेड.आई तथा हसन, एम.एम	आईसीटी ब्लेन्डेड एसेसमेंट सिस्टम : नेचर, इश्यूज एंड चैलेंजस	जामिया जर्नल ऑफ एजूकेशन, वाल्यूम 6 सं. 1, अक्टूबर 2019
ज़ैदी, जेड.आई	कम्यूनिटी रिसोर्स फर जॉफुल लर्निंग ऑफ मैथमेटिक्स	रिसर्च हाइलाइट, वाल्यूम - VII नं.- 1, जनवरी-मार्च. 2020

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी

ज़ैदी, जे.ड.आई तथा अली, एम.एम.	पेडागोगिकल इश्यूज ऑफ मैथमैटिक एजूकेशन	जर्नल ऑफ एमजिंग टेक्नोलॉजीस एंड इनोवेटिव रिसर्च वाल्यूम 6 अंक 6, जून 2019
रहीम, ए तथा ज़ैदी, जे.ड.आई	ए स्ट्रेप ट्रॉवर्ड्स एक्सलैन्स इन टीचर एजूकेशन श्रू आईसीटी : ए कलैबरेटिव अप्रोच	जमशेदपुर रिसर्च रिव्यू, वाल्यूम 2: अंक 39, 2020
मो अफ्रोज़ आलम	मेटाकॉगनिटिव एविलिट एंड एकेडमिक एचीवमेंट इन बायोलॉजी	भारतीयम इंटरनेशनल जर्नल ऑफ एजूकेशन एंड रिसर्च वाल्यूम 9, अंक 2, मार्च 2020
मुज़फ़्फ़र इस्लाम	लाइफ स्किल्स, कन्सट्रक्टिविस्म एंड इस्लाम	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ साइंटिफिक रिसर्च एंड रिव्यू, वाल्यूम-8, अंक-5, मई, 2019
डॉ.दानिश नदिम तथा मो. रगहिव बाबर	मैथमैटिकल एचीवमेंट ऑफ मुस्लिम माइनोरिटी स्टूडेन्ट्स ऑफ उत्तरदिनाजपुर(पश्चिम बंगाल)	उर्दू रिसर्च जर्नल, अंक: 21, जनवरी-मार्च, 2020
आफ़ताब आलम	मेन्टरिंग फर न्यूली रिकूटेड स्कूल टीचर : कॉन्सेप्ट, फीचर एंड मॉडल	आईजेआरएसएस, वाल्यूम 9 तथा अंक 05, आईजेएमआरए, मई-2019
आफ़ताब आलम	ए स्ट्रेडी ऑफ ऑर्गनाइजेशनल स्ट्रक्चर एंड फंक्शन ऑफ मैनेजिंग कमिटीस इन गवर्नमेंट ऐडड स्कूल विश्व रिफ्रेन्स टू दिल्ली	थिंक इंडिया क्लाइरली जर्नल, वाल्यूम 22 एवं अंक 4, दिसंबर-2019
आफ़ताब आलम	एडोक्शन, यूज़ एंड इमैक्ट ऑफ टेक्नोलॉजी इन ओपन एंड डिस्टेंस लर्निंग	स्टेडीस इन इंडियन प्लेस नेमस(एसआईपीएन), वाल्यूम40 एवं अंक 3, फरवरी 2020
आफ़ताब आलम	एजूकेशनल एंड कैरियर एसपिरेशन ऑफ अंडर ग्रेजुएट स्टूडेन्ट्स : एन एक्सप्लोरेट्री स्टेडी	परीशोध जर्नल वाल्यूम 9 एवं अंक 3, मार्च- 2020
आफ़ताब आलम	मैनटोरिंग फर न्यूली रिकूटेड स्कूल टीचर्स : कॉनस्प्ट, फिचरस एंड मॉडलस	आईजेआरएसएस, वाल्यूम 9 व अंक 05, आईजेएमआरए, मई-2019
सीटीई नूह		
अंसारुल हसन	ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ स्ट्रेस ऑफ मदरसा एंड नाँन-मदरसा स्टूडेन्ट्स एट प्राइमेरी सेक्शन	रिव्यू ऑफ रिसर्च, वाल्यूम 8, इश्यू-8, मई 2019
मोहम्मद तारिक	सेल्फ-रेगुलेटेड लर्निंग विहेवियर ऑफ बी.एड डिस्टेन्स लर्नर्स एंड देयर एट्रिटूड ट्रॉवर्ड्स एम-लर्निंग	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसर्च एंड एनलिटिकल रिव्यू 6(2); अप्रैल-2019
सीटीई संभल		
मो. साहिल खान	मॉडल ऑफ बर्नआउट	रिव्यू ऑफ रिसर्च, वाल्यूम 8, इश्यू-8, मई 2019
मो. साहिल खान	वैल्यू ओरियेंटेड एन्वाइरनमेन्टल एजूकेशन इन टीचर एजूकेशन रिसर्च	रिसर्च गुरु ऑनलाइन जर्नल ऑफ मल्टीडिसिप्लनरी सब्जेक्ट, वाल्यूम 13 इश्यू 02, मित्रंबर 2019
मो. साहिल खान	साइंस कम्प्यूनिकेशन श्रू उर्दू लैंगवेज	स्कोलर्सी रिसर्च जर्नल फर ह्यूमेनिटी, साइंस एंड इंगिलिश लैंगवेज वाल्यूम 07-35, अगस्त-सितंबर 2019
मो. साहिल खान	अन्डर्स्टैन्डिंग टीचर बर्नआउट श्रू वेरियस सोशियो साइक्लोजिकल वैरिएबलस	लक्ष्मी बुक प्रकाशन सोलापुर महाराष्ट्र

संकाय प्रकाशन : पुस्तक/संपादित पुस्तकें/अनुवाद कार्य/अध्याय

संकाय का नाम	पुस्तक/संपादित पुस्तक/अनुवाद का शीर्षक	अध्याय का शीर्षक	प्रकाशन विवरण
अरबी विभाग			
सैयद अलीम अशरफ	उर्दू जुबान व अदब पर अरबी के असारात(उर्दू)	--	राष्ट्रीय उर्दू भाषा विकास परिषद, एमएचआरडी, नई दिल्ली
सैयद अलीम अशरफ	तफसीम ए इश्तिशराक	--	दारूल उलूम जायस, उत्तर प्रदेश
सैयद अलीम अशरफ	एम.ए.अरबी प्रथम सेमस्टर (एसएलएम)	ग्रैमर-1	डीडीई, मानू हैदराबाद
सैयद अलीम अशरफ	एम.ए.अरबी प्रथम सेमस्टर (एसएलएम)	क्लैसिकल प्रोस	डीडीई, मानू हैदराबाद
सैयद अलीम अशरफ	एम.ए.अरबी प्रथम सेमस्टर (एसएलएम)	अनुवाद-1	डीडीई, मानू हैदराबाद
सैयद अलीम अशरफ	एम.ए.अरबी प्रथम सेमस्टर (एसएलएम)	हिस्ट्री ऑफ द अरबिक लिटेरेचर-1	डीडीई, मानू हैदराबाद
सैयद अलीम अशरफ	बी.ए. बी.एससी., बी.कॉम, प्रथम वर्ष (एसएलएम)	अरबिक ग्रामर एंड कम्पोजिशन	डीडीई, मानू हैदराबाद
जावेद नदीम नदवी	अरबी टू इंग्लिश (एसएलएम)	ट्रांसलेशन अरबिक टू इंग्लिश, ब्लॉक 3, यूनिट्स 1व2	डीडीई, मानू हैदराबाद
जावेद नदीम नदवी	इंग्लिश टू अरबिक (एसएलएम)	ट्रांसलेशन इंग्लिश टू अरबिक الجمل المشتملة على: يُونیٹ 1: المواد السياسية	डीडीई, मानू हैदराबाद
समीना कौसर	एम.ए	लिटेरी क्रिटिसिस्म, 4 ब्लॉक	डीडीई, मानू
समीना तबिश(लेखक) एवं तल्हा फ़र्हान(संपादन)	एम.ए	लिटेरी क्रिटिसिस्म, 4 ब्लॉक	डीडीई, मानू
मोहम्मद शाकिर रज़ा	ग्रामर –I	1-हुरफे मुशाबाह बेल फल 2- मुब्तादा व ख्बर- मुताबाकत	डीडीई, मानू
सीएस व आईटी विभाग			
खलील अहमद	इमर्जिंग सिक्योरिटी ऐलारिडम एंड टेक्नीक	प्राइम नंबर	सीआरसी प्रेस, टेलर एंड फ्रांसिस ग्रुप
खलील अहमद	इमर्जिंग सिक्योरिटी ऐलारिडम एंड टेक्नीक	डिसक्रिट लॉगारिथम प्रोबलम	सीआरसी प्रेस, टेलर एंड फ्रांसिस ग्रुप
खलील अहमद	इमर्जिंग सिक्योरिटी ऐलारिडम एंड टेक्नीक	एसमेट्रिक क्रिप्टोग्राफी	सीआरसी प्रेस, टेलर एंड फ्रांसिस ग्रुप
अब्दुल वाहिद(सह लेखक)	ए कॉग्निटिव इंफर्मेशन रिट्रिवल यूजिंग पीओपी इंफेरेन्स इंजन अप्रोचस	--	आईजीआई ग्लोबल, 2019
खलील अहमद	इमर्जिंग सिक्योरिटी ऐलारिडम	--	चैपमैन एंड

(सह-संपादक)	एंड टेक्नीक		हाल/सीआरसी
जमील अहमद (सह-लेखक)	इंटरनेशनल कांफ्रेंस ऑन इनोवेटिव कंप्यूटिंग एंड कम्प्युनिकेशन्स	परफारमेन्स एनालिसिस ऑफ रूटिंग प्रोटोकॉल्स इन डब्ल्यूएसएन(कांफ्रेंस पेपर)	एआईएससी सीरिज़ सीरिज़ स्प्रिंगजर
मुकीम अहमद (सह-लेखक)	आईसीडीएसएमएलए-2019	ऑनटोलॉजिकल बेस्ड अप्रोच ऑफ इटेग्रेटिंग बिंग डाटा : इश्यूस एंड प्रोस्पैक्टस(कांफ्रेंस पेपर)	एलएनईई, स्प्रिंगजर
प्रदीप कुमार	इंटरनेशनल कांफ्रेंस ऑन डाटा साइंस, मशीन लर्निंग एंड ऐप्लिकेशन्स आईसीडीएसएमएलए-2019	ए फ्रैम्वर्क फर द आरएनए-सेक बेस्ड क्लासिफिकेशन एंड प्रडिक्शन ऑफ डिज़िज़ि(कांफ्रेंस पेपर)	एलएनईई वाल्यूम. 608, स्प्रिंगजर नेचर सिंगापुर
प्रदीप कुमार	इमर्जिंग सिक्योरिटी एल्वारिदम एंड टेक्नीक्स	एन्टी ऑथेन्टीकेशन	चैपमैन एंड हाल/सीआरसी, सीआरसी प्रेस
सैयद इम्तियाज़ हसन	आईओटी एंड कलाउड कंप्यूटिंग एडवांसमेंट इन वेहिकुलर एड-हॉक नेटवर्क	इटेलिजेंट ट्रांसपोरटेशन सिस्टम : ए कम्पलीट इनसाइट	आईजीआई ग्लोबल, 2020
डॉ. सैयद इम्तियाज़ हसन	ऐप्लिकेशन ऑफ डीप लर्निंग एंड बिंग आईओटी ऑन पर्सनलाइज़ेड हेल्थकेयर सर्विस	एन एफैक्टिव डायगनोस्टिक मॉडल फॉर पर्सनलाइज़ेड हेल्थकेयर यूजिंग डीप लर्निंग टेक्नीक	आईजीआई ग्लोबल, 2020
डॉ. सैयद इम्तियाज़ हसन	अनसूपवाइज़ेड लर्निंग ऑन हेल्थकेयर सर्वें डाटा विथ प्रैक्टिकल पर्सेप्टिव स्वरम ऑप्टिमाइज़ेशन	मशीन लर्निंग विथ हेल्थ केयर	स्प्रिंगजर

शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग

अशरफ नवाज़	एजुकेशन : क्राइसिस एंड स्टेनबिलिटी मिशन फर बेटर वर्ल्ड(प्रोसीडिंग कांफ्रेंस प्रोसीडिंग)	एजुकेशन आमंग मुस्लिम : ऐक्सेस एंड इम्पेडमेन्ट्स	इंस्टीटूट ऑफ वॉकेशनल स्टेडीज, दिल्ली
एस.अब्दुल जब्बार	एन इंट्रोडक्शन टू कम्प्युनिकेटिव इंगिलिश	--	लमबर्ट अकादमी प्रकाशन
एस.अब्दुल जब्बार	पेडागोगी ऑफ इंगिलिश	--	लमबर्ट अकादमी प्रकाशन
एस.अब्दुल जब्बार	गांधीयन थॉट	गांधी एंड हिस एजूकेशनल थॉट रेड शाइन पब्लिकेशन : ए रीविजिटिंग नोट्स फॉर ट्रेडस नैरेटिव	रेड शाइन पब्लिकेशन
उम्मू सलमा	टीचिंग लर्निंग स्ट्रैटजीज़ इन हाइअर एजूकेशन	ए क्रिटिकल रिफ्लेक्शन ऑफ इंडियन हायअर एजूकेशन इन दनई दिल्ली, 2020 कान्टेक्स्ट ऑफ इन्फ्रास्ट्रक्चर	जेनेक्स्ट पब्लिकेशन, दिल्ली, 2020
रुबीना	टीचिंग लर्निंग स्ट्रैटजीज़ इन हाइअर एजूकेशन संपादक, कंदी कमला	इम्पैक्ट ऑफ को-करिक्यूलर एक्टिविटिस ऑन एचिवमेंट ऑफ यू.जी.स्टूडेन्ट्स,	जेनेक्स्ट पब्लिकेशन, दिल्ली, 2020

अंग्रेजी विभाग			
गोविन्दया गोदावर्थी	न्यू अप्रोचस एंड मैथडस इन ईएलटी	टीचिंग इंग्लिश टू स्टूडेन्ट्स ऑफ तेलुगु बैक्ग्राउंट : ए क्लालिटेटिव स्टेडी ऑफ एपीएसडब्ल्यूआरईआईएस टीचर्स	रुद्रा प्रकाशन, भारत
नागेन्द्र कोत्ताचेरूवू व गोविन्दया गोदावर्थी (संपादक)	ऐमर्जिंग ट्रेन्डस इन ईएलटी	--	रुद्रा प्रकाशन, भारत
गोविन्दया गोदावर्थी	कम्यूनिकेशन स्किल्स यूजी405एसईई(इंग्लिश2)	यूनिट-8: कम्यूनिकेशन स्किल्स इन सोशल लाइफ	डॉ.वी.आर.अंबेडकर मुक्त विश्वविद्यालय
कुन्नथिल मुहम्मद असलम	ऐमर्जिंग ट्रेन्डस इन ईएलटी	ब्लेन्डेड लर्निंग इन ईएलटी क्लासरूम	रुद्रा प्रकाशन
के.नागेन्द्र	इनटोनेशन पैटर्न्स इन द इंग्लिश स्पोकन बाए इंग्लिश मेन्टर्स एट एपीआईआईआईटी	--	लमबर्ट अकादमी प्रकाशन
नागेन्द्र कोत्ताचेरूवू व गोविन्दया गोदावर्थी (संपादक)	न्यू अप्रोच एंड मैथडस इन ईएलटी	--	रुद्रा प्रकाशन
नागेन्द्र कोत्ताचेरूवू	इमर्जिंग ट्रेन्डस इन ईएलटी	21 सेन्चरी कन्सर्न एंड चैलेन्जस इन ईएसएल क्लासरूम	रुद्रा प्रकाशन
हिन्दी विभाग			
पठान रहीम खान	हिन्दी साहित्य के विविध आयाम : वैश्विक परिदृश्य	नादीरा जाहिर बब्बर की जी, जैसी आपकी मर्जी " नाटक में स्त्री विमर्श	मिलिन्द प्रकाशन, सुल्तान बाजार, कोटी, हैदराबाद
पठान रहीम खान	प्रवासी हिन्दी वैचारिक अनुशीलन	प्रवासी हिन्दी साहित्यकार और उनका साहित्य	माया प्रकाशन कानपुर
पठान रहीम खान	समकालीन हिन्दी कथा साहित्य में विविध विमर्श	समकालीन मुस्लिम लेखकों की हिन्दी कहानियों में सम्प्रदायिकता एवं साम्प्रदायिक सद्भाव	स्वातिधन इंटरनेशनल पब्लिकेशन, येवला , नासिकावरी, 2019
पठान रहीम खान	ए रोल इन पेडागोगी इन हाइअर एजूकेशन	भारतीय शिक्षा शास्त्र में उच्च शिक्षा का महत्व	के.वी.आर. महिला के लिए सरकारी कॉलेज, कर्नूल
जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग			
श्री. मो मुस्तफ़ा अली	एहसासात पार्ट 2	--	आईएसबीएन: 978-93-89002-84-3 – 2019
श्री. मो ताहिर कुरैशी	एंकरिंग	"एंकरिंग" (टू यूनिट्स)	डॉ.वी.आर.अंबेडकर मुक्त विश्वविद्यालय, तेलंगाना

लोक प्रशासन विभाग

सैयद नजिउल्लाह	बी.ए. प्रथम वर्ष टेक्सट बुक	नज़म-ओ-नस्कम्मा और नफ़िसयात का तालुक (रिलेशनशिप विटवीन पब्लिक ऐड्मिनिस्ट्रेशन एंड साइकालजी)	डीडीई, मानू
----------------	-----------------------------	--	-------------

समाज कार्य विभाग

मो शाहिद	एमएसडब्ल्यूई-007 इंटरनेशनल सोशल वर्क (कोर्स मटीरियल)	सोशल वर्क एजूकेशन : ए डिबेट इग्यू ऑन इंडिजेनाइजेशन वर्सेस इंटरनेशनलाइजेशन	इग्यू
शाहिद रज्जा	एमएसडब्ल्यूई-007 हिस्ट्री ऑफ सोशल वर्क इन वेस्ट एंड ईस्ट (कोर्सयूरोप मटीरियल)	हिस्ट्री ऑफ सोशल वर्क इन	इग्यू
	एमएसडब्ल्यूई-007 इंटरनेशनल सोशल वर्क : कान्सेप्ट, स्टैंडर्ड्स एंड रेगुलेटरी बॉडीस(कोर्स मटीरियल)	ग्लोबल रेगुलेटरी बॉडीस : आईएफएसडब्ल्यू, आईएसएसडब्ल्यू आदि	इग्यू

समाजशास्त्र विभाग

साहीद मियो	बीएसओसी-131 इंट्रोडक्शन टू सोशोलाजी (कोर्स मटीरियल)	रिलेशनशिप ऑफ सोशोलाजी विथ पॉलिटिकल साइंस	इग्यू
साहीद मियो	बीएसओसी-131 इंट्रोडक्शन टू सोशोलाजी (कोर्स मटीरियल)	रिलेशनशिप ऑफ सोशोलाजी विथ हिस्ट्री	इग्यू
के.एम.ज़ियाउद्दिन	मौजूदा हिन्दुस्तान में अकालियतः समाजी तशदुद और इखराजियत	खवातीन और समाजी इंसाफ पर डॉ. बी.आर.अंबेडकर के ख्यालात, हैदराबाद	अनुवाद एवं प्रकाशन निदेशालय, मानू
के.एम.ज़ियाउद्दिन	इन्ग्रीडियन्ट्स ऑफ सोशोलॉजी: थीम्स एंड पर्सेप्टिवस	सोशोलाजी ऑफ माइनोरिटीस : फ्रम कोर टू पेरिफेरी	सीरियल पब्लिकेशन, नई दिल्ली

उर्दू विभाग

डॉ.निसार राही	शीन काफ़ निज़ाम : शब्दियत और फन	सायो के साथ में शीन काफ़ निज़ाम बाए प्रो. फ़ारूक बक्शी	सिटिज़नस सोसाइटी और एजूकेशन, 2019
डॉ अबू शाहीम खान	नार्थ ईस्ट इंडिया : पीपल, हिस्ट्री एंड कल्चर (उर्दू ट्रांसलेशन)	--	एनसीईआरटी, नई दिल्ली (इन प्रेस)
डॉ. बी बी रज्जा खातून	दक्कनी अदब बी.ए (तृतीय वर्ष)	कुतुब शाही दौर में मसनवी निगारी	डॉ बी.आर.अंबेडकर मुक्त विश्वविद्यालय, हैदराबाद
डॉ. बी बी रज्जा खातून	दक्कनी अदब बी.ए (तृतीय वर्ष)	कुतुब शाही दौर कसीदगोइ, मर्सिया निगारी और गज़ल गोई	डॉ बी.आर.अंबेडकर मुक्त विश्वविद्यालय, हैदराबाद
डॉ. बी बी रज्जा खातून	दक्कनी अदब बी.ए (तृतीय वर्ष)	कुतुब शाही दौर में दास्तान	डॉ बी.आर.अंबेडकर मुक्त विश्वविद्यालय, हैदराबाद

महिला शिक्षा विभाग

शाहिदा	फैथ, जेंडर एंड कल्चर : रिमेज़िनिंग जस्ट कम्यूनीटीस,	फैथ, जेंडर एंड कल्चर : रिमेज़िनिंग जस्ट ए कम्यूनीटी -	साउथ ईस्ट एशिया काफ्रेन्स ऑन जेंडर
--------	--	--	---------------------------------------

	(कार्फ्रेस प्रोसिडिंग)	मुस्लिम पर्सपैक्टिव	जस्टिस, 15-18 अक्टूबर 2019, पब्लिशड बाए द इवानजेलिकल लूथरन चर्च इन अमेरिका
आमीना तहसीन	समाज और सिन्फे तस्सावूरात	--	आईएसबीएन: 978-93- 89002-69-0
आमीना तहसीन	हिन्दुस्तान में तनिसियाद	आज़ादी-ए-हिन्द के बाद तारीकी निसवान के एकदेमात और उनके असरात	आईएसबीएन: 978-93- 87510-87-6
शबाना कैसर	मॉर्डन फेमिनिज़म एंड मुस्लिम वृमन	--	आईएसबीएन 9781794772601, लूलू पब्लिकेशन, यूनाइटेड स्टेट
परवीन क्यू. अहमद	तहकीक और तनीसी तहकीक	--	आईएसबीएन 9789389358643, एजूकेशनल पब्लिशिंग हाउस, नई दिल्ली

उर्दू माध्यम शिक्षक व्यवसायिक विकास केन्द्र (सीपीडीयूएमटी)

मो अकबर	जादिद उर्दू शायरी	जोश मलिहाबादी की शायरी और मुनतखाब कलम तज़ीयाह (एक यूनिट, यू.जी.कोर्स)	इग्नू
---------	-------------------	---	-------

दूरस्थ शिक्षा निदेशालय

इरशाद अहमद	तहरीक-ए-अदब-उर्दू (दक्कनी दौर का तरक्की पसंद तहरीक) उर्दू पेपर-।, बी.ए.प्रथम वर्ष	मधर्बी हिन्दी और इसकी बोलियां (यूनिट 2) उर्दू की इतिहास से मुताल्लिक गैर महरीन ए लिसानियत के नज़रयात(यूनिट 3) उर्दू की इतिहास से मुताल्लिक गैर महरीन ए लिसानियत के नज़रयात(यूनिट 3)	डीडीई, मानू
इश्तियाक अहमद	अजय के. साहू एवं पी वेंकट राव(एडिट), इंडियन डाइएस्परा एंड ट्रांसनेशनलिस्म	इंडियन माइग्रन्ट्स वर्कर्स इन कुवैत : आपर्चूनिटीस एंड चैलेंजस	सीरियलस पब्लिकेशनस प्र.लि., नई दिल्ली, 2020
इश्तियाक अहमद	रुरल डेवलेपमेंट इन इंडिया	रोल एंड चैलेंजस ऑफ पंचायती राज सिस्टम इन इंडिया	केरल विश्वविद्यालय, केरल 2019 (97893- 53216689)
इश्तियाक अहमद	शेड्यूल ट्राइब्स ऑफ जम्मू एंड कश्मीर : इश्यूज़ एंड चैलेंजस	“सोशयो-पॉलिटिकल सिस्टम ऑफ ट्राइब्ल इन जम्मू एंड कश्मीर”	स्टूडियम प्रेस(इंडिया) प्र.लि.स नई दिल्ली, 2019
निखत जहान	मर्सिया और रुबाई	--	--
निखत जहान	रह-ए-अदब रिसाई माज़मीन	--	(978-93-87539-38-9) 2019

एचकेएससीडीएस			
सलमा अहमद फ़ारुकी	तेलंगाना स्टेट गज़ेटीर	मिडिवल हिस्ट्री ऑफ तेलंगाना	गवर्नमेंट ऑफ तेलंगाना कोअॉर्डनैटिक बाए सेन्टर फॉर इकनामिक एंड सोशल स्टेडीज़ (सीईएसएस) 2019
सलमा अहमद फ़ारुकी	हिस्ट्री ऑफ डेक्न फरम द बाहमनीस टू द असफ़ जाही		निज़ाम उर्दू ट्रस्ट हैदराबाद 2019
सलमा अहमद फ़ारुकी	प्रोसीडिंग्स ऑफ साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस	कम्पोज़िट रिलिजियस इन द निज़ाम डामिन्यन	साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस एट उस्मानिया यूनिवर्सिटी, 39 वार्षिक सत्र, 2019, हैदराबाद
सलमा अहमद फ़ारुकी	तेलंगाना थ्रू ऐज़स : पर्सेपेक्टिव फरम एर्ली एंड मिडिवल पीरियड (कांफ्रेंस प्रोसीडिंग्स)	इम्परिअल गिफ्ट गिविंग एट द कुतुब शाही कॉर्ट	डिपार्टमेंट ऑफ आर्किलाजी एंड म्यूज़ीअम, गवर्नमेंट ऑफ तेलंगाना
ए.सुभाष	रिविजिट द सोशयो-इकोनामिक, पोलिटिकल एंड रिलीजियस हिस्ट्री ऑफ रायलसीमा	कलोनीअलिज़म एंड एजूकेशन:एवलूशन ऑफ स्कूल कल्वर इन रायलसीमा (1820 से 1920 सीई)	--
ए.सुभाष	द लैंगवेजस ऑफ आंध्र प्रदेश	शेड्यूलड लैंगवेजस एस माइनोरिटी लैंगवेज इन आंध्र प्रदेश	--
ए.सुभाष	द लैंगवेजस ऑफ तेलंगाना	शेड्यूलड लैंगवेजस एस माइनोरिटी लैंगवेज इन तेलंगाना	--
ए.सुभाष	प्रोसीडिंग्स ऑफ आंध्र प्रदेश हिस्ट्रीइंग्लिश प्राइवेट ट्रेड ऑन द कोरोमंडल कोस्ट : ए केस स्टेडी ऑफ लेट सेवन्टीन्थ सेचूरी मसुलिपटूनम		आंध्र प्रदेश हिस्ट्री कांग्रेस, 43 वां वार्षिक सत्र, 2020
ए.सुभाष	प्रोसीडिंग्स ऑफ साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस	ऐस्पेक्ट ऑफ ट्रेड इन प्री-कलोनियल डेक्न : द रोल ऑफ पार्टस ऑफ द नार्थ कोरोमंडल कोस्ट	39 वार्षिक सत्र, 2019 साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस
आईएमसी			
रिज़वान अहमद(संपादक)	एंकरिंग-एसईईसी-II फर बी.ए. II इयर फोरथ सेमस्टर	--	डॉ.बी.आर अम्बेडकर मुक्त विश्वविद्यालय, हैदराबाद
मो. इम्तियाज़ आलम	एंकरिंग-एसईईसी-II फॉर बी.ए. II इयर फोरथ सेमस्टर	इंट्रोडक्शन टू ब्रॉडकास्ट मीडिया	डॉ.बी.आर अम्बेडकर मुक्त विश्वविद्यालय
मो आमिर बदर	एंकरिंग-एसईईसी-II फॉर बी.ए. II इयर फोरथ सेमस्टर	जॉब आपर्चूनिटी इन द फील्ड ऑफ एंकरिंग	डॉ.बी.आर अम्बेडकर मुक्त विश्वविद्यालय
सीटीई असनसोल			

शीतला प्रसाद अनान	नेशनल काफ्रेंस-2019 : डिस्टेन्स एंड ऑपन लर्निंग चैलेंजस एंड आपर्चूनिटी इन प्रेजन्ट सिनेरीओ	ट्रांसफॉर्मेशन हायर एजूकेशन थ्रूनेशनल काफ्रेंस-2019 : ऑपन एंड डिस्टेन्स लर्निंग इन इंडिया	डिस्टेन्स एंड ऑपन लर्निंग चैलेंजस एंड आपर्टूनिटी इन प्रेजन्ट सिनेरीओ
डॉ.बख्तियार अहमद	टीचर एजूकेशन : द चेंजिंग लैन्डस्केप	रिविजिटिंक मॉडर्न एजूकेशन सिस्टम इन द लाइट ऑफ कन्टेम्परेरी ग्लोबल चैलेंजस : रोल ऑफ टीचर एंड टीचर एजूकेशन	--
डॉ. आफताब अंसारी	इशूज्ञ एंड चैलन्जस ऑफ सेकंडरी एजूकेशन इन इंडिया	यूनिवर्सलाईजेशन ऑफ सेकंडरी एजूकेशन इन इंडिया	--
डॉ. नूसाईबा अंजर	इशूज्ञ एंड चैलन्जस ऑफ सेकंडरी एजूकेशन इन इंडिया	एड्रेसिंग कन्सर्न इन सेकंडरी एजूकेशन इन इंडिया	--
सीटीई भोपाल			
तलमीज़ फ़ातमा नकवी	टीचर एजूकेशन : चैलेंजस अहेड	आर्गयूमेंट मैपिंग, डिप्लोइंग ए टेक्नीक फर टीचिंग एंड लर्निंग ऑफ क्रिटिकल थिर्किंग	एम्पिरिअल प्रकाशन हाउस, गोवाहाटी (2019)
रफीद अली ई	सोसाइटी कल्चर एंड एजूकेशन	एग्जिस्टेन्शलिज़म एज ए चैलेंज टू आइडीलिज़म	एपीएच प्रकाशन हाउस, नई दिल्ली, 2019-06-25 पृष्ठ सं.131-136, आईएसबीएन :978-93-88316-42-2
जीना के जी	भाषाय: आलोचनात्मक अवबोध्यह उपयोगसचा	इन्कल्शन ऑफ लिंगविस्टिक एंड कल्चरली डाइवर्स लर्नस : चैलेंजस अहेड	
जीना के जी	टीचर एजूकेशन : चैलेंजस अहेड	ऐम्बेसिंग डाइवर्सिटी इन क्लासरूम : टीचर्स रेडीनेस एंड टीचर एजूकेशन इंटरवेंशन	
जकी मुमताज (सह-लेखक-पुस्तक)	पेडगोजी ऑफ टीचिंग सोशल साइंस	--	दिल्ली : रेनोवा इंटरनेशनल पब्लिकेशन 2019
जकी मुमताज (संपादक)	एथिक्स इन रिसर्च इन द एरा ऑफ डिजिटलाइजेशन	--	लखनऊ : एसआरएस प्रकाशन एवं वितरण
जकी मुमताज	इमर्जिंग ट्रेन्ड्स एंड इश्यूस इन हायर एजूकेशन	पैराडाइम शिफ्ट इन हायर एजूकेशन ड्यू टू आईसीटी	नई दिल्ली : एबीएस बुक, 2020
जकी मुमताज	हिन्दुस्तान में तनीस्यात	हिन्दुस्तान में आज़ादी से कबल तहरीक-ए-निसवान	एनसीपीयूएल, 2020
रुबीना खान	वूमन एड्विनिस्ट्रेटर इश्यूस एंड चैलेंजस		आईएसबीएन :978-93-89673-60-9
सीटीई बीदर			
सदाकत अली खान	बाल्यावस्था एवं वृद्धि मनोवैज्ञानिक अवधारणाएं	बाल्यावस्था एवं वृद्धि मनोवैज्ञानिक अवधारणाएं	

मो. तालिब अतहर अंसारी	मालूमाती व तरसीली टेक्नोलॉजी का दर्स व तदरिस और तालीम में इस्तेमाल	--	एनसीपीयूएल, अर्थिया प्रकाशन द्वारा प्रकाशित, नई दिल्ली, 2019
मो. तालिब अतहर अंसारी	तालीमी निसाब और निसाब की तदवीन	--	नूर प्रकाशन, दिल्ली, इंडिया-2019
सीटीई नूह			
मोहम्मद तारिक	एम्पाउवरिंग टीचर्स थ्रू प्रोफेशनल डेवलेपमेंट		विश्व ज्ञान प्रकाशन, नई दिल्ली, राष्ट्रीय
मोहम्मद तारिक	स्कूलिंग इन एक्शन : ट्रेन्डस, इश्यूस एंड प्रैक्टिसेज		पब हाउस नई दिल्ली, राष्ट्रीय
मोहम्मद तारिक	चैंजिंग नेचर ऑफ स्कूलिंग इन कोविड-19		ग्लोबल बुक्स ऑर्गनाइजेशन, नई दिल्ली, राष्ट्रीय

6. अध्ययन संकाय एवं विभाग

कला एवं समाज विज्ञान संकाय :

कला एवं सामाजिक विज्ञान संकाय (एसएएसएस) की स्थापना वर्ष 2005 में की गई। इसमें आठ विभाग हैं- अर्थशास्त्र, इतिहास, इस्लामिक अध्ययन, राजनीति विज्ञान, लोक प्रशासन, समाज कार्य, समाजशास्त्र एवं महिला शिक्षा विभाग सम्मिलित है। प्रोफेसर एस.एम.रहमतुल्लाह संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

वाणिज्य एवं व्यापार प्रबंधन :

वाणिज्य एवं व्यापार प्रबंधन संकाय की स्थापना वर्ष 2004 में की गई। इसका एक विभाग है : प्रबंधन एवं वाणिज्य विभाग। प्रोफेसर सनीम फ़ातिमा संकाय की संकायाध्यक्ष हैं।

प्रौद्योगिकी (टेक्नोलॉजी) संकाय(कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी संकाय) :

प्रौद्योगिकी संकाय को पहले में कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी संकाय के रूप में जाना जाता था। इसकी स्थापना वर्ष 2014 में की गई। इस संकाय में एक कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी विभाग है तथा विश्वविद्यालय के सभी पॉलिटेक्निक महाविद्यालय इस संकाय के संरक्षण में लाए गए। प्रोफेसर अब्दुल वाहिद संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

शिक्षण एवं प्रशिक्षण संकाय :

शिक्षण एवं प्रशिक्षण संकाय की स्थापना वर्ष 2006 में की गई। संकाय में शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग और अखिल भारतीय स्तर पर आठ शिक्षक शिक्षण कॉलेज(सीटीई) जिसमें मानू सीटीई औरंगाबाद, आसनसोल, बीदर, भोपाल, दरभंगा, नूह, संभल एवं श्रीनगर आते हैं। प्रोफेसर नौशाद हुसैन संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

भाषा, भाषा विज्ञान एवं इंडोलॉजी(भारत विद्या) संकाय :

भाषा , भाषा विज्ञान एवं इंडोलॉजी(भारत विद्या) संकाय की स्थापना वर्ष 2004 में की गई। इसके अध्ययन के छह विभाग हैं- अरबी, अंग्रेजी, हिन्दी, फ़ारसी, अनुवाद एवं उर्दू। प्रोफेसर मोहम्मद नसीमुद्दिन संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

जनसंचार एवं पत्रकारिता संकाय :

जनसंचार एवं पत्रकारिता संकाय में एक विभाग है। जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग जिसकी स्थापना वर्ष 2004 में की गई। प्रोफेसर एहतेशाम अहमद खान संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

विज्ञान संकाय :

विज्ञान संकाय की स्थापना वर्ष 2006 में की गई। इसके अंतर्गत एक विभाग तथा चार विज्ञान अनुभाग आते हैं। गणित विभाग, एवं वनस्पति विज्ञान, रसायन अनुभाग, भौतिक विज्ञान अनुभाग और जीव विज्ञान अनुभाग। प्रोफेसर अय्यूब खान संकाय के संकायाध्यक्ष हैं।

विभाग

अरबी विभाग

अरबी विभाग 2006 में स्थापित किया गया था। यह अरबी भाषा और साहित्य को आधुनिक तर्ज पर पाठ्यक्रम प्रदान करता है और छात्रों को अंग्रेजी और इसके विपरीत अनुवाद के क्षेत्र में प्रशिक्षित करता है। विभाग दुनिया में सर्वोत्तम होने के साथ अच्छे भाषा कौशल और कठोर प्रशिक्षण प्रदान करके अनुवाद और शिक्षण के क्षेत्र में मानव संसाधन विकसित करने का प्रयास करता है। विभाग एमए और पीएचडी कार्यक्रम और तीन अंशकालिक कार्यक्रम प्रदान करता है। विभाग यूजी कार्यक्रमों के लिए पाठ्यक्रम भी प्रदान करता है। विभाग विभिन्न राष्ट्रीय और बहुराष्ट्रीय संस्थानों और संगठनों में लगभग 90 प्रतिशत प्लेसमेंट के बारे में दावा कर सकता है। विभाग के महत्वपूर्ण क्षेत्र अनुवाद, आधुनिक अरबी साहित्य, शास्त्रीय अरबी साहित्य, भारत में अरबी अध्ययन और अनुसंधान योग्यता के विकास हैं। विभाग के छात्रों ने मजल्लाह अल-हिलाल अल-जेदीदाह नामक एक भित्ति(वॉल) पत्रिका प्रकाशित की।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रोफेसर. सैयद अलीम अशरफ	पीएचडी	प्रोफेसर एवं विभागाध्यक्ष
डॉ. जावेद नदीम नदवी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सामीना कौसर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मुफ्ती मोहम्मद शरफे आलम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. तल्हा फरहान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मोहम्मद शाकिर रजा	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
सैयद अलीम अशरफ	पुनर्शर्या पाठ्यक्रम “ओरियंटल स्टडीस (उर्दू, अरबी एवं फारसी)” यूजीसी-मानव विकास केन्द्र, मानू, हैदराबाद द्वारा आयोजित	2 - 15 जुलाई, 2019	--	लिंगविस्टिक इन्टरैक्शन, स्टडिंग अरबी वर्डस बारोड इन उर्दू ऐज़ ए मॉडल	राष्ट्रीय
	अल-अक्सा मॉस्क, पॉर्ट-लूइस, मॉरिशस	16.11.2019	--	القول الحسن في ضوء السيرة النبوية (سے انگریزی) گوڈ این د لائٹ اون ف د پرنسپل باریو گرافی	अंतरराष्ट्रीय
	मदरसा टीचिंग, बाए सीपीडीयूएमटी,	20.11.2019	--	تحقيق المخطوطات:	राष्ट्रीय

	मानू, हैदराबाद			المنهج والخطوات" (पांडुलिपि संपादन : मैथड्स एंड स्टेप्स)	
	खानका ख्वाजा गेसूदराज़ गुलबर्गा, कनोटक	16.07.2020	ख्वाजा गेसूदराज़ बहैसियत एक अलीम-ओ- मुसन्निफ(ख्वाजा गेसूदराज़ ऐज़ इन ऑथर)		राष्ट्रीय
जावेद नदीम नदवी	हिस्ट्री ऑफ डेक्कन (इंडिया) विथ स्पेशल रिफ्रेन्स टू पर्शियन सोर्सेज़	मार्च 5,6,&7 2020	गुलाम अली आज़ाद बिलग्रामी ; ए ट्रेंड सेटर ऑफ अरबी लिट्रेचर इन आसिफिया पीरियड	डॉ.जावेद नदीम नदवी	अंतरराष्ट्रीय
मुफ्ती मो. शरफ़े आलम	पंडित हरिचंद अख्तर, इन द मिरर ऑफ पोयट्री एंड जर्नलिज़म	30 व 31 अक्टूबर, 2019	पंडित हरिचंद अख्तर उर्दू के एक बड़े शायर		राष्ट्रीय
	द डेवलेपमेंट ऑफ हिस्ट्री, साइंस, आर्ट, कल्चर एंड सिविलाइजेशन डयूरिंग द पीरियड ऑफ काकतिया टू आसिफ जाही रूल(शासन)	29 व 30 जनवरी, 2020	डेक्कन में उलूम व फूनून अहादे आसिफ जाही के तनाज़ुर में		राष्ट्रीय
तल्हा फ़रहान	दो दिवसीय अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन “द कांट्रिब्यूशन ऑफ बूमन इन प्रमोशन ऑफ पर्शियन लैंग्वेज़, लिट्रेचर, साइंस, आर्ट, कल्चर एंड सिविलाइजेशन”	4 व 5 मार्च 2020	मैनिफेस्टेशन्स ऑफ फैमिनिस्ट थियोरी इन सिमिन दानेश्वर नॉवल सवूशून	--	अंतरराष्ट्रीय
	तीन दिवसीय अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन “हिस्ट्री ऑफ डेक्कन (इंडिया) विथ स्पेशल रिफ्रेन्स टू पर्शियन सोर्सेज़”	5, 6 व 7 मार्च 2020	कांट्रिब्यूशन ऑफ डेक्कन इन इंडियन अरबिक पोइट्री	--	अंतरराष्ट्रीय
मोहम्मद शाकिर रज़ा	द डेवलेपमेंट ऑफ हिस्ट्री, साइंस, आर्ट, कल्चर एंड	29 व 30 जनवरी 2020	अरबी ज़बान ओ अदब के फरोग में सल्तनत अस्फिया का किरदार		राष्ट्रीय

	सिविलाइजेशन ड्यूरिंग द पीरियड ऑफ काकतिया टू आसिफ़ जाही रूलर्स			
	इकबाल ममोरियल लेक्चर	9 नवंबर 2019	--	इंडियन माइनरिटीज़, ऐस्परैशन एंड एंगजाइटी

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
जावेद नदीम नदवी	1-पुनश्चर्या पाठ्यक्रम(ओरियंटल स्टेडीज़) 2-प्रशिक्षक का प्रशिक्षण(टीएलसी परियोजना के अंतर्गत)	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू 02-07-2019 से 15-07-2019 राष्ट्रीय तकनीकी शिक्षक प्रशिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, भोपाल (मानू, हैदराबाद द्वारा 11.11.2019 से 15.11.2019 तक आयोजित किया गया)	राष्ट्रीय राष्ट्रीय
मुफ्ती मो. शरफ़े आलम	पुनश्चर्या पाठ्यक्रम (ओरियंटल स्टेडीज़)	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू 02-07-2019 से 15-07-2019	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता (मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
सैयद अलीम अशरफ़	अध्ययन बोर्ड	अरबी विभाग, सेंट ऐन्स कॉलेज फॉर वूमन, मेहदीपट्टनम, हैदराबाद
	अध्ययन बोर्ड	अरबी विभाग, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
	संपादकीय बोर्ड एंड रिव्यू कमिटी फॉर कम्पोजिट कोर्स टेक्स्ट बुक फ्राम क्लासेज VI टू X	एससीईआरटी, तेलंगाना, हैदराबाद
	अध्ययन बोर्ड	हेमचंद्राचार्य नॉर्थ गुजरात यूनिवर्सिटी, पतन, गुजरात
जावेद नदीम नदवी		ऑल इंडिया एसोसिएशन ऑफ अरबी टीचर्स एंड स्कॉलर्स
समीना कौसर	अध्ययन बोर्ड	अरबी विभाग, सेंट ऐन्स कॉलेज फॉर वूमन, मेहदीपट्टनम, हैदराबाद
	अध्ययन बोर्ड	अरबी विभाग, अनवरूल उलूम कॉलेज न्यू मलेपल्ली, हैदराबाद
	साहित्यिक समिति	दायरतुल मारिफ़ एल उस्मानिया, हैदराबाद
	पीर रिव्यूवर ऑफ एन्स स्कोप जर्नल ऑफ लैंग्वेजेस (एएसजे एल)	सेंट ऐन्स कॉलेज फॉर वूमन, मेहदीपट्टनम, हैदराबाद
	रिव्यू कमेटी फॉर कम्पोजिट कोर्स टेक्स्ट बुक्स फ्राम क्लासेज VI टू X	एससीईआरटी, तेलंगाना, हैदराबाद

वनस्पति विज्ञान अनुभाग

वर्ष 2014 से वनस्पति विज्ञान में पूर्व-स्रातक पाठ्यक्रम प्रस्तुत किए जा रहे हैं तथा पूर्व-स्रातक के पहले बैच को उसी वर्ष आरंभ भी किया गया। अनुभाग में एलसीडी प्रोजेक्टर सुविधा के साथ एक अच्छी तरह से स्थापित और सुसज्जित प्रयोगशाला(लैब) है। कार्यशाला, विस्तार व्याख्यान और सेमिनार नियमित रूप से आयोजित किए जाते हैं। संकाय में जैव विविधता, पर्यावरण विज्ञान, फाइटोपैथोलॉजी और प्लांट फिजियोलॉजी के क्षेत्रों में समृद्ध शिक्षण एवं अनुसंधान का अनुभव है। यह अनुभाग विश्वविद्यालय के स्रातक छात्रों को पर्यावरण अध्ययन (योग्यता संबर्धन अनिवार्य पाठ्यक्रम) प्रदान कर रहा है। अनुभाग को अनुसंधान परियोजनाओं के लिए यूजीसी, आईसीएसआर से वित्तीय सहायता प्राप्त हुई है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.एस.मकबूल अहमद	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ इरा खान	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मेराजुल इस्लाम रोबाब	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
एस.मकबूल अहमद	उर्दू विज्ञान कांग्रेस	25- 26 फरवरी, 2020	मशरूम कलिंगेशन टेक्नीक	--	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
एस.मकबूल अहमद	मशरूम कलिंगेशन - ए हैन्ड्स ऑन ट्रेनिंग	श्री वेकंटेशवर यूनिवर्सिटी, तिरुपती-दो दिवसीय कार्यशाला	अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. एस.मकबूल अहमद	बॉटनी बोर्ड ऑफ स्टेडीज़ मेम्बर	1. तेलंगाना विश्वविद्यालय 2. खवाजा बंदा नवाज़ विश्वविद्यालय

रसायन विज्ञान अनुभाग

रसायन विज्ञान अनुभाग विज्ञान संकाय के अंतर्गत आता है, तथा बीएस.सी.(भौतिक विज्ञान) पाठ्यक्रम के लिए एक विषय के रूप में रसायन विज्ञान की पेशकश करता है। शिक्षण के उच्च स्तर को बनाए रखते हुए 2014 में छात्रों को रसायन विज्ञान की अनुसंधान में सबसे आगे रखने के लिए स्रातक पाठ्यक्रम में सुधार किया गया है। सामान्य, ऑर्गेनिक, इनऑर्गेनिक, एनालिटिकल और फिजिकल केमिस्ट्री पर कोर केमिस्ट्री पाठ्यक्रम की मुख्य सामग्री तैयार की गई है। हमारे संकाय सदस्यों की अनुसंधान रूचि में कई प्रकार के विषय शामिल हैं, जिनमें विश्लेषणात्मक रसायन विज्ञान, ऑर्गेनिक रसायन विज्ञान, ऑर्गेनोमेटालिक रसायन विज्ञान, फोटोकैमिस्ट्री, औषधीय रसायन विज्ञान, भौतिक ऑर्गेनिक(कार्बनिक) रसायन विज्ञान, प्रकाश उत्सर्जक सामग्री तथा समन्वय रसायन आदि शामिल हैं। अकादमिक उत्कृष्टता प्राप्त करने के लिए, रसायन विज्ञान अनुभाग सर्वोत्तम गुणवत्ता और अद्यतन शिक्षा प्रदान करने के लिए समर्पित है। वर्तमान समय में, रसायन विज्ञान अनुभाग में 04 शैक्षणिक स्टाफ सदस्य हैं, जिसमें 02 सहायक प्रोफेसर,

01 एसोसिएट प्रोफेसर तथा 01 हाल ही में प्रोफेसर शामिल हुए हैं। संकाय इस समय एक पीएच.डी. छात्र को निर्देशित कर रहे हैं। पारंपरिक प्रयोगशाला कक्षाओं को अंतःविषय क्षेत्रों में एकीकृत किया गया है, जिसमें स्नातक अपने कक्षा के ज्ञान को समस्या समाधान के लिए प्रयोग में ला सकता है। हाल के वर्षों में प्रयोगशाला सुविधाओं को बड़े पैमाने पर उन्नत किया गया है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. सलाउद्दीन सैयद	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. कासिमुल्लाह	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. अलीमुद्दीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

वर्ष 2019-2020 के दौरान प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्वर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर: अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
कासिमुल्लाह	ऑनलाइन टीचिंग विथ एमओओडीएलई	हैदराबाद विश्वविद्यालय, हैदराबाद, एक दिवसीय(17 जून, 2020)	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. कासिमुल्लाह	रसायन विज्ञान अध्ययन बोर्ड में सदस्य और विषय विशेषज्ञ	अनवरूल उलूम कॉलेज, मल्लेपल्लि हैदराबाद

कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी विभाग

कंप्यूटर विज्ञान और सूचना प्रौद्योगिकी विभाग 2006 में स्थापित किया गया था। विभाग ऐसे पेशेवर गुणवत्ता के इंजीनियरों और टेक्नोक्रेट्स का उत्पादन करने की कल्पना करता है कि वे न केवल विकसित तकनीक और कंप्यूटर विज्ञान और आईटी में निरंतर नवाचार के साथ तालमेल रख सकें, बल्कि इसमें योगदान भी कर सकें। इस तरह के तकनीकी नवाचार का हिस्सा बनना। विभाग बी.टेक, एम.टेक, एमसीए और पीएचडी कार्यक्रम प्रदान करता है। अखिल भारतीय तकनीकी शिक्षा परिषद (एसीआईटीई), नई दिल्ली द्वारा बी.टेक और एम.टेक पाठ्यक्रमों को मंजूरी दी गई है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. अब्दुल वाहिद	पीएच.डी.	प्रोफेसर
डॉ. प्रदीप कुमार	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर एवं विभागाध्यक्ष
तुंगा अरुणधती	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
डॉ. बोंटु कोट्या	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
डॉ. खलील अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
खालिदा अफ्रोज	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
जमील अहमद	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
गीता पतुन	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
मो उमर	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
मोहम्मद इस्लाम	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
अहमद तल्हा सिद्दीकी	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
अफरा फातिमा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मुकीम अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
मो. रफीक	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
मोहतेशाम पाशा कादरी	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान लिए गए कार्यक्रम परियोजना/ प्रशिक्षण:

परियोजना/कार्यक्रम शीर्षक	कार्यक्रम परियोजना/ प्रशिक्षण के लिए नामांकित छात्रों की संख्या
फेस रिकॉर्डिंग यूजिंग ओपन सीवी	3
ऑनलाइन ऑक्शन सिस्टम	3
कर्पोरेशन कंट्रोल थ्रू बजट मेटेनेंस	3
मेन्टेनेंस इंटरेक्शन यूजिंग ऑनलाइन सोशल नेटवर्क इंटरेक्शन	3
टूडाइमेंशनल इमेज क्रिप्टोग्राफी इन सैक्योर क्लाउड एन्वाइरमेन्ट	3
यूनिवर्सिटी हेल्प केयर सिस्टम	3
मानू एकडेमिक वर्ल्ड	3
ऑनलाइन एन्ट्रेन्स परीक्षा	3
लेट्रिस गो (बैस्ड ऑन ट्रूरिज़म)	4
साइबरनेटिक प्रोटोकटर	3
डूअल सर्वर यूजिंग क्लाउड कंप्यूटिंग	3
रोड ऐक्सीडेंट प्रिडिक्शन यूजिंग मशीन लर्निंग	3
ऑबजेक्ट डिटेक्शन यूजिंग डीप लर्निंग एंड ओपन सीवी	3
ऑनलाइन डॉक्टर अपॉइन्टमेन्ट सिस्टम	4
ऑब्जेक्ट ट्रैकिंग एंड काउटिंग यूजिंग डीप लर्निंग एंड कंप्युटर विज़न	4

संकाय द्वारा प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
मो उमर	स्टूडेन्ट्स इन्डक्शन	इंस्टीट्यूट ऑफ एरोनाटिकल इंजीनियरिंग, हैदराबाद वाए एआईसीटीई-एससीआरओ	राष्ट्रीय स्तर की कार्यशाला
खलील अहमद	स्टूडेन्ट्स इन्डक्शन	इंस्टीट्यूट ऑफ एरोनाटिकल इंजीनियरिंग, हैदराबाद वाए एआईसीटीई-एससीआरओ	राष्ट्रीय स्तर की कार्यशाला
गीता पुत्तुन	स्टूडेन्ट्स इन्डक्शन	इंस्टीट्यूट ऑफ एरोनाटिकल इंजीनियरिंग, हैदराबाद वाए एआईसीटीई-एससीआरओ	राष्ट्रीय स्तर की कार्यशाला
मो उमर	एफडीपी इन कंप्यूटर साइंस एंड इन्फोरमेशन टेक्नोलॉजी	मानू में यूजीसी प्रायोजित पुनर्शर्या पाठ्यक्रम 25.07.2019 से 7.08.2019	विश्वविद्यालय
मो उमर	शॉर्ट टर्म ट्रेनिंग(एफडीपी) ऑन ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स(टोट-पेडागोजी)	एनआईटीटीआर भोपाल एंड सीएस एंड आईटी मानू 11.11.2019-15.11.2019	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
मो उमर	" आर्टिफिशियल इन्टेलिजन्स"	16-12-2019 से 20-12-2019 मानू, हैदराबाद	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
जमील अहमद	" आर्टिफिशियल इन्टेलिजन्स"	16-12-2019 से 20-12-2019 मानू, हैदराबाद	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
मो उमर	पाइथान एंड इमर्जिंग ट्रेन्ड्स इन मशीन लर्निंग	02-06-2020 से 06-06-2020 एफडीपी वाए फॉर्स्क कोडिंग स्कूल जयपुर	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी

मोहम्मद इस्लाम	एफडीपी इन कंप्यूटर साइंस एंड इन्फॉरमेशन टेक्नोलॉजी	मानू में यूजीसी प्रायोजित पुश्चर्या पाठ्यक्रम 25.07.2019 से 7.08.2019	विश्वविद्यालय
मोहम्मद इस्लाम	शॉर्ट टर्म ट्रेनिंग(एफडीपी) ऑन ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स(टोट-पेडागोजी)	एनआईटीटीआर भोपाल एंड सीएस एंड आईटी मानू 11.11.2019-15.11.2019	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
मोहम्मद इस्लाम	ऑनलाइन कोर्स ऑन एग्जैमनेशन रिफॉर्म्स ऑर्गनाइज़ेड बाए एआईसीटीई	15 से 18 अप्रैल, 2020 ऑर्गनाइज़ेड बाए एआईसीटीई	राष्ट्रीय स्तर की कार्यशाला
खालेदा अफरोज़	एफडीपी इन कंप्यूटर साइंस एंड इन्फॉरमेशन टेक्नोलॉजी	मानू में यूजीसी प्रायोजित पुश्चर्या पाठ्यक्रम 25.07.2019 से 7.08.2019	विश्वविद्यालय
खालेदा अफरोज़	शॉर्ट टर्म ट्रेनिंग(एफडीपी) ऑन ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स(टोट-पेडागोजी)	एनआईटीटीआर भोपाल एंड सीएस एंड आईटी मानू 11.11.2019-15.11.2019	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
खालेदा अफरोज़	ऑनलाइन कोर्स ऑन एग्जैमनेशन रिफॉर्म्स ऑर्गनाइज़ेड बाए एआईसीटीई	एआईसीटीई द्वारा 15 से 18 अप्रैल, 2020 तक आयोजित	राष्ट्रीय स्तर की कार्यशाला
खालेदा अफरोज़	360 क्लासरूम मैनेजमेंट-टीचिंग मैथडालॉजी	साईराम इंस्टीटूशन, तमिलनाडू द्वारा 16 से 21 मई, 2020	अंतरराष्ट्रीय
खालेदा अफरोज़	रिसर्च मैथडालॉजी : टूल्स एंड टेक्नीक्स	ग्रेटर नोएडा के आईआईएलएन-कॉलेज द्वारा 18 से 22 मई, 2020	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
अहमद तल्हा सिद्दीकी	एफडीपी ऑन सेन्सर नेटवर्क्स, इंटरनेट ऑफ थिंग्स एंड इंटरनेट ऑफ एब्रीथिंग	सीएस व आईटी विभाग, मानू द्वारा 25-11-2019 से 8-12-2019,	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
मो उमर	एफडीपी ऑन सेन्सर नेटवर्क्स, इंटरनेट ऑफ थिंग्स एंड इंटरनेट ऑफ एब्रीथिंग	सीएस व आईटी विभाग, मानू द्वारा 25-11-2019 से 8-12-2019,	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
मुकीम अहमद	एफडीपी ऑन सेन्सर नेटवर्क्स, इंटरनेट ऑफ थिंग्स एंड इंटरनेट ऑफ एब्रीथिंग	सीएस व आईटी विभाग, मानू द्वारा 25-11-2019 से 8-12-2019,	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
खलील अहमद	एफडीपी ऑन ब्लॉकचेन टेक्नोलाजी	फिलैंड लैबस, ऑनलाइन द्वारा 8-12 जून 2020,	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
खलील अहमद	एफडीपी ऑन ब्लॉकचेन एंड मशीन लर्निंग	29 जून से 03 जुलाई 2020 को गुरुकुल कनगरी विश्वविद्यालय, यू.पी.	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
खलील अहमद	एफडीपी ऑन पायथान फॉर डाटा साइंस	24-28 जून 2020, एमआईटीएस, आंध्र प्रदेश	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
खलील अहमद	एफडीपी ऑन सेन्सर नेटवर्क्स, इंटरनेट ऑफ थिंग्स एंड इंटरनेट ऑफ एब्रीथिंग	सीएस व आईटी विभाग, मानू द्वारा 25-11-2019 से 8-12-2019,	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी
अहमद तल्हा सिद्दीकी	शॉर्ट टर्म ट्रेनिंग(एफडीपी) ऑन ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स(टोट-पेडागोजी)	एनआईटीटीआर भोपाल एंड सीएस एंड आईटी मानू 11.11.2019-15.11.2019	राष्ट्रीय स्तर एफडीपी

अर्थशास्त्र विभाग

विभाग वर्ष 2014 में स्थापित किया गया, अर्थशास्त्र विभाग द्वारा प्रस्तावित पाठ्यक्रम निम्न क्षेत्रों जैसे अंतर्राष्ट्रीय व्यापार, अंतर्राष्ट्रीय वित्त, अनुप्रयुक्त अर्थमितीय, मात्रात्मक अर्थशास्त्र, मौद्रिक अर्थशास्त्र, इस्लामिक बैंकिंग, लिंग और विकास में अपने छात्रों को दुड़ करता है। विभाग बहुआयामी अनुसंधान को बढ़ावा देता है। यह विशेष रूप से कृषि, उद्योग, सरकार, सूचना प्रौद्योगिकी क्षेत्र, बैंकिंग और वित्त क्षेत्र, गैर सरकारी संगठनों और अन्य सामाजिक-आर्थिक रूप से प्रासंगिक क्षेत्रों के लिए लागू आर्थिक अनुसंधान में प्रशिक्षित जनशक्ति की बढ़ती मांग की पहचान करता है। इसलिए, अनुसंधान के लिए विभाग की प्राथमिकता इन क्षेत्रों में है। विभाग हाशिए पर और अल्पसंख्यक समुदायों के विकास पर भी ध्यान केंद्रित करता है।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
प्रो. फरिदा सिद्दिकी	पीएच.डी.	प्रोफेसर
डॉ. सैयद हसन कायद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
श्री.लिंगराज मलिक	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
श्री.मुस्तजब खातिर	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्वे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)
फरिदा सिद्दिकी	तीसरे राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस 2019, मानू, हैदराबाद में इमर्जिंग ट्रेन्ड्स इन सोशल साइंसेज़	27-28 नवंबर, 2019, हैदराबाद	تعلیمی صنفی عدم مساوات اور معاشی نمو: ریاستی سطح پر تجزیہ	राष्ट्रीय
सैयद हसन कायद	तीसरे राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस 2019, मानू, हैदराबाद में इमर्जिंग ट्रेन्ड्स इन सोशल साइंसेज़	27-28 नवंबर, 2019, हैदराबाद	एन ऐनालिसिस ऑफ जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम	राष्ट्रीय
लिंगराज माल्लिक	वार्षिक सार्व एशिया कन्वीर्निंग	12-15 अगस्त 2019 वियतनाम, हनोई	इंज़ैमिनिंग द स्टैनबिलिटी ऑफ करंट एकाउंट डेफिसिट इन इंडिया :एविडन्स फ्रॉम ब्रेशोलड कोइन्टेग्रेशन एंड एसिम्मट्रिक एरर करेक्शन ऐनालिसिस	अंतरराष्ट्रीय
लिंगराज माल्लिक	सस्टैनबल एंड डेवलेपमेंट एजूकेशन	केरल केन्द्रीय विश्वविद्यालय , 5-6 मार्च, 2020	इवैल्यूएशन ऑफ द इम्पैक्ट ऑफ एक्सचैंज रेट ऑन ट्रेड बैलेस इन इंडिया : एविडन्स फ्रॉम नॉनलाइनर ऐनालिसिस	अंतरराष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
डॉ. सैयद हसन कायद	एआरपीआईटी द्वारा अर्थशास्त्र में पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	दिसंबर 2019	यूजीसी- एसडब्ल्यूएवाईएम

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो.फरिदा सिद्दीकी	एसोसिएट फेलो	इंस्टीटूट ऑफ इस्लामिक बैंकिंग एंड इंशोरेन्स(आईआईबीआई)लंडन, यू.के.
	सदस्य, संकाय बोर्ड, अर्थशास्त्र संकाय	हैदराबाद विश्वविद्यालय, हैदराबाद
	सदस्य, अध्ययन बोर्ड	अर्थशास्त्र विभाग, उस्मानिया विश्वविद्यालय कॉलेज ऑफ वूमन, कोटी, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
डॉ.सैयद हसन कायद	सदस्य, आईईए	भारतीय अर्थशास्त्र संघ
लिंगराज माल्लिक	रॉयल ईकनामिक सोसाइटी, लंडन	ब्रिटिश ईकनामिक एसोसिएशन

शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग

शिक्षा और प्रशिक्षण विभाग 2001 में स्थापित किया गया था। विभाग का उद्देश्य उर्दू माध्यम से गुणवत्तापूर्ण शिक्षा को बढ़ावा देना, शिक्षक-प्रशिक्षकों के बीच अनुसंधान अभिविन्यास विकसित करना, उर्दू शिक्षक-शिक्षकों को सशक्त बनाने के लिए रणनीति विकसित करना, उत्कृष्ट प्राथमिक और माध्यमिक शिक्षक, और शिक्षक- प्रशिक्षकों को तैयार करना है। । विभाग विभिन्न शिक्षण तकनीकों पर ध्यान केंद्रित कर रहा है।

विभाग ने एनसीटीई मानदंड और प्रक्रिया, 2014 और यूजीसी दिशानिर्देश के अनुसार उर्दू शिक्षा के माध्यम से प्राथमिक शिक्षा में डिप्लोमा (डी.एल.एड), शिक्षा स्लातक (बीएड), शिक्षा निष्णात (एम.एड) तथा विद्या वाचस्पति (पीएच.डी) कार्यक्रम प्रस्तावित किया है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
प्रो नौशाद हुसैन	पीएचडी	संकायाध्यक्ष एवं विभागाध्यक्ष
प्रो फातिमा बेगम	पीएचडी	प्रोफेसर
प्रो. सिद्दीकी मोहम्मद महमूद	पीएचडी	प्रोफेसर
प्रो.एम.वनजा	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ.विकारुल्लिमा	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. अश्वनी	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. मुज़फ्फर हुसैन खान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.शाकेरा परवीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शमशाद बेगम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ मो. अतहर हुसैन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.नौशाद हुसैन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. फरहत अली	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.नजमा बेगम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.तयबा नाज़ली	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.अख्तर परवीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.रफी मोहम्मद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.सुमी वी.एस.	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.अब्दुल जब्बार	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती राबिया इस्माइल	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती फिरदौस तबस्सुम	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
मोमिन सुमैया	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. जरार अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री समद थाजे वडकाइल	एम.एड	सहायक प्रोफेसर

श्री अशरफ नवाज़	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. उम्मे सलमा	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
श्री. जहांगीर आलम	एम.एड	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)
जरार अहमद	हफत लेसानी आलमी दो दिवसीय उर्दू हिन्दी, अरबी, फारसी, अंग्रेज़ी, तेलुगु, तमिल, नासरी ज़बानों अदब में ज़ातेरसुल वा सिफात रसूल	30 नवंबर एवं 01 दिसंबर 2019	ज़ाते महबूब सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम अशरफूस सयार के हवाले से	राष्ट्रीय
जरार अहमद	पंडित हरिचंद अख्तर, इन द मिरर ऑफ पॉयट्री एंड जर्नलिज़म	30 - 31 अक्टूबर 2019	पं. हरिचंद अख्तर की शायरी में शौख्यानौनसुर	राष्ट्रीय
जरार अहमद	गांधी जी उर्दू अदिबोनौर शायर की नज़र में	02.10.2019	बच्चों का अदब और बापू	राष्ट्रीय
दिलनाज़ बानो	इंटरनेशनल कॉफेंस ऑन रीविज़निंग द वर्चूस ऑफ गांधीयन फिलोसोफी : रेलवेन्स एंड एप्पलीकेबिलिटी इन द 21 सेंचुरी	07.11.2019	रेलवेन्स ऑफ गांधीयन फिलोसोफी इन द मॉर्डन कान्टेन्ट	
दिलनाज़ बानो	19 वां सीटीई वार्षिक राज्य सम्मेलन 2019	अप्रैल 23,2019	कंटेमपरेरी इश्यूज़ इन एजूकेशन	
अशरफ नवाज़	एजूकेशन : क्राइसीज़ एंड सस्टैनबिलिटी मिशन फॉर बेटर वर्ल्ड	01-11-2019	एजूकेशन अमंग मुस्लिम : ऐक्सेस एंड इम्प्रेडिमेंट्स	राष्ट्रीय
एस. अब्दुल जब्बार	टीचिंग इंग्लिश लैंगवेज़ एंड लिटेरचर टू उर्दू स्पीकरस पर मानू, हैदराबाद में दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	20-21 फरवरी,2020	कल्चर एंड कान्टेक्स्ट : इश्यूज़ ऑफ टीचिंग इंग्लिश ऐज ए सेकंड लैंगवेज़ इन इंडिया	

वर्ष 2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
नौशाद हुसैन	मानू, हैदराबाद में राष्ट्रीय तकनीकी शिक्षक प्रशिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान द्वारा ए शॉर्ट टर्म ट्रेनिंग प्रोग्राम ऑन ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स(टीओटी) फॉर टीचर्स	हैदराबाद में 11 से 15 नवंबर, 2019 (एक सप्ताह)	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. नौशाद हुसैन	अध्ययन बोर्ड के बाह्य सदस्य	संस्कृति विश्वविद्यालय, छटा, मथुरा, उत्तर प्रदेश

अंग्रेजी विभाग

अंग्रेजी विभाग 2004 में स्थापित किया गया था। यह अंग्रेजी भाषा और साहित्य में समकालीन रुझानों से अपने छात्रों और विद्वानों को परिचित करता है। विभाग विश्वविद्यालय में पेश किए गए सभी यूजी और पीजी कार्यक्रमों के लिए मुख्य पाठ्यक्रम अनुशासन पाठ्यक्रम, क्षमता वृद्धि पाठ्यक्रम और सीबीसीएस के अनुरूप जेनेरिक पाठ्यक्रमों के अलावा एमए और पीएच.डी. कार्यक्रम प्रदान करता है। विभाग का प्राथमिक उद्देश्य अंग्रेजी और उर्दू में द्विभाषी अनुसंधान को बढ़ावा देना और अंतःविषय अनुसंधान को बढ़ावा देना है। विभाग के महत्वपूर्ण क्षेत्र हैं: अंग्रेजी भाषा और साहित्य का इतिहास, अंग्रेजी भाषा शिक्षण, धर्मात्मकता, ब्रिटिश साहित्य, अमेरिकी साहित्य, राष्ट्रमंडल साहित्य, अंग्रेजी उर्दू साहित्य, अंग्रेजी उर्दू अनुवाद अध्ययन, मुस्लिम साहित्य, अंग्रेजी में भारतीय लेखन और साहित्यिक सिद्धांत और आलोचना।

रिपोर्ट के वर्ष के दौरान, विभाग विश्वविद्यालय के सभी स्नातक और स्नातकोत्तर छात्रों को उनकी योग्यता और कौशल संवर्धन पाठ्यक्रमों के हिस्से के रूप में अंग्रेजी संचार कौशल पाठ्यक्रम पढ़ा रहा है। एक अच्छे अभ्यास के रूप में, विभागीय अनुसंधान समिति और अध्ययन बोर्ड के सदस्यों के साथ ई-मेल और इलेक्ट्रॉनिक माध्यमों के माध्यम से सभी शैक्षणिक मुद्रों पर चर्चा और समाधान कर रहा है। सभी सदस्यों की भौतिक उपस्थिति में डीआरएस और बीओएस की बैठकें वर्ष में केवल एक बार की जाती हैं, और सभी मामलों के लिए अनुसमर्थन जो इलेक्ट्रॉनिक माध्यमों से हल और अनुमोदित किए जाते हैं, ऐसी वार्षिक बैठकों में किए जाते हैं। यह खर्च में कटौती करने और विश्वविद्यालय की वित्तीय स्थिति को मजबूत करने के लिए अपनाया गया है। विभाग द्वारा 8 फरवरी 2020 को अध्ययन बोर्ड तथा एक विभागीय अनुसंधान समिति की बैठक आयोजित की गई।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
सैयद मोहम्मद हसीबुद्दीन कादरी	पीएचडी	प्रोफेसर व विभागाध्यक्ष
प्रो. शगुफ्ता शाहीन	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ. सोमपालम ओमप्रकाश	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. गोविंदैया गोदावर्थी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
खैरुन्निसा नाकथोरगे	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मुहम्मद असलम के	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. कोट्चेरुवु नागेंद्र	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
समीना तबस्सुम	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
एस. ओमप्रकाश	इंटरनेशनल इंटरडिस्प्लिनेरी कांफ्रेंस ऑन रिसेट रिसर्च इन आर्ट्स, कल्चर, लैंगवेजस, फिलोसोफी, स्पिरिचूअलिटी एंड एजुकेशन	03.08.19	रिप्रेजेन्टेशन ऑफ डिज़ैस्टर नरेटिव इन फरहाद सोराबजीस प्ले, हार्ड टाइम्स	--	अंतरराष्ट्रीय
एस. ओमप्रकाश	कान्टेक्स्टअलाइजिंग माइग्रेशन पर तीन दिवसीय राष्ट्रीय सम्मेलन : साहित्य, संस्कृति एवं	जनवरी 6-8 2020	अपाकलिप्स एंड माइग्रेशन : ए स्टेडी ऑफ ब्रून्ट शैडोज़	--	राष्ट्रीय

मौलाना आज़ाद नेशनल उद्यूग्निवर्सिटी

	अनुबाद का परिप्रेक्ष्य				
गोविंदेया गोदावर्थी	उच्चतम शिक्षा में गुणवत्ता एवं उत्कृष्टता के लिए राष्ट्रीय कार्यशाला नैक	18 दिसंबर 2019	डूयल मोड विश्वविद्यालयों के लिए राष्ट्रीय स्तर कार्यशाला	--	राष्ट्रीय स्तर
गोविंदेया गोदावर्थी	अंग्रेजी विभाग, गिरराज सरकारी महाविद्यालय (स्वायत्त) निजामाबाद, तेलंगाना राज्य द्वारा रिसेंट ट्रेन्डस इन इंग्लिश लिट्रेचर एंड लैंग्वेज पर राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन	12 फरवरी 2020.	ए कम्पैरिटिव स्टेडी ऑफ दलित कैरिक्टर इन प्रेमचंद द शाउड एवं बंधुमाधव पाँझन्ड ब्रेड	--	राष्ट्रीय स्तर
खेलनिःसा नाकथोरगे	वूमन : मैसेंजर ऑफ पीस	14 मई, 2020	वूमन राइट्स एंड कंटेम्परेरी सोसाइटी"	--	राष्ट्रीय
मुहम्मद असलम कुन्नाथिल	अंग्रेजी विभाग, जामिया मदीनाथुनूर, कालिकट द्वारा राष्ट्रीय बेबीनार श्रृंखला का आयोजन	31 मार्च 2020	--	रिसर्च, इनोवेशन, अपॉर्चुनिटीज़ : ट्रेन्डस ऑफ इंग्लिश स्टेडीस इन इंडिया	राष्ट्रीय
के.नागेन्द्र	भाषा, साहित्य एवं मीडिया	6 सितंबर 2019	सीएएलएल एंड इट्स प्रेक्टिकल इम्पलिकेशस इन ईएसएल क्लासरूम		राष्ट्रीय
के.नागेन्द्र	एक दिवसीय कार्यशाला(पूर्वाह्न सत्र)	07-12-2019	--	इम्पोर्टेन्स ऑफ प्रॉनन्सीएशन इन कम्यूनिकेटिव इंग्लिश	राज्य
के.नागेन्द्र	एक दिवसीय कार्यशाला	07-12-2019	--	इंजीनियरिंग छात्रों के लिए अंग्रेजी	राज्य
के.नागेन्द्र	एक दिवसीय कार्यशाला	03-01-2020	--	सॉफ्ट स्किल्स एट वर्कप्लेस	राज्य

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/ राज्य/विश्व विद्यालय
सैयद मोहम्मद हसीबुद्दीन कादरी	वर्कशॉप ऑन ए एंड ए फर डूयल मोड यूनिवर्सिटी	नैक, बेंगलूरु, 18.12.2019	राष्ट्रीय
एस.ओमप्रकाश	यूजीसी प्रायोजित व्यवसायिक विकास	यूजीसी एचआरडीसी मानू.	राष्ट्रीय

	कार्यक्रम	हैदराबाद, 17-06-2019 से 22-06-2019 शॉर्ट टर्म कोर्स (एक सप्ताह)	
एस.ओमप्रकाश	नेशनल इंस्टीटूट ऑफ टेक्नीकल टीचर्स ट्रेनिंग एंड रिसर्च : ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स अंडर टीएलसी प्रोजेक्ट	मानू, 11-11-2019 से 15-11-2019	राष्ट्रीय
खैरुन्निसा नाकथोरगे	जेंडर एंड इंकलुज़न : ट्रांसफॉरमेटिव पाथवेस इन हायर एजूकेशन	भुवनेश्वर, 26-28 नवंबर, 2019(तीन दिवसीय), विस्कोमो एवं कलिंगा इंस्टीटूट ऑफ सोशल साइंसेज द्वारा आयोजित	राष्ट्रीय
मुहम्मद असलम कुन्नाथिल	अंग्रेजी भाषा शिक्षण पर वार्षिक पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	16.02.2020 को ऑनलाइन परीक्षा	राष्ट्रीय

हिन्दी विभाग

हिन्दी विभाग 2007 में स्थापित किया गया था। यह विश्वविद्यालय के यूजी पाठ्यक्रमों के अलावा एम.ए. और पीएच.डी. कार्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग का उद्देश्य हिन्दी भाषा और साहित्य को बढ़ावा देना और उर्दू तथा हिन्दी में द्विभाषी शोध करना है। विभाग अपने विशेष क्षेत्र के रूप में दक्षनी उर्दू पर ध्यान केंद्रित करता है। विभाग के महत्वपूर्ण क्षेत्र हैं: नारीवादी साहित्य, दलित साहित्य, मध्यकालीन और आधुनिक कविता, आधुनिक साहित्य, तुलनात्मक साहित्य, अनुवाद, आदिवासी, मुस्लिम लेख और आधुनिक रंगमंच।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
डॉ. करन सिंह ऊटवाल	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर व विभागाध्यक्ष
डॉ. जी.वी. रत्नाकर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. दोहु शेषु बाबू	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. पठान रहीम खान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

सम्मेलन / संगोष्ठी /परिसंवाद में संकाय की भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
करन सिंह ऊटवाल	छायावादःशताब्दी के बाद : इतिहास की पुनर्यात्रा	4 से 6 सितंबर 2019	प्रसाद के नाटकों छायावाद की प्रवृत्तियां	राष्ट्रीय
करन सिंह ऊटवाल	भारतीय एवं विश्व सिनेमा	29 से 30 नवंबर 2019	गुलज़ार के गीतों में जिन्दगी के रंग	राष्ट्रीय
करन सिंह ऊटवाल	कैफ़ी आज़मी : फिल्म ओ फन	30 नवंबर एवं 1 दिसंबर 2019	कैफ़ी आज़मी के गीत : विविध पहलू	राष्ट्रीय
जी.वी.रत्नाकर	तुलसी भवन, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद में संगोष्ठी	31.07.2019	“उपन्यास सम्राट मुंशी प्रेमचंद का कथा साहित्य”	राष्ट्रीय
जी.वी.रत्नाकर	हिन्दी विभाग पांडिच्चेरी विश्वविद्यालय	06.09.2019	“छायावाद की वर्तमान प्रासंगिकता”	राष्ट्रीय
जी.वी.रत्नाकर	निज़ाम कॉलेज, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद में संगोष्ठी	23.09.2019 से 24.09.2019	हिन्दी का बौद्ध साहित्य एवं डॉ. अंबेडकर	राष्ट्रीय

जी.वी.रत्नाकर	पी.आर.डिग्री कॉलेज, आदिकवि नन्नया विश्वविद्यालय	20 व 21 दिसंबर 2019	आंध्र प्रदेश राज्य का इतिहास एवं संस्कृति	राज्य
जी.वी.रत्नाकर	आंध्रा विश्वविद्यालय	29 फरवरी से 01 मार्च 2020	स्वामी अचूतानन्द एवं रोई भीमान्ना के कविता में राष्ट्रीयता	
डोड्हा शेषु बाबु	सोशल एथिकल एवं कल्वरल वैल्यूस एज डिपिकेटेड इन ड्रामा	13 व 14 दिसंबर, 2019	हिन्दी नाटकों में चित्रित जीवन मूल्य : समकालीन नाटकों के संदर्भ में	अंतरराष्ट्रीय
डोड्हा शेषु बाबु	हिन्दी तथा विदेशी भाषा साहित्य : वैश्विक परिदृश्य	06 व 07 फरवरी 2020	हिन्दी एवं विदेशी भाषाओं के साहित्य में अस्तित्व और अस्मिता के संकट का संदर्भ	अंतरराष्ट्रीय
डोड्हा शेषु बाबु	हिन्दी और तेलुगु के आधुनिक साहित्य में राष्ट्रीयता	01 मार्च 2020	हिन्दी और तेलुगु साहित्य में चित्रित राष्ट्रीय एकता	राष्ट्रीय
पठान रहीम खान	पूर्वोत्तर भारत और हिन्दी	24 से 26,मई, 2019 (25 को उपस्थित) (शनिवार)	हिन्दी की अंतरराष्ट्रीय स्थिति	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	हिन्दी कथा साहित्य में उपेक्षित वर्ग	19 व 20 सितंबर, 2019 (20 को भाग लिया) (शुक्रवार)	हिन्दी कथा साहित्य में उपेक्षित मुस्लिम समाज	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	मुंशी प्रेमचंद साहित्य तथा आज का समाज(सोसाइटी)	12-10-2019 (शनिवार)	प्रेमचंद के कथा साहित्य में कथ्य एवं शिल्प	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	रोल ऑफ पेडागोजी इन हायर एजूकेशन	13-12-2019 (शुक्रवार).	भारतीय शिक्षा व्यवस्था में उच्च शिक्षा का महत्व	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	द डिस्कोर्स ऑन फेमिनिज़म एंड जेंडर एंपावरमेंट इन कंटेम्परेटरी इंडियन लिटेरेचर एंड मीडिया	06-01-2020 (सोमवार).	इक्कीसवीं सदी की हिन्दी कविता में रुचि विमर्श	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	भारतीय भाषाएं, साहित्य और दर्शन	10-01-2020 (शुक्रवार).	इक्कीसवीं सदी का हिन्दी कथा साहित्य : स्त्री विमर्श	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	द डेवलेप्मेंट ऑफ हिस्ट्री, साइंस, आर्ट्स, कल्वर एंड सिविलाइजेशन डुरिंग द पीरियड ऑफ काकतिया एंड असफजाही रूलर्स	29-01-2020 (बुधवार).	“बस्तर” के काकतिय राजवंश	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
पठान रहीम खान	संत साहित्य की भूमिका	03-05-2020 वेबीनार में शोध पत्र जमा	कबीर के साहित्य में धर्म एवं दर्शन	ऑनलाइन नेशनल वेबीनार

पठान रहीम खान	प्रवासी भाषा, साहित्य और समाज	13 व 14 मई, 2020 वेबीनार में शोध पत्र जमा	प्रवासी हिन्दी कहानियों में व्यक्त मूल संवेदना	ऑनलाइन अंतरराष्ट्रीय वेबीनार
पठान रहीम खान	प्रवासी मज़दूरों की समस्या, चुनौतियां और समाधान	06-06-2020 वेबीनार में शोध पत्र जमा	इक्कीसवीं सदी की हिन्दी कहानी साहित्य में प्रवासी मज़दूर और उनकी आर्थिक स्थिति	ऑनलाइन अंतरराष्ट्रीय वेबीनार
पठान रहीम खान	इक्कीसवीं सदी में महाकवी कालीदास की प्रासंगिकता	11 व 12 -06-2020 वेबीनार में शोध पत्र जमा	इक्कीसवीं सदी में महाकवि कालीदास की प्रासंगिकता एवं महत्व	ऑनलाइन अंतरराष्ट्रीय वेबीनार
पठान रहीम खान	भक्ति काल : कृष्ण काव्य के विविध आयाम	29 व 30-06-2020 वेबीनार में शोध पत्र जमा	भक्ति साहित्य में कृष्ण भक्ति साहित्य का महत्व	ऑनलाइन अंतरराष्ट्रीय वेबीनार

वर्ष 2019-2020 के दौरान शिक्षकों को पुरस्कार राष्ट्रीय/एडवांस अध्ययन/शोध के लिए अंतरराष्ट्रीय अध्येतावृत्ति

अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय	अध्येतावृत्ति प्राप्त अध्यापक का नाम	पुरस्कार का नाम	पुरस्कार तिथि	पुरस्कार देने वाली ऐंजेंसी
राष्ट्रीय	डॉ. जी. वी. रत्नाकर	अरिगपुडी पूर्णचंद्र राव फाउंडेशन अवार्ड	2019	अरिगपुडी पूर्णचंद्र राव फाउंडेशन
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान			
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान	श्री महावीर प्रसाद तिवारीवाला स्मृति सम्मान, 2019	25, मई, 2019	पूर्वोत्तर हिन्दी अकादमी, शिलांग, मेघालय राज्य
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान	आरीनी विशिष्ट सम्मान, 2019	30-06-2019	राष्ट्रीय आरीनी अलंकरण समारोह, 2019 भोपाल
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान	मेवादेव लॉरल अवार्ड, 2019	30-12-2019 (सोमवार)	कन्टेम्परेरी लिटरेरी सोसाइटी ऑफ अलमोर : बंदा, उत्तर प्रदेश
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान	साहित्य साधक सम्मान, 2019	15 दिसंबर 2019	उत्तर भारतीय साहित्य परिषद, देहरादून, उत्तराखण्ड
राष्ट्रीय	डॉ. पठान रहीम खान	कलम साधक सम्मान, 2020	14-01-2020	ब्रजलोक साहित्य कला संस्कृति अकादमी, आगरा

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ पठान रहीम खान	परीक्षा(बी.ओ.ई)	गुलबर्गा विश्वविद्यालय, गुलबर्गा
	पीएच.डी- डॉक्टरल समिति	एसआरएम विश्वविद्यालय, चैन्नई
	बोर्ड ऑफ स्टडीज़ सदस्य	उस्मानिया कॉलेज, कर्नूल, आंध्र प्रदेश

इतिहास विभाग : इतिहास विभाग 2014 में स्थापित किया गया। विभाग इतिहास में एम.ए और पीएच.डी पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग में विभिन्न प्रतिष्ठित विश्वविद्यालयों के शिक्षकों को आकर्षित किया गया है। पाठ्यक्रम को राष्ट्रीय हित,

देश के लोकाचार, छात्रों की रोजगार क्षमता और महिलाओं के विकास और हाशिए के समुदायों के अन्य वर्गों को बढ़ावा देने के उद्देश्य से तैयार किया गया है। इसका उद्देश्य, विशेष रूप से, राष्ट्रीय एकीकरण और बहुसंस्कृतिवाद की भावना को विश्व स्तर पर गुणवत्ता शिक्षण और अनुसंधान के मानक निर्धारित करना है। विभाग सांस्कृतिक कूटनीति, पर्यटन प्रबंधन, संग्रहालय विज्ञान, एपिग्राफी, न्यूमिज़माटिक्स, पुरातत्व, अभिलेखीय प्रबंधन, पर्यावरण इतिहास और औद्योगिक विकास के पाठ्यक्रम तथा भारत सराकर के नीति नियोजन में अनुसंधान कार्यक्रम और डिग्री / डिप्लोमा शुरू करने की योजना है। ये पाठ्यक्रम छात्रों के लिए बेहतर रोजगार के अवसर पैदा करेंगे।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
डॉ. दानिश मोइन	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर और प्रमुख
डॉ. खालिद पोनमुलथोड़ी	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
डॉ. खांडे परवेज अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
श्री इकरामुल हक	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
इकरामुल हक	साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस	31 जनवरी- 2 फरवरी 2020	अन्डस्टैन्डिंग अब्दुल कादिर बदायुनी : ए न्यू मैथडोलाजिकल अप्रोच	राष्ट्रीय
इकरामुल हक	मानू द्वारा तीसरा उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस	27-28 नवंबर 2019	एन अनैलिसिस ऑफ अब्दुल कादिर बदायुनी ऐज हिस्टोरियन	राष्ट्रीय
खांडे परवेज़ अहमद	मानू द्वारा तीसरा उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस	27-28 नवंबर 2019	उर्दू वूमन जर्नलस इन द प्रिन्सली स्टेट ऑफ हैदराबाद : ए स्टडी ऑफ मुइल्लिम उन निसवान 1893-1901.	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. दानिश मोइन	सदस्य, इतिहास अध्ययन बोर्ड	सेंट ऐन्स कॉलेज, हैदराबाद
डॉ. दानिश मोइन	उर्दू में लिखित यूजी इतिहास पुस्तकों के लिए संपादक	तेलंगाना उर्दू अकादमी, हैदराबाद
इकरामुल हक	उर्दू में लिखित यूजी इतिहास पुस्तकों के लिए सहायक संपादक	तेलंगाना उर्दू अकादमी, हैदराबाद

इस्लामिक अध्ययन विभाग

इस्लामिक अध्ययन विभाग की स्थापना वर्ष 2012 में की गई। विभाग इस्लामिक अध्ययन में पीएचडी, एमए तथा डिप्लोमा पाठ्यक्रम के साथ-साथ इस्लामिक अध्ययन को यू.जी. पाठ्यक्रम में मुख्य विषय के रूप में प्रस्तुत करता है। विभाग गैर-मदरसा पृष्ठभूमि के छात्रों के लिए इस्लामियत का पर्चा भी पेश करता है और गैर-सीजीपीए पर्चे के रूप में मदरसा पृष्ठभूमि के यू.जी. के छात्रों इंट्रोडक्शन टू मेजर रिलिजस का परिचय देता है। विभाग का मुख्य उद्देश्य इस्लामिक अध्ययन में आधुनिक परिदृश्य के माध्यम से शिक्षण और अनुसंधान का संचालन करना है। विभाग इस्लामिक विज्ञान, कानून, संस्कृति, सभ्यता, रहस्यवाद के साथ इस्लामिक अध्ययन विषय में अध्येताओं को प्रशिक्षण प्रदान करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
मो. फहीम अख्तर	पीएचडी	प्रोफेसर और प्रमुख
डॉ. मो. इरफान अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शकील अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

श्रीमती जिशान सारा	एमए	अतिथि संकाय			
संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी					
संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
मो. फ़हीम अख्तर	रीथिंकिंग एजूकेशन ऑफ रिलिजन्स इन द मॉर्डन वर्ल्ड : प्रॉस्पैक्टस एंड चैलेंजस	30-31 जुलाई 2019	असरी तालीम के तत्वा और इस्लामी तालीम का नज़म	--	राष्ट्रीय
	अल्लामा हविबुर रहमान आज़मी : लाईफ एंड कांट्रिभ्यूशंस	06-07 जुलाई 2019	अल्लामा हविबुर रहमान आज़मी और उनकी फ़िकही खिदमत	--	राष्ट्रीय
	रिसर्च मैथडोलॉजी इन इस्लामिक पर्स्पैक्टिव	20-21 अप्रैल 2019	रिसर्च मैथडोलॉजी एडॉप्टेड बाइ अर्लि जुरिस्ट	--	राष्ट्रीय
	इस्लामिक अध्ययन : अवधारणा, वर्तमान परिदृश्य एवं भविष्य	24-25 अप्रैल 2019	--	इस्लामिक अध्ययन : अवधारणा, वर्तमान एवं परिदृश्य भविष्य : गौर वा फ़िके के चंद पहलू	राष्ट्रीय
	द लाईफ एंड कांट्रिभ्यूशंस ऑफ प्रो.फुआतसेज़िजन	21-22 दिसंबर 2019	अव्वलीन अहद में फ़िक्रह ए इस्लामी की तदवीन : डॉ. फुआत सेज़िजन की तहकीकात की रोशनी में	--	अंतरराष्ट्रीय
	न्यू थियोलोजिकल चैलेंजस टू कंटेम्परेरी इस्लामिक थॉट एंड द रोल ऑफ मदरसा ग्रेजुएट्स	23 जुलाई 2019	इस्लामी फ़िकर ओ फ़िक के सामने मोअसिर दुनिया के चैलेंजस- गौर ओ फ़िक्र के चंद पहलू	--	राष्ट्रीय
	कंटेम्परेरी इस्लामिक थॉट एंड सोशिटल रिपोर्ट शू एजूकेशन	1-2 फरवरी 2020	तालीम की वहदात का तस्सव्वर और इंसानी मआशरा की तामीर में	--	अंतरराष्ट्रीय
मो.इरफान अहमद	इस्लामिक अध्ययन : “अवधारणा वर्तमान, एवं परिदृश्य भविष्य“ पर राष्ट्रीय	24 -25 अप्रैल 2019 मानू, हैदराबाद	हिन्दुस्तानी में इस्लामिक स्टेडीज़ : एक जायजा	--	राष्ट्रीय

	संगोष्ठी				
	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस, 2019	27 - 28 नवंबर, 2019 मानू, हैदराबाद	बिहार के मुस्लिम मुआशराह में मज़हबी इदारो का किरदार	--	राष्ट्रीय
	“लाइफ एंड कैरिक्टरिस्टिक ऑफ प्राफिट मुहम्मद” विषय पर दो दिवसीय अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	30 नवंबर व 1 दिसंबर 2019 उर्दू मसकान खिलात, हैदराबाद	मोहम्मद (एस.ए.डब्ल्यू) : एक माहिर सियासत दान	--	अंतरराष्ट्रीय
शकील अहमद	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस, 2019	27 - 28 नवंबर, 2019 मानू, हैदराबाद	हकूक-ए-इंसानी की इस्लामी बुनियादें	--	राष्ट्रीय
जीशान सारा	“इस्लामिक अध्ययन : अवधारणा वर्तमान, एवं परिदृश्य भविष्य” पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	24 -25 अप्रैल 2019 मानू, हैदराबाद	इस्लामिक अध्ययन का निसाब : जायज़ा और मनावियत	--	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
शकील अहमद	पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	यूजीसी-एचआरडीसी, जैएमआई, नई दिल्ली, 2 से 14 दिसंबर 2019 (दो सप्ताह)	राष्ट्रीय

प्रबंधन अध्ययन विभाग

प्रबंधन विभाग 2004 में स्थापित किया गया था। विभाग एम.बी.ए. और पीएच.डी पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। पारंपरिक प्रबंधन विषयों के अलावा, विभाग विपणन प्रबंधन, वित्तीय प्रबंधन, मानव संसाधन प्रबंधन और सामान्य प्रबंधन में अनुसंधान को जोर देता है। विभाग अपने छात्रों के व्यक्तित्व विकास पर विशेष ध्यान देता है और विकास प्रशिक्षण सत्र, वार्ता, चर्चा, वाद-विवाद, उद्योग के विशेषज्ञों के अतिथि व्याख्यान, उद्योगों का दौरा और इतने पर आयोजन करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.सनीम फ़ातिमा	पीएचडी	प्रोफेसर एवं संकायाध्यक्ष,एससी व बीएम
प्रो. मो रज्जाउल्लाह खान	पीएचडी	प्रोफेसर व विभागाध्यक्ष
प्रो.निसार अहमद आई मुल्ला	पीएचडी	प्रोफेसर
प्रो.बदिउद्दीन अहमद	पीएचडी	प्रोफेसर
प्रो.मो अब्दुल अज़ीम	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ.एम.ए.सिकंदर	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.सैयद खाजा सफीउद्दीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मो सदत शरीफ़	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.शेख कमरुद्दीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
सयदल्वी के	एमबीए	सहायक प्रोफेसर
डॉ.रेशमा निकहत	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मो.राशीद फ़ारुकी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
निस्सार हुसैन	एम.कॉम	सहायक प्रोफेसर

वर्ष 2019-2020 के दौरान कार्य क्षेत्र परियोजना/ प्रशिक्षण

परियोजना/कार्यक्रम शीर्षक	कार्यक्षेत्र/प्रशिक्षण के लिए नामांकित छात्रों की संख्या
एम.कॉम परियोजना कार्य	23
एमबीए परियोजना कार्य	74

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
सनीम फ़ातिमा	“इंक्टूसिव ग्रोथ एंड स्टैनेबल डेवलेपमेंट-इमर्जिंग ट्रेन्डस एंड चैलेंजस ” पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	28 एवं 29 फरवरी ,2020	--	माइक्रो फ़न्डामेंटल ऑफ मैक्रो ग्रोथ	अंतरराष्ट्रीय
सैयद खाजा सफीउद्दीन	रिस्ट्रक्चरिंग ऑफ ग्लोबल इकनॉमी (आरओजी ई) पर 9वां अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	8 - 9 जुलाई, 2019	पर्फॉर्मेन्स मेशेर्ज ऑफ सिविल ऐविएशन कंपनीस इन इंडिया एंड दैयर फिनैन्शियल हेल्थ - एन इम्पैक्ट ऐनालिसिस”,	आर्गनाइस्ड बाए ऐकेडमी ऑफ बिजनेस एंड रीटेल मैनेजमेंट (एबीआरएम) तथा स्कूल ऑफ मैनेजमेंट एंड ई-बिजनेस, झेजियांग गोंगशाना यूनिवर्सिटी, चीन एट बिजनेस स्कूल, यूनिवर्सिटी ऑफ ऑक्सफर्ड, यूनाइटेड किंगडम	अंतरराष्ट्रीय
सैयद खाजा सफीउद्दीन	मैनेजमेंट रिसर्च इन इंडिया, आईसीएसएसआर द्वारा प्रायोजित दो दिवसीय राष्ट्रीय सम्मेलन	17 -18 मई 2019.	इम्पैक्ट ऑफ पैसेन्जर लॉड फैक्टर ऑन जेड-स्कोर ऑफ सेलक्ट इंडियन ऐविएशन कंपनीज”	--	राष्ट्रीय
सैयद खाजा सफीउद्दीन	इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ मैनेजमेंट(आईआई एम) इंदौर द्वारा एक्सलन्स इन रिसर्च एंड एजूकेशन(सीईआर ई-2019) पर तीन दिवसीय 10वां सम्मेलन	3 से 5 मई 2019	इम्पैक्ट ऑफ फिनेनशियल एंड नॉन-फिनेनशियल मेशेर्ज ऑन जेड-स्कोर ऑफ स्लेक्ट इंडियन ऐविएशन कम्पनीज”	--	अंतरराष्ट्रीय

	आयोजित				
बदिउद्दीन अहमद	“अपॉर्चुनिटीस एंड चैलेंजस ऑफ विजनेस इन चेन्जिंग सिनारियो”	23-01-2020.	--	अपॉर्चुनिटीस एंड चैलेंजस ऑफ विजनेस इन चेन्जिंग सिनारियो	अंतरराष्ट्रीय
बदिउद्दीन अहमद	विजनेस एजूकेशन एंड इट्स फ्यूचर इन ग्लोबल पर्सैकिट्व	25-01-2020	--	विजनेस एजूकेशन - ग्लोबल अपॉर्चुनिटीस एंड चैलेंजस	अंतरराष्ट्रीय
बदिउद्दीन अहमद	“ग्लोबल इकॉनोमी इन ट्रांसिशन”	18-2-2020	--	“ग्लोबल इकॉनोमी इन ट्रांसिशन” विथ रिफेरेंस टू हेल्थ केयर सैक्टर	राष्ट्रीय
बदिउद्दीन अहमद	“कंटेम्परेरी कान्टेक्स्ट इन इन्टरप्रनशिप एवं मार्केटिंग”.	18-2-2020	--	गरिला मार्केटिंग	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
सनीम फ्रातिमा	विजनेस केस डेवलेपमेंट	लॉयड विजनेस स्कूल, ग्रेटर नोएडा, 8-13 जून, 2020, 6 दिन	राष्ट्रीय
	“सस्टैनेबल आईटी इन रूरल एंड रिमोट एनविरोनमेंट” पर वेबीनार प्रस्तुतीकरण	मिज़ोरम विश्वविद्यालय, आईजोल, भारत 02.06.2020, एक दिन	राष्ट्रीय
	“इम्पैक्ट ऑफ कोविड-19 पैनडामिक ऑन दे इंडियन इकॉनामी” पर वेबीनार	आईआईएस विश्वविद्यालय, जयपुर 23-24 मई, 2020, दो दिन	राष्ट्रीय
	“यूज़ ऑफ ऑनलाइन रिसोर्सेज इन टीचिंग-लर्निंग प्रोसेस” पर वेबीनार	उका तारसादिया विश्वविद्यालय, श्रीनगर, गढ़वाल में 20.05.2020 को (01:00 बजे से 02:30 बजे तक)	राष्ट्रीय
	एजूकेशन, असेसमेंट एंड वर्चुअल वर्ल्ड : ए सोशियो फिलोसोफिकल डाएलॉग” पर वेबीनार	दिल्ली विश्वविद्यालय 9-10 मई, 2020, दो दिन	राष्ट्रीय
	“डाटा एनालिसिस यूजिंग एमएस एक्सल”	आईआईएस विश्वविद्यालय, जयपुर	राष्ट्रीय

		27 अप्रैल से 3 मई 2020	
सयदल्वी	पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	हैदराबाद विश्वविद्यालय, 27 फरवरी-11 मार्च	राष्ट्रीय स्तर

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो.बदिउद्दिन अहमद	अध्ययन बोर्ड	डॉ.अब्दुल हक्क उर्दू विश्वविद्यालय, कर्नूल-आंध्र प्रदेश
प्रो.बदिउद्दिन अहमद	अध्ययन बोर्ड	सीएमआर विश्वविद्यालय, बैंगलूरु
प्रो.एम.ए.अज़ीम	अध्ययन बोर्ड	चैतंया डीम विश्वविद्यालय

जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग

जनसंचार एवं पत्रकारिता विभाग की स्थापना 2004 में की गई। इस में एम.ए और पीएच.डी कार्यक्रम प्रस्तुत करता है। इसमें इस शैक्षणिक वर्ष से बी सी जे ऑनर्स भी प्रदान किया जाता है। विभाग अपने छात्रों को इलेक्ट्रॉनिक और प्रिंट मीडिया, विज्ञापन, जनसंपर्क, डॉक्यूमेंट्री फिल्म बनाने और वेब पत्रकारिता में ट्रेन करता है। इसका एक प्राथमिक उद्देश्य उर्दू मीडिया में पेशेवर विशेषज्ञता लाना है। विभाग छात्रों को नैतिकता की दृष्टि से पेशेवर उर्दू पत्र कारों में संवारने की परिकल्पना करता है जो मीडिया के कभी विस्तार के क्षेत्र और उसकी कभी-कभी स्थानांतरण प्रतिबद्धताओं से उत्पन्न किसी भी चुनौती को पूरा कर सकते हैं।

संकाय :

नाम	सर्वोच्च योग्यता	पदनाम
प्रो एहतेशाम अहमद खान	पी एच.डी	प्रोफेसर व विभागाध्यक्ष
प्रो मोहम्मद फरियाद	पी एच.डी	प्रोफेसर
श्री मोहम्मद मुस्तफा अली	एम.फिल.	एसोसिएट प्रोफेसर
श्री सैयद हुसैन अब्बास रिजवी	एमसीजे में निष्णात	सहायक प्रोफेसर
डॉ मेराज अहमद मुवारकी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री मेराज अहमद	एमजेएमसी	सहायक प्रोफेसर
श्री मोहम्मद ताहिर कुरैशी	एमजेएमसी	सहायक प्रोफेसर

वर्ष 2019-2020 के दौरान कार्यक्षेत्र परियोजना / प्रशिक्षण

परियोजना / कार्यक्रम का शीर्षक	कार्यक्षेत्र परियोजना/प्रशिक्षण के लिए नामांकित छात्रों की संख्या
प्रशिक्षण	12

गणित विभाग

गणित विभाग की स्थापना 2011 में की गई। इसमें यू.जी. पाठ्यक्रम कराने के अलावा गणित में एमएस.सी और पी एच.डी पाठ्यक्रम की सुविधा दी जाती है। संकाय के विविध अनुसंधान हित का उपयोग करना, विभाग वेबलेट और इसके आवेदन, बीज गणित, विश्लेषण, द्रव्यांत्रिकी, खगोली यथांत्रिकी और गतिशील खगोलविज्ञान जैसे क्षेत्रों में अनुसंधान को प्रोत्साहित और बढ़ावा देता है। विभाग विज्ञान, इंजीनियरिंग और उद्योगकी विभिन्न शाखाओं में गणित के अनुप्रयोग और गणित अनुसंधान के क्षेत्रों की पड़ताल करता है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रोफेसर सैयद नज़मुल हसन	पीएच.डी.	प्रोफेसर
डॉ अफरोज़	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ खाजा मोइनुद्दीन	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
डॉ सुभाष अल्हा	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर
मजिद अली चौधरी	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर

विस्तार एवं आउटरीच कार्यक्रम

गतिविधियों का शीर्षक	आयोजन यूनिट/ ऐजंसी/ सहयोग ऐजंसी	गतिविधियों में समन्वयक अध्यापकों का नाम	गतिविधियों में भाग लेने वाले छात्रों का नाम
“कलीयर स्काईस” फर द होल इयर टवाइस एन्ड्री मन्थ इन्टरेक्टैड एंड कंडेक्टेड सेशन्स विथ स्टूडेन्ट्स फरम 6 टू 9 एंड फ्रम स्कूलस प्रम इकॉनामिकली डेप्राइवड ऐरिया इन शेखपेट हैदराबाद(इन कोलेजोरेशन ऑफ एनजीओ क्रिति एंड डू साइंस)	प्रोजेक्ट अवार्ड बाए द इंटरनेशनल ऐस्ट्रोनोमिकल यूनियन(लाउ-ओड) ग्रान्ट दि 3000 यूरोस) विश्वभर में केवल 20 परियोजनाओं को निधिवद्ध है। https://iau.org/news/announcements/detail/ann18069	हसन एस.एन, गणित विभाग तथा प्रिया हसन भौतिकी विभाग	बशारत

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
सैयद नजमुल हसन	इंटरनेशनल कॉफेन्स ऑन मॉडलिंग मशीन लर्निंग एंड अस्ट्रोनमी पीईएस, बैंगलोर	नवंबर 22, 23 2019	--	स्टाइस्टिकल टेक्नीक फर अस्ट्रोनमी इन द इरा ऑफ बिंग डाटा	अंतरराष्ट्रीय
सैयद नजमुल हसन	इंटरनेशनल कॉफेन्स ऑन फॉर्डमेन्टल ऑफ फिजिक्स 2019 बिरला साइंस सेन्टर हैदराबाद	6-8 सितंबर 2019	--	द बीस्ट काल्ड मिल्की वे : द फॉर्मेशन एंड एवोलूशन ऑफ द मिल्की वे गैलक्सी	अंतरराष्ट्रीय
सैयद नजमुल हसन	राष्ट्रीय उर्दू विज्ञान कांग्रेस, मानू, हैदराबाद	25-26 फरवरी 2020	“कहकशो की दुनिया” द वर्ल्ड ऑफ गैलक्सीस	--	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/ राज्य/विश्वविद्यालय
सैयद नजमुल हसन	रिसोर्स जनरेशन कैम्प(आरजीसी) फॉर अस्ट्रोनमी ओलिम्पिएड ओरियन्टेशन कम	होमी भाभा सेंटर फॉर साइंस एजूकेशन, (एचबीसीएसई),टीआईएफआर, मुम्बई 16-17 मार्च, 2019	राष्ट्रीय

	सलेक्शन कैम्प(ओसीएससी) 2019 के लिए संसाधन व्यक्ति के रूप में		
खाजा मोइनुद्दीन	फिजिक्स ऑफ फ्लूइड मैथडस एंड एप्लीकेशन-II पर राष्ट्रीय कार्यशाला	गीतम यूनिवर्सिटी हैदराबाद 20-22 फरवरी 2020	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
सैयद नज़मुल हसन	सदस्य, अध्ययन बोर्ड	खगोल विद्या विभाग, उस्मानिया यूनिवर्सिटी
खाजा मोइनुद्दीन	सदस्य, गणित अध्ययन बोर्ड	अनवरूल उलूम स्नातकोत्तर कॉलेज (स्वायत्त) तेलंगाना एवं आंध्र प्रदेश राज्य गणित सोसाइटी

फारसी विभाग

फारसी विभाग की स्थापना 2008 में की गई। यह विश्वविद्यालय में यू.जी. पाठ्यक्रमों में एम ए और पीएच.डी पाठ्यक्रम और मूल पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग पांडुलिपि विज्ञान, इतिहासशास्त्र, एपिग्राफी, इंडो-फारसी साहित्य, सूफी कविता, फारसी भाषा और साहित्य में आधुनिक प्रवृत्तियों पर अपना शोध केंद्रित करता है। विभाग का उद्देश्य फारसी संस्कृति और योगदान की सराहना के मानक निर्धारित करना है। विभाग का एक उद्देश्य उर्दू और फारसी में द्विभाषी अनुसंधान को बढ़ावा देना है। विभाग द्वारा “रिडिंग एंड एनलाइजिंग इंडो-पश्चिम रिकोर्ड इन डेक्कन“ विषय पर गोटिंजन यूनिवर्सिटी, जर्मनी के सहयोग से अंतरराष्ट्रीय पर्शन समर स्कूल को 19-30 अगस्त 2019 आयोजित किया गया।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी	पी एच डी	प्रोफेसर और प्रमुख
प्रो. अजीज बानो	पी एच डी	प्रोफेसर
डॉ. सैयदा अस्मत जहाँ	पी एच डी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. कैसर अहमद	पी एच डी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सैयद मुस्तफा अतहर	पी एच डी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मोरिज़ावान	पी एच डी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. जुनैद अहमद	पी एच डी	सहायक प्रोफेसर

विभाग द्वारा प्राप्त निधि / अनुदान :

भूतपूर्व छात्र/भूतपूर्व छात्रा, गैर- सरकारी निधीयन एजेंसी/व्यक्ति आदि का नाम	प्राप्त निधि/अनुदान(.)	उद्देश्य
उर्दू अकादमी, तेलंगाना	₹ . 25,000/-	राष्ट्रीय संगोष्ठी के संचालन के लिए
एनसीपीयूएल	₹ . 1000000/-	फारसी भाषा को बढ़ावा देने के लिए

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी	मानू एवं इंडियन डेवलेपमेंट एंड एजूकेशनल एसोसिएट द्वारा मानू हैदराबाद में दो दिवसी	30-31 अक्टूबर, 2019	--	अख्तर की फारसी खिदमत	राष्ट्रीय

	राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया				
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी	एनसीपीयूएल के साथ सहयोग से फ़ारसी विभाग, मानूद्वारा दो दिवसीय अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन का आयोजन किया गया	4 -5 मार्च, 2020	--	परवीन एतेसामी और परवीन शाकिर का तकाबुली मतालिए	अंतरराष्ट्रीय
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी	एआईपीटीए एवं एच.के.शेरवानी दक्षन अध्ययन केन्द्र, मानू के साथ सहयोग से फ़ारसी विभाग द्वारा तीन दिवसीय अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन का आयोजन किया गया	5 से 7 मार्च, 2020	--	तारीख-ए-दक्षन महनमाह की रोशनी में	अंतरराष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो. शाहिद नौखेज़ आज़मी	फ़ारसी अध्ययन बोर्ड	जेएनयू एवं उस्मानिया विश्वविद्यालय
प्रो. अजीज़ बानो	फ़ारसी अध्ययन बोर्ड	उस्मानिया विश्वविद्यालय
डॉ. सैयदा अस्मत जहाँ	फ़ारसी अध्ययन बोर्ड	उस्मानिया विश्वविद्यालय

भौतिक विज्ञान अनुभाग

भौतिकी अनुभाग, विज्ञान संकाय का एक भाग है। यह 2014 से पूर्व-स्नातक पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत कर रहा है। जब से इसे स्थापित किया गया था, तबसे इसने उच्च गुणवत्ता वाले शिक्षण को बनाए रखने और ओजपूर्ण अनुसंधान पाठ्यक्रमों को आगे बढ़ाने में उत्कृष्टता की परंपरा को आगे बढ़ाया। विज्ञान संकाय के अंतर्गत भौतिकी अनुभाग है, तथा बीएस.सी(भौतिकी) पाठ्यक्रम को एक विषय के रूप प्रस्तुत करता है। शिक्षण के उच्च स्तर को बनाए रखते हुए वर्ष 2014 से छात्रों को भौतिकी में जांच में सबसे आगे रखने के लिए स्नातक पाठ्यक्रम में सुधार किया गया है। सामान्य भौतिकी, चयनित पाठ्यक्रम विधि और कौशल वृद्धि पाठ्यक्रमों पर मूल भौतिकी पाठ्यक्रमों की मुख्य सामग्री तैयार की गई है। संकाय सदस्यों के अनुसंधान के हितों में सैद्धांतिक भौतिकी से लेकर नैनो प्रौद्योगिकी, अंतरिक्ष भौतिकी, खगोल भौतिकी, ठोस अवस्था भौतिकी, जैव-भौतिकी (सहयोगात्मक) आदि शामिल हैं। संकाय सदस्य अभी 04 पीएच.डी. अभ्यर्थियों को निर्देशित कर रहे हैं। वर्तमान समय में, शिक्षण संकाय सदस्य कंप्यूटर और ऑनलाइन-प्लेटफर्म के माध्यम से मल्टीमीडिया शिक्षण का उपयोग तथा ध्यान केंद्रित किए हुए हैं। पारंपरिक प्रयोगशाला कक्षाओं को अंतःविषय क्षेत्रों में एकीकृत किया गया है, जिसमें स्नातक छात्र अपनी कक्षा के ज्ञान को समस्या समाधान के लिए लागू करते हैं। प्रयोगशालाओं की सुविधाओं को हाल के दिनों में बड़े पैमाने पर उन्नत किया गया है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
डॉ. एच. अलीम बाशा	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर एवं विभागाध्यक्ष
डॉ. रिज़वान उल हक अंसारी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. प्रिया हसन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
डॉ. प्रिया हसन	भारतीय ज्योतिर्विज्ञान परिषद के 38वीं बैठक, आईआईएसईआर, तिरुपति, भारत	13-17 फरवरी 2020	द वैलोसिटी डाइमेंशन विथ गाई डीआर2 : फॉक्स ऑन द वाइनेरी	--	राष्ट्रीय

			क्लस्टर \$h\$ + \$\\chi\$ परसेई		
डॉ. प्रिया हसन	बोसोन, हैदराबाद विश्वविद्यालय, हैदराबाद, भारत	मार्च 2020	--	एक्सोप्लानेट (आमंत्रित वार्ता)	राष्ट्रीय
डॉ. प्रिया हसन	द फस्ट शो आईएयू वर्कशॉप ऑन “अस्ट्रानमी फर एजूकेशन, पेरिस, फ्रांस	दिसंबर 2019	--		अंतरराष्ट्रीय
डॉ. प्रिया हसन	मॉडलिंग मशीन लर्निंग एंड अस्ट्रानमीए(एमएमएलए), पीईएस यूनिवर्सिटी, कप्प्यूटर विज्ञान एवं इंजीनियरिंग, बैंगलोर	नवंबर 2019	--	द सिस्टम ऑफ ओपन स्टार क्लस्टर रीविजिटेड	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
एच.अलीम बाशा	वर्चूअल वर्कशॉप ऑन ऑनलाइन टीचिंग, लर्निंग एंड एवालेशन विथ मौडल एमओओसी प्लेटफार्म	आईएमसी, मानू, हैदराबाद 29.05.2020	राष्ट्रीय स्तर, एनआईईपीए, एमएचआरडी, भारत सरकार द्वारा संचालन
रिज़वान उल हक अंसारी	ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स, टीएलसी परियोजना के अंतर्गत	मानू, हैदराबाद, 11-15 नवंबर, 2019. एक दिवसीय	राष्ट्रीय, एनआईटीटीआईर, भोपाल द्वारा आयोजित
डॉ. प्रिया हसन	अस्ट्रानमी एंड अस्ट्राफिजिक्स में पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	इंटर-यूनिवर्सिटी सेन्टर फॉर अस्ट्रानमी एंड अस्ट्राफिजिक्स-टीएलसी(11 मई-12 जून 2020)	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ.एच.अलीम बाशा	भौतिकी अध्ययन बोर्ड में भूतपूर्व सदस्य के रूप में	आंध्र प्रदेश के कर्नूल में उस्मानिया कॉलेज(स्वायत्त)
डॉ.एच.अलीम बाशा	भौतिकी अध्ययन बोर्ड	अनवर-उलूम कॉलेज (स्वायत्त), उस्मानिया यूनिवर्सिटी
	भौतिकी अध्ययन बोर्ड	आरबीवीआरआर बूमन कॉलेज (स्वायत्त), उस्मानिया यूनिवर्सिटी

राजनीति विज्ञान विभाग

राजनीति विज्ञान विभाग वर्ष 2015 में स्वतंत्र रूप अस्तित्व में आया। विभाग के पास युवा संकाय सदस्यों की एक होनहार टीम है जो अपने क्षेत्रीय पृष्ठभूमि और शैक्षणिक हितों के मामले में एक महान विविधता प्रदर्शित करती है। पहले इसे लोक प्रशासन विभाग के साथ मिला दिया गया था। विभाग विश्वविद्यालय में एम.ए. और पीएच.डी. पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है तथा कुछ पाठ्यक्रमों को पूर्वस्नातक में प्रस्तुत करता है। एम.फिल पाठ्यक्रम को हटा दिया गया है।

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. अफ्रोज़ आलम	पीएच.डी	प्रोफेसर व विभागाध्यक्ष
डॉ. खुर्शीद आलम	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
शबाना फरहीन	एम.ए	सहायक प्रोफेसर
श्री. मुजफ्फर हुसैन	एम.ए	सहायक प्रोफेसर
डॉ. ए. नागेश्वर राव	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
अफ्रोज़ आलम	सेंट एनस कॉलेज, हैदराबाद द्वारा आयोजित संगोष्ठी-इंडियन फॉरन पॉलिसी ट्रांसफॉर्मेशन	21-22 अगस्त 2019	फॉरन पॉलिसी ऑफ इंडिया एंड इथनो-नेशनलिजम	--	राष्ट्रीय स्तर
अफ्रोज़ आलम	सोशल सेक्योरिटी, विषय पर हैदराबाद विश्वविद्यालय में परिसंवाद	19 जून 2019	--	भारत में सामाजिक सुरक्षा प्रणाली	राष्ट्रीय स्तर
अफ्रोज़ आलम	सीएसईआईपी एवं डीओपी, मानूद्वारा बी.आर.अंबेडकर पर परिसंवाद	30 अप्रैल 2019	--	रेलवन्स ऑफ अंबेडकर इन कंटेम्परेरी टाइम्स	राज्य
अफ्रोज़ आलम	मुस्लिम राजनीति पर हैदराबाद विश्वविद्यालय में परिसंवाद	11 अप्रैल 2019	--	मुस्लिम एवं भारतीय राजनीति : स्वतंत्रता के बाद अनुभव	राष्ट्रीय स्तर
अफ्रोज़ आलम	“रुल डेवलेपमेन्ट, सोशल डाइनैमिक एंड वूमन वेल्फेयर” विषय पर सीएसईआईपी तथा महिला अध्ययन केन्द्र, हैदराबाद विश्वविद्यालय द्वारा अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	4-5 मार्च 2020	--	मुस्लिम महिला एवं राजनीति	अंतरराष्ट्रीय
अफ्रोज़ आलम	“टीचिंग सोशल ; साइंस शू उद्यूग्निवर्सिटी के लिए केन्द्र, हैदराबाद द्वारा परिसंवाद	5-6 मार्च 2020	--	रेलवन्स ऑफ सोशल साइंस इन कंटेम्परेरी टाइम्स”	राष्ट्रीय स्तर
अफ्रोज़ आलम	भारतीय चुनाव विषय पर सिविल सोसाइटी के लिए केन्द्र, हैदराबाद द्वारा परिसंवाद	29 फरवरी 2020	----	वाट एक्सप्लेन्स इंडियास इलेक्टरल पॉलिटिक्स?	
अफ्रोज़	अफर्मेटिव एक्शन एंड	30 जनवरी	--	कान्सटिटूशनैलिटी	राष्ट्रीय स्तर

आलम	माइनॉरिटीस बाए टीआईएसएस, हैदराबाद द्वारा परिसंचाद	2020.		, लिगलैटी, एंड पॉलिटिकल इंटेनशनैलिटी ऑफ सीएए	
अफ्रोज़ आलम	माइनॉरिटी राइट्स फर तेलंगाना गवर्नमेंट ऑफिशियलस पर, एमसीआर एचआरडी इंस्टिटूट ऑफ तेलंगाना, हैदराबाद द्वारा अभिविन्यास पाठ्यक्रम	29 जनवरी 2020	--	अफर्मेटिव एक्शन फर माइनॉरिटी वूमन इन तेलंगाना स्टेट	राज्य स्तर
अफ्रोज़ आलम	राजनीति विज्ञान के सहायक प्रोफेसर के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम, एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद	27 जनवरी 2020	--	मेर्किंग सेन्स ऑफ इंडियन डेमोक्रसी	राष्ट्रीय स्तर
अफ्रोज़ आलम	'समान नागरिक संहिता' पर सिमबायोसिस लॉ स्कूल, हैदराबाद द्वारा आयोजित अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	19.01.2020	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता : यूनिफार्म सिविल कोड एंड पसमांदा फ्रेमवर्क	भारत में समान नागरिक संहिता	अंतरराष्ट्रीय
मो. खुर्शीद आलम	इंडियन कान्स्टिट्यूशन एंड टेक्निकल टर्मिनालजी पर दो दिवसीय कार्यशाला	29-30 अगस्त 2020	"अंडरस्टेंडिंग ह्यूमन राइट्स : एन इंडियन सिनेरिओ"	--	राष्ट्रीय स्तर
मो. खुर्शीद आलम	तीसरा उर्दू सामाजिक विज्ञान कांग्रेस	27-28 नवंबर 2020	राष्ट्रीय सामाजिक विज्ञान कांग्रेस	--	राष्ट्रीय स्तर
मो. खुर्शीद आलम	दक्षन अध्ययन पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	29-30 नवंबर 2020	एजूकेशनल कांट्रिब्यूशन ऑफ मीर उस्मान अली खान बहादुर आसिफ जाहवी	--	राष्ट्रीय स्तर
मुज़फ्फर हुसैन	भारत शक्ति पर राष्ट्रीय सम्मेलन : द इन्हीरन्ट एनर्जी ऑफ इंडिया	9-11 मार्च 2020	इंडिया पॉलिसी ट्रॉवर्ड्स "ईस्ट एंड द एमर्जिंग एशियन ऑडर इन पैरलल सेशन्स- बी : इंडिया एक्सटेंडे नेबरहुड	--	राष्ट्रीय स्तर
शबाना फरहीन	हिस्ट्री एंड सोशल साइंस इन द कंटेम्परेटी ग्लोबल सिनेरिओ तेरसियन कॉलेज मैसूर	23-24 फरवरी 2020	--	वूमन इन ग्लोबलिसम-मैजर कंस्ट्रेन इन पॉलिटीकल पार्टिसिपेशन ऑफ इंडियन वूमन	राष्ट्रीय

शबाना फरहीन	ग्लोबलाइजेशन, हैदराबाद	10 फरवरी 2020	--	पॉलिटिकल सोशलाइजेशन	
शबाना फरहीन	द कांट्रिव्यूशन ऑफ वूमन इन प्रमोशन ऑफ पर्शियन लैंगवेज, लिटेरचर, साइंस, एग्रिकल्चर एंड सिविलाइजेशन, मानू	4-5-मार्च-2020	रोल ऑफ कल्चरल स्टाइल इन एडमिनिस्ट्रेटिव लिडरशिप ऑफ रजिया सुल्ताना	अंतरराष्ट्रीय	
ए.नागेश्वर राव	माइनॉरिटी इश्यूज पर तीन दिवसीय आवासीय प्रशिक्षण कार्यक्रम, एपीएचआरडी, आंध्र प्रदेश सरकार	1-3 अगस्त, 2019	--	फॅर्डिंग प्रोग्रामस एंड प्रोजेक्ट्स फॉर वेलफेयर ऑफ माइनॉरिटीस एंड एम्पलॉयमेंट अपॉर्चुनिटीस फॉर माइनोरिटेस इन सेन्ट्रल एंड स्टेट पब्लिक सेक्टर	राज्य स्तर
ए.नागेश्वर राव	इंडियन कास्टिटूशन एंड टेक्निकल टर्मिनॉलजी पर राष्ट्रीय कार्यशाला, सीएसटीटी, नई दिल्ली एवं एनटीआर सरकारी डिग्री कालेज द्वारा संयुक्त रूप से आयोजित, वायलपाड, चित्तूर डिस्ट्रिक्ट	29-30 अगस्त 2019	“कास्टिटूशन ऑफ इंडिया : फन्डामेंटल राइट्स एंड ज्यूटी”	--	राष्ट्रीय स्तर
ए.नागेश्वर राव	रुरल डेवलेपमेंट, सोशल डाएनमिक्स एंड वूमन वेलफेयर विषय पर दूसरा अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	04 -05 मार्च 2020	पंचायत में सामाजिक समावेशी नीति के माध्यम से अनुसूचित जाति की महिला का सशक्तिकरण : चनौती एवं अवसर	--	अंतरराष्ट्रीय

लोक प्रशासन विभाग

लोक प्रशासन विभाग की स्थापना वर्ष 2006 में की गई। वर्तमान में विभाग यू.जी. स्तर पर मुख्य, ऐच्छिक और सामान्य पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करने के अलावा, सार्वजनिक प्रशासन में एम.ए. और पीएच.डी. पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। पाठ्यक्रम छात्रों को प्रतिस्पर्धी परीक्षाओं के साथ-साथ निजी क्षेत्र की आवश्यकताओं के लिए तैयार करने के लिए अनुशासन में नवीनतम विकास को ध्यान में रखते हुए बनाया गया है। विभाग अनुसंधान कार्य में सक्रिय रूप से लगा हुआ है, क्योंकि कई शोधकर्ता अपने पीएच.डी कार्यक्रमों के लिए सार्वजनिक नीति, स्थानीय सरकार, ई-गवर्नेंस, महिलाओं के अधिकारों, बाल अधिकारों, अल्पसंख्यक अधिकारों और मानव अधिकारों के लिए काम कर रहे हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
प्रोफेसर एस एम रहमतुल्लाह	पीएच.डी	प्रोफेसर

डॉ. कनीज़ जहरा	पीएच.डी	एसोसिएट प्रोफेसर एवं विभागाध्यक्ष
डॉ. अब्दुल खय्यूम	पीएच.डी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. सैयद नजीउल्लाह	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. अहमद रज़ा	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
श्री. जुनैद खां	एम.ए	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
कनीज़ जहरा	जल संसाधन, जलवायु परिवर्तन एवं संवर्हनीयता पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	27 से 28 सितंबर 2019	क्लाईमेट चैन्ज तथा ग्लोबल वार्मिंग	--	अंतरराष्ट्रीय
कनीज़ जहरा	उर्दू सामाजिक विज्ञान कांग्रेस	नवंबर 2019	पब्लिक एडमिनिस्ट्रेशन एंड इंटर्सेप्टेटिव वैलेंजस	--	राष्ट्रीय
सैयद नजीउल्लाह	पब्लिक पॉलिसी एजूकेशन पर शिक्षण विभाग द्वारा तीन दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	16,17 व 18 अगस्त 2019	द चेन्जिंग कान्ट्रु ऑफ पब्लिक पॉलिसी इन इंडिया	--	राष्ट्रीय
अहमद रज़ा	जनसेवक के लिए तीन दिवसीय आवासीय प्रशिक्षण कार्यक्रम	आंध्र प्रदेश, गुंटूर में 13 फरवरी 2020	--	गुड गवर्नन्स एंड इंटर्सेप्टेटिव वैलेंजस	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
जुनैद खां	ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स	11 से 15 नवंबर 2019	मानू में राष्ट्रीय तकनीकी शिक्षक प्रशिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, भोपाल द्वारा आयोजित

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. सैयद नजीउल्लाह	राजनीति विज्ञान के लिए अध्ययन बोर्ड	उस्मानिया कॉलेज, कर्नूल, आंध्र प्रदेश
डॉ. सैयद नजीउल्लाह	लोक प्रशासन के लिए अध्ययन बोर्ड, लोक प्रशासन विभाग, सामाजिक विज्ञान संकाय	अनवरूल उलूम कॉलेज (स्वायत्त हैदराबाद)
डॉ. कनीज़ जहरा	अध्ययन बोर्ड में विशेषज्ञ सदस्य के रूप में	सेंट एनस कॉलेज, हैदराबाद
डॉ. कनीज़ जहरा	अध्ययन बोर्ड में विशेषज्ञ सदस्य के रूप में	अनवरूल उलूम कॉलेज, हैदराबाद

समाज कार्य विभाग

समाज कार्य विभाग हाशिए वाले वर्गों के साथ कार्य करने और मानव कल्याण में योगदान करने के लिए द्वाकाव और अभिविन्यास के साथ समाज कार्य पेशेवरों को विकसित करने की इच्छा रखता है। यह विभाग मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी (मानू) के जनादेश जो उर्दू में उच्च, तकनीकी और व्यावसायिक शिक्षा प्रदान करने की उम्मीद रखने हेतु आभारी तथा उर्दू भाषा को बढ़ावा देने के लिए- समग्र भारतीय संस्कृति का भंडार है। समाज कार्य विभाग वर्तमान में उर्दू जानने वाले छात्रों के लिए समाज कार्य में निष्णात (एमएसडब्ल्यू) पेश कर रहा है। विभाग ने वर्ष 2014-15 के शैक्षणिक सत्र से पीएच.डी पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करना आरंभ कर चुका है।

वर्ष 2009 में एमएसडब्ल्यू के प्रथम बैच के साथ, विभाग ने हैदराबाद और उसके आसपास के गैर सरकारी संगठनों और सरकारी एजेंसियों के साथ एक बड़ा नेटवर्क विकसित किया है। यह प्रभावी और कठोर कार्य क्षेत्र प्रशिक्षण के परिणामस्वरूप हुआ है। पाठ्यक्रम चलाने के अनुभव, छात्रों से लगातार पूछताछ, उत्तीर्ण समाज कार्य छात्रों से प्रतिक्रिया, विभाग की खुद की बाजार आवश्यकताओं का आकलन, शिक्षण और ज्ञानार्जन में नवीन तरीकों का कारण मानू का जनादेश तथा शिक्षा के माध्यम के रूप में उर्दू है।

यह नवीन शैक्षणिक हस्तक्षेप विभाग की पहल में परिलक्षित होता है। छात्रों के ज्ञान और कौशल आधार को बढ़ाने और समृद्ध करने के लिए नियमित सासाहिक व्यक्तिगत सम्मेलन, कार्यक्षेत्र संगोष्ठी तथा कौशल प्रयोगशालाओं ने विभाग की रचनात्मकता और प्रतिबद्धता को जोड़ा है। हाल ही में विभाग समझ बनाने के लिए(हेमोनिक) सामान्य बोध हेतु वृत्तचित्र फ़िल्म स्क्रीनिंग और स्क्रीनिंग के बाद चर्चा के माध्यम से दृश्य चर्चा के लिए प्रयोग कर रहा है। यह छात्रों को अपनी स्वयं की धारणाओं पर सवाल उठाने, मुद्दों के प्रति संवेदनशीलता विकसित करने और प्रगतिशील मानवीय मूल्यों को आत्मसात करने का प्रयास करता है।

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी(मानू), हैदराबाद का समाज कार्य विभाग अपने पाठ्यक्रम सप्लमेंट से समाज के भीतर दमनकारी सामाजिक संरचनाओं को चुनौती देने, समस्याओं के क्षेत्रों का पता लगाने, हस्तक्षेप की योजनाओं को विकसित करने और समग्र विकास प्रक्रियाओं में योगदान करने के लिए पर्याप्त रूप से सक्षम पेशेवरों को विकसित करने का प्रयास करता है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. मोहम्मद शाहिद	पीएचडी	प्रोफेसर और प्रमुख
प्रो. एम. डी. शाहिद रज़ा	पीएचडी	प्रोफेसर
श्री मो. ईसरार आलम	एमएसडब्ल्यू और एमबीए	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मो. आफताब आलम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री अबू ओसामा	एमएसडब्ल्यू	सहायक प्रोफेसर

वर्ष 2019-2020 के दौरान स्थानों/उद्योगों में प्रशिक्षण के लिए, नौकरी में प्रशिक्षण, परियोजना कार्य, शोध सुविधाओं को साझा करना आदि के साथ लिंक :

लिंक की प्रकृति	लिंक का शीर्षक	संपर्क विवरण के साथ साझेदारी करने वाले संस्थान / उद्योग / अनुसंधान प्रयोगशाला का नाम	अवधि	प्रतिभागियों की संख्या
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	जम्मू और कश्मीर एसोसिएशन ऑफ सोशल वर्कर्स संपर्क:0194 2470456	16-06-2019 से 31-07-2019	1
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	एनएएसवीआई 304, मौर्य लोक कॉम्प्लेक्स, पटना - 800001, संपर्क:0612-222,2220773	15-06-2019 से 26-07-2019	2
प्रशिक्षण	ब्लॉक	सेवा मंदिर, ओल्ड फेहपुर, उदयपुर,	10-06-2019 से 24-	2

कार्यक्रम	प्लेसमेंट	313004, राजस्थान संपर्क: 0294-2451041/24510960/2452001	07-2019	
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	सलाम ब्लॉक ट्रस्ट, नई दिल्ली	13-06-2019 से 25-07-2019	1
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	रैबो होम्स 24, अदोहनी, नई दिल्ली-110017 संपर्क: 011-42401544/41078058	10-06-2019 से 23-07-2019	2
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	हेल्पएज इंडिया सी-14, कुतुब इंस्टीट्यूशनल एरिया, नई दिल्ली-110016 संपर्क: 011-41688955-56	10-06-2019 से 22-07-2019	3
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	लखनऊ महिला सेवा ट्रस्ट-एल-वी-82, सेक्टर-एल, अलीगढ़, लखनऊ-226024 संपर्क: 05224074619	13-06-2019 से 26-07-2019	2
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	पीएएनआई साई सदन, प्लॉट नं.-530, जे.बी.पॉलिटेक्निक के पास, सिविल लाइन्स, कैज़ाबाद-224001 संपर्क: 05276-225175	10-06-2019 से 25-07-2019	1
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	आगाखान फाउंडेशन 15-सूफीपूरा, हुज़पुर बस स्टैंड, बहराइच, यू.पी.	10-06-2019 से 16-07-2019	2
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	प्रयास, चिल्ड्रन होम फॉर ब्वायज़ ई.ई. ब्लॉक, पुलीस स्टेशन रोड, जहांगीरपुरी, दिल्ली -110033, संपर्क: 27631522	10-06-2019 से 25-07-2019	2
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	सोसाइटी फॉर प्रोमोशन ऑफ यूथ मासेज़ एसपीवाईएस सेंटर,, 11/9, सैक्टर वी-4 के सामने, वसंत कुंज, नई दिल्ली-110070, संपर्क: 268937872	10-06-2019 से 25-07-2019	2
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	राष्ट्रीय सहयोग और बाल विकास संस्थान, क्षेत्रीय केन्द्र, पोस्ट ऑफिस-गुदम्बा, कूर्वी रोड, लखनऊ-226026 संपर्क: 8129888415	12-06-2019 से 26-07-2019	3
प्रशिक्षण कार्यक्रम	ब्लॉक प्लेसमेंट	अखिल भारतीय आयुर्विज्ञान संस्थान, अंसारी नगर, नई दिल्ली-110608 संपर्क: 011-26594832	10-06-2019 से 25-07-2019	1

वर्ष 2019-2020 के दौरान छात्रों द्वारा सरकारी संगठनों, गैर-सरकारी संगठनों तथा स्वच्छ भारत, एड्स जागरूकता, जेंडर मामलों, आदि जैसे गतिविधियों में भागीदारी

योजना का नाम	संगठन इकाई/ एजेंसी/ सहयोगी एजेंसी	गतिविधि का नाम	गतिविधियों का समन्वय करने वाले शिक्षकों के नाम	गतिविधियों में भाग लेने वाले छात्रों का नाम
विश्व एड्स दिवस कार्यक्रम	भोरुका चैरिटेबल ट्रस्ट	वॉलीन्टीरिंग मास वेयरनेस एंड सेन्सिटाइज़ेशन		मो. सलमान मो. मुकरम तहजीब अब्दुर मो. अश्युब

				रुमान खान अलसबा अहमद अदीब मुरतज़ा अली
विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवस	निलोफर अस्पताल	यंग पीपल एंड मेंटल हैल्थ इन चैलेन्जिंग वर्ल्ड पर लोकमंच में भागीदारी		मो. अय्यूब हिना खान
रक्तदान	एम.एन.जे. कैंसर अस्पताल व मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी	रक्त दान		रुमान खान
यूथ मेला	शाहीन	जेंडर सेन्सिटाइज़ेशन फेयर		मो. मुकरम मो. सलमान नाज़िया परवीन हिना खान अलसबा अहमद नजीबुल आज़म अदीब रुमान खान मुरतज़ा अली
नागरिक अधिकार अभियान-2019	सीओवीए	कम्यूनिटी मोबीलाइज़ेशन		मो. मुकरम मो. अय्यूब अदीब अलसबा अहमद
कैरियर एक्सपो फॉर पर्सन्स विथ डिसएबिलिटी	यूथ \$ जोब्स	वालन्टीरिंग स्टूडेन्ट्स मोबीलाइज़ेशन		मो. मुकरम मोहम्मद सलमान नाज़िया परवीन तहज़ीब अख्तर हिना खान
रक्तदान शिविर	एमएनजे इंस्टीट्यूट ऑफ ऑनकोलोजी एंड रिजनल कैंसर सेंटर- हैदराबाद	वालन्टीरिंग कैम्प मैनेजमेंट		मो. मुकरम मो. अय्यूब मुरतज़ा अली
संसदीय निवाचित क्षेत्र सामान्य चुनाव लोकसभा -2019	जिला चुनाव कार्यालय, जीएचएमसी- हैदराबाद	पीडब्ल्यूडी वालन्टीर		अदीब
जेंडर वर्कशॉप	माई च्वाइस फाउंडेशन-हैदराबाद	पीस चैंपियन्स ट्रेनिंग में भाग लिया		मो. सादिक नवाज़ दानिश रईस अदीब रुमान खान

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो.मो.शाहिद	सीएएस सलाहकार समिति में यूजीसी	जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नई दिल्ली

	नामांकित- समाज कार्य विभाग, जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नई दिल्ली	
प्रो. मो. शाहिद रज्जा	अध्ययन बोर्ड	टाटा इंस्टिट्यूट ऑफ सोशल वर्क, तुल्जापुर कैम्पस

समाजशास्त्र विभाग

समाजशास्त्र विभाग वर्ष 2014 में स्थापित किया गया। विभाग यू.जी. पाठ्यक्रमों के अलावा एम.ए. और पीएच.डी. पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग ऐतिहासिक स्वरूप के साथ समकालीन समाज के विभिन्न पहलुओं को संबोधित करते हुए समाजशास्त्रीय परिप्रेक्ष्य प्रदान करता है। यह आधुनिकता, कार्य, प्रौद्योगिकी, उपभोक्तावाद, परिवार, स्वास्थ्य, मृत्यु, शिक्षा, लोकप्रिय संस्कृति, सामाजिक न्याय और सामाजिक नीति, धर्म, गरीबी और विकास, कानून, अपराध, जातियता, लिंग और कामुकता, आदि को समाविष्ट करने वाले समाजशास्त्रीय मुद्दों में अनुसंधान करने के लिए प्रतिबद्ध है। विभाग छात्रों को महत्वपूर्ण सोच और अनुसंधान कौशल की नींव बनाने के लिए तैयार करने और उन्हें शैक्षिक अनुसंधान और शिक्षण, मीडिया, प्रशासन, सामुदायिक विकास, बाजार अनुसंधान, युवाओं और परिवार जैसे विभिन्न व्यवसायों में करियर विकसित करने हेतु तैयार करने की योजना बना रहा है। सेवाओं, कल्याण नीति और प्रशासन, और सामाजिक कार्यक्रमों का मूल्यांकन प्रदान करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
प्रो. पी. एच. मोहम्मद	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ. शाहिद मिओ	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. के.एम.ज़ियाउद्दीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
के.एम. ज़ियाउद्दीन	राधा गोविन्द विश्वविद्यालय, रामगढ़, आरसी26-भारतीय समाजशास्त्रीय सोसाइटी	11 फरवरी, 2020	वूमन इन इंडिया : येस्टर्डे, टूडे एंड टूमार्डे	अंतरराष्ट्रीय
के.एम. ज़ियाउद्दीन	“रुरल डेवलेपमेंट, सोशल डाइनैमिक्स एंड वूमन वेलफेर पर अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	मार्च, 2020	द कॉनटेक्स्ट ऑफ बीइंग माइनऑरिटी वूमन इन ए रुरल सेटअप : सम रिफलेक्शन एंड नुआन्स”	अंतरराष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
के.एम. ज़ियाउद्दीन	मानू, हैदराबाद, डीडीई द्वारा “इन्क्लूसिव एजूकेशन”	फरवरी 2020	अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्या लय

अग्रीम अध्ययन/अनुसंधान के लिए शिक्षकों को राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय अध्येतावृत्ति से पुरस्कृत

अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय	अध्येतावृत्ति से पुरस्कृत शिक्षक का नाम	पुरस्कार का नाम	पुरस्कार की तिथि	पुरस्कार देने वाली एजेंसी
अंतरराष्ट्रीय	के.एम. ज़ियाउद्दीन	आईवीएलपी “सोसाइटी एंड कल्चर”	10 नवंबर 2019 से दिसंबर, 2019	डिपार्टमेंट ऑफ स्टेट्स, संयुक्त राज्य अमेरिका

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो. पी.एच.मोहम्मद	सदस्य, विभागीय समिति/ अध्ययन बोर्ड	सीएसएसईआईपी, हैदराबाद विश्वविद्यालय, हैदराबाद

अनुवाद अध्ययन विभाग

अनुवाद विभाग, 2006 में स्थापित किया गया। यह अनुवाद अध्ययन में एम.ए. और पीएच.डी. पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग ऐसे पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करता है जो अनुवाद, सिद्धांतों और अनुवाद के सिद्धांतों, शब्दावली, मशीनी अनुवाद और कंप्यूटर सहायता प्राप्त अनुवाद, अनुप्रयुक्त भाषा विज्ञान और विभिन्न विषयों के व्यावहारिक अनुवाद के इतिहास से संबंधित हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पद
प्रो. मोहम्मद जफरुद्दीन	पीएचडी	प्रोफेसर
प्रो. मो. खालिद मुबशिर उज़्ज़ जफर	पीएचडी	प्रोफेसर एवं विभागाध्यक्ष
डॉ. सैयद महमूद काज़मी	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. मो. जुनैद जाकिर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. फहीमुद्दीन अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. कहकशां लतीफ	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

उर्दू विभाग :

उर्दू विभाग की स्थापना वर्ष 2004 में की गई। यह विश्वविद्यालय के अध्ययन का पहला विभाग है जब इसने नियमित पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत किया। इसका उद्देश्य ज्ञान के सभी क्षेत्रों में उर्दू भाषा और साहित्य का संरक्षण और संवर्धन करना रहा। विभाग उर्दू साहित्य की विरासत के बारे में जागरूकता फैलाने, उर्दू सौंदर्यशास्त्र और मूल्यों में महानगरीय संस्कृति के रूप में आगे बढ़ाना और उर्दू संस्कृति के बारे में जागरूकता फैलाना चाहता है।

विभाग उर्दू में एम.ए, पीएच.डी पाठ्यक्रम प्रदान करता है तथा यू.जी. पाठ्यक्रमों में मुख्य विषय एवं विधा के रूप में उर्दू को प्रदान करता है, इसके अलावा उर्दू शिनासी और उर्दू प्रमाणपत्र पाठ्यक्रम प्रदान करता है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. मोहम्मद नसीमुद्दीन फ़रीस	पीएचडी	प्रोफेसर और प्रमुख
प्रो. मो. फ़ारूक	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ. शम्सुल हुदा	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. मुसर्रत जहान	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. अबू शहीम खान	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. बी बी रजा खातून	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. फिरोज़ आलम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
फ़ारूक बक्शी	मौजूदा अदबी सूरत-ए-हाल और अदीबों की ज़िम्मेदारियां, पीडब्ल्यूए जयपुर	13-15 सितंबर, 2019	--	मौजूदा अदबी सूरत-ए-हाल और अदीबों की ज़िम्मेदारियां	राष्ट्रीय
फ़ारूक बक्शी	ऐन अंसंग हीरो	30 अक्टूबर,	उर्दू शेर ओ सहाफत की	--	राष्ट्रीय

	ऑफ उर्दू पोयट्री एंड जर्नलिजम : पंडित हरिचंद अख्तर, आइडिया कम्प्यूनिकेशन एंड मानू, हैदराबाद	2019	मताए गुमगशता : पंडित हरि चंद अख्तर		
फ़ारूक बक्शी	असर-ए-हाज़िर में खवातीन कलमकार, बीएएनएटी, मुम्बई	31 अक्टूबर, 2019	--	असर-ए-हाज़िर में खवातीन कलमकार	अंतर्राष्ट्रीय
फ़ारूक बक्शी	इकबाल दिवस, उर्दू विभाग, अब्दुल हक उर्दू यूनिवर्सिटी, कर्नूल	9 नवंबर, 2019	--	अलामा इकबाल के बुनियादी शिरी तसवुरात	राष्ट्रीय
फ़ारूक बक्शी	कैफ़ी आज़मी : फिकर ओ फन, पीडब्ल्यूए, हैदराबाद	30 नवंबर-1 दिसंबर, 2019	--	कैफ़ी आज़मी	राष्ट्रीय
फ़ारूक बक्शी	कंटेम्परेरी इशूज़ इन टीचिंग उर्दू मानू, हैदराबाद	16-17 जनवरी, 2020	--	कंटेम्परेरी इशूज़ इन टीचिंग उर्दू	राष्ट्रीय
शम्सुल हुदा	महिला सरकारी कॉलेज (स्वायत्त) गुंटूर, आंध्र प्रदेश	2 मार्च 2020	एम्पलॉएमेंट अपॉर्चूनिटीज़ इन उर्दू	--	राष्ट्रीय
शम्सुल हुदा	हारून खान शेरवानी दक्कन अध्ययन केन्द्र, मानू	29-30, जनवरी 2020	आदिल शाही हुक्मत में उर्दू ज्ञान-ओ-अदब का फरोग	--	राष्ट्रीय
शम्सुल हुदा	यूजीसी- एमएचआरडीसी, मानू	12 दिसंबर 2019	मॉडर्न नेशनलिजम इन उर्दू पोइंट्री	--	राष्ट्रीय
शम्सुल हुदा	यूजीसी- एमएचआरडीसी, मानू	18 दिसंबर 2019	उर्दू की तरफ उस्मानिया विश्वविद्यालय तथा दिल्ली कॉलेज का योगदान	--	राष्ट्रीय
शम्सुल हुदा	उर्दू विभाग, मुम्बई विश्वविद्यालय	19 अगस्त 2019	उर्दू नसर की तरक्की में खूतूत-ए-एन गालिब की अहमियत	--	राष्ट्रीय
डॉ.बी बी रजा खातून	मुश्ताक अहमद युसूफी : फिकर- ओ-फन	4 व 5 सितंबर 2019	‘युसूफी की तहरीरेः तफक्कर वो तफान्नून का हसीन इम्तेज़ाज		राष्ट्रीय
डॉ.बी बी रजा खातून	पंडित हरिचंद अख्तर : उर्दू शायरी और सहाफत के आइने में	30 व 31 अक्टूबर 2019	‘पंडित हरिचंद अख्तर की गज़ल गोई’		राष्ट्रीय

डॉ.बी बी रजा खातून	कैफी आज़मी : फिक्र-ओ-फन	30 नवंबर एवं 1 दिसंबर 2019	‘कैफी आज़मी की नज़म “बेवा की खुदखुशी” का तानीसी मुतालि’	राष्ट्रीय
डॉ.बी बी रजा खातून	आसिफ़ जाही दौर में उर्दू ज़बान-ओ-अदब	2019.	‘आसिफ़ जाही दौर के गैर मुस्लिम शोरा के कलम में इस्लामी तलमिहात’	राष्ट्रीय
डॉ.बी बी रजा खातून	उर्दू तदरीस के असरी तकाज़े	2020	‘नज़म की तदरीस’	राष्ट्रीय
फ़िरोज़ आलम	पंडित हरिचंद अख्तर ; इन द मिरर ऑफ पोयट्री एंड जर्नलिज़म	30-31 अक्टूबर 2019	पंडित हरिचंद अख्तर की शायरी में तंज़ ओ मिज़ाह	राष्ट्रीय
फ़िरोज़ आलम	केटेम्परेरी इश्यूज इन टीचिंग उर्दू ”	16-17 जनवरी 2020	अफ़साने की तदरीस	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ.बी बी रजा खातून	अध्ययन बोर्ड	उर्दू विभाग, अनवरूल उलूम कॉलेज, हैदराबाद
डॉ.बी बी रजा खातून	बीओई	उर्दू विभाग, केबीएन विश्वविद्यालय, गुलबर्गा, कर्नाटक
डॉ.फ़िरोज़ आलम	अध्ययन बोर्ड	फ़ारसी विभाग, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद

महिला शिक्षा विभाग :

महिला शिक्षा विभाग की स्थापना वर्ष 2005 में की गई। यह पी.जी. और पीएच.डी पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है। विभाग देश के महिला संसाधन को विकसित और मजबूत करने का प्रयास करता है। विभाग न केवल महिला अध्ययन को एक वाद(लेख) के रूप में प्रस्तुत करता है, बल्कि कार्यप्रणाली और क्रिया के पाठ्यक्रम के रूप में प्रस्तुत करता है। महिला अध्ययन अब यूजीसी द्वारा मान्यता प्राप्त और अनुमोदित अध्ययन का एक विषय है। हालांकि, महिला शिक्षा पर ध्यान केंद्रित करना मानू के उद्देश्यों में से एक रहा है तथा महिलाओं के संबंध में ज्ञान के सभी विषयों का पता लगाने के लिए अपनी स्थापना से विभाग को सशक्त बनाया है और अनुसंधान और अन्वेषण के लिए ज्ञान के अंतःविषय क्षेत्रों को प्रस्तुत किया।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रोफेसर शाहिदा	पीएचडी	प्रोफेसर और प्रमुख
डॉ. आमिना तहसीन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शबाना केसर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. परवीन कमर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
शाहिदा	साउथ इस्ट एशिया कॉफ्रेंस ऑन जेंडर	15 -18 अक्टूबर,	--	फैथ, जेंडर एंड कल्चर-रिझेजिनिंग	अंतरराष्ट्रीय

	जस्टिस, फैथ, जेंडर एंड कल्चर : रिइमैजिनिंग जस्ट कम्यूनिटीज़	2019.		ए जस्ट कम्यूनीटी(प्लीनरी स्पीकर)	
शाहिदा	टीचिंग सोशल साइंस इन उर्दू	5-6 मार्च 2020.	--	टीचिंग सोशल साइंस इन उर्दू प्रोस्पैक्टस एंड चैलेंजस	
अमीना तहसीन	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस	27 -28 नवंबर, 2019	सिनफी अदल-ओ- इंसाफ : असलामी मौशायरा और मुस्लिम नज़रियात	--	राष्ट्रीय
अमीना तहसीन	“कैफी आज़मी :फ़िकर-ओ-फन पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	30 नवंबर- 01 दिसंबर, 2019	कैफी आज़मी की शायरी में औरत का तस्सव्वर	--	राष्ट्रीय
शबाना केसर	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सोशल साइंस कांग्रेस 2019	27-28 नवंबर 2019	दलित खबातीन के खिलाफ तशद्दुद : इंसानी हकूक की खिलाफवर्जी	--	राष्ट्रीय
परवीन क़मर	लाइफ एंड कांट्रिबूशन ऑफ प्रो.फुअत सेज़जिन	21-22 दिसंबर, 2019	डॉ.फुअत सेज़जिन : प्रोफेसर डैट अनर्थन द गोल्डेन ऐज	--	अंतरराष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
शबाना केसर	व्यवसायी विकास कार्यक्रम	एचआरडीसी, मानू 19 अगस्त 2019- 24 अगस्त 2019, एक सप्ताह	राष्ट्रीय
शबाना केसर	टीओटी	मानू, हैदराबाद 11/11/2019- 15/11/2019, एक सप्ताह	राष्ट्रीय
परवीन क़मर	शॉट-टर्म पीडीपी इन रिसर्च मैथडोलोजी इन सोशल साइंस	19-8-2019 से 24-8-2019, यूजीसी- एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद	राष्ट्रीय
परवीन क़मर	शॉट-टर्म पीडीपी इन जेंडर सैन्सिटाइजेशन एंड वूमन एम्पावरमेंट इन एचईआर्इ	24-02-2020 to 29-02-2020, यूजीसी- एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो. शाहिदा	सदस्य शैक्षणिक निकाय	इंडियन एसोसिएशन ऑफ वूमन स्टडीज(आईएडब्ल्यूएस) आजीवन सदस्य
प्रो. शाहिदा	सदस्य शैक्षणिक निकाय	भारतीय समाजशास्त्रीय सोसाइटी
प्रो. शाहिदा	सदस्य शैक्षणिक निकाय	आरसी -26 माइनॉरिटी स्टडीज, सदस्य आईएसएस

प्रो. शाहिदा	संपादक बोर्ड	जर्नल ऑफ रुरल डेवलपमेंट, राष्ट्रीय ग्रामीण विकास एवं पंचायती राज संस्थान, हैदराबाद
प्रो. शाहिदा	अध्ययन बोर्ड	महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय विश्वविद्यालय, वर्धा
प्रो. शाहिदा	अध्ययन बोर्ड	महिला अध्ययन विभाग, अङ्का महादेवी कर्नाटक महिला विश्वविद्यालय, बीजापुर, कर्नाटक
प्रो. शाहिदा	अध्ययन बोर्ड	महिला अध्ययन केन्द्र, विभागीय समिति, हैदराबाद केन्द्रीय विश्वविद्यालय
प्रो. शाहिदा	अध्ययन बोर्ड	महिला अध्ययन केन्द्र, कोटि वूमस कॉलेज, हैदराबाद
प्रो. शाहिदा	अध्ययन बोर्ड	महिला अध्ययन केन्द्र, सलाहकार समिति, सेंट एन्स कॉलेज, हैदराबाद
प्रो. शाहिदा	बीओई	अङ्का महादेवी महिला विश्वविद्यालय, बीजापुर
प्रो. शाहिदा	बीओई	हैदराबाद केन्द्रीय विश्वविद्यालय
प्रो. शाहिदा	बीओई	जामिया मिलिया इस्लामिया
प्रो. शाहिदा	प्रशिक्षण गुणवत्ता सुधार समिति	समानता एवं सामाजिक न्याय के लिए केन्द्र-एनआईआरडी पीआर. हैदराबाद
प्रो. शाहिदा	एनजीओ	आसरा वेल्फेयर सोसाइटी 'मुश्शीराबाद
डॉ. अमिना तहसीन	महिला अध्ययन केन्द्र सलाहकार समिति	उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद

जीव विज्ञान अनुभाग

वर्ष 2014 से जीव विज्ञान अनुभाग पूर्व-स्नातक पाठ्यक्रम प्रस्तुत कर रहा है। वर्तमान समय में जीव विज्ञान अनुभाग बी.एससी(लाइफ साइंस) में जीव विज्ञान को एक विषय के रूप में यूजीसी के सीबीसीएस स्वरूप के तहत कौशल संवर्धन पाठ्यक्रम के अंतर्गत कार्यक्रम और पाठ्यक्रम प्रदान कर रहा है। यह अनुभाग जीव विज्ञान में पीएच.डी पाठ्यक्रम भी प्रदान करता है तथा वर्तमान में सात अनुसंधान अध्येता जीव विज्ञान अनुभाग के संकाय सदस्यों के निर्देशन में पीएच.डी कर रहे हैं। मार्च 2020 को एक अनुसंधान अध्येता को पीएच.डी की उपाधि प्रदान की गई है।

इस अनुभाग में पशु विविधता, फिजियोलॉजी, सेल और आणविक जीवविज्ञान, इम्यूनोलॉजी, जैव तकनीक के क्षेत्रों में छात्रों को व्यावहारिक कौशल प्रदान करने के लिए इंस्ट्रूमेंटेशन, नमूनों आदि के साथ अच्छी तरह से सुसज्जित और आईसीटी सक्षम प्रयोगशालाएं हैं।

जीव विज्ञान अनुभाग में जैव-विविधता, विष विज्ञान, कैंसर जीव विज्ञान, आणविक जीव विज्ञान, इम्यूनोलॉजी (प्रतिरक्षा) विज्ञान तथा आणविक आनुवंशिकी के क्षेत्रों में अनुसंधान में अंतरराष्ट्रीय अनावरण के साथ अच्छी तरह से प्रशिक्षित संकाय है। अनुसंधान प्रयोगशाला में एक केंद्रीय इंस्ट्रूमेंटेशन सुविधा है जो शास्त्रीय जीव विज्ञान तथा आधुनिक जीवविज्ञान के क्षेत्र में अनुसंधान करने के लिए उपयुक्त है। डॉ. परवीन जहान को भारतीय आयुर्विज्ञान अनुसंधान परिषद (आईसीएमआर) -नई दिल्ली से 56.4 लाख की वित्तीय सहायता के साथ शोध परियोजना प्राप्त हुई है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. परवीन जहाँ	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ. मसरूर फ़तिमा	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. आरिफ अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान संस्थानों/ उद्योगों में प्रशिक्षण, नौकरी में रहते हुए प्रशिक्षण, परियोजना कार्य, अनुसंधान सुविधाएँ साझा आदि के लिए लिंक:

लिंक की प्रकृति	लिंक का शीर्षक	साझीदार संस्थान/उद्योग/अनुसंधान प्रयोगशाला का नाम के साथ संपर्क विवरण	अवधि	सहभागी की संख्या
परियोजन कार्य	रोल ऑफ एचएलए-जी जीन आई/डी	अलगप्पा विश्वविद्यालय, तमिलनाडु	जनवरी 2020- जून	एक

	ऑलिमार्फिस इन अस्थमा(श्वास-रोग)	2020	
--	------------------------------------	------	--

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठी/सम्मेलनों तथा परिसंवाद में भागीदारी :

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
मसरूर फ़ातिमा	उर्दू विज्ञान कांग्रेस हैदराबाद	28 फरवरी- 1 मार्च 2019 मानू- गच्छबौली- हैदराबाद	माल्लीफॉल माउंडस आर नेचर्स ब्रिलियंट ऑर्गेनिक इनकूबेटर ऑफ एज़	राष्ट्रीय
मसरूर फ़ातिमा	एन्वाइरमेंट कान्सर्वेशन एंड सस्टैनबल डेवलेपमेंट पर संगोष्ठी	10 जनवरी 2020 पालमूरु यूनिवर्सिटी, महबूबनगर-तेलंगाना	बायोएंकिट्व प्रॉपर्टीज़ एंड इकोनॉमिक वैल्यू ऑफ एस.विगती	राष्ट्रीय
मसरूर फ़ातिमा	उर्दू विज्ञान कांग्रेस, हैदराबाद	25 व 26 फरवरी 2020, मानू- हैदराबाद	प्रस्तुतकर्ता कॉस्ट्रिक्शन लैर ब्रू (समूत खामोश)(लिरेवर्ड)	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. परवीन जहाँ	अध्ययन बोर्ड, जेनेटिक्स अध्ययन बोर्ड, बायोटेकनोलाजी	सेंट एन्स कॉलेज फॉर वूमन रेहुी कॉलेज फॉर वूमन, हैदराबाद(नैक द्वारा बी++)
डॉ. आरिफ़ अहमद	सदस्य एवं विषय विशेषज्ञ जीव विज्ञान अध्ययन बोर्ड	गवर्नमेंट सिटी कॉलेज, हैदराबाद (उस्मानिया विश्वविद्यालय से मान्यता प्राप्त, नैक द्वारा 'ए' ग्रेड से प्रत्यायित)
	सदस्य एवं विषय विशेषज्ञ जीव विज्ञान अध्ययन बोर्ड	अनवार-उल-उलूम कॉलेज, हैदराबाद

7. मानू शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय (सीटीई), असनसोल (पश्चिम बंगाल) :

मानू शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय (सीटीई), असनसोल (पश्चिम बंगाल) 2013 में स्थापित किया गया था। सी टी ई का उद्देश्य उर्दू माध्यम से गुणवत्तापूर्ण शिक्षक शिक्षा प्रदान करना है। सीटीई बी.एड. (नियमित) उर्दू माध्यम से एनसीटीई मानदंड के अनुसार 2 साल का कार्यक्रम। कॉलेज की स्थापना पश्चिम बंगाल में उर्दू माध्यम माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक विद्यालय के शिक्षकों की बढ़ती जरूरतों को पूरा करने के लिए की गई है। कॉलेज में एक विशाल भवन है जिसमें आवश्यक कमरों की संख्या, अच्छी तरह से सुसज्जित बहुउद्देशीय हॉल, और अच्छी तरह से सुसज्जित विज्ञान और गणित संसाधन केंद्र, मनोविज्ञान प्रयोगशाला, आईसीटी संसाधन केंद्र, कला और शिल्प संसाधन केंद्र और स्वास्थ्य और शारीरिक शिक्षा गतिविधियों के लिए सुविधाएं आदि प्रदान करता हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मो. महमूद आलम	शिक्षा में पीएच.डी	एसोसिएट प्रोफेसर व प्रधानाचार्य
सैयद तौकिर इमाम	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मुकेश कुमार मीणा	शिक्षा में पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
शीतला प्रसाद अनान	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. आफताब अहमद अंसारी	शिक्षा में पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
रवीन्द्रनाथ सनम	एम.फिल(ईएलई)	सहायक प्रोफेसर

डॉ. नेहाल अहमद अंसारी	शिक्षा में पीएचडी, उर्दू में पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. बख्तेयार अहमद	शिक्षा में पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. नौसाइबा अंजर	शिक्षा में पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. इमरान अंसारी	शिक्षा में पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
अमीन अंसारी	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. फैज़ा अल्ताफ	शिक्षा में पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
सैयद तौकिर इमाम	16वीं अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	14 से 16 सितंबर, 2019	नीड्स एंड इम्पोर्टेन्स ऑफ वैल्यू एजूकेशन इन डेवलेपमेंट ऑफ ह्यूमन रिसोर्स	अंतरराष्ट्रीय
अफ़्ताब अहमद अंसारी	राष्ट्रीय संगोष्ठी	19 अक्टूबर, 2019	इंक्लेक्शन ऑफ वैल्यू एजूकेशन अमंग ऐडोलेसेंट थ्रू क्लास-रूम टीचिंग	राष्ट्रीय
नेहल अहमद अंसारी	16वीं अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	14 से 16 सितंबर, 2019	नीड्स एंड इम्पोर्टेन्स ऑफ वैल्यू एजूकेशन इन डेवलेपमेंट ऑफ ह्यूमन रिसोर्स	अंतरराष्ट्रीय
शीतला प्रसाद अनान	दो दिवसीय राष्ट्रीय सम्मेलन	10 व 11 फरवरी, 2020	ट्रांसफॉरमेशन ऑफ हायर एजूकेशन थ्रू ओपन एंड डिस्टेंस लर्निंग इन इंडिया	राष्ट्रीय
बख्तेयार अहमद	एजूकेशल इन द ट्वेन्टी फस्ट सैंचूरी बाए आरआईई भुवनेश्वर पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	21 से 23 फरवरी 2020	क्लालिटी पर्सनल कॉन्टैक्ट प्रोग्राम फॉर लर्नर्स : ए केस स्टडी ऑफ नेशनल इंस्टीट्यूट ऑफ ओपन स्कूलिंग	अंतरराष्ट्रीय
	चैंजिंग लैंडस्केप इन टीचर एजूकेशन बाए जामिया मिलिया इस्लामिया पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	4-5 मार्च 2020	रीविज़िटिंग मॉड्स इजूकेशन सिस्टम इन द लाइट ऑफ कंटेम्परेरी ग्लोबल चैलेंजस : रोल ऑफ टीचर एंड टीचर एजूकेशन	अंतरराष्ट्रीय
	चैलेंजस ऑफ वैल्यू बेस्ड एजूकेशन इन द ग्लोबल कॉन्टेक्स्ट पर राष्ट्रीय संगोष्ठी डॉ. जाकिर हुसैन टीटीसी एलएनएमयू द्वारा	19 अक्टूबर 2019	इनकलकेटिंग वैल्यूस अमंग चिल्ड्रेन इन द कंटेम्परेरी मार्केट सोसाइटी : रोल ऑफ एजूकेशन	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
आफ्रिका अहमद अंसारी	एक्सपीरियंस शेयरिंग एंड लर्निंग वर्कशॉप फॉर ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम इन मदरसा ऑफ बिहार	मानू एवं यूएनएफपीए द्वारा पूर्णिया बिहार 9-10 दिसंबर 2019 दो दिवसीय	राष्ट्रीय
रवीन्द्रनाथ सनम	टीचिंग(एआरपीआईटी) वार्षिक पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	स्वयं(एसडब्ल्यूएवाईएम) (एमएचआरडी) 1 अक्टूबर, 2019 से 31 जनवरी, 2020	राष्ट्रीय (एमएचआरडी)
बख्तेयार अहमद	एक्सपीरियंस शेयरिंग एंड लर्निंग वर्कशॉप फॉर ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम इन मदरसा ऑफ बिहार	मानू एवं यूएनएफपीए द्वारा पूर्णिया बिहार 9-10 दिसंबर 2019 दो दिवसीय	राष्ट्रीय
	वर्कशॉप फॉर एमटीएस अंडर यूएनएफपीए स्पॉन्सर्ड प्रोजेक्ट ऑन ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम इन मदरसा इन बिहार	यूएनएफपीए, जामिया मिल्लिया इस्लामिया एवं मानू द्वारा पूर्णिया बिहार 27 जून से 01 जुलाई 2019 एक सप्ताह	राष्ट्रीय

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, औरंगाबाद(महाराष्ट्र) :

मानू , शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय (सीटीई), औरंगाबाद (एमएस) की स्थापना 2013 में हुई थी। 2014 में एनसीटीई से अनुमोदन प्राप्त करने के बाद सत्र 2014-15 से बी.एड पाठ्यक्रम आरंभ किया। सीटीई महाराष्ट्र और देश में माध्यमिक और उच्च माध्यमिक विद्यालयों की आवश्यकताओं को सामान्य रूप से पूरा करता है। यह उर्दू माध्यम के छात्रों को गुणवत्तापूर्ण शिक्षा और प्रशिक्षण प्रदान करता है ताकि वे सच्चे शिक्षक बनें और एक ज्ञानी और बौद्धिक समाज का विकास करने में मदद करें।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. अब्दुल रहिम	पीएच.डी	प्रोफेसर व प्रभारी प्रधानाचार्य
डॉ. खान शहनाज़ बानो	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर (एसोसिएट प्रोफेसर, के रूप में सीटीई भोपाल में फरवरी 2020 में नियुक्त)
डॉ. पठान मो. वसीम	पीएच.डी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. बद्रुल इस्लाम	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती सैयदा हाजरा नौशीन	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शाहीन परवीन	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, भोपाल :

मानू शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, भोपाल की स्थापना 2006 में हुई थी। यह शिक्षा कार्यक्रमों में बी.एड,एम.एड एवं पीएच.डी प्रदान करता है। स्नातकोत्तर शिक्षक शिक्षा कार्यक्रम (एमएड) वर्ष 2014 में शुरू किया गया, और पीएचडी कार्यक्रम 2017-2018 से प्रस्तुत किया गया।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.मो.मोशाहिद	पीएचडी	प्रोफेसर एवं प्रधानाचार्य
डॉ. तलमीज़ फातमा नक्वी	पीएचडी(मनोविज्ञान)	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. खान शाहनाज़ बानो	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर

डॉ. नौशाद हुसैन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शाक्तिर बी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
अफ़ाक़ नदीम ख़ान	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. रफीद अली	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. जीना के.जी.	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. जकी मुम्ताज	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शबाना अशरफ़	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. भानू प्रताप प्रीतम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. इन्द्रजीत दत्ता	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. नीति दत्ता	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शेख इरफान जमील	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
शब्दीर अहमद	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
सैयद मो.काहफुल वारा	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
डॉ. रुबीना ख़ान	एम.एड	सहायक प्रोफेसर
अबदा शबनम	एम.एड	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
जकी मुम्ताज	एस.पी.एल.एम.पी.जी कॉलेज, बाराबंकी (यू.पी.) द्वारा आयोजित डिप्रीशीएशन ऑफ वैल्यूस इन प्रेजेन्ट एजूकेशन सिनेरिओ, चैलेंजस. कॉज़स एंड रेमिडीस	01.03.20	--	डिप्रीशीएशन ऑफ वैल्यूस इन प्रेजेन्ट एजूकेशन सिनेरिओ, चैलेंजस. कॉज़स एंड रेमिडीस	राष्ट्रीय
शबाना अशरफ	एथिक्स इन रिसर्च इन द एरा ऑफ डिजीटलाइजेशन	28/04/19	ए स्टडी ऑफ अवेरेंस एंड यूज़ेज़ ऑफ डिजिटल रिसोर्स अमंग प्रासेप्टिव टीचर्स ऑफ भोपाल डिस्ट्रिक्ट	-	राष्ट्रीय
शबाना अशरफ	चैंजिंग सिनेरिओ, न्यू ट्रेन्डस एंड इनोवेशन इन टीचर एजूकेशन	20-21/02/20	वर्तमान शिक्षा परिप्रेक्ष्य में शिक्षकों की बढ़ती भूमिका	--	राष्ट्रीय
इन्द्रजीत	लेसन प्लैनिंग : ए कम्पेरिटिव व्यू पर राष्ट्रीय कार्यशाला	2-4 मई 2019		लेसन प्लैनिंग थ्रू कंस्ट्रक्टिविस्ट अप्रोच	राष्ट्रीय
सैयद काहफुल वारा	वैश्विकरण के संदर्भ में गुणवत्तापूर्ण शिक्षा : एक चुनौती	27 से 28 जुलाई 2019	सीनियर सेकेंडरी स्कूल एंड क्लालिटी एजूकेशन	--	राष्ट्रीय
सैयद काहफुल वारा	चैलेंजस ऑफ वैल्यू बेस्ड एजूकेशन इन ग्लोबल कॉन्टेक्स्ट	19 अक्टूबर 2019	चैलेंजस ऑफ वैल्यू-बेस्ड- एजूकेशन एट सीनियर सेकेंडरी	--	राष्ट्रीय

			स्कूल लेवल एंड क्लासिटी एजूकेशन इन ग्लोबल कॉन्टेक्स्ट		
सैयद काहफुल वारा	रोल ऑफ एजूकेशन इन कान्सर्वेशन एंड प्रमोशन ऑफ एन्वाइरमेंट	22 - 23 फरवरी, 2020	क्रिटिकल एनेलिसिस ऑन कम्यूनिटी मूवमेंट्स फॉर प्रोटेक्टिव एन्वाइरमेंट इन इंडिया	--	अंतरराष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तरः अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
जकी मुम्ताज	“पाठ्यक्रम डिज़ाइन एंड विकास” पर कार्यशाला	09 से 18 जुलाई, 2019-10 दिन पंजाब केन्द्रीय विश्वविद्यालय, भटिंडा द्वारा आयोजित	राष्ट्रीय
शबाना अशरफ	संकाय विकास	भटिंडा, पंजाब 9/07/2019- 18/07/2019 अवधि-10 दिवसीय	राष्ट्रीय
इन्द्रजीत दत्ता	एनसीईआरटी द्वारा ऑनलाइन ऐक्शन रिसर्च कोर्स	जनवरी से जून 2020	राष्ट्रीय
नीति दत्ता	“पैरडाइम शिफ्ट इन टीचिंग- लर्निंग पेडागोजी एंड स्कॉप ऑफ रिसर्च मेथड्स इन पोस्ट कोविड एरा	कोलकाता	राष्ट्रीय
सैयद काहफुल वारा	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ मास्टर ट्रेनर्स अंडर यूएनएफपीए स्पॉन्सर्ड प्रोजेक्ट ऑन ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसा इन विहार	स्थान-पूर्णिया, बिहार दिनांक-27 जून 2019 से 1 जुलाई 2019 अवधि- पांच दिन	विश्वविद्यालय
सैयद काहफुल वारा	ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसा ऑफ विहार, ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स फॉर नोडल टीचर्स ट्रेनिंग	स्थान-पूर्णिया, बिहार दिनांक-1 जुलाई 2019 से 4 जुलाई 2019 अवधि-पांच दिन	विश्वविद्यालय
सैयद काहफुल वारा	ऐडोलेसेन्स एजूकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसा ऑफ विहार, एक्सपीरियंस शेयरिंग एंड लर्निंग वर्कशॉप	स्थान-पूर्णिया, बिहार दिनांक-09 दिसंबर 2019 से 10 दिसंबर 2019 अवधि-दो दिन	विश्वविद्यालय
सैयद काहफुल वारा	डेवलपिंग हेल्थी एंड मोटिवेटिंग ऑग्नाइजेशनल कल्चर इन एजूकेशनल इंस्टीटूशन	स्थान-मानूदरभंगा, बिहार दिनांक-27.12.2019 अवधि-एक दिन	विश्वविद्यालय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ इन्द्रजीत दत्ता	ओएलआर उप-समिति	एनसीटीई
डॉ नीति दत्ता	ओएलआर उप-समिति	एनसीटीई

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- बीदर (कर्नाटक) :

मानू सीटीई बीदर (कर्नाटक) 2015 में स्थापित किया गया था, यह बी.एड कार्यक्रम प्रदान करता है। इसका उद्देश्य कर्नाटक राज्य में उर्दू माध्यम माध्यमिक विद्यालय के शिक्षकों की आवश्यकताओं को पूरा करना है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. सदाकृत अली खान	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर एवं प्रभारी प्रधानाचार्य
डॉ. डी.विश्व प्रसाद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मो तालिब अतहर अंसारी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.बोन्ड राजू	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.भीमाप्पा रंगनवर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. नवीन कुमार.एम	पीजी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.हिना हसन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठियों/सम्मेलनों तथा परिसंवाद में भागीदारी :

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
मो तालिब अतहर अंसारी	अंतरराष्ट्रीय शिक्षा शिखर सम्मेलन	01-02 दिसंबर-2019	सिंगक्रेनस एंड एसिंगक्रेनस आईसीटी टूलस फॉर प्रोफेशनल डेवलेपमेंट ऑफ टीचर्स	अंतरराष्ट्रीय शिक्षा शिखर सम्मेलन
बोन्ड राजू	शाहीन गूप्त ऑफ इंस्टीटूशन, बीदर, कर्नाटक द्वारा आयोजित : अंतरराष्ट्रीय शिक्षा शिखर सम्मेलन	1 व 2 दिसंबर, 2019.	न्यू चेन्जेस इन टीचर प्रोग्राम इन इंडिया पर अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी पर शोध पत्र प्रस्तुत	अंतरराष्ट्रीय
भीमाप्पा रंगनवर	रीमेंट ट्रेन्डस इन साइंस,इंजीनियरिंग, बी एस, मानविकी तथा सामाजिक विज्ञान	30/08/2019	इम्पैक्ट ऑफ स्पोर्ट्स एंड गेम्स ऑन मेन्टल हेल्थ	अंतरराष्ट्रीय
भीमाप्पा रंगनवर	इशूज एंड चैलेंजस इन हायर एजूकेशन	11/11/2019	21 वीं सदी में शिक्षा प्रणाली के उभरते रुझान	अंतरराष्ट्रीय
भीमाप्पा रंगनवर	ट्राइबल लाइब्रलीहुड इन इंडिया	30/11/2019	डॉ वी आर अंबेडकर व्यूस ऑन अनाइअलेशन ऑफ कास्ट	राष्ट्रीय
भीमाप्पा रंगनवर	सामाजिक विज्ञान एवं मानविकी(एसओएसए च-2020) पर विश्व शिखर सम्मेलन	7/06/20	ग्लोबल स्किलस टू टीचर एजूकेटर फॉर इंटरनेशनलाइज़ेशन	विश्व
हिना हसन	कोविड-19 के प्रभाव	मई-16-18 2020	“चैलेंजस ऑफ कोविड-19 इन हायर एजूकेशन” विषय पर शोध पत्र प्रस्तुत एवं भागीदारी	राष्ट्रीय
हिना हसन	अंतरराष्ट्रीय शिक्षा शिखर सम्मेलन	01-02 दिसंबर-2019	सिंगक्रेनस एंड एसिंगक्रेनस आईसीटी टूलस फॉर प्रोफेशनल डेवलेपमेंट ऑफ	अंतरराष्ट्रीय शिक्षा शिखर सम्मेलन

		टीचर्स विषय पर शोध पत्र प्रस्तुत	
--	--	-------------------------------------	--

2019-2020 के दौरान प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/ राज्य/विश्वविद्यालय
मो. तालिब अतहर अंसारी	14-18 मई -2020 कार्यशाला	05 दिवसीय कार्यशाला	राष्ट्रीय स्तर ऐनमैशन क्रिएशन सफलतापूर्वक संपूर्ण
मो. तालिब अतहर अंसारी	06-10 मई-2020	एफडीपी 05 दिवसीय कार्यशाला वसंत कॉलेज, बीएचयू	राष्ट्रीय स्तर

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय-दरभंगा

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, दरभंगा (बिहार) मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी, हैदराबाद का एक संघटक कॉलेज है तथा वर्तमान में इलियास अशरफ नगर, चंदनपट्टी, लहेरियासराय, दरभंगा -846002, बिहार में स्थित है। यह बिहार राज्य में शिक्षक शिक्षा के प्रमुख कॉलेजों में से एक है। बिहार में माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक स्तरों पर उर्दू माध्यम शिक्षकों की बढ़ती मांग को पूरा करने के लिए इस कॉलेज की शुरुआत वर्ष 2007 में हुई थी। इन 12 वर्षों की यात्रा के दौरान इसमें वृद्धि और विकास के साथ-साथ विशेषकर सरकारी स्कूलों में प्लेसमेंट का अभूतपूर्व रिकॉर्ड है। राज्यों द्वारा आयोजित शिक्षक पात्रता परीक्षा (टीईटी) योग्य छात्रों की संख्या । कई छात्रों द्वारा केंद्रीय शिक्षक पात्रता परीक्षा (सीटीईटी) भी उत्तीर्ण की गई, जिसका उत्तीर्ण प्रतिशत राष्ट्रीय स्तर पर 60% है। हालांकि, इस कॉलेज द्वारा वर्ष 2014 में स्नातकोत्तर एम.एड. पाठ्यक्रम आरंभ किया गया, प्रति छह महीने में औसतन 05 से 10 छात्रों द्वारा शिक्षा में राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा (एनईटी) अपने प्रतिस्पर्धी नैतिकता तथा अनुकूल माहौल एवं समर्पित शिक्षकों के कारण उत्तीर्ण की जा रही है।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.मो फैज़ अहमद	पीएचडी	प्रोफेसर व प्रधानाचार्य
डॉ.पठान मो. वसीम	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.बेग मुनतजीब अली	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.शफायत अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.ज़फ़र इकबाल ज़ैदी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मुज़फ़कर इस्लाम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मो.अफ़रोज़ आलम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री.चांद अंसारी	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
डॉ.फ़खरुद्दीन अली अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री.सोनू रजाक	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
डॉ.दानिश नदिम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मोहम्मद कलीमुल्लाह	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री.आफताब आलम	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
श्री.मो मोउसुफ़ रज़ा	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
श्री.अरशद अय्यूब	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
मो बहाउद्दीन	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
अतिया परवीन	एमएससी	सहायक प्रोफेसर
डॉ.मो हसन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

वर्ष 2019-2020 के दौरान नेट/जेआरएफ परीक्षा में अर्हता प्राप्त करने वाले छात्रों की सूची :

विषय	अर्हता प्राप्त/ चुने गए छात्रों के नाम	परीक्षा के लिए पंजीकरण सं./अनुक्रमांक सं.
नेट/जेआरएफ	1. नफिसा अफ़सान 2. फैज़ अहमद	1.बीआर0405200761 2. बीआर 0405201000

	3. राहत परवीन 4. अफ़ज़ल आलम 5. नफिसा अफ़सान 6. मो. रज़ा 7. मो.आफताब आलम 8. मो.फैज़ अकरम 9. रहमान परवीन 10. शबनम परवीन	3. बीआर 04502288 4. बीआर 0605201688 5. बीआर 04501321 6. बीआर 06501807 7. बीआर 04500766 8. बीआर 04503490 9. बीआर 0405200817 10. बीआर 0405200746
--	--	---

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठियों/सम्मेलनों एवं परिसंचाद में भागीदारी :

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
मो मोउसुफ रज़ा	इनोवैटिव प्रैक्टिसेस एंड रिसर्चस फॉर एजूकेशन एंड रीहैबिलिटैशन विथ विज़ुअल इम्पेयर्मेन्ट पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	26-28 फरवरी, 2020	नीड बेस्ड करिक्युलम डिज़ाइनिंग एंड ऐडप्टेशन फॉर पर्सनस विथ विज़ुअल इम्पेयर्मेन्ट	--	अंतरराष्ट्रीय
	इनोवैटिव प्रैक्टिसेस एंड रिसर्चस फर एजूकेशन एंड रीहैबिलिटैशन विथ विज़ुअल इम्पेयर्मेन्ट पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	26-28 फरवरी, 2020	एस्सिस्टिव टेक्नोलॉजी फॉर स्टूडेन्ट्स विथ विज़ुअल इम्पेयर्मेन्ट : एन ओवरव्यू	--	अंतरराष्ट्रीय
सोनू रजाक	"रोल ऑफ एजूकेशन इन कान्सर्वेशन एंड प्रोमोशन ऑफ एन्वाइरमन्ट" पर अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	22-23 फरवरी, 2020	एजूकेशन फॉर वॉटर कान्सर्वेशन	--	अंतरराष्ट्रीय
मोहम्मद कलिमुल्लाह	'केटेम्परेटी इशूज इन टीचिंग उर्दू' पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी सीपीडीयूएमटी, मानू, हैदराबाद द्वारा आयोजित	16 से 18 जनवरी 2020	माजूर बच्चों की एक्सिसाबी लियाकत के मुताबिक तदरिसी मवाद की फ़राहमी	--	राष्ट्रीय
मो.अफ़रोज़ आलम	पब्लिक पॉलिसी एजूकेशन पर तीन दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी, शिक्षा विभाग, अंग्रेज़ी एवं विदेशी भाषा विश्वविद्यालय,	16 से 18 अगस्त 2019	प्रास्पेक्टस ऑफ डेवेलपिंग ए फ्रैम्वर्क फॉर मॉड्यूलर करिक्युलम फॉर प्रोफेशनल डेवेलपमेंट ऑफ	--	राष्ट्रीय

	हैदराबाद द्वारा आयोजित		इंग्लिश लैंगवेज इन-सर्विस टीचर्स		
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ हैन्डबुक ऑन इन्केलूसिव एजुकेशन फॉर डी.एल.एड. एंड बी.एड पर पांच दिवसीय कार्यशाला	24-28 अगस्त 2019	--	इन्कलूसिव एजूकेशन	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ हैन्डबुक ऑन एक्शन रिसर्च फॉर बी.एड स्टूडेन्ट्स एंड टीचर्स पर पांच दिवसीय कार्यशाला	10-14 अक्टूबर 2019	--	ऐक्शन रिसर्च	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ हैन्डबुक ऑन इन्केलूसिव एजुकेशन फर डी.एल.एड. एंड बी.एड पर पांच दिवसीय कार्यशाला	26-30 अक्टूबर 2019	--	इन्कलूसिव एजूकेशन	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ टीचिंग लर्निंग मटीरियल इन उर्दू असेसमेंट ऐज लर्निंग फॉर बी.एड पर पांच दिवसीय कार्यशाला	16-20 नवंबर 2019	--	असेसमेंट फर लर्निंग	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ हैन्डबुक ऑन इन्केलूसिव एजुकेशन फॉर डी.एल.एड. एंड बी.एड पर पांच दिवसीय कार्यशाला	21-25 दिसंबर 2019	--	इन्कलूसिव एजूकेशन	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
मो.अफ्रोज़ आलम	डेवेलपमेन्ट ऑफ हैन्डबुक ऑन एक्शन रिसर्च फॉर बी.एड एंड एजुकेशनल रिसर्च फॉर एम.एड पर पांच दिवसीय कार्यशाला	1-5 फरवरी 2020	--	ऐक्शन रिसर्च एंड एजूकेशनल रिसर्च	राष्ट्रीय एनसीईआरटी
शफायत अहमद	चैलेंजस ऑफ वैल्यू बेस्ड एजूकेशन इन ग्लोबल कॉनटेक्स्ट	19 अक्टूबर 2019	वैल्यू बेस्ड एजूकेशन एंड सोसाइटी	--	राष्ट्रीय संगोष्ठी डॉ. ज़ाकिर हुसैन शिक्षक प्रशिक्षण महाविद्यालय, लेहरियासराए
शफायत अहमद	डेवेलपिंग हेल्थी एंड मोटिवेटिंग ऑर्गनाइजेशनल कल्चर इन	27 दिसंबर 2019	एपीआई संबंधित मामले	--	स्थानीय, मानू, शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, दरभंगा

	एजूकेशनल इंस्टीट्यूशंस			
--	---------------------------	--	--	--

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा प्रशिक्षण कार्यक्रम/पुनश्चर्या पाठ्यक्रम/अभिविन्यास पाठ्यक्रम/अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
मो.अफरोज़ आलम	फैकल्टी डेवलपमेंट प्रोग्राम ऑन नई तालीम, एक्स्पेरिएन्शल लर्निंग एंड कम्यूनिटी एनोजमन्ट	यूजीसी एचआरडीसी मानू हैदराबाद 29.07.2019 से 03.08.2019	राष्ट्रीय
शफायत अहमद	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ मास्टर ट्रेनर्स ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार 27 जून 2019 से 1 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स फॉर नोडल टीचर्स ट्रेनिंग ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार - 1 जुलाई 2019 से 4 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
फ़खरुद्दीन अली अहमद	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ मास्टर ट्रेनर्स ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार 27 जून 2019 से 1 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स फॉर नोडल टीचर्स ट्रेनिंग ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार - 1 जुलाई 2019 से 4 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
चांद अंसारी	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ मास्टर ट्रेनर्स ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार 27 जून 2019 से 1 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स फॉर नोडल टीचर्स ट्रेनिंग ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार - 1 जुलाई 2019 से 4 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
मो.फैज़ अहमद	वर्कशॉप फॉर ट्रेनिंग ऑफ मास्टर ट्रेनर्स ऑन ऐडोलेसेन्स एजुकेशन प्रोग्राम फॉर मदरसास इन बिहार	यूएनएफपीए के अंतर्गत प्रायोजित परियोजना, बिहार 27 जून 2019 से 1 जुलाई 2019	अंतरराष्ट्रीय
	स्कूल मदरसा एजुकेशन बोर्ड पटना के लिए चार दिवसीय कार्यशाला 18.11.2019 से 21.11.2019	पटना में यूनीसेफ द्वारा आयोजित	अंतरराष्ट्रीय

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- नूह : मानू सीटीई नूह की स्थापना 2015 में हुई। यह बी.एड. पाठ्यक्रम पेश करता है। सीटीई अपनी स्थापना के बाद से ही नूह में गुणवत्तापूर्ण उर्दू शिक्षकों को प्रशिक्षित कर रहा है, जो प्राथमिक, माध्यमिक, वरिष्ठ माध्यमिक स्कूलों में उर्दू में विभिन्न विषयों को पढ़ा सकते हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. रेयाज़ अहमद	पीएचडी	प्रभारी प्रधानाचार्य
श्री. अनिल कुमार	पीएचडी(जमा)	सहायक प्रोफेसर
डॉ. अंसारुल हसन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मीनू देव	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. राहत हयात	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. पूजा सिंह	पीएचडी(जमा)	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मोहम्मद तारिक़	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठियों/सम्मेलनों एवं परिसंवाद में भागीदारी:

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
राहत हयात	1) पेडागोजी बेस्ड आर्ट इंटीग्रेटेड टीचिंग एंड लर्निंग विथ डी.एल.एड. पर 4 दिवसीय कार्यशाला 2) वर्कशॉप ऑन थिएटर/पर्फॉर्मिंग आर्ट फॉर डी.एल.एड 3) वर्कशॉप ऑन अंडरस्टेंडिंग स्कूल ऐज ऑर्गनाइजेशन 4) वर्कशॉप ऑन लेसन प्लैनिंग पेडागोजिकल प्रोसेस एंड लर्निंग ऑउटकम	19 फरवरी 2020 11-12. दिसंबर 2019 2 मार्च 2020 26-28 दिसंबर 2019	1) पेडागोशियल कंसर्न एंड स्किल्स 2) पर्फॉर्मिंग आर्ट एंड थियट्रिकल टेक्नीक 3) आरटीई एंड स्कूल मैनेजमेंट कमिटी 4) ऑल श्री डेज ऐज रिसोर्स पर्सन फॉर लेसन प्लैनिंग टेक्नीक	राष्ट्रीय राष्ट्रीय राष्ट्रीय राष्ट्रीय

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय- संभल :

मानू सीटीई संभल वर्ष 2014 में स्थापित किया गया था। इसका उद्देश्य शिक्षक शिक्षा कार्यक्रम के माध्यम से दूर दराज तक पहुंचना है। यह बी.एड. पाठ्यक्रम प्रस्तुत करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मोहम्मद साहील खान	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर एवं प्रधानाचार्य
डॉ. रेयाज़ अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. फराह दीवा बज़मी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मोहम्मद हनीफ अहमद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शाज़ली हसन खान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती. विजयता परवेज़	एम.एड.	सहायक प्रोफेसर
श्री. प्रदीप कुमार	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर
डॉ. पूजा त्यागी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठियों/सम्मेलनों एवं परिसंवाद में भागीदारी:

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
रेयाज़ अहमद	संगोष्ठी	11-11-2019	उर्दू की इबतेदायी दर्सियात और इसमाइल मेर्थी	राष्ट्रीय
फराह दीबा बज़मी	ए.एन.डी. टीचर्स ट्रेनिंग(पी.जी.) कॉलेज सीतापुर में राष्ट्रीय संगोष्ठी	7, अप्रैल 2019	रोल ऑफ टीचर्स ऐज स्ट्रेस मैनेजरस	राष्ट्रीय
फराह दीबा बज़मी	ह्यूमन वैल्यूस एंड प्रोफेशनल एथिक्स इन एजुकेशन(नीड एंड इम्पॉर्ट्स) पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	22-23 फरवरी 2020	द प्रोफेशनल एथिक्स ऑफ ए टीचर : नीड ऑफ द आउर	राष्ट्रीय
विजयता परवेज़		एनआईटीआर भोपाल, मध्य प्रदेश जुलाई 1-5, 2019 (पांच दिवसीय)	रिसर्च इन एजुकेशनल मीडिया	राष्ट्रीय
प्रदीप कुमार	इंटरनेशनल कॉन्फ्रेन्स ऑन इन्टर्डिसिप्लेनरी रिसर्च फॉर स्टैनेबल डेवलेपमेंट : इनोवैशनस एंड आपॉर्चूनिटी(आईसीआई आरएसडी2020)	फरवरी 14-16, 2020.	बायोफ्यूल : द स्टैनेबल वै फर एनर्जी सिक्युरिटी	अंतरराष्ट्रीय
प्रदीप कुमार	“अन्नेस्ट अमंग इंडियन यूथ” राष्ट्रीय संगोष्ठी	फरवरी16-17, 2020.	स्टूडेन्ट्स अन्नेस्ट इन द कन्ट्री : रिसनस एंड रेमिडीस	राष्ट्रीय

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा प्रशिक्षण कार्यक्रम/पुनश्चर्या पाठ्यक्रम/अभिविन्यास पाठ्यक्रम में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
फराह दीबा बज़मी	रिसर्च मैथडलॉजी कोर्स ऑन एजुकेशनल रिसर्च मेथडस एंड डाटा अनैलिसिस यूजिंग एसपीएसएस	केरल केन्द्रीय विश्वविद्यालय, कासरगोड 3-9 अप्रैल 2019	राष्ट्रीय
फराह दीबा बज़मी	शिक्षा में पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	दिल्ली, 14 दिवसीय अवधि 01 जनवरी 2020 से 14 जनवरी 2020	जामिया मिल्लिया इस्लामिया
प्रदीप कुमार	पीएमएमएनएमटीटी के अंतर्गत ‘कैपसिटी बिलडिंग थ्रे एक्शन रिसर्च’ पर तीन दिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाला	24-26 जून, 2019.एट टीचिंग लर्निंग सेन्टर ऑफ श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विद्यापीठ, नई दिल्ली	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में संकाय द्वारा सदस्यता का विवरण (मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रदीप कुमार	समीक्षा बोर्ड	जर्नल ऑफ इमर्जिंग टेक्नोलॉजी एंड इनोवैटिव रिसर्च आईएसएसएन 2349-5162, तथा इंटरनेशनल जर्नल ऑफ एडवांस रिसर्च एंड इनोवैटिव आइडियाज़ इन एजुकेशन आईएसएसएन 2395-4396
प्रदीप कुमार	जर्नल बोर्ड	इन्टर्डिसिलेनरी रिसर्च इंस्टीटूट कोल्हापुर, महाराष्ट्र भारत
प्रदीप कुमार	संपादकीय बोर्ड	इंटरनेशनल जर्नल ऑफ रिसेन्ट रिसर्च ऐस्पैक्ट आईएसएसएन : 2349-7688 एवं इंटरनेशनल जर्नल ऑफ इंस्ट्रूशनल एंड इंडस्ट्रियल रिसर्च आईएसएसएन: 2456-1274.

शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय, श्रीनगर

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. तारिक अहमद मसूदी	पीएच.डी(शिक्षा)	सहायक प्रोफेसर एवं प्रभारी प्रधानाचार्य
डॉ. विलाल रफीक शाह	पीएच.डी(शिक्षा)	एसोसिएट प्रोफेसर
श्री. मो शकील	पीएच.डी(शिक्षा)	सहायक प्रोफेसर
डॉ. समीना बासू	पीएच.डी(शिक्षा)	सहायक प्रोफेसर
डॉ. रेहाना मलिक	पीएच.डी(शिक्षा)	सहायक प्रोफेसर

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा संगोष्ठियों/सम्मेलनों एवं परिसंवाद में भागीदारी :

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
तारिक अहमद मसूदी		5-7 मार्च 2020	एजुकेशनल आइडीयास ऑफ डॉ. इकबाल, इटस रेलवेन्स इन द कंटेम्परेरी बल्ड	अंतरराष्ट्रीय
समीना बासू	अल्लामा इकबाल कांट्रिब्यूशन टू प्रोमोशन ऑफ उर्दू, पर्शन, फिलोसोफी, आर्ट्स एंड साइंटिफिक थॉट इकबाल इंस्टीट्यूट ऑफ कल्चर एंड फिलोसोफी, कश्मीर विश्वविद्यालय द्वारा आयोजित दो दिवसीय अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	मार्च 4-6, 2020.	अंडरस्टेंडिंग इकबाल खुदी : द एस्सेन्स ऑफ इंजिस्टन्स	अंतरराष्ट्रीय
समीना बासू	मेटलर्जिकल एंड मटीरियल इंजीनियरिंग विभाग, एन आई टी, श्रीनगर एंड कृषि संस्कृति, नई दिल्ली द्वारा आयोजित कंटेम्परेरी इशूज इन इंजीनियरिंग, एग्रीकल्चर, एप्लाइड साइंस एंड ह्यूमैनिटीज़ दो दिवसी अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	जून 20-23, 2019	इमोशनल इंटेलिजेन्स एंड एकेडमिक एचिवमेंट ऑफ अंडर-ग्रैजुएट स्टूडेन्ट्स : ए जनरल स्टेडी	अंतरराष्ट्रीय

2019-2020 के दौरान संकाय द्वारा प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
समीना बासू	टीआईटीयूएस टीचर्स कॉलेज , केरल इन एसोसिएशन विथ एमई पिल्लाई, कॉलेज ऑफ एजुकेशन एंड रिसर्च, चिमबूर, मुम्बई द्वारा आयोजित डिजिटल टीचिंग फॉर स्मार्ट लर्निंग पर एक सप्ताह राष्ट्रीय स्तर की ऑनलाइन कार्यशाला	मानू, हैदराबाद, अक्टूबर 10- 23, 2019(दो दिवसीय)	राष्ट्रीय
रेहाना मलिक	पुनर्शर्या पाठ्यक्रम, यूजीसी, एचआरडीसी मानू द्वारा आयोजित	अक्टूबर 10 से 23 अक्टूबर 2019 दो दिवसीय	राष्ट्रीय

8. मानू ऑफ-कैम्पस

मानू सैटलाइट कैम्पस लखनऊ -

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी का सैटलाइट कैम्पस लखनऊ 504/122, टैगोर मार्ग, शबाब मार्केट के पास स्थित है। इसकी स्थापना वर्ष 2009 में की गई, यह अंग्रेजी, उर्दू, फारसी और अरबी के विधा में नियमित रूप से एम.ए. पाठ्यक्रम प्रदान करने वाला एक उभरता हुआ पूर्ण विकसित कैम्पस है। कैम्पस में शैक्षणिक वर्ष 2018 से कला स्नातक पाठ्यक्रम शुरू किया गया है। इस परिसर से छात्रों का पहला बैच 2011 में तथा बाद में दूसरा मई 2012 में पास हुआ। कैम्पस में सभी उपलब्ध विषयों में विश्वविद्यालय ने पीएच.डी. पाठ्यक्रम भी शुरू किया है। प्रख्यात शिक्षाविदों द्वारा विस्तार व्याख्यान और अतिथि वार्ता इस परिसर की एक नियमित गतिविधि है। अकादमिक के अलावा कैम्पस में अनेक पाठ्यतर गतिविधियों की जाती है। कैम्पस अपने स्वयं के पुस्तकालय से सुसज्जित है, जिसमें पाँच हजार से अधिक पुस्तकों का संग्रह है।

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. अब्दुल खुदूस	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. हुमा याकूब	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. सुमामा फैसल	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सईद बिन मखाशिन	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. एस. मोहम्मद फैज़	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मुजाहिद-उल इस्लाम	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. इशरत नाहीद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. अबू उमेर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. नूर फ़तिमा	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सरफ़राज अहमद खान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. ज़ीशान हैदर	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. निकहत फ़तमा	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
ज़ियाउल हक्क	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सामाजिक विज्ञान सम्मेलन	27-28 नवंबर 2019	अख्लाकी अदब और हालिया तारीख निगारी	राष्ट्रीय
रेयाज अहमद गनी	आईसीएसएसआर-प्रायोजित	राजनीति	शोध पत्र का शीर्षक :-	राष्ट्रीय

	इंडियन फॉरन पॉलिसी ट्रांसफॉर्मेशन : प्रोस्पैक्टस एंड चैलेंजस	विज्ञान विभाग, सेंट एनस कॉलेज फर वूमन, हैदराबाद, अगस्त 21- 22, 2019(दो दिवसीय)	इंडियन फॉरन पॉलिसी ट्रॉवर्डस अफगानिस्तान सिन्स 9/11	
निकहत फातमा	द कांट्रिब्यूशन ऑफ नवाब एंड किंगस ऑफ अवध इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन, अरबी एंड उर्दू लैंगवेज एंड लिट्रेचर	जनवरी 27- 29, 2020	निगाही बे बस्तन-ए अवध व अर्जिश-ए- अदनबी अन	अंतरराष्ट्रीय
	रिविजिटिंग पर्शन लिट्रेचर प्रोड्यूस्ड ड्यूरिंग 17 सेचूरी ए.डी.	फरवरी 19- 21, 2020	तज़किरा मिरात-उल असरार का इजमाली जायज़ा	अंतरराष्ट्रीय
	द कांट्रिब्यूशन ऑफ वूमन इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन लैंगवेज, लिट्रेचर, साइंस, आर्ट, कल्चर एंड सिविलाइजेशन	मार्च 4-5, 2020	फेरिश्टे-ए-उन्स : परवीन एतेसामी	अंतरराष्ट्रीय
	हिस्ट्री ऑफ डेक्न(इंडिया) विथ स्पेशल रिफ्रेन्स टू पर्शन सोर्सेज़	मार्च 5-7, 2020	चंदू लाल शादान इशरत कदे-ये अफ़ाक के आयने में	अंतरराष्ट्रीय
सरफ़राज़ अहमद खान	द कांट्रिब्यूशन ऑफ नवाब एंड किंगस ऑफ अवध इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन, अरबी एंड उर्दू	जनवरी 27- 29, 2020	बरसी-ए नुस्खा-ए खाति- ए बुरहान-ए अवध अज़ मौलाना सैयद इब्र-ए हसन	अंतरराष्ट्रीय
	मिर्ज़ा ग़ालिब : द नाइटिंगेल ऑफ अनकिएटेड गार्डेन	फरवरी 1, 2020	मिर्ज़ा ग़ालिब की फ़ारसी शायरी	राष्ट्रीय
	रिविजिटिंग पर्शन लिट्रेचर प्रोड्यूस्ड ड्यूरिंग 17 सेचूरी ए.डी.	फरवरी 19-2, 2020	बरसी-ए अहवाल-ओ असार-ए मुल्ला क़ताई हरबी	अंतरराष्ट्रीय
ज़ीशान हैदर	द कांट्रिब्यूशन ऑफ नवाब एंड किंगस ऑफ अवध इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन, अरबी एंड उर्दू लैंगवेज एंड लिट्रेचर	जनवरी 27- 29, 2020	मुफ्त मोहम्मद अब्बास शोशतरी और रयाहीनुल्लंशा	अंतरराष्ट्रीय
	ह्यूमन वैल्यूस एंड प्रोफेशनल एथिक्स इन एजुकेशन : नीड एंड इम्पॉर्ट्स	फरवरी 22- 23, 2020	फ़ारसी अदब में अङ्गलाक़ की अहमियत और ईफादियत	राष्ट्रीय
हुमा याकूब	“डिग्लोबलाइज़िंग डिसएबिलिटी : टेक्स्ट एंड कॉन्टेक्स्ट“ अंग्रेजी विभाग तथा मॉर्डन यूरोपियन लैंगवेज़ यूनिवर्सिटी ऑफ लखनऊ द्वारा अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	21-23 नवंबर, 2019.	निगोशिएटिंग एनश्रोपोजेनिक एंड कैटक्लिज़म एंड डिसएबिलिटी थ्रू इको- क्रिटिकल ट्रोप इन इन्ड्र सिन्हा एनिमल पीपुल	अंतरराष्ट्रीय
हुमा याकूब	कन्जुमेरिज़म, सोशल इक्विटी	1-2 फरवरी , 2020,	कान्सर्वेशन एंड	राष्ट्रीय

	एंड एन्वीरान्मेंटल सस्टैनबिल्टी (एनएससीएसईएस-2019) राष्ट्रीय संगोष्ठी	अकादमिक विकास समिति बी.एस.एन.वी. .पी.जी. कॉलेज, लखनऊ द्वारा आयोजित	एन्वीरान्मेंटल एथिक्स इन सराह जोसफ गिफ्ट इन ग्रीन (आमंत्रित व्याख्यान)	
एस मोहम्मद फैज़	कल्वर लैंगवेज एंड लिट्रेचर पर दो दिवसीय राष्ट्रीय सम्मेलन	ईएलटी@आई , के सहयोग से सेट बीडीस कॉलेज, शिमला द्वारा 4-5 दिसंबर 2019 को आयोजित	टीचिंग ऑफ इंग्लिश ऐज सेकंड/ फॉरन लैंगवेज एंड कल्वरल बैरियर	राष्ट्रीय
एस मोहम्मद फैज़	लैंगवेज पेडागोजी पर राष्ट्रीय सम्मेलन	एनसीईआरटी अजमेर, के सहयोग से थेट्रीय शिक्षा संस्थान द्वारा आयोजित, 11-13 दिसंबर 2019	वॉट गेट्स ट्रांस्लेटेड वाइल ट्रांसलेटिंग एंड वॉट डज़्जट	राष्ट्रीय
एस मोहम्मद फैज़	द कांट्रिब्यूशन ऑफ नवाब एंड किंगस ऑफ अवध इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन, अरबी एंड उर्दू लैंगवेज एंड लिट्रेचर पर अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	ओरियंटल स्टडीज विभाग , लखनऊ विश्वविद्यालय द्वारा आयोजित 27- 29 जनवरी 2020	बुक्स लाइब्रेरी एंड नवाब ऑफ अवध एट द इंटरनेशनल कांफ्रेन्स	अंतरराष्ट्रीय
एस मोहम्मद फैज़	टीचिंग ऑफ इंग्लिश लैंगवेज एंड लिट्रेचर टू उर्दू स्पीकरस पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	सीपीडीयूएम टी, मानू, हैदराबाद, द्वारा 20-21 फरवरी 2020 को आयोजित	चैलेंजस एकाउन्टरड बाए द उर्दू मीडियम स्टूडेन्ट्स इन द ऐक्विजिशन ऑफ इंग्लिश वोकैब्यलरी	राष्ट्रीय
सईद बिन मखाशिन	“द कांट्रिब्यूशन ऑफ नवाब एंड किंगस ऑफ अवध इन प्रोमोशन ऑफ पर्शन, अरबी एंड उर्दू लैंगवेज एंड लिट्रेचर”	27-29 जनवरी 2020	कांट्रिब्यूशन ऑफ फ़रंगी महल इन प्रोमोशन ऑफ अरबी लैंगवेज एंड लिट्रेचर	अंतरराष्ट्रीय
सईद बिन मखाशिन	“मुसलमानों को दरपेश चैलेंजस और उनका हाल”	19 जनवरी 2020	मौजूदा हालात और सिरत-ए-तस्यबाह से रहनुमाया खुतूत	राष्ट्रीय

सुमामा फैसल	मोहम्मद यूसुफ नाग्रामी : जीवन और कार्य पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	13 अक्टूबर 2019	نافذة على الهند من حيث المحتوى والأسلوب	अंतरराष्ट्रीय
सुमामा फैसल	डिपिक्षण ऑफ इंडिया इन अरबी लिट्रेचर पर अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी	26-28 फरवरी 2020	इंडिया एज डिपिक्टेड बाए द इंजिप्शन राइटर अब्दुल वहाब इन हिस ट्रावलाग : एन एनालिटिकल स्टडी	राष्ट्रीय
सुमामा फैसल	हिन्दुस्तान में तरजुमा निगारी: फन-ओ-रिवायत पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	2-3 मार्च 2020	رحلة حاجي خان وويلفريد إسباراوي للحج وترجمته العربية في ضوء تجربتي الذاتية	राष्ट्रीय
अबू उमेर	गालिब शख्सियत-ओ-फन	2 फरवरी 2020	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता	राष्ट्रीय
अबू उमेर	जामिया मिल्लिया इस्लामिया की अदबी खिदमात	14 - 16 अक्टूबर 2019	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता	राष्ट्रीय
अबू उमेर	क्लासिकी अहद और ख़वाजा हैदर अली आतिश	5 - 6 अक्टूबर 2019	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता	राष्ट्रीय
अबू उमेर	मसनवी: फन और रेवायत	31 अगस्त 2019 से 2 सितंबर 2019	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता	राष्ट्रीय
नूर फ़ातिमा	क्लासिकी अहद और ख़वाजा हैदर अली आतिश	5 से 6 अक्टूबर 2019	आतिश की इश्किया شاعری	राष्ट्रीय
नूर फ़ातिमा	आविद सुहैل शख्सियत और खिदमत	2 फरवरी 2020	फिक्षण की तनकीद और आविद सुहैل”	राष्ट्रीय
नूर फ़ातिमा	गालिब की शायरी में नफी ओ इस्बात	13 से 15 मार्च, 2020	शोध पत्र प्रस्तुतकर्ता “नफी ओ इस्बात का मामला और गालिब की नफसियात”	अंतरराष्ट्रीय
मुजाहिद उल इस्लाम	शागिरदान ए शरीब द्वारा आयोजित जश्ने शरीब	2 दिसंबर 2019 से 4 दिसंबर 2019	उर्दू तनकीद में शरीब रूदूवी के इख्तसास	अंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर: अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/ राज्य/ विश्वविद्यालय
रेयाज अहमद गनी	2 वीक इंटरडिसिप्लेनरी रिफ्रेशर कोर्स ऑन वेस्ट एशियन स्टडीस	यूजीसी-एचआरडीसी जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नई दिल्ली, 02 दिसंबर से 14 दिसंबर 2019	राष्ट्रीय
फिरदौस हामीद पारे	एफडीपी	यूजीसी-एचआरडीसी, केरल विश्वविद्यालय, कराईवत्तुम, तिरुवनंतपुरम, केरल के सहयोग	राष्ट्रीय

		से आंतरिक गुणवत्ता आश्रासन प्रकोष्ठ, श्री अय्यप्पा कॉलेज फॉर वूमन, चुनकानकदई , 4/6/2020 से 10/6/2020	
फिरदौस हामीद पारे	बिजनेस एंड सोसाइटी : पोस्ट कोविड थॉट	वाणिज्य एवं व्यापार प्रशासन विभाग, राजगिरी कॉलेज ऑफ सोशल साइंस (स्वायत्त), कलमस्सेरी 17 मई 2020	राष्ट्रीय
सरफराज़ अहमद खान	एम्पावरिंग टीचिंग थ्रू ऑनलाइन मोड पर कार्यशाला	जेएनयू-डब्ल्यूईटीओएम, जेएनयू, ई-प्रमाणपत्र, 13-14 जून, 2020	अंतरराष्ट्रीय
हुमा याकूब	रिफ्रेशर कोर्स इन रिसर्च मेथडोलाजी (इंटर्डिसिप्लिनेरी)	यूजीसी-एचआरडीसी, लखनऊ विश्वविद्यालय, लखनऊ, 17- 31 अगस्त , 2019.	राष्ट्रीय
एस.मोहम्मद फैज़	ऑनलाइन इंटरनेशनल फैक्लटी डेवलपमेंट प्रोग्राम ऑन स्किलिंग टीचर्स फॉर ऑनलाइन एजुकेशन	मानवीकि विभाग, उका तारसादिया विश्वविद्यालय, गुजरात, 2-6 जून 2020	अंतरराष्ट्रीय
सुमामा फैसल	ऑनलाइन रिफ्रेशर कोर्स फॉर एन्हेनसिंग रिसर्च कम्यूनिकेशन स्किल्स थ्रू साइंस डाइरेक्ट एंड मैडली	03.03.2020	राष्ट्रीय
नूर फातिमा	पुनर्व्यर्था पाठ्यक्रम	जे.एम.आई.17.09.2019 से 30.09.2019	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ.रेयाज़ अहमद गनी	बाह्य परीक्षा मूल्यांकनकर्ता	कश्मीर केन्द्रीय विश्वविद्यालय
डॉ.ज़ीशान हैदर	एआईपीटीए	अखिल भारतीय फ़ारसी शिक्षक संघ, नई दिल्ली
डॉ.ज़ीशान हैदर	फैजान ए अदब (एन इंटरनेशनल रेफरीड रिसर्च वैल्यू जर्नल) सलाहकार समिति	फैजान ए अदब (अंतरराष्ट्रीय जर्नल) की सलाहकार समिति में सदस्य

मानू महिला कला, विज्ञान महाविद्यालय, बड़गाम

मानू महिला कला एवं विज्ञान महाविद्यालय, बड़गाम, की स्थापना 2015 में महिला शिक्षा पर ध्यान केंद्रित करने और अर्थशास्त्र, अंग्रेजी, इस्लामिक अध्ययन और उर्दू में पीजी और पीएचडी कार्यक्रम प्रदान करने के लिए की गई थी।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.ज़ज़नफ़कर अली खान	पीएच.डी.	प्रभारी एवं एसोसिएट प्रोफेसर-इस्लामिक अध्ययन
डॉ.हिना ताहिर	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर-अंग्रेजी
डॉ.ऐजाज़ अब्दुल्लाह थोकर	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर-अर्थशास्त्र
डॉ.नसीम अख्तर	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर-उर्दू
सईदा बानो	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर-उर्दू
डॉ.मोहम्मद सेराजुद्दीन	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर-इस्लामिक अध्ययन
रविया सिद्दिक	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर-इस्लामिक अध्ययन
श्री.शौकत अहमद अहनगर	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर-अंग्रेजी

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
शौकत अहमद अहनगर	अंग्रेजी में पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	यूजीसी-एचआरडीसी, एएमयू-अलीगढ़, 28 नवंबर-11 दिसंबर 2019	विश्वविद्यालय स्तर

9. मानू पॉलीटेक्निक

मानू पॉलीटेक्निक, बैंगलुरु

मानू पॉलीटेक्निक बैंगलुरु की स्थापना वर्ष 2008 में की गई थी। यह सिविल इंजीनियरिंग, कंप्यूटर विज्ञान इंजीनियरिंग तथा इलेक्ट्रॉनिक्स एवं संचार इंजीनियरिंग डिप्लोमा पाठ्यक्रम प्रदान करता है। पॉलीटेक्निक बैंगलुरु नियमित रूप से अपने पाठ्यक्रम कार्य के हिस्से के रूप में छात्र के तकनीकी ज्ञान को बढ़ाने के लिए विभिन्न स्थानों पर औद्योगिक भ्रमण की व्यवस्था करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
श्री मोहम्मद रियाज़ुर रहमान	एम.टेक	प्रधानाचार्य, पॉलीटेक्निक
डॉ. मोहम्मद मोअज्जम मोइनुद्दीन	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. मो. ज़ायर हुसैन	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. नागराजू मंडली	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. सैयद अज़हरुद्दीन	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मोहम्मद शहजाद	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. रितेश कुमार	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. ज़हीर अब्बास खान	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. अजमल सादिक मुहम्मद	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. महबूब उल हक	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. अमर सिंह. ए	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सैयद नुरुस्सैयदीन मदनी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
चल्लूरी साईकृष्णा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
डॉ. तल्ला मनोरमा कुमारी	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. फिरोज़ पाशा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
मोहम्मद शहजाद	डी. एस.टी. एवं सी.एस.आई.आर. ई. प्रायोजक “नंबर थियोरी, स्पेशल फंक्शन एंड देयर एप्पलिकेशन इन कंप्यूटर साइंस”	नवंबर 08-09, 2019	सर्टेन ट्रांसफॉर्मेशन फॉरमुलेट फॉर हायपर जियोमेट्रिक सीरिज़	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
फिरोज़ पाशा	फैकलटी डेवलेपमेंट प्रोग्राम ऑन सेंसर नेटवर्क, इंटरनेट ऑफ थिंग्स	25 नवंबर से 08 दिसंबर 2019, मानू, हैदराबाद	विश्वविद्यालय

मोहम्मद शहजाद	एफडीपी, डीआरडीओ	17-18. फरवरी 2020, मानू	विश्वविद्यालय
ज़हीर अब्बास खान	इंट्रोडक्शन टू प्रोग्रामिंग विथ एमएटीएलएवी	9 सप्ताह 17 फरवरी से 30 अप्रैल 2020	अंतरराष्ट्रीय ऑनलाइन वन्डरबल्ट यूनिवर्सिटी थ्रू कोर्सेरा
	प्रोग्रामिंग फर एव्रीबॉडी(गेटिंग स्टार्टेड विथ पायथन)	7 सप्ताह 23 मार्च 2020 से 18 मई 2020	अंतरराष्ट्रीय ऑनलाइन : यूनिवर्सिटी ऑफ मिशिगन थ्रू कोर्सेरा

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
मोहम्मद शहजाद	सदस्य	आरएसएमएएसएस, जौनपुर, उत्तर प्रदेश एआरजेपीएस, एआरए, बिहार एनटीओआईएलएस -2020-21

मानू पॉलीटेक्निक , कटक

मानू पॉलीटेक्निक कटक की स्थापना वर्ष 2017 में की गई थी। संस्थान कटक विकास प्राधिकरण में एक किराए के भवन में स्थित है क्योंकि भवन परियोजना निर्माणाधीन है। ओडिशा सरकार द्वारा संस्थान के लिए 5 एकड़ भूमि आवंटित की गई है।
संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. अबरार उल हक	पीएच.डी(इलेक्ट्रिकल एंड इलैक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग)	विभागाध्यक्ष-ईईई
डॉ. मो. एहतेशाम	पीएच.डी(इलेक्ट्रिकल एंड इलैक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -ईईई
श्री. यूसुफ परवेज	एम.टेक(मैकेनिकल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -एमई
श्री. इमामुल हक्क	एम.टेक(मैकेनिकल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता - एमई
श्री. मोहम्मद आसिम	बी.टेक(सिविल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता - एमई
शारून अज़ीज़ चौधरी	बी.टेक (इलेक्ट्रिकल एंड इलैक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -ईईई
खदीजा सजदा खानम	एम.टेक (इलेक्ट्रिकल एंड इलैक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -ईईई
श्री. मोहम्मद वकार यूसुफ	बी.टेक (मैकेनिकल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता - एमई
श्री. मो. इर्शाद अहमद	बी.टेक (सिविल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता - एमई
श्री. मोहम्मद राशिद	एम.एस.सी.(मैथमैटिक्स)	व्याख्याता -मैथमैटिक्स
श्री. रिजवान खान	एम.टेक(मैकेनिकल इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -एमई
श्री. मो. ज़ाहिद	एम.टेक (कंप्यूटर विज्ञान)	व्याख्याता -सीएसई
श्री. मो साबिर हसन	एम.टेक(इलेक्ट्रिकल एंड इलैक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग)	व्याख्याता -ईईई

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/ राज्य/विश्वविद्यालय
मो.एहतेशाम	एफडीपी ऑन फन्डामेंटल्स ऑफ इलेक्ट्रिक ड्राइव्स, एनपीटीईएल एमएचआरडी	आईआईटी कानपुर, जुलाई-सितंबर 2019, 8 सप्ताह पाठ्यक्रम	राष्ट्रीय
मो.एहतेशाम	एफडीपी ऑन आउटक्रम बेस्ड एजुकेशन, एनपीटीईएल, एमएच आरडी	आईआईटी खड़गपुर, अगस्त-अक्टूबर 2019, 8 सप्ताह पाठ्यक्रम	राष्ट्रीय
यूसुफ परवेज	आईसीटी आधारित	एनआईटीटीआर, चंडीगढ़(थ्रू	राष्ट्रीय

	अल्प अवधि पाठ्यक्रम “इनोवैशन एंड रिसर्च एरियाज़ इन साइंस एंड टेक्नोलॉजी”	ऑनलाइन मोड, इन दिल्ली) 27-21 मई, 2019, 1 सप्ताह पाठ्यक्रम	
यूसुफ परवेज़	आईसीटी आधारित एसटीसी औन “एडवांस इन मैन्यूफैक्चरिंग”	एनआईटीटीआर, चंडीगढ़(थ्रू ऑनलाइन मोड, इन दिल्ली), 09-13 सितंबर, 2019, 1-सप्ताह पाठ्यक्रम	राष्ट्रीय
मोहम्मद वकार यूसुफ	मटिरीअल्ज़ डेवलेपमेंट एंड न्यूमेरिकल मैथड्स	कोनार्क इंस्टीटूट ऑफ साइंस एंड टेक्नोलॉजी, भुवनेश्वर(थ्रू ऑनलाइन मोड इन भुवनेश्वर), 02-06 मार्च 2020	राष्ट्रीय
रिज़वान ख़ान	माइन डेवलेपमेंट एंड माइनिंग इक्विपमेंट्स	सेन्चुरियन यूनिवर्सिटी ऑफ टेक्नोलॉजी एंड मैनेजमेंट, जतनी	अंतरराष्ट्रीय
खदीजा सजदा खानम	ट्रेनिंग औन लेटेस्ट लाइब्रेरी टेक्नोलॉजी(कोहा)	मानू, हैदराबाद, 27-29 जून 2019	विश्वविद्यालय स्तर

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. बी. के. मोहपात्रा	(i) अध्यक्ष, पीर टीम (ii) सदस्य, विशेषज्ञ समिति (iii) सदस्य, वित्त समिति	(i) नैक, बैंगलोर (ii) यूजीसी एवं अन्य केन्द्रीय विश्वविद्यालय जैसे हरीसिंह गौर केन्द्रीय विश्वविद्यालय, गुरु धासीदास केन्द्रीय विश्वविद्यालय, केरल केन्द्रीय विश्वविद्यालय, पंजाब केन्द्रीय विश्वविद्यालय, ए.आई.यू आदि। (iii) राजस्थान केन्द्रीय विश्वविद्यालय, असम केन्द्रीय विश्वविद्यालय

मानू पॉलीटेक्निक, दरभंगा

मानू, पॉलीटेक्निक, दरभंगा की स्थापना 2008 में हुई थी। इसकी स्थापना उर्दू में तकनीकी और कौशल आधारित शिक्षा प्रदान करने के लिए की गई थी, जो विश्वविद्यालय के उद्देश्यों में से एक है। पॉलीटेक्निक, दरभंगा अपने छात्रों को सामाजिक रूप से जिम्मेदार टेक्नोक्रेट बनाने के लिए तैयार करता है। यह सिविल इंजीनियरिंग, इलेक्ट्रॉनिक्स और संचार इंजीनियरिंग और कंप्यूटर साइंस एवं इंजीनियरिंग में डिप्लोमा प्रदान करता है।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मो अब्दुल मुक्किम ख़ान	पीएचडी	प्रधानाचार्य
डॉ. मो. अशरफ़	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ. आफ़्ताब अहमद सुलेमान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. शमसुर रहमान	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
डॉ. सैयद मो. शोएब	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. मो अहसान सिद्दीकी	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. तुफ़ेल अहमद ज़ुल्फ़ी	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मो साविर अली	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर
श्री. मो. आसफ़ उद दौला	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. अब्दुल रब बिन मोहम्मिन	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. राजकुमार मंडल	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. एस.के.वर्सीम अनवर	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
मो हफ़ीज़	बी टेक	सहायक प्रोफेसर

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्व विद्यालय
तुफैल अहमद जुल्फी	रिसर्च मैथडलाजी पर अल्प कालिक प्रशिक्षण कार्यक्रम	एनआईटीटीआर, कोलकाता, पश्चिम बंगाल, 02.12.2019 से 13.12.2019, दो सप्ताह	राष्ट्रीय
राज कुमार मंडल	साइटिफिक राइटिंग पर कार्यशाला	कल्याणी विश्वविद्यालय, पश्चिम बंगाल, 22.04.2019 से 26.04.2019 , एक सप्ताह	राष्ट्रीय
राज कुमार मंडल	रिसर्च मैथडलाजी पर अल्प कालिक प्रशिक्षण कार्यक्रम	एनआईटीटीआर, कोलकाता, पश्चिम बंगाल,02.12.2019 से 13.12.2019	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
तुफैल अहमद जुल्फी	आजीवन सदस्य	भारतीय विज्ञान कांग्रेस संस्था

मानू पॉलीटेक्निक, हैदराबाद

मानू, पॉलीटेक्निक हैदराबाद की स्थापना 2008 में उर्दू में तकनीकी शिक्षा प्रदान करने के लिए की गई थी। पॉलीटेक्निक का उद्देश्य अद्वितीय गुणवत्ता और विशिष्ट कौशल के टेक्नोक्रेट्स का मंथन करना है जो प्रौद्योगिकी द्वारा राष्ट्र को असीम ऊँचाई पर आगे बढ़ाने में मदद कर सकते हैं। पॉलीटेक्निक में, डिप्लोमा इन सिविल इंजीनियरिंग, डिप्लोमा इन कंप्यूटर साइंस एवं इंजीनियरिंग, डिप्लोमा इन इलेक्ट्रॉनिक्स एंड कम्युनिकेशन इंजीनियरिंग, और डिप्लोमा इन इन्फोर्मेशन टेक्नोलॉजी प्रस्तावित पाठ्यक्रम हैं। पॉलीटेक्निक हैदराबाद में प्रस्तावित सभी पाठ्यक्रम एआईसीटीई द्वारा अनुमोदित हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.मो. यूसुफ खान	पीएचडी	प्रधानाचार्य
डॉ.ज़ेड.अब्दुल रहीम	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.शेख मस्तान बली शरीफ	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.अर्थिया आजम	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.पी.सरत चंद्रा	पीएचडी	एसोसिएट प्रोफेसर
श्रीमती आविदा मुरतज़ा	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
श्री.मिर्जा विलायत अली बेग	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.इकबाल खान	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.ए.एम.एस. हसन कादरी	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.मोहम्मद अब्दुल हफ्फिज़	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती ज़ीनत आरा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.मोहम्मद ज़कवान	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.मुजायत पाशा सैयद	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.चावला मुत्याल राव	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.सैयद अरफ़ात अहमद	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
मो. यूसुफ	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.सैयद मो. फ़ज़ल उल हक़	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.फिरोज़ पाशा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
आसिया जलील	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर

श्रीमती.हाजिरा फ़ातिमा	एम.ई	सहायक प्रोफेसर
इस्मत फ़ातिमा	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्रीमती सफिया शेख	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
निदा यासमीन	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री. मो.फ़सीहुदीन	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री.मो अब्दुल मुजीब	एमएससी	पीजीटी भौतिकी

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
पी.सरत चंद्रा	इनोवैशन इन डिचिंग ऑफ इंगिलिश लैंग्वेज एंड लिटेरेचर(आईसीआई टीईएलएल) पर दूसरा अंतरराष्ट्रीय सम्मेलन	16-17 अगस्त, 2019, अग्रेज़ी विभाग, सामाजिक विज्ञान एवं भाषा संकाय, बीआईटी यूनिवर्सिटी, वेल्लूर	ग्रुप स्किल्स इन लैंग्वेज क्लासरूम थ्रू पिक्चर पर शोध पत्र प्रस्तुत किया।	राष्ट्रीय

शिक्षकों को उन्नत अध्ययन के लिए राष्ट्रीय / अंतरराष्ट्रीय फेलोशिप सम्मान

राष्ट्रीय / अंतरराष्ट्रीय	अध्येतावृत्ति से सम्मानित शिक्षक का नाम	सम्मान का नाम	सम्मान की तिथि	सम्मानित करने वाली एजेंसी
अंतरराष्ट्रीय	डॉ.मोहम्मद यूसुफ खान	एसयूएसआई(स्टडी ऑफ यूनाइटेड स्टेट्स इंस्टिट्यूट ऑफ स्कोलर्स) फॉर "यूथ वर्कफोर्स डेवलेपमेंट एंड क्लोसिंग द स्कील्स गैप "	2 जुलाई से 13 अगस्त 2019	डिपार्टमेंट ऑफ स्टेट, यूनाइटेड स्टेट्स ऑफ अमेरिका
राष्ट्रीय	मो. यूसुफ	छात्र विश्वकर्मा सम्मान 2019	24 फरवरी 2020	एआईसीटीई, नई दिल्ली

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनश्चर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य/विश्वविद्यालय
आविदा मुर्तज़ा	एफडीपी	मानू, 11 से 15 नवंबर 2019	राष्ट्रीय
इस्मत फ़ातिमा	एफडीपी	मानू, 25/11/2019 से 8/12/2019	राष्ट्रीय
हाजिरा फ़ातिमा	एफडीपी	मानू, 25/11/2019 से 8/12/2019	राष्ट्रीय
हाजिरा फ़ातिमा	एफडीपी	मानू, 16 से 20 दिसंबर 2019	राष्ट्रीय
श्री.मुजाहिद पाशा	एफडीपी	एमएनएनआई, इलाहाबाद, 5 दिवसीय	राष्ट्रीय
मो. फ़सीहुदीन	एफडीपी	मानू, 25/11/2019 से 8/12/2019	राष्ट्रीय
आसिया जलील	एफडीपी	मानू, दो सप्ताह ,25/11/2019 से 8/12/2019	राष्ट्रीय
आसिया जलील	एफडीपी	मानू, 16 से 20 दिसंबर 2019	राष्ट्रीय
श्री मो. अब्दुल हफ़ीज़	एफडीपी	उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद 06/05/2019	राष्ट्रीय
श्री ए एम एस हसन कादरी	एफडीपी	हैदराबाद, एक सप्ताह, 29.07.2019-03.08.2019	यूजीसी एचआरडीसी, मानू एंड एमजीएनसीआरई
मो. यूसुफ	एफडीपी	यूजीसी-एचआरडीसी मानू, 25-07-2019	विश्वविद्यालय

		से 07-08-2019	
मो. यूसुफ	एफडीपी	सीएस व आईटी मानू. 25-11-2019 से 18-12-2019	विश्वविद्यालय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ. मोहम्मद यूसुफ खान	एआईसीटीई विशेषज्ञ समिति सदस्य	एआईसीटीई, नई दिल्ली

मानू पॉलीटेक्निक, कडपा

मानू, पॉलीटेक्निक कडपा की स्थापना वर्ष 2018 में की गई थी तथा इसके द्वारा डिप्लोमा इन सिविल इंजीनियरिंग, मैकेनिकल इंजीनियरिंग, इलेक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग और अपैरल प्रौद्योगिकी का पाठ्यक्रम प्रस्तुत किया जाता है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. हकीमुद्दीन अहमद	पीएच.डी	विभागाध्यक्ष
श्री मो नसर अय्यूब	एम.टेक	व्याख्याता
श्री मोहम्मद ख्वाज़ा मोइनुद्दीन	एम.टेक	व्याख्याता
श्री मिज़ा विलायत अली बेग	एम.टेक	सहायक प्रोफेसर
श्री आसफ़ हनीफ़ कोहली	एम.टेक	व्याख्याता
श्री वियाबनी सैयद उमर फ़ारूक	एम.टेक	व्याख्याता
श्री अशरफ़ रज़ा	एम.टेक	व्याख्याता
डॉ. मोहम्मद शोएब	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर

10. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थान(आईटीआई)

मानू ने गुणवत्ता व्यावसायिक प्रशिक्षण प्रदान करने और राष्ट्र के लिए कुशल श्रमशक्ति का उत्पादन करने के लिए आईटीआई की स्थापना की। आईटीआई भी प्रशिक्षुओं को उद्योग उन्मुख कौशल विकसित करने के लिए स्थापित किया जाता है। मानू आईटीआई, ड्राफ्ट्समैन सिविल, इलेक्ट्रॉनिक्स मैकेनिक, इलेक्ट्रीशियन, रेफ्रिजरेशन और एयर कंडीशनिंग मैकेनिक, और प्लंबिंग नाम से कौशल ट्रेड प्रोग्राम प्रदान करते हैं। इन प्रस्तावों के लिए प्रवेश नेशनल काउंसिल फॉर वोकेशनल ट्रेडिंग (एनसीवीटी) की प्रक्रिया और अनुसूची के अनुसार किया जाता है।

मानू आईटीआई, बेंगलुरु

आईटीआई बेंगलुरु को 2007 में स्थापित किया गया था। यह इलेक्ट्रॉनिक्स मैकेनिक और रेफ्रिजरेशन एंड एयर कंडीशनिंग मैकेनिक ट्रेड प्रदान करता है। रिपोर्ट की अवधि के दौरान एबीएस एयरकॉन इंजीनियर प्र.लि., कर्वलकॉन प्राइवेट लिमिटेड, ब्लेस्टार और सिल्वरजेम एचवीएसी प्र.लि. जैसी कंपनियों ने आईटीआई, बेंगलुरु के छात्रों की भर्ती की।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
काज़ी वसीम अहमद	बीई	अनुदेशक (एम आर तथा एसी)
चंद्रकला	बीई	अनुदेशक (ईएम) तथा प्रशिक्षण अधिकारी
रेशमा के	डिप्लोमा	अनुदेशक (ईएम)
सैयद अफ़ाकुल्ला	बी.एससी	अनुदेशक (ईएम)
मो असलम	डिप्लोमा	अनुदेशक (प्लम्बिंग)

मानू आईटीआई, दरभंगा

आईटीआई दरभंगा की स्थापना 2007 में की गई। यह इलेक्ट्रीशियन और प्लंबिंग ट्रेडों को प्रस्तावित करता है।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मो. अशरफ़	पीएच.डी	प्रभारी प्रधानाचार्य
आशिया परवीन	ए.एम.आई.ई, इलेक्ट्रॉनिक्स इंजीनियरिंग	अनुदेशक

श्री. मो. ज़ाहिद हसनैन	ए.एम.आई.ई, इलेक्ट्रिकल इंजीनियरिंग	अनुदेशक
श्री. मो. आसिफ	मैकेनिकल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा	अनुदेशक
श्री. मो. कमल हसन	मैकेनिकल इंजीनियरिंग में डिप्लोमा	अनुदेशक

मानू आईटीआई, हैदराबाद

आईटीआई हैदराबाद की स्थापना 2007 में हुई थी। आईटीआई हैदराबाद ड्राफ्ट्समैन सिविल, इलेक्ट्रॉनिक्स मैकेनिक, इलेक्ट्रीशियन, रेफ्रिजरेशन एंड एयर कंडीशनिंग मैकेनिक और प्लंबिंग ट्रेडों को प्रस्तावित करता है। 2018-2019 में, 83 छात्रों को प्रस्तावित ट्रेडों में प्रवेश दिया गया था। रिपोर्ट की अवधि के दौरान, आईटीआई ने वेदांग रेडियो टेक्नोलॉजीज एंड क्रेस्ट एलायंस (नेशनल पार्टनरशिप) के साथ समझौता ज्ञापन किया। आईटीआई ने छात्रों के लिए बायोमेट्रिक अटेंडेंस की शुरुआत की है। आईटीआई राष्ट्रीय विज्ञान कांग्रेस में तकनीकी परियोजनाओं को भी प्रदर्शित करता है।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
असमा मोहम्मदी	बीई	अनुदेशक
आसिम अहमद खान	एनटीसी	अनुदेशक
मो आमिर	बी.टेक	अनुदेशक
मो. अब्दुल कादिर	बी.टेक	अनुदेशक
बदवथ भिक्षापति	बी.टेक	अनुदेशक
मो. रौनक हसन	एम.टेक	अनुदेशक
ताजवर सुल्ताना	एम.टेक	अनुदेशक
मोहम्मद अशफ़ाक़ हुसैन	डिप्लोमा	अनुदेशक
पंगा नाग राजू	डिप्लोमा	अनुदेशक
कंठी यादगिरी	एनटीसी	अनुदेशक

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान, तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
श्री. आसिम अहमद खान	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /14 व 15 नवंबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्रीमती असमा मोहम्मदी	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /14 व 15 नवंबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. मो. आमिर	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /21 व 22 अक्टूबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. मो अब्दुल कादिर	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /14 व 15 अक्टूबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. मोहम्मद अशफ़ाक़	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /14 व 15 अक्टूबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. बदवात भिक्षापति	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /26 व 27 सितंबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. मो. रौनक हसन	बेसिक आर्टिफीशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /26 व 27 सितंबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री. पंगा नागराजू	बेसिक आर्टिफीशियल	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद,	राज्य

	इंटेलिजेंस स्किल्स	तेलंगाना /21 व 22 अक्टूबर 2019/ दो दिवसीय	
ताजवर सुल्ताना	बेसिक आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस स्किल्स	एनएसटीआई रामांतपुर कैम्पस, हैदराबाद, तेलंगाना /21 व 22 नवंबर 2019/ दो दिवसीय	राज्य
श्री.मो.आमिर	पीएम युवा मेंटर ट्रेनिंग	एएलईएपी औद्योगिक संपदा, प्रगति नगर, हैदराबाद, तेलंगाना /2 व 3 मार्च 2020/दो दिवसीय	राज्य
श्री.मो.रौनक हसन	फैकल्टी डेवलेपमेंट प्रोग्राम ऑन साइबर सिक्युरिटी एंड फॉरेन्सिक	कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी विभाग मानू, गच्छबोली, हैदराबाद, तेलंगाना राज्य/17 व 18 मार्च 2020/दो दिवसीय	विश्वविद्यालय
श्री.मो.आमीर		कंप्यूटर विज्ञान एवं सूचना प्रौद्योगिकी विभाग मानू, गच्छबोली, हैदराबाद, तेलंगाना राज्य/17 व 18 मार्च 2020/दो दिवसीय	विश्वविद्यालय

11. मानू मॉडल स्कूल(विद्यालय)

मानू मॉडल स्कूल-दरभंगा

कामरान मानू मॉडल स्कूल, दरभंगा की स्थापना वर्ष 2007 में की गई। 2019-2020 के दौरान, स्कूल में 900 छात्रों को नामांकित किया गया जिसमें से 369 लड़कियाँ थीं।

शिक्षक:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.मोज़फ़कर इस्लाम	पीएचडी	प्रभारी प्रधानाचार्य
डॉ.मोहम्मद मज़हरुल हक्क राही	पीएचडी	पीजीटी भूगोल
मो. नाहीद हसन	एमफिल	पीजीटी उर्दू
मो.हाशिम अङ्कर	एमएससी	पीजीटी गणित
के एम तरब्जुम	एमएससी	पीजीटी जीव-विज्ञान
डॉ. अजीत सिंह	पीएचडी	पीजीटी हिन्दी
श्री.रवी कुमार वार्ड	एमएड	पीजीटी कंप्यूटर विज्ञान
एस एम रब्बान अहमद	एमएड	पीजीटी रसायन विज्ञान
डॉ. मो.शाहनवाज़	पीएचडी	पीजीटी राजनीति विज्ञान
डॉ.हफीज़ मो.जहांगीर अकरम	पीएचडी	पीजीटी उर्दू
बेबी कुमारी	ललित कला निष्णात(एमए फाइन आर्ट्स)	शिल्प कला(क्रैफ्ट) शिक्षक
श्री.मो. जावेद अनवर	एम.ए	टीजीटी शारीरिक शिक्षा
फरहत जमाल	एम.ए	टीजीटी उर्दू
श्री.मो नसीरुद्दीन कुरैशी	एमएड	टीजीटी एस.एसटी.
श्री.मो.इब्राहीम अंसारी	बीएड	टीजीटी विज्ञान
श्री.मो.हसनैन	एमएड	टीजीटी गणित
श्री.मो.गुफरान	एमएड	टीजीटी हिन्दी
डॉ मोहम्मद फैयाज़	पीएचडी	टीजीटी गणित
श्री.फतुल्लाह बख्तियारी	एम.ए	टीजीटी उर्दू
श्री.रिज़वान ज़हीर	एमएड	एचएम
श्री.अब्दुल बारी	एमपीएड	टीजीटी पीई
श्री.फरीद आलम	एम.ए	टीजीटी योग
राफियात बानो	एम.ए	टीजीटी अंग्रेजी

श्री. मो. हामिद रसूल	एमएससी	टीजीटी योग
श्री.रियाज़ मुस्तफा फ़ारूकी	एमएलआईसीएस	पुस्तकालयाध्यक्ष
श्री.सैयद युसुफ अली	बीएससी	पीआरटी
श्री. हीरा सिंह	बीएड	पीआरटी

मानू मॉडल स्कूल- हैदराबाद

मानू मॉडल स्कूल, हैदराबाद की स्थापना 2007 में की गई थी। अपनी स्थापना के बाद से, उर्दू माध्यम से शिक्षा के बावजूद भी इसने भारत के किसी भी केंद्रीय विद्यालय के बराबर शिक्षा प्रदान कर रहा है। स्कूल ने छात्रों के समग्र विकास के लिए स्वयं को समर्पित किया है। यह ग्रेड तथा विषयों के पाठ्यक्रम एकीकरण पर ध्यान केंद्रित कर रहा है। यह समीक्षात्मक तथा रचनात्मक सोच पर जोर देता है क्योंकि ज्ञानार्जन प्रक्रिया का सबसे महत्वपूर्ण हिस्सा है, और छात्रों को अपने ज्ञान और ध्यान तथा अवधि की सीमा का विस्तार करने के लिए प्रोत्साहित करता है। 2019-2020 के दौरान, स्कूल में 196 छात्रों को दाखिला प्राप्त हुआ जिसमें से 111 छात्र लड़कियां थीं। प्रतिवेदन की अवधि के दौरान X तथा XII की परीक्षा परिणाम 100% था।

शिक्षक:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.काफ़िल अहमद	पीएच.डी(उर्दू)	प्रधानाचार्य
मेराज बेगम	बी.कॉम, एम.ए(अंग्रेजी), बी.एड	पीजीटी(अंग्रेजी)
नफीस उन्नीसा बेगम	एम.ए.(अर्थशास्त्र),एम.ए(राजनीति विज्ञान),बी.एड,एपीटेट	पीजीटी(अर्थशास्त्र)
मैमूना बेगम	एम.एससी(जीव विज्ञान), बी.एड.,एम.एससी(वनस्पति विज्ञान)	पीजीटी(जीव विज्ञान)
श्री.हसन बिन अली	एम.एससी(गणित), बी.एड एम.एड	पीजीटी(गणित)
सैयदा नाहीद अंजुम	एम.एससी(व्यावहारिक इलोक्ट्रोनिक्स), बी.एड	पीजीटी(भौतिकी)
श्री.सम्मईया सीलोथु	बी.टेक(सूचना प्रौद्योगिकी), एम.टेक(कंप्यूटर विज्ञान)	पीजीटी(कंप्यूटर विज्ञान)
श्री.वसीम उद्दीन मो.	एम.एससी(जेनेटिक्स), एपीस्लेट, नेट	पीजीटी(बायो-टेक्नोलॉजी)
श्री.कर्नूल जानी प्रसाद	एम.एससी(जीयो इंफरमैटिक्स), बी.एड	पीजीटी(भूगोल)
डॉ.अशरफ अली ख़ान	एम.ए(हिन्दी),बी.एड,नेट,यूपीटेट,पीएच.डी	पीजीटी(हिन्दी)
डॉ.आदिल अब्बास अब्बासी	पीएच.डी,एम.एससी,बी.एड	पीजीटी(रसायन शास्त्र)
डॉ.अहमद	पीएच.डी	पीजीटी(इतिहास)
श्री.मुख्तार अहमद	बी.कॉम, एम.ए(समाजशास्त्र),एम.पी.एड	टीजीटी(पीईटी)
रुही ग़ज़ाला	एम.एड, आईटीआई,(कट्टिंग व टेलरिंग), डिप्लोमा (ड्रेस डिज़ाइनिंग)	टीजीटी क्राफ्ट
के.आसिया तहसीन अंजुमारा	एम.ए(उर्दू) बी.एड,सेट(उर्दू)	एचएम/ टीजीटी
मसरथ सुल्ताना	एम.एससी(वनस्पति विज्ञान),एम.ए(अंग्रेजी) बी.एड	टीजीटी(विज्ञान)
डॉ.फ़हीम अशरफ	एम.ए.,बी.एड.,एम.एड.,पीएच.डी उर्दू	टीजीटी(उर्दू)
ए.आर.शिरीन हाशमी	बी.एससी(गणित), बी.एड	टीजीटी(गणित)
श्री.मो.महमूद कुरेशी	एम.एससी., एम.एड.,एम.फिल(पीएच.डी)	टीजीटी(गणित)
सैयदा तहसीन आरा	एम.ए(उर्दू), बी.एड,एपीटेट	टीजीटी(उर्दू)
श्री.संदीप आधार चौहान	एम.ए.,बी.एड.,एम.एड.,एम.फिल.,नेट	टीजीटी(हिन्दी)
शेख खाजा बानू	बी.एससी, बी.एड.,बी.पी.एड	टीजीटी(पीईटी)
सैयद उसकाहाफिया	बी.एससी,डी.एड, एम.ए.(उर्दू), बी.एड, योग में डिप्लोमा	टीजीटी(योग)
श्री.जी.मोहम्मद अलताफ़	एम.एड., बी.एड	टीजीटी(अंग्रेजी)
श्री.मो.अली जिनाह ख़ान पठान	एम.ए(इतिहास), डी.एड.,बी.एड.,एपीटेट	पीआरटी
श्री.सैयद समीउल्लाह हुसैनी	बी.कॉम,एम.ए.(अंग्रेजी),डी.एड,एपीटेट	पीआरटी
श्री.अतहर महीउद्दीन	बी.एससी, बी.एड	पीआरटी

श्री. शेख मो. इदरीस अहमद	एम.ए.(उर्दू), एम.ए(इतिहास), बी.एड., एम.फिल,(इति हास), एपीटेट	पीआरटी
सुश्री कौसर सलमा	बी.एससी.डी.एड, बी.एड	पीआरटी
अज़रा रशीद	एम.एससी(भौतिकी), बी.एड, डी.एड	पीआरटी
शहनाज़ सुलताना	इंटर, डी.एड, सीटेट	पीआरटी
श्री. मो. ज़ाहिद	बी.एससी डी.एड, एपीटेट, सीटेट	पीआरटी
सुश्री. गुलज़ार	डी.एड, बी.ए., बी.एड., एम.ए.-इतिहास, एम.ए.-शिक्षा	पीआरटी
ज़ेबा महीन	बी.एससी.डी.एड., एपीटेट	पीआरटी
अमातुल अज़ीम	बी.एससी., डी.एड., बी.एड	पीआरटी
हाजेरा सुलताना	बी.ए., डी.एड., एपीटेट, सीटेट	पीआरटी
शहाना सुलताना	बी.एससी, डी.एड., एपीटेट	पीआरटी
सादिया रहमान	बी.एससी डी.एड., बी.एड., एपीटेट	पीआरटी
सैयदा नुसरत फ़ातमा	बी.ए., एम.ए.(अंग्रेजी), डी.एड., बी.एड., सीटेट	पीआरटी
सिद्दीका बेगम	बी.ए, डी.एड., बी.एड., सीटेट	पीआरटी

मानू मॉडल स्कूल- नूह

मानू मॉडल स्कूल नूह की स्थापना वर्ष 2006 में की गई। प्रतिवेदन की अवधि के दौरान स्कूल में 494 छात्रों को नामांकित किया गया, जिसमें से 280 लड़कियाँ थीं। स्कूल के छात्रों द्वारा नियमित रूप से विज्ञान तथा खेल प्रतियोगिताओं में भाग लिया जाता रहा है।

शिक्षक:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
मो. अरशद खान	एम.ए, बी.एड.	प्रधानाचार्य
रिज़वान अली	एम.ए.अर्थशास्त्र, नेट, एम.एड	पीजीटी अर्थशास्त्र
सलमा ज़रीन	एम.फिल, इंटरनेशनल स्टेडीज	पीजीटी इतिहास
परवेज़ खान	एम.ए.राजनीति विज्ञान, बी.एड	(पीजीटी) राजनीति विज्ञान
जितेन्द्र कुमार नावरिया	एम.फिल	(टीजीटी) हिन्दी
आशिद खान	बीपी.एड, एम.ए समाजशास्त्र	(टीजीटी) शारीरिक शिक्षा
वसीम अख्तर	बीपी.एड., एम.ए, शारीरिक शिक्षा	(टीजीटी) शारीरिक शिक्षा
अख्तर रज़ा	एम.एड, एम.ए, नेट, शिक्षा	टीजीटी सोशल साइंस
रिटा दायमा	एम.ए.योग, बीएड	(योग शिक्षक)
अफ़ज़ल हुसैन इस्लाम	डी.एड, बी.एड., स्पेशल	(पीआरटी)
एस.मुम्ताज बेगम	डी.एड, बी.एड, बी.एससी	(पीआरटी)
मोहम्मद यूसुफ	डी.एड, बी.एड, एम.एससी वनस्पति शास्त्र	(पीआरटी)
यूनुस बाशा	डी.एड, बी.एड, एम.एससी भौतिकी	(पीआरटी)
नज़मा बेगम	एम.ए.राजनीति विज्ञान, बी.एड	(पीआरटी)
प्रदीप कुमार महावार	डी.एड, बी.ए.	(पीआरटी)
हुज़ूर अहमद	डी.एड, बी.ए.	(पीआरटी)
खतिजा खातून	डी.एड, बी.कॉम	(पीआरटी)
फ़रहाद जहान	डी.एड ,बी.एड एम.ए हिन्दी	(पीआरटी)
तसलीम फ़ातिमा	डी.एड, बी.एड.	(पीआरटी)
मो. रिज़वान	डी.एड, बी.एड.	(पीआरटी)
शहनाज़ खान	डी.एड, बी.ए.	(पीआरटी)
नजीब अख्तर	डी.एड, बी.एड. स्पेशल	(पीआरटी)
ज़ोहरा बानो	एम.ए.हिन्दी, बी.एड	टीजीटी हिन्दी (संविदात्मक)
रुकनुद्दीन	एम.ए.अंग्रेजी, बी.एड	टीजीटी अंग्रेजी (संविदात्मक)

श्री.सलीम	एम.एससी, बी.एड	टीजीटी विज्ञान (संविदात्मक)
श्री.मो. काशिफ	एम.एससी गणित, बी.एड	टीजीटी गणित (संविदात्मक)
श्रीमती शहनाज	एम.ए, बी.एड	टीजीटी उर्दू (संविदात्मक)
मकसूद अहमद	एम.ए.अंग्रेजी, बी.एड	पीआरटी (संविदात्मक)
उजमा	बी.एड, बी.ए	पीआरटी (संविदात्मक)

2019-2020 को दौरान स्कूल में आयोजित गतिविधियों का संचालन :

गतिविधि	अवधि	प्रतिभागियों की संख्या
वृक्षारोपण कार्यक्रम	24-07-2019 से 31-07-2019	स्टाफ तथा कक्षा 9 व 10 छात्र
स्वच्छता दिवस	21-09-2019 से 02-10-2019	स्टाफ तथा कक्षा 8 से 10 छात्र
एक भारत थ्रेष्ट भारत(वाल मैगजीन)	30 जनवरी 2020	श्रीमती सलमा ज़रीन, पीजीटी-इतिहास, श्रीमती फरहात जहान-पीआरटी तथा कक्षा 8 लड़की छात्रा

12. अनुसंधान एवं प्रशिक्षण केन्द्र

अल-बरूनी सामाजिक-बहिष्करण और समावेशी नीति अध्ययन केंद्र (एसीएसईआईपी)

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी, हैदराबाद में अल-बरूनी सामाजिक-बहिष्करण और समावेशी नीति अध्ययन केंद्र (एसीएसईआईपी) की स्थापना मई 2007 में की गई। इसके मुख्य उद्देश्यों में संदर्भात्मक और समस्याग्रस्त शामिल है, जबकि अवधारणा में, बहिष्करण और समावेश समाज में जाति / जातीयता और धर्म की तर्ज पर मौजूद था। यह सामाजिक बहिष्कार और भेदभाव की समस्या को समाप्त करने तथा इन समूहों के अधिकारों की रक्षा करने के उद्देश्य से नीति निर्माण सुझाव देने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाता है। केंद्र ने दसवीं योजना के दौरान सामाजिक बहिष्करण और समावेशी नीति के अध्ययन केंद्रों को स्थापित करने और बढ़ावा देने के लिए यूजीसी की पहल के बाद भारत में शुरू किए गए कुछ ऐसे केंद्रों में से एक के रूप में अपने अस्तित्व की स्तुति की है। इसकी गतिविधियों में सामाजिक रूप से बहिष्कृत समूहों के बीच सामाजिक विकास के क्षेत्रों में काम करने वाले प्रतिष्ठित निकायों और संस्थानों के सहयोग से शिक्षण, अनुसंधान और कार्यवाई-उन्मुख कार्यक्रम सम्मिलित हैं।

मानू में केंद्र का उद्देश्य कुछ चुनिंदा सामाजिक रूप से बहिष्कृत समूहों, विशेष रूप से मुस्लिम समूहों के बीच सामाजिक बहिष्कार की प्रकृति, सीमा और रूपों का अध्ययन करना है और इस संबंध में सैद्धांतिक और नीतिगत सूक्षीकरण का सुझाव देना है। केंद्र के प्रमुख उद्देश्यों में जाति / जातीयता और धर्म के आधार पर भेदभाव, बहिष्करण और समावेश की अवधारणा शामिल है; भेदभाव और बहिष्करण की प्रकृति और गतिशीलता की समझ विकसित करना; अनुभवजन्य स्तर पर भेदभाव की समझ विकसित करना; इन समूहों के अधिकारों की रक्षा के लिए नीतियां तैयार करना और बहिष्कार और भेदभाव की समस्या का उन्मूलन करना। केंद्र का महत्वपूर्ण क्षेत्र धार्मिक अल्पसंख्यकों का अध्ययन करना है, मुसलमानों पर सामाजिक रूप से बहिष्कृत समूह, उर्दू बोलने वाली आबादी का बहिष्कार और दलितों और आदिवासी समुदायों जैसे अन्य बहिष्कृत समूहों का अध्ययन करना।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.अफरोज़ आलम	पीएच.डी	निदेशक, प्रभारी
डॉ.एस.अब्दुल ताहा	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर-सह-सहायक निदेशक

कार्यशाला/संगोष्ठी संचालन

कार्यशाला/संगोष्ठी का शीर्षक	तिथि
डॉ. बी आर अम्बेडकर के जन्मदिन समारोह के भाग के रूप में 30-04-2019 को "समकालीन समय में अंबेडकर की प्रासंगिकता" पर पैनल चर्चा।	30-04-2019
"मेनस्ट्रिमिंग द माइनॉरिटीज़ इन हिस्टॉरिकल एंड कंटेम्परेरी टाइम्स" पर व्याख्यान	22-04-2019
श्री.नजमुल हुदा(आईपीएस) द्वारा "द आइडिया ऑफ एनालिटिकल मुस्लिम्स" पर व्याख्यान	23-10-2019
आसिया शेवानी द्वारा "आर वूमन ह्यूमन" पर व्याख्यान	13-11-2019

“द वर्ल्ड बैंक : इट्स रोल इन प्रोमोटिंग इंक्लूसिव डेवलोपमेंट” पर व्याख्यान	13-01-2020
फ़रीदून शहरेयार द्वारा एक्सटेंशन लेक्चर (हैदराबाद डाइलॉग) आँन “सेक्युलर थीम्स इन इंडियन सिनेमा” (राजनीति विज्ञान विभाग एवं एमसीजे के सहयोग से संचालन)	22-11-2019

विस्तार एवं आउटरीच कार्यक्रम

गतिविधियों का शीर्षक	आयोजक यूनिट/एजेंसी/सहयोगी एजेंसी	गतिविधियों में समन्वयक शिक्षक का नाम	गतिविधियों में भाग लेने वाले छात्रों के नाम
सेन्टर फैक्लटी मैम्बर्स वर्किंग विथ एन एनजीओ, ईसीएचओ(ए मल्टी-स्टेकहोल्डर फोरम/ए ज्वाइंट इनिशिएटिव ऑफ द सीड इन्डस्ट्री एंड एनजीओ) आँन एड्रेसिंग डीसेंट वर्क इशूज इन द हाइब्रिड सीड इन्डस्ट्री/एग्रिकल्चर सैक्टर।(मार्च 2, 2020)	ईसीएचओ	डॉ.एस अब्दुल ताहा	श्री.मक्सूद अहमद फ़राह जाफ़री श्री.मो सोहेल अख्तर श्री.मो उस्मान

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
एस.अब्दुल ताहा	इंडिया : मैथडलॉजिकल डिवेट्स” इन 40 सेशन ऑफ साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस(एसआईएचसी)	31-01-2020 से 02-02-2020	“स्टडिंग एन्वाइरोनमेंटल हिस्ट्री इन इंडिया: मैथडोलॉजिकल डिवेट्स”	राष्ट्रीय

वर्ष 2019-2020 के दौरान प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्यापाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/ राज्य/ विश्वविद्यालय
एस.अब्दुल ताहा	“रिसर्च मैथडलॉजी फॉर सोशल साइंस” पर कार्यशाला	यूजीसी-एचआरडीसी,मानू, हैदराबाद, 19-08-2019 से 24-08-2019	राष्ट्रीय
एस.अब्दुल ताहा	5वा तेलंगाना हिस्ट्री कांग्रेस	नादिगुडम, सूर्यपिट, तेलंगाना राज्य, 19-1-2020 से 20-1-2020	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
डॉ.एस.अब्दुल ताहा	इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस में आजीवन सदस्य साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस में आजीवन सदस्य तेलंगाना हिस्ट्री कांग्रेस में आजीवन सदस्य सामाजिक बहिष्कार अध्ययन के लिए आजीवन सदस्य	

उर्दू माध्यम शिक्षक व्यावसायिक विकास केंद्र (सीपीडीयूएमटी)

सामाजिक इंजीनियरिंग और राष्ट्र निर्माण में शिक्षकों की महत्वपूर्ण भूमिका को सार्वभौमिक मान्यता प्राप्त है। हालांकि, एक शिक्षक समय की आवश्यकता के अनुसार आज की तेजी से बदलती दुनिया में अपने कर्तव्यों का निर्वहन नहीं कर सकता है जब तक वह अच्छी तरह से प्रशिक्षित नहीं होता है और समय-समय पर उन्मुखीकरण और पुनर्शर्या पाठ्यक्रम के माध्यम से अपने ज्ञान को ताज़ा करता रहता है। इसलिए, शिक्षकों को राष्ट्रीय संपत्ति बनाने के लिए, शिक्षकों की आवधिक प्रशिक्षण की पर्याप्त व्यवस्था अपरिहार्य है। इस तथ्य का कोई लाभ नहीं है कि पूरे भारत में फैले उर्दू माध्यम स्कूलों के शिक्षकों को प्रशिक्षण दिया जाना चाहिए ताकि वे अपने ज्ञान और कौशल को अपडेट करें और बदले में राष्ट्र के लिए अपना सर्वश्रेष्ठ योगदान दें। इस विचार ने सरकार को ऐसे केंद्रों / अकादमियों की स्थापना करने के लिए प्रेरित किया जो कि उर्दू माध्यम के शिक्षकों के व्यावसायिक कौशल को सुधारने के लिए अन्य गतिविधियों के साथ-साथ अभिविन्यास / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम की व्यवस्था करने में सहायक हो सकती हैं, जिसके कारण अंततः 'सेंटर फॉर प्रोफेशनल डेवलपमेंट' की मंजूरी मिली। अक्टूबर 2006 में मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी, हैदराबाद में विश्वविद्यालय अनुदान आयोग द्वारा उर्दू मीडियम टीचर्स (सीपीडीयूएमटी)। केंद्र ने उर्दू माध्यम के शिक्षकों के पेशेवर विकास के लिए जिम्मेदारियां निभाई हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	पीएच.डी	प्रोफेसर-निदेशक
श्री. मिसबाहुल अनज़र	एम.फिल	सहायक प्रोफेसर
डॉ. मो. अकबर	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर

अनुसंधान, संकाय आदान-प्रदान, छात्र आदान-प्रदान के लिए सहयोगपूर्ण गतिविधियों की संख्या

गतिविधि की प्रकृति	प्रतिभागी	वित्त समर्थन का स्रोत	अवधि
अभिविन्यास कार्यक्रम	तेलंगाना, महाराष्ट्र तथा कर्नाटक से मदरसा शिक्षक	मानू, हैदराबाद तथा राष्ट्रीय उर्दूसात दिवसीय 19 से 25 भाषा विकास परिषद, नई दिल्ली	नवंबर 2019

व्यावसायिक विकास/ प्रशासनिक प्रशिक्षण कार्यक्रमों के आयोजन की संख्या

वर्ष	शैक्षिक स्टाफ के लिए आयोजित व्यावसायिक विकास कार्यक्रम का शीर्षक	तिथि	प्रतिभागियों की संख्या (टीचिंग स्टाफ)
2019-20	महाराष्ट्र, कर्नाटक तथा तेलंगाना के मदरसा शिक्षकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम	19 से 25 नवंबर 2019	41
	कंटेम्परेरी इश्कू इन टीचिंग उर्दू विषय पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	19 से 25 नवंबर 2019	22
	प्रैक्टिकल एज़ ए टूल फॉर टीचिंग साइंस पर एक दिवसीय कार्यशाला	24 जनवरी 2020	49
	“टीचिंग इंग्लिश लैंगवेज एंड लिट्रेचर टू उर्दू स्पीकर्स पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	20-21 फरवरी 2020	41
	टीचिंग सोशल साइंस थ्रू उर्दू विषय पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	05-06 मार्च 2020	25

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	रीसेन्ट ट्रेन्ड्स इन इंग्लिश लैंगवेज टीचिंग एंड लिट्रेचर विषय पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	28 व 29 जून 2019	कोलाबरेटिव लर्निंग	राष्ट्रीय
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	ऑरेटरी/काम्पेरिंग वर्कशॉप	20 नवंबर 2019	ऑरेटरी/काम्पेरिंग वर्कशॉप	

मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	इमर्जिंग ट्रेन्ड्स इन इंग्लिश लैंगवेज एंड लिट्रेचर इन इंग्लिश विषय पर एक दिवसीय राष्ट्रीय सम्मेलन	04 जनवरी 2020	ट्रेन्ड्स इन ईएलटी एंड लिट्रेचर इन इंग्लिश	राष्ट्रीय
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	इंडियन ड्रामा पर अतिथि व्याख्यान	11 जनवरी 2020	इंडियन ड्रामा	
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	जदीद उर्दू अदब के रूझानात पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	11 से 12 जनवरी 2020	नये शेरी रवईये और यूट्यूब	राष्ट्रीय
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	इंटीग्रेटेड स्किल्स पर एक दिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाला	14 फरवरी 2020	इंटीग्रेटेड स्किल्स	राष्ट्रीय
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	मराठवाडा में उर्दू शायरी : आज़ादी के बाद विषय पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	15 व 16 फरवरी 2020	मराठवाडा में उर्दू शायरी : आज़ादी के बाद	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	मदरसा शिक्षकों के लिए एक सप्ताह का अभिविन्यास पाठ्यक्रम	23 नवंबर 2019	कैरेक्टरिस्टिक्स ऑफ एन आइडल टीचर	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	हाई स्कूल एवं मदरसा उर्दू शिक्षकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम(ओडिशा उर्दू अकादमी, ओडिशा सरकार द्वारा संचालित)	28 दिसंबर 2019	वेसिक प्रिंसीपलस ऑफ टीचिंग एंड लर्निंग	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	हाई स्कूल एवं मदरसा उर्दू शिक्षकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम(ओडिशा उर्दू अकादमी, ओडिशा सरकार द्वारा संचालित)	29 दिसंबर 2019	हाउटू प्रोमोट वेसिक लैंगवेज स्किल्स	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	हाई स्कूल एवं मदरसा उर्दू शिक्षकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम(ओडिशा उर्दू अकादमी, ओडिशा सरकार द्वारा संचालित)	30 दिसंबर 2019	कैरेक्टरिस्टिक्स ऑफ एन आइडल लैंगवेज टीचर	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	टीचर ट्रांसफॉर्मेशन प्रोग्राम फॉर हायर सेकेन्डरी स्कूल टीचर्स(एससीईआरटी, केरल एंड हायर सेकेन्डरी एजुकेशन, केरल)	27 जनवरी 2020	इम्पोर्टेन्स ऑफ मास मीडिया एंड कैरियर अपॉर्चूनिटीस इन जर्नलिज्म	राष्ट्रीय
मिस्वाहुल अंजर	कंटेम्परेरी इश्वूज इन टीचिंग उर्दू पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी	16 से 17 जनवरी 2020	करिक्युलर एक्सपैक्टेशन्स एंड इफिट्व टीचिंग(प्राइमरी)	राष्ट्रीय
मो. अकबर	उर्दू की तदरीस के असली तकाज़े	16-17 जनवरी 2020	उर्दू इम्ला की तदरीस (शोध पत्र प्रस्तुत)	राष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर :
मोहम्मद अब्दुल समी सिद्दीकी	पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	हैदराबाद, एचआरडीसी, मानू 10.12.2019 से 23.12.2019,	राष्ट्रीय(समन्वय)
मिस्वाहुल अंजर	पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	हैदराबाद, यूजीसी-एचआरडीसी, मानू 10.12.2019 से 23.12.2019,	राष्ट्रीय
मो. अकबर	अभिविन्यास पाठ्यक्रम	एचआरडीसी, मानू 13/09/2019 से 03/10/2019 (तीन सप्ताह)	राष्ट्रीय

उर्दू संस्कृति अध्ययन केन्द्र (सीयूसीएस)

उर्दू संस्कृति अध्ययन केन्द्र की स्थापना "उर्दू भाषा के सौंदर्य और सांस्कृतिक मूल्यों और इसकी ऐतिहासिक चेतना का संरक्षण और संवर्धन" की दूरदर्शिता के साथ की गई। इसका लक्ष्य अभिलेखागार, संग्रहालय, पुस्तकालय और सांस्कृतिक अनुसंधान संस्थान के संयोजन को विकसित करना है। यह उर्दू संस्कृति के अध्ययन में एक प्राधिकारी के रूप में देखा जाना चाहता है। केन्द्र में मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी की उपलब्धियों और गतिविधियों पर आधारित सचित्र दीर्घा(गैलरी) है। सीयूसीएस ने मौलाना अबुल कलाम आज़ाद को समर्पित एक दीर्घा (गैलरी) भी स्थापित की है और इसे आज़ाद दीर्घा(गैलरी) का नाम दिया है।

केन्द्र में अलग से पुस्तकालय संग्रह में दुर्लभ और मूल्यवान पठन सामग्री शामिल हैं जो अनुसंधान अध्येताओं एवं उर्दू प्रेमियों के लिए उपयोगी हैं। पुस्तकालय के महत्व को स्वीकार करते हुए हैदराबाद और अन्य शहरों की कुछ प्रसिद्ध हस्तियां ने अपने व्यक्तिगत संग्रह दुर्लभ और मूल्यवान पुस्तकों, पत्रिकाओं तथा पांडुलिपियों को उपहार स्वरूप दिया है।

आरंभ में इसे उर्दू भाषा, साहित्य एवं संस्कृति केन्द्र (सीयूएलएलसी) के रूप में शुरू किया गया था और धीरे-धीरे इसका नाम बदलकर उर्दू संस्कृति अध्ययन केन्द्र (सीयूसीएस) कर दिया गया, जो नए उद्देश्यों एवं बाद में सीयूसीएस द्वारा सांस्कृतिक तथा पारंपरिक पाठ्यक्रम प्रस्तुत एवं प्रदान करने लगा। इन सांस्कृतिक, साहित्यिक एवं पारंपरिक पाठ्यक्रमों में निम्न शामिल हैं:

1. सृजनात्मक लेखन कार्यशाला
2. दास्तानगोई पर कार्यशाला
3. दास्तानगोई की प्रस्तुति
4. गज़ल सराए पाठ्यक्रम (छह महीने)
5. कहानी क्लब की शुरुआत और छात्रों द्वारा नई लघु कहानियों की प्रस्तुति के साथ इसकी द्वि-साप्ताहिक बैठकें होती हैं।
6. मानू नाटक (ड्रामा) क्लब की शुरुआत की, जिसमें दो नाटकों क्रमशः(i) दादी अम्मा मान भी जाओ(ii) चौराहा।
7. 1857 को बड़े पैमाने पर मल्टीमीडिया प्रदर्शनी के माध्यम से प्रदर्शित किया गया।
8. विशेष रूप से लड़कियों के लिए पोशाक तथा व्यक्तित्व पर एक पूर्ण कार्यशाला।
9. दस दिवसीय गहन थिएटर कार्यशाला
10. बहुत प्रभावशाली देशभक्ति गीतों के साथ स्वतंत्रता दिवस समारोह का आयोजन।

सीयूसीएस वार्षिक सांस्कृतिक कार्यक्रम, जिसका नाम मौलाना आज़ाद दिवस समारोह का आयोजन करता है, इस लंबे सप्ताह के दौरान अधिकतम छात्रों द्वारा कार्यक्रमों में भाग लिया जाता है।

उपरोक्त सभी गतिविधियों ने निश्चित रूप से छात्रों के बीच एक सकारात्मक नैतिकता को बढ़ावा दिया है। इसके अलावा सीयूसीएस किसी भी तरह की सांस्कृतिक गतिविधियों को मनाने और व्यवस्थित करने के लिए विश्वविद्यालय के अन्य विभाग की सक्रिय रूप से सहायता करता है। <http://manuu.ac.in/Eng-Php/centerforurdulangcult.php>

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.मो.ज़फ़रुद्दीन	पीएच.डी	प्रोफेसर-सह-निदेशक
डॉ.अहमद ख़ान	पीएच.डी	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.फिरोज़ आलम	पीएच.डी	सहायक प्रोफेसर

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर-राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय
मो.ज़फ़रुद्दीन	एनआरसी के पोर्टल पर, उर्दू विभाग, अलीगढ़ मुस्लिम विश्वविद्यालय, अलीगढ़ में उर्दू पुनश्चर्या पाठ्यक्रम	23.09.2019	--	1. तर्जूमे की तारीख और रिवायत 2. तर्जूमे की मौजूदा सूरत-ए-हाल	राष्ट्रीय

	के लिए अर्पित(ARPIT) स्वयं(SWAYAM)				
अहमद खान	उर्दू में लोक अदब की रिवायात	फरवरी 24-25, 2020	अवधि में लोक अदब की रिवायात	--	राष्ट्रीय
फ़िरोज़ आलम	पंडित हरिचंद अख्तर ; इन द मिरर ऑफ पॉयट्री एंड जर्नलिज्म	30-31 अक्टूबर 2019	पंडित हरिचंद अख्तर की शायरी में तंज ओ मज़ाह	--	राष्ट्रीय
	कंटेम्परेटी इश्कूज इन टीचिंग उर्दू”	16-17 जनवरी 2020	अफसाने की तदरीस	--	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो. मो. ज़फ़रुद्दीन	सदस्य, साहित्य पैनल	एनसीपीयूएल, भारत सरकार, नई दिल्ली
डॉ. फ़िरोज़ आलम	सदस्य, अध्ययन बोर्ड	फ़ारसी विभाग, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद

महिला अध्ययन केन्द्र(सीडब्ल्यूएस)

महिला अध्ययन केंद्र (सीडब्ल्यूएस) की स्थापना 2005 में हुई थी। अपनी स्थापना के बाद से केंद्र शिक्षण, प्रशिक्षण अनुसंधान, विस्तार और पक्षपोषण में सक्रिय रूप से लगा हुआ है। सीडब्ल्यूएस का लक्ष्य शिक्षा के माध्यम से लैंगिक समानता को बढ़ावा देना है; शिक्षण और अनुसंधान के माध्यम से महिलाओं के सशक्तिकरण के बारे में बताना; विश्व स्तर पर महिलाओं के बारे में और उनके लिए जानकारी और ज्ञान का सृजन कर, उन्हें मजबूत और प्रचारित करना; और महिला शोधकर्ताओं, प्रचारक एवं नीति नियोजकों के बीच एक नेटवर्क स्थापित करना।

सीडब्ल्यूएस विस्तार व्याख्यान, साहित्यिक एवं सांस्कृतिक कार्यक्रम, महिला सशक्तिकरण के लिए कार्यक्रम आदि का आयोजन करता है। यह कार्यक्रम अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस, अंतरराष्ट्रीय महिला हिंसा उन्मूलन दिवस, राष्ट्रीय बालिका दिवस आदि के अवसर पर आयोजित किए जाते हैं।

संकाय:

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. आमिना तहसीन	पीएच.डी	प्रभारी महिला अध्ययन केन्द्र

विस्तार एवं आउटरीच कार्यक्रम

गतिविधियों का शीर्षक	आयोजक यूनिट/एजेंसी/सहयोगी एजेंसी	गतिविधियों में समन्वयक शिक्षक का नाम	गतिविधियों में भाग लेने वाले छात्रों के नाम
“सेल्फ डिफेंस ट्रेनिंग फॉर वूमन” एक दिवसीय	हैपकीडो एसोसिएशन(तेलंगाना)	डॉ. आमिना तहसीन	100 छात्र
“प्रॉब्लम्स ऑफ वूमन, लीगल एंड पर्सनल राइट्स” पर जागरूकता व्याख्यान,	--	डॉ. आमिना तहसीन	यूजी एंड पीजी छात्र
“जेंडर एंड सोसाइटी” पर जागरूकता अभियान	--	डॉ. आमिना तहसीन	@मानू कैम्पस
“वूमन एंड मेंटल हेल्थ-इश्कूज एंड कन्सर्न” पर विस्तार व्याख्यान		डॉ. आमिना तहसीन	100 से अधिक छात्र

हरून खान शेरवानी दङ्कन अध्ययन केन्द्र(एचकेएससीडीएस)

हरून खान शेरवानी दङ्कन अध्ययन केन्द्र(एचकेएससीडीएस)की स्थापना 2012 में की गई। दङ्कन अध्ययन का उद्देश्य दङ्कन के इतिहास, संस्कृति, भाषाओं, साहित्य और वास्तुकला का अध्ययन करना है। इस केंद्र का नाम प्रसिद्ध भारतीय

इतिहासकार, अध्येता एवं लेखक, हारून खान शेरवानी के नाम पर रखा गया, जिनका दक्षन के अध्ययन में बहुत ही नायाब और उल्लेखनीय योगदान था।

अध्ययन केंद्र का क्षेत्र प्राकृतिक विज्ञान से लेकर सामाजिक विज्ञान और मानविकी तक है। केन्द्र के वैविध्यपूर्ण, सभी अध्ययन के विभिन्न विषयों और विधाओं को एक दायरे में एक साथ लाया गया है- पुरातत्व, ऐतिहासिक, भौगोलिक, कार्टोग्राफिक, प्रशासनिक, सामाजिक-आर्थिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं साहित्यिक- जो गुणकारी शैक्षणिक मानकों को उत्पन्न करने, अभिसरण करने के लिए अपेक्षित हैं।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो. मो. नसीमुद्दीन फ़रीस	पीएचडी	निदेशक
प्रो. शाहिद नौरेज़ आज़मी	पीएचडी	संयुक्त निदेशक
प्रो. सलमा अहमद फ़ारूकी	पीएचडी	प्रोफेसर
डॉ. ए. सुभाष	पीएचडी	सहायक प्रोफेसर

अनुसंधान, संकाय आदान प्रदान, छात्र आदान प्रदान के लिए सहयोगपूर्ण गतिविधियों की संख्या

गतिविधि की प्रकृति	सहभागी	वित्त समर्थन का साधन	अवधि
इंस्टिट्यूशनल कोलेबोरेशन एईआईएफ(AEIF) प्रोजेक्ट फुलब्राइट एलुमनी एंगेजमेंट इनोवेशन फ़ंड फॉर 2019-2020, विषय जेंडर सेंसिटाइजेशन एंड ट्रेनिंग ऑफ टीचर्स फॉर अंडरप्रिविलेज्ड चिल्ड्रेन	प्रो. सलमा अहमद फ़ारूकी, मानू प्रो. अपर्णा रायाप्रोल, हैदराबाद विश्वविद्यालय प्रो. उषा रमन, हैदराबाद विश्वविद्यालय डॉ. हिमानी गुप्ता, कृति सामाजिक पहल	यू.एस.डिपार्टमेंट ऑफ स्टेट द्वारा प्रायोजित	एक वर्ष

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/राष्ट्रीय/अंतरराष्ट्रीय)
सलमा अहमद फ़ारूकी	सलारजंग संग्रहालय, हैदराबाद में तथा मस्लिम बूमन फोरम, नई दिल्ली द्वारा आएक्सविशन कम सेमिनार पाथब्रेकर्स	3 से 7 अगस्त 2019	इनकलशन ऑफ डाइवर्स सोशल क्लासेज़ इन आसफ जाही हैदराबाद	राष्ट्रीय
सलमा अहमद फ़ारूकी	पर्शियन ऐज़ ए लिंगवा फ्रांका इन ऑटोमान एम्पाइअर एट यूनिवर्सिटी ऑफ हमवर्ग, जर्मनी	12 से 13 जुलाई 2019	हिस्टोरिकल ट्रीटीज़ इन पर्शियन : एन इटेग्रल वे ऑफ ट्रांसमीटिंग नालेज इन ऑटोमान कोर्ट कल्चर	अंतरराष्ट्रीय
ए. सुभाष	रुरल सोसाइटी, कल्वर एंड इकानमी इन तेलंगाना : ए हिस्टोरिकल पर्सपेक्टिव	14 व 15 मार्च 2020	रुरल क्रेडिट, इनडेबिटेनेस एंड लैंड सीशर : द लाइफ ऑफ पीसेटरी इन द एर्ली ट्रेवन्टीथ सेंचुरी हैदराबाद स्टेट	राष्ट्रीय
ए. सुभाष	साउथ इंडियन हिस्ट्री कांग्रेस	31 जनवरी-2 फरवरी 2020	स्लेव ट्रेड इन द डच इंडियन ओशन बर्ल्ड : ए कम्पैरेटिव स्टडी ऑफ मुस्लीपटूनम एंड कोचिन	राष्ट्रीय

बोर्ड/समितियों में सदस्यता (मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/समिति का नाम	संस्थान/संगठन/उद्योग का नाम
प्रो. सलमा अहमद फ़ारूकी	इंडिया ऑफिस के निदेशक के रूप में नियुक्त	मार्च 2020 में एसोसिएशन फॉर द स्टडी ऑफ पर्शिट सोसाइटीस

प्रो.सलमा अहमद फ़ारूकी	सदस्य, इतिहास अध्ययन बोर्ड	सेंट एन्स कॉलेज हैदराबाद 2018-2020
प्रो.सलमा अहमद फ़ारूकी	क्षेत्रीय अध्ययन केन्द्र की विभागीय अनुसंधान समिति के सदस्य के रूप में नियुक्त	अगस्त 2018-2021 , हैदराबाद विश्वविद्यालय
प्रो.सलमा अहमद फ़ारूकी	जनवरी 2019 में दक्षिणापथ के साम्राज्यों और राज्यों शीर्षक वाले तीसरे संगोष्ठी के लिए पेपर चयन समिति के सदस्य चयन समिति के सदस्य।	हेरिटेज(विरासत) विभाग, तेलंगाना सरकार
प्रो.सलमा अहमद फ़ारूकी	सदस्य टीआरसी संपादकीय बोर्ड	जनल ऑफ तेलंगाना स्टडीज़ 2019
प्रो.सलमा अहमद फ़ारूकी	सदस्य प्रबंधन बोर्ड	केन्द्रीय विद्यालय पिकेट, सिकंदराबाद 2019
डॉ.सुभाष	इतिहास अध्ययन बोर्ड	महिला सरकारी डिग्री कॉलेज(स्वायत्त) बेगमपेट, हैदराबाद

यूजीसी- मानव संसाधन विकास केन्द्र, मानू

यूजीसी-एचआरडीसी, मानू का उद्देश्य इन हितधारकों के मध्य गुणवत्ता में सुधार और उत्कृष्टता में योगदान करने के लिए उच्च शिक्षा प्रणाली में शैक्षिक, गैर-शैक्षिक कर्मचारियों और अनुसंधान अध्येताओं के पेशेवर विकास के लिए अवसर प्रदान करना है। ज्ञान, अद्यतन शिक्षण कौशल; महत्वपूर्ण और नवीन सोच को बढ़ावा देने; लोकाचार के बारे में संवेदनशीलता, संगठनात्मक कौशल विकास; संस्थान और राष्ट्र निर्माण के लिए शिक्षण, अनुसंधान, प्रशासन और प्रबंधन में प्रौद्योगिकी अनुप्रयोग पाठ्यक्रम प्रदान करने के लिए आयोजित किए जाते हैं।

यूजीसी-एचआरडीसी, मानू विश्वविद्यालय के विभिन्न हितधारकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम, पुनर्शर्या पाठ्यक्रम (विषय विशेष, अंतर-अनुशासनात्मक और बहु-विषयक), अल्प अवधि पाठ्यक्रम(एक सप्ताह / तीन दिन की अवधि) कार्यशालाओं का आयोजन करता रहा है। शिक्षा और समाज के मध्य संबंधों के बारे में महाविद्यालय और विश्वविद्यालय के संकायों को संवेदनशील बनाने के उद्देश्य से अभिविन्यास पाठ्यक्रम प्रदान किए जाते हैं; ज्ञानार्जन में शिक्षकों की सहायता या शिक्षण के कौशल को गहरा करने; प्रभावी संप्रेषण तथा प्रबंधकीय कौशल विकसित करने के लिए शिक्षकों को प्रोत्साहित एवं मार्गदर्शन करना; उन्हें समुदाय विस्तार सेवाओं और छात्र परामर्श लेने के लिए प्रेरित करना; उन्हें भारतीय लोकाचार, मूल्यों और राष्ट्र-निर्माण में उनकी भूमिका को समझने के लिए प्रोत्साहित करना।

रिफ्रेशर कोर्स शिक्षकों को अपने साथियों के साथ अनुभव का आदान-प्रदान करने और एक-दूसरे से पारस्परिक रूप से सीखने के अवसर प्रदान करता है। यह विशिष्ट विषयों/सर्वत्र विधा में, तकनीकी स्पिन-ऑफ, आदि में नवीनतम अग्रिमों को पंक्तिबद्ध करने का एक मन्त्र होगा। उपरोक्त पाठ्यक्रमों के अलावा, एचआरडीसी ने ग्रीष्मकालीन स्कूलों, शीतकालीन स्कूलों का भी आयोजन किया; शिक्षकों तथा अनुसंधान अध्येताओं के लिए अंतःक्रिया कार्यक्रम, कॉलेज के प्राचार्यों, शैक्षणिक प्रशासक (प्रमुख और संकायाध्यक्ष), आदि के लिए कार्यशाला / बैठकें आदि। एचआरडीसी उच्च शिक्षा संस्थानों के वर्ग 'बी' और 'सी' के गैर-शैक्षिक कर्मचारियों के लिए अल्पावधि विकास पाठ्यक्रम भी आयोजित किया गया।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.पी.एफ. रहमान	पीएच.डी.	प्रोफेसर-सह-निदेशक
डॉ.तहसीन बिलग्रामी	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर
डॉ.इश्तियाक अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर

मानव संसाधन विकास केन्द्र द्वारा संचालित पाठ्यक्रमों का विवरण

यूजीसी-एचआरडीसी, मानू द्वारा गत पांच वर्षों (2015 से 2020) के दौरान 64 पाठ्यक्रमों को आयोजित किया गया, यूजीसी द्वारा वर्षवार अनुमोदित विभिन्न पाठ्यक्रमों तथा एचआरडीसी, मानू द्वारा आयोजित पाठ्यक्रमों का संक्षिप्त विवरण निम्नलिखित है-

वर्ष	पाठ्यक्रम	संचालित पाठ्यक्रमों की संख्या/ अनुमोदित संख्या							कुल
		अभिविन्यास पाठ्यक्रम	विषय पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	अंतर्विषयक पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	बहु-विषयक पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	ग्रीष्म स्कूल	शीत काल स्कूल	अल्पकालिक पाठ्यक्रम	
2019-20	अनुमोदित	04	05	02	शून्य	शून्य	शून्य	09	20
	एकीकृत	04	04	02	शून्य	शून्य	शून्य	04	14

आयोजित पाठ्यक्रमों तथा प्रतिभागियों का विवरण

कार्यक्रम/पाठ्यक्रम		अवधि	सहभागियों की संख्या
अभिविन्यास पाठ्यक्रम			
1	पहला अभिविन्यास पाठ्यक्रम	11 जून से 1 जुलाई 2019	46
2	दूसरा अभिविन्यास पाठ्यक्रम	13 सितंबर से 3 अक्टूबर 2019	61
3	तीसरा अभिविन्यास पाठ्यक्रम	14 नवंबर से 4 दिसंबर 2019	57
4	चौथा अभिविन्यास पाठ्यक्रम	21 जनवरी से 10 फरवरी 2020	36
पुनर्शर्या पाठ्यक्रम			
1	ओरियंटल स्टडीज	2 से 15 जुलाई 2019	32
2	एफडीपी पर सीएस व आईटी	25 जुलाई से 7 अगस्त 2019	40
3	राजनीति विज्ञान एवं लोक प्रशासन	22 अगस्त से 4 सितंबर 2019	42
4	प्रबंधन व वाणिज्य	23 सितंबर से 6 अक्टूबर 2019	55
5	एमओओसी/ओईआर	10 से 23 अक्टूबर 2019	98
6	आधुनिक भारतीय भाषाएँ	10 से 23 दिसंबर 2019	57
व्यावसायिक विकास पाठ्यक्रम			
1	एमओओसी,ई-कन्टेन्ट विकास व ओईआर	17 से 22 जून 2019	38
2	सामाजिक विज्ञान में शोध प्रविधि	19 से 24 अगस्त 2019	43
3	ओबी एवं इंटरपर्सनल रिलेशन	03 से 08 फरवरी 2020	27
4	जेन्डर सेन्सीटिटाइज़ेशन	24 से 29 फरवरी 2020	61
कुल सहभागियों की संख्या			693

शैक्षिक तथा गैर-शैक्षिक कर्मचारियों के लिए विभाग/महाविद्यालय द्वारा आयोजित व्यावसायिक विकास/ प्रशासनिक प्रशिक्षण पाठ्यक्रमों की संख्या

वर्ष	शैक्षिक स्टाफ के लिए आयोजित व्यावसायिक विकास पाठ्यक्रम का शीर्षक	गैर-शैक्षिक स्टाफ के लिए आयोजित प्रशासनिक प्रशिक्षण पाठ्यक्रम का शीर्षक	तिथि	सहभागियों की संख्या(शैक्षिक स्टाफ)	सहभागियों की संख्या(गैर-शैक्षिक स्टाफ)
2019-20	1. एमओओसी,ई-कन्टेन्ट विकास एवं ओईआर 2. सामाजिक विज्ञान में शोध प्रविधि 3. जेन्डर सेन्सीटिटाइज़ेशन	संगठनात्मक आचरण एवं इंटरपर्सनल रिलेशन	17 से 22 जून 2019 19 - 24 अगस्त 2019 24 से 29 फरवरी 2020	38 43 61	27

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो.पी.एफ. रहमान	सदस्य, कार्यकारी परिषद	कश्मीर केन्द्रीय विश्वविद्यालय, श्रीनगर
	अध्यक्ष, अध्ययन बोर्ड, जीव विज्ञान	खाजा बदेन नवाज़ यूनिवर्सिटी, गुलबर्गा
	अध्यक्ष, अध्ययन बोर्ड, जीव विज्ञान	डॉ. अब्दुल हक उर्दू यूनिवर्सिटी, कर्नूल
	सदस्य, शैक्षणिक सलाहकार बोर्ड, यूजीसी-एचआरडीसी	जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नई दिल्ली
	सदस्य, शैक्षणिक सलाहकार बोर्ड, यूजीसी-एचआरडीसी	हैदराबाद विश्वविद्यालय, हैदराबाद

13. दूरस्थ शिक्षा निदेशालय(डीडीई)

विश्वविद्यालय ने अपने स्थापना वर्ष से ही दूरस्थ पाठ्यक्रम आरंभ कर दिया था। डीडीई देश भर में नौ क्षेत्रीय केंद्र (दिल्ली, पटना, बैंगलोर, भोपाल, दरभंगा, श्रीनगर, कोलकाता, मुम्बई, रांची) और पांच उप-क्षेत्रीय केंद्र (हैदराबाद, जम्मू, अमरावती, लखनऊ, नूह) स्थापित किए हैं जो छात्रों को अकादमिक और प्रशासनिक सहायता प्रदान करते हैं। क्षेत्रीय केन्द्र एवं उप क्षेत्रीय केन्द्र समर्थन सेवाओं; प्रबंधन अध्ययन केंद्रों तथा प्रवेश प्रक्रिया के साथ छात्रों को सुविधा प्रदान करते हैं। इस समय इन क्षेत्रीय केन्द्र एवं उप क्षेत्रीय केन्द्र के कार्यक्रमों में 161 अध्ययन केन्द्र हैं। निकट भविष्य में डीडीई ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया को सुविधाजनक बनाने के लिए प्रयास कर रहा है। इसका उद्देश्य छात्रों को एसएलएम के साथ दृश्य-श्रव्य सामग्री प्रदान करना है। विश्वविद्यालय ने दृश्य-श्रव्य शैक्षिक कार्यक्रमों की निर्मिति के लिए अनुदेशात्मक मीडिया केन्द्र की स्थापना की। मीडिया केन्द्र द्वारा बड़ी संख्या में दृश्य-श्रव्य शैक्षिक कार्यक्रमों की निर्मिति किए गए हैं। इन कार्यक्रमों को यूट्यूब में भी देखा जा सकता है। डीडीई द्वारा स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में (एम.ए.उर्दू, अंग्रेजी, इतिहास एवं इस्लाम अध्ययन), स्नातक-पूर्व पाठ्यक्रमों में (बी.ए., बी.एससी(बीजेडसी), बी.एससी(एमपीसी) एवं बी.एड) ; डिप्लोमा पाठ्यक्रमों में (पत्रकारिता एवं जनसंचार में डिप्लोमा तथा अंग्रेजी अध्यापन में डिप्लोमा) ; तथा प्रमाण पत्र पाठ्यक्रमों में (अंग्रेजी के माध्यम से उर्दू में प्रवीणता एवं प्रयोजनमूलक अंग्रेजी में प्रमाणपत्र) प्रस्तुत करता है। विश्वविद्यालय द्वारा प्रदान किए गए स्नातक, स्नातकोत्तर और डिप्लोमा प्रमाणपत्र मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयों के प्रमाण पत्र के बराबर हैं। दिन-प्रतिदिन छात्रों की संख्या बढ़ रही है। इसलिए, डीडीई अगम्य(दूर दराज) तक पहुंचने के लिए कड़ी मेहनत कर रहा है। आउटलुक पत्रिका के हाल के सर्वेक्षण के अनुसार विश्वविद्यालय की दूरस्थ शिक्षा देश के शीर्ष 30 राष्ट्रीय स्तर के संस्थानों में छठे स्थान पर थी। प्रतिवेदन की अवधि के दौरान नए पाठ्यक्रमों बी.कॉम, एम.ए. अरबी, एम.ए. इस्लाम अध्ययन तथा एम.ए. हिंदी को जोड़ा गया है।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
प्रो.अबुल कलाम	पीएच.डी.	प्रोफेसर-सह-निदेशक
प्रो.निख्त जहान	पीएच.डी.	प्रोफेसर(उर्दू)
डॉ.नज़मुस सहर	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर-शिक्षा
डॉ.रब्बे सुभानी	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर-समाजशास्त्र
डॉ.सय्याद अमन उबेद	पीएच.डी.	एसोसिएट प्रोफेसर-शिक्षा
डॉ.मलिक रेहान अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -समाजशास्त्र
डॉ.इश्तियाक अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -लोक प्रशासन
डॉ.मो. सदात शरीफ	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -वाणिज्य
डॉ.बनवारी लाल मीना	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -शिक्षा
डॉ.अतिया नहीं	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -दूरस्थ शिक्षा
डॉ.ए.एम.कदीर ख्वाजा	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -इस्लामिक अध्ययन
डॉ.इश्शाद अहमद	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -उर्दू
डॉ.शेख महबूब बाशा	पीएच.डी.	सहायक प्रोफेसर -इतिहास
श्री.शम्स इमरान	एमसीए	सहायक प्रोफेसर -पत्रकारिता
पी.के.फसलुरहमान	एम.ए.	सहायक प्रोफेसर-अर्थशास्त्र

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	संसाधन व्यक्ति के रूप में (प्रस्तुति का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
सत्याद अमन उवेद	केटेम्परेटी इशूज इन टीचिंग उर्दू पर राष्ट्रीय संगोष्ठी	(16-17 जनवरी, 2020)	आईसीटी एवं उर्दू शिक्षण		राष्ट्रीय
सत्याद अमन उवेद	टीचिंग सोशल साइंस थ्रू उर्दू	(5-6 मार्च, 2020)	दृश्य आधारित ज्ञानार्जन एवं सामाजिक विज्ञान शिक्षण		राष्ट्रीय
सत्याद अमन उवेद	मदरसा शिक्षकों के लिए अभिविन्यास पाठ्यक्रम	23-11-2019		शिक्षण पद्धतियां	राष्ट्रीय
सत्याद अमन उवेद	आर सी इन मॉडर्न लैंगवेजेस एंड लिट्रेचर	17-12-2019		कन्स्ट्रक्टिविज़म एंड लैंगवेज एजुकेशन	राष्ट्रीय
सत्याद अमन उवेद	आर सी इन मॉडर्न लैंगवेजेस एंड लिट्रेचर	17-12-2019		आईसीटी एंड लैंगवेज लर्निंग	राष्ट्रीय
पी.के. फसलुरहमान	राष्ट्रीय उर्दू सामाजिक विज्ञान कांग्रेस, मानू	27 व 28 नवंबर 2019	एन अनैलिसिस ऑफ जनानी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम (ज़ज़ बू त्हफ़्स) (प्रोग्राम का तज़िب)	-	राष्ट्रीय
इश्तियाक़ अहमद	हारून खान शेरवानी, दक्कन अध्ययन केन्द्र, मानू, हैदराबाद द्वारा आयोजित राष्ट्रीय सम्मेलन	2019	ऐडमिनिस्ट्रेटिव सिस्टम ऑफ बाहमनी डाइनस्टी		राष्ट्रीय
इश्तियाक़ अहमद	एन.टी.आर सरकारी डिग्री कॉलेज(महिला), महबूबनगर(तेलंगाना राज्य) द्वारा “एम्पार्समेंट ऑफ वूमन सरपंच : चैलेंजस एंड प्रॉस्पेक्टस” पर राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन	2019	वूमन इन लोकल इंस्टीटूशन इन साउदी अरब : इशूज एंड आपर्चूनिटी		राष्ट्रीय
एस आर सुभानी	(एनआरएसीसीई-2019) काठमांडू विश्वविद्यालय, नेपाल	17-19 अगस्त 2019	डिज़ैस्टर मैनेजमेन्ट एंड रिस्क रिडक्शन स्ट्रैटजीज़ टू क्लाइमेट चैंज़: एन इंडियन पर्सेप्रिटिव		अंतरराष्ट्रीय

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
सच्चाद अमन उबेद	ई-कन्टेन्ट डेवलपमेंट एंड ऑनलाइन पेडागोजी	एचआरडीसी, मानू(20-25 जुलाई, 2020) एक सप्ताह	राष्ट्रीय
शेख महबूब बाशा	एमओओसी/ओईआर में यूजीसी द्वारा प्रायोजित पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद, 10.10.2019 से 23.10.2019	राष्ट्रीय
शफ़ीक अहमद	पुनर्शर्या पाठ्यक्रम	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद 02-07-2019 से 15-07-2019	विश्वविद्यालय
फसलुरहमान पी के	ट्रेनिंग ऑफ ट्रेनर्स फॉर टीचर्स	मानू, हैदराबाद में राष्ट्रीय तकनीकी शिक्षक प्रशिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान 11-15 नवंबर 2019	राष्ट्रीय
इश्तियाक अहमद	शोध प्रविधि में यूजीसी-प्रायोजित अल्प अवधि पाठ्यक्रम	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू, 4 से 9 अगस्त 2020	राष्ट्रीय
बनवारी लाल मीना	एफडीपी-नई तालीम, एक्सपेरिमेन्शियल लर्निंग एंड कम्यूनिटी एंगेजमेन्ट	यूजीसी-एचआरडीसी, मानू, हैदराबाद के सहयोग से महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण शिक्षा परिषद (29 जुलाई से 03 अगस्त 2019) छह दिवसीय	राष्ट्रीय

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
प्रो. निखत जहान	अध्ययन बोर्ड एवं परीक्षक बोर्ड	तेलंगाना यूनिवर्सिटी, निज़ामाबाद
डॉ. शेख महबूब बाशा	सदस्य, कार्यकारी समिति (2019 से तीन वर्षों की अवधि के लिए)	आंध्र प्रदेश हिस्ट्री कांग्रेस
डॉ. एस. आर. सुभानी	पी.जी.राजनीति विज्ञान, अध्ययन बोर्ड	आदिकवि न्याय विश्वविद्यालय, राजमंडी, आंध्र प्रदेश
डॉ. मो सदात शरीफ	सदस्य, अनुवाद समिति, बोर्ड ऑफ इंटरमीडिएट एजुकेशन तेलंगाना राज्य	बोर्ड ऑफ इंटरमीडिएट एजुकेशन तेलंगाना राज्य
डॉ. सच्चाद अमन उबेद	आजीवन सदस्य	इंडियन एसोसिएशन ऑफ टीचर एजुकेटर्स

मानू, क्षेत्रीय केन्द्र, भोपाल

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मोहम्मद अहसान	पीएच.डी.	क्षेत्रीय निदेशक
श्री. सदात खान	कंप्यूटर विज्ञान में निष्णात	सहायक क्षेत्रीय निदेशक

मानू, क्षेत्रीय केन्द्र, दरभंगा

क्षेत्रीय केन्द्र, दरभंगा दूरस्थ पाठ्यक्रम के माध्यम से उत्तर विहार विशेषकर उर्दू भाषी जनता की शैक्षिक आवश्यकताओं को पूर्ण करता है। उत्तर विहार में उर्दू जानने वाले लोगों की घनी आवादी है। वर्तमान में, उत्तर विहार के 12 विभिन्न जिलों में 12 लर्नर सपोर्ट सेंटर(एलएससी) स्थित है, 1. समस्तीपुर 2. मुजफ्फरपुर 3. कटिहार 4. मधुबनी 5. दरभंगा 6. सीतामढ़ी 7. सिवान 8. सुपौल 9. हथुआ(गोपालगंज) 10. ठाकुरगंज(किशनगंज) 11. बेतिया(पश्चिम चंपारण) 12. मोतिहारी(पूर्वी चंपारण) संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ. मुहम्मद अरशद इकबाल	पीएच.डी.	क्षेत्रीय निदेशक

मानू. क्षेत्रीय केन्द्र, दिल्ली

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
श्रीमती. अफशान रहमान	पी.जी.	प्रभारी क्षेत्रीय निदेशक
श्रीमती. रुचिका केम	पी.जी.	सहायक क्षेत्रीय निदेशक

बोर्ड/ समितियों में सदस्यता का विवरण(मानू के बाहर)

संकाय का नाम	बोर्ड/ समिति का नाम	संस्थान/ संगठन/ उद्योग का नाम
श्रीमती. अफशान रहमान	उर्दू फ़ारसी एवं अरबी के दूरस्थ ज्ञानार्जन की समिति	एनसीपीयूएल (एमएचआरडी)

मानू क्षेत्रीय केन्द्र, कोलकाता

मानू. क्षेत्रीय केन्द्र कोलकाता की स्थापना 7 नवंबर, 2005 में की गई, इसके अधिकार क्षेत्र में पश्चिम बंगाल, ओडिशा और भारत के उत्तर पूर्वी राज्यों में असम, मिजोरम, मेघालय, नागालैंड, त्रिपुरा, अरुणाचल प्रदेश और मणिपुर है। वर्तमान में, क्षेत्रीय केन्द्र कोलकाता के बनवारीलाल भालोटिया कॉलेज ,आसनसोल(एलएससी कोड :19052) ,मतियाबुर्ज कॉलेज ,कोलकाता(एलएससी कोड :19129) ,नरसिम्हा दत्ता कॉलेज ,हावड़ा(एलएससी कोड :19131) ,नीलमबाजार कॉलेज ,करीमगंज ,असम (एलएससी कोड :19132) और सरमपुर कॉलेज ,हुगली(एलएससी कोड :19178) में इसके अधिगम के अंतर्गत पांच लर्निंग सपोर्ट सेंटर) एलएससी हैं। मानू. शिक्षक शिक्षा महाविद्यालय (सीटीई) की स्थापना 2013 में आसनसोल (पश्चिम बंगाल) में की गई, जहाँ दो साल नियमित मोड और दो साल दूरस्थ मोड बी.एड. पाठ्यक्रम सुचारू रूप से तथा सफलतापूर्वक चल रहे हैं। मानू. सीटीई आसनसोल कार्यक्रम केन्द्र को आवंटित 100 बी.एड.(दूरस्थ मोड) की सीटों को 2015 में द्विभाजित किया गया और 50 सीटें अन्य बी.एड. (दूरस्थ मोड) कोलकाता शिक्षक प्रशिक्षण महाविद्यालय, पानपुर, 24 परगना (एन) पश्चिम बंगाल को आवंटित किए गए।

संकाय

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.एस.ई.एच.इमाम आज़म	पीएच.डी.,डी.लीट.	क्षेत्रीय निदेशक

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन /संगोष्ठी का नाम	संगोष्ठी की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
डॉ.एस.ई.एच.इ.माम आज़म	सच्यद लतिफुर रहमान : हयात-ओ-फन	25-08-2019	सच्यद लतिफुर रहमान की अदबी खिदमात : एक नज़र	राष्ट्रीय
डॉ.एस.ई.एच.इ.माम आज़म	अलक्रमा शिवली : हयात और खिदमात	24-11-2019	अलक्रमा शिवली के मुकातीब में इज़हार की खुशबू	राष्ट्रीय

मानू. क्षेत्रीय केन्द्र, पटना

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ हसनुद्दीन हैदर	पीएच.डी	क्षेत्रीय निदेशक

मानू. क्षेत्रीय केन्द्र, रांची

क्षेत्रीय केन्द्र, रांची की स्थापना वर्ष 2007 में झारखंड अधिकार क्षेत्र निर्धारित करते हुए की गई थी। वर्तमान में क्षेत्रीय केन्द्र रांची छह नए स्थापित एलएससी अर्थात् निरसा -19109, रांची -19158, हज़ारीबाग -19164, बोकारो -19165, गिरिडीह -19196, गोड्डा -19197 के साथ तेजी से बढ़ रहा है तथा एक और एलएससी जुबली कॉलेज, रामगढ़ में प्रस्तावित है।

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.तारिक इमाम	पीएचडी	क्षेत्रीय निदेशक

उप क्षेत्रीय केन्द्र, अमरावती

संकाय :

नाम	उच्चतम योग्यता	पदनाम
डॉ.अफरोज़ हैदर रिज़वी	पीएच.डी	सहायक क्षेत्रीय निदेशक

संसाधन व्यक्ति/सम्मेलनों में प्रस्तुतकर्ता/संगोष्ठी/कार्यशालाओं में भागीदारी

संकाय का नाम	सम्मेलन का नाम	सम्मेलन की तिथि	शोध पत्र प्रस्तुत कर्ता के रूप में भाग लिया (पर्चे का शीर्षक)	स्तर (राज्य/ राष्ट्रीय/ अंतरराष्ट्रीय)
डॉ ए एच रिजवी	इनोवैशन एंड इंटेग्रेशन इन एजुकेशन ऑफ मॉडर्न स्कूल साइंस एंड मैथेमेटिक्स	जनवरी 27-29, 2020	साइकोफिजिकल कंडीशन वाइस प्रोफेशनल एडजेस्टमेन्ट ऑफ टीचर्स	एनसीईआरटी आरआईई मैसूरु, राष्ट्रीय

मानू, उप-क्षेत्रीय केन्द्र, हैदराबाद

मो.उमर फ़ारूक़ आज़म, सहायक क्षेत्रीय निदेशक

उप-क्षेत्रीय केन्द्र, हैदराबाद द्वारा शिक्षण एवं प्रशिक्षण विभाग, मानू में 650 छात्रों के लिए 30 जून 2019 को दूरस्थ मोड पाठ्यक्रम बी.एड की प्रवेश परीक्षा-2019 को आयोजित किया गया। सितंबर/अक्टूबर- 2019 में वार्षिक परीक्षा दूरस्थ पाठ्यक्रम यूजी, पीजी, डिप्लोमा तथा प्रमाण पत्र(सर्टिफिकेट) पाठ्यक्रम , 4237 शिक्षार्थियों के लिए उप-क्षेत्रीय केन्द्र, हैदराबाद के अधिकार क्षेत्र के अंतर्गत 15 परीक्षा केंद्रों में आयोजित किया गया था।

उप-क्षेत्रीय केन्द्र द्वारा विभिन्न दूरस्थ पाठ्यक्रम 2019-2020 प्रवेश के लिए ऑनलाइन आवेदन किए गए 2126 उम्मीदवारों के दस्तावेजों के सत्यापन का कार्य पूर्ण कर लिया था, तथा 1743 शिक्षार्थियों को 16 शिक्षार्थी सहायता केन्द्रों के लिए दाखिला प्राप्त हुआ। विभिन्न पाठ्यक्रमों में प्रवेश प्राप्त शिक्षार्थियों का विवरण इस प्रकार है:

प्रशिक्षण कार्यक्रम / पुनर्शर्या पाठ्यक्रम / अभिविन्यास कार्यक्रम / अन्य में भागीदारी

संकाय का नाम	कार्यक्रम का नाम	स्थान , तिथि एवं कार्यक्रम की अवधि	स्तर : अंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय/राज्य/ विश्वविद्यालय
मो.उमर फ़ारूक़ आज़म	डिवेलपमेन्ट ऑफ दर्स-ओ-तदरीस में मुसतमिल इस्तलहात की वज़हती फ़रहंग	भाषा में शिक्षा विभाग, राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्, नई दिल्ली, 21.10.2019 से 25.10.2019 (पांच दिवसीय)	राष्ट्रीय
मो.उमर फ़ारूक़ आज़म	डिवेलपमेन्ट ऑफ दर्स-ओ-तदरीस में मुसतमिल इस्तलहात की वज़हती फ़रहंग	भाषा में शिक्षा विभाग, राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्, नई दिल्ली, 03.02.2020 से 07.02.2020 (पांच दिवसीय)	राष्ट्रीय
मो.उमर फ़ारूक़ आज़म	ओरीएन्टल स्टेडीज़(उर्दू,अरबी एवं फ़ारसी)	यूजीसी-एचआरडीसी,मानू, हैदराबाद, 02.07.2019 से 15.07.2019 (दो सप्ताह)	राष्ट्रीय

14. परीक्षा शाखा

श्री. मिर्ज़ा फ़रहतुल्लाह बेग

परीक्षा नियंत्रक

मानू परीक्षा शाखा शिक्षा के नियमित और दूरस्थ पाठ्यक्रम दोनों के लिए परीक्षा आयोजित करता है। नियमित पाठ्यक्रम के सभी कार्यक्रम सेमेस्टर-आधारित होते हैं जिसमें निरंतर आंतरिक मूल्यांकन (सीआईई) और सेमेस्टर के अंत में परीक्षा (एसईई) सम्मिलित होती हैं। परीक्षा शाखा द्वारा चयन आधारित क्रेडिट प्रणाली(सीबीसीएस) को अपनाने के बाद कई सुधार किए हैं। यह प्रत्येक पाठ्यक्रम के लिए मॉडल प्रश्न पत्र प्रदान करता है। विस्तृत पाठ्यक्रम के संदर्भ में प्रश्न पत्र सेट करते समय सावधानीपूर्वक ध्यान दिया जाता है, क्योंकि प्रत्येक पाठ्यक्रम के लिए विभागों के प्रमुखों की सहायता से विशेषज्ञों से युक्त एक परिनियमन बोर्ड का गठन किया जाता है।

परीक्षा शाखा परीक्षा की तिथियों को अग्रिम रूप से सूचित करती है। यह विश्वविद्यालय के दीक्षांत समारोह भी आयोजित करता है।

15. अकादमिक समर्थन सेवा निदेशालय एवं केन्द्र

सूचना प्रौद्योगिकी केन्द्र (सीआईटी)

श्री मोहम्मद कामिल, निदेशक

मानू द्वारा शिक्षा और अनुसंधान की गुणवत्ता में सुधार के उद्देश्यों के साथ अपनी शैक्षिक और प्रशासनिक गतिविधियों में आईसीटी को बेहतर रूप से एकीकृत करने के लिए सूचना प्रौद्योगिकी केन्द्र(सीआईटी) की स्थापना की गई, विश्वविद्यालय की पहुंच को समाज के बड़े और जरूरतमंद वर्गों तक पहुंचाने, विश्वविद्यालय की कार्यप्रणाली में अधिक प्रशासनिक पारदर्शिता और जवाबदेही बढ़ाने के लिए व्यापक रूप से एकीकृत किया है।

लक्ष्य-

- ☞ विश्वविद्यालय के प्राध्यापक, छात्रों और कर्मचारियों को इंटरनेट सक्षम कंप्यूटिंग सुविधाएं प्रदान करने के लिए।
- ☞ पर्यास वाई फाई सुविधाओं के साथ एक अत्याधुनिक परिसर विस्तार नेटवर्क बनाने और बनाए रखने के लिए।
- ☞ ई-गवर्नेंस (ईआरपी) प्रणाली को विकसित और प्रबंधित करने के लिए जो प्रभावी निर्णय लेने के लिए अभिनव तरीकों और समर्थन की जानकारी की आवश्यकता में विश्वविद्यालय की शैक्षिक और प्रशासनिक प्रक्रियाओं को सुव्यवस्थित और स्वचालित बनाता है।
- ☞ प्रदर्शन विश्वेषण और गुणवत्ता सुधार के लिए विशिष्ट डेटा विश्लेषिकी के लिए विश्वविद्यालय के ई-गवर्नेंस सिस्टम का लाभ उठाने के लिए।
- ☞ देश और देश के विभिन्न हिस्सों में रिमोट बैठकों का आयोजन करने के लिए, समय और संसाधनों को बचाने के लिए मानू हैदराबाद और इसके सैटेलाइट / क्षेत्रीय परिसरों/ उप-क्षेत्रीय केंद्रों के बीच इलेक्ट्रॉनिक लिंक और वेब कॉन्फ्रेंसिंग प्रणाली की स्थापना करना।
- ☞ सैटेलाइट कैंपस / क्षेत्रीय केंद्र / उप-क्षेत्रीय केंद्रों और दूरस्थ शिक्षा के छात्रों के लिए वर्चुअल कक्षाओं की स्थापना करने हेतु।
- ☞ एमओओसी को बढ़ावा देने के लिए और मानू छात्रों और प्राध्यापक सदस्यों को उनके प्रभावी वितरण के लिए अनुकूल तकनीकी वातावरण प्रदान करना।
- ☞ विश्वविद्यालय के प्रशासनिक और शैक्षिक कार्यों को ई-मेल सुविधाओं के साथ एकीकृत करके कागज की खपत को कम करना।
- ☞ विश्वविद्यालय के शोधकर्ताओं या विशिष्ट आवश्यकताओं के लिए वैज्ञानिक / कस्टम सॉफ्टवेयर विकास करने के लिए।
- ☞ तीन भाषाओं उर्दू, हिंदी और अंग्रेजी में एक गतिशील, बहुभाषी, अक्षम-अनुकूल और अनुकूली(डिवाइस इन्डिपेन्डेन्ट) विश्वविद्यालय पोर्टल को विकसित और बनाए रखने के लिए।
- ☞ यूनिवर्सिटी के उपयोगकर्ताओं के स्थानीय सॉफ्टवेयर और डेटा आवश्यकताओं को पूरा करने के लिए इंटरनेट सेवाएँ स्थापित करने के लिए।
- ☞ मानू कैम्पस में 24 x 7 आईपी-आधारित निगरानी प्रणाली का विकास करना और उसके रखरखाव को देखना।
- ☞ आवाज संचार के लिए आईपी-फीबीएस प्रणाली को स्थापित करना और उसका रखरखाव देखना।
- ☞ विश्वविद्यालय के उपयोगकर्ताओं के लिए आईटी हेल्पडेस्क की स्थापना करना है।
- ☞ विश्वविद्यालय प्राध्यापक सदस्यों, छात्रों और अन्य कर्मचारियों के लिए लगातार आईसीटी अभियान विकास कार्यक्रमों को व्यवस्थित करने के लिए।

उपरोक्त लक्ष्य को प्राप्त करने के लिए, सूचना प्रौद्योगिकी केंद्र ,(सीआईटी) ने आईसीटी प्रोफेशनलस की एक छोटी टीम का गठन किया जिसे पांच तकनीकी समूहों में संगठित किया।

सीआईटी पूरे भारत में फैले सभी विभागों, स्कूलों, कॉलेजों, सैटेलाइट परिसरों को तकनीकी सहायता प्रदान करने में संबद्ध है।

प्रवेश निदेशालय

प्रो.वनजा.एम., निदेशक

मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी ने प्रवेश प्रक्रिया में पारदर्शिता और एकरूपता लाने के एकमात्र उद्देश्य के लिए प्रवेश निदेशालय की स्थापना की। जैसे कि विश्वविद्यालय पूरे भारत में फैला हुआ है, सूचना प्रौद्योगिकी के उपलब्ध साधनों से सुदृढ़ केंद्रीय प्रवेश निदेशालय परीक्षाओं के संचालन, अभ्यार्थियों के परिणामों और मानू द्वारा प्रस्तावित अध्ययन के पाठ्यक्रमों में प्रवेश की घोषणा के संदर्भ में प्रवेश की प्रक्रिया में एकरूपता बनाए रखने की आवश्यकता को महसूस किया गया। प्रवेश निदेशालय को परीक्षा शाखा और सूचना प्रौद्योगिकी केन्द्र का समर्थन प्राप्त है।

अनुवाद एवं प्रकाशन निदेशालय

प्रो. मोहम्मद ज़फरुद्दीन, निदेशक

अनुवाद और प्रकाशन निदेशालय की स्थापना, मानू अधिनियम के माध्यम से मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू विश्वविद्यालय के लिए अनिवार्य 'उर्दू माध्यम से संबंधित' उद्देश्य को प्राप्त करने की दिशा में एक महत्वपूर्ण पहल है। जैसा कि विश्वविद्यालय पारंपरिक और दूरस्थ मोड के माध्यम से विभिन्न पाठ्यक्रमों को प्रस्तुत करता है, जहां शिक्षा की भाषा केवल उर्दू है, पाठ्यक्रम के छात्रों के लिए उर्दू में पाठ्यक्रम सामग्री / पुस्तकें उपलब्ध कराने के लिए एक प्रभावी तंत्र तैयार करना अनिवार्य है। इसी मूल उद्देश्य को ध्यान में रखते हुए, विश्वविद्यालय ने 2016 में "अनुवाद और प्रकाशन निदेशालय (डीटीपी)" की स्थापना की।

अपनी स्थापना के बाद से, अनुवाद और प्रकाशन निदेशालय (डीटीपी) ने विभिन्न पाठ्यक्रम सामग्री और मानू द्वारा चलाए जा रहे विभिन्न पाठ्यक्रमों की पुस्तकों के प्रकाशन और प्रकाशन से जुड़ी ज़िम्मेदारियों को उठाया है। यदि आवश्यक पुस्तकें / सामग्री अन्य भाषाओं में हैं, तो निदेशालय उन्हें उर्दू में अनुवाद करने का प्रबंधन करता है। यह विभिन्न विधाओं और रचना पद्धति की पुस्तकों को तैयार करने और प्रकाशित करने की व्यवस्था करने की योजना बना रहा है, उर्दू माध्यम के छात्रों, शिक्षकों तथा उर्दू से प्यार करने वाले लोगों की मदद और विभिन्न क्षेत्रों में उनके ज्ञान और विद्वत्ता को आगे बढ़ाने के लिए विभिन्न भाषाओं की प्रसिद्ध पुस्तकों का उर्दू में अनुवाद करने के साथ-साथ महत्वपूर्ण और दुर्लभ उर्दू पुस्तकों को पुनः प्रस्तुत करना जो प्रिंट से बाहर हो गए हैं। जून 2020 तक, निदेशालय ने 48 पुस्तकें प्रकाशित कीं।

निदेशालय ने कुलपति के संरक्षण में उर्दू भाषा, साहित्य और संस्कृति को बढ़ावा देने के लिए समर्पित एक द्वेषासिक शोध और रेफरीड पत्रिका "अदब-ओ-सकाफत" (आईएसएसएन : 2455-0248) प्रकाशित की। 1 अप्रैल 2019 और 30 जून 2020 की अवधि के दौरान दो मुद्रों को प्रकाशित किया गया था। अब तक दस जर्नल प्रकाशित हो चुके हैं।

प्रतिवेदन की अवधि के दौरान प्रकाशित पुस्तकों का विवरण

क्र.सं.	शीर्षक	द्वारा लिखित / संपादित किया गया	माह / वर्ष में प्रकाशित
1	तौज़ीही फरहंग (रेयाज़ी)	प्रो. जफर अहसन	जून -2019
2	प्लांट एनाटॉमी और एम्ब्रियोलॉजी	डॉ. रफीउद्दीन नसर	जून -2019
3	अमालीकाम बराए हशरियत	डॉ. शम्सुल इस्लाम फारूकी	जुलाई -2019
4	तारीख-ए-अदब-ए-उर्दू (बीए)	डॉ. इरशाद अहमद	अप्रैल -2019
5	सहाफत के बुनयादी उसूल पत्रकारिता (बीए)	शम्स इमरान	अप्रैल -2019
6	अरबी नसोस-ओ-कवाएद (बी.ए., बी.एससी, बी.कॉम्प)	प्रो. सैयद अलीम अशरफ	अप्रैल -2019
7	इस्लामिक स्टडीज (बी.ए. प्रथम वर्ष)	डॉ. अब्दुल मजीद क़दीर ख़ाजा	अप्रैल -2019

जर्नल का प्रकाशन :डीटीपी भी नियमित रूप से और सफलतापूर्वक "अदब-ओ-सकाफत" अपने द्विवार्षिक शोध और रेफरी जर्नल (आईएसएसएन: 2455-0248) प्रकाशित कर रहा है। उपर्युक्त अवधि के दौरान, जर्नल के दो अंक प्रकाशित किए गए हैं, अर्थात्, सितंबर 2019 में 10 वां अंक और मार्च 2020 में 11 वां अंक।

किए गए अनुवाद कार्य:

- 21वीं वार्षिक रिपोर्ट के 196 पृष्ठों का अनुवाद किया और 28 नवंबर 2019 को अकादमिक अनुभाग को भेजा गया।
- मानू की गतिविधियों और उपलब्धियों पर (20 अक्टूबर 2015 से 30 जून 2018 तक) माननीय कुलपति द्वारा अग्रसारित "मार्चिंग अहेड" को अंग्रेजी से उर्दू में अनुवादित किया गया और 25 अक्टूबर 2019 तक इसे प्रूफरीड करके प्रेषित किया गया।
- विश्वविद्यालय के बजट और लेखा (वित्त) से प्राप्त 22 वीं वार्षिक लेखा रिपोर्ट (2018-19) का अंग्रेजी से उर्दू में अनुवाद किया गया था और 06/08/2019 को इसकी रचना, प्रूफरीड और प्रस्तुति की गई थी।
- विवरण-पुस्तिका (2019-20) नियमित, उर्दू में अनुवादित कर 14 मार्च 2019 को प्रस्तुत की गई।
- मानू की पूर्ण वेबसाइट (नया संस्करण) का अंग्रेजी से उर्दू में अनुवाद किया गया था।
- निदेशालय ने विश्वविद्यालय के उच्चतम अधिकारियों की सिफारिश पर उर्दू में अपनी देखरेख में "तेलंगाना म्युनिसिपिलिटी बिल अधिनियम 2019" के अनुवाद और रचना की व्यवस्था की। यह 17 जुलाई 2019 को प्रस्तुत किया गया था।
- यूनिसेफ से संबंधित सामग्री / पोस्टर आदि हैं अनुवादित कर 11 नवंबर 2019 को प्रस्तुत किए गए हैं।

डीटीपी इतिहास के निम्नलिखित एसएलएम का अनुवाद करने में कामयाब रहा ::

क्र.सं.	पाठ्यक्रम	इकाई	अनुवादक
1	यू. जी.- I वर्ष	पाषाण युग की संस्कृति: पुरापाषाण युग	डॉ. सैयद खाजा मोइनुद्दीन, सेवानिवृत्ता। एसोसिएट प्रोफेसर, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
2	यू. जी. - I वर्ष	मेसोलिथिक कल्चर	डॉ. सैयद खाजा मोइनुद्दीन, सेवानिवृत्ता। एसोसिएट प्रोफेसर, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
3	यू. जी. - I वर्ष	नवपाषाणकालीन संस्कृतियाँ	डॉ. सैयद खाजा मोइनुद्दीन, सेवानिवृत्ता। एसोसिएट प्रोफेसर, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
4	यू. जी. - I वर्ष	जनपद और महाजनपद	डॉ. सैयद खाजा मोइनुद्दीन, सेवानिवृत्ता। एसोसिएट प्रोफेसर, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
5	यू. जी. - I वर्ष	हड्डपा सभ्यता के पतन पर बहस	डॉ. सैयद खाजा मोइनुद्दीन, सेवानिवृत्ता। एसोसिएट प्रोफेसर, उस्मानिया विश्वविद्यालय, हैदराबाद
6	यू. जी. - I वर्ष	मगध की चढ़ाई	श्री खान हसनैन अकीब, व्याख्याता, जी.एन. आजाद कॉलेज, पुसद, (महाराष्ट्र)
7	यू. जी. - I वर्ष	मौर्योत्तर काल (सातवाहन)	श्री खान हसनैन अकीब, व्याख्याता, जी.एन. आजाद कॉलेज, पुसद, (महाराष्ट्र)
8	यू. जी. - I वर्ष	मौर्योत्तर काल (कुषाण साम्राज्य)	श्री खान हसनैन अकीब, व्याख्याता, जी.एन. आजाद कॉलेज, पुसद, (महाराष्ट्र)
9	पी.जी. I वर्ष	भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस: गठन	श्री मोहम्मद अब्दुल अलीम, सेवानिवृत्त व्याख्याता, अनवर-उल-उलूम कॉलेज, हैदराबाद, (तेलंगाना)
10	पी.जी. I वर्ष	भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस: नरमपंथी और अतिवादी	श्री मोहम्मद अब्दुल अलीम, सेवानिवृत्त व्याख्याता, अनवर-उल-उलूम कॉलेज, हैदराबाद, (तेलंगाना)
11	पी.जी. I वर्ष	फेमिनेस इन ब्रिटिश इंडिया	श्री मोहम्मद सिद्दीकी, उप संपादक, सियासत दैनिक, हैदराबाद, (तेलंगाना)
12	पी.जी. I वर्ष	रेलवे: परिवहन और संचार	श्री मोहम्मद सिद्दीकी, उप संपादक, सियासत दैनिक, हैदराबाद, (तेलंगाना)
13	यू.जी.- I वर्ष	भारत और दूसरा विश्व युद्ध	श्री मोहम्मद सिद्दीकी, उप संपादक, सियासत दैनिक, हैदराबाद, (तेलंगाना)
14	पी.जी. I वर्ष	ब्रिटिश शासन के तहत आधुनिक उद्योगों का विकास	श्री मोहम्मद सिद्दीकी, उप संपादक, सियासत दैनिक, हैदराबाद, (तेलंगाना)
15	यू.जी.- I वर्ष	भारत का विभाजन	डॉ. सैयद असद रज़ा नकवी, सेवानिवृत्त व्याख्याता, एस आई कॉलेज, पिपलहेड़ा, यू.पी.
16	यू.जी.- I वर्ष	भारतीय स्वतंत्रता अधिनियम	डॉ. सैयद असद रज़ा नकवी, सेवानिवृत्त। व्याख्याता, एस आई कॉलेज, पिपलहेड़ा, यू.पी.
17	यू.जी.- I वर्ष	राष्ट्रकूट	डॉ. सैयद असद रज़ा नकवी, सेवानिवृत्त। व्याख्याता, एस आई कॉलेज, पिपलहेड़ा, यू.पी.
18	पी.जी. I वर्ष	कृषि का व्यवसायीकरण	श्री सैयद नूरुल आरिफिन, समाचार संपादक, एत्मादद डेली, हैदराबाद, (तेलंगाना)
19	पी.जी. I वर्ष	18 वीं और 19 वीं शताब्दी में भारतीय समाज	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ्रीलांस अनुवादक, हैदराबाद
20	पी.जी. I वर्ष	तुर्की विजय की पूर्व संध्या पर भारतीय समाज	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ्रीलांस अनुवादक, हैदराबाद
21	यू.जी. I वर्ष	प्रौद्योगिकी, संस्थान और सामाजिक परिवर्तन	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ्रीलांस अनुवादक, हैदराबाद
22	पी.जी. I वर्ष	उत्तर भारतीय समाज और संस्कृति पर	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ्रीलांस अनुवादक,

		इस्लाम का प्रभाव	हैदराबाद
23	यू.जी. I वर्ष	पल्लव	डॉ.अबू. शहीम खान, एसोसिएट प्रोफेसर, विभाग
25	पी.जी. I वर्ष	गुप्तकाल में सांस्कृतिक जीवन	श्री मोहम्मद अब्दुल अलीम, सेवानिवृत्त व्याख्याता, अनवर-उल-उलूम कॉलेज, हैदराबाद, (तेलंगाना)
26	पी.जी. I वर्ष	गुप्तों के अधीन समाज	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ़िलांस अनुवादक, हैदराबाद
27	पी.जी. I वर्ष	गुप्त युग की अर्थव्यवस्था	श्री खान हसनैन अकीब, व्याख्याता, जी.एन. आज़ाद कॉलेज, पुसद, (महाराष्ट्र)
28	पी.जी. I वर्ष	चोल	डॉ. हाशमी सैयद वहाजुद्दीन, फ़िलांस अनुवादक, हैदराबाद
29	यू.जी. I वर्ष	भारत का विभाजन	डॉ. सैयद असद रज़ा नकवी, सेवानिवृत्त। व्याख्याता, एस आई कॉलेज, पिपलहेड़ा, यू.पी.
30	यू.जी. I वर्ष	भारतीय स्वतंत्रता अधिनियम	डॉ. सैयद असद रज़ा नकवी, सेवानिवृत्त। व्याख्याता, एस आई कॉलेज, पिपलहेड़ा, यू.पी.
31	पी.जी. I वर्ष	कृषि का व्यवसायीकरण	श्री मोहम्मद अब्दुल अलीम, सेवानिवृत्त व्याख्याता, अनवर-उल-उलूम कॉलेज, हैदराबाद, (तेलंगाना)

अन्य गतिविधियाँ :

बिक्री काउंटर की स्थापना :

जैसा कि मानू का उद्देश्य न केवल उर्दू पुस्तकों को प्रकाशित करना है, बल्कि उन्हें छात्रों, शिक्षकों और अन्य इच्छुक खरीदारों को उचित कीमतों पर उपलब्ध कराना भी है, यह विविधता पुस्तकों की बिक्री के लिए आवश्यक बुनियादी ढाँचा बनाने में कामयाब रही। इस संबंध में, निम्नलिखित नोट योग्य हैं :

माननीय कुलपति, मानू, ने शुक्रवार, 12 जुलाई 2019 को बिक्री काउंटर का उद्घाटन किया, जिसके बाद मानू समुदाय को डीटीपी के प्रकाशन और आगे की योजना के बारे में बताने और अकादमिक योगदानकर्ताओं को जुटाने के लिए एक कार्यक्रम शुरू किया गया। अपनी किताबों को प्रचारित करने के इरादे से, डीटीपी ने अपनी पुस्तकों को उन स्थानों पर प्रदर्शित किया जहाँ विश्वविद्यालय परिसर के अंदर सेमिनार, संगोष्ठी और कार्यशालाएँ आयोजित की जाती हैं।

पीओएस की खरीदःनियत प्रक्रिया के बाद, अंततः कार्ड आधारित लेनदेन के लिए 08/08/2019 को बिजलिये कंपनी से एक स्वाइपिंग मशीन डीटीपी काउंटर पर पुस्तकों के खरीदारों की सुविधा के लिए खरीदी गई।

बीयूएसवाई(बिज़ी) सॉफ्टवेयर की खरीदः डीटीपी ने बिज़ी अकाउंटिंग और इन्वेंटरी सॉफ्टवेयर की खरीद के लिए 09/09/2019 को फाइल को स्थानांतरित कर दिया है, जिसमें उपयोगकर्ताओं की बिक्री, इन्वेंटरी मैनेजमेंट (मल्टी-लोकेशन ऑनलाइन, फाइनेंशियल एकाउंटिंग, फाइनेंशियल इनवॉइंसिंग मुख्य विशेषताएँ हैं) उपयोगकर्ता रिपोर्ट, रॉयल्टी स्टेटमेंट और कॉन्फ़िगर करने योग्य कॉलम डीटीपी सेल काउंटर के लिए बेहद उपयोगी हो सकते हैं।

लेखकों और अनुवादकों का इंपैनलमेंट :

निदेशालय ने उर्दू भाषा में लेखकों और अनुवादकों की पहचान के लिए पीआरओ के माध्यम से देश भर के विभिन्न समाचार पत्रों में अधिसूचना भेजने में कामयाबी हासिल की। बाद में सीवी प्राप्त किए गए थे जो छांटे गए थे और डीटीपी अधिकारियों ने प्रो. निकहत जहाँ (उर्दू, डीडीई), प्रो. गुलफिशान हबीब (अंग्रेजी, डीडीई), डॉ. सैयद रब्बे सुभसानी (सार्वजनिक प्रवेश, डीडीई), डॉ. मकबूल अहमद (विभागाध्यक्ष, वनस्पति विज्ञान), डॉ. परवीन जहाँ (एचओडी, जूलॉजी), डॉ. कसीमुल्लाह (सहायक प्रोफेसर, रसायन विज्ञान), डॉ. रेहान मलिक (समाजशास्त्र, डीडीई), डॉ. महबूब बाशा (इतिहास, डीडीई), डॉ. अमान अब्दुल्ला (शिक्षा, डीडीई), प्रो. एनएआई मुल्ला (विभागाध्यक्ष, वाणिज्य) और डॉ. अलीम बाशा (विभागाध्यक्ष, भौतिकी के साथ विभिन्न विषयों के लिए लेखकों और अनुवादकों के डीडीई पैनल को अंतिम रूप देने के लिए अलग बैठक की।

अनुदेशात्मक मीडिया केन्द्र (आईएमसी)

श्री रिज़वान अहमद, निदेशक

दूरस्थ शिक्षा प्रस्ताव में मीडिया घटकों को मीडिया-मिक्स के हिस्से के रूप में विकसित करने के लिए, मानू ने अपने परिसर में एक पूर्ण अनुदेशात्मक मीडिया केन्द्र (आईएमसी) की स्थापना की है। आईएमसी मुख्य रूप से विश्वविद्यालय के शैक्षिक

ज्ञान प्रसार के साधन के रूप में कार्य करता है। आईएमसी नियमित और दूरस्थ मोड के लिए उपयुक्त शैक्षिक कार्यक्रमों के निर्माण में शिक्षाविदों और अन्य विद्वानों की सक्रिय भागीदारी के लिए एक मंच प्रदान करता है। डिस्टेंस लर्नर से जुड़ने के लिए यूनिवर्सिटी ने अपना यूट्यूब- चैनल भी लॉन्च किया है। आईएमसी मानू यूट्यूब - चैनल, दूरस्थ माध्यमों से उर्दू माध्यम में उच्च शिक्षा और प्रशिक्षण के कार्यक्रमों को आगे बढ़ाने के इच्छुक लोगों को उच्च शिक्षा की व्यापक पहुँच प्रदान करने की एक पहल है। पाठ्यक्रम आधारित श्रव्यदृश्य- कार्यक्रमों का निर्माण करने के अलावा, अनुदेशात्मक मीडिया केन्द्र दूरस्थ शिक्षा, ई-सामग्री उत्पादन, सोशल मीडिया और उच्च शिक्षा, फिल्म और टीवी उत्पादन, आदि के क्षेत्र में भी परामर्श प्रदान करता है। आईएमसी के बुनियादी ढांचे में एक वीडियो स्टूडियो, संबद्ध नियंत्रण कक्ष और ऑडियो एडिट स्वीट्स, नाँनसंपादन लाइनर- सूट, कंप्यूटर ग्राफिक्स और एनीमेशन आदि के माध्यम से एक व्यापक पोस्ट-प्रोडक्शन सुविधा शामिल है। एक सेट निर्माण कार्यशाला, प्रॉप्स, मेकअप किट, कॉन्फ्रेंस हॉल, तकनीकी स्टोर, पूर्वावलोकन थियेटर और एक टेप लाइब्रेरी बुनियादी ढांचे का एक अभिन्न हिस्सा हैं।

मीडिया / संबद्ध केंद्र निम्नलिखित उद्देश्यों को प्राप्त करने का प्रयास करते हैं:

1. शिक्षा के महत्व को विशेष रूप से वैश्विक और भारतीय संदर्भों में, सामान्य रूप से और उच्च शिक्षा में समझें।
2. शैक्षिक कार्यक्रमों के निर्माण और ई-सामग्री के निर्माण के लिए एक उचित सुविधा स्थापित करना।
3. कार्यक्रमों की प्रभावशीलता के अनुकूलन से संबंधित अनुसंधान।
4. शैक्षिक संचार के क्षेत्र में भारत और विदेशों में अन्य शैक्षिक एजेंसियों के साथ नेटवर्किंग और सहयोग।
5. शैक्षिक संचार के क्षेत्र में प्रशिक्षण और समग्र मानव संसाधन विकास।
6. नई तकनीकों / प्रोटोकोलों के साथ अध्ययन, प्रचार और प्रयोग जो शैक्षिक संचार की पहुँच और / या प्रभावशीलता में वृद्धि करेंगे।

2019-2020 के दौरान अनुदेशात्मक मीडिया केंद्र ने दो फीडबैक अध्ययन किए :

पहला अध्ययन मानू के आधिकारिक यूट्यूब- चैनल (आईएमसी मानू यूट्यूब - चैनल) के विश्लेषण पर आधारित था। यह चैनल नियमित रूप से अद्यतन किया जाता है और विभिन्न शैक्षणिक विषयों के कार्यक्रम अपलोड करता है और सामान्य रूप से विश्वविद्यालय के छात्रों और दर्शकों द्वारा देखा जाता है। आज तक आईएमसी मानू के चैनल में कुल 23.6के ग्राहक हैं जो तेजी से और लगातार बढ़ रहे हैं। मानू के छात्रों को उर्दू भाषा में ऑडियो-वीडियो पाठ की मुफ्त पहुँच प्रदान करने के लिए, अनुदेशात्मक मीडिया केंद्र (आईएमसी), मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी (मानू) ने अपना स्वयं का यूट्यूब- चैनल लॉन्च किया। आइडिया को दूरस्थ मोड के साथ-साथ पूरे देश में फैले पारंपरिक छात्रों के लिए वीडियो सबक के रूप में पूरक सामग्री प्रदान करना था। यूट्यूब- चैनल के लॉन्च के बाद, यह जानना महत्वपूर्ण था कि छात्रों और सामान्य दर्शकों ने इन शैक्षिक और संवर्धन कार्यक्रमों को कैसे माना।

दूसरा अध्ययन कोविड- 19 महामारी से संबंधित है जिसने लगभग सभी क्षेत्रों और जीवन के हर क्षेत्र को प्रभावित किया है। शिक्षा उन महत्वपूर्ण क्षेत्रों में से एक है जिसने मौजूदा संकट के दौरान कई चुनौतियों का सामना किया। यह अध्ययन "कोविड- 19 के दौरान ऑनलाइन शिक्षा पर छात्रों की प्रतिक्रिया" उच्च शिक्षा के छात्रों के बीच ऑनलाइन शिक्षा की प्रभावकारिता को समझने के प्रयास के रूप में किया गया था। इस महामारी के दौरान छात्रों को उनकी शिक्षा को प्रभावित करने वाले विभिन्न कारकों का पता लगाना और समझना महत्वपूर्ण था, साथ ही महामारी के दौरान छात्रों द्वारा ऑनलाइन शिक्षा कैसे ली जाती है।

2019-2020 के दौरान कंसल्टेंसी से आईएमसी द्वारा उत्पन्न राजस्व:

परामर्शदाता का नाम विभाग	कंसल्टेंसी प्रोजेक्ट का नाम	कंसल्टिंग / स्पॉन्सरिंग एजेंसी का नाम	राजस्व उत्पन्न (रुपये राशि में)
अनुदेशात्मक मीडिया केंद्र, मानू, हैदराबाद	अर्पित(APRIT)-2019, एमएचआरडी भारत सरकार की परियोजना, राष्ट्रीय कानूनी अध्ययन और अनुसंधान अकादमी नालसर (NALSAR), हैदराबाद को आवंटित (88 वीडियोज़ शूट किए गए थे जिन्हें 12 मॉड्यूल में विभाजित किया गया था। 20 घंटे के थे, जहां विभिन्न संकाय सदस्यों ने भाग लिया और उन्हें प्रशिक्षित किया गया)	नालसर(NALSAR), हैदराबाद अर्पित(APRIT)-2019, एमएचआरडी भारत सरकार, परियोजना।	लगभग 9.00 लाख रु (एजेंसी से प्राप्त होने वाला धन)

2019-2020 के दौरान नवोन्मेष के लिए आईएमसी द्वारा जीता गया पुरस्कार:

इनोवेशन का शीर्षक	अवार्ड का नाम	पुरस्कार देने वाली एजेंसी	पुरस्कार की तिथि	श्रेणी
राष्ट्रीय मान्यता @ वैश्विक सिनेमा महोत्सव, सिलीगुड़ी 2019 फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया (भारतीय सिनेमा का सर्वोच्च निकाय) द्वारा आयोजित				
अरस्तू	श्री मोआमिर बद्र	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन
स्टीफन हॉकिंग	श्री उमर आज़मी	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन
ए पी जे अब्दुल कलाम	श्री ओबैदुल्लाह रेहान	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन
मिर्ज़ा ग़ालिब	डॉ. मीर हशमत अली	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन	22 अगस्त 2019 अखिल भारतीय चयन
अंतर्राष्ट्रीय मान्यता @ इंटरनेशनल साइंस फिल्म फेस्टिवल ऑफ इंडिया, कोलकाता 2019 विज्ञान प्रसार, विज्ञान और प्रौद्योगिकी विभाग, सरकार भारत द्वारा आयोजित।				
द प्रॉमिस ऑफ़ पॉलीटेक्निक्स न (पीडीएमएस): पॉलिमर पर एक फिल्म	श्री ओबैदुल्लाह रेहान	विज्ञान प्रसार	05 सितम्बर 2019	अंतर्राष्ट्रीय चयन
अखिल भारतीय नामांकन @ ग्लोबल सिनेमा फेस्टिवल, गंगटोक 2020 फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया द्वारा आयोजित				
अल ज़हरवी	श्री उमर आज़मी	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	28 फरवरी 2020 अखिल भारतीय चयन	28 फरवरी 2020 अखिल भारतीय चयन
सर सी.वी. रमन	श्री एममोहम्मद. गौस	फिल्म फेडरेशन ऑफ इंडिया	28 फरवरी 2020 अखिल भारतीय चयन	28 फरवरी 2020 अखिल भारतीय चयन
अखिल भारतीय चयन @ नेशनल साइंस फिल्म फेस्टिवल ऑफ इंडिया, त्रिपुरा 2020 विज्ञान प्रसार, विज्ञान और प्रौद्योगिकी विभाग, भारत सरकार द्वारा आयोजित।				
अल ज़हरवी	श्री उमर आज़मी	विज्ञान प्रसार	27 फरवरी 2020	इंटरफेस: सरकारी संस्थानों द्वारा वित्त पोषित फिल्में
सर सी.वी. रमन	श्री एममोहम्मद. गौस	विज्ञान प्रसार	27 फरवरी 2020	इंटरफेस: सरकारी संस्थानों द्वारा वित्त पोषित फिल्में

16. संकायाध्यक्षों के कार्यालय

संकायाध्यक्ष ,भूतपूर्व छात्र

प्रोफेसर अबुल कलाम, संकायाध्यक्ष

विश्वविद्यालय और इसके पूर्व छात्रों के मध्य एक कड़ी और नेटवर्क विकसित करने के लिए संकायाध्यक्ष, पूर्व छात्रों के कार्यालय को बनाया गया। कार्यालय विशिष्ट छात्र और विश्वविद्यालय के छात्रों के बीच बैठक और बातचीत के लिए एक मंच प्रदान करता है।

कार्यालय विश्वविद्यालय के पूर्व छात्रों के गतिशील डेटाबेस को विकसित कर रहा है। पूर्व छात्रों और वर्तमान छात्रों के संपर्क और पेशेवर और कैरियर मार्गदर्शन कार्यक्रम आयोजित किए जाते हैं।

संकायाध्यक्ष, भूतपूर्व छात्र मामलों के कार्यालय द्वारा <https://manuucoe.in/alumni/index.php> लिंक के साथ मानू वेबसाइट पर वेब-पेज बनाया है, जहाँ, अन्य विषयों के साथ, भूतपूर्व छात्रों पर बारह हजार पृष्ठों की प्रासंगिक सामग्री के विषय को अपलोड किया है।

संकायाध्यक्ष(डीआईसी) अंतरराष्ट्रीय छात्र

प्रोफेसर शगुफ्ता शाहीन, संकायाध्यक्ष,

प्रतिवेदन की इस अवधि के दौरान, मानू ने अंतरराष्ट्रीय छात्रों को मानू के प्रति आकर्षित करने के लिए और विदेश में मानू के शैक्षिक लक्ष्य को बढ़ावा देने के लिए संकायाध्यक्षआईक्यूएसी को कार्यालय छात्र अंतरराष्ट्रीय , की सिफारिशों पर बनाया। स्थापना के बाद से, डीआईएस ने भी प्रवेश प्रक्रिया को सुविधाजनक बनाना शुरू कर दिया, अंतर्राष्ट्रीय छात्रों के मामलों की देखरेख की, और अंतर्राष्ट्रीय पंजीकरण कार्यालय के बारे में अंतर्राष्ट्रीय छात्रों को सलाह प्रदान की।

संकायाध्यक्ष , छात्र कल्याण

प्रोफेसर सैयद अलीम अशरफ, संकायाध्यक्ष

डीएसडब्ल्यू का कार्यालय देश भर के सभी कैम्पसों में मानू के सभी छात्रों की कल्याणकारी गतिविधियों की देखरेख करता है। यह छात्रों को सारथक छात्र बनने के प्रति मार्गदर्शन करता है और उनके शैक्षिक और सामाजिक कल्याण को बढ़ावा देता है। यह छात्र समुदाय के संगठन और विकास से संबंधित मामलों पर छात्रों के मार्गदर्शन की व्यवस्था करता है; परामर्श और छात्रों के मार्गदर्शन की सुविधा; सह-पाठ्यक्रम और सामाजिक गतिविधियों में छात्रों की भागीदारी को बढ़ावा देना; छात्र की सुविधा - शिक्षक और छात्र - प्रशासन संबंध; कैरियर सलाह और कैंपस प्लेसमेंट प्रदान करना; पाठ्यक्रम के भाग के रूप में निर्धारित छात्रों की देश / या विदेशों में आगे की पढ़ाई के लिए सुविधाएं हासिल करने के अलावा, छात्रों की शैक्षिक यात्राओं और भ्रमण के लिए सुविधाओं की व्यवस्था करना।

17. केन्द्रीय निवारण तंत्र

केन्द्रीय लोक सूचना अधिकारी (सीपीआईओ)

श्री हाशिम अली साजिद, सीपीआईओ,

सीपीआईओ, मानू का कार्यालय सूचना के अधिकार अधिनियम -2005 के अंतर्गत दायर आवेदनों से संबंधित मामलों को देखता है। यह समय-समय पर संशोधित आरटीआई अधिनियम और नियमों और विनियमों के अंतर्गत निर्धारित नियमों और विनियमों का पालन करता है। आरटीआई अधिनियम के अनुसार, भारत का कोई भी नागरिक मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी, हैदराबाद (मानू) और इसके संघटक संस्थान जो पूरे देश में फैले हुए हैं उनसे संबंधित किसी भी "सूचना" के लिए आवेदन कर सकते हैं। सीपीआईओ कार्यालय विश्वविद्यालय के विभिन्न अनुभागों से जानकारी एकत्र करने की सुविधा प्रदान करता है और अधिनियम के अंतर्गत निर्धारित समय - सीमा के भीतर आवेदनों का निपटान करता है। श्री हाशिम अली साजिद, उप कुलसचिव, ईआर-1, व प्रभारी विधि प्रकोष्ठ को सीपीआईओ, मानू के रूप में नियुक्त किया गया था।

आंतरिक शिकायत समिति(आईसीसी)

प्रो.शगुफ्ता शाहीन, अध्यक्ष

मानू की आंतरिक शिकायत समिति (आईसीसी) लिंग आधारित हिंसा और महिलाओं पर यौन उत्पीड़न के रोकथाम, निषेध और निवारण उपायों की निगरानी करती है। यह यौन उत्पीड़न के लिए शून्य सहिष्णुता नीति का पालन करता है।

18. केन्द्रीय सुविधाएँ

केन्द्रीय पुस्तकालय : सैयद हामिद पुस्तकालय

डॉ अख्तर परवेज़, पुस्तकालयाध्यक्ष

मानू पुस्तकालय प्रणाली, जिसमें मानू के मुख्य कैम्पस और अन्य सैटेलाइट कैम्पसों के सभी पुस्तकालय शामिल हैं, यह सुनिश्चित करने के लिए कि यह अपने उपयोगकर्ताओं यानी संकाय, छात्रों और कर्मचारियों को सर्वोत्तम सेवाएं प्रदान का काम कर रहा है।

अकादमिक वर्ष 2019-20 में, मानू पुस्तकालय प्रणाली ने अपने मौजूदा संग्रह में न केवल नई पुस्तकों और पत्रिकाओं को जोड़ा है बल्कि अपने संग्रह में प्रसिद्ध लेखकों/प्रकाशकों की ई-पुस्तकें भी जोड़ी हैं। आईएनएफआईबीएनईटी (INFLIBNET) द्वारा दिए गए कुछ इलेक्ट्रॉनिक संसाधनों के अलावा, कुछ शीर्षकों को छोड़कर विश्वविद्यालय द्वारा प्रिंट और जर्नल्स की सदस्यता को बनाए रखा गया था। पुस्तकों के लिए 1 करोड़ रुपये के बजट आवंटन (गैर-आवर्ती) का लगभग पूरा उपयोग किया गया था। समाचार पत्रों(गैर आवर्ती) और पत्रिकाओं (आवर्ती) के लिए आवंटित 30 लाख का भी उपयोग किया गया है। इलेक्ट्रॉनिक संसाधनों की बढ़ती जरूरतों को पूरा करने और विश्वविद्यालय के प्रकाशनों में सर्वोच्च शैक्षणिक अखंडता बनाए रखने के लिए, 2019-20 के दौरान पुस्तकालय द्वारा विभिन्न कदम उठाए गए। इसमें विभिन्न प्रिंट और इलेक्ट्रॉनिक संसाधनों का एकीकरण, संस्थागत रिपॉजिटरीज़ का निर्माण, चुनिंदा पुस्तकों/दस्तावेजों का डिजिटलीकरण, कुछ सर्वश्रेष्ठ ईसॉफ्टवेयर चोरी साहित्यिक टर्निटिन जैसे सदस्यता की संसाधनों-, टाइम्स ऑफ़ इंडिया संग्रह, बाहरी एजेंसियों के साथ सहयोग आदि शामिल हैं।

समग्र पुस्तकालय उपयोगकर्ता अनुभव को बेहतर बनाने में पुस्तकालय द्वारा की गई कुछ प्रमुख पहलें नीचे सूचीबद्ध हैं :

1.पुस्तकालय संग्रह और सेवाएँ

प्रिंट और इलेक्ट्रॉनिक पुस्तकें

वर्ष 2019-20 में मानू पुस्तकालयों की खरीद के लिए आवंटित पुस्तकों और पत्रिकाओं (गैर-आवर्ती) की ओर 1 करोड़ का उपयोग लगभग पूरी तरह से पुस्तकों, ई-पुस्तकों और ई-संसाधनों के लिए किया गया है। लगातार तीसरे वित्तीय वर्ष में, पुस्तकालय ने अपने 489 ई-पुस्तकों के मौजूदा संग्रह में 486 ई-पुस्तक शीर्षक जोड़े। जिन प्रमुख प्रकाशकों से ई-पुस्तकें खरीदी गईं, उनमें कैम्ब्रिज यूनिवर्सिटी प्रेस, ऑक्सफ़ोर्ड यूनिवर्सिटी प्रेस, सेज, एल्सेवियर और टेलर एंड फ्रांसिस, ओरिएंट ब्लैकस्वान आदि शामिल हैं। यह ध्यान दिया जा सकता है कि पुस्तकालय द्वारा खरीदी गई सभी ई-पुस्तकें स्थायी पहुंच पर हैं और कोई डीआरएम(DRM) शीर्षक नहीं हैं।

अन्य ई-संसाधन

संकाय, छात्रों और कर्मचारियों के बीच अकादमिक अखंडता को और मजबूत करने के लिए, और यूजीसी (उच्च शिक्षा संस्थानों में अकादमिक सत्यनिष्ठा एवं साहित्यिक चोरी की रोकथाम को प्रोत्साहन) विनियम, 2018 का पालन करने के लिए, विश्वविद्यालय ने चालू शैक्षणिक वर्ष में टर्निटिन साहित्यिक चोरी (प्लेजरिज़म) सॉफ्टवेयर की सदस्यता ली। यहां ध्यान दिया जा सकता है कि विश्वविद्यालय पहले से ही उरकुंड साहित्यिक चोरी सॉफ्टवेयर का उपयोग कर रहा है, जो इसे सूचना एवं पुस्तकालय नेटवर्क केन्द्र(INFLIBNET) द्वारा प्रदान किया गया है।

विभिन्न विभागों की अकादमिक आवश्यकताओं को पूरा करने के लिए 1838 से लेकर आज तक टाइम्स ऑफ़ इंडिया अखबारों की इलेक्ट्रॉनिक प्रतियां अपने मूल लेआउट में नवीनीकृत की गईं। इस्लाम के ऑनलाइन विश्वकोश (ऑनलाइन) को वर्तमान शैक्षणिक वर्ष में खरीदा गया था जो विश्वविद्यालय के आईपी पर उपलब्ध है और विश्वविद्यालय के सभी संकायों और छात्रों के लिए उपलब्ध है। उपरोक्त सभी संसाधनों को एक केन्द्रीय पुस्तकालय पोर्टल, <http://library.manuu.edu.in> से एक्सेस किया जा सकता है।

2.संस्थागत भंडार

प्रश्न पत्र

मानू के सभी विभागों के पिछले वर्षों के प्रश्न पत्रों का डिजिटलीकरण पूरा हो गया है और संस्थागत भंडार में जोड़ा गया है जो मुख्य परिसर सहित मानू के सभी परिसरों के छात्रों तक पहुंचा, डाउनलोड और मुद्रित किया जा सकता है।

कुलपतियों और मुख्य अतिथियों के दीक्षांत भाषण

पिछले और वर्तमान कुलपतियों के दीक्षांत भाषण भी मानू लाइब्रेरी पोर्टल से डाउनलोड / प्रिंट किए जा सकते हैं।

विविध दस्तावेज़

मानू संस्थागत भंडार पोर्टल पर संकाय प्रकाशन, कुछ दुर्लभ पुस्तकें, और इस्लामी मुत्तलात (इस्लामिक अध्ययन विभाग के अनुसंधान विद्वानों द्वारा एक दीवार पत्रिका) भी उपलब्ध हैं। उत्तर प्रदेश उर्दू अकादमी द्वारा प्रकाशित अल-हिलाल और

अल-बलग के पुनर्मूल्यांकन पिछले शैक्षणिक वर्ष में डिजिटाइज़ किए गए थे और इसे लाइब्रेरी पोर्टल से एक्सेस किया जा सकता है। उपरोक्त सभी रिपॉजिटरी को <https://dspace.library.manuu.edu.in/> से एक्सेस किया जा सकता है।

3. रेख्ता फाउंडेशन के साथ सहकार्यता

डिजिटाइजेशन

वर्ष 2017-18 में, मानू ने अपने दुर्लभ संग्रह को डिजिटल बनाने के लिए रेख्ता फाउंडेशन (उर्दू भाषा, साहित्य और संस्कृति, दिल्ली के प्रचार के लिए एक सार्वजनिक धर्मार्थ ट्रस्ट) के साथ सहयोग करने का निर्णय लिया।

बड़ी संख्या में दुर्लभ पुस्तकों को डिजिटाइज़ किया गया है और यह पूरी डिजिटलीकरण प्रक्रिया अगले शैक्षणिक वर्ष यानी 2020-21 में पूरा होने की उम्मीद है।

शारीरिक शिक्षा निदेशालय (टीपीई)

श्री. मोहम्मद मुजाहिद अली, प्रभारी

छात्रों और कर्मचारियों का स्वास्थ्य और दुरुस्ती (फिटनेस) विश्वविद्यालय की मुख्य प्राथमिकताओं में से एक रहा है। विश्वविद्यालय के पास शारीरिक शिक्षा निदेशालय है जो पूरे देश में विभिन्न खेल कूद प्रतियोगिताओं में भाग लेने के लिए छात्रों प्रोत्साहित करता है तथा छात्रों के खेल और कल्याण की देखरेख करता है। विश्वविद्यालय में एक इंडोर स्टेडियम है जिसमें दो शटल कोर्ट, एक वॉली बॉल कोर्ट और टेबल टेनिस रूम है। इसमें तीन टेबल के साथ स्लूकर रूम, कैरम और शतरंज रूम भी है। विश्वविद्यालय ने एक बैडमिंटन कोर्ट, एक वॉलीबॉल कोर्ट और लड़कियों के खेल कूद और स्वास्थ्य के लिए यूनिवर्सिटी महिला छात्रावास में लड़कियों के लिए एक मनोरंजन केंद्र का निर्माण किया है।

अतिथि गृह

डॉ. मो. जमालुद्दीन खान, प्रभारी

विश्वविद्यालय में एक अतिथि गृह है जिसमें आधुनिक, बहुमंजिला इमारतों के तीन ब्लॉक हैं: 8 एग्जेक्यूटिव सूट्स के अलावा, अतिथि गृह में 22 अच्छी तरह से सुसज्जित डबल रूम और 5 सिंगल रूम हैं। प्रत्येक इकाई आधुनिक सुविधाओं जैसे एयर कंडीशनिंग, रंगीन टीवी आदि से सुसज्जित है। भवन की छत पर स्थापित सौर जल तापन पैनलों के माध्यम से गर्म पानी उपलब्ध है। इसके अतिरिक्त, एक समिति / सम्मेलन कक्ष है जिसमें लगभग 20-25 व्यक्तियों के बैठने की क्षमता है और एक बड़ा भोजन क्षेत्र है जिसमें 100 व्यक्ति बैठ सकते हैं। विशाल लॉन के दो खंड हैं जिनका उपयोग लगभग 400 व्यक्तियों की बाहरी सभाओं को व्यवस्थित करने के लिए भी किया जा सकता है।

स्वास्थ्य केन्द्र

डॉ. कुतुबुद्दीन अंसारी, मुख्य परामर्शदाता

विश्वविद्यालय में स्वास्थ्य केंद्र की स्थापना वर्ष 2007 में कैपस में संस्थानिक से सहायता की कर्मचारियों (हाउस-इन) सहित सेवा आपातकालीन घंटे चौबीसविश्वविद्यालय के कर्मचारियों और छात्रों को बुनियादी और प्राथमिक स्वास्थ्य देखभाल की सुविधा प्रदान करने के उद्देश्य से की गई थी।

स्वास्थ्य केंद्र स्वास्थ्य देखभाल वितरण के सभी पहलुओं में गुणवत्ता नियंत्रण को सुनिश्चित करता है। विशेष रूप से 'यादृच्छिक विश्लेषण' के माध्यम से नियमित रूप से दवा के नमूने का और विश्लेषण। स्वास्थ्य केंद्र अच्छी तरह से सुसज्जित है। स्वास्थ्य केन्द्र प्रभारी, स्वास्थ्य केंद्र और चिकित्सा अधिकारी जिसमें डॉक्टरों और स्वास्थ्य देखभाल प्रोफेशनल की टीम में, औपर्युक्त विक्रेता, प्रयोगशाला तकनीशियन, एक्सरे तकनीशियन तथा साथ में स्टाफ नर्स हैं।

छात्रावास

प्रो. एहतेशाम अहमद खान, प्रोवोस्ट, पुरुष छात्रावास

डॉ. शाहीन शेख अल्लाफ, प्रोवोस्ट, महिला छात्रावास

मानू के हैदराबाद कैम्पस में चार पुरुष छात्रावास और दो महिला छात्रावास हैं। विश्वविद्यालय प्रोवोस्ट का कार्यालय छात्रावासों के कार्य और कल्याण की देखरेख करता है। मानू दो प्रोवोस्ट, एक महिला छात्रावास और एक पूरुष छात्रावास के लिए नियुक्त करता है। विश्वविद्यालय के प्रोवोस्ट की शक्तियों और कार्यों में छात्रावासों के समग्र कामकाज, निवासी छात्रों-के कल्याण और अनुशासन से संबंधित मामलों में विश्वविद्यालय के छात्रावासों का पर्यवेक्षण सम्मिलित है। प्रोवोस्ट के कार्यालय अंतरखेल लिए के देने बढ़ावा को सहयोग छात्रावास-, सांस्कृतिक और अन्य गतिविधियों को प्रोत्साहित करते हैं।

प्लेसमेंट एवं प्रशिक्षण प्रकोष्ठ

डॉ. मोहम्मद यूसुफ खान, प्रभारी

प्रशिक्षण और प्लेसमेंट सेल (टीपीसी) मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी छात्रों को प्लेसमेंट के लिए प्रशिक्षित करने के लिए स्थापित किया गया। इस संबंध में, टीपीसी प्लेसमेंट के लिए छात्रों को तैयार करने के लिए प्लेसमेंट

कौशल संवर्द्धन प्रशिक्षण सत्र, व्यावहारिक कौशल प्रशिक्षण सत्र, संरक्षण (मेंटरशिप) कार्यक्रम और कार्यशालाएँ और व्याख्यान आयोजित करता है। यह विश्वविद्यालय के सभी छात्रों को उच्च अध्ययन और स्वरोजगार के साथ-साथ उनके कैरियर के लिए सहायता प्रदान करता है। टीपीसी प्रतिष्ठित बहुराष्ट्रीय और राष्ट्रीय कंपनियों, सामाजिक संगठनों, संस्थानों, सार्वजनिक क्षेत्र के उपक्रमों, मीडिया हाउस और स्वास्थ्य देखभाल उद्योग और मानू के बीच एक इंटरफ़ेस है। टीपीसी का उद्देश्य छात्रों को स्थान(प्लैस्ड) दिलाने में सहायता करना है।

19. शासन(शैक्षणिक एवं प्रशासनिक)

मानू अपने शैक्षणिक और प्रशासनिक प्रशासन के माध्यम से पारदर्शिता, कार्य करने में आसानी, और सभी संबंधितों तक पहुंच को प्राप्त करने का प्रयास करता है। प्रशासन में कुलपति एवं समसचिवालय कुलपति-, कुलसचिव कार्यालय, शैक्षणिक अनुभाग, स्थापना और भर्ती प्रकोष्ठ -1 (ईआर- I) स्थापना और भर्ती प्रकोष्ठ -2 (ईआर- II), योजना और विकास प्रकोष्ठ, संपदा सुरक्षा एवं (एस्टेट), इंजीनियरिंग अनुभाग, क्रय अनुभाग, वित्त और लेखा कार्यालय, आंतरिक लेखा परीक्षा कार्यालय, कुलानुशासक (प्रॉफेटर) कार्यालय और जनसंपर्क कार्यालय शामिल हैं। विश्वविद्यालय के कुछ प्रशासनिक और शैक्षणिक अनुभागों के उत्तरदायित्व और कार्य नीचे प्रस्तुत किए गए हैं:-

शैक्षणिक अनुभाग

प्रोफेसर सनीम फ़ातिमा, संयुक्त संकायाध्यक्ष, शैक्षणिक मामले

अकादमिक (शैक्षणिक) अनुभाग प्रवेश अधिसूचना जारी करने से लेकर विवरणिका पत्र आवेदन-सह- जारी एवं तैयारी करने तक सभी शैक्षणिक मामलों को देखता है। अकादमिक अनुभाग अकादमिक परिषद की बैठकों का आयोजन करता है, और सक्षम प्राधिकार के यथोचित स्वीकृति के साथ विश्वविद्यालय के संविधि और अध्यादेशों के अनुसार संकाय बोर्डों और सभी विभागों के अध्ययन बोर्ड के कार्यों पर ध्यान रखता है।

विश्वविद्यालय के शैक्षणिक प्रयासों को पूरा करने के लिए, चयन आधारित क्रेडिट प्रणाली (सीबीसीएस) के कार्यान्वयन में सूचना प्रौद्योगिकी और परीक्षा केंद्र के साथ समन्वय में अकादमिक अनुभाग चयन आधारित क्रेडिट प्रणाली के (सीबीसीएस) में कार्यान्वयन सहायक एवं समर्थक रहा है और विश्वविद्यालय के विभिन्न विभागों द्वारा प्रस्तुत किए गए शैक्षणिक कार्यक्रमों के मूल्य वर्धन को बढ़ाने के लिए गैर-सीजीपीए क्रेडिट कोर्स के रूप में एमओओसी को शामिल किया।

अकादमिक अनुभाग निम्नलिखित से संबंधित मामलों को संसाधित करता है:

प्रवेश अधिसूचना, अल्मनाक की तैयारी, नियमित पाठ्यक्रमों में प्रेवेश के लिए विवरणिका करने तैयार को पत्र आवेदन-सह- समन्वय एवं सहायता लिए के,

पाठ्यक्रमों की समानता

संकाय बोर्डों एवं अध्ययन बोर्डों की बैठकें आयोजित करने के लिए

राष्ट्रीय और अंतर्राष्ट्रीय संगोष्ठियों/ सम्मेलनों/ कार्यशालाओं का आयोजन

प्रमुख और लघु अनुसंधान परियोजनाएं

राष्ट्रीय और राज्य सरकार द्वारा वृत्ति

गैर-नेट अध्येतावृत्ति, जेआरएफआरजीएनएफ/एमएएनएफ, एनएफएसटी एवं एनएफएसओबीसी

शैक्षणिक गतिविधियों के लिए हेड क्रार्टर और सैटेलाइट परिसरों के सभी विभागों/ केंद्रों के साथ समन्वय

संस्थानों/ अन्य विश्वविद्यालयों/ उद्योगों आदि के साथ समझौता ज्ञापन को समझना

स्थापना एवं भर्ती अनुभाग – I

श्री.हाशिम अली साजिद, उप कुलसचिव

विश्वविद्यालय के शैक्षणिक कर्मचारियों से संबंधित भर्ती और सेवा मामलों को विश्वविद्यालय अनुदान आयोग द्वारा जारी दिशा-निदेशों और नियमावली के अनुसार देखना है। स्थापना एवं भर्ती – I अनुभाग के द्वारा सेवा पंजीयों, छुट्टियों का रिकॉर्ड, व्यक्तिगत मिसिल, नामांकन, सेवा समझौते, एल.टी.सी. रिकॉर्ड और शैक्षिक स्टाफ से संबंधित सेवा मामलों एवं अन्य महत्वपूर्ण दस्तावेजों का अनुरक्षण करना है। अनुभाग कार्यकारी परिषद, अनुवीक्षण समितियों और अन्य महत्वपूर्ण समिति बैठकों के आयोजन में अपनी सेवाओं का योगदान प्रदान करता है।

अनुभाग कार्यालयी कार्य हेतु दावों, अनुमोदनों, छुट्टियों, डयूटी-छुट्टियाँ, एलटीसी, टी.ए., डी.ए. मामलों को देखता है, विभिन्न प्रयोजनों के लिए अनापति प्रमाण-पत्र जारी करना, अभिविन्यास और पुनर्व्यार्था पाठ्यक्रम में भाग लेने के लिए अनुमति इत्यादि। इसके अलावा कार्यकारी परिषद के सदस्यों, अध्ययन संकायों के संकायाध्यक्षों, विभागाध्यक्षों, कुलानुशासक, प्रोफेसर एवं छात्रावासों के लिए वार्डन की नियुक्ति की जाती है। श्री.हाशिम अली साजिद, उप कुलसचिव, स्थापना एवं भर्ती-I अनुभाग के प्रमुख हैं।

स्थापना एवं भर्ती अनुभाग - II

डॉ.मुबशिर अहमद, सहायक कुलसचिव

स्थापना एवं भर्ती अनुभाग- II विश्वविद्यालय के गैर-शैक्षणिक और तकनीकी कर्मचारियों से संबंधित भर्ती और सेवा के मामलों को देखता हैं। विश्वविद्यालय ने अपने गैर-शैक्षणिक कर्मचारियों के लिए यू.जी.सी /भारत सरकार द्वारा निर्धारित नियमों और नियमाली को अपनाया हैं। स्थापना एवं भर्ती अनुभाग- II का मुख्य कार्य रोजगार अधिसूचना, अनुवीक्षण का आयोजन और उचित रूप से गठित समितियों के माध्यम से आवेदनों की संक्षिप्त सूची और साक्षात्कार /परीक्षा का आयोजन करने के लिए मिसिल कार्यविधि करना है। सेवा पंजीयों, छुट्टियों का रिकॉर्ड, व्यक्तिगत मिसिल, वेतन यौगिकीकरण, नामांकन, सेवा समझौते, एल.टी.सी. रिकॉर्ड और गैर-शैक्षणिक और तकनीकी कर्मचारियों से संबंधित सेवा मामलों एवं अन्य महत्वपूर्ण दस्तावेजों का अनुरक्षण करना है। अनुभाग कार्यालयी कार्य हेतु एल.टी.सी., टी.ए., डी.ए . मामलों को देखता हैं, विभिन्न प्रयोजनों के लिए अनापति प्रमाण-पत्र जारी करना, प्रशिक्षण कार्यक्रमों/कार्यशालाओं में भाग लेने के लिए अनुमति इत्यादि। संशोधित सुनिश्चित करियर प्रगतन स्कीम और विभागीय पदोन्नति समिति से संबंधित मामलों को संसाधित करता है। इसके अलावा, अनुभाग गैर-शैक्षणिक और तकनीकी कर्मचारियों से संबंधित बहुत महत्वपूर्ण रिकॉर्ड जैसे कि वरिष्ठता सूची, आरक्षण पंजी, और पद आधारित पंजी का अनुरक्षण करता है। डॉ.मुबशिर अहमद, स्थापना एवं भर्ती-II अनुभाग के प्रमुख हैं।

संपदा अनुभाग

डॉ.महेश कुमार वैरागी, संयुक्त कुलसचिव

विश्वविद्यालय का संपदा अनुभाग विश्वविद्यालय की सभी संपत्तियों एवं अभिलेखों का संरक्षक है। संपदा अनुभाग यह सुनिश्चित करने के लिए प्रतिबद्ध है कि सभी आरंभ किए गए कार्य, कमीशनप्राप्त- या प्रबंधित किए जाए ताकि सभी कर्मचारियों, छात्रों और संबंधित सदस्यों के लिए सुरक्षित और स्वस्थ वातावरण बनाया जाए। संपदा अनुभाग की जिम्मेदारी क्लार्टर आवास स्थान आवंटन करना है, यूनिवर्सिटी क्लार्टर में सुविधाओं सहित कैपस की सुविधाओं का रखरखाव को देखना। यह सभी ऑफ कैम्पस के लीज समझौतों के रखरखाव को भी देखता है।

संपदा अनुभाग की परिवहन इकाई विश्वविद्यालय वाहनों के रखरखाव और विश्वविद्यालय के नामित अधिकारियों को स्टाफ कार सुविधा प्रदान करने के लिए जिम्मेदार है। यह विश्वविद्यालय के छात्रों के लिए वस सुविधा भी प्रदान करता है।

वित्त एवं लेखा

श्री एम.जी.गुनासेकरन, वित्त अधिकारी

विश्वविद्यालय के वित्त और लेखा अनुभाग ने अपने वित्तीय वर्ष को केंद्र सरकार के अनुरूप अपनाया है। तदनुसार, इसके वार्षिक खातों में प्रासियां और भुगतान, आय और व्यय और बैलेंस शीट आदि सम्मिलित हैं। खाते एमएचआरडी, भारत सरकार एवं यू.जी.सी. के निर्देशानुसार खातों के सामान्य प्रारूप में तैयार किए जाते हैं। वार्षिक लेखा का लेखा-जोखा हर साल प्रधान महालेखाकार (सिविल ऑडिट) द्वारा किया जाता है। लेखा परीक्षा किए गए वार्षिक खातों को संसद के दोनों सदनों के समक्ष रखा जाता है।

विश्वविद्यालय भारत सरकार के विश्वविद्यालय अनुदान आयोग (यूजीसी) के माध्यम द्वारा वित्त पोषित है। विश्वविद्यालय यूजीसी को विश्वविद्यालय के व्यय को पूरा करने के लिए बजट अनुमान तैयार कर अनुदान को स्वीकृति प्रदान करने हेतु प्रस्तुत करता है।

हिन्दी प्रकोष्ठ

डॉ. शंगुफ्ता परवीन, हिन्दी अधिकारी

'हिन्दी प्रकोष्ठ' विश्वविद्यालय में गृह मंत्रालय, राजभाषा विभाग, भारत सरकार के निर्देशानुसार राजभाषा नीति के कार्यान्वयन हेतु हिन्दी प्रकोष्ठ की स्थापना की गई। जिसका मुख्य उद्देश्य विश्वविद्यालय के अधिकारियों एवं कर्मचारियों को अपना दैनिक कार्य राजभाषा नियमानुसार अधिक से अधिक राजभाषा हिन्दी में करने के लिए प्रेरित एवं प्रोत्साहित करना है एवं प्रशासनिक कर्मचारियों को द्विभाषी कार्य करने में सक्षम बनाना तथा राजभाषा विभाग, गृह मंत्रालय, भारत सरकार, द्वारा जारी किए गए वार्षिक कार्यक्रम को लागू करना। डॉ.शंगुफ्ता परवीन, हिन्दी अधिकारी तथा डॉ.रवीन्द्र कुमार नायुदु, हिन्दी अनुवादक ने दिनांक 19.09.2019 को भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण प्रशिक्षण संस्थान, हैदराबाद में आयोजित नगर राजभाषा कार्यान्वयन समिति (केंद्र सरकार - 1), हैदराबाद की सातवीं बैठक एवं कार्यशाला में भाग लिया तथा विश्वविद्यालय को राजभाषा के प्रचार राजभाषा नगर हेतु प्रसार- कार्यान्वयन समिति (केंद्र सरकार - 1), की ओर से तीसरा पुरस्कार प्राप्त हुआ।

हिन्दी प्रकोष्ठ को और अधिक मजबूत करने के उद्देश्य से कुलपति महोदय द्वारा 08 सदस्यीय राजभाषा कार्यान्वयन समिति का गठन किया है, जिसकी बैठक प्रत्येक तिमाही होती है। हिन्दी प्रकोष्ठ के निम्न कार्य / गतिविधियाँ :-

- कार्यालयी भाषा के प्रयोग को बढ़ावा देने तथा सीखने के उद्देश्य से हिन्दी प्रकोष्ठ द्वारा हिन्दी शिक्षण योजना के

अंतर्गत हिन्दी प्राज्ञ कक्षाओं का संचालन किया गया। हिन्दी प्राज्ञ पाठ्यक्रम के 10 बैचों ने सफलतापूर्वक परीक्षा उत्तीर्ण की। अभी राजभाषा विभाग की ओर से एक नया पाठ्यक्रम' पारंगत प्रारंभ किया गया है। इस पाठ्यक्रम में प्रवेश के लिए हिन्दी का कार्यसाधक ज्ञान जानना आवश्यक है। हिन्दी प्रकोष्ठ द्वारा पारंगत के एक बैच का सफलतापूर्वक संचालन किया जा चुका है। पारंगत का दूसरा बैच चल रहा है।

- प्रत्येक वर्ष हिन्दी प्रकोष्ठ (राजभाषा प्रकोष्ठ), मानूद्वारा वर्ष की चारों तिमाहियों (अप्रैल-जून, जुलाई-सितंबर, अक्टूबर-दिसंबर, जनवरी-मार्च) में राजभाषा कार्यान्वयन समिति की बैठक का आयोजन किया जाता है।
- राजभाषा हिन्दी की प्रगति संबंधी तिमाही प्रगति रिपोर्ट राजभाषा विभाग, गृह मंत्रालय, भारत सरकार को ऑनलाइन भेजी जाती है तथा उसकी प्रति नगर राजभाषा कार्यान्वयन समिति एवं यू.जी.सी. को भी भेजी जाती है।
- हिन्दी प्रकोष्ठ (राजभाषा प्रकोष्ठ) राजभाषा नियम अनुसार रबर की मोहरें नामपट, रजिस्टरों के शीर्षक, वार्षिक प्रतिवेदन, वार्षिक लेखा, धारा 3(3) के दस्तावेजों अर्थात् अधिसूचना, कार्यालय आदेश, जापन इत्यादि को द्विभाषी में जारी किए जाने के लिए संबंधित विभाग/ अनुभाग/ केन्द्र की सहायता करता है।

हिन्दी प्रकोष्ठ (राजभाषा प्रकोष्ठ) द्वारा विश्वविद्यालय में नियमित रूप से हिन्दी दिवस मनाया जाता है। साथ ही हिन्दी सप्ताह/ पखवाडा एवं पुरस्कार वितरण समारोह का आयोजन भी किया जाता है।

आंतरिक लेखा परीक्षा प्रकोष्ठ

डॉ.मो.जमालुद्दीन खान, प्रभारी, आंतरिक लेखा परीक्षा अधिकारी

आंतरिक लेखा परीक्षा प्रकोष्ठ की स्थापना वर्ष 2009 में की गई। यह प्रत्यक्ष रूप में विश्वविद्यालय के कुलपति महोदय के अंतर्गत कार्य करता है। विश्वविद्यालय द्वारा लेखा परीक्षा विभाग के आंतरिक लेखाकार, सेवानिवृत कर्मचारियों को आंतरिक लेखा परीक्षकों के रूप में लिया जाता है। प्रकोष्ठ विश्वविद्यालय के सभी कार्यालयों, अनुभागों, विभागों, कॉलेजों, केन्द्रों और निदेशालयों का लेखा परीक्षा किया जाता है।। सभी निविदा दस्तावेजों एवं करार को आंतरिक लेखा परीक्षा कार्यालय के द्वारा भली प्रकार से जांच लिया जाता है।

योजना एवं विकास अनुभाग

डॉ.अबरार अहमद, सहायक कुलसचिव

योजना एवं विकास अनुभाग को विश्वविद्यालय के सुनियोजित विकास के लिए अन्य वित्त पोषण अभिकरणों और यूजीसी/एमएचआरडी के अंतर्गत विकास अनुदान की मंजूरी के प्रस्तावों को देखने हेतु मानू में 16.02.2016 में स्थापित किया गया।

योजना एवं विकास अनुभाग की गतिविधियों की देखरेख श्री अबरार अहमद, सहायक कुलसचिव द्वारा की जाती है।

इस अनुभाग को विषयों, जैसे यूजीसी / एमएचआरडी पत्रव्यवहार, योजना के अंतर्गत सामान्य विकास सहायता, विकास योजना तैयार करने, शिक्षण और गैर-शिक्षण पदों की मंजूरी के लिए प्रस्ताव आदि ,नए संस्थानों की स्थापना, संसदीय जवाब, आगंतुक की बैठक और सम्मेलन, एटीआर, संस्थागत परियोजनाओं, यूजीसी योजनाओं को देखने का कार्य सौंपा गया है। यू.जी.सी. के केन्द्रीय विश्वविद्यालय पोर्टल पर आंकड़ों का अपलोड और समय समय पर सक्षम प्राधिकारी द्वारा दिए गए अन्य कार्यों को करना होता है।

शिक्षा मंत्रालय (एमओई) / यूजीसी पोर्टल: सूचना का ऑनलाइन प्रस्तुतीकरण

शिक्षा मंत्रालय (एमओई), सरकार भारत और विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली ने ऑनलाइन के माध्यम से जानकारी प्राप्त करने के लिए निम्नलिखित पोर्टल विकसित किए हैं।

उच्च शिक्षा सर्वेक्षण (अखिल भारतीय उच्च शिक्षा सर्वेक्षण(एआईएसएचई) पर अखिल भारतीय सर्वेक्षण

यूजीसी का विश्वविद्यालय गतिविधि निगरानी पोर्टल

यूजीसी का केन्द्रीय विश्वविद्यालय पोर्टल

मानू ने वर्ष 2019-2020 के लिए अखिल भारतीय उच्च शिक्षा सर्वेक्षण पोर्टल पर डेटा अपलोड किया है।

क्र.सं.	आईएसएचई कोड	विश्वविद्यालय / संघटक कॉलेज	राज्य / संघ राज्य क्षेत्र
1.	यू-0023	मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू विश्वविद्यालय	तेलंगाना
2.	सी-30808	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, भोपाल	मध्य प्रदेश
3.	सी -30810	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, श्रीनगर	जम्मू और कश्मीर
4.	सी -30811	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, दरभंगा	बिहार
5.	सी -50954	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, संभल	उत्तर प्रदेश

6.	सी -50955	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, औरंगाबाद	महाराष्ट्र
7.	सी -50956	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, आसनसोल	पश्चिम बंगाल
8.	सी -55179	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, नूह	हरियाणा
9.	सी -55180	कॉलेज ऑफ टीचर एजुकेशन, बीदर	कर्नाटक
10.	सी -46610	मानू पॉलीटेक्निक, हैदराबाद	तेलंगाना
11.	सी -46611	मानू पॉलीटेक्निक, बैंगलोर	कर्नाटक
12.	सी -46612	मानू पॉलीटेक्निक, दरभंगा	बिहार
13.	सी -60904	मानू पॉलीटेक्निक, कटक	ओडिशा
14.	सी -60905	मानू पॉलीटेक्निक, कडपा	आंध्र प्रदेश
15.	सी -30809	मानू लखनऊ परिसर	उत्तर प्रदेश
16.	सी -55181	मानू आर्ट्स एंड साइंस कॉलेज फॉर वूमेन, श्रीनगर	जम्मू और कश्मीर

शिक्षा के मंत्रालय ने पूर्ण स्वच्छता और स्वच्छता को बढ़ावा देने के लिए उच्च शैक्षणिक संस्थानों के बीच स्वस्थ प्रतिस्पर्धा की भावना पैदा करने के लिए, भारत सरकार ने निम्नलिखित मानकों पर उच्च शैक्षणिक संस्थानों को स्वच्छता रैंकिंग देने का निर्णय लिया है: कैपस के भीतर स्वच्छता (90% वेटेज); स्वच्छता की गतिविधियाँ परिसर के बाहर (10% वेटेज) से शुरू हुई। संस्थागत स्वच्छता रैंकिंग -2019 के लिए अखिल भारतीय सर्वेक्षण पर उच्च शिक्षा के लिए विश्वविद्यालय के अनलाइन निर्धारित प्रारूप के अनुसार जानकारी विश्वविद्यालय द्वारा 31.07.2019 को पोर्टल wwwaishe.gov.in पर अपलोड की गई थी।

यूजीसी और एमओई के निर्देशानुसार विश्वविद्यालय द्वारा वर्ष 2019-2020 के दौरान किए गए निम्नलिखित कार्यक्रम / गतिविधियाँ और वही यूजीसी-विश्वविद्यालय गतिविधि निगरानी पोर्टल पर अपलोड किया गया।

क्र.सं.	अपलोड की तिथि	विश्वविद्यालय द्वारा संचालित गतिविधियों का विवरण
1.	21.06.2019	विश्वविद्यालय द्वारा 21 जून 2019 को अंतर्राष्ट्रीय योगा दिवस समारोह का आयोजन
2.	27.8.2019	1.8.2019 से 8.8.2019 तक विश्वविद्यालय द्वारा आयोजित दीक्षारंभ-छात्र प्रेरणा कार्यक्रम
3.	29.8.2019	फिट इंडिया मूवमेंट कार्यक्रम 29.8.2019 को आयोजित
4.	16.09.2019	विश्वविद्यालयों, कॉलेजों और संस्थानों में संकाय की भर्ती की जानकारी अपलोड की गई
5.	01.11.2019	31.10.2019 को राष्ट्रीय एकता दिवस (राष्ट्रीय एकता दिवस) का पालन
6.	05.12.2019	26.11.2019 को संविधान दिवस की 70 वीं वर्षगांठ का उत्सव
7.	19.12.2019	अपलोड की गई संकाय सूचना के लिए समेकित नया प्रारूप
8.	23.12.2019	सुगम्य भारत अभियान (सुगम्य भारत अभियान)

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ने केंद्रीय विश्वविद्यालयों के केंद्रित नियोजन, वित्त पोषण और समन्वित विकास के लिए एक एकीकृत पोर्टल (www.ugc.ac.in/cup) अर्थात् केंद्रीय विश्वविद्यालय पोर्टल भी विकसित किया है।

पोर्टल का उद्देश्य सूचना के वास्तविक समय पर साझा करने को सुविधाजनक बनाना है, जिसका उद्देश्य अंततः सीयूएस, यूजीसी और एमएचआरडी के बीच पेपरलेस लेनदेन की ओर बढ़ना है। विश्वविद्यालय द्वारा इस पोर्टल पर अनलाइन के माध्यम से सूचना नियमित रूप से अपलोड / अपडेट की जाती है।

श्री अबरार अहमद, सहायक कुलसचिव, इन पोर्टलों पर जानकारी प्रदान करने के लिए विश्वविद्यालय से नोडल अधिकारी हैं।

कुलानुशासक कार्यालय

प्रोफेसर अबुल कलाम, कुलानुशासक

डॉ मोहम्मद यूसुफ खान, संयुक्त कुलानुशासक

कुलानुशासक का पद मानू अधिनियम के अनुसार बनाया गया था। कुलानुशासक कार्यालय का मुख्य उद्देश्य विश्वविद्यालय कैम्पस में विशेष रूप से छात्रों के मध्य कानून और व्यवस्था बनाए रखना है। कुलानुशासक कार्यालय छात्रों के बीच अनुशासन से संबंधित मामलों की देखरेख करता है।

कुलानुशासक कार्यालय दो पद्धतियों पर कार्य करता है: 1) छात्रों के परामर्श (काउंसिलिंग), और 2) छात्रों की समस्याओं का समाधान। जिन समस्याओं को संबोधित किया गया है उनमें से अधिकांश छात्रावास, भोजनालय, स्वास्थ्य, छात्रवृत्ति, उर्दू

अकादमी छात्रवृत्ति चेक, स्थानीय लोगों / दुकानदारों के साथ टकराव और स्थानीय पुलिस आदि के प्रति असंतोष से संबंधित रहती है।

गतिविधियाँ एवं पहल

कुलानुशासक कार्यालय ने ट्रैफिक पुलिस के अधिकारियों द्वारा ट्रैफिक सुरक्षा उपायों के प्रदर्शन जैसी कई पहल कीं।

कैंपस के साथ-साथ कैंपस के बाहर भी छात्रों को अच्छे आचरण और अनुशासित होने के लिए प्रेरित करना।

प्रॉक्टोरियल टीम आजाद दिवस, जश्न-ए-बहार, रंग तरंग, छात्र संघ चुनाव, मानू छात्र संघ के अभिषेक समारोह आदि जैसे विश्वविद्यालय के कार्यक्रमों के सुचारू संचालन की देखरेख करती है।

प्रॉक्टोरियल टीम समय-समय पर छात्रों को नैतिक, भावनात्मक और आर्थिक रूप से जब भी आवश्यकता होती है, सहायता करती है।

एंटी रैगिंग टीम नियमित अंतराल में छात्रों के करियर पर समग्र दोषपूर्ण प्रभावों के बारे में छात्रों को परामर्श देती रहती है। इस अभ्यास का परिणाम उल्लेखनीय रहा है और शायद ही कोई घटना सामने आई है।

प्रॉक्टोरियल टीम ने छात्रों के लिए कुलानुशासक कार्यालय को स्नेहशील और कल्याणकारी कार्यालय बनाया गया है। जब कभी वे कुलानुशासक कार्यालय जाते हैं, तो उनका स्वागत अच्छे, मुस्कुराते हुए और मानवीय दृष्टिकोण के साथ किया जाता है।

प्रॉक्टोरियल टीम कैंपस में शांतिपूर्ण और सामंजस्यपूर्ण वातावरण बनाए रखने में महत्वपूर्ण भूमिका निभा रही है।

जनसंपर्क अधिकारी

श्री. आबिद अब्दुल वासे

मानू की स्थापना के साथ ही, जनसंपर्क कार्यालय भी अस्तित्व में आया। यह 1998 में विश्वविद्यालय की स्थापना के बाद से काम कर रहे पहले कार्यालयों में से एक है। गत वर्षों की तरह, जनसंपर्क कार्यालय पूरे देश में विश्वविद्यालय के शैक्षणिक और विकासात्मक कार्यक्रमों का प्रचार करना जारी रखे हुए है। विश्वविद्यालय और इसकी गतिविधियों से लोगों को अवगत कराने के लिए जनसंपर्क कार्यालय प्रचार के लिए इलेक्ट्रॉनिक, प्रिंट और सामाजिक माध्यमों सोशल मीडिया आदि के माध्यम से व्यवस्था कर रहा है। जनसंपर्क कार्यालय द्वारा जारी किए गए प्रेस नोट न केवल राष्ट्रीय अंग्रेजी दैनिक समाचार पत्रों और प्रमुख स्वदेशी पत्रों में, बल्कि प्रसिद्ध राष्ट्रीय और अंतर्राष्ट्रीय समाचार एंजेसियों द्वारा भी प्रकाशित किए गए हैं। प्रमुख समाचार वेबसाइटें मानू के समाचार और तस्वीरें भी प्रकाशित करती हैं।

मानू, जनसंपर्क कार्यालय, विश्वविद्यालय के सभी कार्यक्रमों को प्रचारित करता है और नियत घटनाओं का प्रबंधन करता है। यह विश्वविद्यालय के किसी भी विभाग, निदेशालय, केंद्र या अनुभाग द्वारा आयोजित संगोष्ठियों, सम्मेलनों, कार्यशालाओं और कार्यों के संबंध में प्रेस विज्ञप्ति जारी करता है।

मानू, जनसंपर्क कार्यालय, विश्वविद्यालय के अधिकारिक फ़ेसबुक, डिव्टर और इंस्टाग्राम अकाउंट जैसे सोशल नेटवर्क पर विश्वविद्यालय के कार्यों का भी प्रचार करता है।

क्रय एवं भंडार अनुभाग

सफ़ीना मङ्की, सहायक कुलसचिव

विश्वविद्यालय जीएफआर के अनुसार क्रय के लिए केंद्रीकृत क्रय प्रणाली का अनुपालन कर रहा है। सक्षम प्राधिकारी से उचित अनुमोदन के प्राप्त करने के उपरांत विभागों, संकायों, अनुभागों आदि से आवश्यक वस्तुओं के लिए मांग पत्र प्राप्त किए जाते हैं, तो उन्हें संसाधित किया जाता है। सामान्य वित्तीय नियमों का पालन करते हुए सभी क्रय प्राधिकरण द्वारा अनुमोदित और मानदंडों के अनुसार किए जाते हैं।

आरक्षण प्रकोष्ठ (एस.सी / एस.टी/ ओ.बी.सी. /ईडब्ल्यूएस/ पीडब्ल्यूडी)

भारत सरकार ने अनुसूचित जाति (एससी), अनुसूचित जनजाति (एसटी), ओबीसी /ईडब्ल्यूएस/ पीडब्ल्यूडी)

को शिक्षा तक अभिगम प्रदान करने के लिए विशेष नीतियां और योजनाएं शुरू की हैं। समय-समय पर भारत सरकार के निर्देशानुसार, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ने विश्वविद्यालय के एससी / एसटी / ओबीसी / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी कर्मचारियों और छात्रों को सुविधा प्रदान करने के लिए विश्वविद्यालय में सेल की स्थापना की गई थी। प्रकोष्ठ की गतिविधियों को श्री अबरार अहमद, सहायक रजिस्ट्रार और नोडल अधिकारी द्वारा देखा जाता है। "एससी / एसटी / ओबीसी / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी सेल" के उद्देश्य इस प्रकार हैं:

विश्वविद्यालय में एससी / एसटी / ओबीसी / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी के लिए आरक्षण नीति के कार्यान्वयन की देखभाल करने के लिए।

उपरोक्त उद्देश्य के लिए भारत सरकार द्वारा निर्धारित उद्देश्यों और लक्ष्यों को प्राप्त करने के लिए इस तरह के उपाय करना। भारत सरकार की नीति और कार्यक्रमों के प्रभावी कार्यान्वयन को सुनिश्चित करने के लिए विश्वविद्यालय में लगातार आरक्षण नीतियों का कार्यान्वयन, निगरानी और मूल्यांकन करना।

विश्वविद्यालय सरकार के अनुसार आरक्षण नीति अपनाता है। भारत के मानदंड यानि अनुसूचित जातियों के लिए 15%, अनुसूचित जनजातियों के लिए 7.5%, अन्य पिछड़े वर्गों के लिए 27%, आर्थिक रूप से कमज़ोर वर्गों के लिए 10% और विकलांग व्यक्तियों के लिए 4%

प्रकोष्ठ विश्वविद्यालय में अनुसूचित जाति / अनुसूचित जनजाति / अन्य पिछड़ा वर्ग / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी समुदायों से संबंधित शिक्षण और गैर-शिक्षण कर्मचारियों और छात्रों की कुल संख्या की जानकारी प्राप्त करता है।

एकत्रित आंकड़ों का विवरण समय-समय पर एमएचआरडी / यूजीसी / अन्य सरकारी संगठन को भेज दिया जाता है। विश्वविद्यालय एससी / एसटी / ओबीसी / पीडब्ल्यूडी से संबंधित समस्याओं को हल करने के लिए स्थिति की समीक्षा करता है। आरक्षण नीति के कार्यान्वयन से संबंधित कार्य एससी / एसटी / ओबीसी / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी सेल की निगरानी में हो रहा है। अभी तक जाति आधारित भेदभाव के कोई मामले नहीं मिले हैं।

विश्वविद्यालय में अनुसूचित जाति / अनुसूचित जनजाति / अन्य पिछड़ा वर्ग / ईडब्ल्यूएस / पीडब्ल्यूडी से संबंधित विभिन्न गतिविधियों को निम्नलिखित अधिकारियों द्वारा देखा जाता है।

20. आंतरिक गुणवत्ता आश्वासन प्रकोष्ठ(आईक्यूएसी), मानू

आंतरिक गुणवत्ता आश्वासन प्रकोष्ठ (आईक्यूएसी), मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी ने राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद् (नैक) के सभी मुख्य मूल्यों को समाविष्ट कर राष्ट्रीय विकास से अंवेषण (क्रेस्ट) की उत्कृष्टता में योगदान देता है, और उन्हें एक शानदार तरीके से महसूस करने का प्रयास करता है।

आईक्यूएसी, मानू शिक्षण और ज्ञानार्जन की गुणवत्ता को बढ़ाने और बनाए रखने, अनुसंधान को बढ़ावा देने, परामर्श को आकर्षित करने, और राष्ट्र में जागरूक उर्दू समाज के निर्माण में योगदान प्रदान करता है।

जैसा कि मानू में उर्दू के माध्यम से उच्च शिक्षा को बढ़ावा देने, और शिक्षा में लिंग समानता के माध्यम से महिला सशक्तीकरण सुनिश्चित करने का विशेषाधिकार प्राप्त है, तो आईक्यूएसी का मिशन इस अधिकार का उपयोग करना है, और इस संबंध में सभी नैक सिफारिशों के कार्यान्वयन की देखरेख करना है।

आईक्यूएसी, मानू के पास नैक विश्वविद्यालय नियमावलीके रूप में एक नीति है जैसा कि किसी अन्य उच्च शिक्षा संस्थान के पास होती है, लेकिन नीति कार्यान्वयन की इसी रणनीति स्वाभाविक रूप से उच्च शिक्षा के अन्य संस्थानों से भिन्न है क्योंकि मानू का ज्ञान प्रदान करने का माध्यम उर्दू है।

इसलिए, आईक्यूएसी, मानू का पहला कार्य यह है कि नैक की गुणवत्ता संकेतक फ्रेमवर्क (क्यूआईएफ) में उल्लेखित अपेक्षाओं का मिलान कैसे किया जाए और मानू की शैक्षिक उपलब्धियों और जो उर्दू के माध्यम से उच्च शिक्षा कार्यसिद्धी के साथ प्रदान करता है।

मानू के कुलपति ने आईक्यूएसी को सशक्त बनाया, ताकि यह शिक्षाविदों और प्रशासन में गुणवत्ता सुनिश्चित कर सकें। विश्वविद्यालय के अंदर आईक्यूएसी को एक स्वतंत्र संस्थान बनाकर किया गया था। आईक्यूएसी को शिक्षण, ज्ञानार्जन और अनुसंधान के संदर्भ में उनके योगदान की गुणवत्ता की स्थिति की शिक्षाविदों को सूचित करने के लिए बाध्य किया जाता है, और प्रशासन को इसकी पारदर्शिता और शासन में दक्षता के स्तर की स्थिति के बारे में सूचित करता है।

आंतरिक गुणवत्ता आश्वासन सेल (आईक्यूएसी) को सुदृढ़ करने और विश्वविद्यालय में गुणवत्ता प्राप्त करने की रणनीतियों के कार्यान्वयन के लिए निगरानी तंत्र की शुरुआत करने के लिए, समन्वयक को आईक्यूएसी के द्वारा मानू के सभी अध्ययनों, निदेशालयों, केंद्रों, शिक्षक शिक्षा के कॉलेजों, ऑफ-कैम्पस, प्रशासनिक, शैक्षणिक और विकास खंड के लिए नियुक्त किया जाता है।

नैक मैनुअल में उल्लेखित कार्यों के अलावा, मानू ने आईक्यूएसी, मानू के माध्यम से सभी गुणवत्ता से संबंधित मुद्दों को संबोधित करने के लिए एक तंत्र विकसित किया है। आईक्यूएसी, मानू के कुछ असाइनमेंट आईक्यूएसी के आईक्यूएसीआर की तैयारी के अलावा, विश्वविद्यालय की वार्षिक रिपोर्ट की तैयारी, एमएचआरडी तथा यूजीसी, मानू के बीच त्रिपक्षीय समझौता ज्ञापन के कार्यान्वयन पर नज़र रखते हुए, सभी अंतर्राष्ट्रीय / राष्ट्रीय / राज्य की सहकारिता की जाँच, सभी कार्यक्रमों में यूजीसी सीबीसीएस योजना के कार्यान्वयन के मुद्दों पर गौर करते हुए, कैरियर एडवांसमेंट योजना के लिए सभी आवेदन प्रपत्रों का पुनरीक्षण और अनुसंधान से संबंधित मुद्दों की जाँच, पर्यवेक्षण के विस्तार इत्यादि।

21. संपूर्ण वर्ष : एक दृष्टि

घटनाओं की सूची

1.	10 अप्रैल 2019	मानू के कुलपति डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ और प्रो. अली अब्बासी, वाइस-चांसलर और डॉ. हमीद ज़ज़ेरी, एमआईयू के रजिस्ट्रार की मौजूदगी में अल-मुस्तफा इंटरनेशनल यूनिवर्सिटी (एमआईयू) ईरान के साथ समझौता ज्ञापन, डॉ. एम. ए. सिकंदर, कुलसचिव, मानू और एमआईयू के मुख्य प्रतिनिधि डॉ. मोहम्मद रज़ा सालेह द्वारा सराहा गया।
2.	16-4-2019	परीक्षा शाखा और आईक्यूएसी, मानू द्वारा "परीक्षा सुधार" पर एक कार्यशाला आयोजित की गई थी।
3.	24-25 अप्रैल 2019	"इस्लामिक स्टडीज़: कॉन्सेप्ट, प्रेजेंट सिनारियो एंड फ्यूचर" विषय पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया।
4.	31 मई 2019	एनएसएस सेल द्वारा "नो टोबैको डे" मनाया गया।
5.	20 जून 2019	पुलिस आयुक्त, साइबरावाद, श्री वी. सी. सज्जनर, आईपीएस ने वृक्षारोपण अभियान का उद्घाटन किया।
6.	21 जून 2019	एनएसएस सेल द्वारा अंतर्राष्ट्रीय योग दिवस का आयोजन किया गया।
7.	12 जुलाई 2019	डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ ने अनुवाद और प्रकाशन निदेशालय (डीटीपी) की पुस्तकों की विक्री काउंटर का उद्घाटन किया।
8.	17 जुलाई 2019	"राष्ट्रीय शिक्षा नीति" (एनईपी), 2019 के मसौदे पर गोलमेज चर्चा हुई।
9.	1 से 8 अगस्त 2019	स्टूडेंट्स इंडक्शन प्रोग्राम (एसआईपी) आयोजित किया गया।
10.	15 अगस्त 2019	स्वतंत्रता दिवस मनाया गया।
11.	16 अगस्त 2019	मिज़र्फ़ फरहतुल्ला मानू में परीक्षा नियंत्रक के रूप में जुड़े।
12.	19 to 31 अगस्त 2019	इंटरनेशनल समर स्कूल का संचालन फारसी विभाग, मानू द्वारा गोटिंगेन विश्वविद्यालय, जर्मनी के सहयोग से किया गया।
13.	26 अगस्त 2019	मानू में एनसीसी यूनिट का उद्घाटन किया गया।
14.	5 सितंबर 2019	शिक्षक दिवस पर डॉ. फुरकान क़मर, प्रोफेसर, प्रबंधन अध्ययन केंद्र, जामिया मिलिया इस्लामिया, नई दिल्ली द्वारा "प्रौद्योगिकी, शिक्षक और उच्च शिक्षा के परिवर्तन" पर व्याख्यान दिया गया।
15.	13 सितंबर 2019	इस्लामिक रिपब्लिक ऑफ ईरान के डिप्टी मिनिस्टर ऑफ कल्चर एंड इस्लामिक गाइडेंस मिस्टर मसूद अहमदवंद ने मानू का दौरा किया, और मानू की सेंट्रल लाइब्रेरी में ईरानी कॉर्नर का प्रस्ताव रखा।
16.	19 सितंबर 2019	मानू छात्र संघ चुनाव हुआ।
17.	19 सितंबर 2019	मानू को भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण संस्थान (जीएसआईटीआई), बंडलागुडा, हैदराबाद में आयोजित नगर राजभाषा कार्यान्वयन समिति (केन्द्र सरकार -1) की 7वीं बैठक में संघ की राजभाषा नीति के कार्यान्वयन के सर्वोत्तम निष्पादन के उपलक्ष्य में तृतीय पुरस्कार प्रदान किया गया।
18.	1 से 15 सितंबर 2019	एनएसएस प्रकोष्ठ द्वारा स्वच्छ पखवाड़ा।
19.	30 व 31 अक्टूबर 2019	आइडीया (IDEA) कम्युनिकेशन और मजलिस फ़खरे बहरैन के सहयोग से मानू ने "पंडित हरि चंद अख्तर, इन द मिरर ऑफ उर्दू पोएट्री एंड जर्नलिज़म" पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन किया।
20.	31 अक्टूबर 2019	श्री आरिफ़ मोहम्मद खान, राज्यपाल केरल, ने मानू "मार्चिंग अहेड" शीर्षक से द्विभाषी रिपोर्ट जारी किया।
21.	4 से 11 नवंबर 2019	आज़ाद दिवस समारोह, सीयूसीएस और जनसंपर्क कार्यालय उद्घाटन समारोह: श्री सैयद अमीनुल हसन जाफ़री, तेलंगाना विधान परिषद के माननीय सदस्य, मुख्य अतिथि और सुश्री सैयदा सलवा फ़ातिमा, पायलट,

		इंडिगो एयरलाइंस गेस्ट ऑफ ऑनरा। रक्तदान, प्रश्रोत्तरी, नाटक, आज़ाद वॉक, आज़ाद मेमोरियल व्याख्यान "सियासत, तालीम और सकाफ़त: मौलाना अबुल कलाम आज़ाद और हिंदुस्तानी क्रौमियत के तामीर" (राजनीति, शिक्षा और संस्कृति - मौलाना अबुल कलाम आज़ाद और भारतीय राष्ट्र का निर्माण) प्रो.रिज़वान कैसर, इतिहास और संस्कृति, जामिया मिल्लिया इस्लामिया द्वारा दिया गया।
22.	15 और 16 नवंबर 2019	यूनिसेफ ने एक प्रशिक्षण कार्यशाला "कन्वेंशन ऑन द राइट ऑफ द चाइल्ड (सीआरसी)" का आयोजन किया
23. 24.	19 नवंबर 2019	एनसीपीयूएल के सहयोग से सीपीडीयूएमटी ने मदरसों के शिक्षकों के लिए 7 दिनों का प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित किया। डॉ.अक्तील अहमद राष्ट्रीय उर्दू भाषा विकास परिषद् (एनसीपीयूएल), नई दिल्ली के निदेशक द्वारा उद्घाटन किया गया।
25.	27 और 28 नवंबर 2019	तीसरा राष्ट्रीय उर्दू सामाजिक विज्ञान कांग्रेस मुख्य अतिथि: प्रो.ओबैदुल्ला फ़हद फ़लाही, प्रमुख, इस्लामिक अध्ययन विभाग, एएमयू अध्यक्षता प्रो. अयूब खान, सम कुलपति, मानू उर्दू तथा कला एवं सामाजिक विज्ञान सकाय में ज्ञान के संवर्धन के लिए आयोजित
26.	3 दिसंबर 2019	विकलांग व्यक्तियों का अंतरराष्ट्रीय दिवस (पीडब्ल्यूडी) मनाया गया। श्रीमती राधिका रस्तोगी, आईएएस, उप महानिदेशक, राष्ट्रीय ग्रामीण विकास संस्थान और पंचायत राज, राजेंद्रनगर, ने "लीरिंग नो वन विहाइंड" पर व्याख्यान दिया।
27.	16 से 20 दिसंबर 2019	20 दिसंबर को आईक्यूएसी मानू के मार्गदर्शन के अंतर्गत पॉलीटेक्निक, हैदराबाद, मौलाना आज़ाद नेशनल उर्दू यूनिवर्सिटी द्वारा आर्टिफिशियल इंटेलिजेन्स पर पांच दिवसीय एआईसीटीई प्रशिक्षण एवं ज्ञानार्जन अकादमी कार्यक्रम(अटल)आयोजित किया गया।
28.	21 दिसंबर 2019	मानू ने नालसर यूनिवर्सिटी ऑफ लॉ के साथ एक समझौता ज्ञापन पर हस्ताक्षर किया।
29.	1 जनवरी 2020	आईएमसी की आधिकारिक वेबसाइट(www.imcmanuu.com)डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ द्वारा शुरू की गई।
30.	9 जनवरी 2020	22वां स्थापना दिवस डॉ. मोहम्मद असलम परवेज़ की अध्यक्षता में प्रख्यात वैज्ञानिक और शांति स्वरूप भट्टनागर अवार्डी, डॉ. शाहिद जमील, सीईओ, वेलकम ट्रस्ट/ डीबीटी इंडिया एलायंस, नई दिल्ली द्वारा स्थापना दिवस व्याख्यान "एक विश्वविद्यालय क्या है?" विषय पर दिया गया।
31.	16 और 17 जनवरी 2020	सीपीडीयूएमटी द्वारा उर्दू माध्यम शिक्षकों के लिए दो-दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी "शिक्षण उर्दू में समकालीन मुद्रे" आयोजित की गई।
32.	24 जनवरी 2020	सीपीडीयूएमटी ने एक कार्यशाला का आयोजन किया "प्रैक्टिकल ऐज़ ए टूल फ़ॉर टीचिंग साइंस"
33.	26. 01.2020	मानू में गणतंत्र दिवस मनाया गया प्रो. अयूब खान, सम कुलपति ने तिरंगा फहराया
34.	27 जनवरी 2020	सीयूसीएस द्वारा आयोजित महफिल-ए-दास्तानगोर्द "दास्तान-ए-इरफान-ए- बुध"। कलाकार पूनम गिरधारी और राजेश कुमार
35.	29 और 30 जनवरी 2020	दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी "इतिहास, विज्ञान, कला, संस्कृति और सभ्यता का विकास काकतीय और असफजाही शासकों की अवधि के दौरान" एनसीपीयूएल के सहयोग से एचकेएस-सीडीएस द्वारा आयोजित।
36.	14 फ़रवरी 2020	संगोष्ठी "भारतीय और ईरान के एतिहासिक परिप्रेक्ष्य में रहस्यवाद का महत्व" आईसीएच के सहयोग से आईएमसी द्वारा आयोजित।
37.	20 और 21 फ़रवरी 2020	सीपीडीयूएमटी द्वारा "उर्दू बोलने वालों को अंग्रेज़ी भाषा और अंग्रेज़ी साहित्य का शिक्षण " पर दो दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन।
38.	23 फ़रवरी 2020	विहार के मुख्यमंत्री श्री नीतीश कुमार ने दरभंगा परिसर में 2 छात्रावास का शिलान्यास किया

39.	24 फरवरी 2020	केंद्रीय मानव संसाधन विकास मंत्री, श्री रमेश पोखरियाल ने प्रतिष्ठित छात्र विश्वकर्मा पुरस्कार 2019 प्रो. अनिल डी. सहमतुद्देश्य, एआईसीटीई की उपस्थिति में, पॉलीटेक्निक, हैदराबाद टीम को प्रदान किया।
40.	24 एवं 25 फरवरी 2020	मानू आज़ाद टेक फेस्ट-2020 के मुख्य अतिथि डॉ. नकुल पराशर, निदेशक, विज्ञान प्रसार, विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी विभाग, नई दिल्ली थे।
41.	25 और 26 फरवरी 2020	उर्दू साइंस कांग्रेस 2020
42.	28 फरवरी 2020	प्रो. जफर अहसन, विजिटिंग प्रोफेसर, गणित और अनुसंधान विभाग, यूएसआईएम, मलेशिया, ने "क्या हम स्टार डस्ट से बने हैं?" पर एक विशेष व्याख्यान दिया।
43.	4 और 5 मार्च 2020	एनसीपीयूएल, नई दिल्ली के सहयोग से फारसी विभाग द्वारा आयोजित अंतर्राष्ट्रीय सम्मेलन "फारसी भाषा, साहित्य, विज्ञान, कला, संस्कृति और सभ्यता के संबंधन में महिलाओं का योगदान"।
44.	4 मार्च 2020	कंप्यूटर विज्ञान और सूचना प्रौद्योगिकी विभाग ने "वॉकाथन" का आयोजन किया, जो एआईसीटीई / एमएचआरडी के अनुसार एक कैंपस वॉक था, "फिट इंडिया आंदोलन" की शुरुआत की। प्रभारी कुलपति प्रोफेसर अश्युब खान ने फिट इंडिया प्रतिज्ञा दिलाई।
45.	5 से 7 मार्च 2020	एच.के. शेरवानी दक्षन अध्ययन केन्द्र तथा फारसी विभाग ने संयुक्त रूप से 37वें अखिल भारतीय फारसी शिक्षक सम्मेलन का आयोजन किया।
46.	5 मार्च 2020	सीपीडीयूएमटी द्वारा आयोजित राष्ट्रीय संगोष्ठी "उर्दू में सामाजिक विज्ञान का शिक्षण" प्रो. अमीरुल्लाह खान ने मुख्य भाषण दिया। प्रभारी कुलपति प्रोफेसर अश्युब खान ने अध्यक्षता की।
47.	7 मार्च 2020	मिलैट फाउंडेशन फॉर इंडस्ट्री रिसर्च एंड डेवलपमेंट (एमएफआईआरडी) के सहयोग से, कंप्यूटर साइंस एंड इंफॉर्मेशन टेक्नोलॉजी डिपार्टमेंट के मानू कोर्डिंग क्लब (एमसीसी) ने अमेजन वेब सर्विसेज के साथ क्लाउड कम्प्यूटिंग पर एक दिवसीय कार्यशाला का आयोजन किया।
48.	12 मार्च 2020	श्री आदित्य एस. के एनिमल एथिक्स के प्रतिनिधि, द्वारा यू.एस.ए. स्थित एक गैर-सरकारी संगठन (एनजीओ) (एसओएस) द्वारा आयोजित "वेलफेयर बायोलॉजी एंड एनिमल एथिक्स" पर 12 मार्च 2020 एक्सटेंशन लेक्चर।
49.	12 मार्च 2020	12 मार्च 2020 भारतीय पैनोरमा फिल्म समारोह का उद्घाटन राष्ट्रीय पुरस्कार विजेता श्री ऐजाज खान द्वारा किया गया। इंस्ट्रक्शनल मीडिया सेंटर्स सिनेमा क्लब सिनेमेटेक और डायरेक्टरेट ऑफ फिल्म फेस्टिवल्स (डीएफएफ), सूचना और व्यापक कास्टिंग मंत्रालय, भारत सरकार ने इस कार्यक्रम का आयोजन किया।
50.	12 मार्च 2020	उर्दू विभाग ने छात्रों का बज़म-ए-अदब (साहित्यिक, शैक्षणिक और सांस्कृतिक निकाय) लॉन्च किया प्रख्यात लेखक, आलोचक, प्रो. बेग एहसास, पूर्व प्रमुख, उर्दू विभाग, हैदराबाद विश्वविद्यालय ने उद्घाटन सत्र को संबोधित किया।
51.	18 मार्च 2020	प्रो. अश्युब खान, प्रभारी कुलपति, ने डीडीई द्वारा आयोजित वृक्षारोपण अभियान का शुभारंभ किया।

۲۰۲۰_۲۰۱۹

سالانہ رپورٹ

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی
Maulana Azad National Urdu University
(A Central University, MoE, Govt. of India) Accredited "A" Grade by NAAC
Gachibowli, Hyderabad-500 032 Ph. 020-23006612-15
www.manuu.edu.in
f manuuhydofficial t officialmanuu y imcmanuu i manuuhyd

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

XXII ویں سالانہ رپورٹ

کمپلینٹ 31 مارچ 2020 تا 2019

وزیر

عزت آب صدر ہند

شری رام ناتھ کووند

چانسلر

شری فیروز بخت احمد

واس چانسلر

ڈاکٹر محمد اسلم پرویز

پروواس چانسلر

پروفیسر ایوب خان

رجسٹرار

ڈاکٹر ایم اے سکندر

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

(پارلیمنٹ کے ایکٹ کے ذریعہ 1998 میں قائم شدہ ایک مرکزی یونیورسٹی)

NAAC کے ذریعہ "A" گریڈ یافتہ

چکی باولی، حیدر آباد - 500 032 - تلنگانہ، ہندوستان

فہرست

6	پیش گفتار از وائس چانسلر
8	یونیورسٹی کی کارکردگی
10	وزیر، اسٹینچ چری آفیسر، ایگزیکیوٹو کنسل، اکاؤنٹ کنسل اور فناں کمیٹی
12	پیش رفت کا احتساب
12	2019 میں طلبہ کا اندرانج
15	نظامت فاصلاتی تعلیم کے پروگراموں میں سال 19-2020 میں اندرانج
16	طالبہ کی تحقیقات
20	طالبہ کی مطبوعات
23	طالبہ کی تعیناتی
30	اساتذہ کی افزودگی اور شرکت
30	اساتذہ کے پروجیکٹس
30	اساتذہ کی مطبوعات: تحقیقی مقالات / مضمایں
38	اساتذہ کی مطبوعات: کتاب / ادارت / ترجمہ / باب
45	اسکول برائے مطالعات
46	شعبہ جات
46	شعبہ عربی
48	صینہ تبتیات
49	صینہ کیمیا
50	شعبہ کمپیوٹر سائنس اینڈ انفارمیشن ٹکنالوجی
53	شعبہ معاشیات
54	شعبہ تعلیم و تربیت
56	شعبہ انگریزی
58	شعبہ ہندی
61	شعبہ تاریخ
62	شعبہ اسلامک اسٹڈیز
63	شعبہ یونیٹ اور کامرس
66	شعبہ تریلیل عامہ و صحافت
66	شعبہ ریاضی
68	شعبہ فارسی
69	صینہ طبیعتیات

70	شعبہ سیاست
73	شعبہ لفظ و نق عالم
74	شعبہ سو شل و رک
76	شعبہ سماجیات
77	شعبہ مطالعات ترجمہ
78	شعبہ اردو
80	شعبہ تعلیم نسوان
82	صینہ حیوانیات
83	مانو آف ٹیچر ایجو کیشن کا لجڑ
83	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن (سی ٹی ای) آنسول (مغربی بنگال)
84	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن، اورنگ آباد (مہاراشترا)
85	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - بھوپال
87	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - ہیدر
88	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - در بھنگ
91	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - نوح
92	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - سمنجھل
93	کالج آف ٹیچر ایجو کیشن - سری نگر
95	مانو آف کیپسز
95	مانو سیبلائز کیپس، لکھنؤ
98	مانو آرٹس اینڈ سائنس کالج برائے خواتین، بدھگام
99	مانو پالی ٹکنکس
99	پالی ٹکنک، بغلور
100	پالی ٹکنک، کٹک
102	پالی ٹکنک، در بھنگ
103	پالی ٹکنک، حیدر آباد
105	پالی ٹکنک، کڑپہ
105	اڈمیریل ٹریننگ انسٹی ٹیوٹ (ITI)
105	مانو آئی ٹی آئی، بغلور
106	مانو آئی ٹی آئی، در بھنگ
106	مانو آئی ٹی آئی، حیدر آباد

108	مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی
108	ماڈل اسکول، درجہ
109	ماڈل اسکول، حیدرآباد
110	ماڈل اسکول، نوج (میوات)
111	تحقیقی و تربیتی کے مراکز
111	البروفی مرکز برائے مطالعات سماجی اخراجیت اور شمولیتی پالیسی (ACSSEIP)
112	مرکز پیشورانہ فروغ برائے اسناد اردو ذریعہ تعلیم (CPDUMT)
114	مرکز برائے مطالعات اردو ثقافت (CUCS)
115	مرکز برائے مطالعات نسوان (CWS)
116	ہارون خان شیر و انی مرکز برائے مطالعات دکن (HKSCDS)
117	یو جی سی - مرکز برائے فروغ انسانی و مسائل (HRDC-UGC)
119	نظامت فاصلاتی تعلیم
119	علاقائی اور ذیلی علاقائی مراکز
124	شعبہ امتحانات
125	اکیڈمک سپورٹ سرویس ڈائریکٹوریٹ اور مراکز
125	سنٹر برائے انفارمیشن ٹکنالوژی (CIT)
125	نظامت داخلہ
126	ڈائرکٹوریٹ آف ٹرانسلیشن اینڈ پبلی کیشنز
128	انٹر کشنل میڈیا سنٹر (آئی ایم ہی)
130	ڈین کے ذفات
130	ڈین، المانی
130	ڈین، انٹرنشنل اسٹوڈیٹس
131	ڈین، اسٹوڈیٹس ویلفیر
131	سنٹرل ریڈریسل میکانزم
131	سنٹرل پبلک انفارمیشن آفیسر
131	داخلی شکایت کمیٹی
131	مرکزی سہولیات
131	سینٹرل لابریری: سید حامد لاہریری
132	ڈائریکٹوریٹ آف فریکل ایجوکیشن
132	گیٹس ہاؤس

133	ہیئتہ سینٹر
133	ہائلس
133	ٹریننگ ایڈپلیسمٹ سیل
133	گورننس (تعلیمی و انتظامی)
133	تعلیمی پکش
134	اسٹیلیشن اور تقریشن - I (ER-I)
134	اسٹیلیشن اور تقریشن - II (ER-II)
134	اسٹیلیشن
135	فیکانس ایڈا کاؤنٹس
135	ہندی سیل
136	انٹر نیشنل آڈٹ سیل
136	پلاننگ ایڈڈی یو پیمنٹ
137	پرائیز آفس
138	دفتر تعلقات عامہ
138	شعبہ خریداری
138	ریزرویشن سیل
139	انٹر کوالیش اشوریم سیل (IQAC)، مانو
140	سالہنا۔ بے یک نظر

پیش گفتار از واکس چانسلر

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کی یہ بائیسیوں سالانہ پورٹ ہے۔ 1998 میں اپنے قیام کے بعد سے یونیورسٹی نے ملک کی اعلیٰ سُنّتِ اسلامی یونیورسٹیوں میں اپنا مقام بنانے کے لیے ایک طویل سفر طے کیا ہے۔ رپورٹ کے اس حصے کے دوران یعنی 2019-2020 میں یونیورسٹی کی تعلیمی کامیابیوں میں اضافہ ہوا ہے۔ یونیورسٹی کا مینڈیٹ جو اردو زبان کا تحفظ اور اس کی ترویج ہے، ترقی کی سمت متعین کی ہے۔ جب مانوں کے تعلیمی ارتقا کی یادداشتہ کرتا ہوں تو میں نے محسوس کیا ہے کہ یونیورسٹی کے ہر واکس چانسلر نے اس کے مینڈیٹ کے مطابق کام کو آگے بڑھایا ہے ہیں۔ یونیورسٹی کی تعلیمی توسعہ اس کے مینڈیٹ سے مماثل ہے۔ ملک کی 13 ریاستوں میں اس کی موجودگی اس بے مثال وابستگی کی گواہی دے رہی ہے کہ اس کے واکس چانسلروں نے اردو کا اعلیٰ تعلیم کے فروع کے لیے بے بہادر خدمات انجام دیں۔

اس کے باوجود بدلتے تعلیمی منظر نامے کے ساتھ اعلیٰ تعلیم کے تقاضے بھی بدل گئے ہیں۔ معیار تحقیق، مشاورت اور یونیورسٹی میں شراکت اور پیش رفت کا اندازہ کرنے کے پیرامیٹر بن گئے ہیں اور مانو، جو صرف اردو کی ترقی اور فروع کے لیے قائم کی گئی ہے، اس طرح کے مطالبات اور توقعات سے مستثنی نہیں رہ سکتی۔ یہ بات مانو نے پوری طرح سے محسوس کر لی ہے اور یہ نہ صرف اپنے مینڈیٹ کی تکمیل کے لیے پر عزم ہے، بلکہ اردو میں معیاری اعلیٰ تعلیم کی فراہمی اور بذریعہ اردو با مقصد تحقیق کے ساتھ اعلیٰ تعلیم کے توقعات کو پورا کرنے کے لیے بھی کوشش ہے۔ مانو کی کوششیں نتیجہ خیز رہی ہیں جو اس رپورٹ سے ظاہر ہوتی ہے۔

مانو کی نظمت فاصلاتی تعلیم ملک کے دور راز علاقوں میں اردو کے ذریعہ اعلیٰ تعلیم تک رسائی، گھر بیویوں اور ملازمت پیشہ مردوخواتین تک اعلیٰ تعلیم کی فراہمی کے ذریعے مینڈیٹ کے فاذ کے لیے بھی پیش پیش رہا ہے۔ مانو کی کوشش رہی ہے کہ رواہی اور فاصلاتی طرز تعلیم کے ذریعے اردو کو بے آسانی ہر ایک کے لیے قابل رسائی پہنچائے اور تعلیم نسوان پر خصوصی تقدیمی جائے۔

مانو کے طلبے نے اگرچہ اردو زبان میں تعلیم حاصل کی لیکن وہ اپنی کامیابیوں کے ذریعہ تو می منظر نامے پر نظر آ رہے ہیں جا ہے وہ اعلیٰ تعلیم ہو یا پیشہ وار نہ تعلیم۔ پولی ٹکنک، حیدر آباد کے طلبے نے ممتاز چھتر اوشکر ما یا پار ڈی 2019 جیتا۔ ٹم نے آں اندھیا کنسل برائے ٹکنیکل ایجوکیشن (۱۴ آئی سی ٹی ای) ہنی وہی کے ذریعہ اہتمام قوی مقابلے میں پہلی پوزیشن حاصل کی۔

مانو اپنے تمام شعبوں میں پیشرفت کر رہا ہے اور ملک میں اعلیٰ تعلیم کے تقابلے کو بڑھانے اور قوم کے تعلیمی معیار کی ترقی میں اپنا کردار ادا کرنے کے لیے اپنے معیارات مرتب کر رہا ہے۔

مانو یو بی سی اور وزارت تعلیم (سابقہ ایم ایچ آرڈی) سے سائنس پروگرام فرہم کرنے والے شعبہ جات کے قیام کے لیے منظوری کا منتظر ہے۔ یونیورسٹی حیوانیات، نباتیات، طبیعت اور کیمسٹری میں ڈگری پروگرام فرہم کر رہی ہے لیکن اس کے لیے شعبہ جات کے قیام کی کوئی منظوری نہیں دی گئی ہے۔ جس میں عہدوں کی منظوری کی ضرورت ہوتی ہے۔ اس رپورٹ کی مدت کے آخری مہینے نے انسانی وجود کی تاریخ میں ایک بے مثال مرحلے کا مشاہدہ کیا ہے اور جو اس کی حرک ہے۔ جس نے انسانی زندگی اور زندگی کے ہر پہلو کی راہ تبدیل کر دی ہے۔ یہ حوالہ کرونا وائرس و بائی مرض کا ہے۔ جس نے ہر شعبہ جات کی طرح تعلیم اور اس کی فراہمی کے نظام کو بھی تبدیل کر دیا ہے۔ ابتدائی اسکول سے ڈاکٹریٹ کی سطح تک کی تعلیم بدل گئی ہے۔ اور سیکھنے کے عمل کو مکمل طور پر آن لائن اور پر چول درس و تدریس سے تبدیل کر دیا گیا ہے۔ شاید ہمارے ملک کے مختلف حصوں میں آن لائن اور پر چول لرنگ کو لانے میں کم از کم پانچ سے دس برس کا عرصہ لگ جاتا ہے لیکن کو ڈی 19 نے اسے تیزی سے آگے بڑھادیا۔ تعلیم کا ہر پہلو خواہ وہ تعلیمی ہو یا انتظامی، اب تقریباً آن لائن ہو گیا ہے۔

مانو نے اس منسٹر کی سنبھیگی کو جلد ہی سنبھلایا اور اس انتہا کو اس بات کی ترغیب دی کہ وہ ٹکنالوژی سے چلنے والی آن لائن تعلیم کو اپنالیں اور نصاب کو مکمل کریں۔ جو انہوں نے بروقت کر دکھایا۔

رپورٹ کے اس حصے کے دوران مانو کا ایک بہتر انتظامی طریقہ تدریس اور غیر تدریسی عملے کے لیے بائیمیٹرک حاضری کا تعارف اور اس پر عمل درآمد ہے۔ لوگوں کی ایک بڑی تعداد نے بائیمیٹرک حاضری میں حصہ لیا۔ بدقتی سے وہی بیماری نے تباہی لادی اور حکومت کے مشوروں اور صحت سے متعلق خفاظتی اقدامات کے سبب اس عمل کو فی الحال بند کر دیا گیا ہے۔

مانو کی ایک اور کامیاب امتحانات کی جانچ کے طریقہ کار میں شفافیت لانا ہے۔ طبا کو جوابی اسکرپٹ دیکھنے اور ان کے علم میں اضافے اور پیش کش کو بہتر بنانے کے لیے ان سے گفتگو کے سبب امتحان اور پر چول کی جانچ کے سلسلے میں مانو میں واقعہ ایک شفاف اور غیر جانبدارانہ ماحول بنا ہے۔ اس انتہا کی خود بخود تعلیمی آڈٹ ہو جاتی ہے۔ ہمارے سیکھنے کے نتائج کا اندازہ لگانا اب بہت آسان ہو گیا ہے۔

مانو نے اپنے تمام تعلیمی اور انتظامی کاموں میں ٹکنالوژی کو داخل کیا ہے۔ داخلے سے لے کر امتحانات تک، تعلیمی انتظامی کے عمل کو انفارمیشن ٹکنالوژی کے

ذریعہ انجام دیا جاتا ہے۔ مانو ایک بہترین مربوط شدہ یونیورسٹی مینجمنٹ سسٹم (IUMS) کی حامل ہے۔ یونیورسٹی کے تمام ضوابط اور پالیسیاں، بھرتی سے لے کر recoupment تک ویب سائٹ پر مناسب مقام پر موجود ہے۔

یہ رپورٹ سابق واکس چانسلر ڈاکٹر محمد اسلم پرویز کے دور کی ہے جنہوں نے چار سال کی مدت مکمل کرنے کے بعد اپنے عہدے سے استعفی دے دیا تھا۔ ان کے بعد پروفیسر ایوب خان اور پھر پروفیسر فاطمہ بیگم نے چارج حاصل کیا۔

مانو منشی آف ایجوکیشن (سابقہ منشی آف ہیمن ریسوس ڈیپمینٹ)، حکومت ہند، یونیورسٹی گرانٹ کمیشن (یوج سی) نیشنل کوسل فارٹیچر ایجوکیشن (این سی ٹی ای)، ڈسٹرکٹ ایجوکیشن پیور (ڈی ای بی)، آل انڈیا کوسل آف ٹکنیکل ایجوکیشن (اے آئی سی ٹی ای) اور نیشنل اسمینٹ اینڈ ایکریڈیٹیشن کوسل (این اے اے سی) کی انتظامی سطح پر ان کی بھرپورہ نمائی اور تعاون کے لیے شکرگزار ہے۔

پروفیسر الیس۔ ایم۔ رحمت اللہ

واکس چانسلر

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

یونیورسٹی کی کارکردگی

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی ایک سٹرول یونیورسٹی ہے جو 1998ء میں پاریمیٹ کے ایک ایکٹ کے ذریعہ قائم کی گئی ہے۔
یونیورسٹی کے مقاصد درج ذیل ہیں:

اردو زبان کی ترویج و ترقی

اردو کے ذریعہ پیشہ وارانہ اور تکمیلی مضمایں میں تعلیم و تربیت فراہم کرنا کیمپس میں تعلیم کی فراہمی کے ساتھ ساتھ فاصلاتی تعلیم کے تحت اردو میڈیم میں اعلیٰ تعلیم حاصل کرنے کے خواہش مند افراد تک رسائی اور خواتین کی تعلیم پر توجہ اس یونیورسٹی کے مقاصد اور یونیورسٹی کے اختیارات اس کے ایک اور استھنیوں میں دیے گئے ہیں۔ جو اس بات کے پابند بناتے ہیں کہ وہ اپنے تمام تعلیمی وسائل اور ذرائع کا استعمال کرتے ہوئے اردو زبان کی ترویج و ترقی اور اس کی حفاظت کرے۔

مانو کا اصل کیمپس ریاست تلنگانہ کے صدر مقام حیدر آباد میں چکی باولی علاقے میں 200 ایکڑ رقبے پر پھیلا ہوا ہے۔ اس کے سلاسل کیمپس لکھنؤ، اتر پردیش اور سری نگر، جموں کشمیر میں موجود ہیں۔ ٹھجرا یونیورسٹی کے آٹھ کالج آسنول، اورنگ آباد، بھوپال، بیدر، دربھنگ، نوون، سنجھل اور سری نگر میں واقع ہیں۔ اسی طرح بیکول، کٹک، دربھنگ، حیدر آباد اور کٹپہ میں پانچ آئی آئی اور اس کے علاوہ تین ماڈل اسکول دربھنگ، حیدر آباد اور نوون میں قائم کیے گئے ہیں۔ مانو اپنے آغاز ہی سے فاصلاتی طرز تعلیم کے تحت اعلیٰ تعلیمی پروگرام فراہم کر رہا ہے۔ اس کا نظام فاصلاتی تعلیم یونیورسٹی ہیڈ کورٹر میں کیمپس حیدر آباد میں واقع ہے۔ نظام کے نو علاقلائی مرکز بیکولو، بھوپال، دربھنگ، دہلی، کوکاتا، ممبئی، پٹنہ، راجپتی اور سری نگر اور پانچ دیلی علاقائی مرکز امر اوتی، حیدر آباد، جموں لکھنؤ اور نوون میں واقع ہے۔

میں کیمپس میں عمارت انتظامی، اسکول آف لینگویج، لسانیات اور امذلوگی، اسکول آف ایجوکیشن ایڈرینسنگ، اسکول آف آرٹس اینڈ سوشن سائنسز، اسکول آف کارٹننگ، اسکول آف ایڈیشنل اسٹریچ، اسکول آف جنلزیم، اسکول آف کیمیکیشن، اسکول آف مکانیکو لوجی (ماقبل اسکول آف سی ایس ایڈیشن)، ڈائرکٹوریٹ آف کارٹننگ، اسکول آف سائنس، اسکول آف جنلزیم ایڈیشن میڈیا سٹریچ، اسکول آف مکانیکو لوجی (ماقبل اسکول آف سی ایس ایڈیشن)، ڈائرکٹوریٹ آف ڈیشن ایجوکیشن، سٹر فارار دلچر اسٹڈیز، پانچ کے شیر و انی سٹر برائے دکن اسٹڈیز، مرکز پیشہ وارانہ تعلیم برائے اردو اساتذہ (سی پی ڈی یو ایم ٹی)، ہیمن ریسورس ڈیولپمنٹ سٹر، انٹر کشن میڈیا سٹر، دو گراؤنڈ ہائل، چار بوانہ ہائل، دو گیٹس ہاؤس، ہیلتھ سٹر، پانچ آئی ڈیوریم کا مپلکس، لا جبری، پولی ٹکنک، آئی آئی آئی، سٹر پارک، ڈین اسٹوڈیز ویلفیر بلڈنگ، پر اکٹر آفس بلڈنگ، بینک اور پوسٹ آفس کی عمارت، رہائشی اشاف کو اڑزار و اس چانسلر، پرو و اس چانسلر، رجسٹر ار، فناں آفیسر کے لیے رہائشی کو اڑزار کی عمارت موجود ہیں۔ یونیورسٹی کے گورنگ بادیز کورٹ، ایز کیوٹیو کو نسل، اکیڈمک کو نسل، اسکول بورڈ، شعبوں کے بورڈ آف اسٹڈیز، فناں کمیٹی اور اس طرح کی دیگر کمیٹیاں اور احکامی ہیں جو یونیورسٹی کی آئین کے تحت مقرر کرده ہیں۔ چانسلر باعتبار عہدہ کورٹ کا جیہر پرکن ہوتا ہے جبکہ واس چانسلر ایک کیوٹیو کو نسل، اکیڈمک کو نسل اور فناں کمیٹی کا انتباہ عہدہ چیزیں میں ہوتا ہے۔

مانو، ایسوی ایشن آف ائٹین یونیورسٹیز، ایسوی ایشن آف کامن ولیتھ یونیورسٹیز، ایشن ایسوی ایشن آف ایمیشن فارڈی اسٹڈی آف پر سینیٹ سوسائٹیز، ائٹیا انٹر نیشنل سٹر ایڈیشن اکیڈمی آف سوشن سائنسز کی ممبر ہے۔ مانو نے اپنے تعلیمی پروگراموں کا آغاز سال 1998ء میں فاصلاتی طرز سے اور 2004ء سے ریکولر کیمپس طرز پر کیا۔ نیشنل اسٹیٹ ایڈیشن ایکری ڈی ٹیشن کو نسل (این اے اے سی) کے ذریعے یونیورسٹی کو دو مرتبہ ”اے“، ”گریڈ دیا گیا۔ پہلی بار 2009ء میں 3.23 اسکور کے ساتھ اردو سری بار 2016ء میں 3.09 اسکور کے ساتھ۔

تعلیمی پروگرامز

2019-20 کے دوران مانو کی جانب سے ریکولر کیمپس طرز تعلیم کے تحت درج ذیل پروگرام اور کورسز آفر کیے گئے۔ بی اے، بی اے آئز، بی کام، بی ایڈ، بی ایس سی، بی ٹیک (کپیوٹر سائنس) بی ووک ان میڈیکل امپنگ ٹکنالوچی (ایم آئی ٹی) اور میڈیکل لیباریٹری ٹکنالوچی (ایم ایل ٹی) عربی، معاشیات، انگریزی، ہندی، تاریخ، اسلامیات، جنلزیم ایڈیشن میڈیا کیمیونی کیشن، فارسی، پلیٹکل سائنس، پلک ایڈنٹریشن، سوشیالوچی، ترجمہ، اردو اور ویکن اسٹڈیز میں ایم اے۔ ایم بی اے، ایم کام، ایم ایڈ، ایم ایس سی (ریاضیات) ماٹر آف سوشن ورک اور ٹیک (کپیوٹر سائنس) عربی، باتیات، کیمسٹری، کامرس، کپیوٹر سائنس، سیاسیات، ایجوکیشن، انگریزی، ہندی، تاریخ، اسلامیات، جنلزیم ایڈیشن میڈیا کیمیونی کیشن، میجنٹ، ریاضی، فارسی، طبعیات، پلیٹکل سائنس، پلک ایڈ نیشن، سوشن ورک، سوشیالوچی، سماجی اخراج اور شمولیت پالیسی، ترجمہ، اردو، ویکن اسٹڈیز اور زوالوچی میں پی ایچ ڈی۔

ایٹیکٹری ایجوکیشن میں ڈپلوما، عربی میں ڈپلوما، پروفیشنل عربی میں ایڈوانس ڈپلوما، عربی میں مہارت کا سرٹیفیکیٹ کورس، فارسی میں ڈپلوما، اسلامیات میں ڈپلوما، ریٹیل میجنٹ میں پی جی ڈپلوما، اردو میں سرٹیفیکیٹ کورس، تحسین غزل میں ڈپلوما، پی جی ڈپلوما ان فنکشنل اردو، برج کورس برائے بی کام۔ بی ایس سی، برج

کوئی براۓ پولی شیکن، ڈپلوما ان سول انجینئرنگ، ڈپلوما ان الکٹرونکس ایڈ کمپونی کیش انجینئرنگ، ڈپلوما ان فارماٹیکن مکنا لو جی، ڈپلوما ان میکنیکل انجینئرنگ، ڈپلوما ان ای ای، ڈپلوما ان آٹوموبائل انجینئرنگ، اور ڈپلوما ان اپیل مکنا لو جی۔ مجموعی طور پر مانو نے ریگولر طرز تعلیم کے تحت 10 یوجی پروگرامز، 21 پی جی پروگرامز، 25 ڈاکٹریٹ پروگرام، دو پی جی ڈپلوما اور 16 ڈپلومہ پروگرام پیش کیے۔ یونیورسٹی کے ڈاکٹریٹ آف ڈسنس ایجوکیشن کے ذریعہ پانچ یوجی پروگرام اور چھ پی جی پروگرام چلاۓ جا رہے ہیں۔

تعلیمی سال 2019-20 میں ریگولر پروگراموں میں 2792 طلبہ نے داخلہ لیا۔ ان میں سے 2092 مرد طلبہ اور 700 طالبات ہیں۔ ان میں سے تقریباً 47 طلبہ جسمانی معدوری کے زمرے میں آتے ہیں۔ اس طرح 74.92 فیصد مرد طلبہ اور 25.07 فیصد خواتین طالب علم ہیں۔ مجموعی طور پر اس رپورٹ کے دوران مانو کے ریگولر پروگراموں میں شامل طلبہ کی تعداد 5148 ہے جن میں سے 3746 مرد طلبہ اور 1402 طالبات ہیں۔ ریگولر پروگراموں میں طالبات کی تعداد تقریباً 27.23 فیصد ہے جبکہ مرد طلبہ کی تعداد تقریباً 72.76 فیصد ہے۔ اس مدت کے دوران ڈاکٹریٹ آف ڈسنس ایجوکیشن میں 24978 طلبہ زیر تعلیم ہیں جن میں 12903 مرد طلبہ اور 12075 طالبات ہیں۔ اس طرح 51.65 فیصد مرد طلبہ اور 48.43 فیصد طالبات اعلیٰ تعلیم حاصل کر رہی ہیں۔

فی الحال مانو میں زیر تعلیم طلبہ کا تعلق ہندوستان کی کم از کم بیس ریاستوں سے ہے۔ اس سے اس کے حقیقی قومی کردار، مقبولیت اور رسائی کا اظہار ہوتا ہے۔ اس رپورٹ کے دوران مانو کے تقریباً 200 طلبہ کو ملک اور بیرون ملک کی مختلف تنظیموں، صنعتوں اور اداروں میں ملازمت حاصل ہوئی ہے۔

تحقیق و اشاعت

رپورٹ کی اس مدت میں مانو کے 60 اسکالرز کو پی ایچ ڈی کی ڈاگری دی گئی ہے اور 23 طلبہ نے پیئر یو یو جارند میں 44 مضامین و مقاہی، کتابوں کے 16 ابواب اور پانچ کتابیں شائع کی ہیں۔ طلبہ نے 175 سے زائد کافرنسوں اور سیناروں میں شرکت کی جن میں سے بعض نے اپنے مقاہی پیش کیے اور بعض نے بطور نمائندہ شرکت کی۔ مانو کے اساتذہ کے پاس اس سال 19 ریسرچ پروجیکٹ، 139 تحقیقی مقاہی، 24 کتابیں اور 36 ابواب ہیں جن میں خودا کتسابی مواد بھی شامل ہے۔ یونیورسٹی کے اساتذہ نے ہندوستان اور بیرون ملک تقریباً 261 کافرنسوں، سیناروں اور رکشاپس میں مقاہی پیش کیے اور ریسورس پر سن کے طور پر حصہ لیا۔ اس کے علاوہ تقریباً 138 اساتذہ نے ریفریش کورس اور اور ٹینیشن پروگراموں، فیکٹی ڈی ڈی پینٹ اور مختلف تربیتی پروگراموں میں شرکت کی۔ مانو کے سو سے زیادہ اساتذہ مختلف قومی اور بین الاقوامی تعلیمی اداروں نے تعلیمی اور سماجی تنظیموں کے مختلف بورڈز، کونسلوں، سینٹ وغیرہ کے ممبر ہیں۔

یادداشت مفاہمت

2019-20 کے دوران مانو نے تاشقند اسٹیٹ انسٹی ٹیوٹ آف اور نیشنل اسٹڈیز، تاشقند، ازبکستان (13 اپریل 2019) کے ساتھ یادداشت مفاہمت پر دستخط کیے۔ اس کے علاوہ یونیورسٹی نے NAVOI اسٹیٹ پیدا گیکل انسٹی ٹیوٹ، ازبکستان، (28 مئی 2019)، سہریا ہمیٹھ کیتر پرائیوریٹ لمیڈ (میکیکور اسپتال) حیدر آباد (29 جون 2019)، ٹوکیو یونیورسٹی آف فارن اسٹڈیز، جاپان (18 دسمبر 2019)، اور غلسار یونیورسٹی آف لا، حیدر آباد (29 دسمبر 2019) کے ساتھ یادداشت مفاہمت پر دستخط کیے۔

تعلیم نسوان

مانو نے خواتین کے لیے مختلف سہولیات اور رعایت فراہم کرتے ہوئے ان کے لیے اعلیٰ تعلیم تک رسائی حاصل کرنے پر توجہ دی ہے۔ خواتین کو کوایفانگ نمبر میں رعایت، عمر کی حد میں چھوٹ، پہلے سمسٹر کے ٹیوشن فیس میں چھوٹ، 33 فیصد ریزرو ٹیشن وغیرہ جیسی سہولیات فراہم کی جاتی ہیں۔ اس رپورٹ کے دوران ریگولر پروگراموں میں شامل 5148 طلبہ میں سے 1402 ایسی طالبات تھیں جن کی تعداد تقریباً 23.27 فیصد ہے۔ تاہم فاصلاتی تعلیم کے تحت زیر تعلیم 24978 طلبہ میں سے 12075 خواتین طالبات ہیں جو کل اندراج کا 40.43 فیصد ہیں۔ یقینی طور پر نظمات فاصلاتی تعلیم، یونیورسٹی کے مقصد کی تکمیل کر رہا ہے جو خواتین کو اعلیٰ تعلیم مہیا کرتا ہے۔

سماجی و ابتدگی اور رسائی

مانو نے اقت بھارت مہم سیل اور نیشنل سروس اسکیم کے تحت سوچھ بھارت جیسی حکومت کی جانب سے منصو رہ معاشرتی رسائی جیسی سرگرمیاں انجام دی ہیں۔ یونیورسٹی کا این ایس ایس سیل یونیورسٹی کیمپس میں اسپتاں کے اشتراک سے خون کے عطیہ کے لیے کمپ کا انعقاد کرتا رہا ہے۔ مختلف غیر سرکاری تنظیموں نیزی بی او کے تعاون سے ڈپارٹمنٹ آف سوشل ورک حیدر آباد میں کچی آبادی کے جھرمٹوں میں سرگرم عمل ہے۔ رپورٹ کے اس حصے میں طلبہ نے بڑھتی ہوئی سرگرمیوں جیسے ورلڈ ایڈزڈے پروگرام، دماغی صحبت کا عالمی دن، سٹیرن ان لائٹ منٹ کمپین، معدور افراد کے لیے کیری اکسپو وغیرہ میں حصہ لیا اور رضا کارانہ خدمات انجام دیں۔ طلبہ نے سوچھتا پکواڑا، فٹ ائٹریا، مومنٹ میں بھی حصہ لیا۔

وزیر، اسٹیج چری آفیسرس، ایگزیکیوٹیو کوئسل، اکاؤنٹ کوئسل اور فناں کمیٹی

وزیر:

عزت آب شری رام ناٹھ کووند

صدر جمہوریہ ہند

ایگزیکیوٹیو کوئسل، اکاؤنٹ کوئسل اور فناں کمیٹی کے اراکین درج ذیل ہیں:

اسٹیج چری آفیسرس:

شری فیروز بخت احمد، چانسلر
ڈاکٹر محمد اسلم پرویز، وائس چانسلر
پروفیسر ایوب خان، پروفو وائس چانسلر
ڈاکٹر ایم اے سکندر، رجسٹرار

ایگزیکیوٹیو کوئسل

پروفیسر ششی کانت شرما، ہماچل پردیش یونیورسٹی	ڈاکٹر محمد اسلم پرویز، وائس چانسلر اینڈ چیئرمین
پروفیسر پخان موبنی، یونیورسٹی آف حیدر آباد	پروفیسر پخان موبنی، یونیورسٹی آف حیدر آباد
پروفیسر محمد نجم الدین فریلیں، ڈین ایس ایل ایم اینڈ آئی، مانو	پروفیسر محمد نجم الدین فریلیں، ڈین ایس ایل ایم اینڈ آئی، مانو
پروفیسر عبدالواحد، ڈین اسکول آفسی ایس ایم اینڈ آئی	پروفیسر عبدالواحد، ڈین اسکول آفسی ایس ایم اینڈ آئی
پروفیسر محمد ظفر الدین، پروفیسر اینڈ ڈاکٹر، یوسی ایس	پروفیسر محمد ظفر الدین، پروفیسر اینڈ ڈاکٹر، یوسی ایس
ڈاکٹر صداقت علی خان، اسوی ایٹ پروفیسر آف انجینئرنگ، ہی ڈی ای، مانو	ڈاکٹر صداقت علی خان، اسوی ایٹ پروفیسر آف انجینئرنگ، ہی ڈی ای، مانو
ڈاکٹر ایم اے سکندر، رجسٹرار، مانو اینڈ ایکس آفیشیو سکریٹری	ڈاکٹر سید محمد کاظمی، اسٹینٹ پروفیسر، شعبہ ترجمہ، مانو

اکاؤنٹ کوئسل

پروفیسر محمد نجم الدین فریلیں، ڈین ایس ایل ایم اینڈ آئی	ڈاکٹر محمد اسلم پرویز، وائس چانسلر اینڈ چیئرمین
پروفیسر ایم رحمت اللہ، ڈین، ایس اے ایس ایس	ڈاکٹر ایوب خان، پی وی آئی
پروفیسر احتشام احمد خان، ڈین، ایس ایم ای	پروفیسر عبدالواحد، ڈین اسکول آفسی ایس ایم اینڈ آئی
پروفیسر ایف حسن، ڈاکٹر انجمن، ڈی ڈی ای، مانو	پروفیسر ایف حسن، ڈاکٹر ایٹ، یوسی ای، مانو
ڈاکٹر سید محمد حسین، ڈین، ایس ایم ای	پروفیسر نوشاد حسین، ڈین، ایس ای
پروفیسر ابوالکلام، ڈاکٹر، ڈی ڈی ای، مانو	پروفیسر سید محمد فاطمہ، ڈین، ایس ایم اینڈ ایم
پروفیسر فاطمہ نیگم، ڈیارٹمنٹ آف انجینئرنگ	پروفیسر محمد ظفر الدین، ڈاکٹر، یوسی ایس
پروفیسر ثارا حمد آئی مل، ڈیارٹمنٹ آف انجینئرنگ	پروفیسر صدیقی محمد محمود، ڈیارٹمنٹ آف انجینئرنگ اینڈ ٹریننگ
پروفیسر سید محمد حسین الدین قادری، صدر، شعبہ فارسی	پروفیسر عزیز بانو، شعبہ فارسی
پروفیسر سید علیم اشرف، صدر، شعبہ تعلیم نوساں	پروفیسر شاہدہ، صدر، شعبہ تعلیم نوساں
پروفیسر محمد خالد بشرااظفہ، صدر، شعبہ ترجمہ	ڈاکٹر کرن سنگھ اوتوال، صدر، شعبہ ہندی
ڈاکٹر پر دیپ کمار، صدر، ڈیارٹمنٹ آف افسی ایس اینڈ آئی	پروفیسر شاہنون خیز، صدر، شعبہ فارسی
ڈاکٹر کنیز زہرہ، صدر، شعبہ نظم و نقش عامہ	پروفیسر افروز عالم، صدر، شعبہ سیاست

پروفیسر پی اچ محمد، صدر، شعبہ سماجیات	ڈاکٹر دانش معین، صدر، شعبہ تاریخ
پروفیسر محمد شاہد رضا، صدر، شعبہ سوشن ورک	پروفیسر محمد فتحیم اختر، صدر، شعبہ اسلامک اسٹڈیز
پروفیسر بدی الدین احمد، پروفیسر، میجنٹ	پروفیسر محمد عبدالعزیزم، پروفیسر، میجنٹ
پروفیسر قاضی ضیاء اللہ، آرڈی، آرسی، بگورو	پروفیسر گلفشاں حبیب، پروفیسر، ڈی ڈی ای
پروفیسر آدم پال پٹیٹی، پرنسپل، ہی ٹی ای، نوح	پروفیسر سلمی احمد فاروقی، پروفیسر، ایچ کے ایس سنٹر فارڈ کن اسٹڈیز
پروفیسر شفقتہ شاہین، پروفیسر، انگلش	پروفیسر فریدہ صدقی، شعبہ معاشریات
پروفیسر نکبت جہاں، پروفیسر، ریاضی	پروفیسر سید خجم الحسن، پروفیسر، ریاضی
پروفیسر محمد مشاہد، پرنسپل، ہی ٹی ای، بھوپال	پروفیسر محمد فیض احمد، پرنسپل ہی ٹی ای، در بھنگا
پروفیسر محمد فاروق، شعبہ اردو	پروفیسر محمد فریاد، ڈیارٹمنٹ آف ایم سی ایڈیشن
پروفیسر عبدالرحیم، پرنسپل، ہی ٹی ای، اورنگ آباد	پروفیسر محمد شاہد، ڈیارٹمنٹ آف سوشن ورک
ڈاکٹر شفاعت احمد، اسٹڈنٹ پروفیسر، ہی ٹی ای، در بھنگا	پروفیسر ایم ونجا، پروفیسر، ایم جوکیشن اینڈ ٹریننگ
ڈاکٹر اختر پروین، لائبریری恩	ڈاکٹر صداقت علی خان، اسوی ایٹ پروفیسر، ہی ٹی ای، بیدار
پروفیسر درویش گوپال، ڈاکٹر، اسکول آف سوشن سائنس، اگنو	ڈاکٹر عمر فاروق اعظم، اے آرڈی، ایس آرسی، حیدر آباد
پروفیسر انیس بشیر خان، انوار منفل سائنس، پائلٹ پچیری یونیورسٹی	پروفیسر الاطاف حسین، وی سی، مہاتما گاندھی یونیورسٹی، تلنگانہ
پروفیسر وی وینکلا رامنا، میجنٹ، یونیورسٹی آف حیدر آباد	پروفیسر عبدالرشید، پروفیسر آف اردو، جے ایم آئی، نئی دہلی
ڈاکٹر ایم اے سکندر، رجسٹر اور ایکس آفیشیو سکریٹری	پروفیسر وی سدھا کر، پروفیسر آف ایم جوکیشن، ایم گلو

فانس کمپنی

محترمہ درشا ایم ڈبرال، جوائزٹ سکریٹری، یارٹ فناٹیل ایڈواائز ریم ایچ آرڈی	ڈاکٹر محمد اسلم پرویز، والس چانسلر اینڈ چیئرمین
ڈاکٹر جتیدر کمارت پاٹھی، جوائزٹ سکریٹری (سی یو)، یوجی سی	شری گیر لیٹ سی ہوس، جوائزٹ سکریٹری (سی یو)، ایم ایچ آرڈی
ڈاکٹر آرتی بھوک، سابق فناں آفیسر، مولانا ابوالکلام آزاد یونیورسٹی آف تکنالوژی، مغربی بنگال	جناب محمد نقی، سابق، نرساز، ڈاکٹر حسین دہلی کالج
ڈاکٹر ایم اے سکندر رجسٹر ار اینڈ اپیشیل انوئٹی	پروفیسر فاطمہ بیگم، پروفیسر ایم جوکیشن اینڈ ٹریننگ، مانو
	مسٹر ایم جی گنا شکھر ان، فناں آفیسر، مانو، اینڈ ایکس آفیشیو سکریٹری

پیش رفت کا احتساب

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی تعلیم کی فراہمی کے موثر طریقہ کار، موثر رہنمائی اور ذہانت وسائل سے بھر پور فیکٹری کی حامل یونیورسٹی ہے جو منظم تحقیق کی گلarnی کرتے ہیں۔ ان خصوصیات کی وجہ سے ملک بھر کے طلبہ مانو کا حصہ بننے کے خواہ شمندر ہتے ہیں۔ ذیل میں دی گئی تفصیلات میں ریگولر پروگراموں طلبہ کے اندر ارج، فاصلاتی تعلیم کے پروگراموں میں طلبہ کا داخلہ، پی ایچ ڈی اور ایم فل پروگراموں کے لیے مکمل کردہ تحقیق، طلبہ کی اشاعت اور طلبہ کی تقریبیں کا ایک اجمالی خاکہ پیش کیا گیا ہے۔

2019-20 میں طلبہ کا اندر ارج

رپورٹ کی اس مدت میں مانو پورے ملک میں جو پروگرام فراہم کرتا ہے۔ اس کی تفصیلات، یعنی 2019-2020 میں داخلہ استعداد، داخلہ لینے والے طلبہ کی تعداد اور صنفی اعتبار سے داخلہ لینے والے طلبہ و طالبات کی تعداد ذیل میں دی گئی ہیں۔

خواتین طلبہ	مرد طلبہ	2019-20 میں داخلہ	سینئوں کی تعداد	پروگرام
16	47	63	83	بیچلر آف مکنالوجی (کمپیوٹر سائنس)
10	6	16	19	بی ٹیک (لیبل اٹری)
33	73	106	125	بیچلر آف ایجوکیشن
13	25	38	60	بیچلر آف کامرس
24	90	114	188	بیچلر آف آرٹس
2	30	32	45	بیچلر آف آرٹس (آرٹز) بے ایمسی
28	7	35	40	بیچلر آف سائنس (زیبیسی)
1	13	14	40	بیچلر آف سائنس (ایمپیسی)
5	25	30	40	بیچلر آف سائنس (ایمپیسی ایس)
6	22	28	40	بیچلر آف وکیشن (ایم ایلٹی)
5	18	23	40	بیچلر آف وکیشن (ایم آئیٹی)
6	36	42	125	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای سری گر
16	84	100	125	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای بھوپال
40	68	108	125	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای در بھنگا
42	59	101	125	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای آسنسوں
5	42	47	63	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای اورنگ آباد
14	37	51	63	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای سنجل
6	41	47	63	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای نوح
3	26	29	63	بیچلر آف ایجوکیشن، سی ٹی ای بیدر
8	21	29	50	بیچلر آف آرٹس، لکھنؤ کمپس
283	770	1053	1522	یونیورسٹی
12	20	32	63	ماسٹر آف آرٹس (اردو)
5	47	52	63	ماسٹر آف آرٹس (عربی)
2	22	24	30	ماسٹر آف آرٹس (فارسی)

11	38	49	75	ماسٹر آف آرٹس (انگریزی)
8	4	12	30	ماسٹر آف آرٹس (ہندی)
3	7	10	20	ماسٹر آف آرٹس (مطالعات ترجمہ)
4	3	7	30	ماسٹر آف آرٹس (پلک ایڈمنیشن)
2	4	6	30	ماسٹر آف آرٹس (وین اسٹڈیز)
5	18	23	33	ماسٹر آف سوچ و کر
11	8	19	40	ماسٹر آف آرٹس (پولیٹکل سائنس)
6	15	21	30	ماسٹر آف آرٹس (تاریخ)
4	12	16	30	ماسٹر آف آرٹس (اسلامیات)
8	8	16	30	ماسٹر آف آرٹس (معاشریات)
0	4	4	30	ماسٹر آف آرٹس (سماجیات)
5	13	18	30	ماسٹر آف آرٹس ماس کمیونی کیشن اینڈ جملز
11	74	85	113	ماسٹر آف برنس ایڈمنیشن
5	9	14	45	ماسٹر آف کامرس
1	3	4	30	ماسٹر آف سائنس (ریاضیات)
8	22	30	38	ماسٹر آف کمپیوٹر اپلی کیشنز
5	9	14	23	ماسٹر آف ٹکنالوژی (کمپیوٹر سائنس)
16	32	48	63	ماسٹر آف ایجوکیشن
24	21	45	63	ماسٹر آف ایجوکیشن، ہی ٹی ای سری نگر
8	27	35	63	ماسٹر آف ایجوکیشن، ہی ٹی ای بھوپال
18	32	50	63	ماسٹر آف ایجوکیشن، ہی ٹی ای در بھنگا
8	4	12	30	ماسٹر آف آرٹس (اردو) مانوے ایس سی ڈبلیو، بد گام، جموں کشمیر
9	2	11	30	ماسٹر آف آرٹس (انگریزی) مانوے ایس سی ڈبلیو، بد گام، جموں کشمیر
2	1	3	30	ماسٹر آف آرٹس (اسلامک اسٹڈیز) مانوے ایس سی ڈبلیو، بد گام، جموں کشمیر
13	7	20	30	ماسٹر آف آرٹس (اردو) (لکھنؤ کیپس)
3	8	11	30	ماسٹر آف آرٹس (عربی) (لکھنؤ کیپس)
2	6	8	30	ماسٹر آف آرٹس (فارسی) (لکھنؤ کیپس)
12	2	14	30	ماسٹر آف آرٹس (انگریزی) (لکھنؤ کیپس)
231	482	713	1285	پی جی ٹوٹل
3	6	9	15	پی ایچ ڈی (اردو)
0	3	3	4	پی ایچ ڈی (عربی)
1	11	12	15	پی ایچ ڈی (فارسی)

4	4	8	8	پی ایچ ڈی (انگریزی)
3	3	6	6	پی ایچ ڈی (ہندی)
0	4	4	12	پی ایچ ڈی (مطالعات ترجمہ)
0	1	1	5	پی ایچ ڈی (وین اسٹڈیز)
0	1	1	4	پی ایچ ڈی (پلک ایڈمنیسٹریشن)
1	0	1	3	پی ایچ ڈی (سوشل ورک)
0	4	4	4	پی ایچ ڈی (سیاست)
1	2	3	5	پی ایچ ڈی (تاریخ)
1	1	2	4	پی ایچ ڈی (اسلامیات)
0	2	2	5	پی ایچ ڈی (سمجھات)
1	1	2	5	پی ایچ ڈی (معاشیات)
2	2	4	6	پی ایچ ڈی (مس کیوں کیش اینڈ جملز)
1	7	8	12	پی ایچ ڈی (میجنت)
0	2	2	4	پی ایچ ڈی (کامرس)
1	2	3	4	پی ایچ ڈی (سامجی اخراج اور شمولیت پالیسی)
2	1	3	12	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)
1	3	4	4	پی ایچ ڈی (ریاضیات)
3	0	3	4	پی ایچ ڈی (زیولوژی)
0	0	0	1	پی ایچ ڈی (کیمیئری)
0	2	2	3	پی ایچ ڈی (طبیعت)
0	0	0	2	پی ایچ ڈی (نباتیات)
0	4	4	6	پی ایچ ڈی (کمپیوٹر سائنس)
1	2	3	4	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)،، ہی ٹی ای سری نگر
0	1	1	4	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)،، ہی ٹی ای بھوپال
1	0	1	4	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)،، ہی ٹی ای در بھنگا
1	0	1	1	پی ایچ ڈی (انگریزی)، بد گام، جموں کشمیر
3	4	7	4	پی ایچ ڈی (اردو) لکھنؤ کیمپس
1	3	4	4	پی ایچ ڈی (عربی) لکھنؤ کیمپس
0	2	2	5	پی ایچ ڈی (فارسی) لکھنؤ کیمپس
1	3	4	5	پی ایچ ڈی (انگریزی) لکھنؤ کیمپس
33	81	114	186	پی ایچ ڈی نوٹل
59	43	102	125	ڈپلوم ان اپیٹیشنری ایجوکیشن
12	49	61	75	ڈپلوم ان سیول انجینئرنگ، پولی ٹکنک، حیدر آباد
16	39	55	75	ڈپلوم ان کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ، پولی ٹکنک، حیدر آباد

2	50	52	75	ڈپلوما ان لیکٹر انکس ایڈ کمیونیکیشن انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، حیدرآباد
11	35	46	75	ڈپلوما ان انفارمیشن ٹکنالوژی، پولی ٹیکنک، حیدرآباد
1	7	8	48	ڈپلوما ان انجینئرنگ (لیٹر اٹھری) پولی ٹیکنک، حیدرآباد
1	20	21	25	ڈپلوما ان عربک
5	25	30	50	ڈپلوما ان فارسی
7	58	65	75	ڈپلوما ان سول انجینئرنگ، پولی ٹیکنک در بھنگا
13	36	49	75	ڈپلوما ان کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ، پولی ٹیکنک در بھنگا
2	47	49	75	ڈپلوما ان انجینئرنگ (لیٹر اٹھری)، پولی ٹیکنک در بھنگا
0	9	9	36	ڈپلوما ان انجینئرنگ، پولی ٹیکنک در بھنگا
0	52	52	75	ڈپلوما ان سول انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، بنگلورو
3	35	38	75	ڈپلوما ان کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، بنگلورو
0	25	25	75	ڈپلوما ان لیکٹر انکس ایڈ کمیونیکیشن انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، بنگلورو
0	2	2	36	ڈپلوما ان انجینئرنگ (لیٹر اٹھری)، پولی ٹیکنک، بنگلورو
0	52	52	75	ڈپلوما ان سول انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، کلک
0	39	39	75	ڈپلوما ان میکانیکل انجینئرنگ، پولی ٹیکنیک، کلک
1	30	31	75	ڈپلوما ان لیکٹر یکل ایڈ لیکٹر امک انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، کلک
0	16	16	75	ڈپلوما ان آٹوموبائل انجینئرنگ، پولی ٹیکنک، کلک
0	2	2	48	ڈپلوما انجینئرنگ (پارشونک اٹھری)، پولی ٹیکنیک، کلک
0	32	32	75	ڈپلوما ان سول انجینئرنگ
0	30	30	75	ڈپلوما ان میکانیکل انجینئرنگ
0	22	22	75	ڈپلوما ان لیکٹر یکل اور لیکٹر امک انجینئرنگ
19	4	23	75	ڈپلوما ان اپارٹمنٹ ٹکنالوژی
1	0	1	75	ڈپلوما ان انجینئرنگ (لیٹر اٹھری)
153	759	912	1766	ڈپلماؤں
700	2092	2792	4759	گرامڈوٹس

نظامت فاصلاتی تعلیم کے پروگراموں میں سال 19-2020 میں اندر اجرا

نظامت فاصلاتی تعلیم کے پروگراموں میں سال 19-2020 میں درج ذیل اندر اجرا جات ہوئے:

پروگرام	2019-2020 میں داخلے	مرد طلبہ	خواتین طلبہ
بی اے	5669	3031	2638
بی کام	91	65	26
بی ایس سی (ایم پی سی)	387	224	163
بی ایس سی (بی زیڈ سی)	1056	453	603
بی ایڈ (مجموعی سیٹ 1000)	777	398	379

75	347	422	ایم اے عربی
1036	1065	2101	ایم اے انگریزی
77	54	131	ایم اے ہندی
398	436	834	ایم اے تاریخ
190	448	638	ایم اے اسلامیات
2582	2404	4986	ایم اے اردو
19	129	148	ڈپلومان ماس کمیونیکیشن ایڈ جرنلزم
16	27	43	ڈپلومان ٹچ انگلش
26	50	76	پروشنسی ان اردو تھروا انگلش (سرٹیفیکٹ کورس)
6	7	13	فکشن انگلش (سرٹیفیکٹ کورس)
8234	9138	17372	ٹوٹل

طلبا کی تحقیقات

یکم اپریل 2019 سے 31 مارچ 2020 تک طلبہ کے ذریعہ مکمل کردہ ماسٹر آف فلسفی (ایم فل) اور ڈاکٹریٹ آف فلسفی (پی ایچ ڈی) کی تفصیلات درج ذیل ہیں:

ماسٹر آف فلسفی (ایم فل)

شعبہ	اسکالر کا نام	مقابلہ کا عنوان	غمراں کا رسم وائز کا نام
عربی	سیدہ مسروہ بی بی	دی ایمیکٹ آف عربک ریٹرک آن اردو ریٹرک: اے ڈسکرپیویانڈ ایلیٹ کل اسٹڈی	ڈاکٹر شمیمہ کوثر
انگریزی	محمد اساؤں شخ	الیس آن اسکرین: اے اسٹڈی آف لیوس کیروں ایس ایڈ و نچس ان پروفیسر شگفتہ شایین	وڈر لینڈ ایڈ قھرو دی لکنگ گاس ایڈ دیئر اڈا پیش
انگریزی	جنید	تھیٹر آف ڈسپور: اے اسٹڈی آف او ما پیشور نس سلیکٹ پلیز	ڈاکٹر محمد عبدالصمدیقی
انگریزی	ابجد سلطان	رثمن خاک ٹیکس ایزاے ٹول ٹوڈیول پ انگل رائمنگ اسکل آف میچلی لائزس: این اسمنٹ	ڈاکٹر کوٹا چیر و نا گیندر
انگریزی	احمد بنین کے کے	ری وزنگ لڑری ان فریڈم: اے اسٹڈی آف ریسنٹ نریو آف "ڈی ایبر جنسی"	ڈاکٹر شلپا آمند
انگریزی	ویسیم نبی پیرے	پرزن رائمنگ: اے کرٹیکل اسٹڈی آف "مائی ڈیزان پرزن" ایڈ لاک اپ: جاٹکس آف این آرڈیزی میں	پروفیسر محمد حسیب الدین قادری
ہندی	ٹنکر بابو	زرک سیما اپنیاں: ایک ادھین	ڈاکٹر کرن سنگھا تووال
ہندی	مدھانورے راہل	تمہیں بدناہی ہو گا اپنیاں میں چرت ساما جک	ڈاکٹر جی وی رتنا کر
ہندی	سنجے	حصے کی روٹی کہانی سنگرہ میں ابھوکت دلت سنگرش	ڈاکٹر جی وی رتنا کر
ہندی	جنارڈھن	روپ نارائن سونکر کے گٹ کا آدمی اپنیاں میں چرت دلت چیتنا	ڈاکٹر ڈوڈا شیشو با بو
سیاست	محمد ساندر وانی	اسٹیٹ آف ہیومن رائٹس ان جموں و کشمیر: اے کیس اسٹڈی آف شو پیان ڈسٹرکٹ	ڈاکٹر دیگر پاشا چپور

سیاسیات	محمد سیم اکرم	پولیٹکل اینڈ شل اسٹیشن آف مسلم ان بھار: اے اسٹڈی آف اریا ڈسٹرکٹ	ڈاکٹر محمد خورشید عالم
سیاسیات	پٹھان عثمان خان	پارٹی پولیٹکس اینڈ پولیٹکل پارٹیشن آف مسلم ان تلنگانہ: اے اسٹڈی آف اے آئی آئی آئی مان حیدر آباد	ڈاکٹر افروز عالم
سیاسیات	سیدا کبر باشا	پنجابی راج اینڈ امپاؤمنٹ آف مسلم ما کارٹی: اے اسٹڈی آف والی المیں آرکٹر ڈسٹرکٹ ان آندھرا پردیش	ڈاکٹر دستغیر باشا چپور
سیاسیات	رئیس احمد پارے	جوں و کشمیر آرٹی آئی ایکٹ 2009: پاپسکٹ اینڈ چیلنجز	ڈاکٹر دستغیر باشا چپور
سیاسیات	شش محمد امیں	پولیٹکل پارٹیشن آف مسلم ویکن ان پنجابیت راج سٹم ان آندھرا پردیش: اے اسٹڈی آف چوڑ ڈسٹرکٹ	ڈاکٹر محمد خورشید عالم
اردو	محمد مستقیم رضا	ضیافاروقی کی شاعری کا تقیدی تجزیہ	پروفیسر محمد فاروق بخشی
اردو	شاہین انصاری	طیگ احساس کے افسانوی مجموعے دختم کا تقیدی تجزیہ	پروفیسر سیدمیم بیگم
اردو	محمد شہباز ارشد	بادبنا کا انتظار کا تقیدی تجزیہ	پروفیسر محمد فاروق بخشی
اردو	محمد اکرم	غفرفری کی مثنوی کرب جان کا تقیدی مطالعہ	پروفیسر سیدمیم بیگم
اردو	سلیطہ جان	عبدالماجد رویابادی کے خاکوں کے مجموعے معاصرین کا تقیدی جائزہ	ڈاکٹر بشیش الہدی
اردو	ریحانہ بشیر	ذکیہ مشہدی کے افسانوی مجموعے نقش ناتمام کا تقیدی جائزہ	ڈاکٹر بشیر بی بی رضا خاتون
اردو	شاغزل	راجندر سنگھ بیدی کے فکشن میں بچوں کے کردار کا تقیدی مطالعہ	ڈاکٹر مرست جہاں

ڈاکٹر آف فلاسفی (پی ایچ ڈی)

شعبہ	اسکالر کا نام	مقالہ کا عنوان	نگران کا نام
عربی	حافظ عادل الدین محسن	سائنسک اینڈ انٹلکچوں اسپکٹ آف دی ان کوویشن آف دی پرفیش ٹو ویریشن ان مکن سورہ	پروفیسر سیدمیم اشرف
عربی	منیر کے	انج الودیع باشرعی احکام الکاح ارشیخ احمد زین الدین الحکومی : اسٹڈی اینڈ ایڈنگ	ڈاکٹر مفتی محمد شریف عالم
عربی	زین العابد کے	ایزن ایٹلکس آف لیکسنس آف فقت از امام النووی و تھائیش ریفسن ٹو ہر بک تہذیب الاسماء واللغات	ڈاکٹر مفتی محمد شریف عالم
کمپیوٹر سائنس	سید امام الانصار اللہ	ہرٹ ڈسیزر سکریویلیشن ماؤل بوز نگ ڈیٹا مائینگ ٹکنیکس	ڈاکٹر پر دیپ کمار
ابجوبکش	محمد محافظ حسین	اپملی مٹیشن آف آرٹی ای ایکٹ 2009 و دریفسن ٹو مسلم گرس ابجوبکش ان بھار	پروفیسر ایچ خدیجہ بیگم
ابجوبکش	دانش ندیم	امپکٹ آف کانسٹرکٹیو ٹیچنگ اپروچ آن میٹا گو ٹیو انگلش ان میتھ میٹکس ایٹ سکنڈری لیول اسٹوڈنٹس۔ اے اسٹڈی	پروفیسر ایچ خدیجہ بیگم
ابجوبکش	محمد اخلاق الرحمن	اے اسٹڈی آف مینیجریل اسکلس اینڈ آر گنائزیشنل کمٹنٹ آف دی پرنسپس آف ٹیچر ابجوبکش ایٹی ٹیوشن ان تلنگانہ اسٹیٹ	پروفیسر صدقی محمد محمود
ابجوبکش	جرار احمد	امپیکٹ آف پروسیک اپروچ آن رائٹنگ کپی ٹینسی ان اردو لینگوچ	پروفیسر فرجی ایم
ابجوبکش	محمد اورنگ زیب	اویکٹ آف آر گنائزیشنل کامیٹ آن پروفیشنل کمٹنٹ آف ٹیچر ابجوبکش	ڈاکٹر اختر پروین

انگریزی	شاہ اسلم	نیشنل، ماڈرنی آئندہ آئندہ نیشنل دی ناولس آف ابن صفائی ایڈیشن	پروفیسر شگفتہ شاہین فیمنگ
انگریزی	شاہل حمید ایم پی	پوست کولو نیل اسپر پچول اٹریچ ان انگلش	پروفیسر سید محمد حسیب الدین قادری
انگریزی	ناگارا جو منڈلے	ٹیچنگ اسپوکن اینڈ ریٹن ان انگلش کیونی کیشن اسکلس ٹو پالیٹکنک اسموٹشنس یوائنس ملٹی پل انٹلی جنس اپر وچ: این ایک پریمنٹل اسٹڈی	پروفیسر گلفشاں جبیب
انگریزی	تحل الاسلام	اسٹڈمک والنس: اے کریٹکل اسٹڈی آف دی سائیٹ ناولس آف اور ہاں پاموک	پروفیسر شگفتہ شاہین
انگریزی	مدرا شاہد گوری	چیلنجنگ دی اسٹیر و یوتا نیپ: اے اسٹڈی آف سائیٹ ویکن ناولس شس آف انڈیا	ڈاکٹر ناگیندر کے
ہندی	محمد اشرف علی خان	راہی معصوم رضا کے اپیساوس میں ویکت جیون بتھار تھے	ڈاکٹر پٹھان رحیم خان
ہندی	ناگا پور سے سنتوش	آزادی کے بعد کے ہندی ناٹک اور نگ منج کی پریوگ ٹیکنا	ڈاکٹر کرن سنگھ اتوال
ہندی	بے پرکاش	ولت آتم کھاؤں میں چرتت بتھار تھوادی سور: ایک انوشن	ڈاکٹر ڈوڈا سیشو بابو
ہندی	فاروق امیں ڈی	ہندی اپیساوس میں ابھی ویکت مسلم استری	پروفیسر ٹوئی کٹی منی
ہندی	ابو ہریرہ	سمکالیں ہندی اپیساوس میں چرتت بتھار تھوادی پر یوٹش (2001-2005)	ڈاکٹر ڈوڈا سیشو بابو
ہندی	افروز سلطانہ	21 ویں صدی کے ہندی اپیساوس میں مسلم ناری (2006-2001) تک	ڈاکٹر کرن سنگھ اتوال
ہندی	دیوا کرن این	ہندی دولت کھا ساپتہ میں ناری چیتنا (2005-2015)	ڈاکٹر جی وی رتنا کر
جنوبی ایڈ ماس کیونی کیشن	محمد ذیشان	پرنسٹ میڈیا میں ماحولیاتی مسائل کا کوریچ پڑنے سے شائع ہونے والے انگریزی ہندی اور ردو روز ناموں کا مقابلی جائزہ	پروفیسر محمد فریاد
جنوبی ایڈ ماس کیونی کیشن	فوزیہ آفاق	دیہی کشمیر کی خواتین کی سماجی و ثقافتی ترقی میں الکٹر ایک میڈیا کارول	پروفیسر احتشام احمد خان
میجنٹ اسٹڈیز	محمد مشاق خان	لیکی یڈیٹی - پروفیسلی انسائیکلپیکشن آف بینکروپٹی - اے اسٹڈی آف سائیکٹ ٹیبل کامپنیز	ڈاکٹر سید خوبیہ شفع الدین اور پروفیسر ایم سرینواس مرحقی (کو سپروائزر)
میجنٹ اسٹڈیز	میسا ب پیٹی	اینکٹ آف ایٹنل کیا بلیٹر آن پرفارم اس آف پیکس - اے اسٹڈی	ڈاکٹر شیخ قمر الدین
میجنٹ اسٹڈیز	شرافت حسین	سنسری مارکیٹنگ اسٹریچیز ایڈ کنز پیوری ہیویر: اے اسٹڈی آن ائریشنٹل فاسٹ فوڈ چین ریٹیلر نیٹس	پروفیسر محمد عبدالعزیم
میجنٹ اسٹڈیز	محمد عرفان الدین	امپیکٹ آف ہرپ آن ہیوین ریسورس فنکشنیس - اے اسٹڈی آف سائیکٹ آئی لی پیپنیز	پروفیسر بیدع الدین احمد
فارسی	کینر فاطمہ	فارسی زبان و ادب کی ترقی میں خلد آباد کے صوفیوں کی شرکت کا مطالعہ	ڈاکٹر سیدہ عصمت جہاں
فارسی	محمد امین الدین	فارسی مخطوطہ 'مرا سدار تضییف' شرح قصیدہ بردہ، ازمحمد ارضا علی خان سفوی بخاری، کی تقدیمی ادارت	پروفیسر شاہد نو خیر عظمی

فارسی	سید عادل احمد	فارسی مخطوطات کے تفصیلی کیتاباں کی تیاری (ڈاکٹروائے ایس آر لائبریری، تلنگانہ اسٹیٹ میوزیم، حیدرآباد میں مخطوط کر دہ)	پروفیسر عزیز بانو
فارسی	سید ابو خدف نبیہر	فارسی مخطوطہ تاریخ پہنچنی کی تقیدی ادارت	پروفیسر عزیز بانو
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	مشیر افاطمہ	مسلم پرنسل لامیں مسلمان خواتین کی حیثیت- قانون عمل آوری کا ایک مطالعہ	پروفیسر پی انج محمد
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	عائشہ طارق	مسلم خواتین کی سماجی و معاشی اخراجیت: آندھرا پردیش اور اتر پردیش کے دار الحکومتوں کا تقابلی مطالعہ	پروفیسر فریدہ صدیقی
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	محمد نظار الہدی	غیر منظم ریلیل سیکٹر میں خواتین: حیدرآباد کے مسلم خواتین کا ایک مطالعہ	ڈاکٹر اے نا گیشور راؤ
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	اسماء احمد	ہندوستان کی مسلم خواتین کا تنوع اور مقنقریت: حیدرآباد میں ایک تجربی مطالعہ	ڈاکٹر کے ایم ضیاء الدین
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	عرفت فاطمہ	حقوق نسوان، شریعہ اور سماجی رسوم: حیدرآباد میں ایک تجربی مطالعہ	ڈاکٹر اے نا گیشور راؤ
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	فیروز عالم	حیدرآباد کے آئینی ای ایس کے ذریعہ خواتین کی سماجی و معاشی مقنقریت	پروفیسر فریدہ صدیقی
سوشل ایکس کلوزن اینڈ انکلوسیو پالیسی	تبریز حسین	مولانا آزاد اور ڈاکٹر بھیم راؤ امید کر کا تقابلی مطالعہ	ڈاکٹر اے نا گیشور راؤ
سوشل ورک	محمد اقبال	تصادم والے علاقوں میں زندگی: کشمیر کا ایک نسلی جغرافیائی مطالعہ	ڈاکٹر آفتاب عالم
شعبہ ترجمہ	محمد کلیم محی الدین	اردو میں افسانوی ترجم کا تقیدی جائزہ	ڈاکٹر کہشاں لطیف
شعبہ ترجمہ	فردوس جبین	انگریزی سے اردو میں کیے گئے اہم ترجم کا تجزیاتی مطالعہ	ڈاکٹر کہشاں لطیف
شعبہ ترجمہ	سید ماجد علی	اردو خام کارپس کی تیاری، قواعدی و معنوی غلطیوں کا تجزیہ اور اردو ہندی ایم سیم پر اس کے اثرات	ڈاکٹر محمد خالدہ مبشر الظفر
شعبہ ترجمہ	ہاشمی سید وہاب الدین	اردو میں ترجمہ قرآن کی تاریخ	ڈاکٹر فتحیم الدین احمد
شعبہ ترجمہ	سیدہ عائشہ پروین	قرآن مجید کے چند اردو ترجم کا موضوعاتی تقابلی مطالعہ	ڈاکٹر محمد خالدہ مبشر الظفر
شعبہ ترجمہ	محمد طارق	ترجمے میں مداخلت: اطلاقی مطالعہ (اردو میں ترجمہ شدہ متنجہ عربی کی ادبی کتابوں کے حوالے سے)	ڈاکٹر سید محمود کاظمی
اردو	محمد نوشاد عالم	خاکہ نگاری کے فروع میں علماء کا حصہ	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
اردو	محمد اکمل خان	آزادی کے بعد شعبہ اردو علی گڑھ مسلم پوینیورسٹی کی علمی و ادبی خدمات کا تقیدی تجزیہ (نشری ادب کے حوالے سے)	پروفیسر ابوالکلام
اردو	النصار احمد	آزادی کے بعد جنوبی ہند میں اردو سانچ عمریوں کا تقیدی تجزیہ	پروفیسر محمد نسیم الدین فریس
اردو	محمد نہال	اردو اور ہندی کہانیوں میں موضوعاتی و فنی تجربات کا تقابلی تجزیہ (1980 تا 2015)	ڈاکٹر ابوالکلام
اردو	زبیر عالم	بہار کے اردو ناولوں کا تقیدی تجزیہ: (1980 تا 2015)	ڈاکٹر مرسیٰ جہاں
اردو	محمد جابر	ترقبی پسند خواتین کے افسانوں میں نسائی حیثیت کا تقیدی تجزیہ	پروفیسر محمد نسیم الدین فریس

اردو	محمد رضوان انصاری	بلونت سنگھ کی اردو افسانہ نگاری کا تقیدی تجزیہ	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
اردو	محمد امتش	حبیب تنویر کی ڈرامہ نگاری کا تقیدی تجزیہ	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
اردو	امیاز احمد کھوجہ	آزادی کے بعد جو کشمیر کے دینی مدارس کا اردو زبان و ادب کے فروغ میں حصہ: ایک تقیدی تجزیہ	ڈاکٹر امین الہدی
اردو	ہلال احمد شاہ	اردو افسانوں میں تصویر علمیہ کا تقیدی تجزیہ	ڈاکٹر ابوالکلام
اردو	اشتیاق احمد	علمائے دینوبند کی سوانح عمریوں کا تقیدی تجزیہ (آزادی سے قبل)	ڈاکٹر امین الہدی
تعلیم نسوں	عائشۃ جبین	مسلم خواتین کے خاندانی مسائل کا تقیدی جائزہ - حیدر آباد شہر کے دار القضاۃ اور عالمی عدالتوں کے روں کے خصوصی حوالے سے	ڈاکٹر آمنہ تحسین
تعلیم نسوں	رسیفیم ہاشمی	صحافت میں خواتین، اعلیٰ عہدوں پر فائز ہونے کی راہ میں امتیازات: انگریزی، تیلگو اور اردو میڈیا کا مقابلی مطالعہ	پروفیسر شاہدہ
تعلیم نسوں	عبد القادر	اشتہارات میں خواتین کی تصویر کشی، ظرفیاتی نقطہ نظر سے: ایک مطالعہ	ڈاکٹر پروین قمر
تعلیم نسوں	نجمہ سلطانہ	مسلم خواتین کی تعلیمی حیثیت پر کمیٹی کی رپورٹ کے ناظر میں ایک تقیدی جائزہ، رنگاری یہی ضلع (تلگانہ) کے حوالے سے	ڈاکٹر آمنہ تحسین

طلباً کی مطبوعات

کمپریل 2019 اور 31 مارچ 2020 کے دوران شائع ہونے والے مضمایں اور مقالات مندرجہ ذیل ہیں۔

طلبہ و شعبہ جات کے نام	مقالہ / مضمون / باب / جائزہ کا عنوان	مطبوعات کی تفصیلات
محمد فتح الرحمن	بھارتی مکھڑی کی جسمیں میں باہمی شاقی نقشہ نقل و حمل	یونیورسل ریویو، جلد ۷ شتم شارہ: چارم، اپریل 2019، امپیکٹ فیکٹر: 5.7
ایمدادی سرینیواں (انگریزی)	تیلگو فلم میں کیش لسانی اسکرپٹ کا اہتمام: یہاں چیزوں	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
اثشا مقتر (انگریزی)	"When Breath Becomes Air" میں کیم و تھراپی اور شاخخت کی تبدیلی	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
اثشا مقتر (انگریزی)	کینسر کو بیان کرنا: "کینسر پیکس: ایک بچی کہانی" کے ذریعہ بدنامی کا بیان	Studies in Indian, Palce Names جلد 40، شمارہ 60، مارچ 2020
ضمیر الاسلام (انگریزی)	فرہاد سورابی کے ڈرامے میں باہمی متنی روابط	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
ضمیر الاسلام (انگریزی)	پچ کے ساتھ بدسلوکی	مہیش دلتانی کے "Thirty Days in september" میں 2019
ضمیر الاسلام (انگریزی)	نارائن سروے کے کارل مارکس میں باہمی متنی روابط	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
الیں ایم فیصل اللہ (انگریزی)	شاعری کے ترجمے میں چیلنج: محمد اقبال کی اردو میں ترجمہ کردہ دو انگریزی نظموں کا مطالعہ	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
الیں ایم فیصل اللہ (انگریزی)	منٹھ سے منشوتان: منٹھ کی چار مختصر کہانیوں کا فلمی اڈا پیش	منٹھ جرنل آف ریسرچ (یو جی سے منظور شدہ)، 8 2019، (5)

شمس الدین پی (انگریزی)	جزیشنا زیڈ آ مونیشنگان میں پیداواری صلاحیت پیدا کرنے کے مقصد سے زبان سکھنے کے آ لے کی حیثیت سے ڈیجیٹل کہانیاں: امکانات اور عمل	Studies in Indian, Palce Names جلد 40، شمارہ 70، ISSN: 2394-3114، مارچ 2020
شمس الدین پی (انگریزی)	یونیورسٹی طلباء کے لئے انگریزی کی تعلیم میں اسارت فون کی شمولیت: اہمیت اور تجزیہ (باب)	امر جنگ ٹرندس ان ای ایل ٹی
سمیرہ (انگریزی)	علامہ اقبال کے ”ستاروں سے آگے جہاں اور بھی ہیں“ کا نظریاتی تجزیہ	یونیورسل ریویو، جلد 8، شمارہ 4، اپریل 2019
نوشین علی (انگریزی)	ای ایل ٹی میں تعلیمی رفتار کی ضرورت اور اہمیت (باب)	امر جنگ ٹرندس ان ای ایل ٹی
محترمہ بانجتالدی (ہندی)	اکسویں صدی کی مہیہ کہانی کاروں کی کہانیوں میں سما جک و شمعتاں کیں	شودھ سچار بیٹن، جولائی تا ستمبر 2019، آئی ایس ایں 2229-3620
محترمہ بانجتالدی (ہندی)	اکسویں صدی کی مہیہ کہانی کاروں کی کہانیوں میں چرتسترنی منس تبھتی	شودھ سچار بیٹن، جولائی تا ستمبر 2019، آئی ایس ایں 2348-2397
جناب دشاداحمد (ہندی)	اصغر و جاہت کے بھید تشریف کہانی سکھر ش میں ویکت سما جک میتحار تجوہ	شودھ سچار بیٹن، جولائی تا ستمبر 2019، آئی ایس ایں 2229-3620
محترمہ پریکا کماری (ہندی)	سم کالیں ہندی ناٹک کا چتن سوروپ	سماہنیا سیپیو، (ISSN 2249-2372)، (سال 10، شمارہ 3، مسلسل شمارہ 57) مئی - جون 2020
محترمہ پریکا کماری (ہندی)	ویشوک ستر پر پرواسی ساہتیہ کا سور	ہندی ساہتیہ اور پرواسی ویکش، کتاب ہذ میں مضمون اپریل 2019، (ساہتیہ سنپھیے ISBN978-93-88011-29-7
محترمہ صاحبہ خاتون (ہندی)	عبدل بُم اللہ کا (اپریل اکھیان) اپیاس میں چڑا سمپر ادا کیتا	جن کھیات (ISSN-2278-4632)
محترمہ پریادرنی باریک (ہندی)	ہندی بھاشا کے وکاں میں پرواسی بھارتیوں کی بھومیکا	جن کھیات، جنوری تا ستمبر 2020
اشوونی کاٹوچ (میجمنٹ اینڈ کامرس)	جموا رشیمیں باغبانی کی بڑی فصلوں کے رقبے، پیداوار اور مارکیٹنگ کا معماشی تجزیہ	جزل ایک گجرات ریسرچ سوسائٹی کا (یو جی ہی کیسر لسٹ جزل گروپ ڈی)، 3/10/2019
کے۔ اختر شافعیہ (میجمنٹ اینڈ کامرس)	ڈیجیٹل دور میں، دیہی علاقوں میں خواتین کے کاروبار کے چینج بزر	اگری گلگردی روول ڈی پمنٹ - 2020، SRF، ISBN: 978-81-946216-3-8 پبلی کیشنز
عرفاز احمد افسانہ (پلیٹکل سائنس)	جہوں و کشمیر کے درج فہرست قبائل: مسائل اور چینج بزر (باب)	چنچایتی راج نظام میں قبائلی خواتین کی سیاسی شرکت: جہوں و کشمیر کے ضلع پونچھ کی کیس اسٹڈی
شفیق احمد (پلیک ایڈنٹریشن)	ای گورننس اور بلڈیاتی اداروں میں مالی بندوبست، ایک جائزہ	ای گورننس، 21 ویں صدی کے چینجہوں کا ایک نیا آہ کار 2020، نو گ بک ایڈنٹریشن
پیرزادہ شعیب امین پارسا (پلیک ایڈنٹریشن)	ڈیزائنر میجمنٹ میں آئی سی ٹی کا کردار (باب)	ای گورننس، 21 ویں صدی کے چینجہوں کے لیے نئے زمانے کا ایک آہ کار، سری کرشناد یا وریا یونیورسٹی، انت پور۔ 2020

ای گو نس، 21 ویں صدی کے چیلنجوں کے لیے نئے زمانے کا ایک آلہ کار، سری کرشناد یو ایونیورسٹی، ائٹ پور۔ 2020	بھی گو نس ماڈل، چلنچ اور آگے کار است کا جائزہ (باب)	ٹکلیل احمد (پیلک ایڈنٹریشن)
2020، Our Heritage، جلد 68، شمارہ 1، جنوری 2020	بجول و کشمیر میں مواصلات کی ناکہ بندی اور اس کے چیلنجوں کا اثر۔	ٹکلیل احمد (پیلک ایڈنٹریشن)
2020، Our Heritage، جلد 68، شمارہ 1، جنوری 2020	بجول و کشمیر میں ای گو نس (ای گو نس پروجیکٹ، خدمت سفر کے خصوصی حوالہ سے)	ٹکلیل احمد (پیلک ایڈنٹریشن)
2019 جریل آف بر سٹ فیڈ گر ریویو، (2) 27، جولائی	اموات نوزائدہ گان، دودھ پلانے کا رواج اور مقبول عام سمجھ داری	اسفاسہ اور عبدالسلیم خان مشترکہ تصنیف شدہ، شدہ، (سوشل ورک)
سوشل ورک کی تعلیم: مقامیت بنام بین الاقوامی کاری کا مباحثہ	MSWE-007 بین الاقوامی سماجی کام (باب)	عبدالسلیم خان، مشترکہ تصنیف شدہ، (سوشل ورک)
جریل آف بھارت ریسرچ سوسائٹی، جلد 21، شمارہ نمبر 5، ISSN: 0374-8588، اکتوبر 2019	ہندوستانی خواتین کی حیثیت - صفحی مسائل اور چیلنجز	صالح بیگم (تعلیم نسوان)
انٹریشنل جریل آف ریسرچ اینڈ انالیٹیکل ریوپورز (آن جے آرے آر)، 14-02-2020	کسانوں کی خود کشی کی شدت، ضلع اشنا پورم، آندھرا پردیش میں	کنلا گا، اطہر صائم (تعلیم نسوان)
اردو ریسرچ جریل، دہلی، جلد / شمارہ نمبر: 21، جنوری 2020، تاریخ، جنوری 2020	بجول کشمیر کے عصری اردو افسانے میں تاثیت کے اثرات	سمیرابا نو (مان آرٹس اینڈ سائنس کالج برائے خواتین)
اکیڈ موس، 2020، کیفروری، 2020	ما تم میں دوہرائیہ: منشوک کالی شلوار	بی بی تکمیر صلاتی (انگریزی، لکھنؤ کیمپس)
انٹریشنل جریل آف انگلش لینگوچ، لیٹریچر ان ہیو میٹریز، جولائی 2019	صف کی تحریک کاری: کیشور دیساں کے تاثیتی جاوسی ناولوں کا جائزہ	مریم پروین (ڈاکٹر ہما یعقوب کے ساتھ مشترکہ تصنیف شدہ (انگریزی، لکھنؤ کیمپس))
فکر و نظر، ISSN: 2347-3401، شمارہ 56، جون 2019، علی گڑھ	مشتاق احمد یوسفی کا تصرف الفاظ و تحریف لگاری	اطہر حسین (اردو، لکھنؤ کیمپس)
اردو سہ ماہی اکیڈمی، شمارہ 17، اکتوبر تا دسمبر 2019، لکھنؤ	جیل مہدی کی شخصیت حفظ نہماںی کے حوالے سے	اطہر حسین (اردو، لکھنؤ کیمپس)
اردو سہ ماہی، شمارہ نمبر 16، اپریل 2019 سے جون 2019 اکیڈمی لکھنؤ	افسانہ مار گیر: ایک مطالعہ	اطہر حسین (اردو، لکھنؤ کیمپس)
غالب نامہ، ISSN 2582-5658، ستمبر 2019	دشمن الرحمن فاروقی ادیب و دانشور کا جائزہ	اطہر حسین (اردو، لکھنؤ کیمپس)
قوی زبان شمارہ نمبر: 91، اکتوبر 2019	مطالعہ جلال اور جیل جاہی	محمد سعید اختر (اردو، لکھنؤ کیمپس)
ایوان اردو، دہلی 2888 ISSN 2321-2888، شمارہ نمبر: 33، اکتوبر 2019	بایزید حرم کا جائزہ	محمد سعید اختر (اردو، لکھنؤ کیمپس)
اردو سہ ماہی، اکادمی، لکھنؤ، شمارہ نمبر: 16، اپریل 2019 سے جون 2019	تو قیت نیز مسعود	محمد سعید اختر (اردو، لکھنؤ کیمپس)

شاہد جبیب (اردو، لکھنؤ کیمپس)	ریڈیو کی دنیا کا گوہر تابدار: شفاعت علی صدیقی	اردو دنیا، جلد: 21 شمارہ: 08، اگست 2019، این سی پی یو ایل، نئی دہلی
شاہد جبیب (اردو، لکھنؤ کیمپس)	زمیں سے پھرے لوگ کا جائزہ	ایوان اردو، نئی دہلی، جلد: 33 شمارہ: 11، مارچ 2020، دہلی اردو اکیڈمی
محمد شفیق (اردو، لکھنؤ کیمپس)	ورق ورق کہانی کائنات کا جائزہ	اردو دنیا، جلد: 31، شمارہ این 10، اکتوبر، 2019، این سی پی یو ایل
راجیو رنجن مہتو (انگریزی لکھنؤ کیمپس)	کڑماں میں تذکیر، تائیش اور جمع اشیاء و فعل کی تعداد اور صنف کے تعین میں ان کا کردار	کوئنز ان دی اسٹریکچر آف لینگوچ، کانفرنس- آئی سی اولیں ایس آئی- 40، پبلیشر: سی آئی آئی ایل، میسور (کانفرنس پرو سیڈنگ)
اطھر حسین (اردو، لکھنؤ کیمپس)	توقیت شارب رو دلوی	نظر شارب
شاہد جبیب (اردو، لکھنؤ کیمپس)	حیات اللہ انصاری کے افسانے اور حقوق انسانی کے مسائل (باب)	حیات اللہ انصاری اور افسانوی ادب
موئی رضا (لکھنؤ کیمپس)	پروفیسر شارب رو دلوی کی ادبی خدمات: ایک جائزہ (باب)	نظر شارب

طلبا کی تعریف

سال 2019-2020 میں مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کے طلبہ کی طبعیاتی کی تفصیلات مندرجہ ذیل ہیں۔

طالب علم کا نام	شعبہ / کالج کا نام جہاں سے تعلیمی پروگرام مکمل کیا	تنظیم / ادارہ کا نام جہاں طبعیاتی ہوئی
سینئل عادل کے کے	عربی	ورڈ کرافٹ رائلیشن سروسز
نام الدین چولاک	عربی	امیزن ڈیولپمنٹ سنٹر پرائیویٹ لمیڈ
ڈاکٹر محمد بنیس الدین	عربی	مانو ڈی ای
ڈاکٹر محمد بنیس الدین	عربی	مانو
ڈاکٹر آصف لیق	عربی	ڈیورل ٹیکنا وال جیز
مستفیض شارق	عربی	امیزن ڈیولپمنٹ سنٹر پرائیویٹ لمیڈ
ثُجم الاشرف	عربی	امیزن
نام الدین	عربی	مانو
ڈاکٹر محمد بنیس الدین	عربی	مانو
ڈاکٹر محمد بنیس الدین	عربی	امیزن
محمد قمر	عربی	امیزن
محمد سعادت علی	عربی	امیزن
محمد فائق	عربی	امیزن
محمد عامر	عربی	امیزن
محمد صلاح الدین	عربی	امیزن
محمد زبیر احمد	عربی	امیزن
محمد محسن	عربی	امیزن

محمد بدر الدین کے	عربی	امیزناں
محمد انس	عربی	امیزناں
توفیر عالم	عربی	امیزناں
عبدالرؤف ای	عربی	امیزناں
شاہد جمال	عربی	امیزناں
محمد غفران احمد	عربی	امیزناں
محمد شہباز اختر	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ٹی سی ایس
عطاء الرحمن	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ٹی سی ایس
رفیق اعظم انصار	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ایرون پرائیویٹ لمیڈ
عبدالسمیم	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ورٹوسا
محمد عمر	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	لیش عینکنا وجیز
محمد جہاں ثمار اختر	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ایرون پرائیویٹ لمیڈ
محمد مہدی حسن	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ٹی سی ایس
محمد منصار	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	نیٹ ورک انجینئر، حیدر آباد
محمد ضیاء الرحمن	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	وپروہ
محمد عرفان خان	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	ٹی سی ایس
آسد حسن	بیٹیک، سی ایس آئی ٹی	سیلز مارکیٹنگ، سکندر آباد
شکیل	تعییم، حیدر آباد	لکچرر، گورنمنٹ ڈگری کالج
عاشرہ ترمذ	تعییم، حیدر آباد	ٹیچنگ، کوچھ کوچھ منڈل، ضلع وپریتی
محمد جاہد الاسلام	تعییم، حیدر آباد	اسٹنٹ بلاک ٹیچر، ایم / ایس جما جمی ہاٹ اردو، بہار
ابو بکر صدیق	تعییم، حیدر آباد	اسٹنٹ ٹیچر، سیتا مرٹھی بہار
محمد معز الدین طبیب	تعییم، حیدر آباد	ٹی جی ٹی اردو، ہریز سنگاری یونی
دانش ندیم	تعییم، حیدر آباد	اسٹنٹ پروفیسر، مانو، ڈی ڈی ای، حیدر آباد
ہاجرہ طبیبہ	تعییم، حیدر آباد	ٹیچر، ضلع وقار آباد، تلنگانہ
محمد بیگم	تعییم، حیدر آباد	ٹیچر، محبوب نگر
محمد صفوان	تعییم، حیدر آباد	ٹیچر، بہار
اسماء سلطانہ	تعییم، حیدر آباد	ٹیچر، سرازم
شکیل	تعییم، حیدر آباد	اسٹنٹ پروفیسر کاظم پیکول، گورنمنٹ کالج
محمد امام حسین	تعییم، حیدر آباد	ٹیچر، پرائیویٹ
محمد مودبر حسین	تعییم، حیدر آباد	مغربی بنگال بورڈ آف سیکنڈری ایجوکیشن
نکہت بانو	تعییم، حیدر آباد	مغربی بنگال گورنمنٹ
محمد جہانگیر عالم	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	کوچنگ کلاسز
محمد نظام الدین	بی ایڈ، سی ٹی ای اورنگ آباد	کوچنگ کلاسز ای ٹی پاس
محمد ربانی	بی ایڈ، سی ٹی ای اورنگ آباد	کوچنگ کلاسز

ائج ایم پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد شجر عالم
کوچنگ کلاسز	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد شہباز عالم
ٹپچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد جشید
کاشٹر کچچل ٹپچر، گورنمنٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	رومانتیسم
پرائیویٹ نوکری	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	سالک انور
ٹپچر، پرائیویٹ اسکول، بہار	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد خورشید اقبال
ٹپچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	شخ محمد ضاء
پرائیویٹ کمپنی، دہلی	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	تبارک حسین
ٹپچر، گورنمنٹ مدرسہ، بہار	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد مطیع الرحمن
ٹپچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای اور نگ آباد	محمد اسلم ذوالقرین
مہندرا	ایم ٹیک	ماہنور اقبال
مانو، پولی ٹکنیکن کلکٹ	ایم ٹیک، سی ایس آئی ٹی	محمد زاہد
مانو، سی ایس آئی ٹی	ایم ٹیک، سی ایس آئی ٹی	محمد راشد
فونکیس انفیٹی پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم ٹیک، سی ایس آئی ٹی	منیر افاطمه
آپٹم گلوبل سلوشن پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم ٹیک، سی ایس آئی ٹی	محمد شعیب عالم
آپٹم گلوبل سلوشن پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم ٹیک، سی ایس آئی ٹی	محمد عالم
گرو تھر پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم اے فارسی	عبد صمد
کان سنتر کس	ایم بی اے	محمد صلاح الدین
کان سنتر کس	ایم بی اے	ذکر اللہ
لکسٹر پرسروکو	ایم بی اے	محمد سلیم
کاگنی زینٹ	ایم بی اے	محمد شاہ فہد
آربی ایل بینک	ایم بی اے	محمد ریاض
آئی سی آئی سی آئی بینک	ایم بی اے	محمد منہاج سرور
بلیو اسٹار سروس سینٹر	ایم بی اے	نتیق احمد
ریلائنس	ایم بی اے	جناب ظہور الحسن
گوگل کان سنتر کس	ایم بی اے	محمد انش رضا
اشوک لیلینڈ	ایم بی اے	طاہر جبیب
سی ٹی ایس	ایم بی اے	ظفر احمد
جین پیکٹ	ایم بی اے	جناب کاشف
جین پیکٹ (فیس بک)	ایم بی اے	محمد عادل
آئی سی آئی سی آئی	ایم بی اے	محمد شاہ نواز
فچن ٹکنالوجیز پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم بی اے	خیر البشر
گرو تھر پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم بی اے	فہد خان
گرو تھر پرائیویٹ لمیڈیٹ	ایم بی اے	شخ مزل خان

گرو تھ پرائیویٹ لمیڈیم	ایم بی اے	وسیم احمد خان
گرو تھ پرائیویٹ لمیڈیم	ایم بی اے	عرشی اعجاز
کان سٹرکس	ایم بی اے	محمد صلاح الدین
مانوئی آئی ٹی	ایم سی اے	محمد رحمت اللہ
انٹر پرینور، ٹکنیکلی ٹرینگ	ایم سی اے	محمد امان
ایمیرون ڈولپمنٹ سٹرپرائیویٹ لمیڈیم	ایم سی اے	واجد حسین
پرائیویٹ آئی ٹی کمپنی، حیدر آباد	ایم سی اے	عطاء الرحمن صدیق
پرائیویٹ کمپنی لکھنؤ	ایم سی اے	غلام نجیم الدین
پرائیویٹ کمپنی، حیدر آباد	ایم سی اے	محمد وکیل احمد
مہندرا	ایم سی اے	عرشی اعجاز
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	عبد سمیل
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	سید طاہر
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	محمد جہانگیر
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	شیخ مظہر الدین
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	سید عران
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	جمیل صوفی
کاروی فورڈ سرچ پرائیویٹ لمیڈیم۔ حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	سید احمد
الہادی انجیسٹر گ پرائیویٹ، حیدر آباد	مانو آئی ٹی آئی	محمد آصف
کی ٹکنکل انٹریشنل (کازروںی)۔ قطر	مانو آئی ٹی آئی	انگلیسر احمد
کی ٹکنکل انٹریشنل (کازروںی)۔ قطر	مانو آئی ٹی آئی	سمیع ارباز
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	کمال اشرف
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	جمیل احمد
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	شہاب شکیل
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	عاقب جمال
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	عبداللہ
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	عمر
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	احسن
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	ابوبکر
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	نورالدین رحمانی
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	تابش
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	محمد شفیع احمد
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	محمد ذاکر
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	افتخار احمد
ایمن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹکنک	عامر

امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	رضی اللہ رضا
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	شفاقت
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	دانش اقبال
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	تبریز احمد
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	ابود رغفاری
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	تبریز احمد
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	فضل کریم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	خالد رشید کی
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	عبداللہ شاہد
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	کمال حسن
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد مصطفیٰ
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد سلمان
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	جمال نی خان
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	عامر اختر
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	مدثر حیات
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	امین راجہ
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد چاند
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	شاہد حسین
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	مہتاب ناظمی
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	مہتاب عالم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	افروز احمد
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد عرفان
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد معظم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	اجرد
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	انس جمالي
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	شاہد رضا
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	ضیفی عالم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد عرفان
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	امرجیت کمار
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد نعیم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	وسیم اکرم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد فرحان
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد شمسیر عالم
امین، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد ناہد جمال

امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد مکرم
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد رضوان
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	سید محبوب رضا صابری
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	شارق انور
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد ظفر اللہ
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	دانش انصاری
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	ہشام الدین فریدی
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	منصور عالم
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	شمزاد عالم
قانون گو، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	نو خیز عالم
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد رحمت رزتخ
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد قیصر علی
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد رتاب عالم
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد ذیشان
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد عارض
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد سناور
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد غالب انصاری
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	راشد انصاری
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	محمد عجاز
امن، بہار گورنمنٹ	مانو، پالی ٹانک	رضی احمد
ریڈ یونٹ اپلا ٹینس اینڈ الکٹریکس پرائیویٹ لیمیٹڈ	مانو، پالی ٹانک	محمد سفیر عالم
یونیورسل ٹیکن کام ائٹیا پرائیویٹ لیمیٹڈ	مانو، پالی ٹانک	رضوان احمد
SOLASTA	مانو، پالی ٹانک	محمد سجاد
ریڈ یوچارینا 107.8 ایف ایم	ایم اے (بجے ایم سی)	محمد طلحہ عباسی
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	محمد حسن پاشا
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	امیر خسرو
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	محمد نجیب اللہ انصاری
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	اتش عادل
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	محمد عرفان
ای ٹی وی بھارت	ایم اے (بجے ایم سی)	مشیرا
کاگنی زینٹ	ایم اے (بجے ایم سی)	محمد اقبال اون
ریڈ یوچارینا 107.8 ایف ایم	ایم اے (بجے ایم سی)	نزارکت علی
آئی ٹی ایم یونیورسٹی	پی ایچ ڈی (بجے ایم سی)	ڈاکٹر محمد ذیشان
کیوالی فاؤنڈیشن، چھنلو	ماسٹر آف سوشل ورک	نور اعلیٰ خان

کیوالیا فانڈیشن، جنہیوں	ماستر آف سوشل ورک	محمد ابصار
کیوالیا فانڈیشن، جنہیوں	ماستر آف سوشل ورک	محمد اشغال خان
کیوالیا فانڈیشن، جنہیوں	ماستر آف سوشل ورک	محمد رمان
گرامین و کاس سیوا سیمیتی، بستی، اتر پردیش	ماستر آف سوشل ورک	صبعیح شاہین
سافا سوسائٹی، حفیظ پیٹ، حیدر آباد	ماستر آف سوشل ورک	محمد فرقان
سافا سوسائٹی، مہدی پٹنم، حیدر آباد	ماستر آف سوشل ورک	عبدالقیوم تیق
NASVI	ماستر آف سوشل ورک	محمد عبدالخان
جین پیکٹ، حیدر آباد	ماستر آف سوشل ورک	اسرار علی
بڈی 14 اسٹڈی، نئی دہلی	ماستر آف سوشل ورک	اریب اختر
بڈی 14 اسٹڈی، نئی دہلی	ماستر آف سوشل ورک	عبدالملک خان
دیپالیا، نئی دہلی	ماستر آف سوشل ورک	ناظرہ خاتون
ایسوٹی ایشن فارہوٹ ڈیپنٹ آف چلدرن، نئی دہلی	ماستر آف سوشل ورک	دانش
ہوم پرکاش نیٹ ورک آف پیپل لیونگ و تھرائی آئی وی اینڈ ایڈس	ماستر آف سوشل ورک	محمد ندیم
کوچنگ کلاسز	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد جہانگیر عالم
کوچنگ کلاسز ای ٹی پاس	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد نظام الدین
کوچنگ کلاسز	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد ربانی
ہیڈ مارٹر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد بنجور عالم
کوچنگ کلاسز	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد شہزاد اللہ
ٹچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد جشید
کانٹر ٹکچر ٹچر، گورنمنٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	رومانا تبسم
پرائیویٹ نوکری	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	سالک انور
ٹچر، پرائیویٹ اسکول، بہار	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد خورشید اقبال
ٹچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	شیخ محمد ضیاء
پرائیویٹ کمپنی، دہلی	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	تبارک حسین
ٹچر، گورنمنٹ مدرسہ، بہار	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد مطیع الرحمن
ٹچر، پرائیویٹ اسکول	بی ایڈ، سی ٹی ای، اورنگ آباد	محمد اسلم ذوالقرنین

اساتذہ کی افزوڈگی اور شرکت

اساتذہ کی افزوڈگی اور یونیورسٹی کی ترقی میں ان کی شرکت صحیح طور پر ان کے تحقیقی پروجکٹس، مشاورت اور تحقیقی مطبوعات کے حاظ سے مانجا جاتا ہے۔
19-2020 کے دوران مانو کے اساتذہ کے تحقیقی پروجکٹس اور مطبوعات کی تفصیلات ذیل میں درج ہیں۔

اساتذہ کے پروجکٹس:

استاد کا نام	تحقیقی پروجکٹ کا عنوان	نئگ مکا بینی
پروفیسر محمد فرید، ائمہ سی جے	سامیقی قیادت برائے تبدیلی	یوائیں سی ای ایف
ڈاکٹر پروین جہاں، زولو جی	مولکیوں انسانیس آف پرسنگ امنوں گیوی بیڑی پا تھوے انوالہ ان ری کرنٹ پر گیر پیشی لوں	آئی سی ایم آر
ڈاکٹر بشانہ اشرف، سی ٹی ای بھوپال	ثانوی سطح پر مدرسے کے طلباء کی مقابلہ کرنے کی حکمت عملیوں، مطالعے کی عادات اور تعلیمی کارکردگی پر تئیکی تدریسیات کے اثرات	آئی سی ایس ایس آر
پروفیسر سلمی احمد فاروقی، ائچ کے سی ڈی ایس	پسمندہ بچوں کے لیے اساتذہ کی صنفی حیث اور تربیت	امریکی حکومہ خارجہ
پروفیسر سلمی احمد فاروقی ائچ کے سی ڈی ایس	کھانے پینے کی عادات کے ذریعے معاشرتی اور ثقافتی امتزاج اور مقامی شناخت کی تشكیل	یونائیڈ اسٹیشن - ایڈیا ایجوکیشنل فائزشنس (USIEF) (امریکی حکومہ خارجہ)
ڈاکٹر شیخ قمر الدین میتجہنٹ ایڈ کامرس	حیدر آباد شہر پر پولیس الہکاروں کے تنظیمی ما حل کے اثرات: ایک تجرباتی مطالعہ	آئی سی ایس ایس آر، امپریس
جناب جیل احمد سی ایس ایڈ آئی ٹی پر گرام	قوی سطح کے تربیتی پروگرام: دو ہفتوں کی مدت کا فیکٹری ایوجی / پی جی ڈاکٹریٹ طلباء کے لیے اندر وون جامعہ شارٹ ٹرم ٹریننگ / ایف ڈی پی	ایف ڈی پی
پروفیسر شاہد نو خیز عظی فارسی	مولانا آزاد کی شاعرانہ بصیرت	این سی پی یو ایل
ڈاکٹر نوشاد حسین تعلیم و تربیت	تعلیمی حصوں میں پردازی اقدار اور شخصیت کی خوبیوں کے اثرات: مدرسہ اور گورنمنٹ ایڈیشنل اسکولوں کے طلباء کا تقابلی مطالعہ	آئی سی ایس ایس آر
ڈاکٹر راحت حیات سی ٹی ای نوح	با اختیار بنانے کے راستے کی تلاش: تبدیلی کے لئے اسکول کی تعلیم کی طرف میواڑ کیوں کی مدھم آوازوں کی تلاش	بنارس ہندو یونیورسٹی

اساتذہ کی مطبوعات: تحقیقی مقالات / مصاہین

اساتذہ کے کل اپریل 2019 سے 31 مارچ 2020 تک کتابوں میں تحقیقی مقا لے، مصاہین اور ابواب کی اشاعت ذیل میں پیش کی گئی ہے۔

استاد کا نام	مقالہ / مضمون کا عنوان	مطبوعات کی تفصیلات
شعبہ کمپیوٹر سائنس ایڈ انفارمیشن ٹکنالوژی		
عبدالواحد	موبائل کمپلیکس فیکٹری: این اپروچ فارڈی پر یڈکیشن آف موبائل سائز پیر ایمیٹر	انٹریشنل جریل آف ریسیٹ ٹکنالوژی اینڈ انجینئرنگ، 2019

عبدالواحد	سیننس ایگ میٹ فار انگلش اردو لینگوچ	جنل آف ڈسکریٹ میتھا میٹکل سائنس ایڈ کرپٹو گرفنی، 2019
عبدالواحد	سیننس جزیرشن فار لرنگ: ٹرنس فار میشن فار مس پاسٹ ٹو فیٹر	ائزشن جنل آف انفارمیشن ایڈ لرنگ مکنا لو جی، 2019
عبدالواحد	ریوئسٹ اپروچ فار پر یڈ کیش آف فنکشنل سائز آف موبائل اپلی کیشن پر دیپ کمار	اپلائید کمپیوٹنگ اور انفارمیک، 2019 ائزشن جنل آف ریسٹ مکنا لو جی ایڈ انجینئرنگ، جلد 10، شمارہ 2، 16-04-2019
پر دیپ کمار	این افیشیٹ زیرہ- نالچ پروف ہیڈ آڈیئنی فیکشن کیم فار سیکورنگ سوفٹ وریڈی فائنسٹ نیٹ ورک	اکٹیبل کمپیوٹنگ، پریکٹس ایڈ ایکس پرنس، جلد 03-09-2019، شمارہ 1، 20
احمد طلحہ صدیقی	سوشل میڈیا ایٹانیکس فریم ورک فارڈیز اسٹریمنجست	ائزشن جنل آف کمپیوٹر سائنس ایڈ انجینئرنگ، 2019
جیل احمد، محمد عمر، خلیل احمد	اے ای ایس ایڈ ایم کیوٹی ہیڈ سوسائٹی سسٹم ان اائزشن آف تھنگس	ریسٹ پرائیز آن انجینئرنگ، 2020
خلیل احمد	اکریڈپی ایس این آروٹھ امر و ڈی ڈی بیوٹی ڈیجیٹل واٹر مارکنگ ٹکنک	ائزشن جنل آف انوڈیو کمپیوٹنگ ایڈ اپلی کیشنز، 2019
خلیل احمد	کمس نیٹ ورکس: اکسٹنگ سکنائیز ایڈ فوٹو ڈائریکشن آن سیکورٹی ایڈ پرائیوی	ائزشن جنل آف ریسٹ میکنا لو جی ایڈ انجینئرنگ، 2020
خلیل احمد	افی شیپ ایکٹ پلیسی فار پروفیٹ	ائزشن جنل آف ریسٹ انفارمیشن میکنا لو جی 2029،
محمد اسلام	بریف اور یو آف ڈیلپنگ کو نیوٹن نیوں نیٹ ورک یوزنگ جنیک الگوریتم	ائزشن جنل آف کمپیوٹر سائنس ایڈ انجینئرنگ، 2019
محمد اسلام	مشین لرنگ فار جنیک آٹ بریک پر ڈیکشن: پر فار مس ایلیشن آف ڈفرینٹ پرمیٹ کلاسیفس	انفارمیکا، 2019
محمد عمر، خلیل احمد	لوڈ اسٹیش ایلیشن فار لوڈ پلینگ ان ڈسٹری ڈیٹا بیس سرورز بیکنڈ مشین لرنگ: ریویو	3 سی ٹکنولو جی، 2019
محتمم پاشا قادری	کلاسیشن ایڈ پر دیکشن آف اسٹوڈنٹ اکیڈامک پر فار مس یوزنگ مشین لرنگ: ریویو	ائزشن جنل آف کمپیوٹر سائنس ایڈ انجینئرنگ، 2019
مقیم احمد	ویب ہیڈ فریم ورک فار کلاسیشن ایڈ انٹریشن آف نیوز آریکلز بگ ڈیٹا یوزنگ اونٹو لو جی	ائزشن جنل آف ریسٹ مکنا لو جی اور انجینئرنگ، 2019
مقیم احمد	ایکشن پر یڈ کیشن یوزنگ بگ ڈیٹا نیکس- سروے	ائزشن جنل آف ریسٹ مکنا لو جی اور انجینئرنگ، 2019
مقیم احمد	ایکس پلور گ پور آف سوشن میڈیا ان ایکشن پر یڈ کیشن	ائزشن جنل آف کمپیوٹر سائنس ایڈ انجینئرنگ، 2019
مقیم احمد	پر یڈ کیشن آف ٹرین ڈیل ان اندین ریلیو ڈھرو مشین لرنگ تکنیک	ریسٹ ایڈ وائز ان کمپیوٹر سائنس ایڈ انجینئرنگ، 2019

مقيم احمد	ڈلے ان انڈین ریلویز بئی انکوڈ مگ وید فیکٹریس تھر و مشین لرنگ تکمیکس	انٹرنشنل جرنل آف کمپیوٹر سائنس زائیڈ انجینئرنگ، 2019
تکمیک اردو محتوى	اسٹریٹ ٹرینیک فوریستنگ: آن گونگ ایڈوانس اینڈ نیوچلینجز	ریسنٹ پیشنس آنکمپیوٹر سائنس، 2019
شعبہ تعلیم و تربیت		
نو شاد حسین اور تلمیذ فاطمہ نقوی	اعلیٰ ترتیب فکری صلاحیتیں بنام ادنیٰ ترتیب فکری صلاحیتیں: سرکاری اور خجی اسکولوں کا تقابلی مطالعہ	آئی بے آرے آر، جلد 06، شمارہ 02، جون 2019
نو شاد حسین اور تلمیذ فاطمہ نقوی	ہسٹری ریسرچ جزل، جلد 05، شمارہ 05، ستمبر اکتوبر 2019	ہدرسہ اور گورنمنٹ تھہنا نوی اسکولوں کے طلباء کی خصیت کی خصوصیات پر ادارے کی نویجت اور صفت کے اثرات
نو شاد حسین اور تلمیذ فاطمہ نقوی	اعلیٰ تعلیمکے ادارے میں سماج کے پسمندہ طلباء کے ذریعہ محسوس کردہ اتیازی سلوک اور ذہنی صحت	جنل آف گجرات ریسرچ سوسائٹی، جلد 21، شمارہ 06 اکتوبر 2019
نو شاد حسین اور تلمیذ فاطمہ نقوی	ذات پات پرمنی جملوں اور نفسیاتی دہشت گردی کے تکمیل دہ بجربے کی جم و سمعت	تحقیق انڈیا (کواٹری جنل) جلد 22، شمارہ 04 اکتوبر- دسمبر، 2019، وچارنیاں فائمیشن
اختر پروین اور نو شاد حسین	ایم بی بی ایس طلباء کے احساس محرومی کارڈل: کچھ خاص آبادیاتی متغیرات کے تعلق سے	انفوکار ایسرچ جلد 09، شمارہ 02، فروری 2020
نو شاد حسین اور آفاق ندیم خان	اساتذہ کی پیشہ و رانہ وابستگی: تعلیم کے معیار کو بہتر بنانے کا ایک ذریعہ	ودیورتا، جلد 4، شمارہ 34، اپریل تا جون 2020 ہرشور ہن پبلی کیشن پر ایئٹ لائیٹ
جرار احمد	مدرسی زبان اردو میں طرز ہائے تحقیق	اردو دنیا، جلد 22 شمارہ 2، فروری 2020
جرار احمد	اسلامی نظریہ تعلیم	جنل آف انفارمیشن اینڈ کمپیوٹشن سائنس جلد 9، شمارہ 10، 2019،
جرار احمد کراسپونڈنگ مصنف	مانو کے موقع اساتذہ کی فاصلاتی طرز اکتساب کے تینی روایا اور ادرائک	جنل آف انفارمیشن اینڈ کمپیوٹشن سائنس جلد 9، شمارہ 10، 2019
جرار احمد	اردو زبان کی مدرسی میں آئی سی ٹی کا استعمال	اردو دنیا، جلد 21، شمارہ 6، جون 2019
صمد تھاڑے وڈا کائیں اور محمد مشاہد	تعلیمی کویٹ: این انٹرنشنل جرنل آف انجوکیشن اینڈ کلاس روم ماحولیات اور والدین کی شمولیت کا اثر	ثانوی اسکولوں میں لڑکے اور لڑکیوں کی تعلیمی کامیابی میں ذاتی تصور، اپلائیڈ سوشل سائنس، جلد 10، نمبر 3، دسمبر 2019
محمد شمس الدین	مولانا ابوالکلام آزاد کی صحفی انفرادیت	اردو ایسرچ جزل، شمارہ 22، اپریل- جون 2020
روبینہ	یو جی طلباء کی قائدانہ خوبیوں پر ہم انصابی سرگرمیوں کا اثر	انٹرنشنل جرنل آف سائینس فریڈنگ ریسرچ اینڈ انجینئرنگ ٹرینڈس، جلد 5، شمارہ 2، صفحہ 386-384، مارچ اپریل 2019
روبینہ	IX کے طلباء کی تعلیمی کارکردگی پر معاون انصابی سرگرمیوں میں شرکت کے اثرات	ریو یو آف ریسرچ، جلد 8، شمارہ 8، مئی 2019
روبینہ	سینئری اسکول کے طلباء کی علمی کامیابی پر سی اے میں شمولیت کے اثرات: ایک مطالعہ	ریسرچ ریو یو، جلد 4، شمارہ 5، مئی 2019
روبینہ	نویں جماعت کے طلباء کی تعلیمی کامیابی اور قائدانہ اہلیتیں پر معاون انصابی سرگرمیوں میں شرکت کی تاثیر: ایک مطالعہ	انٹرنشنل جرنل فارانو ویور ریسرچ ان ملٹی ڈیسی پلیزیزی فلڈ، جلد 5، شمارہ 5، مئی 2019

آئی جے اے آئی آر ، جلد 7، شمارہ (1) 3 جولائی تکبر ایس بے آئی ایف	فی الوقت مدرسی ندرت: بنکنالوجی ایک نئی تعلیم اور مدرسی نزوم فراہم کرتی ہے	ایس عبد الجبار
---	--	----------------

شعبہ انگریزی

ایس ڈیزائن انڈین پیپر نیمس، جلد 40، شمارہ 50، ماрچ 2020	پریم چند کے کفن اور بندھو ماہو کی زہریلی روٹی میں دلت کرداروں کا قابلی مطالعہ	گوندایا گودا ورنی اور ایس ایم فتح اللہ
ایس ڈیزائن انڈین پیپر نیمس، جلد -40 شمارہ 70، ماارچ 2020	زبان سیکھنے کے آئے کی حیثیت سے ڈیجیٹل کہانیاں، جزیشنا زیڈ آمنختگان کی پیداواری صلاحیتوں کی نشوونما ہے: امکانات اور عمل	کے ناگیندر اور مشس الدین پی

شعبہ ہندی

شودھ سریتا، جلد: 06، شمارہ: 22، اپریل 2019 تا جنون 2019	مسلم لیکھکوں کی ہندی کہانیوں میں مسلم سماج کا آرٹھک سند ربعہ	پڑھان رحیم خان
شودھ سریتا، جلد: 06، شمارہ: 3، جولائی 2019 تا ستمبر 2019	محمد عارف اور ناصرہ شرمکی کہانیوں میں مسلم سماج	پڑھان رحیم خان
شودھ سچار بولیٹن، شمارہ: 9، جلد: 36، اکتوبر 2019 تا دسمبر 2019	اکیسویں صدی کے مسلم لیکھکوں کی کہانیوں میں ابھی ویکٹ اسٹری جبیون	پڑھان رحیم خان
شودھ سچار بولیٹن، شمارہ: 9، جلد: 36، اکتوبر 2019 تا دسمبر 2019	گلشیر خان شانی اور ناصرہ شرمکی ہندی کہانیوں میں سپر ادایک سندر بھ	پڑھان رحیم خان
بھاشا، شمارہ: اول، جلد: 288، جنوری 2020 تا فروری 2020	مسلم لیکھکوں کی ہندی کہانیوں میں چترت پرویارک سندر بھ	پڑھان رحیم خان

شعبہ میجمنٹ اینڈ کامرس

ایٹرنسیشن جرٹل آف ریسرچ اینڈ انٹیکل جائزہ، 2019	سنٹرل پبلک سیکٹر انٹر پرائز (سی پی ایس ای) میں ملازمیں کی فلاح و بہبود کے اقدامات: سی ڈبلیو سی اور ایف سی آئی کا قابلی مطالعہ	ایم اے سکندر
ایٹرنسیشن جرٹل آف ریسرچ اینڈ انٹیکل ریپورٹ 2019	عوام میں کتب اور پڑھنے کی عادات کا فروغ: ہندوستان میں مطالعی کلچر بنانے کے لئے ایک روڈ میپ	ایم اے سکندر
ایٹرنسیشن جرٹل آف ریسرچ اینڈ انٹیکل ریپورٹ 2019	ہندوستان میں ڈیجیٹل شیکنا لوحیز کے ذریعے قطع اگنیز جدت کا دور: مسئلہ چیلنجز اور موقع	ایم اے سکندر
ایشین جرٹل آف میجرنگ سائنس، 2019	اوپن ڈسٹنس لرنگ سسٹم: ہندوستان میں اوپن اور ڈوکل موڈ یونیورسٹیوں کے مسائل، چیلنجوں اور موقع پر تقدیمی عکاسی۔	ایم اے سکندر
2020	ایشٹ انچیئرنگ نگ اینڈ میجمنٹ، 2020 مطالعہ۔ میشٹ انچیئرنگ نگ اور میجمنٹ	ایم اے سکندر
تھنک انڈیا جرٹل جلد 2، شمارہ 10، نومبر 2019	انساں پنہسی پیش کوئی پرا کپوئی تابعیت کا اثر۔ ہندوستان میں منتخب شہری ہوابازی کمپنیوں کا مطالعہ	سید خواجہ شفعی الدین
تھنک انڈیا جرٹل جلد 2، شمارہ 10، نومبر 2019	پنجھر لو فیشر اور مالی صحت۔ منتخب ایئر لائئن کمپنیوں کا مطالعہ	سید خواجہ شفعی الدین

مودودی شفافیتی کمپنی کے ذریعہ میں مارکینگ کی پیش گوئی کی قابلیت کے لیے کارکردگی کا تعین قدر	محمد اشاد فاروقی
کمرش بینک میں۔ سی آر ایم کی تاثیر: ایک جائزہ	محمد اشاد فاروقی
انظام کے افعال: کام کے صدر مدرسین کے درمیان میں ذاتی اعتقادی کے لئے ایک طریقہ کار	محمد اشاد فاروقی

شعبہ صحافت و ترجمہ عامہ

میری پلیٹ پنیں! ہندی سینما میں گوشت کھانے کی ثقافت کی نقشہ کشی	معراج احمد مبارکی
سوشل سینیٹس، جلد 30۔ شمارہ نمبر 2، 8 جنوری 2020 (آن لائن)، روٹلیج - ٹیلہ اور فرانس	معراج احمد مبارکی

شعبہ ریاضی

آن جی جی پی آرڈبلیو-کولڈسٹیشن ان جی گجرات ریسرچ سوسائٹی کا جرتل۔ جلد 21، شمارہ 14، نومبر 2019	خواجہ معین الدین
ڈینوئنگ آف الکٹریکارڈیوگرام بیڈ آن نورم پر ایڈیشن اسٹکنالوگی ویولٹ پیاکٹ ٹرنس فارم (IJEAT)، جلد 9۔ شمارہ 1، اکتوبر۔ 2019	افروز

طبیعت

مودیفیکڈ تھیوری آف گراویٹی ایڈ کلستر انگ آف ملٹی-کپونٹ سٹرم آف گلاسیس	رضوان الحق انصاری
--	-------------------

شعبہ پلک ایفسٹریشن

گرین مارکینگ کنیز زہرہ	کے اے وی، دسمبر 2019
احمر رضا	2020 دہلی ورڈ کٹ اقتصادی اور سیاسی ہفتہواری، جلد 55، شمارہ 8.22، فروری 2020
احمر رضا	ٹرمپ کے ہندوستان کے دورے کی سیاسی توضیح: افہام و تفہیم سے بالاترسفارت کاری فرٹی آر، فروری 2020
احمر رضا	یوپی حکومتوں کے نام اور شرمناک پوسٹروں کے تناظر فرٹی، مارچ 2020

شعبہ سوچ و رک

نو زائدہ اموات، دودھ پلانے کے رواج اور مقبول عام احساس۔	محمد شاہد (مع مصنف)
---	---------------------

شعبہ اردو

غاذی میان اور عوایدی ادب	شش الہدی
قلی قطب شاہ: فتوں لطیف کا دلداہ شاعر	مسرت جہاں
رضیہ سجاد تھیر کے ناول اللہ میگ دے کی تہذیبی معنویت	مسرت جہاں
ترجمہ ریاض کی نظموں میں سماجی و تہذیبی شعور	مسرت جہاں

مسرت جہاں	کدم راؤ پدم راؤ: ایک تجزیاتی مطالعہ	جہاں اردو، درجگہ، شمارہ: 75، جولائی۔ ستمبر 2019
مسرت جہاں	فریادِ غم اور داع غدبوی	خواتین کی دنیا، این سی پی یو ایل، نئی دہلی جلد 03، شمارہ 11، نومبر 2017
بی بی بی رضاختون	کاروان سائنس: روشنی کا سراغ (رسالہ اردو سائنس کاوضاحتی اشاریہ)	سائنس اردو ماہنامہ، مئی 2019
بی بی بی رضاختون	یوپی کی تحریر: تکلیف کا حسین امتحان	فکر و نظر سہ ماہی، جون 2019
بی بی بی رضاختون	جیلانی بانو کا سماجی و سیاسی شعور (راستہ بند ہے کے حوالے سے)	خواتین کی دنیا، فروری 2020
فیروز عالم	خط مستقیم۔ پروفیسر وہاب قیصر	سب رس، جلد 81، شمارہ 5، مئی 2019
فیروز عالم	سنگ گرائیں: بیگ احسان کا شاہکار افسانہ	زبان و ادب، جلد 40، شمارہ 6 جون 2019
فیروز عالم	بیگ احسان کا انسانوی فن (دھمکی روشنی میں)	اردو ادب، جلد 63، شمارہ 251، جولائی۔ ستمبر 2019
فیروز عالم	اختر شیرانی کی نظم نگاری	اردو دنیا، جلد 21، شمارہ 12، دسمبر 2019
شعبہ تعلیم نواں		
آمنہ تحسین	ہندوستانی خواتین کی حیثیت: مسائل اور چلنجز	جزل آف نی گجری سرچ سوسائٹی، جون 2019
آمنہ تحسین	رضیہ سجاد ظہیر کی تخلیقات میں نسائی شعور	ماہنامہ خواتین کی دنیا، مارچ، 2020، این سی پی یو ایل
پروین قمر	مسلم خواتین کے لئے تعلیم۔ متكلّم اور حقیقت	آر آر آئی جے ایم، جلد 5، شمارہ 3، مارچ، 2020
حیاتیات		
پروین جہاں	ذیاً یطسی نیفر و پیچی میں D / ACE I جن پولیمور فرم اور ڈسپیڈ یمیا کے درمیان تعلق: حیدر آباد، بھارت سے ایک یس کنشروں کا مطالعہ	انڈین بے نیفر ول 2020، 7 فروری 2020، میڈیون
اے سی ایس ای ای آئی پی		
ڈاکٹر ایس عبداللطیز	نظام کے تسلط میں جا گیرداری نظام کی نوعیت اور درجہ بندری	شودھ سریتا، جلد: 6، شمارہ نمبر: (II) 24، اکتوبر تا دسمبر 2019
سی پی ڈی یو ایم فی		
مصطفیٰ انضر	زبان اور زمینی صورتِ حال (زبانوں کو زندہ رکھنے کے لیے سائنس)	اردو دنیا، جلد 21، شمارہ 12
مصطفیٰ الانظار	بنیادی تدریسی مہارتوں	اردو دنیا، جلد 22، شمارہ 06
محمد اکبر	راشدالنیجی بہ حیثیت مضمون نگار	سقق اردو، جلد 4 شمارہ 3
محمد اکبر	راشدالنیجی بہ حیثیت سوانح بھج سیرت نگار	کتاب نما، جلد 59، شمارہ 4
محمد اکبر	منفرد لب و لہجہ کا شاعر افتخار عارف	اردو یسرچ جزء، شمارہ 21
سی یو سی ایس		
محمد ظفر الدین	سرشی ضلع بجنور کا تقیدی مطالعہ	میزگان جلد 19، شمارہ 58-59، جنوری تا جون 2019
نظامت فاصلاتی تعلیم		
اشتیاق احمد	بے ریاست افراد اور بین الاقوامی قانون: ایک جائزہ	دہرا دون لاری یو، جلد 12، شمارہ 1، نومبر 2020، لا کانگ دہرا دون، اتراچل یونیورسٹی
الیں آر سچانی	ڈی اسٹریٹ ٹینجمنٹ	این آر اے سی 2017، کاٹھمنڈو یونیورسٹی، نیپال

سیٹی ای آسنول		
انفوکار ایسرچ، جلد 09، شمارہ 03، مارچ 2020 موثر ریاضی سیکھنے میں گمشدہ کڑی	ڈاکٹر آفتاب احمد انصاری اور نصیر انظر	
سیٹی ای اور گل آباد		
اپسلس انٹرنشنل جزل آف سوشن سائنس اینڈ ہپومنیز، جلد اول، شمارہ 11، اپریل 2017 اساتذہ کی تدریسی صلاحیت: سیکھنے کی ضرورت	پٹھان محمد سید محمد شبیر	
انٹرنشنل جزل آف فلکنور ایسرچ ان سوشن سائنس، جلد دوم، شمارہ 1، جنوری۔ جون 2019 ہندوستان میں خواتین کی مقندریت: ناضی سے حال تک کی دریافت	پٹھان محمد سید محمد شبیر	
MOOCs ایک ڈیجیٹل التسابی پلیٹ فارم: نارسا آموزنگ ان تک چھٹا، جلد 8، شمارہ دوم، اپریل تا جون 2019 پہنچنے کی کوشش	پٹھان محمد سید محمد شبیر	
انٹرنشنل جزل آف فلکنور ایسرچ ان سوشن سائنس، جلد 3، شمارہ 3، جنوری 2020- تعلیم کے بدلتے ہوئے طریقوں اور جوانات کو ہندوستان میں اپنانے کی ضرورت	پٹھان محمد سید محمد شبیر	
انٹرنشنل جزل آف فلکنور ایسرچ ان سوشن سائنس، جلد۔ 3 شمارہ 1، جنوری 2020- انٹرنشنل جزل آف ریسرچ فلکنور ایسرچ ان سوشن سائنس،	شاہین پروین	
سیٹی ای، بھوپال		
اعلیٰ تربیت فکری صلاحیتیں بناءً دنی تربیت فکری صلاحیتیں: سرکاری اور خصوصی اسکولوں کا تقاضا مطالعہ آئی ہے آرائے آر، جلد 06، شمارہ 02، جون 2019 تلیز فاطمہ نقوی		
ہستری ریسرچ جزل، جلد، 05، شمارہ 05، ستمبر۔ اکتوبر 2019 مدرسه اور گورنمنٹ ایمپیکٹری اسکولوں کے طلباء کی شخصیت کی خصوصیات پر ادارہ کی نوعیت اور صنف کے اثرات	تلیز فاطمہ نقوی	
اعلیٰ تعلیمی ادارے میں سماج کے پسمندہ طبقات کے طلباء کا امتیازی سلوک اور ذہنی صحت کے تین احساس جزل آف ٹھریٹ ریسرچ سوسائٹی، جلد 21، شمارہ 06، اکتوبر 2019 تلیز فاطمہ نقوی		
تحنیک اندیا) سہ ماہی جزل (جلد 22، شمارہ 04. اکتوبر دسمبر 2019 ذات پات پرمنی حملوں اور نفسیاتی دہشت گردی کا تکلیف و تجربہ	تلیز فاطمہ نقوی	
گوبن جزل فار ریسرچ انالیکس، جلد 8، شمارہ 6، جون 2017 ثانوی اسکول کے طلباء کا گھر بیو عوامل اور ذہنی بے چینی کا رشتہ شبانہ اشرف		
ثانوی اسکول کے طلباء کا اسکولی عوامل اور ذہنی بے چینی کا رشتہ سائنسی تحقیق کے بین الاقوامی جریدے، جلد 2، شمارہ 7 جولائی تا 2019 شبانہ اشرف		
کلنا لو جی کے ذریعہ اکتساب: ایک گورنمنٹ اسکول کے کیس اسٹڈی سے سبق جلد 1 شمارہ 2، جولائی 2019 این سی ای آرٹی اندر تجیہت دستہ اور سوئی چھا برا		
اعلیٰ تعلیم میں خواتین انتظامیہ کی انتظامی تاثیر: ایک تجرباتی مطالعہ ویمز لانک جزل، مارچ 2020 روہینہ خان		
سیٹی ای بیدار		
خواتین کی ڈی یونیورسٹی، نومبر 2019، این ہی پی یو ایل بچوں کی تعلیمی نشوونما اور والدین کی ذمہ داری محمد طالب اطہر انصاری		
مطالعہ انٹرین پیس نام، جلد 40، شمارہ 50، مارچ، 2020 معیاری تعلیم کے لیے اختراقات اور بہترین طریقہ ہائے کار بوئڈورا جو		

پریشودہ جمل، جلد 9، شمارہ 3، مارچ، 2020	آئی سی ٹی آلات کے استعمال کے ساتھ طالب علم اور اساتذہ کی کارکردگی	بوئڈوراجو
اسٹدی ان امڈین پلیس نیس، جلد 40، شمارہ 70، مارچ، 2020	این سی ای آرٹی کی ریاضی کی نصابی کتب میں متذکرہ ہندوستانی ریاضی دانوں اور ان کے تعاون پر ایک مطالعہ	بوئڈوراجو
سی ٹی ای، درجہ		
انٹرنیٹ جمل آف ریسرچ اینڈ نیٹ ورک ریویو (آئی بے آرے آر) ای جلد 6 شمارہ 2، جون، 2019	ثانوی اسکول کی سطح پر گورنمنٹ اور خصی اسکولوں کے اساتذہ کے ماہین انٹرنیٹ کے استعمال کا تقابی مطالعہ	محمد فیض احمد
ریسرچ جمل آف سوشل سائنس، نمبر 06 جلد 10، جون 2019	ثانوی اسکول کے اساتذہ میں انٹرنیٹ کے استعمال کا مطالعہ	محمد فیض احمد
IJRAR 2019 جلد 06، شمارہ 02، جون 19	طلبہ کی کامیابی پر بڑے پیمانے پر آن لائن اونپن کورسز (MOOCs) کے اثرات - ایک تحقیقی جائزہ۔	بیگ منجیب علی
انٹرنیٹ جمل آف امیر جنگ ٹکنالوجیز اینڈ انوٹھر ریسرچ، جلد 6، شمارہ 5، 174، مئی 2019	فائدہ کلاس روم کو نافذ کرنے میں رکاوٹوں کا مطالعہ: منتجہ مواد کا ایک جائزہ	بیگ منجیب علی
ورلڈ جمل آف انجینئرنگ ریسرچ اینڈ ٹکنالوجیز، جلد 5، شمارہ 3، مئی 2019	"سوشل نیٹ ورکنگ سائٹ (ایس ایس ایس) کا اثر، میڈیا معاشرے کے کمزور طبقوں کی خواتین پر صفائحی حساسیت اور عدم مساوات کے اثرات" - ایک تقدیمی جائزہ۔	ڈاکٹر بیگ منجیب علی
ایکسل جمل آف انجینئرنگ ٹکنالوجی اینڈ منجمنٹ سائنس، جلد اول، نمبر 6، جون جولائی 2019	اعلیٰ تعلیم کے لیے حکومت ہند کی ڈیجیٹل شروعات پر تقدیری عکاسی	ڈاکٹر بیگ منجیب علی
انٹرنیٹ جمل آف سائنس اینڈ ریسرچ، جلد 8، شمارہ 5، مئی 2019	طلبہ کی کامیابیوں پر گھریلو اسکونگ کے اثرات کا مطالعہ - ادب کا ایک سادہ جائزہ	ڈاکٹر بیگ منجیب علی
انٹرنیٹ جمل آف ریفارمیشن ریسرچ ان سوشل سائنس، جلد 2، شمارہ 1، جنوری - جون 2019	مختلف طور پر قابل طالب علموں کے کلاس روم تعامل پر ہم جماعت طلبے کے اثرات کا مطالعہ	ڈاکٹر بیگ منجیب علی
جشید پور ریسرچ ریویو، جلد 5، شمارہ 36، 2019، اور حسین، ایس	تکنیکی تدریسی مواد کا علم (Tpck) اور اساتذہ کی تعلیم پر اس کا اثر	زیدی، زیڈ۔ آئی۔
AD VALOREM، جمل آف لا، جلد 6، شمارہ 2، حصہ 3، اپریل - جون 2019	جبہوی عمل کو مضبوط بنانے کی طرف ڈیجیٹلائزیشن کے رحمات	زیدی، زیڈ۔ آئی
جامعہ جمل آف ایجوکیشن، جلد 6 نمبر 1، اکتوبر 2019	آئی سی ٹی مرکب تشخیص کا نظام: فطرت، مسائل اور چیلنجز	زیدی، زیڈ آئی اور ایم۔ ایم۔ ایم
ریسرچ ہائی لائٹ، جلد 7، نمبر 1، جنوری 2020	ریاضی کی پر اٹھ تعلیم کے لیے کمیٹی وسائل	زیدی، زیڈ آئی
جمل آف ایمر جنگ ٹکنالوجیز اینڈ انوٹھر ریسرچ، جلد 6، شمارہ 6 جون، 2019	ریاضی کی تعلیم کے تعلیمی مسائل	زیدی، زیڈ۔ آئی اور علی، ایم۔ ایم
جشید پور ریسرچ ریویو، جلد 2، شمارہ 39، 2020	آئی سی ٹی کے ذریعہ اساتذہ کی تعلیم میں بدرجہ اتم بہتری کی طرف ایک قدم: ایک مشترک طریقہ کار	رحیم، اے اور زیدی، زیڈ۔ آئی
بھارتیہ انٹرنیٹ جمل آف ایجوکیشن کامیابی، جلد 9، شمارہ 2، مارچ 2020	حیاتیات مابعد صلاحیت اور تعلیمی	محمد افروز عالم

منشیٹل جرنل آف سائنسیک ریسرچ اینڈ ریویو، جلد 5، شمارہ 5، مئی 2019	زندگی کی مہارات، تغیریت اور اسلام	منظرا اسلام
اردو ریسرچ جرنل، شمارہ: 21، جنوری، مارچ، 2020	اڑ دنیاچ پور (مغربی بگال) کے مسلم اقلیتی طلباء کی ریاضی میں کامیابی	ڈاکٹر دانش ندیم اور محمد راغب بابر
IJRSS، جلد 19 اور شمارہ 05، مئی 2017	بنے بھرتی ہونے والے اسکول اساتذہ کے لئے رہنمائی: تصور، خصوصیات اور مختلف ماذل	آفتاب عالم
تحقیک انڈیا کو اثری جرنل، جلد 22 اور شمارہ 4، دسمبر 2019	دہلی کے حوالے سے سرکاری امدادیانہ اسکولوں میں تنظیمی ڈھانچے اور فینیگ کمیٹیوں کے افعال کا مطالعہ	آفتاب عالم
اسٹڈیز ان انڈین پلیس نیمس (ایس آئی پی این)، جلد 40، شمارہ 3، فروری 2020	اوپن اور فاصلاتی تعلیم میں ٹیکنالوجی کی اختیار کاری، استعمال اور اس کے اثرات	آفتاب عالم
پری شودھ جرنل، جلد 9، شمارہ 3، مارچ 2020	انڈر گرینجویٹ طلباء کی تعلیمی اور کیریئر کی خواہشات: ایک تحقیقاتی مطالعہ	آفتاب عالم
IJRSS، جلد 19 اور شمارہ 05، مئی 2017	بنے بھرتی ہونے والے اسکول اساتذہ کے لئے رہنمائی: تصور، خصوصیات اور مختلف ماذل	آفتاب عالم

سیئی ای، نوح

ریویو آف ریسرچ، جلد 8، شمارہ 8، مئی 2019	پرائمری سیشن میں مدرس اور غیر مدرس طلباء کے تناوہ کا مقابلی مطالعہ	انصار الحسن
منشیٹل جرنل آف ریسرچ اینڈ ریویو 6 - (2)؛ اپریل 2019	بی ایڈ فاصلاتی تعلیم کے آموختگان کا خود سے منظم اکتسابی سلوک اور ایم-لرنگ کی طرف ان کا رویہ	محمد طارق

سیئی ای، سنبھل

ریویو آف ریسرچ، جلد 8، شمارہ 8، مئی 2019	برن آؤٹ کاماڈل	محمد سہیل خان
ریسرچ گرو آن لائن جرنل آف ملٹی ڈسپلنری سینکھیکش جلد 13، شمارہ 02، ستمبر 2019	اساتذہ تعلیم کی تحقیق میں قدر و پیمانی ماحولیاتی تعلیم	محمد سہیل خان
اسکالری ریسرچ جرنل آف ہیومنیٹی، سائنس اینڈ انگلش لیگوچ، جلد 35-7، اگست تا ستمبر 2019	اردو زبان کے ذریعہ سائنسی مواصلات	محمد سہیل خان
شیئی بک پلی کیشن، سول اپور مہاراشر	مختلف سماجی نسبیاتی متغیرات کے ذریعہ اساتذہ برنا آٹ کی تعلیمی	محمد سہیل خان

اساتذہ کی مطبوعات: کتاب / ادارت / ترجمہ / اباد

استاد کا نام	کتاب / مرتبہ کتاب کا عنوان / ترجمہ	باب کا عنوان	اشاعت کی تفصیلات
شعبہ عربی			
سید علیم اشرف	اردو زبان و ادب پر عربی کے اثرات (اردو)	-	قومی کاؤنسل برائے فروغ اردو زبان، ایم ایچ آرڈی، نئی دہلی:
سید علیم اشرف	تفہیم ای استشراق	-	دارالعلوم جیس، یوپی
سید علیم اشرف	ایم اے عربی پہلا سمیٹر (ایس ایل ایم)	گرامر-1	ڈی ڈی ای، مانو، حیدر آباد
سید علیم اشرف	ایم اے عربی پہلا سمیٹر (ایس ایل ایم)	کائیکی نشر	ڈی ڈی ای، مانو، حیدر آباد
سید علیم اشرف	ایم اے عربی پہلا سمیٹر (ایس ایل ایم)	ترجمہ-1	ڈی ڈی ای، مانو، حیدر آباد

ڈی ڈی ای، مانو، حیدرآباد	عربی ادب کی تاریخ۔ 1	ایم اے عربی پہلا سسٹر (ایم ایم ایم)	سید علیم اشرف
ڈی ڈی ای، مانو، حیدرآباد	عربی گرامر اور کپوزیشن	بی اے۔ بی ایس سی۔ بی کام پہلا سال (ایم ایل ایم)	سید علیم اشرف
ڈی ڈی ای، مانو، حیدرآباد	ترجمہ انگریزی سے عربی، بلک 3، یونٹس 1 اور 2	انگریزی سے عربی (ایم ایل ایم)	جاوید ندیم ندوی
ڈی ڈی ای، مانو، حیدرآباد	انگریزی سے عربی یونٹ میں ترجمہ: الجمل المختملۃ علی المراد الیاسیۃ	انگریزی سے عربی (ایم ایل ایم)	جاوید ندیم ندوی
ڈی ڈی ای، مانو	اوی تقدیم، 4 بلاکس	ایم اے	شمینہ کوثر
ڈی ڈی ای، مانو	اوی تقدیم، 4 بلاکس	ایم اے	شمینہ تابش (مصنف) اور طلحہ فرحان (مرتب)
ڈی ڈی ای، مانو	1- حرفاً مشبه بال فعل 2- مبتدئی و خبر مطابقت	گرامر - I	محمد شاکر رضا

شعیبی ایس آئی

سی آر سی پر لیس، ٹیلہ اور فرانس گروپ	پرائی نمبر	ایم جنگ سیکرولی الگوریتم اینڈ ٹکنکس	خلیل احمد
سی آر سی پر لیس، ٹیلہ اور فرانس گروپ	محردوگر ترجمہ مسئلہ	ایم جنگ سیکرولی الگوریتم اینڈ ٹکنکس	خلیل احمد
سی آر سی پر لیس، ٹیلہ اور فرانس گروپ	غیر متناسب خاکہ نگاری	ایم جنگ سیکرولی الگوریتم اینڈ ٹکنکس	خلیل احمد
آئی جی آئی گلوب، 2019	-	کوکھان فارمیش رٹریول یونگ پی او پی انگلش نجین اپر چیس	عبدالوحید (مشترک تصنیف کردہ)
چمپن اینڈ ہال / ایچ آر سی	-	ایم جنگ سیکرولی الگوریتم اینڈ ٹکنکس	خلیل احمد (شریک مدیر)
اے آئی ایس سی سریز سریز اسپر انگر	پفارمس انالیس آف روٹنگ پروٹوکالس ان ڈبلیو ایس این (کافرنس پیپر)	ائز نیشنل کافرنس آن انوئیکپیوٹنگ اینڈ کمپیوٹننس	جیل احمد (شریک مصنف)
ایل این ای ای، اسپر انگر	انٹو لو جیکل میڈ اپروج آف انگرینگ بگ ڈاٹا: اشو اینڈ پرو پیکش (کافرنس پیپر)	آئی جی ڈی ایس ایم ایل اے-2019	مقیم احمد (شریک مصنف)
ایل این ای ای، جلد 608، اسپر انگر نیچر سسکا پور	فریم ورک فار آر این اے-سیک بیڈ کلاسی فیکیشن اینڈ پریڈیکشن آف ڈسیز (کافرنس پیپر)	ائز نیشنل کافرنس آن ڈیٹا سائنس، مشین لرننگ اینڈ اپلی کیشن آئی سی ڈی ایس ایم ایل اے 2019-	پر دیپ کمار
چمپن اینڈ ہال / سی آر سی، سی آر سی پر لیس	انیتی اٹھنگلکشیشن	ایم جنگ سیکرولی الگوریتم اینڈ ٹکنکس	پر دیپ کمار
آئی جی آئی گلوب، 2020	انگلی جنٹر انپورٹیشن سسٹم: کمپلیٹ انسانی	آئی اوٹی اینڈ کلاؤ کمپیوٹنگ اینڈ وانس مینٹس ان وہیکل اڈھاک نیٹ ورکس	سید امیاز حسن

ڈاکٹر سید امیاز حسن	اپنی کیشن آف ڈیپ لرنگ آن اینڈ بگ آئی اور لی آن پرسلا میز ڈیلیٹھ کیسر یوزنگ ڈیپ لرنگ ٹکنکس	این ایمکشو ڈا گنو سٹک ماؤں فار پرسلا میز ڈیلیٹھ کیسر یوزنگ ڈیپ لرنگ ٹکنکس	آئی جی آئی گوبل، 2020
ڈاکٹر سید امیاز حسن	مشین لرنگ و تھیلیٹھ کیسر پرنس پیکٹو	ان سر پر ایز ڈلرنگ آن ہیلیٹھ کیسر سروے ڈائٹا و تھ پر ٹکل سوارم اور پیموزیشن	اپر ٹرک

شعبہ تعلیم و تربیت

اشرف نواز	تعلیم: بہتر دنیا کے لئے بحران اور استحکام مشن (پرو سٹڈنگ کا نفرس)	مسلمانوں میں تعلیم: رسائی اور رکاویں	انشی ٹیوٹ آف ویشل اسٹڈیز، دہلی
الیس عبدالجبار	مواصلاتی انگریزی کا تعارف	-	لیمبرٹ اکیڈمک پبلشنگ
الیس عبدالجبار	انگریزی کی تدریس	-	لیمبرٹ اکیڈمک پبلشنگ
الیس عبدالجبار	گاندھیائی فکر	گاندھی اور ان کی تغییبی فکر: آج کے بیانیے کے لئے ایک نظر ثانی یافتہ نوٹ	ریڈشاون پبلشنگ
ام سلمہ	اعلیٰ تعلیم میں تدریس و اکتساب کی حکمت عملیات	بنیادی ڈھانچے کے تناظر میں ہندوستانی اعلیٰ تعلیم پر ایک تنقیدی عکاسی	جنیں نیکست پبلی کیشنز، نئی دہلی، 2020
روینہ	اعلیٰ تعلیم میں سیکھنے کی حکمت عملی ایڈ، کنڈی کمالہ	یوچی طباکے حصول پر نصاب سرگرمیوں کا اثر	جزل نیکست پبلی کیشنز، نئی دہلی، 2020

انگریزی کا شعبہ

گودنڈیا گودا ورثی	ای ایل ٹی میں نئے طرز اور طریقہ ہائے کار بیگل راؤڈ: کوالٹیٹ اسٹڈی آف اے پی ایس ڈبلیو آر ای آئی ایس ٹیچپرس	یونیٹ انگلش ٹو سٹوڈنٹس آف متگو بیگل راؤڈ: کوالٹیٹ اسٹڈی آف اے پی ایس ڈبلیو آر ای آئی ایس	رودر پبلی کیشنز، انڈیا
نا گیندر کوٹا چیر و واور گونڈایا گودا ورثی (ایڈیٹر)	-	-	رودر پبلی کیشنز، انڈیا
گونڈایا گودا ورثی	تر سیلی مہارتیں UG405SEE(ENG2)	زیونٹ-8: کمنیو کیشن اسکلس ان سوش لیف	ڈاکٹر بی آ رام بیڈ کراوپن یونیورسٹی
کنا تھل محمد اسلم	ای ایل ٹی میں ابھرتے رہنمانت	بلینٹنڈ لرنگ پیان ای ایل ٹیکلاس روم	رودر پبلی کیشنز، انڈیا
کے نا گیندر	-	انٹنیشن پاٹرس ان انگلش اسپوکن بائی انگلش مینورس ایٹ اے پی آئی آئی آئی ایس	لیمبرٹ اکیڈمک پبلی شنگ
نا گیندر کوٹا چیر و واور گونڈایا گودا ورثی (ایڈیٹر)	ای ایل ٹی میں نئے طرز اور طریقہ ہائے کار	-	رودر پبلی کیشنز، انڈیا

نگیندرا کوٹا چیر وو	ای ایل میں ابھرتے رجحانات	21 ویں سخیری کانسرنس اینڈ چیلنجز	روڈ پبلی کیشنز، انڈیا
---------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------

شعبہ ہندی

پنجان رحیم خان	ہندی ساہتیہ کے وودھا لام: ویسیک پریھڑش	ندیرہ جایور بابری جی، جنمی آپ کی مرضی ناٹک میں ستری و مرشد	ملند پکاش، سلطان بازار، کوٹی، حیدرآباد
پنجان رحیم خان	پرواہی ہندی ساہتیہ و تیچاریک اوشپیلن	پرواہی ہندی ساہتیہ کا رواہ انکا ساہتیہ	ماپر کاشن، کانپور
پنجان رحیم خان	سمکالین ہندی کتحا ساہتیہ میں ودھاویہش	سمکالین ہندی کتحا ساہتیہ میں ودھاویہش	سوائی دھن انٹرنشنل پبلی کیشنز، یولہ، ناٹکوری، 2019
پنجان رحیم خان	اعلیٰ تعلیم کی مدرس میں رول	بھارتیہ شکشا شاستر امیں اونچ تکشنا کا مہابت	کے۔ وی۔ آر، گورنمنٹ کالج فارمن، کرنول

شعبہ صحافت و رسانی عامہ

محمد مصطفیٰ علی	احساسات پارٹ-2	-	IBIN: 978-93-89002-84-3-2019
محمد طاہر قریشی	اینکریگ (نظم)	”اینکریگ“ (دو یوٹس)	ڈاکٹری آر ام بیڈر کراو پن یونیورسٹی، ہنگانہ
سید حجج اللہ	بی اے۔ سال اول نیکست بک	نظم و نق عالمہ اور نفیات کا تعلق	ڈی ڈی ای ماںو

شعبہ سوچل ورک

محمد شاہد	MSWE-007 امنٹرنشنل سوچل ورک (کورس میٹریل)	سوچل ورک ایجوکیشن: مقامیت بمقابلہ میں الاقوامیت پر ایک مباحثہ	اگنو
شاہد رضا	MSW E-007 مغرب اور شرق میں سماجی کام کی تاریخ (کورس مواد)	پورپ میں سماجی کام کی تاریخ	اگنو
	MSW E-007 میں الاقوامی سماجی کام: عالمی ریگولیٹری باؤنڈز: IFSW، IASSW اورغیرہ	تصورات، معیارات اور ریگولیٹری باؤنڈز (کورس میٹریل)	اگنو

شعبہ سوشیالوجی

سہید میو	BSOC-131 سوشیالوجی کا تعارف، (کورس مواد)	لپٹیکل سائنس کے ساتھ سوشیالوجی کا رشتہ	اگنو
سہید میو	BSOC-131 سوشیالوجی کا تعارف، (کورس مواد)	تاریخ کے ساتھ سوشیالوجی کا رشتہ	اگنو
کے ایم ضیا الدین	موجودہ ہندستان میں عقلیات: سماجی تشدد اور اخراجیت	خواتین اور سماجی انصاف پر ڈاکٹر بی آر ام بیڈر کر کے خیالات، حیدرآباد:	ڈاکٹر کثیریٹ آف رسلیشن اور پبلی کیشنز انو
کے ایم ضیا الدین	سوچل ورک کے اجزاء: موضوعات اور تناظر	اوقیتوں کی سوشیالوجی: بنیاد سے پھیلاو تک	سیریل پبلیکیشنز، بی وی بی

شعبہ اردو			
سیزین سوسائٹی آف ایجوکیشن، 2019	ساپوں کے ساتھ میں شین کاف نظام از پروفیسر فاروق بخشی	شین کاف نظام: شخصیت اور فن	ڈاکٹر ثار راہی
این سی ای آرٹی، نئی دہلی (پریس میں)۔	-	شمال مشرقی ہندوستان: عوام، تاریخ اور ثقافت (اردو ترجمہ)	ڈاکٹر ابو ہمیم خان
ڈاکٹر آر ام بیڈ کراوپن یونیورسٹی، حیدر آباد	قطب شاہی دور میں مشنوی زگاری	دکنی ادب، بی اے (سال سوم)	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
ڈاکٹر آر ام بیڈ کراوپن یونیورسٹی، حیدر آباد	قطب شاہی دور قصیدہ گوئی، مرثیہ زگاری اور غزل گوئی	دکنی ادب، بی اے (سال سوم)	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
ڈاکٹر آر ام بیڈ کراوپن یونیورسٹی، حیدر آباد	قطب شاہی دور میں داستان	دکنی ادب، بی اے (سال سوم)	ڈاکٹر بی بی رضا خاتون
شعبہ تعلیم نسوان			
صنfi انصاف سے متعلق ساؤ تھائیٹ ایشیا کانفرنس - 18-20 اکتوبر 2019. امریکہ میں یو یچیلکل لوہرین چرچ کے ذریعہ شائع ہوا۔	عقیدہ، صنف اور ثقافت۔ ایک انصاف پسند کا تصوروں، کانفرنس روڈاڈ ناظر میں	عقیدہ، صنف اور ثقافت: انصاف پسند طبقات کا تصوروں، (کانفرنس روڈاڈ)	شاہدہ
آئی ایس بی این: 978-93-89002-69-0	--	سماج اور صنفی تصورات	آمنہ تحسین
آئی ایس بی این: 978-93-87510-87-6	آزادی ہند کے بعد ترقی نسوان کے اقدامات اور ان کے اثرات	ہندوستان میں تانیشیت	آمنہ تحسین
ISBN 9781794772601، لو لوپلی کیشن، ریاستہائے متحدہ۔	---	جدید حقوق نسوان اور مسلم خواتین	شبانہ کیسر
آئی ایس بی این 9789389358643 تعلیمی پیاسنگ ہاؤس، نئی دہلی۔	--	تحقیق اور تانیشی تحقیق	پروین کیوحمد
سینٹر پروفیشنل ڈولپمنٹ آف اردو میڈیم اساتذہ (سی پی ڈی یوائی می)			
اگنو	جوش ملچ آبادی شاعری اور منتخب کالم تحریر (ایک اکائی، یوجی کورس)	جدید اردو شاعری	محمد اکبر
ڈاکٹوریٹ آف ڈسنس ایجوکیشن			
ڈی ڈی ای، مانو	مغربی ہندی اور اس کی بولیاں (اکائی 2) اردو کی ابتداء سے متعلق غیر ماہرین لسانیات (اکائی 3) اردو کی ابتداء سے متعلق ماہرین لسانیات کے نظریات (اکائی 4)	تاریخ ادب اردو (دکنی دور ترقی پسند تحریک) اردو، پرچہ اول، بی اے سال اول	ارشاد احمد

شنايق احمد	اجے کے ساہوا پی وینکاراؤ (ادارت) ، ہندوستانی ڈایا سپورا اور ٹرانس نیشنل ازم، کویت میں ہندوستانی مہاجر کارکنان: موقع اور چیخنجز	-2020	سیریل پبلیکیشنز پرائیوٹ لمبینڈ، نئی دہلی، کیوالیہ یونیورسٹی کیروالہ۔ 2019 (97893-53216689)
شنايق احمد	ہندوستان میں دیکی ترقی کا کردار اور چیخنجز	ہندوستان میں پنچاہی راج نظام	کیوالیہ یونیورسٹی کیروالہ۔ 2019 (97893-53216689)
شنايق احمد	جموں و کشمیر کے درج فہرست قبل: مسائل اور چیخنجز	"جموں و کشمیر میں قبائلیوں کا سماجی و سیاسی نظام"	اسٹوڈیم پریس (انڈیا) پرائیوٹ لمبینڈ، نئی دہلی، 2019
مکہت جہاں	مرشیدہ اور رباعی	-	-
مکہت جہاں	روح ادب رسائی مضمایں	-	2019 (978-93-87539-38-9)

ہارون خان شیروانی سنش فارکدن اسٹڈیز

سلیمی احمد فاروقی	تلگانہ اسٹڈیو ٹیر	تلگانہ کی قرون وسطی کی تاریخ	حکومت تلگانہ کو بے اشتراک سنش فارکنا مک اور سوشل اسٹڈیز (سی ای ایس ایس) 2019
سلیمی احمد فاروقی	دکن کی تاریخ ہندو ٹینیوں سے آصف جاہی تک	-	نظام اردو ٹرسٹ حیدر آباد۔ 2019
سلیمی احمد فاروقی	ساو تھا انڈین ہسٹری کا گرلیس عثمانیہ یونیورسٹی، 39 وال سالانہ اجلاس، 2019 حیدر آباد	نظام کے علاقوں میں ملے جلے مزہبی اثرات	ساو تھا انڈین ہسٹری کا گرلیس کی رو داد
سلیمی احمد فاروقی	تلگانہ کی زمانی تاریخ: ابتدائی اور وسطی دور کے تناظر میں (کافرنس کی رو داد)	قطب شاہی کوٹ میں شاہی تختہ دیتے ہوئے	ڈپارٹمنٹ آف آرکیولوجی اور میوزیم، حکومت تلگانہ
اے سجاش	رائکسیما کی سماجی و اقتصادی، سیاسی اور مذہبی تاریخ پندرہٹانی	استعما اور تعلیم: رائکسیما میں اسکول کی ثافت کا راقا (1820 سے 1920 عیسوی)	-
اے سجاش	آندھرا پردیش کی زبانیں	آندھرا پردیش میں اقلیتی زبانوں کی حیثیت سے درج فہرست زبانیں	-
اے سجاش	تلگانہ کی زبانیں	تلگانہ میں اقلیتی زبانوں کی حیثیت سے درج فہرست زبانیں	-
اے سجاش	آندھرا پردیش ہسٹری کا گرلیس کی رو داد	کورومینڈل کوٹ پر انگریزی تجارت تجارت: ستر ہویں صدی کے آخر میں مولی پٹنم کی کیس اسٹڈی	آندھرا پردیش ہسٹری کا گرلیس، 43 وال سالانہ اجلاس، 2020
اے سجاش	ساو تھا انڈین ہسٹری کا گرلیس کی رو داد	ماں نوا بادیاتی دکن میں تجارت کے پہلو: شمالی کورومینڈل کوٹ کی بندرگاہوں کا کردار	39 وال سالانہ اجلاس، 2019۔ ساوتھ انڈین ہسٹری کا گرلیس
آئی ایم ہی			
رضوان احمد (مدیر)	ایم برگ۔ ایس ای ای سی۔ ۱۱	--	ڈاکٹری آرامبیڈ کراوپن یونیورسٹی، حیدر آباد
بی اے سال دوم، سمسر چہارم			

ڈاکٹر بی آ رامبید کراو پن یونیورسٹی، حیدر آباد	براؤ کاست میڈیا کا تعارف	ایمکرنگ۔ ایس ای ای سی۔ ۱۱ بی اے سال دوم، مسٹر چہارم	محمد امیاز عالم
ڈاکٹر بی آ رامبید کراو پن یونیورسٹی، حیدر آباد	ایمکرنگ کے میدان میں ملازمت کے موقع	ایمکرنگ۔ ایس ای ای سی۔ ۱۱ بی اے سال دوم، مسٹر چہارم	عامر بدر

سیئی ای آسنول

نیشنل کانفرنس - 2019: موجودہ صورتحال میں ڈشنس اور اپنارنگ کے چیلنجز اور موقع	ہندوستان میں اپن اور ڈشنس ررنگ کے ذریعہ اعلیٰ تعلیم میں تبديلی	نیشنل کانفرنس - 2019: موجودہ صورتحال میں ڈشنس اور اپنارنگ کے چیلنجز اور موقع	مسٹر شیتا لا پرساد انان
- - -	معاصر علمی چیلنجوں کی روشنی میں جدید تعلیمی نظام پر نظر ثانی: اساتذہ اور اساتذہ کی تعلیم کا کردار	اساتذہ کی تعلیم: بدلتا منظر نامہ	ڈاکٹر بختیار احمد
- - -	ہندوستان میں ثانوی تعلیم کی علمگیریت	ہندوستان میں ثانوی تعلیم کے مسائل اور چیلنجز	ڈاکٹر آفتاب احمد النصاری
- -	ہندوستان میں ثانوی تعلیم میں معیار سے متعلق مسائل کا حل	ہندوستان میں ثانوی تعلیم کے مسائل اور چیلنجز	ڈاکٹر نصیبہ نظر

سیئی ای، بھوپال

ایپریل میں پیش ہاؤس، گوہاٹی۔ (2019)	ارگیومنٹ میاپنگ، تقدیری سوچ کے تدریس و اکتساب کے لیے ایک ہنکیک کا استعمال	اساتذہ کی تعلیم: مستقبل کے چیلنجز	تلمیز فاطمہ نقوی
اے پی ایچ پیش ہاؤس، نئی دہلی، 1131-136 صفحہ نمبر 136-25 آئی ایس بی این: 978-93-88316-42-2	وجودیت بحیثیت عملیت کے لیے ایک چینچن	سو سائیٹی شافت اور تعلیم	افید علی ای
	لسانی اور شاقی طور پر متنوع طلباء کی شوہیت: مستقبل چیلنجز	بھاشیਆں اور چننا تمک اور بودھ اپیو گشچا	جینا کے جی
	کلاس روم میں تنوع کو پانتا: اساتذہ کی تیاری اور اساتذہ کی تعلیم کی مداخلت	اساتذہ کی تعلیم: مستقبل چیلنجز	جینا کے جی
دہلی: رینووا نیشنل پبلی کیشن 2019	--	پیدا گوئی آف ٹچنگ سوچ سائنس	ذکی متاز (شریک مصنف۔ کتاب)
لکھنو: ایس آر ایس پبلی کیشن اور ڈسٹری بیوٹرز۔	-	ڈی ٹکنالوجیزیشن کے دور میں ریسرچ کی اخلاقیت،	ذکی متاز (میری)
نئی دہلی: اے بی ایس بکس، 2020	آئی سی ٹی کی وجہ سے ہائرا جوکیشن	اعلیٰ تعلیم کے ابھرتے ہوئے رچنات اور مسائل	ذکی متاز

ذکی ممتاز	ہندوستان میں تائیپیت	ہندوستان میں آزادی سے قبل تحریک نساں	این سی پی یو ایل، 2020
روبینہ خان	خواتین منتظمین کے مسائل اور چیلنجز	آئی ایس بی این: 978-93-89673-60-9	
سیئی ای، بیدر			
صداقت علی خان	باليوستھا ایم وریدھی مونوگراف	باليوستھا ایم وریدھی مونوگراف او دھار نین	
محمد طالب اطہر انصاری	معلوماتی و تربیلی تکنالوجی کا درس و مدرس میں استعمال	- این سی پی یو ایل، عرشیہ پبلی کیشن، نئی دہلی کے ذریعہ شائع ہوا۔ 2019	
محمد طالب اطہر انصاری	تعلیمی نصاب اور نصاب کی تدوین	- نو روپبلی کیشن، دہلی انڈیا۔ 2019	
سیئی ای، نوح			
محمد طارق	پیشہ و رائہ ترقی کے ذریعہ اساتذہ کو با اقتیار بنانا	و شوگیان پر کاشان، نئی دہلی۔ قومی	
محمد طارق	اسکول عملی حالت میں: رجحانات، مسائل اور مشققین	چب ہاؤس نئی دہلی۔ قومی	
محمد طارق	کووڈ 19 میں اسکونگ کی بدلتی شکل	گلوبل بکس آر گناہزیشن، نئی دہلی، قومی	

اسکول برائے مطالعات

اسکول آف آرٹس اینڈ سوشل سائنسز:

اسکول آف آرٹس اینڈ سوشل سائنسز (ایس اے ایس ای) کا قیام 2005 میں عمل میں لایا گیا تھا۔ اس کے آٹھ شعبے ہیں، جو یہ ہیں معاشیات، تاریخ، اسلامک استدیز، سیاست، نظم و نقد عامہ، سوشل و رک، سماجیات اور تعلیم نساں۔ پروفیسر ایم ایم رحمت اللہ اسکول کے ڈین ہیں۔

اسکول برائے کامرس اور بڑنس میجنٹ:

اسکول برائے کامرس اور بڑنس میجنٹ (ایس سی بی ایم) 2004 میں قائم کیا گیا تھا۔ اس میں میجنٹ استدیز اور شعبہ کامرس کا ایک شعبہ ہے۔ پروفیسر صنیم فاطمہ اسکول کی ڈین ہیں۔

اسکول برائے تکنالوجی (اسکول برائے کمپیوٹر سائنس اور انفارمیشن تکنالوجی):

اسکول برائے تکنالوجی کو پہلے اسکول برائے کمپیوٹر سائنس اور انفارمیشن تکنالوجی (ایس سی ایس آئی ای) کہا جاتا تھا جو 2014 میں قائم کیا گیا تھا۔ اس میں کمپیوٹر سائنس اور انفارمیشن تکنالوجی کا ایک شعبہ ہے اور یونیورسٹی کے تمام پلی ٹکنک کالجس اس اسکول کے تحت کر دیے گئے ہیں۔ پروفیسر عبدالوحید اسکول کے ڈین ہیں۔

اسکول برائے تعلیم و تربیت:

اسکول برائے تعلیم و تربیت (ایس ای ای) 2006 میں قائم کیا گیا تھا۔ اس اسکول میں تعلیم اور تربیت کا ایک شعبہ ہے اور پورے ہندوستان میں ٹھپرا جو کیشن کے آٹھ کالجز ہیں، جو اورنگ آباد، آنسوول، بیدر، بھوپال، در بھنگ، نوح، سمنجل اور سری گنگ میں مانوسی ای کے نام سے واقع ہیں۔ پروفیسر نو شاد حسین اسکول کے ڈین ہیں۔

اسکول برائے اللہ، لسانیات اور ہندوستانیات:

اسکول برائے اللہ، لسانیات اور ہندوستانیات (ایس ایل ایل آئی) 2004 میں قائم کیا گیا تھا۔ اس کے چھ شعبے ہیں، عربی، انگریزی، ہندی، فارسی، ترجمہ اور اردو۔ پروفیسر محمد نسیم الدین اسکول کے ڈین ہیں۔

مولانا آزر نیشنل اردو یونیورسٹی
اسکول برائے ماس کمپنیکشن اور جرنلزم:
اسکول برائے ماس کمپنیکشن اور جرنلزم (ایس ایم سی جے) کا ایک شعبہ ہے، جس کا نام شعبہ ماس کمپنیکشن ہے جو 2004 میں قائم ہوا تھا۔ پروفیسر اخشم احمد خان اسکول کے ڈین ہیں۔

اسکول برائے سائنسز:
اسکول برائے سائنسز (ایس ایس) 2006 میں قائم کیا گیا تھا۔ اس میں ایک شعبہ اور چار سیکشن ہیں، جن کے نام شعبہ ریاضی اور نباتات سیکشن، کیمیا سیکشن، طبیعت سیکشن اور حیوانیات سیکشن ہیں۔ پروفیسر ایوب خان اسکول کے ڈین ہیں۔

شعبہ جات

شعبہ عربی

شعبہ عربی کا قائم 2006 میں عمل میں لایا گیا تھا۔ یہ عربی زبان اور ادب کے جدید خطوط پر کورس پیش کرتا ہے، اور طلباء عربی سے انگریزی اور انگریزی سے عربی ترجمہ کے میدان میں تربیت دیتا ہے۔ شعبہ کا تصور ہے کہ زبان کی اچھی مہارت اور سخت تربیت دے کر جو کہ عالمی معیار کے برابر ہو تو ترجمہ اور تدریس کے میدان میں انسانی وسائل تیار کریں۔ شعبہ ایم اے، اور پی ائچ ڈی پروگرام اور تین پارٹ ٹائم پروگرام چلاتا ہے۔ شعبہ یو. جی پروگراموں کے لیے بھی کورس چلاتا ہے۔ شعبہ کو یہ شرف حاصل ہے کہ یہاں کے 90 فیصد فارغین مختلف قومی اور کثیر القومی اداروں اور تنظیموں میں تعینات ہیں۔ اس شعبے کے بنیادی شعبوں میں ترجمہ، جدید عربی ادب، کلاسیکی عربی ادب، ہندوستان میں عربی علوم اور یورچا اپنی ٹیڈ کی ترقی شامل ہیں۔ شعبہ کے طلباء مجلہ الہلال الحجیدہ کے عنوان سے ایک وال میگزین نکالتے ہیں۔

فیکٹری:

سلسلہ شمار	نام	اعلیٰ ترین تعلیمی قابلیت	عہدہ
1	پروفیسر سید علیم اشرف	پی ائچ ڈی	پروفیسر و صدر
2	ڈاکٹر جاوید ندیم ندوی	پی ائچ ڈی	استاذ پروفیسر
3	ڈاکٹر شمیمہ کوثر	پی ائچ ڈی	استاذ پروفیسر
4	ڈاکٹر منفتی محمد شرف عالم	پی ائچ ڈی	استاذ پروفیسر
5	ڈاکٹر طلحہ فرحان	پی ائچ ڈی	استاذ پروفیسر
6	ڈاکٹر محمد شاکر رضا	پی ائچ ڈی	استاذ پروفیسر

فیکٹری کا نام	کافرنس کا نام	کافرنس کی تاریخیں	بلور پیپر پریز منٹری شرکت (بیپر کا عنوان)	رسیورس پرنس پرینٹنگ کا عنوان	سطح (ریاتی / قومی / بین الاقوامی)
سید علیم اشرف	”اوریئٹل اسٹریڈیز (اردو، عربی اور فارسی)“ میں ریفارٹر کورس۔ یو جی سی۔ ہیومن ڈیمپنٹ سینٹر، مانو حیدر آباد کے زیر اہتمام	15 - 2 جولائی، 2019	--	لسانی تعامل، اردو میں مستعار عربی الفاظ کا بطون نمونہ مطالعہ کرنا	قومی
ماریشیس	مسجد اقصی، پورٹ لوکس، ماریشیس	16.11.2019	--	”القول الحسن فی ضوابط النبوی“ (سیرت رسول کی روشنی میں اچھی بات کہنا)	بین الاقوامی
مدرسہ اساتذہ، بذریعہ پی ڈی یو ایمی، مانو، حیدر آباد۔	مدرسہ اساتذہ، بذریعہ پی ڈی یو ایمی، مانو، حیدر آباد۔	20.11.2019	--	تحقیق الحکومات: المختصر و الحکومات (سودات میں ترمیم کرنا: طریقے اور مرحلے)	قومی

القومی		خواجہ گیسو دراز بحیثیت ایک عالم و مصنف	16.07.2020	خانقاہ خواجہ گیسو دراز گلبرگ، کرناٹک	
بین الاقوامی	ڈاکٹر جاوید ندیم	غلام علی آزاد بلگرامی؛ آصفیہ کے دور میں عربی ادب کا ایک رہنمائی ساز	5 اور 6 مارچ 2020	تاریخ دکن (ہندوستان) فارسی مصدر کے خصوصی حوالہ سے	جاوید ندیم ندوی
قومی		پنڈت ہری چندا ختر اردو کے ایک بڑے سیار	30 ویں اور 31 اکتوبر، 2019	پنڈت ہری چندا ختر، شاعری اور صحافت کے آئینے میں	مفتی محمد شرف عالم
قومی		دکن میں علوم و فنون عہد آصف جاہی کے تناظر میں	29 اور 30 جنوری، 2020	تاریخ، سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کی ترقی کا کتیہ سے لے کر آصف جاہی دور کے دوران	
بین الاقوامی	-	سمیں دانشور کے ناول ساوشون میں تاثیشی نظریہ کے مظاہر	4 اور 5 مارچ، 2020	"فارسی زبان، ادب، سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کے فروغ میں خواتین کی شرکت" کے موضوع پر دو روزہ بین الاقوامی کانفرنس	طلحہ رحمن
بین الاقوامی	-	ہندوستانی عربی شاعری میں دکن کا تعاون	5، 6 اور 7 مارچ 2020	"تاریخ دکن (ہندوستان)" فارسی مصدر کے خصوصی حوالہ سے تین روزہ بین الاقوامی کانفرنس	
قومی		عربی زبان و ادب کے فروغ میں سلطنت آصفیہ کا کردار	29 اور 30 جنوری 2020	تاریخ، سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کی ترقی کا کتیہ سے لے کر آصف جاہی دور کے دوران	محمد شاکر رضا
قومی	ہندوستانی قیمتیں، انگلیں اور اضطرابات	--	9 نومبر 2019	اقبال میموریل لیپکر	

ترمیتی پروگراموں اریفریشر کورسز اور نیشنل پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکلٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / اریاستی / یونیورسٹی
جاوید ندیم ندوی	1۔ ریفریشر کورس (اوریشنل اسٹڈیز)	یونیورسٹی، ایچ آرڈی سی، مانو 02-07-2019 سے 15-07-2019	قومی

قوی	میشن انسٹی ٹیوٹ آف ٹکنکل ٹیچرز ٹریننگ ائڈریسرچ بھوپال (مانو کے زیر اہتمام، 11-11-2019 سے (15-11-2019)	2-ٹرینریز کی تربیت (TLC) پروجیکٹ کے تحت	
قوی	یونیورسٹی، ایم آر ڈی سی، مانو سے 02-07-2019 15-07-2019	ریفریش کورس (اور میٹل استڈیز)	مفتی محمد شرف عالم

بورڈز / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	فیکٹری کا نام
شعبہ عربی، بینٹ اینس کالج فارود میں، مہدی پٹنم، حیدر آباد	بورڈ آف استڈیز	سید علیم اشرف
شعبہ عربی، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد	بورڈ آف استڈیز	
ایم ٹیوریل بورڈ ائڈریسو یو کمیٹی برائے کمپوزٹ کورس نصابی کتب جو کلاس ۷۱ سے X تک		
ہم چندر اچاریہ شمالی گجرات یونیورسٹی، چن، گجرات۔	بورڈ آف استڈیز	
آل انڈیا ایسوی ایشن آف عربی اساتذہ و اسکالرس		جاوید ندیم ندوی
شعبہ عربی، بینٹ اینس کالج فارود میں، مہدی پٹنم، حیدر آباد	بورڈ آف استڈیز	شمیکھ کوثر
شعبہ عربی، انوار العلوم کالج، نیو ملے پلی، حیدر آباد	بورڈ آف استڈیز	
دارثہ المعارف عثمانیہ، حیدر آباد	ادبی کمیٹی	
بینٹ اینس کالج فارود میں، مہدی پٹنم، حیدر آباد	زبانوں کے این اسکوپ جریل (ASJL) کے پیر یو یور	
ایم ٹی ای آر ڈی، تلگانہ، حیدر آباد	ریو یو کمیٹی برائے کمپوزٹ کورس نصابی کتب جو کلاس ۷۱ سے X تک	

نباتیات سیکشن

نباتیات میں انڈرگریجویٹ کورس سال 2014 سے پیش کیا جا رہا ہے اور اسی سال انڈرگریجویٹ کورس کا پہلا نیچ شروع ہوا۔ اس سیکشن میں ایل سی ڈی پروجیکٹ کی سہولت کے ساتھ ایک آلات لیس لیب قائم ہے۔ ورکشاپ، توہینی لیکھرز، اور سینماں باقاعدگی سے منعقد کیے جاتے ہیں۔ اساتذہ کو حیاتی تنوع، محولیاتی سائنس، فیلوجنیکال اور پلانٹ فزیالوجی کے شعبوں میں درس و تدریس کا بھرپور تجربہ ہے۔ یہ سیکشن یونیورسٹی کے انڈرگریجویٹ طلباء کو محولیاتی علوم (قابلیت بڑھانے لازمی کورس) پیش کر رہا ہے۔ اس سیکشن کو ریسرچ پروجیکٹس کے لیے یونیورسٹی، آئی سی ایس آر کی مالی مددی ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر امیں مقبول احمد	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر و صدر
ڈاکٹر ایرا خان	پی ایچ ڈی	استنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر معراج الاسلام رباب	پی ایچ ڈی	استنسٹ پروفیسر

کانفرنس اسیمنار اور کشاپ میں روئورس پر ان پریزمنٹ کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بطور پیپر پرنٹر شرکت (پیپر کا عنوان)	روئورس پر سن کا (پرینٹشن کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
اردو سائنس کالگری میں ایس مقبول احمد	اردو سائنس کالگری میں ایس مقبول احمد	25 فروری، 2020	مشروموں کی کاشت کاری کی تکنیک	--	قومی

ترمیقی پروگراموں اریفریشر کورسز اور یونیٹیشن پروگرام ادیگر میں حصہ لینا

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاستی / یونیورسٹی
ایس مقبول احمد	مشروموں کی کاشت - عملی تربیت	سری یونیٹیشن روایونیورسٹی، تزویتی دوروزہ وورکشاپ	قوی سطح پر

بورڈ / کمیٹیوں کی فیکٹی ممبر شپ کی تفصیلات (بیرون مانو)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر مقبول احمد	نباتیات بورڈ آف استڈیز ممبر	1-تلگانہ یونیورسٹی
		2-خواجہ بنده نواز یونیورسٹی

کیمیاسکیشن

کیمیاسکیشن اسکول آف سائنسز کے تحت آتا ہے، اور وہ بی ایس سی (فریکل سائنسز) پروگرام میں کیمیا بطور ایک مضمون پیش کر رہا ہے۔ 2014 کے بعد سے، اندر گریجویٹ نصاب میں تبدیلی کی گئی ہے تاکہ طباکو کیمیا کی تحقیقات میں صاف اول میں رکھنے کے ساتھ ساتھ درس و تدریس کا ایک اعلیٰ معیار برقرار رکھا جاسکے۔ جزء، نامیاتی، غیر نامیاتی، تجزیاتی اور فریکل کیمیا کے بنیادی کیمیا کورسز کا کلیدی مواد تیار کیا گیا ہے۔ ہمارے فیکٹی ممبروں کی تحقیقی دلچسپیاں موضوعات کی ایک وسیع رشیخ کا احاطہ کرتی ہیں، جس میں تجزیاتی کیمیا، نامیاتی کیمیا، آرگونیٹاک کیمیٹری، فوٹو کیمیٹری، میڈیکل کیمیٹری، فریکل نامیاتی کیمیٹری، لائٹ ایمینگ مادے اور کوآرڈینیٹیشن کیمیٹری شامل ہیں۔ علمی فضیلت کی جگہ میں، کیمیاسکیشن بہترین معیار اور جدید ترین تعلیم فراہم کرنے کے لیے وقف ہے۔ فی الحال، کیمیاسکیشن میں 04 تعلیمی عملے کے ارکان ہیں، جن میں 02 استنسٹ پروفیسرز، 01 ایسوی ایٹ پروفیسر اور 01 حال ہی میں جوان ہونے والے پروفیسر شامل ہیں۔ فیکٹی اس وقت 01 پی ایچ ڈی امیدوار کی نگرانی کرتی ہے۔ ٹررواتی لیپارٹری کلاسوں کو بین شعبہ جاتی میدانوں میں ضم کر دیا گیا ہے، جس میں اندر گریجویٹس اپنے کلاس روم کے علم کا مسئلہ حل کرنے کی جانب اطلاق کرتے ہیں۔ حالیہ برسوں میں لیب کی سہولیات کو بڑے پیمانے پر اپ گریڈ کیا گیا ہے۔

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر صلاح الدین سید	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر قاسم اللہ	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر علیم الدین	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر

ترمیتی پروگراموں اریفریشر کورسز اور یائیشن پروگرامز ادیگر میں فیکٹی کی 2019-2020 کے دوران شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: میں الاقوامی / قومی / ریاستی / یونیورسٹی
قاسم اللہ	مودل کے ساتھ آن لائن تعلیم	حیدر آباد یونیورسٹی حیدر آباد، ایک روزہ (17 جون، 2020)	قومی

بورڈز / کمیٹیوں کی فیکٹی ممبر شپ کی تفصیلات (بیرون مانو)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر قاسم اللہ	بورڈ آف اسٹنٹز کیمیا میں ممبر اور سمجھیت مابر	انوار العلوم کالج، ملے پلی حیدر آباد

شعبہ کمپیوٹر سائنس ایڈ انفارمیشن ٹیکنالوژی

شعبہ کمپیوٹر اور انفارمیشن ٹیکنالوژی کا قیام 2006 میں عمل میں لا یا گیا تھا۔ شعبہ ایسے پیشہ و رانہ معیار کے انجدیزہ اور ٹکنولوگی میں تیار کرنے کا تصور کرتا ہے جو نہ صرف کمپیوٹر سائنس اور آئی ٹی میں مستقل ترقی پذیر ٹیکنالوژی اور مسلسل جدت طرازی سے ہم آہنگ ہو سکیں بلکہ اس طرح کی تکنیکی جدت طرازی کا حصہ بن کر بھی وہ اپنا کردار حصہ ادا کر سکیں۔ ڈپارٹمنٹ بی۔ ٹیک اور ایم۔ ٹیک، ایم سی اے اور پی ایچ ڈی پروگرامس پیش کرتا ہے۔ بی۔ ٹیک اور ایم۔ ٹیک پروگراموں کو آل انڈیا کا اول فارٹیکنل ایجوکیشن (ACITE) کی جانب سے بھی منظور شدہ ہیں۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر عبدالواحد	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر پر دیپ کمار	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر و صدر
محترمہ تنگار وندھتی	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر پونتوکو ویتا	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر خلیل احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
محترمہ خالدہ افروز	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب جبیل احمد	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
محترمہ گیتا پیون	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب محمد عمر	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب محمد اسلام	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب احمد طلحہ صدیق	ایم۔ ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	ایم۔ ٹک	محترمہ فراح فاطمہ
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر مصیم احمد
اسٹنٹ پروفیسر	ایم۔ ٹک	جناب محمد رفیق
اسٹنٹ پروفیسر	ایم۔ ٹک	جناب مختشم پاشا قادری

فیلڈ پراجکٹس ائرن شپ برائے سال 2019-2020:

فیلڈ پراجکٹس ائرن شپ کے لیے داخلہ لینے والے طلباء کی تعداد	پراجکٹ اپروگرام کا عنوان
3	اوپنی وی کا استعمال کرتے ہوئے چہرے کی شناخت
3	آن لائن نیلامی کا نظام
3	بجٹ کی بھالی کے ذریعے بدعویٰ پرکشش رو
3	آن لائن سوشل نیٹ ورک تعامل کا استعمال کرتے ہوئے ذہنی تناول کا پتہ لگانا
3	محفوظ کلا و ڈما جوں میں دوجہتی تصویری خاکہ نگاری
3	یونیورسٹی ہیلتھ کیئر سسٹم
3	مازنلیمی دنیا
3	آن لائن داخلہ امتحان
4	چلیں (سیاحت کی بنیاد پر)
3	سامنہ عینک محافظ
3	ڈوکل سرور کلا و ڈمپیوٹر نگ
3	مشین لرنگ کا استعمال کرتے ہوئے سڑک حادثے کی پیش گوئی
3	ڈیپ لرنگ اور اوپنی وی کا استعمال کرتے ہوئے شے کا پتہ لگانا
4	آن لائن ڈاکٹر تقری کا نظام
4	ڈیپ لرنگ اور کمپیوٹر ووژن کا استعمال کرتے ہوئے شے کو ٹریک کرنا اور لگتنی کرنا

ترمیتی پروگراموں اریفریش کورسز اور نیشنل پروگرام ادیگر میں فیکٹی کی شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاستی ایونیورسٹی
محمد عمر	طالب علم اندکشن	اے آئی سی ٹی ای - الیس سی آراو کے ذریعہ انسٹی ٹیوٹ آف ایرونائیکل انجینئرنگ، حیدر آباد	قومی سطح کاورکشاپ
خلیل احمد	طالب علم اندکشن	اے آئی سی ٹی ای - الیس سی آراو کے ذریعہ انسٹی ٹیوٹ آف ایرونائیکل انجینئرنگ، حیدر آباد	قومی سطح کاورکشاپ
گیتا پون	طالب علم اندکشن	اے آئی سی ٹی ای - الیس سی آراو کے ذریعہ انسٹی ٹیوٹ آف ایرونائیکل انجینئرنگ، حیدر آباد	قومی سطح کاورکشاپ
محمد عمر	کمپیوٹر سائنس ایئڈ فارمایشن میکنالوجی میں این ڈی پی	یوجی سی اسپانسر شدہ ریفریش کورس مانو 7.08.2019 سے 25.07.2019	یونیورسٹی

قومی سطح کا ایف ڈی پی	این آئی ٹی ٹی آر بھوپال اور سی ایس اور آئی ٹی مانو 11.11.2019-15.11.2019	ٹرینر کی تربیت (ٹوٹ فن تدریس) پر مختصر مدتی کورس (ایف ڈی پی)	محمد عمر
قومی سطح کا ایف ڈی پی	16-12-2019 سے 20-12-2019، مانو حیدر آباد	”مصنوعی ذہانت“	محمد عمر
القومی سطح کا ایف ڈی پی	16-12-2019 سے 20-12-2019، مانو حیدر آباد	”مصنوعی ذہانت“	جمیل احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	02-06-2020 سے 06-06-2020 فورسک کوڈنگ اسکول جے پور سے ایف ڈی پی	مشین لرنگ میں پائی تھان اور اچھرتے ہوئے رجحانات	محمد عمر
یونیورسٹی	یو جی سی اسپا نسرا شدہ ریفریش کورس، مانو 7.08.2019 سے 25.07.2019	کمپیوٹر سائنس اینڈ انفارمیشن ٹکنالوجی میں ایف ڈی پی	محمد اسلام
قومی سطح کا ایف ڈی پی	این آئی ٹی ٹی آر بھوپال اور سی ایس اور آئی ٹی مانو 11.11.2019-15.11.2019	ٹرینر کی تربیت (ٹوٹ فن تدریس) پر مختصر مدتی کورس (ایف ڈی پی)	محمد اسلام
قومی سطح کا اور کشاپ	15 سے 18 اپریل 2020۔ AICTE کے زیر اعتمام	AICTE کے زیر اعتمام امتحانات کی اصلاحات پر آن لائن کورس	محمد اسلام
یونیورسٹی	یو جی سی اسپا نسرا شدہ ریفریش کورس، مانو 7.08.2019 سے 25.07.2019	کمپیوٹر سائنس اینڈ انفارمیشن ٹکنالوجی میں ایف ڈی پی	خلدہ افروز
قومی سطح کا اور کشاپ	این آئی ٹی ٹی آر بھوپال اور سی ایس اور آئی ٹی مانو 11.11.2019-15.11.2019	ٹرینر کی تربیت (ٹوٹ فن تدریس) پر مختصر مدتی کورس (ایف ڈی پی)	خلدہ افروز
قومی سطح کا اور کشاپ	15 سے 18 اپریل 2020۔ AICTE کے زیر اعتمام	AICTE کے زیر اعتمام امتحانات کی اصلاحات پر آن لائن کورس	خلدہ افروز
بین الاقوامی	2020 تا 21 مئی، 2020 سامزدم انسٹی ٹیوشنس، ٹی این	360 کلاس روم میجنٹ - تدریس کا طریقہ کار	خلدہ افروز
قومی سطح کا ایف ڈی پی	2020 تا 22 مئی، 2020 IILM کالج، گرینویڈ اکے زیر اعتمام	ریسرچ کا طریقہ کار: ٹولس اور تکنیکیں	خلدہ افروز
قومی سطح کا ایف ڈی پی	25-11-2019 سے 2019-8 تک، ڈپارٹمنٹ آف سی ایس اینڈ آئی ٹی مانو	سینسٹریٹ ورکس، انٹرنیٹ آف ھنگس اینڈ انٹرنیٹ آف ایوری تھنگ پر ایف ڈی پی	احمد طلحہ صدیقی
قومی سطح کا ایف ڈی پی	25-11-2019 سے 2019-8 تک، ڈپارٹمنٹ آف سی ایس اینڈ آئی ٹی مانو	سینسٹریٹ ورکس، انٹرنیٹ آف ھنگس اینڈ انٹرنیٹ آف ایوری تھنگ پر ایف ڈی پی	محمد عمر
قومی سطح کا ایف ڈی پی	25-11-2019 سے 2019-8 تک، ڈپارٹمنٹ آف سی ایس اینڈ آئی ٹی مانو	سینسٹریٹ ورکس، انٹرنیٹ آف ھنگس اینڈ انٹرنیٹ آف ایوری تھنگ پر ایف ڈی پی	مقيم احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	25-11-2019 سے 2019-8 تک، ڈپارٹمنٹ آف سی ایس اینڈ آئی ٹی مانو	سینسٹریٹ ورکس، انٹرنیٹ آف ھنگس اینڈ انٹرنیٹ آف ایوری تھنگ پر ایف ڈی پی	خلیل احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	8 جون 2020 فن یئڈ لیا بس، آن لائن	بلاک چین ٹکنالوجی پر ایف ڈی پی	خلیل احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	29 جون 03 - جولائی 2020، گروکلا کا گری وشو وڈھیا یا، یوپی	بلاک چین اور مشین لرنگ پر ایف ڈی پی	خلیل احمد

قومی سطح کا ایف ڈی پی	28-24 جون 2020، ایم آئی ٹی ایس، آندھرا پردیش	ڈیٹا سائنس کے لئے پائی تھان پر ایف ڈی پی	خلیل احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	25-11-2019 سے 12-8-2019 تک، ڈپارٹمنٹ آف سی ایس اینڈ آئی ٹی مانو	سینئرنیٹ ورکس، انٹرنیٹ آف ہنگس اینڈ انٹرنیٹ آف ایوری ٹھنگ پر ایف ڈی پی	خلیل احمد
قومی سطح کا ایف ڈی پی	این آئی ٹی ٹی آر جھوپال اور سی ایس اور آئی ٹی مانو 11.11.2019-15.11.2019	ٹریزیکی تربیت (ٹوٹ فن تدریس) پر مختصر مدیٰ کورس (ایف ڈی پی)	احمد طلحہ صدیقی

شعبہ معاشیات

شعبہ کا قیام 2014 میں عمل میں آیا یہ شعبہ ایسے کورس کی پیش کش کرتا ہے جن کے تحت طلباء کو بین الاقوامی تجارت، بین الاقوامی معالیات، اطلاقی معاشیات، مقداری معاشیات، مالیاتی معاشیات، اسلامی بینک کاری، صنف اور ترقیاتی معاشیات میں تعلیم حاصل کر سکتے ہیں۔ شعبہ کثیر جتنی تحقیق کو فروغ دیتا ہے۔ یہ شعبہ خاص طور پر زراعت، صنعت، حکومت، آئی ٹی شعبہ بینک کاری اور مالیاتی شعبہ، این جی، اوڑھیگر متعلقہ سماجی و معاشر میدانوں میں اطلاقی معاشی تحقیق کے لیے تربیت یافتہ افرادی قوت کی بڑھتی ہوئی طلب کی نشاندہی کرتا ہے۔ اس لیے شعبے میں تحقیق کے یا انہی موضوعات پر زور دیا جاتا ہے۔ یہ شعبہ پسماندہ اور اقلیتی طبقے کی ترقی پر بھی توجہ مرکوز کرتا ہے۔ ڈپارٹمنٹ معاشیات میں پوسٹ گریجویشن اور پی ایچ ڈی پروگرامس پیش کرتا ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی قابلیت	عہدہ
پروفیسر پرفیڈیہ صدیقی	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر سید حسن قائد	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر انگراج ملیک	ایمفی	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر مسحاب خاطر	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر

کانفرنس ایمینارز اور کشاپس میں ریسورس پر سن اپریزنس کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بطور پیپر پر یونٹر شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
فریدیہ صدیقی	تیسرا قومی اردو سوشن سائنس کانگریس 2019 انہیدر آباد اردو سوشن سائنس میں ابھرتے ہوئے رجحانات	27-28 نومبر، 2019، حیدر آباد	تعلیمی صنفی عدم مساوات اور معاشر نمو: ریاستی سطح پر تجزیہ	قومی
سید حسن قائد	تیسرا قومی اردو سوشن سائنس کانگریس 2019 انہیدر آباد اردو سوشن سائنس میں ابھرتے ہوئے رجحانات	27-28 نومبر، 2019، حیدر آباد	جنی شیشور کشا کارے کرم کا تجزیہ	قومی
لئکاراج ملیک	وائی ایس آئی ایشیا کونو نینگ	15-12 اگست 2019 ویتمام، ہنوئی	ہندوستان میں کرنٹ اکاؤنٹ خسارے کی پائیداری کی جائج پڑتال: حد تک آنگلی اور غیر مناسب غلطی صحیح تجزیہ سے شوابہ	بین الاقوامی

لگاراج ملیک	پائیدار اور ترقیاتی تعلیم	سنٹرل یونیورسٹی آف کیرالا، 6-5 مارچ، 2020	بھارت میں امپیکٹ ایچجخ ریٹ آن ٹرینیٹیلنس کی تشخیص: نائن لائنز تجزیہ سے شواہد	بین الاقوامی
-------------	---------------------------	---	--	--------------

ترمیقی پروگراموں ارٹریشکورسز اور ٹینیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / اریاتی یونیورسٹی
ڈاکٹر سید حسن قائد	اقتصادیات میں ریفرنس کا کورس	دسمبر 2019	یوجی سی - سوم

بورڈز / کمیٹیوں کی فیکٹی ممبر شپ کی تفصیلات (بیرون مانو)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
پروفیسر فریدہ صدیقی	ایسوی ایٹ فیلو	اسلامی بیکاری اور انشورس انسٹی ٹیوٹ (IIBI)، لندن، یونکے
ڈاکٹر سید حسن قائد	ممبر، اسکول بورڈ، اسکول آف اکنامکس،	حیدر آباد یونیورسٹی، حیدر آباد
ڈاکٹر سید حسن قائد	ممبر، بورڈ آف اسٹڈیز	شعبہ معاشرات، اویکان آف ویکن، کولی، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد
لگاراج ملیک	ممبر، آئی اے	انڈین اکناک ایسوی ایشن
لگاراج ملیک	رائل اکناک سوسائٹی، لندن	برطانوی معاشری ایسوی ایشن

شعبہ تعلیم و تربیت

شعبہ تعلیم و تربیت کا قیام 2001 میں عمل میں لا یا گیا تھا۔ شعبہ کا مقصد اردو میڈیم کے تحت معیاری تعلیم کو فروغ دینا۔ ٹیچر ایجوکیٹروں میں تحقیقی رجحان کو فروغ دینا، اردو ٹیچر ایجوکیٹر کو با اختیار بنانے کی حکمت عملی تیار کرنا، بنیادی اور شانوی تعلیم کے عمدہ اور بہترین اساتذہ اور ٹیچر ایجوکیٹر تیار کرنا شعبہ کے مقاصد ہیں۔ ڈپارٹمنٹ مختلف تدریسی شکنلوں پر توجہ مرکوز کرتا ہے۔

ایں سی ٹی ای کے مسلمہ معیارات اور طریقہ کار 2014 اور یوجی سی کے رہنمایانہ خطوط کے تحت یہ ڈپارٹمنٹ اردو زبان میں ڈپلوما ان ایجوکیٹری ایجوکیٹشن (ڈی-ائل-ایڈ)، پچھلان ایجوکیشن (بی-ائل)، ماہر آف ایجوکیشن (ایم-ائل) اور ڈاکٹر آف فلاسفی (پی ایچ ڈی) پروگرام پیش کرتا ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی قابلیت	عہدہ
پروفیسر نوشاد حسین	پی ایچ ڈی	ڈین و صدر
پروفیسر فاطمہ بیگم	پی ایچ ڈی	پروفیسر
پروفیسر صدیقی محمد محمود	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر ایم۔ ونجا	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر وقار النساء	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر اشونی	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر مظفر حسین خان	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر شاکرہ پروریں	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر شمشاد بیگم	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر محمد اطہر حسین
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر نوشاد حسین
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر فرجت علی
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر مجید بیگم
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر طبیبہ نازلی
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر اختر پروین
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر رفیع محمد
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر سوی وی۔ ایس
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر عبدالجبار
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	رابعاء سمیعہ
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	فردوں قبسم
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	مومن سمیہ
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر جرار احمد
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	محمد تھاڑے و دکائیل
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	اشرف نواز
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	ڈاکٹر امہ سلمہ
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایل	جہانگیر عالم

کانفرنس ایسینارز اور کشاپ میں ریسورس پر سن اپریزیٹر کی حیثیت سے شرکت

سٹھ (ریاتی / اقوی / بین الاقوامی)	بلوور پیپر پریزیٹر کرکٹ (پیپر کا عنوان)	کانفرنس کی تاریخیں	کانفرنس کا نام	فیکٹی کا نام
قوى	ذات محظوظ صلی اللہ علیہ وسلم اشرف الیار کے حوالے سے	30 نومبر اور 1 کیم 2019	ہفت سالی عالمی ایسینارڈو، ہندی، عربی، فارسی، انگریزی، تمل، تمل نثری زبان و ادب میں ذات و صفات رسول	جرار احمد
قوى	پنڈت ہری چندا ختر کی شاعری میں شوقیانہ غصر	30 اور 31 اکتوبر 2019	پنڈت ہری چندا ختر، شاعری اور صحافت کے آئینے میں	جرار احمد
قوى	بچوں کا ادب اور بابو	2019	گاندھی جی اردو ایوب اور شاعروں کی نظر میں	جرار احمد
	جدید مواد میں گاندھیانی فلسفہ کی معنویت	7 نومبر 2019	بین الاقوامی کانفرنس .. گاندھیانی فلسفہ کی خوبیوں کی بیاد دہانی : اکیسویں صدی میں معنویت اور اطلاق۔	دلناز بانو
	تعلیم میں عصری امور	23، 2019 اپریل	19 ویں سی ٹی ای سالانہ اسٹٹ کانفرنس	دلناز بانو

قوی	مسلمانوں میں تعلیم: رسائی اور رکاوٹیں	01-11-2019	تعلیم: بہتر دنیا کے لیے بھرنا اور استحکام مشن	اشرف نواز
	ثقافت اور سیاق و سباق: ہندوستان میں دوسری زبان کے طور پر انگریزی پڑھانے کا مسئلہ	20 فروری، 2020	مولانا آزاد قومی اردو یونیورسٹی، حیدر آباد کے زیر اہتمام اردو بولنے والوں کو انگریزی زبان و ادب کی تعلیم کے ضمن میں دور و زہ قومی سینما	ایس عبدالجبار

ترینی پروگراموں اریفی پیش کورس اور یونیٹشن پروگرامز ادگر میں فیکلٹی کی 2019-2020 کے دوران شرکت

سط: بین الاقوامی / قومی / ریاستی / یونیورسٹی	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	پروگرام کا نام	فیکلٹی کا نام
قوی	حیدر آباد - 11 سے 15 دسمبر 2019، (ایک ہفت)	نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف ٹیکنیکل اساتذہ ٹریننگ اینڈ ریسرچ، بھوپال کے مانو حیدر آباد کے زیر اہتمام، اساتذہ کے لیے ٹریننگ آف ٹریزر (ٹی اوٹی)	نو شاد حسین

بورڈ کمیٹیوں کی فیکلٹی رکنیت کی تفصیلات (بیرون مانو)

ادارہ / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ کمیٹی کا نام	فیکلٹی کا نام
سنکریتی یونیورسٹی، چاہتا، مکھر (یوپی)	بورڈ آف اسٹڈیز کے یورونی رکن	ڈاکٹر نوشاد حسین

شعبہ انگریزی

شعبہ انگریزی کا قیام 2004 میں عمل میں آیا تھا۔ یہ شعبہ اپنے طلباء اور اس کا لرز کو انگریزی زبان و ادب کے عصری رجحانات سے وقف کرتا ہے۔ یونیورسٹی کے ذریعے آفر کیے جانے والے تمام یوجی اور پی جی پروگراموں کے لیے سی بی ایس کے خطوط پر کورسز ڈسپلین اسی فک کورسز، ایمیٹی انہا نسمنٹ کورسز اور جنر کورسز پیش کرتا ہے۔ شعبہ کا بنیادی مقصد انگریزی اور اردو میں دولانی تحقیق کو فروغ دینا ہے اور ساتھ میں بین شعبہ جاتی تحقیقات کو ترقی دینا ہے۔ شعبہ کے توجہ کے خصوصی میدان یہ ہیں: انگریزی زبان و ادب کی تاریخ، انگریزی زبان کی تدریس صویات، برطانوی ادب، امریکی ادب، دولت مشترکہ ادب، انگریزی اردو ادب، مطالعات انگریزی اردو ترجمہ، مسلم ادب، انگریزی میں ہندوستانی تصنیفات اور ادبی اصول و تقدیم۔

رپورٹ کے سال کے دوران شعبہ یوجی اور پی جی کے طلباء کو ان کی قابلیت و مہارت کورسز کے حصے کے طور پر انگریزی کیوں کیش مہارات کورسز کی تدریس کرتا رہا ہے۔ ایک اپنچھے طریقہ عمل کے طور پر، شعبہ انگریزی شعبہ جاتی تحقیق کمیٹی اور بورڈ آف اسٹڈیز کے اراکین کے ساتھ ای میل اور اکٹھ انک ذرائع کے ویسے سے تمام تعلیمی امور تابوئہ خیال کرتا رہا ہے اور انہیں حل کرتا رہا ہے۔ تمام ممبروں کی بخشش تھیں موجودگی میں ڈی آر ایس اور بی اوایس کی میٹنگ سال میں صرف ایک بار ہوتی ہے اور ان تمام امور کی توثیق جو اکٹھ انک ذرائع کے ویسے سے حل یا منظور کیے جاتے ہیں۔ ایسا طریقہ عمل اخراجات کو کرنے اور یونیورسٹی کی مالی حیثیت کو مستحکم کرنے کے لیے اپنایا گیا ہے۔ بورڈ آف اسٹڈیز اور شعبہ جاتی تحقیق کمیٹی کی میٹنگ 8 فروری 2020 کو منعقد کی گئی۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر محمد حسیب الدین قادری	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور صدر
پروفیسر شگفتہ شاہین	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر سوما پالیم ادم پرکاش	پی ایچ ڈی	اسسوئی ایٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر گوندیا گوداوری
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	خیرالنسانا کا تھوڑے گے
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر محمد اسلام کے
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر کوٹاچیر و ناگیندر
اسٹنٹ پروفیسر	ایم فل	شمیدہ نسم

فیکٹری کا نام	کافرنس کا نام	کافرنس کی تاریخیں	بھیشیت پیپر پریز نیٹر شرکت (پیپر کا عنوان)	ریسورس پرمن (پریزیشن کا عنوان)	سطح (ریاستی یا بین الاقوامی)
ایس ادم پرکاش	بین الاقوامی کافرنس بعنوان ”رینٹری سرچ ان آرٹس، کلچر، لینگو ماجس، فلسفی، اسپرچوائٹ ایڈ ایجوکیشن“	13 اگست 2019	فرہاد سوراب جی کے ڈرامے، ہارڈ ٹائمز میں ڈیز اسٹر بیانی کی نمائندگی	--	بین الاقوامی
ایس ادم پرکاش	سہ روزہ کافرنس بعنوان ”کنکسلچر نرگ مائیگریشن: پر سپیکلیو فرام لٹر پیچ، کلچر ایڈ ٹرائلیشن“	6-8 جنوری، 2020	اپیکا پس ایڈ مائیگریشن: برنس شیاڈوز کا ایک مطالعہ	--	قومی
گوندیا گوداوری	قومی ورکشاپ بعنوان کواٹی ایڈ ایکسپلنس ان ہائز ایجوکیشن این اے اے سی	18 دسمبر 2019	ڈول ماؤڈیو نیورسٹیوں کے لیے قومی سطح کا ورکشاپ۔	--	قومی
گوندیا گوداوری	گراج گورنمنٹ کالج، خود نظامیاتی دیاست تبلیغہ انگریزی ڈیپارٹمنٹ کے زیر انتظام قومی سیمینار بعنوان انگریزی ادب اور زبان میں حالیہ رحمات	12 فروری 2020	پریم چند کے کفن، اور بندھو مادھاو کی زہریلی روٹی میں دلت کرداروں کا تقابلی مطالعہ	--	القومی
خیرالنسانا کا تھوڑے گے	خواتین کے حقوق اور معاصر معاشرہ	14 مئی، 2020	خواتین کے سلامتی کے قاصد	--	قومی
محمد اسلام نتحل	قومی و پینار سیریز کا اہتمام شعبہ اگریزی، جامعہ مدینا تھونر، کالیکٹ کے زیر انتظام	31 مارچ 2020	--	تحقیق، اختراع، موقع: بہندوستان میں انگریزی علوم کے رحمات	قومی
کے ناگیندر	زبان، ادب اور میڈیا	6 ستمبر 2019	ای ایس ایل کلاس روم میں CALL اور اس کے عملی اثرات	--	القومی

ریاستی	مواصلاتی انگریزی میں تلفظ کی اہمیت	--	07-12-2019	ایک روزہ ورکشاپ (جتنی کا سیشن)	کے نالیندر
ریاستی	انجینئرنگ طباکے لیے انگریزی	--	07-12-2019	ایک روزہ ورکشاپ	کے نالیندر
ریاستی	کام کی جگہ پرسافت اسکل	--	03-01-2020	ایک روزہ ورکشاپ	کے نالیندر

ٹریننگ پروگراموں اریفریش کورسز اور ٹینیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی ریاستی / یونیورسٹی
سید محمد حسیب الدین قادری	ڈوکل موڈی یونیورسٹی کے لیے اے اینڈ اے کے موضوع ع پروگرکشاپ	نیاک، بنگلورو، 18 دسمبر، 2019	قومی
ایمس اوم پرکاش	یو.جی.اسی اسپانسر شدہ پروفیشنل ڈولپہنٹ پروگرام	یو.جی.اسی ایچ آرڈی اسی مانو، حیدر آباد، 22-06-2019 سے 17-06-2019 مختصر مدّتی کورس (ایک ہفتہ)	قومی
ایمس اوم پرکاش	میشن انسٹی ٹیوٹ آف ٹکنکل ٹیچرز ٹریننگ اینڈ ریسرچ: ایمسی پروجیکٹ کے تحت ٹریزز کی تربیت	مانو، 11-11-2019 سے 15-11-2019 تک	قومی
خیرالنسان کا تھوڑے گے	صنfi مساوات اور شمولیت: اعلیٰ تعلیم میں تبدیلی کے راتے	بھوپال، 26-28 نومبر، 2019، (3) دن) ، WISCOMO اور کلنگان انسٹی ٹیوٹ آف سوشل سائنسز کے زیر اہتمام	قومی
محمد اسلام لکھنؤ	انگریزی زبان کی تعلیم پر سالانہ اریفریش پروگرام	آن لائن امتحان 16 فروری 2020	قومی

شعبہ ہندی

شعبہ ہندی کا قیام 2007 میں عمل میں آیا تھا۔ یہ ایم اے اور پی ایچ ڈی پروگراموں کے علاوہ یو.جی پروگرام کے کورس بھی پیش کرتا ہے۔ شعبہ کا مقصد ہندی زبان اور ادب کو فروغ دینا ہے اور اردو اور ہندی زبان دو لسانی تحقیق کرنا ہے۔ شعبہ کو اردو پر اپنے خصوصی میدان کی حیثیت سے توجہ کرتا ہے۔ شعبہ کے دلچسپی و توجہ کے میدان میں: حقوق نسائی ادب، دولت ادب، سلطی اور جدید شاعری، جدید ادب، تقابلی ادب، ترجمہ، قبانی، مسلم مباحثہ اور جدید تحریر۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر کرن سنگھ اتوال	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر اور صدر
ڈاکٹر جی وی رتناکر	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر ڈاؤ اسٹینٹ بابو	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر پٹھان رحیم خان	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر

سینئارز / کانفرنسوں اور سمپوزیا میں فیکٹری کی شرکت

فیکٹری کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بھیت پیپر پرینٹر شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
کرننگھا توال پریاترا	چھایاواڈ: شتابدی کی بعد: اہماس کی	4 سے 6 ستمبر 2019	پرساد کے ناگلوں چھایاواڈ کی پروگرام	قومی
کرننگھا توال	بھارتی ایوم و شوائیما	29 سے 30 نومبر 2019	گزار کے گتوں میں زندگی کے رنگ	قومی
کرننگھا توال	کیفی اعظمی: فکر فون	30 نومبر اور 1 دسمبر 2019	کفی اعظمی کے گیت: وودھ پبلو	القومی
جی وی رتنا کر حیدر آباد	سینئار، تلسی بھون، عثمانیہ یونیورسٹی،	31 جولائی 2019	”اوپنیاں سمراثِ فرشی پر یہ چند کا کتحا ساہتیہ“	قومی
جی وی رتنا کر	شعبہ ہندی، پانڈیچیری یونیورسٹی	6 ستمبر، 2019	”چھایاواڈ کی ورتان اپ سماں فلکیتی“	القومی
جی وی رتنا کر سینئار	نظام کالج عثمانیہ یونیورسٹی حیدر آباد میں	23.09.2019 24.09.2019	ہندی کا بودھ ساہتیہ ایام ڈاکٹر امیڈیکر	القومی
جی وی رتنا کر	پی آرڈگری کالج، اڈ کوئی نانیہ یونیورسٹی۔	20 اور 21 دسمبر 2019	آندرہ اپرڈیمیش راجیا کا اہماس ایوم سمسکرتی	ریاستی
جی وی رتنا کر	آندرہ ایونیورسٹی	29 فروری سے کیم مارچ 2020	سوامی اچھوتا ناند ایام رائی بھیمنا کے کیوں تھا میں راشتریتا	
ڈوڈا سیشو بابو	ڈرامے میں دکھائے گئے سماجی، اخلاقی اور ثقافتی اقدار	13 اور 14 دسمبر، 2019	ہندی ناگلوں میں چترت جیون ملیہ: سماکلین ناگلوں کے سندھ بھی میں	بین الاقوامی
ڈوڈا سیشو بابو	ہندی اور بیرونی زبانوں کا ادب: عالمی تناظر	06 اور 07 فروری 2020	ہندی ایوم و دیلیشی بھاشاؤں کی ساہتیہ میں استیتو اور اسمیتا کے سلکٹ کا سندھ بھ	بین الاقوامی
ڈوڈا سیشو بابو	ہندی اور تیکلاؤ کے ادھنک ساہتیہ میں راشتریتا	01 مارچ 2020	ہندی اور تیکلاؤ ساہتیہ میں چترت راشتریا کیتا	قومی
پٹھان رحیم خان	پورو تر بھارت اور ہندی	24 سے 26، مئی، 2019 (25) کو شرکت کی	ہندی کی انتر راشتریا تحقیقی	بین الاقوامی سینئار
پٹھان رحیم خان	ہندی کتحا ساہتیہ میں اپیکٹ مسلم سماج	19 اور 20 ستمبر، 2019 (20) کو شرکت کی	ہندی کتحا ساہتیہ میں اپیکٹ مسلم	بین الاقوامی سینئار
پٹھان رحیم خان	مشی پریم چند کا ادب اور آج کی سوسائٹی	12-10-2019	پریم چند کے کتحا ساہتیہ میں کتحا ایام شلب	بین الاقوامی سینئار
پٹھان رحیم خان	اعلیٰ تعلیم میں فن تدریس کا کردار	13-12-2019	بھارتی شکشاوی سماج میں اچشتاشا کا مہوتوا	بین الاقوامی سینئار

بین الاقوامی سینما	اکیسویں صدی کی ہندی کویتا میں اسٹری اسمرش	06-01-2020	ہم عصر ہندوستانی ادب اور میدیا میں حقوق نسوان اور صنف کو تقویت دینے کے بارے میں گفتگو	پھان رحیم خان
بین الاقوامی سینما	اکیسویں صدی کی ہندی کویتا میں اسٹری اسمرش	10-01-2020	بھارتی بھاشائیں، ساہتیہ اور درشن	پھان رحیم خان
بین الاقوامی سینما	”بستر“ کے کاتیہ راج و مش	29-01-2020	کاکتیہ اور آصف جاہی عہد میں تاریخ، سائنس، آرٹ، کلچر اور ثقافت کی ترقی	پھان رحیم خان
بین الاقوامی سینما	کبیر کی ساہتیہ میں دھرم ایوم درشن و بینار میں پیپر داخل کیا	03-05-2020	ستھن ساہتیہ کی بھومیکا	پھان رحیم خان
بین الاقوامی سینما	پرواسی ہندی کہانیوں میں دیا کچھ مول سمودانا	13 اور 14 مئی، 2020 و بینار میں پیپر داخل کیا	پرواسی بھاشا، ساہتیہ اور سماج	پھان رحیم خان
آن لائن بین الاقوامی ویپنار	اکیسویں صدی کی ہندی کاہانی ساہتیہ میں پرواسی مزدور اور ان کی آرٹکٹی	06-06-2020 و بینار میں پیپر داخل کیا	پرواسی مزدوروں کی کماشیہ، چونو تیاں اور سادھان	پھان رحیم خان
آن لائن بین الاقوامی ویپنار	اکیسویں صدی میں مہا کوی کالی داس کی پر سنگلیتا ایوم ہوتا	11 اور 12-06-2020 و بینار میں پیپر داخل کیا	اکیسویں صدی میں مہا کوی کالی داس کی پر سنگلیتا	پھان رحیم خان
آن لائن بین الاقوامی ویپنار	بھکتی ساہتیہ میں کرشنا بھکتی ساہتیہ کا مہوتوا	29 اور 30-06-2020 و بینار میں پیپر داخل کیا	بھکتی کا ک: کرشنا کا ویہ کے وودھ آیام	پھان رحیم خان

اساتذہ کو 2019-2020 کے دوران اعلیٰ تعلیم / تحقیق کے لیے قومی ایمن الاقوامی فیلوشپ سے نوازا گیا

بین الاقوامی / قومی	فیلوشپ پانے والے استاد کا نام	ایوارڈ کا نام	ایوارڈ کی تاریخ	ایوارڈ دینے والا ادارہ
قومی	ڈاکٹر جو رتنا کر	اریگوپڈی پورن چندر راؤ فاؤنڈیشن ایوارڈ	2019	اریگوپڈی پورن چندر راؤ فاؤنڈیشن
القومی	ڈاکٹر پھان رحیم خان			
القومی	ڈاکٹر پھان رحیم خان	سری مہا بیر پر سادھری والا سمرتی سماں، 2019	25، مئی، 2019	پورو تر ہندی اکیڈمی، شیلانگ، میکھالیہ - ریاست
القومی	ڈاکٹر پھان رحیم خان	ارینی ویشخ سماں، 2019	30-06-2019	راشتری یارینی الائکنر سماں، 2019، بھوپال
القومی	ڈاکٹر پھان رحیم خان	میوادیولریل ایوارڈ، 2019	30-12-2019	عصر حاضر کی ادبی سوسائٹی: بنڈہ، یونی

اتر بھارتیہ ساپتیہ پرشاد، دہراون، اتر اکنڈ	15 دسمبر 2019	ساپتیہ سدھک سمن، 2019	ڈاکٹر پٹھان رحیم خان	القومی
بزرگ ساپتیہ کلام سمرتی اکادمی، آگرہ	14-01-2020	کلام سدھک سمن، 2020	ڈاکٹر پٹھان رحیم خان	القومی

بورڈ / کمیٹیوں کی فیکٹری ممبر شپ کی تفصیلات (پیروں مانو)

فیکٹری کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر پٹھان رحیم خان	(BOE) امتحانات	گلبگر یونیورسٹی، گلبگر
ڈاکٹر پٹھان رحیم خان	پی ایچ ڈی - ڈاکٹر کمیٹی	الیس آر ایم یونیورسٹی، چینی
بورڈ اے ایف اسٹڈیز ممبر	عثمانیہ کالج، کرنول، اے پی	عثمانیہ کالج، کرنول، اے پی

شعبہ تاریخ

شعبہ تاریخ 2014 میں قائم کیا گیا تھا۔ یہ تاریخ میں ایک اے اور پی ایچ ڈی پروگرام پیش کرتا ہے۔ شعبہ میں مختلف معروف یونیورسٹیوں سے آئے ہوئے تجربہ کار اساتذہ موجود ہیں۔ شعبہ نے قومی مفادات، ملک کے اقدار، طبا کے روزگار کی اہلیت اور خوبی و دیگر کچھ طبقات کی ترقی کے حوالے سے یونیورسٹی کے بنیادی مقصد کو سامنے رکھتے ہوئے نصاب تیار کیا ہے۔ خاص طور پر شعبہ کا مقصد یہ ہے کہ معیاری تدریس و تحقیق کے عالی معايارات کے ساتھ قومی تکمیلی اور کیش تہذیبیت کی روح کو پروان چڑھایا جائے۔ شعبہ کا منصوبہ ہے کہ سیاحتی انتظامیہ، علم عجائب خانہ (Museology)، علم کتابات، علم سکہ جات اور انتظام آثاریات میں تحقیقی پروگرام و ڈپلوما اور صنعتی ترقی، ثقافتی سفارت کاری اور حکومت ہند کی پالیسی منصوبہ بندی سے متعلق کورس کا آغاز کیا جائے۔ یہ پروگرام طبا کے لیے ملازمت کے بہتر موقع تشکیل دیں گے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر دانش معین	پی ایچ ڈی	اسوئی یٹ پروفیسر اور صدر
ڈاکٹر خالد پونما تھوڑی	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر کھانڈے پرویز احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
جناب اکرم الحق	ایم فل	اسٹنسٹ پروفیسر

کانفرنسوں / سینماں میں ریسورس پر سن اپریز ٹرکی حیثیت سے شرکت

فیکٹری کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	کانفرنس کی تاریخیں	بھیٹیت پیپر پرینزیپر شرکت (بیپر کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
اکرام الحق	جنوبی ہندوستان کی تاریخ کا گریس	31 جنوری - 2 فروری 2020-	عبد القادر بدایونی کی تفہیم: ایک نیا طریقہ کار	قومی
اکرام الحق	تیسری قومی اردو سوشن سائنس کا گریس	27-28 نومبر 2019	بطورمورخ عبد القادر بدایونی کا تجربیہ	قومی
کھانڈے پرویز احمد	مانو کے زیر اہتمام تیسری اردو سوشن سائنس کا گریس۔	27-28 نومبر، 2019	ریاست حیدر آباد میں اردو خوبیں جریدے: معلم النسوں 1893-1901 کا ایک مطالعہ	قومی

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر دانش معین	ممبر، بورڈ آف اسٹڈیز برائے تاریخ	سینٹ ایش کالج، حیدر آباد
ڈاکٹر دانش معین	ایڈیٹر فارہستری یوجی کتابیں، اردو میں لکھی گئیں	تندگانہ اردو اکیڈمی، حیدر آباد
مسٹر اکرم الحق	اسٹڈیٹ ایڈیٹر فارہستری یوجی کتابیں، اردو میں لکھی گئیں	تندگانہ اردو اکیڈمی، حیدر آباد

شعبہ اسلامک اسٹڈیز

شعبہ اسلامک اسٹڈیز کا قیام 2012 میں عمل آیا۔ اس شعبہ میں ایم اے، پی ایچ ڈی اور ڈپلوم ان اسلامک اسٹڈیز کے پروگرام دستیاب ہیں۔ ساتھ ہی یہ شعبہ اندر گرجویٹ طلباء کے لیے اسلامک اسٹڈیز کا بنیادی کورس بھی چلاتا ہے۔ شعبہ نان سی جی پی اے پرچ کے طور پر مدرسہ بیک گرانٹس سے نہ آنے والے طلباء کے لیے اسلامیات کا پرچ پیش کرتا ہے اور مدرسہ بیک گرانٹ والے طلباء کے لیے دنیا کے بڑے مذاہب "پرچ پیش کرتا ہے۔ جدید تاظر میں اسلامک اسٹڈیز کی تدریس اور تحقیق کروانا اس شعبہ کا اہم مقصد ہے۔ شعبہ اسلامی علوم، قانون، ثقافت، تہذیب، تصوف کے وسیع میدانوں کا مطالعہ کرواتا ہے تاکہ اسکا لرزک اسلامک اسٹڈیز کے مضمون میں تربیت دی جاسکے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیم	عہدہ
پروفیسر محمد فہیم اختر	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور صدر
ڈاکٹر محمد عرفان احمد	پی ایچ ڈی	اسٹڈنٹ پروفیسر
ڈاکٹر علی احمد	پی ایچ ڈی	اسٹڈنٹ پروفیسر
محترمہ ذیشان سارہ	ایم اے	گیٹ فیکٹی

کانفرسوں / سینیارز اور کشاپس میں ریسورس پرسن اپریزنس کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بطوری پریزنسٹر کرکٹ (پیپر کا عنوان)	ریسورس پرسن	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
محمد فہیم اختر	جدید دنیا میں مذہب کی تعلیم پر دوبارہ غور: امکانات اور چیانجز	30-31 جولائی 2019	عصری تعلیم کے طبا اور اسلامی تعلیم کا نظم	-	قومی
علامہ حبیب الرحمن عظی	علامہ حبیب الرحمن عظی: زندگی اور خدمات	06-07 جولائی 2019	اور ان کی فقہی خدمات	-	القومی
اسلامی نقطہ نظر سے رسیرچ کا طریقہ		20-21 اپریل 2019	ابتداً فتحہ کے ذریعہ اختیار کردہ تحقیق کا طریقہ کار	-	القومی
اسلامی علوم: تصور، موجودہ منظرا نامہ اور مستقبل		24-25 اپریل 2019	اسلامی علوم: تصور، موجودہ منظرا نامہ اور مستقبل: غور و فکر	-	القومی

بین الاقوامی	-	اویمن عہد میں فقہ اسلامی کی تدوین: ڈاکٹر فواد سیزگین کی تحقیق کی روشنی میں	20-21 دسمبر 2019	پروفیسر فواد سیزگین کی زندگی اور خدمات
قومی	-	اسلامی فکر و فقہ کے سامنے موثر دنیا کے چیلنجس۔ غورو فکر کے چند پہلو	23 جولائی 2019	عصری اسلامی فکر کو لاقت نئے نظریاتی چیلنجس اور مدارس کے گرجو یوٹس کا کردار
بین الاقوامی	-	تعلیم کی وحدت کا تصور اور انسانی معاشرہ میں تعلیم	2-1 فروری 2020	دور حاضر کی اسلامی فکر اور تعلیم کے ذریعہ معاشرتی رپورٹ
قومی	-	ہندوستانی میں اسلامک اسٹڈیز: ایک جائزہ	24-25 اپریل 2019 مانوجیر آباد	جناب عرفان احمد "اسلامی علوم: تصور، موجودہ منظر نامہ" اور مستقبل "پر قومی سیمینار
القومی	-	بہار کے مسلم معاشروں میں مذہبی اداروں کا کردار	28-27 نومبر، 2019، مانوجیر آباد	تیسرا قومی اردو سوشن سائنس کانگریس 2019
بین الاقوامی	-	محمد ﷺ: ایک ماہر سیاست	30 نومبر اور 1 دسمبر 2019، اردو مسکن، خلوت حیدر آباد	"حضرت محمد ﷺ کی حیات اور خصوصیات" کے موضوع پر دو روزہ بین الاقوامی سیمینار
قومی	-	حقوق انسانی کی اسلامی بنیادیں	28-27 نومبر، 2019، مانوجیر آباد	شکیل احمد تیسرا قومی اردو سوشن سائنس کانگریس 2019
قومی	-	اسلامک اسٹڈیز کا نصاب: جائزہ اور معنویت	24-25 اپریل 2019 مانوجیر آباد	ذیشان سارہ "اسلامی علوم: تصور، موجودہ منظر نامہ" اور مستقبل "پر قومی سیمینار

ترمیتی پروگراموں اریفریش کورسز اور میٹیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاستی / یونیورسٹی
شکیل احمد	ریفریش کورس	یو جی سی۔ ایچ آرڈی سی، بج ایم آئی، نئی دہلی، 2 سے 14 دسمبر 2019 (دو ہفتے)	قومی

شعبہ میجمنٹ اسٹڈیز:

شعبہ میجمنٹ کا قیام 2004 میں عمل میں آیا تھا۔ ڈپارٹمنٹ ایم بی اے اور پی ایچ ڈی پروگرام پیش کرتا ہے۔ روایتی نظم و نسق کے مضامین کے علاوہ شعبہ مارکٹنگ میجمنٹ، فائناں میجمنٹ، ہیمن ریسوس میجمنٹ اور ہنری میجمنٹ کی تحقیق پر زور دیتا ہے۔ شعبہ اپنے طلباء کی شخصیت کی نشوونما پر زور دیتا ہے اور ترقیاتی ترمیتی میٹیشن، بات چیت، مباحثے، صنعتوں سے تعلق رکھنے والے ماہرین کے لیکھر، صنعتوں کے دوروں وغیرہ کا اہتمام کرتا ہے۔

فیکٹری:

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر سمیم فاطمہ	پی ایچ ڈی	پروفیسر اورڈین، ایمس سی اور بی ایم

پروفیسر اور صدر	پی انچ ڈی	پروفیسر محمد رضا اللہ خان
پروفیسر	پی انچ ڈی	پروفیسر شاہ احمد آئی ملا
پروفیسر	پی انچ ڈی	پروفیسر بیج الدین احمد
پروفیسر	پی انچ ڈی	پروفیسر محمد عبدالعزیز
ایسوی ایٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر ام اے سکندر
اسٹٹنٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر سید خواجہ صفی الدین
اسٹٹنٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر محمد سعادت شریف
اسٹٹنٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر شفیع قمر الدین
اسٹٹنٹ پروفیسر	ایم بی اے	مسٹر سعید علوی کے
اسٹٹنٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر یشما نگہت
اسٹٹنٹ پروفیسر	پی انچ ڈی	ڈاکٹر محمد رشید فاروقی
اسٹٹنٹ پروفیسر	ایم کام	جانب شاہ حسین

فیلڈ پروجیکٹس ائرن شپ سال کے دوران شروع کیے گئے 2019-2020

فیلڈ پروجیکٹس ائرن شپ کے لیے داخلہ لینے والے طلباء کی تعداد	پروجیکٹ / پروگرام کا عنوان
23	ایم کام پروجیکٹ ورک
74	ایم بی اے پروجیکٹ ورک

کانفرنس ایسینارز اور کشاپس میں ریسورس پرس اپریز نظری حیثیت سے شرکت

سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)	ریسورس پرس (پیپر کا عنوان)	بطور پیپر یونٹ شرکت	کانفرنس کی تاریخیں	کانفرنس کا نام	فیکٹری کا نام
بین الاقوامی	میکر گرو تھک کی مانگرو فڈا منٹل	-	28 اور 29 فروری، 2020	دشمنی تمواد پائدار ترقی - ابھرتے ہوئے رحمات اور چینجس "پر بین الاقوامی کانفرنس	سنیم فاطمہ
قوی	-	منتخب ائلن ایوی ایشن کمپنیوں کے زیڈ اسکور پر مسافروں کے یو جھ کے فیکٹری کا اثر	17-18 مئی - 2019	ہندوستان میں میجنٹری ریسرچ سے متعلق دروزہ قومی کانفرنس، آئی سی ایس ایس آر کے زیر اہتمام	سید خواجہ صفی الدین
بین الاقوامی	اکیڈمی آف برنس اینڈ ریٹیل میجنٹ (اے بی آر اسکول) اف میجنٹ اینڈ ای برنس، ٹھیجیا گنگ گونگ شنگ یونیورسٹی، چین کے زیر اہتمام، سید برنس اسکول، یونیورسٹی آف آکسفورڈ، برطانیہ	ہندوستان میں سول ایوی ایشن کمپنیوں کی کارکردگی کے اقدامات اور ان کی اور اسکولی اف میجنٹ اینڈ ای مالی صحت۔ اثر کا ایک تجزیہ	9 - 8 جولائی، 2019	9 ویں بین الاقوامی کانفرنس بعنوان عالیٰ معیشت کی تنظیم نو (ROGE)	سید خواجہ صفی الدین

بین الاقوامی	-	منتخب ہندوستانی ایوی ایشن کمیٹیوں کے زیڈ اسکور پرمائی اور غیر مالی اقدامات کے اثرات	3-5 مئی 2019	ریسرچ ایڈج بیکیشن (CERE-2019) میں ایکسٹریس سے متعلق تین وزہ 10 ویں کانفرنس، انڈین انسٹی ٹیوٹ آف مینجنمنٹ (IIM)، انڈور میں منعقدہ	سید خواجہ صفائی الدین
بین الاقوامی	"بدلتے ہوئے منظر نامے میں کاروبار کے موقع اور چینیجز"	-	23-01-2020	"بدلتے ہوئے منظر نامے میں کاروبار کے موقع اور چینیجز"	بدائع الدین احمد
بین الاقوامی	برنس ایجوکیشن - عالمی موقع اور چینیجز	-	25-01-2020	برنس ایجوکیشن اور عالمی تناظر میں اس کا مستقبل	بدائع الدین احمد
قومی	"عالمی معیشت عبوری دور میں، ہمیتھے سیر سیکٹر کے حوالے سے"	-	18-2-2020	عالمی معیشت عبوری دور میں	بدائع الدین احمد
قومی	گوریلہ مارکیٹنگ	-	18-2-2020	"کاروبار اور مارکیٹنگ میں عصر حاضر کے سیاق و سبقاً"۔	بدائع الدین احمد

ترمیقی پروگراموں اریفریشر کورسز اور ٹینیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاستی ایونیورسٹی	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	پروگرام کا نام	فیکٹلی کا نام
قومی	لویٹرنس اسکول، گرینویڈ، 8 جون سے 13 جون، 2020، روزہ 6، روزہ	برنس کیس ڈولپنٹ	سنیم فاطمہ
قومی	میزورم یونیورسٹی، ایزوال، ہندوستان، 2 جون، 2020، ایک روزہ	"دیبی اور دور دراز کے ماحول میں پائیدار آئی ٹی، پروتی نار پر ٹینیشن"	
قومی	SIS یونیورسٹی، جے پور، 22-23 مئی 2020، 2 روزہ	وہبی نار "ہندوستانی معیشت پر CoVID-19 وبا ای اراض کے اثرات"	
قومی	اکاترسادیہ یونیورسٹی، سری نگر گڑھوال 20.05.2020 (دوپہر 00:01 سے 02:30 بجے)	وہبی نار "تدریس و اکتساب کے عمل میں آن لائن وسائل کا استعمال"	
قومی	دلی یونیورسٹی، 9-10 مئی، 2020، دو روزہ	ایجوکیشن اسمنٹ اور روچول ورلڈ: ایک سماجی فلسفیانہ ڈائیالاگ، وہبی نار	
قومی	IIS یونیورسٹی، جے پور 27 اپریل سے 3 مئی، 2020	"ایم ایس ایکسل کا استعمال کرتے ہوئے ڈیٹا تجزیہ"	
قومی	یونیورسٹی آف حیدر آباد 27 فروری - 11 مارچ	سعد علوی ریفریشر کورس	

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	فیکٹلی کا نام
ڈاکٹر عبدالحق اردو یونیورسٹی، کرنوال۔ اے پی	بورڈ آف اسٹریز	پروفیسر بدائع الدین احمد
سی ایم آر یونیورسٹی، بنگلورو	بورڈ آف اسٹریز	پروفیسر بدائع الدین احمد
چیتیونیڈ ٹیکنالوجی یونیورسٹی	بورڈ آف اسٹریز	پروفیسر ایم اے عظیم

شعبہ ترسیل عامہ و صحافت

شعبہ ترسیل عامہ اور صحافت کا قیام 2004 میں عمل میں آیا تھا۔ یہ ایم۔ اے اور پی ایچ ڈی پروگرام پیش کرتا ہے۔ اس تعلیمی سال سے بیسی بجے آنڑس بھی شروع کیا گیا ہے۔ یہ شعبہ الکٹرانک اینڈ پرنٹ میڈیا، تشویہ، تعلقات عامہ، ڈائیجیٹل فلم سازی اور ویب جرنلزم میں اپنے طلباء کی تربیت کر رہا ہے۔ اس کا ایک اہم بنیادی مقصد اردو صحافت میں پیشہ وار نہ مہارت لانا ہے۔ شعبہ اپنے زیر تربیت طلباء کو اخلاقی طور پر پیشہ وار اردو صحافی بنانے کی کوشش کرتا ہے کہ وہ میڈیا کے وسعت پر یہ میدانوں میں اور تبدیل ہوتی وابستگیوں کے اس کے چیلنجز کا مقابلہ کر سکیں۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر احتشام احمد خان	پی ایچ ڈی	پروفیسر و صدر
پروفیسر محمد فیض	پی ایچ ڈی	پروفیسر
جناب محمد مصطفیٰ علی	ایم۔ فل	اسوئی ایٹ پروفیسر
جناب سید حسین عباس رضوی	ماسٹر ان ایم سی بجے	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر معراج احمد مبارکی	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
جناب معراج احمد	ایم بجے ایم سی	اسٹنسٹ پروفیسر
جناب محمد طاہر قریشی	ایم بجے ایم سی	اسٹنسٹ پروفیسر

فیلڈ پروجیکٹس / انٹرن شپ برائے سال 2019 - 2020

پروفیسر / پروگرام کا عنوان	فیلڈ پروجیکٹ / انٹرن شپ کے لیے داخلہ لینے والے طلباء کی تعداد
انٹرن شپ	12

شعبہ ریاضی

شعبہ ریاضی کا قیام 2011 میں عمل میں لایا گیا تھا۔ یہ شعبہ انڈرگریجویٹ پروگراموں کے علاوہ ایم ایس سی اور ریاضی میں پی ایچ ڈی پروگرام پیش کرتا ہے۔ اساتذہ کی متعدد تحقیقی و تحقیقی کے پیش نظر شعبہ دیوبند اور اس کا اطلاق، الجرا، انا لائیس، فلوریڈ میکانک، سیلشیل میکانک اور ڈائیگنکل ایمیٹر انومی جیسے میدانوں میں تحقیق کی حوصلہ افزائی کرتا ہے اور اسے فروغ دیتا ہے۔ یہ ڈاکٹر منٹ سائنس، انجینئرنگ اور صنعت کی مختلف شاخوں میں ریاضی اسٹر انومی کی تحقیق ریاضیاتی اطلاق کے میدانوں میں کرتا ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر سید محمد الحسن	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر افروز	پی ایچ ڈی	اسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر خواجہ معین الدین	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر سجاحش الہا	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ماجد علی چودھری	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

اس طرح کی سرگرمیوں میں شریک طلباء کے نام	اس طرح کی سرگرمیوں میں کوآرڈینیٹ کرنے والے اساتذہ کا نام	آرگناائزگ یونٹ / اجنبی اشتراکی اجنبی	سرگرمیوں کا عنوان
بشارت	حسن الیں این شعبہ ریاضی اور پریا حسن شعبہ طبیعت	بین الاقوامی فلکیاتی یونین (Iau-Oad) کے ذریعہ پروجیکٹ سے نواز گیا (3000 یورو کی گرانٹ)۔ صرف 20 منصوبوں کے لئے دنیا بھر میں فائدہ دیتے گئے تھے۔ https://iau.org/news/announcements/detail/ann18069	”کلیئر اسکاائز“ پورے سال کے لیے ہر ماہ دو بار شش پیٹ حیدر آباد میں ششم سے نہم تک اور معاشری طور پر محروم علاقوں سے آنے والے اسکولوں کے طلباء کے ساتھ بات چیت اور سیشن کا اهتمام (ین. جی. او، کریتی اور ڈوسائنس کے اشتراک سے)

کافرنسلوں ایمینارز اور کشاپس میں ریسورس پر سن اپریزنس کی حیثیت سے شرکت

سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)	ریسورس پر سن (پہنچ کا عنوان)	بطور پیپر پریزنسٹر شرکت	کافرنسل کی تاریخیں	کافرنسل کا نام	فیکٹی کا نام
بین الاقوامی	بگ ڈائٹا کے زمانے میں فلکیات کے لیے اعداد و شمار کی تکنیک	-	22-23 نومبر 2019،	ماڈل نگ مشین لرننگ اور فلکیات کے موضوع پر بین الاقوامی کافرنسل	سید محمد احسان
بین الاقوامی	دی میٹ کالڈمکی وے: دی فارمیشن اینڈ ایلوشن آف ملکی وے گیلکسی	-	6-8 ستمبر 2019	فرس 2019 کے مبادیات کے موضوع پر بین الاقوامی کافرنسل برلاسائنس سینٹر حیدر آباد	سید محمد احسان
بین الاقوامی	کہکشاوں کی دنیا	-	25-26 فروری 2020	قومی اردو سائنس کا گرینس مانو، حیدر آباد	سید محمد احسان

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور یونیٹشن پروگرام ادیگر میں شرکت

سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاستی / یونیورسٹی	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	پروگرام کا نام	فیکٹی کا نام
قومی	ہومی بھاہنسٹر فارسائنس ایجوکیشن (HBCSE) ، TIFR، ہمہی۔ 16 اور 17 مارچ 2019	ریسورس پر سن برائے ریسورس جزیش کمپ (آر جی سی) برائے آسٹر و نومی اول پیاڑا اور یونیٹشن کم سلیکش کمپ (OCSC) 2019	سید محمد احسان
قومی	گلتم یونیورسٹی حیدر آباد 20-22 فروری 2020	قومی ورکشاپ برائے فرس آف فلود زمیٹھڈ زائیڈ اپیل کیشن ۱۱	خواجہ معین الدین

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
سید محمد الحسن	ممبر بورڈ آف اسٹڈیز	شعبہ فلکیات، عثمانیہ یونیورسٹی
خواجہ معین الدین	ممبر بورڈ آف اسٹڈیز ریاضی	انوار العلوم پوسٹ گریجویٹ کالج (آٹونومس) تلنگانہ اور آندھرا پردیش ریاستی ریاضیاتی سوسائٹی۔

شعبہ فارسی

شعبہ فارسی کا قیام سن 2008 میں ہوا تھا۔ یہ شعبہ یونیورسٹی کے یونیورسٹی کورس کے علاوہ ایم اے اور پی ایچ ڈی پروگراموں کے بنیادی کورس کے علاوہ ایم اے اور پی ایچ ڈی پروگرام پیش کرتا ہے۔ شعبہ فارسی اپنی تحقیق پر مبنی مخطوط شناسی، تاریخ نویسی، خطاطی ہند۔ فارسی ادب، صوفیانہ شاعری، فارسی زبان و ادب کے جدید رجحانات پر توجہ دیتا ہے۔ شعبہ کا مقصد فارسی زبان کی ثقاافت اور شراکت کی تعریف کے معیارات کو طے کرنا ہے۔ شعبہ کا ایک مقصد یہ ہے کہ اردو اور فارسی زبانوں میں ذوالسانی تحقیق کو فروغ دیا جائے۔ شعبہ نے گوئیں یونیورسٹی، جمنی کے اشتراک سے ”تفہیم و تحریی، دکن میں ہندفارسی ریکارڈ کی تفہیم و تحریی، کے موضوع پر 19 اگست سے 30 اگست 2019 کے دوران ایک بین الاقوامی فارسی سمراسکول کا اہتمام کیا۔

امانڈہ

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر شاہد نو خیز عظی	پی ایچ ڈی	پروفیسر و صدر
پروفیسر عزیز بانو	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر سیدہ عصمت جہاں	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر قصراحمد	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر سید مصطفیٰ اطہر	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد رضوان	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد حنید احمد	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

شعبہ کو ملنے والے فنڈز / گرانٹ:

مقدمہ	روپے میں ملنے والے فنڈز / گرانٹ	سابق طلباء / سابق طالب علموں کا نام، غیر رکاری فنڈنگ اجنسی / انفرادی وغیرہ
قومی سیمینار کے انعقاد کے لیے	25,000/- روپے	اردو اکیڈمی، تلنگانہ
فارسی زبان کے فروغ کے لیے	1000000 روپے / -	این سی پی یو ایل

کانفرنس / سیمینارز اور کشاپس میں ریسورس پرسن اپریزنسکری ہیئت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	مکان	ریسورس پرسن (پریزنسن کا عنوان)	مکالمہ (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
شاہد نو خیز عظی	دوروزہ قومی سیمینارز بر اهتمام مانو اور ائمین ڈی پیمنٹ ایڈنڈ ایجیو لیشنل اسوسی ایٹس، بمقام مانو، حیدر آباد	30-31 اکتوبر، 2019	-	آخر کی فارسی خدمات	قوى
شاہد نو خیز عظی	دوروزہ بین الاقوامی کانفرنس جس کا انعقاد این سی پی یو ایل کے اشتراک سے شعبہ فارسی فارسی، مانو کے زیر اہتمام ہوا	5-6 مارچ 2020	-	پروین اعتصامی اور پروین شاکر کا مقابلی مطالعہ	بین الاقوامی

بین القوای	تاریخ دن ماہانکی روشنی میں		5 سے 7 مارچ 2020	شیر و انی سفیر برائے دکن مانو کے تعاون سے شعبہ فارسی کے زیر اہتمام بین روزہ بین الاقوامی کانفرنس	شاہد نو خیز عظیم
------------	----------------------------	--	------------------	--	------------------

بورڈز / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

ادارے / تنظیم اصنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	استاد کا نام
بے این یا اور عثمانیہ یونیورسٹی	بورڈ آف اسٹڈیز، فارسی	پروفیسر شاہد نو خیز عظیم
عثمانیہ یونیورسٹی	بورڈ آف اسٹڈیز، فارسی	پروفیسر عزیز بانو
عثمانیہ یونیورسٹی	بورڈ آف اسٹڈیز، فارسی	ڈاکٹر سیدہ عصمت جہاں

صینغہ طبیعت

صینغہ طبیعت کا تعلق اسکول آف سائنس سے ہے۔ یہ اندرگریجویٹ پروگرام 2014 آفر کر رہا ہے۔ جب سے یہ قائم ہوا ہے اس نے اعلیٰ معیار کی تعلیم کو برقرار رکھنے اور بھرپور تحقیقی پروگراموں کو آگے بڑھانے میں عمدہ روایت قائم کیا ہے۔ اسکول آف سائنسز کے تحت صینغہ طبیعت کام کر رہا ہے اور طبیعت کو اور بی ایس سی (صینغہ طبیعت) کے لئے بطور مضمون آفر کر رہا ہے۔ پروگرام 2014 کے بعد سے، اندرگریجویٹ نصاف میں بہتری لائی گئی ہے تاکہ طلباء طبیعت کی دریافت میں آگے رکھنے کے ساتھ ساتھ درس و تدریس کے اعلیٰ معیار کو بھی برقرار کر جاسکے۔ جzel فرکس، ڈپلمن سلکیلیٹیو کورسز اور ہنزہ بڑھانے کے کورسز کی بنیاد پر خالص فرکس کورسز کا کلیدی مواد تیار کیا گیا ہے۔ اس اسٹڈی کی تحقیقی دلچسپیاں نظریاتی طبیعت سے لے کر نانو ٹیکنالوژی، خلائی طبیعت، ایسٹر فرکس، سالڈا اسٹڈی فرکس، بائیو فرکس (بینی بہ اشتراک) وغیرہ پچھیط ہیں۔ اس اسٹڈی اس وقت 04 پی ایچ ڈی امیدواروں کی نگرانی کر رہے ہیں۔ اس وقت تدریسی ارکین عملہ کمپیوٹر اور آن لائن پلیٹ فارم کے ذریعہ میڈیا تدریس کا استعمال کر رہے ہیں اور اسی کی طرف توجہ رہے ہیں۔ روایتی لیبارٹری کلاسوس کو بین مضامین شعبہ جات کے ساتھ مر بوط کر دیا گیا ہے، جس میں اندرگریجویٹ طلباء پہنچ کلاس روم کے علم کو مسائل حل کرنے کے لیے بروئے کار لاتے ہیں۔ حالیہ دنوں میں لیبارٹریوں کی سہولیات کو بڑے پیمانے پر اپ گریڈ کیا گیا ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ ترین تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر ایچ علیم باشا	پی ایچ ڈی	اسٹڈی ایٹ پروفیسر اور صدر
ڈاکٹر رضوان الحق انصاری	پی ایچ ڈی	اسٹڈی پروفیسر
ڈاکٹر پریاضن	پی ایچ ڈی	اسٹڈی پروفیسر

کانفسوں / سینیاروں اور کشاپیں میں ریورس پرسن اپریزنس کی حیثیت سے شرکت

استاد کا نام	کانفس کا نام	کانفس کی تاریخیں	مقالہ کا عنوان	مقالہ کا طور پر حصہ لیا (مقالہ کا عنوان)	پرسن (مقالہ کا عنوان)	ستھ (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
پریاضن	ہندوستان کی فلکیاتی سوسائٹی کا 38 وال اجلاس۔ IISER، تروپی، ہندوستان	13-17 فروری 2020	ولیوٹی ڈائیمیشن و تھگا گائیڈی آر-2: فوکس آن ہیمزی کلستر \$hS+\$/chi\$ Persei	-	-	قوى
پریاضن	بوہمن، حیدر آباد یونیورسٹی آف حیدر آباد، حیدر آباد، انڈیا	2020 مارچ	-	-	(اوائیٹرٹاک) ایکسپلائیٹس	قوى

پریا حسن	فرست شوائی اے یورک شاپ بموضع ”اسٹر انوی فارا بیکشن پیرس، فرانس“	دسمبر 2019	-	بین الاقوامی
پریا حسن	ماڈل نگ میشن لرنگ اینڈ اسٹر ونامی (ایم ایم ایل اے)، پی ای ایس یونیورسٹی، شعبہ کمپیوٹر سائنس و تجزیئنگ، بنگلور	نومبر 2019	-	توی

ترمیق پروگراموں اریفریشر کورسز / اورینیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

استاد کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / اریاضی / یونیورسٹی
ائج. علیم باشا	موڈل ایم اداوسی پلیٹ فارم کے ساتھ آن لائن تعلیم، الکتاب اور تشخیص پرور چکل و رکشاپ	29.05.2020 پر آئی ایم سی، ماںو، حیدر آباد	قومی سطح، منعقدہ بذریعہ این آئی ای پی اے، ایم ایچ آرڈی، حکومت ہند
رضوان الحق انصاری	ٹی ایل سی پوجیکٹ کے تحت تربیت کنندہ گان کی تربیت	ماںو، حیدر آباد، 15-11 نومبر، 2019۔ ایک ہفتہ	قومی، این آئی ٹی ٹی آر، بھوپال کے زیر اہتمام
پریا حسن	فلکیات اور فلکیاتی طبیعت میں ریفریشر کورس	ایم سی (11 مئی 12- جون 2020)	اطریونیورسٹی سٹر فارا سٹر ونی اینڈ اسٹر فرکس-ٹی قوی

بورڈر / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

استاد کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر ایج - علیم باشا	بورڈ آف اسٹڈیز ان فرکس بطور الومی ممبر	عنمانیہ کالج (اٹو موس) کرنول، آندھرا پردیش
ڈاکٹر ایج - علیم باشا	بورڈ آف اسٹڈیز ان فرکس	انوار العلوم کالج (اٹو موس)، اویو
ڈاکٹر ایج - علیم باشا	طبعیات میں بورڈ آف اسٹڈیز ان فرکس	آربی وی آر آ روینکن کالج خود مختار (، اویو

شعبہ سیاست

شعبہ سیاست 2015 میں ایک آزاد شعبہ کی حیثیت سے معرض وجود میں آیا۔ اس شعبہ کے پاس نوجوان اساتذہ کی ایک امیدافزا ٹیم موجود ہے جو اپنے علاقائی پس منظر اور تعلیمی دلچسپی کے لحاظ سے ایک عظیم تنوع کا مظاہرہ کر رہی ہے۔ اس قبل اسے شعبہ پبلک ایڈمنیسٹریشن میں ختم کر دیا گیا تھا۔ شعبہ فی الحال ایم اے اور پی ایچ ڈی پروگرام اور ساتھ ہی یونیورسٹی کے کچھ امذر گر بجوبیٹ پروگراموں میں مختلف کورسز آفر کرتا ہے۔ ابھی ایم فل پروگرام بند کر دیا گیا ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر افروز عالم	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور صدر
ڈاکٹر محمد خورشید عالم	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
شبانہ فرجیں	ایم اے	اسٹٹنٹ پروفیسر
منظفر حسین	ایم اے	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر اے ناگیشوراوا	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

کانفرنسوں ایمینارز اور کشاپس میں ریسورس پر سن اپرینٹرکی حیثیت سے شرکت

اسٹاد کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کا تاریخ	کانفرنس کے طور پر حصہ لیا (مقالہ کا عنوان)	ریسورس پر سن (مقالہ کا عنوان)	سطح (ریاضی / قومی / ایمن الاقوامی)
افروز عالم	سینٹ ایم کالج، حیدر آباد کے زیر انتظام ہندوستان کی خارجہ پالیسی کی تبدیلی پر سمینار	21-22 اگست 2019	اورنسلی قومیت کی خارجہ پالیسی	-	قوى
افروز عالم	سامجی تحفظ پر سپوزم، حیدر آباد یونیورسٹی	19 جون 2019	-	ہندوستان میں سماجی تحفظ کا نظام	قوى
افروز عالم	بی آر ام بیڈ کر پر سپوزم، بذریعہ ایس ایس ای	13 اپریل 2019	-	عصر حاضر میں امبیڈ کر کی معنویت	ریاضی
افروز عالم	مسلم سیاست پر سپوزم، حیدر آباد یونیورسٹی	11 اپریل 2019	-	مسلمان اور ہندوستانی سیاست: آزادی کے بعد کے تجربات	قوى
افروز عالم	سی ایس ایس آئی پی اور سنٹر فار ویکن اسٹڈیز حیدر آباد یونیورسٹی کے ذریعہ "دیپی ترقی، سماجی حرکیات اور خواتین کی بہبود" کے موضوع پر بین الاقوامی کانفرنس	4-5 مارچ 2020	-	مسلم خواتین اور سیاست	بین الاقوامی
افروز عالم	اردو کے ذریعہ سماجی علوم کی تدریس پر سمینار منعقد بذریعہ پیڈی یوا یمیٹی، مانو	6-5 مارچ 2020	-	عصر حاضر میں سماجی علوم کا معنویت	قوى
افروز عالم	ہندوستان کے انتخابات پر سپوزم منعقدہ بذریعہ، سنٹر فار سیول سوسائٹی، حیدر آباد	29 فروری 2020	-	وہ کیا ہے جو ہندوستان کی انتخابی سیاست کی کیا وضاحت کرتا ہے؟	
افروز عالم	ثبت اقدام اور اقلیت کے موضوع پر سپوزم بذریعہ ٹی آئی ایس ایس، حیدر آباد	30 جنوری 2020	-	دستوریت، قانونیت سی اے اے کی مقصدیت	قوى
افروز عالم	تلگانہ کے سرکاری عہدیداروں کے لئے اقلیتی حقوق کے موضوع پر اورینٹیشن پروگرام، ایم سی آر، ایچ آرڈی ایمیٹیوٹ آف تلگانہ، حیدر آباد کے زیر انتظام	29 جنوری 2020	-	ریاست تلگانہ میں اقلیتی خواتین کے لئے ثبت اقدام	ریاضی سطح
افروز عالم	اورینٹیشن پروگرام برائے اسٹٹٹ پروفیسرز، سیاسیات، ایچ آرڈی ایمیٹیوٹ آرڈی ایس ایس، مانو، حیدر آباد	27 جنوری 2020	-	ہندستانی جمہوریت کی تفہیم	قوى
افروز عالم	انٹرنشنل کانفرنس بخصوصی کیساں سیول کوڈ، منعقدہ بذریعہ سماجی سیس لاسکول، حیدر آباد	19.01.2020	مقالہ نگار: کیساں سیول کوڈ اور پسمندہ فریم ورک	ہندوستان میں کیساں سیول کوڈ	بین الاقوامی
محمد خورشید عالم	دورہ ورک شاپ بخصوصی ہندوستانی آئین اور تکنیکی اصطلاحات	29-30 اگست 2020	"انسانی حقوق کی تفہیم: ایک ہندوستانی منظر"	-	قوى سطح

قومی سطح	-	نیشنل سوشن سائنس کانگریس کانگریس	27-28 نومبر 2020	تیسرا اردو سوشن سائنس کانگریس	محمد خورشید عالم
قومی سطح	-	میر عثمان علی خان کی تغایی خدمات بہادر آصف جاہی	29-30 نومبر 2020	قومی سینما، دکن اسٹڈیز	محمد خورشید عالم
قومی سطح	-	مشرق اور اہر تے ایشیائی نظام کے تین ہندوستان کی پالیسی متوازی سیشن بی میں - ہندوستانی کا توسعہ شدہ پڑوس	11-9 مارچ 2020	بھارت شکستی: نیشنل کافرنس بموضوع ہندوستان کی مخفی قوانین	مظفر حسین
قومی	علمیت میں خواتین - ہندوستانی خواتین کی سیاسی شرکت میں رکاوٹیں۔	-	23-24 جنوری 2020	عصری عالمی منظر نامہ میں تاریخ اور سماجی علوم، ٹیکنالوجی، میسور	شبانہ فرجیں
	سماجکتا	-	10 فروری 2020	عالم کاری، حیدر آباد	شبانہ فرجیں
بین الاقوامی		رضیہ سلطانہ کی انتظامی قیادت میں شقافتی طرز و روش کا کردار۔	4-5 مارچ 2020	فارسی زبان، ادب، سائنس، آرٹ کلچر اور تہذیب کے فروغ میں خواتین کا تعاون، مانو	شبانہ فرجیں
ریاضی سطح	وسطی اور ریاضی پلک سیکٹر میں افلیتوں کی روزگار کے موقع اور افلیتوں کی بہبود کے لئے پروگرام اور منصوبوں کی مالی امداد	-	1-3 اگست 2019	"اقليٰ مسائل "پر تین روزہ رہائشی تربیتی پروگرام اے پی انج آرڈی، حکومت آندھا پردیش	اے ناگیشور راؤ
قومی سطح		"آئین ہند: بنیادی حقوق اور فرائض"	29-30 اگست 2019	ہندوستانی آئین اور تکنیکی اصطلاحات کے موضوع پر قومی ورکشاپ، مشترکہ طور پر ایس ٹی ٹی، نئی دہلی اور این ٹی آر گورنمنٹ ڈگری کالج و پال پاؤ، چتو ضلع ذریعہ منعقد کیا گیا	اے ناگیشور راؤ
بین الاقوامی		پنچھیلوں میں معاشرتی شمولیاتی پالیسی کے ذریعے درج فہرست ذاتوں کی خواتین کو با اختیار بنانا: چیلنجز اور موقع	4-5 مارچ 2020	دوسرا بین الاقوامی کافرنس بموضوع دیہی ترقی، سماجی حرکیات اور خواتین کی بہبود	اے ناگیشور راؤ

شعبہ نظم و نسق عامہ

شعبہ نظم و نسق عامہ کا قیام سال 2006 میں عمل میں لایا گیا تھا۔ فی الحال یہ شعبہ ایم اے اور پی ایچ ڈی پروگرام آفر کرتا ہے، اس کے علاوہ یوہی سٹھ پر بنیادی، اختیاری اور عام کورس بھی آفر کرتا ہے۔ کورس کو شعبہ حدا میں آنے والی تازہ ترین پیش رفتون کو مد نظر رکھتے ہوئے وضع کیا گیا ہے تاکہ طلباء کو مسابقاتی امتحانات اور خوبی سیکھ کر تقاضوں کے مطابق تیار کیا جاسکے۔ شعبہ فعال طور پر تحقیقی کاموں میں مصروف ہے۔ کئی ریسرچ اسکالرز اپنے پی ایچ ڈی پروگرام کے تحت پبلک پالیسی، مقامی حکومت، ای گورنمنٹ، خواتین کے حقوق، بچوں کے حقوق، اقلیتوں کے حقوق اور انسانی حقوق وغیرہ کے موضوع پر کام کر رہے ہیں۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر ایم رحمت اللہ	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر کنیز زہرہ	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر اور صدر شعبہ
ڈاکٹر عبدالقیوم	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر سید خبی اللہ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر احمد رضا	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
جناب جنید گھنٹہ	ایم اے	اسٹنسٹ پروفیسر

کانفرنسوں ایمینارز اور کشاپس میں ریسوس پرن اپریزنس کی میثیت سے شرکت

استاد کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	مقالہ زگار کے طور پر حصہ لیا (مقالہ کا عنوان)	ریسوس پرن (مقالہ کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
کنیز زہرہ	آبی و سائل، آب و ہوا کی تبدیلی اور استحکام کے موضوع پر بین الاقوامی کانفرنس	27-28 ستمبر 2019	موسیقی تبدیلی اور عالمی تپش کاری	-	بین الاقوامی
کنیز زہرہ	اردو سوچل سائنس کا گلریں	نومبر 2019	عوامی انتظامیہ اور اس کے ابھرتے ہوئے چیلنجز	-	قومی
سید خبی اللہ	شعبہ تعلیم کے زیر اہتمام عوامی تعلیمی پالیسی ایجوبکیش کے موضوع پر تین روزہ قومی سیمینار میں شرکت	16، 17 اور 18 اگست 2019	ہندوستان میں عوامی پالیسی کے بدلتے خط و حال	-	قومی
احمد رضا	عوامی ملازمین کے لئے 3 روزہ رہائشی تربیتی پروگرام	13 فروری 2020، گلور اے پی	اچھی حکمرانی اور عدالتی میں اس کا کردار	-	قومی

ترمیتی پروگراموں اریفریش کورس / اور نیشنل پروگراموں ادیگر میں شرکت

استاد کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / اریاستی / یونیورسٹی
جنید خان	ترمیت کنندگان	11 سے 15 نومبر 2019	نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف ٹیکنیکل ٹیچرز ٹریننگ ایڈٹریسرچ، بھوپال کے زیر اہتمام، بمقام مانو

ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	استاد کا نام
مانو	بورڈ آف اسٹڈیز، شعبہ پیلک ایڈمنیشنس	ڈاکٹر سید حجی اللہ
عثمانیہ کالج، کرنول، اے پی	بورڈ آف اسٹڈیز برائے سیاسیت	ڈاکٹر سید حجی اللہ
انوار العلوم کالج (خود مختار) حیدر آباد	بورڈ آف اسٹڈیز پیلک ایڈمنیشنس، شعبہ پیلک ایڈمنیشنس، فیکٹی آف سوشن سائنسز	ڈاکٹر سید حجی اللہ
سینٹ اپنیس کالج، حیدر آباد	بورڈ آف اسٹڈیز کی ماہر مجرم کی حیثیت سے	ڈاکٹر کنیز زہر
انوار العلوم کالج، حیدر آباد	بورڈ آف اسٹڈیز کی ماہر مجرم کی حیثیت سے	ڈاکٹر کنیز زہر

شعبہ سوشن ورک

شعبہ سوشن ورک ایسے سماجی پیشہ ورولوں کو تیار کرنا چاہتا ہے جو ملک کے پسمندہ علاقوں میں سماج کے کچھرے طبقات کی خدمت اور فلاج انسانی میں تعاون کرنے کا میلان رکھتے ہوں۔ شعبہ حدا، مولانا آزاد یونیورسٹی کے بنیادی منشور کے اس حصہ کی تکمیل کرنا چاہتی ہے جس میں یہ توقع کی گئی ہے کہ ہندوستانی مشترکہ تہذیب کی مخزن، اردو زبان میں اعلیٰ تکنیکی اور پیشہ وارانہ تعلیم فراہم کی جائے۔

شعبہ سوشن ورک فی الحال اردو جانے والے طلباء کے لیے ماسٹر آف سوشن ورک (ایم ایس ڈبلیو) کو رس چلا رہا ہے۔ طلباء کی اکثریت زندگی کے چینیجنز سے جدوجہد کر رہی ہے اور شعبہ سوشن ورک ان طلباء کے ساتھ کام کرنے کو ایک بڑے موقع کے طور پر دیکھتا ہے۔ شعبہ نے تعلیمی سال 15-2014 سے پی ایچ ڈی پروگرام بھی شروع کیا ہے۔ 2009 میں ایم ایس ڈبلیو کی شروعات ہوئی اور شعبہ نے حیدر آباد اور اس کے اطراف موجود مختلف غیر سرکاری تینیموں اور سرکاری منصوبوں کے ساتھ ایک وسیع نیٹ ورک قائم کیا ہے تاکہ طلباء کو موثر اور سخت قسم کے فلیڈی ورک کی تربیت دی جاسکے۔ کو رس چلانے کے تجربوں، طلباء کے مسلسل سوالات، سوشن ورک کے کامیاب طلباء کے مشوروں، مارکیٹ کے تقاضوں کے متعلق شعبے کی تشخیص، یونیورسٹی کے منشور اور اردو ذریعہ تعلیم کے سب اختراعی تدریسی اور کتابی طریقہ ہائے کار موردو جو دیں میں آئے ہیں۔ یہ شعبے کے اقدامات کے طور پر منعکس ہوئے ہیں جنہیں اختراعی تعلیمی مداخلت کہا جاتا ہے۔ پابندی کے ساتھ ہونے والے ہفتہوار افرادی کانفرنسوں، فلیڈی ورک، سینیاروں اور مہارتی تجربہ گاہوں نے طلباء کی معلومات اور بنیادی مہارتوں کو محتکم کرنے اور ان میں ترقی پسندانہ اقدار کے فروغ کے لیے شعبے کی جدت پسندی اور اس کے عزم میں اضافہ کیا ہے۔ بہت جلد شعبہ دستاویزی فلموں کی اسکریننگ کے ذریعہ بصری بیانیے کا تجربہ کرنے جا رہا ہے، اس میں اسکریننگ کے بعد مباحثے ہوں گے جو طلبہ میں عام سمجھداری کی معنویت کو اجاگر کریں گے۔ شعبے کی کوشش ہے طلباء میں خود کے فہم و ادراک پرسوالات کرنے کی صلاحیت پیدا ہو، مسائل کے تینیں حساسیت بیدار ہوا اور وہ انسانی قدروں کا پہنچ اندر سموں کیں۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر محمد شاہد	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور سربراہ
پروفیسر محمد شاہد رضا	پی ایچ ڈی	پروفیسر
جناب محمد اسرار عالم	ایم ایس ڈبلیو اور ایم بی اے	اسٹینٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد آفتاب عالم	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر ابو اسامہ	ایم ایس ڈبلیو	اسٹینٹ پروفیسر

2019-2020 کے دوران انٹریشپ، ملازمت سے متعلق تربیت، پراجکٹ ورک، تحقیقی سہولیات کا اشتراک وغیرہ کے لئے اداروں / صنعتوں کے ساتھ روابط

نیچے آف لیچ	ٹائیبل آف لیچ	شرکا کی تعداد	مدت (ستک)	شرکت دار ادارے / صنعت / رابطہ کی تفاصیل کے ساتھ ریسرچ لیب کا نام
انٹریشپ پروگرام	بلائل پلیسمنٹ	1	16-06-2019 تا 31-07-2019	جوں و کشمیر ایسوی ایشن آف سوشن ورکز 0194 2470456

2	15-6-2019 26-07-2019	NASVI, 304 موریاک کا ملک، پنہ 800001 رابطہ 0612-222,2220773	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
3	10-6-2019 24-07-2019	سیوا مندر، اوہڈخ پور، اودے پور، 313004، راجستان رابطہ 0294-2451041/24510960/2452002	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
1	13-6-2019 25-07-2019	سلام بالک ٹرست، نئی دہلی	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
2	10-6-2019 23-06-2019	رینجہ ہوس، 24 ادونی، نئی دہلی 110017 رابطہ 011-42401544/41078058	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
3	10-6-2019 22-06-2019	لکھنؤ مہیا لسیوا ٹرست۔ ایل وی-82، Sce-L، علیگان، لکھنؤ 05224074619 رابطہ 226024-	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
2	13-6-2019 26-06-2019	PANI سائی سدن، پلاٹ نمبر 530، قریب بے بی پالی ٹیکنٹ، سیول لائنس، فیض آبادی-2224001 رابطہ 05276-22175	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
1	10-6-2019 25-06-2019	آغاز خان فاؤنڈیشن، 15 صوفی پورہ، ہزو پور، اسٹانڈ، بہراخ، یوپی	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
2	10-6-2019 16-07-2019	پریاس، چلڈرن ہوم فار بازی ای بلک، پلیس اشیش روڈ، جہانگیر پوری، دہلی - 110033 رابطہ 2761522	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
2	10-6-2019 25-07-2019	سو سائی فار پر و موشن آف یو تھ ماس ایس پی وائی ایم سٹر 11/9 رو برو سیکٹر 4-B، وسنٹ گنج، نئی دہلی 110070 رابطہ 268937872	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
2	12-6-2019 26-07-2019	نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف پیک کو اپیشن اینڈ چانکلڈی یو پیمنٹ رجبل سیٹر پو یو ٹرمب، کوروی روڈ، لکھنؤ - 226026 رابطہ 812988415	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام
3	10-6-2019 25-07-2019	آل انڈیا انٹیویو آف میڈیکل سائنس، انصاری گر، نئی دہلی 011-26594832 رابطہ 110608 -	بلک پلیمنٹ	انٹرنیشپ پروگرام

سال 2019-2020 کے دوران سرکاری تنظیموں، غیر سرکاری تنظیموں اور پروگراموں جیسے سوچھ بھارت، ایمس سے متعلق آگاہی، صفائی مسائل وغیرہ جیسی توسعی سرگرمیوں میں حصہ لینے والے طلباء

اسکیم کا نام	آر گناز نگ یونٹ / ایجنٹی / تعاون کرنے والی ایجنٹی	سرگرمی کا نام	سرگرمی کا نام	سرگرمیوں میں حصہ لینے والے طلبا کے نام
ورلڈ ایڈس ڈے پروگرام	بھور و کاچیر ٹیبل ٹرست	والٹیر نگ ماس او نیس اینڈ سنٹا یزیشن	والٹیر نگ ماس او نیس اینڈ	محمد سلمان، محمد مکرم، تہذیب اختر، محمد ایوب، رومی خان، الصبا احمد، ادیب، مرتضی علی
ورلڈ میٹھ ہیلٹھ	نیلوفر ہاسپیٹ	پیک فورم یونگ پیپل اینڈ میٹھ	پیک فورم یونگ پیپل اینڈ میٹھ	محمد ایوب خان حنا خان
بلڈ ڈونیشن	ایم این بے کینسر ہاسپیٹ اینڈ مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی	بلڈ ڈونیڈ	بلڈ ڈونیڈ	رومی خان

یوچہ میلا	شاہین	جنس سننا یئز یشن فیز		محمد مکرم، محمد سلمان، نازیہ پروین، حنایاں، الصبا احمد، نجیب العظم، ادیب، رومان خان، مرتضی علی
سٹیزن انسائیلمنٹ کیپلن 2019	COVA	کمیونٹی موبی لائے یشن		محمد مکرم، محمد ایوب، ادیب، الصبا احمد
کیریئر اسپو فار پرسن و تھر ڈزیبلیٹی	یوچہ اور جا بس	والٹیر یگ اسٹوڈنٹس موبی لائے یشن	پروفیسر محمد شاہد رضا اور جناب محمد اسرار اعلم، اسٹنٹ پروفیسر ایڈ فیلڈ ورک کو اڑ دی نیٹر	محمد مکرم، محمد سلمان، نازیہ پروین، تہذیب اختر، حنایاں
بلڈ ڈو نیشن کمپ	ایم این جے انٹیشیوٹ آف آنکا لو جی ایڈ ریجیکٹ کینسٹرنسٹر حیدر آباد	والٹیر گن کیپ میجنٹ		محمد مکرم، محمد ایوب، مرتضی علی
پارلینمنٹی کائنٹیوی جزل ایکشن لوک سجا 2019	ڈسٹرکٹ ایلکشن آفس، جی ایچ ایم سی، حیدر آباد	پی ڈبلیو ڈی ولینٹر		ادیب
جندر روکشاپ	مائی چاؤس فاؤنڈیشن حیدر آباد	پیس چیمپن شپ ٹریننگ میں شرکت	پیس چیمپن شپ ٹریننگ میں شرکت	محمد صدیق نواز، دانش ریس، ادیب، رومان خان

بورڈر / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
پروفیسر محمد شاہد ڈبلی	سی اے ایڈ وائز ری کمیٹی میں یو جی سی نامزد۔ شعبہ سماجی کام، جامعہ ملیہ اسلامیہ، نئی دہلی۔	جامعہ ملیہ اسلامیہ، نئی دہلی۔
پروفیسر جناب شاہد رضا	ٹانائشی ٹیوٹ آف سوشل درک، تلچ پور کیمپس	ٹانائشی ٹیوٹ آف سوشل درک، تلچ پور کیمپس

شعبہ سماجیات

شعبہ سماجیات کا قیام 2014 میں عمل میں آیا۔ یہ شعبہ اندر گریجویٹ کورسز کے علاوہ ایم اے اور پی ایچ ڈی کے کورسز چلاتا ہے۔ شعبہ ہم عصر سوسائٹی کے مختلف پہلوؤں کو حل کرتے ہوئے تاریخی نمودوں کے ساتھ سماجیاتی تناظرات کو منتقل کرتا ہے۔ یہ جدیدیت، کام، کمنا لو جی، صارفت، خاندان، صحبت، موت، تعلیم، معروف ثقافت، سماجی عدل اور سماجی پالیسی، مذہب، غربت اور ترقی، قانون، جرم، نسل، صنف اور جنسیت وغیرہ کا احاطہ کرنے والے سماجی موضوعات پر تحقیق کرنے کا پابند ہے۔ شعبہ طبا کو تقدیمی سوچ اور تحقیقی مہارتوں کی بنیادوں کی تعریف اور مختلف پیشیوں جیسے تعلیمی تحقیق اور تدریس، میڈیا، انتظامیہ، کمیٹی ڈیپنٹ، مارکٹ ریسرچ، یوچہ اور فنی سرو سوز، فلاحتی پالیسی اور انتظامیہ اور سماجی پروگراموں کی جائیج میں کیری بنانے کے قابل ہنسے لیں کرنے کا منصوبہ رکھتا ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر پی ایچ محمد	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر سید میو	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر کے ایم ضیاء الدین	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر

کانفرنسوں ایمینارز اور کشائیں میں ریوسن پرن اپریزمنٹ کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر پریزمنٹ کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح: (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
کے ایم ضیاء الدین	رادھا گووند یونیورسٹی، رام گڑھ، آری 26۔	11 فروری 2020	ہندوستان میں خواتین: کل، آج اور کل	بین الاقوامی
کے ایم ضیاء الدین	بین الاقوامی سیمینار بعنوان "دیہی ترقی، سماجی حرکیات اور خواتین کی بہبود"	مارچ 2020	دیہی علاقوں میں اقیانی خواتین ہونے کا تناظر: کچھ عکاسی اور باریکیاں"	بین الاقوامی

ٹریننگ پروگرام اریئریشر کو رسز / اور ترنسیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
کے ایم ضیاء الدین	"انکلوسیوا بیوکیشن، ڈی ڈی ای، مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی، حیدر آباد کی جانب سے	20 فروری 2020	یونیورسٹی

قومی بین الاقوامی فیلوشپ برائے اڈا نسٹ اسٹڈیزیر / ریسرچ پر اساتذہ کرام کو دیے گئے ایوارڈ

اساتذہ کے نام	ایوارڈ کا نام	ایوارڈ کی تاریخ	فیلوشپ سے نوازے گئے	ایوارڈ دینے والی ایجنسی
کے ایم ضیاء الدین	IVLP "سوساٹی اور ثقافت"	10 نومبر 2019 سے 2 نومبر 2019	ڈپارٹمنٹ آف اسٹیشن، متحده امریکہ	بین الاقوامی

بورڈر / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
پروفیسر پی ایچ محمد	رکن، ڈپارٹمنٹ کمیٹی / بورڈ آف اسٹڈیزیر	HCU ، CSSEIP ،

شعبہ مطالعات ترجمہ

شعبہ ترجمہ سال 2006 میں قائم کیا گیا۔ شعبہ کے تحت ایم اے اور پی ایچ ڈی بورڈ آف اسٹڈیزیر کی عملی مشغفراہم کرنے کے لیے ترجمہ کے وابستہ پروجیکٹوں میں زیادہ شمولیت پر زور دیتا ہے۔ شعبہ پر ترجمہ کی تاریخ، ترجمہ کے اصول و نظریات، اصطلاحات۔ مشین ترنسیشن / مشین ترجمہ نیز کمپوٹر پر بنی ترجمہ، اطلاق انسانیات اور مختلف مضامین کے عملی ترجمے جیسے کورس فراہم کیے جا رہے ہیں۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر محمد ظفر الدین	پی ایچ ڈی	پروفیسر
پروفیسر محمد خالد بیشرااظھر	پی ایچ ڈی	پروفیسر و صدر شعبہ
ڈاکٹر سید محمود کاظمی	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد جنید ذاکر	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر فہیم الدین احمد
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر کھشائیف

شعبہ اردو

شعبہ اردو 2004 میں قائم کیا گیا۔ یونیورسٹی میں یہ پہلا شعبہ ہے جہاں سب سے پہلے ریگول پروگرام شروع کیے گئے۔ شعبہ کا مقصد علم کے سبھی میدانوں میں اردو زبان و ادب کی تدریج و اشاعت اور اس کا تحفظ ہے۔ شعبہ اردو ادب کی روزیات، جماليات اور اقدار پر نہیں اردو کلپر کو فروع دینا چاہتا ہے۔ شعبہ میں ایم اے اور پی انیج ڈی پروگرام فراہم کیے جا رہے ہیں۔ پی جی کورس میں اردو ایک بنیادی مضمون کے طور پر پڑھائی جا رہی ہے اس کے علاوہ اردو سناسی اور اردو طبقیت کو رس بھی شعبہ کے تحت پلاٹے جا رہے ہیں۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر محمد نیم الدین فریس	پی ایچ ڈی	پروفیسر و صدر شعبہ
پروفیسر محمد فاروق	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر شمس الہدی	پی ایچ ڈی	اسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر مسٹر جہاں	پی ایچ ڈی	اسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر ابو شہمیں خان	پی ایچ ڈی	اسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر بی رضاختون	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر فیروز عالم	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر

کانفرنسوں / سینماز / اور کشاپیں میں ریسورس پرمن اپریزمنٹ کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخ	پیپر پریزمنٹ کے طور پر شرکت	ریسورس پرمن (پیپر کا عنوان)	سلط (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
فاروق بخشی	موجودہ ادبی صورت حال اور ادبیوں کی ذمہ داریاں پی ڈبلیو اے، جے پور	13-15 ستمبر 2019	-	موجودہ ادبی صورت حال اور ادبیوں کی ذمہ داریاں پی ڈبلیو اے، جے پور	قومی
فاروق بخشی	این ان سگ ہیرا اور اردو پوٹری اینڈ جرنلزم اینڈٹ ہری چندا ختر مانو، حیدر آباد	13 اکتوبر 2019	اردو شعر و صحافت کی متانے گمشہ: پنڈت ہری چندا ختر	-	قومی
فاروق بخشی	عصر حاضر میں خواتین فلمکار بناتِ محنتی	31 اکتوبر 2019	-	عصر حاضر میں خواتین فلمکار بناتِ محنتی	بین الاقوامی
فاروق بخشی	یومِ اقبال، شعبہ اردو، عبدالحق اردو یونیورسٹی، کرنول	9 نومبر 2019	-	علامہ اقبال کے بنیادی شعری تصورات	قومی
فاروق بخشی	کیفیِ عظمی: فکر اور فن، کرنول	30 نومبر تا 1 کیم 2019	-	کیفیِ عظمی	قومی

قومی	درس اردو میں عصر حاضر کے مسائل	-	16-17 جنوری 2020	تدریسی اردو میں ہم عصر مسائل، مانو، حیدر آباد	فاروق بخشی
قومی	-	اردو میں روزگار کے موقع	2 مارچ 2020	گورنمنٹ کالج آف وینمن (آٹونومس) گورنمنٹ ندھرا پرڈیش	شمیں الہدی
قومی	-	عادل شاہی حکومت میں اردو زبان و ادب کا فروغ	29-30 جنوری 2020	ہارون خان شیر والی سٹریفار ڈاکن اسٹڈیز، MANUU	شمیں الہدی
قومی	-	ماڈرن نیشنل ان اردو پوئیسٹری	12 دسمبر 2019	یو جی سی ہیومن ریسورس ڈولپمنٹ سینٹر MANUU	شمیں الہدی
قومی	-	اردو کے لیے عثمانی یونیورسٹی اور دہلی کالج کا حصہ	18 دسمبر 2019	یو جی سی ہیومن ریسورس ڈولپمنٹ سینٹر MANUU	شمیں الہدی
قومی	-	اردو نشری ترقی میں خطوط غالب کی اہمیت	19 اگست 2019	شعبہ اردو، میں یونیورسٹی	شمیں الہدی
قومی	-	"یونی کی تحریریں: تفکر و تفہن کا حسین امتران"	4 اور 5 نومبر 2019	مشتاق احمد یونی: فکر و فن	لبی بی بی رضا خاتون
قومی		پنڈت ہری چندا ختر کی غزل گوئی	30 اور 31 اکتوبر 2019	پنڈت ہری چندا ختر: اردو شاعری اور صحافت کے آئینے میں	لبی بی بی رضا خاتون
قومی		کیفی اعظمی کی نظم "بیوہ کی خودشی" کا تاثیلی مطالعہ	30 نومبر اور 1 کیم دسمبر 2019	کیفی اعظمی: فکر و فن	لبی بی بی رضا خاتون
قومی		آصف جاہی دور کے غیر مسلم شعراء کے کلام میں اسلامی تعلیمات	2019	آصف جاہی دور میں اردو زبان و ادب	لبی بی بی رضا خاتون
قومی		نظم کی تدریس	2020	اردو تدریس کے عصری تقاضے	لبی بی بی رضا خاتون
قومی		پنڈت ہری چندا ختر کی شاعری میں طنز و مزاح	30-31 اکتوبر 2019	پنڈت ہری چندا ختر، ان دی مر آف پوئیسٹری ایڈ جرنلزم	فیروز عالم
قومی		افسانے کی تدریس	16-17 جنوری 2020	درس اردو میں عصر حاضر کے مسائل	فیروز عالم

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	فیکٹری کا نام
شعبہ اردو، انوار العلوم کالج، حیدر آباد	بورڈ آف اسٹڈیز	ڈاکٹری بی بی رضا خاتون
شعبہ اردو، کے بی این یونیورسٹی، گلبرگہ، کرناٹکا	بورڈ آف اسٹڈیز	ڈاکٹری بی بی رضا خاتون
شعبہ فارسی، عثمانی یونیورسٹی، حیدر آباد	بورڈ آف اسٹڈیز	ڈاکٹر فیروز عالم

شعبہ تعلیم نسوان

شعبہ تعلیم نسوان 2005 میں قائم کیا گیا۔ شعبہ کے تحت پی جی اور پی ایچ ڈی پروگرام فراہم کیے جاتے ہیں۔ ملک میں خواتین وسائل کو فروغ دینے اور ان مستحکمہ کرنے کے لیے یہ شعبہ سخت کو ششیں کرتا ہے۔ مطالعات نسوان کو یہ شعبہ نہ صرف ایک ڈپلمین کے طور پر پیش کرتا ہے بلکہ ایک ڈسکورس، میتھا ڈلوجی اور عملی کام کے طور پر بھی دیکھتا ہے نہ کی زمانہ مطالعات نسوان ایک مطالعات مضمون کے طور پر ابھر کر سامنے آیا ہے جو یو جی سی سے منظور شدہ ہے۔ البتہ مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کے اغراض و مقاصد میں تعلیم نسوان پر خصوصی توجہ دی گئی ہے۔ البتہ اس شعبہ کو یہ امتیاز حاصل رہا ہے کہ وہ علم کے سبھی ان ڈپلمین سے استفادہ کر رہا ہے جن کا تعلق خواتین سے ہے۔ لہذا یہ شعبہ ریسرچ اور تحقیق کے واسطے بن شعبہ جات علوم کے میدانوں میں پروگرام فراہم کرتا ہے۔

فیکٹی:

فیکٹی کا نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر شاہدہ	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور سربراہ
ڈاکٹر آمینہ قسمیں	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر شبانہ کیسر	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر پروین قمر	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

کافرنس اسیمنارز اور کشاپس میں ریسورس پرمن اپرینٹرکی تھیٹ سے شرکت

فیکٹی کا نام	کافرنس کا نام	کافرنس کی تاریخیں	پیپر پرینٹر کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	ریسورس پرمن پیکش کا عنوان	سطح: (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
شاہدہ	ساوتھ ایشیا کافرنس بعنوان ”جنڈر جمیں فیٹھ“ جنڈر اینڈ کلچر ری ایجینٹ جسٹ کمیونٹیز (پلیزی اسپیکر)	15-18 اکتوبر 2019	--	پیپر پرینٹر کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	بین الاقوامی
شاہدہ	ٹیچنگ سویل سائنس ان اردو	5-6 مارچ 2020	--	ٹیچنگ سویل سائنس کا عنوان	قومی
آمنہ تھیمن	تیسری قومی اردو سویل سائنس کانگریس	27-28 نومبر 2019	صفی عدل و انصاف: عالمی مشاعرہ اور مسلم نظریات	ریسورس پرمن پیکش کا عنوان	قومی
آمنہ تھیمن	قومی سیمنار ”کیفی اعظم: فکر و فن“	30 نومبر تا 1 کم ڈسمبر 2019	کیفی اعظم کی شاعری میں عورت کا تصور	جنڈر اینڈ اسپیکر اردو پر اسپیکر چینجبر	قومی
شبانہ کیسر	تیسری قومی اردو سویل سائنس کانگریس	27-28 نومبر 2019	دولت خواطین کے خلاف تشدد: انسانی حقوق کی خلاف ورزی	پیپلز	قومی
پروین قمر	پروفیسر فوت سیزگین: پروفیسر ڈٹ ان ارٹن دی گولڈن ایج	21-22 دسمبر 2019	پروفیسر فوت سیزگین: پروفیسر	بین الاقوامی	

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور نئیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹھی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
شبہ نیسر	پیشہ ورانہ ترقیاتی پروگرام	اتجع آرڈی سی، ماںو 19 اگست 2019 تا 24 اگست 2019، ایک ہفتہ۔	قومی
شبہ نیسر	لی اوٹی	ماںو حیدر آباد 11-11-2019 تا 15-11-2019 ایک ہفتہ	قومی
پروین قمر	شارٹ ٹرم پیڈی پی ان ریسرچ میتھڈ الوجی ان سو شیل سائنس	شارٹ ٹرم پیڈی پی ان ریسرچ میتھڈ الوجی ان 2019-8-19 تا 2019-8-24 یوچی سی۔ انجع آرڈی سی ماںو حیدر آباد	قومی
پروین قمر	شارٹ ٹرم پیڈی پی ان جنڈر سنٹھائیزیشن اینڈ وین	شارٹ ٹرم پیڈی پی ان جنڈر سنٹھائیزیشن اینڈ وین 24-02-2020 تا 29-02-2020 یوچی سی، حیدر آباد	قومی

بورڈر / کمیٹیوں کی رکنیت (پیرون مانو)

فیکٹھی کا نام	بوروڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	انڈین ایسو سی ایشن آف ویکن اسٹڈیز - (IAWS) لائف ممبر
پروفیسر شاہدہ	رکن اکیڈمک باڈی	انڈین ایسو سی ایشن آف ویکن اسٹڈیز - (IAWS) لائف ممبر	
پروفیسر شاہدہ	رکن اکیڈمک باڈی	انڈین سو شلوچیکل سوسائٹی	
پروفیسر شاہدہ	رکن اکیڈمک باڈی	RC-26 بیناریٹی اسٹڈیز رکن۔ آئی ایس ایس	
پروفیسر شاہدہ	ادارتی بوروڈ	دیکھی ترقی کا جریل۔ نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف دیکھی ترقی اور پنچاہی راج۔ حیدر آباد۔	
پروفیسر شاہدہ	بوروڈ آف اسٹڈیز	مہاتما گاندھی نیشنل یونیورسٹی	
پروفیسر شاہدہ	بوروڈ آف اسٹڈیز	شعبہ تعلیم نوساں۔ اکا مہادوی کرناٹک اسٹیٹ ویکن یونیورسٹی۔ بجا پور کرناٹک	
پروفیسر شاہدہ	بوروڈ آف اسٹڈیز	مرکز مطالعات خواتین۔ ڈیپارٹمنٹ کمیٹی۔ حیدر آباد سنشرل یونیورسٹی	
پروفیسر شاہدہ	بوروڈ آف اسٹڈیز	مرکز مطالعات خواتین۔ کوٹھی ویکن کالج۔ حیدر آباد	
پروفیسر شاہدہ	بوروڈ آف اسٹڈیز	مرکز مطالعات خواتین۔ ایڈواائز ری کمیٹی۔ سینٹ اپن کالج۔ حیدر آباد	
پروفیسر شاہدہ	بی او ای	اکا مہاد یوی ویکن یونیورسٹی، بجا پور	
پروفیسر شاہدہ	بی او ای	حیدر آباد سنشرل یونیورسٹی	
پروفیسر شاہدہ	بی او ای	جامع علیہ اسلامیہ	
پروفیسر شاہدہ	تریبت کے معیار کو ہتر بنانے کی کمیٹی	سنٹر فارا یکوئی ایڈ سو شل جمیں۔ PR NIRD حیدر آباد	
پروفیسر شاہدہ	این جی او	آسرو ایلفیر سوسائٹی مشیر آباد	
ڈاکٹر آمینہ تحسین	سینٹر فارا ویکن اسٹڈیز ایڈواائز ری بوروڈ	عثمانیہ یونیورسٹی حیدر آباد	

صینہ حیوانیات

2014 سے حیوانیات میں انڈرگرینجویٹ پروگرام پیش کیا جا رہا ہے۔ فی الحال حیوانیات سیکشن حیوانیات کو بطور ایک مضمون بی ایس سی (لائف سائنس) پروگرام میں پیش کرتا ہے اور یہ مضمون یوچی سی کے سی بی سی ایس پیٹریان کے تحت مہارت بڑھانے کے تحت پروگرام اور کورسز میں بھی پیش کرتا ہے۔ ساتھ ہی سیکشن حیوانیات میں پی انجع ڈی پروگرام پیش کرتا ہے اور فی الحال 17 اسکالرز حیوانیات سیکشن کے اساتذہ کی زیرگرانی پی انجع ڈی کر رہے ہیں۔ ایک ریسرچ اسکالر کو مارچ 2020 میں زوологی میں پی انجع ڈی کی ڈگری دی گئی ہے۔

اس سیکشن میں حیوانی تنوع، فزیالوجی، بیسل اور سالماٹی حیاتیات، امیونولوچی، بائیوٹکنک کے شعبوں میں طلباء علمی مہارت فراہم کرنے کے لئے آله جات، نمونوں وغیرہ کی مدد سے لیبراڑری کو آئی سی ٹی کے ساتھ اچھی طرح لیس کیا گیا ہے۔

حیوانیات سیکشن میں تربیت یافتہ اساتذہ ہیں جنہیں حیاتی تنوع، ٹاکسولوچی، کینسر بائیولوچی، سالماٹی حیاتیات، امیونولوچی اور سالماٹی جنیات کے شعبوں میں تحقیق میں بین الاقوامی تجربہ حاصل ہے۔ ریسرچ لیبراڑری میں ایک مرکزی وسائل کی سہولت موجود ہے جو کلاسیکل زیولوچی اور جدید حیاتیات کے میدان میں تحقیق کرنے کے لیے موزوں ہے۔ ڈاکٹر پروین جہاں کو ہندوستانی کوئسل آف میڈیکل ریسرچ (ICMR) نئی دہلی سے 56.4 لاکھ روپے کی مالی مدد کے ساتھ ایک تحقیقی پروجیکٹ ملا ہے۔۔۔

فیکٹری:

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر پروین جہاں	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر مسروپ رفاطمہ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر عارف احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

انشن شپ، ملازمت سے متعلق تربیت، منصوبے کے کام، تحقیقاتی سہولیات کا اشتراک وغیرہ کے لئے اداروں / صنعتوں کے ساتھ 2019-2020 کے دوران روابط:

ربط کی نوعیت	ربط کا عنوان	تحقیقاتی لیب کا نام	شرکت دار ادارے / صنعت / رابطہ کی تفصیلات کے ساتھ	دورانیہ	شرکیک ہونے والوں کی تعداد
پروجیکٹ ورک	HLA میں G دمہ میں D / اولموفس کا کردار	الاگپا یونیورسٹی، ہملتاڈو	ٹرکٹ دارے / صنعت / رابطہ کی تفصیلات کے ساتھ	جنوری 2020- جون 2020	ایک

2019-2020 کے دوران سینیارز / کانفرنس اور سمپوزیا میں فیکٹری کی شرکت:

فیکٹری کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بطوری پریزنس شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
مسروپ رفاطمہ	اردو سائنس کانگریس حیدر آباد	28 فروری 1- مارچ 2019 ماں	Malleefowl mounds are nature's brilliant organic incubator of eggs	قومی
مسروپ رفاطمہ	Environ, Conservation & Sustainable Development پر سینیار	10 جنوری 2020 پامورو یونیورسٹی، محبوب گر تانگاہ	Bioactive properties and economic value of S. wightii	قومی
مسروپ رفاطمہ	اردو سائنس کانگریس حیدر آباد	25 اورویں فروری 2020 ماں حیدر آباد	پریزنس (Lyrebird)	قومی

بورڈ / کمیٹیوں کی فیکٹی ممبر شپ کی تفصیلات (بیرون مانو)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
پروفیسر پروین جہاں	بورڈ آف اسٹڈیز فارجنیکس	سینٹ انس کالج فارو و مین ریڈی کالج فارو و مین، حیدر آباد (یاک کی جانب سے B++)
ڈاکٹر عارف احمد	رکن اور ماہر مضمون بورڈ آف اسٹڈیز حیاتیات	گورنمنٹ سٹی کالج، حیدر آباد (عثمانیہ یونیورسٹی سے وابستہ، این اے اے سی کے ذریعہ اے گریڈ کے ساتھ تعلیم شدہ)۔
رکن اور ماہر مضمون بورڈ آف اسٹڈیز حیاتیات	رکن اور ماہر مضمون بورڈ آف اسٹڈیز حیاتیات	انوار العلوم کالج، حیدر آباد۔

مانو ٹچر ایجوکیشن کا لجز

کالج آف ٹچر ایجوکیشن (سی ٹی ای) آسنول (مغربی بنگال)

مانو کالج آف ٹچر ایجوکیشن (سی ٹی ای) آسنول، مغربی بنگال 2013 میں قائم کیا گیا۔ اس کا مقصد اردو زبان میں معیاری تعلیم فراہم کرنا ہے۔ کالج کے تحت دو سالہ بی ایڈ پروگرام این سی ٹی ای کے قواعد و ضوابط کے مطابق اردو زبان میں فراہم کیا جاتا ہے۔ کالج کے قیام کا مقصد مغربی بنگال میں اردو میڈیم سکندری اور ہائیر سکندری اسکولوں کے اساتذہ کی بڑھتی ضرورتوں کی تکمیل ہے۔ کالج ایک وسیع عمارت میں قائم ہے جس میں خاطر خواہ کمرے، عمدہ کیش مقصودی ہاں اور بہترین آلات سے مزین سائنس اور ٹکنیکس ریسورس سنفر سائیکالوجی لیب، آئی سی ٹی ریسورس سنفر، آرٹ اینڈ کرافٹ ریسورس سنفر کے علاوہ صحت اور جسمانی تعلیم کی سہولتیں موجود ہیں۔

اساتذہ:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر محمد عالم	پی ایچ ڈی ان ایجوکیشن	اسوئی ایٹ پروفیسر اور پرنسپل
جناب سید تو قیر امام	ایم ایڈ	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر مکیش سکار بینا	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
جناب شنتلا پرساد ان	ایم ایڈ	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر آفتاب احمد انصاری	پی ایچ ڈی ان ایجوکیشن	اسٹٹنٹ پروفیسر
جناب رویندرنا تھام	ایم۔ فل (ای ایل ای)	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر نیبال احمد انصاری	پی ایچ ڈی ایجوکیشن/ پی ایچ ڈی اردو	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر مجتبی راجح	پی ایچ ڈی ایجوکیشن	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر نصیبہ انظر	پی ایچ ڈی ایجوکیشن	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر عمر ان انصاری	پی ایچ ڈی ایجوکیشن	اسٹٹنٹ پروفیسر
جناب امین انصاری	ایم ایڈ	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر فائزہ الطاف	پی ایچ ڈی ایجوکیشن	اسٹٹنٹ پروفیسر

کانفرنس ایسینارز اور کشاپس میں ریسورس پرس اپریز نظری حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	بطور پیپر پریز منٹر شرکت (پیپر کاغذ)	خط (ریاستی / قومی / مین الاقوامی)
سید تو قیر امام	16 واس مین الاقوامی سینما	14 سے 16 ستمبر، 2019	انسانی وسائل کی ترقی میں ولیو ایجوکیشن کی ضرورت اور اہمیت	مین الاقوامی

قوی	کلاس روم کی تعلیم کے ذریعہ نو عمر و میں ویبیو ایجوکیشن کا حصول	19 اکتوبر، 2019	قوی سینار	آفتاب احمد انصاری
بین الاقوامی	انسانی وسائل کی ترقی میں ویبیو ایجوکیشن کی ضرورت اور اہمیت	14 سے 16 ستمبر، 2019	بین الاقوامی سینار	نہال احمد انصاری
قوی	ہندوستان میں اوپن اور فاصلاتی تعلیم کے ذریعے ہائرا جوکیشن کی تبدیلی	10 اور 11 فروری، 2020	دورہ نیشنل کافرنس	شیخلا پرساد ان
بین الاقوامی	طلبا کے لیے کوائٹ پرنس رابطہ پروگرام: قومی انسٹی ٹیوٹ آف اوپن اسکولنگ کی کیس اسٹڈی	21 تا 23 فروری، 2020	RIE بھوپال کے زیر اہتمام اکیسویں صدی میں تعلیم کے موضوع پر بین الاقوامی کافرنس	بنجتیار احمد
بین الاقوامی	معاصر علمی چیلنجوں کی روشنی میں جدید تعلیمی نظام پر نظر ثانی: اساتذہ اور ٹیچر ایجوکیشن کا کردار	5-6 مارچ 2020	جامعہ طیار اسلامیہ کے زیر اہتمام اساتذہ تعلیم میں بدلتے منظرمانہ پر بین الاقوامی کافرنس	
قوی	عصری مارکیٹ سوسائٹی میں بچوں میں اقدار پر وان چڑھانا: تعلیم کا کردار	19 اکتوبر 2019	علمی تمازن میں ویبیو میڈیا جوکیشن کے چیلنجوں سے متعلق قوی سینار ازڈا کرٹڈا کر حسین ٹیٹی سی ایل این ایم یو	

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور نیشنل پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قوی / ریاستی / یونیورسٹی
آفتاب احمد انصاری	بہار کے مدرسوں میں نوع تعلیم پروگرام کے لیے تجربہ شیئر نگ اور لرنگ درکشاپ	پورنیہ بہار ازمانا نو اور UNFPA 10-11 دسمبر 2019 دورہ نیشنل	قوی
رویدرانا تھنہ	مدرسیں میں سالانہ ریفریش پروگرام (سے آرپی آئی ٹی)	(MHRD) سوم (MHRD) 11 اکتوبر 2019، سے 31 جنوری، 2020	قوی (MHRD)
بنجتیار احمد	بہار کے مدرسوں میں نوع تعلیم پروگرام کے لیے تجربہ شیئر نگ اور لرنگ درکشاپ	پورنیہ بہار ازمانا نو اور UNFPA 10-11 دسمبر 2019 دورہ نیشنل	قوی
بنجتیار احمد	ایم ٹیز کے لیے درکشاپ زیر اہتمام یو این ایف پی اے اسپانسر شدہ پر الجٹ برائے بہار مدرسہ طلباء کے لیے تعلیم بلوغت پروگرام	پورنیہ بہار ازمانا نو ایف پی اے، جامعہ ملیہ اسلامیہ اور ایم این یو یو 27 جون سے 01 جولائی 2019 ایک ہفتہ	قوی

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، اورنگ آباد (مہاراشٹرا)

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن اورنگ آباد 2013 میں قائم کیا گیا۔ 2014 سے کالج میں بی۔ ایڈ پروگرام فراہم کیا جا رہا ہے۔ سال 2014 میں این سی ٹی ای سے اس

کی منظوری حاصل ہوئی۔ کالج مہاراشٹرا اور عمومی طور پر پورے مک کے لیے سکندری اور ہائی سکندری اساتذہ کی ضرورتوں کو پورا کرتا ہے۔ یہ اردو میڈیم طلبہ کو معیاری تعلیم و تربیت فراہم کر رہا ہے جس سے یہ طلبہ عالی سوسائٹی اور علم کے فرع کے لئے مدد و معاون ثابت ہو سکتے ہیں۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر عبدالرحیم	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر و کارگزار پرنسپل
ڈاکٹر خان شہناز بانو	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر (فروری 2020 سے سیٹی ای بھوپال میں بطور اسوسی ایٹ پروفیسر جوان کیا)
ڈاکٹر چنان محمد سیم	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر بدرالاسلام	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
محترمہ سیدہ ہاجرہ نوشین	ایم فل	اسٹنٹ پروفیسر
محترمہ مشاہین پروین	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، بھوپال

مان کالج آف ٹیچر ایجوکیشن کا سال 2006 میں قائم کیا گیا تھا۔ کالج کے تحت بی۔ ایم۔ ایم۔ ایٹ اور پی ایچ ڈی پروگرام چلائے جا رہے ہیں۔ پوسٹ گریجویٹ ٹیچر ایجوکیشن پروگرام (ایم ایٹ) کا آغاز 2014 میں ہوا۔ پی ایچ ڈی پروگرام کی شروعات 18-2017 سے ہوئی۔

فیکٹی:

پروفیسر محمد مشاہد	پی ایچ ڈی	پروفیسر اور پرنسپل
ڈاکٹر نلینہ فاطمہ نقوی	پی ایچ ڈی (سانکیلوجی)	ایسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر خان شہناز بانو	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر نوشاد حسین	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر سکیر وی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب آفاق ندیم خان	ایم ایٹ	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر فیدر علی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر جینا کے۔ جی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر ذکی متاز	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر شبانہ اشرف	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر بھانو پرتاپ پریتم	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر اندر جیت دستہ	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر نیتی دستہ	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر شیخ عرفان جیل	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب شبیر احمد	ایم فل	اسٹنٹ پروفیسر
جناب سید محمد کھف الورا	ایم۔ ایڈ۔	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر رومنہ خان	ایم۔ ایڈ۔	اسٹنٹ پروفیسر
محترمہ عابدہ شبیم	ایم۔ ایڈ۔	اسٹنٹ پروفیسر

ریسورس پرسن / کانفرنس میں پریز بیٹھ / سینیٹس / ورکشاپ میں شرکت

اساتذہ کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تواریخ	پیپر پریزٹر کی حیثیت سے شرکت (پیپر کا عنوان)	ریسورس پرسن (پریزٹر کا عنوان)	سٹھ (ریاستی / قومی / بین الاقوامی)
زکی متاز	ڈپریسی ایشن آف ولیوز ان پریسٹ ایجکیشن سیناریو چیئر، کارس ایڈریمیڈیٹر	01.03.20	ڈپریسی ایشن آف ولیوز ان پریسٹ ایجکیشن سیناریو چیئر، کارس ایڈریمیڈیٹر	ڈپریسی ایشن آف ولیوز ان پریسٹ ایجکیشن سیناریو چیئر، کارس ایڈریمیڈیٹر	قومی
شبانہ اشرف	اتھکس ان ریسرچ ان دی ایر آف ڈیجیٹلائزیشن	28.04.2019	اے اسٹڈی آف اوینس اینڈ یونیورسٹی جیلی ڈیجیٹل ریسوس ایماگ پر اسکلیو ٹیچر آف ہوپال ڈسٹرکٹ	----	قومی
شبانہ اشرف	چھنگ سیناریو ٹیکنالوجیز ایڈ او ویشن ان ٹیچر ایجکیشن	20-21/2/20	ورمان ٹکشناپی پکشیا میں شکشوں کی بدلتی بھومیکا	--	القومی
اندر جیت				تعلیمی نظریہ کے ذریعہ سابق کی منصوبہ بندی	القومی
سید کھف الورا				--	القومی
سید کھف الورا				--	القومی
سید کھف الورا				--	بین الاقوامی

ترمیقی پروگراموں اور ٹینیشن پروگرام ادیگر میں حصہ لینا

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سٹھ: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
زکی متاز	"انصار ڈینائیں اور ترقی " پروکشاپ	10 دنوں پر مشتمل 18-09 جولائی، 2019 سشنل یونیورسٹی آف پنجاب، بھنڈا کے زیر انتظام	قومی
شبانہ اشرف	فیکٹی ڈولپمنٹ	بھنڈا، پنجاب۔ 9/07/2019 - 18/07/2019 مدت 10 یوم	القومی
اندر جیت دہ	ایں سی ای آرٹی کے ذریعہ آن لائن ایکشن ریسرچ کورس	جنوری سے جون 2020	القومی
ڈی نیتی دہ	پیراڈم شفت ان ٹیچگ۔ لرنگ پیدا گوئی ایڈ اسکوپ آف ریسرچ میتھس ان پوسٹ کوئڈا ایریا	کولکتہ	القومی
سید کھف الوری	ورکشاپ فارٹریننگ آف ماسٹر ریزس انڈر UNFPA اسپانسرڈ پراجیکٹ آن اڈ ایمس ایجکیشن پروگرام فار مدرسیں ان بہار	مقام: پورنیہ، بہار۔ تاریخ: 27 جون 2019 تا 1 کیم جولائی 2019 مدت 5 یوم	یونیورسٹی

یونیورسٹی	مقام: پورنیہ بہار تاریخ: کم جلائی 2019 تا 4 جولائی 2019 مدت: پانچ دن	اڈا لنس ایجوکیشن پروگرام فارمدرس آف بہار، ٹریننگ آف ٹریز فارنڈل ٹیچر ٹریننگ	سید کھفہ الوری
یونیورسٹی	مقام: پورنیہ بہار تاریخ: 9 دسمبر 2019 تا 10 دسمبر 2019 مدت: دو دن	اڈا لنس ایجوکیشن پروگرام فارمدرس آف بہار ایکسپریس، شیرنگ اینڈ لرننگ ورکشاپ	سید کھفہ الوری
یونیورسٹی	مقام: مانو درجمنڈ بہار تاریخ: 27 دسمبر 2019 - مدت: ایک دن	ڈیلوپمنگ ہائی تھی ایڈماؤنڈینگ آر گنائزیشن ٹکچر ان ایجوکیشن اسٹیمیوشن	سید کھفہ الوری

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

ادارے / تنظیم / صنعت کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	فیکٹی کا نام
ایں سی ٹی ای	اویل آرس بکمیٹی	ڈاکٹر اندر حیث دتہ
ایں سی ٹی ای	اویل آرس بکمیٹی	ڈاکٹر نیق دتہ

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن بیدر (کرناک)

مانو سی ٹی ای بیدر (کرناک) کا قیام 2015ء میں عمل میں آیا تھا جہاں بی ایڈ پروگرام دستیاب ہے۔ اس کا مقصود ریاست کرناک میں اردو میڈیم سکینڈری اسکول ٹیچر کی ضرورت پوری کرنا ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر صداقت علی خان	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر اور انجمن پرنسپل
ڈاکٹر ڈی وشا پرساد	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد طالب اطہر انصاری	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
ڈاکٹر بوندو راجو	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
ڈاکٹر ہمیتا رنگناوار	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر
جناب نوین کمار۔ ایم	پی ہج	اسٹینٹ پروفیسر
ڈاکٹر حنا حسن	پی ایچ ڈی	اسٹینٹ پروفیسر

2019-2020 کے دوران سینیئنر / کانفرنسوں اور سمپوزیا میں اساتذہ کی شرکت:

اساتذہ کے نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر کا عنوان	پیپر پر پریزینٹر کی حیثیت سے شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح (ریاستی/اقومی / بین الاقوامی)
محمد طالب اطہر انصاری	انٹرنیشنل ایجوکیشن سمٹ	01-02 دسمبر 2019	شکر نس اینڈ اے شکر نس آئی اسی لی ٹولس فار پروفیشنل ڈیلوپمنٹ آف ٹیچر	انٹرنیشنل ایجوکیشن سمٹ	انٹرنیشنل ایجوکیشن سمٹ
بوندار ارجو	انٹرنیشنل ایجوکیشن سمٹ: شاپین گروپ آف انسٹی ٹیڈیلوں سے زیر انتظام	2 - 1 دسمبر 2019	ہندوستان میں ٹیچر پروگرام میں نئی تبدیلوں سے متعلق بین الاقوامی سینیئنر میں مقالہ پیش کیا	آف انسٹی ٹیڈیون، بیدار، کرناک کے	بین الاقوامی

بین الاقوامی	امپیکٹ آف اسپورٹس ایڈجیس آن مینٹل سوچل سائنس	30/08/2019	سامنہ، انجینئرنگ، بی ایس، ہیومینیز ایڈ سوچل سائنس کے حالیہ رجحانات	بھیپارنگناور
بین الاقوامی	21 دی صدی کے تعلیمی نظام میں ابھرتے ہوئے رجحانات	11/11/2019	اعلیٰ تعلیم میں مسائل اور چیلنجز	بھیپارنگناور
قومی	ذات پات کے خاتمے سے متعلق ڈاکٹری آر امیڈ کر کی خیالات	30/11/2019	ٹرائبل لیول ہڈ ان اندیا	بھیپارنگناور
عالیٰ	عائیگیریت کے لئے اساتذہ کے معلمین کو عالی مہارت	7/06/20	سامجی علوم اور انسانیت متعلقہ ورثہ سمٹ (SOSH-2020)	بھیپارنگناور
قومی	پارٹیسپینڈ ایڈج پریسند پیپر آن ”چینجن جز آف کوئید 19 ان ہائی ایجوکیشن“	16-18 مئی 2020	کوئید 19 کے اثرات	حاجسن
امیڈشن ایجوکیشن سمٹ	پریسند پیپر آن سکر و ناس ایڈ اے سکر و ناس آئی سی ٹی ٹولس فار پروفیشنل ڈیوپمنٹ آف ٹیچرس	01-02 دسمبر 2019	امیڈشن ایجوکیشن سمٹ	حاجسن

2019-2020 کے دوران تربیتی پروگراموں اور یونیورسٹی کورسز / اور یونیٹشن پروگرامز اور میگری میں فیکٹی کی شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
محمد طالب اطہر انصاری	ورکشاپ 18-14 دی مئی 2020	05 ڈے ورکشاپ	یونیٹشن کریشن کامیابی کے ساتھ مکمل
محمد طالب اطہر انصاری	ایف ڈی پی 05 ڈے ورکشاپ 06-10 مئی 2020	ایف ڈی پی 05 ڈے ورکشاپ وسنتا کالج بی ایچ یو	قومی سطح پر

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، در بھنگر کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، در بھنگر (بہار) مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی، حیدر آباد کا ایک جزو کالج ہے اور اس وقت الیاس اشرف نگر، چندن پی، اہریا سرائے، در بھنگر 8460062 84، بہار میں واقع ہے۔ یہ کالج ریاست بہار میں اساتذہ کی تعلیم کے اولین کالجوں میں سے ایک ہے۔ اس کالج کی شروعات سال 2007 میں معمولی سطح پر شروع ہوئی تھی تاکہ خاص طور پر بہار میں اور مجموعی حیثیت سے قومی پیمانے پر سینکڑری اور ہزار سینکڑری سطح پر اور دو میڈیم اساتذہ کی سدا بڑھتی ہوئی طلب کو پورا کیا جاسکے۔ ان 12 سالوں کے سفر کے دوران اس کالج نے عمدہ ترقی کی خاص طور پر سرکاری اسکولوں میں تقررات کا غیر معمولی ریکارڈ قائم کیا۔ ریاستوں کے ذریعہ منعقد کئے جانے والے اساتذہ کے اہلیتی امتحان ٹی ای ٹی کے طباکی تعداد بھی کافی ہے۔ بہت سے طلباء نے یونیٹشن اساتذہ اہلیتی امتحان (CTET) میں کامیابی حاصل کی جن کا قومی سطح پر کامیابی کا فیصد صرف 60 فیصد ہے۔ اگرچہ، اس کا نام 2014 میں پوسٹ گریجویٹ ایم ایڈ شروع کیا ہے لیکن، اوسطاً 05 سے 10 طلباء ہر چھ ماہ میں تعلیم میں قومی اہلیتی ٹیکسٹ (نیٹ) میں کامیابی حاصل کرتے ہیں کیونکہ اس کا مسابقاتی جذبے اور سازگار ماحول جو اس کے مخلص اور وقف شدہ اساتذہ کے ذریعہ تحقیق کیا گیا ہے ان کے لیے معاون ہے۔

فیکٹی

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
پروفیسر محمد فیض احمد	پی ایچ ڈی	پروفیسر و پرنسپل
ڈاکٹر پٹھان محمد سیم	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر بگ منتخب علی	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر شفایت احمد
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر ظفر اقبال زیدی
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر مظفر اسلام
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر محمد افروز عالم
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	مسٹر چاند انصاری
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر فخر الدین علی احمد
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	مسٹر سونورا جک
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر داش ندیم
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر محمد کلیم اللہ
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	جانب آفتاب عالم
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	جانب موصوف رضا
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	جانب ارشاد ایوب
اسٹنٹ پروفیسر	ایم اے	محمد بہاء الدین
اسٹنٹ پروفیسر	ایم ایس سی	عطیہ پروین
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر محمد حسن

2019-2020 کے دوران NET / JRF امتحان میں کامیاب حاصل کرنے والے طلباء:

آئندہ امتحان کے لئے روپ نمبر	منتخب کردہ / کوایفانگ طالب علموں کے نام	رجسٹریشن نمبر / امتحان کے لئے روپ نمبر
1. BR0405200761	1. فیاض احمد 2. نفیسه افشاں	2. BR0405201000
3. BR04502288	3. راحت پوین	4. BR0605201688
5. BR04501321	5. نفیسه افشاں 6. موضع رضا	6. BR06501807
7. BR04500766	7. محترم آفتاب عالم 8. جناب فیض اکرم	8. BR04503490
09. BR0405200817	9. رشمن پیروون 10. شبنم پوین	10. BR0405200746

2019-2020 کے دوران سینیارز / کانفرنس اور سمپوزیا میں فیکٹری کی شرکت:

فیکٹری کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر پر یزدگردی حیثیت سے شرکت (پیپر کا عنوان)	ریسورس پرسن (پیپر کا عنوان)	سطح: ریاست / قومی / بین الاقوامی
محمد موصوف رضا	انٹریشنل کانفرنس آن انویڈیو پر یکمیں ایڈریس: فارا مجکیشن اینڈ ریہا: بیلیشن و تھوڑول امپیر منٹ	26-28 فروری 2020	نید بیڈ کری کلم ڈیزائین اینڈ اواپیشن فار پرسن و تھوڑول امپیر منٹ	--	بین الاقوامی
انٹریشنل کانفرنس آن انویڈیو پر یکمیں ایڈریس: فارا مجکیشن اینڈ ریہا: بیلیشن و تھوڑول امپیر منٹ	انٹریشنل کانفرنس آن انویڈیو پر یکمیں ایڈریس: فارا مجکیشن اینڈ ریہا: بیلیشن و تھوڑول امپیر منٹ	26-28 فروری 2020	اسٹیو ٹکنالوجی فار اسٹوڈنٹس و تھ ویژو امپیر منٹ: این اورو یو	--	بین الاقوامی

بین الاقوامی	--	ایجوکیشن فارواٹرنزرویشن	ایجوکیشن ان کنفرانس انڈپر و مون انوار نہمنٹ،	بین الاقوامی سمینار ”رول آف ایجوکیشن ان کنفرانس انڈپر و مون انوار نہمنٹ“	سو جورا جک
قومی	--	محجور بچوں کی اکتسابی لیاقت کے مطابق تدریسی مواد کی فراہمی	18 جنوری 2020	اردو میڈیم اساتذہ کی پروفیشنل ڈولپمنٹ، MANUU، حیدر آباد کے زیر انتظام ”درس اردو میں عصری امور پر دورہ قومی سمینار“	محمد گلیم اللہ
قومی	--	پاسکپیس آف ڈیوپلمنگ اے فریم ورک فارماڈیول کری کولم فار پروفیشنل ڈیوپلمنٹ آف الگش لینگوچ ان سروس ٹیچرس	16 اگست 2019	جناب افروز عالم، ای ایف ایل یونیورسٹی حیدر آباد کے زیر انتظام پیلک پالیسی ایجوکیشن سے متعلق تین روزہ قومی سمینار	محمد گلیم اللہ
قومی	--	انکلوسیو ایجوکیشن	24-28 اگست 2019	D.EL.ED اور بی ایڈ کے لئے جامع تعلیم پر ہینڈ بک کی ترقی سے متعلق پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
نیشنل این سی ای آرٹی	ایکشن ریسرچ	--	10-14 اکتوبر 2019	بی ایڈ ایڈ طلباء اساتذہ کے لئے ایکشن ریسرچ آن ہینڈ بک کی ترقی سے متعلق پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
نیشنل این سی ای آرٹی	انکلوسیو ایجوکیشن	--	26-30 اکتوبر 2019	D.EL.ED اور بی ایڈ کے لئے جامع تعلیم پر ہینڈ بک کی ترقی سے متعلق پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
نیشنل این سی ای آرٹی	اسمنٹ فار لرنگ	--	20-26 نومبر 2019	بی ایڈ کے لرنگ کے طور پر اردو تشخیص میں درس و تدریسی مواد کی ترقی پر پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
نیشنل این سی ای آرٹی	انکلوسیو ایجوکیشن	--	21-25 دسمبر 2019	D.EL.ED اور بی ایڈ کے لئے جامع تعلیم پر ہینڈ بک کی ترقی سے متعلق پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
نیشنل این سی ای آرٹی	ایکشن ریسرچ اور ایجوکیشن ریسرچ	--	1-5 فروری 2020	بی ایڈ اور ایجوکیشن ریسرچ فارا میم ایڈ کے لئے ایکشن ریسرچ آن ہینڈ بک کی ترقی سے متعلق پانچ روزہ ورکشاپ	جناب افروز عالم
قومی سمینار ڈاکٹر رضا حسین اساتذہ کا تربیتی کالج، لہریہ سراۓ	--	ولیو میڈ ایجوکیشن ایڈ سوسائٹی	19 ویں اکتوبر 2019	علمی ناظر میں ولیو میڈ ایجوکیشن کے چیلنجز	شفاعت احمد
مقامی، مانو، کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، دریمنگ	--	API سے متعلق امور	27 ویں دسمبر 2019	تعلیمی اداروں میں صحت منداور حوصلہ افزائی تھافت کی ترقی	شفاعت احمد

2019-2020 کے دوران تربیتی پروگراموں اریفریش کورسز / اورینیشن پروگرامز ادیگر میں فیکٹی کی شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
جناب افروز عالم	فیکٹی ڈیپلمنٹ پروگرام آن نی تعلیم، تجرباتی تعلیم اور کیوٹی کی مصروفیت سے متعلق	یوبی سی ایچ آر ڈی سی ماؤن ہائیر آباد 03.08.2019 تا 29.07.2019	توی
شفاعت احمد	بہار میں مدرسوں کے لئے بالغوں کے تعلیمی پروگرام پر ماشرٹریز زکی تربیت کے لئے ورکشاپ	یوائیں ایف پی اے سپانسر پروجیکٹ، بہار کے تحت 27 جون 2019 تا 1 کیم جولائی 2019	بین الاقوامی
فخر الدین علی احمد	بہار میں مدرسوں کے لئے نو عمر اساتذہ کی تربیت نوڈول اساتذہ کی تربیت کے لئے ورکشاپ	یوائیں ایف پی اے سپانسر پروجیکٹ، بہار کے تحت 1 کیم جولائی 2019 تا 4 جولائی 2019	بین الاقوامی
چاند انصاری	بہار میں مدرسوں کے لئے بالغوں کے تعلیمی پروگرام پر ماشرٹریز زکی تربیت کے لئے ورکشاپ	یوائیں ایف پی اے سپانسر پروجیکٹ، بہار کے تحت 1 کیم جولائی 2019 تا 4 جولائی 2019	بین الاقوامی
جناب فیض احمد	بہار میں مدرسوں کے لئے نو عمر اساتذہ کی تربیت نوڈول اساتذہ کی تربیت کے لئے ورکشاپ	یوائیں ایف پی اے سپانسر پروجیکٹ، بہار کے تحت 1 کیم جولائی 2019 تا 4 جولائی 2019	بین الاقوامی
ڈاکٹر ریاض احمد	بہار میں مدرسوں کے لئے بالغوں کے تعلیمی پروگرام پر ماشرٹریز زکی تربیت کے لئے ورکشاپ	یوائیں ایف پی اے سپانسر پروجیکٹ، بہار کے تحت 27 جون 2019 تا 1 کیم جولائی 2019	بین الاقوامی
	اسکول مدرسہ ایجوکیشن بورڈ پہنچ کے لئے روزہ ورکشاپ	پہنچ میں یونیسیف کے زیر انتظام 18.11.2019 سے 21.11.2019 تک چار	بین الاقوامی

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، نوح

مانوسی ٹی ای نوح کا قیام 2015ء میں عمل میں آیا۔ بیہاں بی ایڈ پروگرام دستیاب ہے۔ اپنے قیام کے ساتھ ہی ہی نوح میں ایسے معیاری اردو ٹیچر س کی تیاری کا کام انجام دیا جا رہا ہے جو ابتدائی، سکندری اور شیئر سکندری کی سطح پر اور دو میڈیم سے مختلف مضامین پڑھا سکتے ہیں۔

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر ریاض احمد	پی ایچ ڈی	انچارج پرنسپل
مسٹرانیل کمار	پی ایچ ڈی (جمع شدہ)	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر انصار الحسن	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر مینودیو	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر راحت حیات	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر پوچانگہ	پی ایچ ڈی (جمع شدہ)	اسٹٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد طارق	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

2019-2020 کے دوران سینارو / کانفرنسوں اور سمپوزیا میں فیکٹی کی شرکت:

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	ریوسوس پر کن (پریزنشن کا عنوان)	سطح (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
راحت حیات	(1) 4 روزہ ورکشاپ بعنوان پیداگوئے میڈ آرٹ انگریزی ٹینکنگ اینڈ لرنگ و تھڈی - ایل - ایڈ	19 فروری 2020	(1) پیداگوئی کنسرن اینڈ اسکولس	قومی
ایل ایڈ	(2) ورکشاپ بعنوان تھیر / پفارمنگ آرٹ اینڈ تھیر ٹکنیکس	11-12 دسمبر 2019	(2) پفارمنگ آرٹ اینڈ تھیر ٹکنیکس	قومی
آر گنا یز یشن	(3) ورکشاپ بعنوان انٹر ریٹنگ اسکول ایز	2 مارچ 2020	(3) آرٹی ای اینڈ اسکول مینجمنٹ کمپنی	قومی
اینڈ لرنگ آوٹ کمس	(4) ورکشاپ بعنوان لیسن پلانگ پیداگوجیکل پروس	26-28 دسمبر 2019	(4) آرٹری ڈزائیر یسروں پر سن فارلیسن پلانگ ٹکنیکس	قومی

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن سنجھل

مانوئی ای سنجھل 2014ء میں قائم ہوا جس کا مقصد ٹیچر ایجوکیشن پروگرام کے ذریعے نارسیدہ افراد تک رسائی ہے۔ یہاں بی ایڈ پروگرام چلا جا رہا ہے۔

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر محمد سعیل خان	پی ایچ ڈی	ایسوئی ایٹ پروفیسر اور پرنسپل
ڈاکٹر ریاض احمد	پی ایچ ڈی	اسٹٹٹ پروفیسر
ڈاکٹر فرح دیبازی	پی ایچ ڈی	اسٹٹٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد حنیف احمد	پی ایچ ڈی	اسٹٹٹ پروفیسر
ڈاکٹر شازلی حسن خان	پی ایچ ڈی	اسٹٹٹ پروفیسر
مسروحیت پرویز	ائیم ایڈ	اسٹٹٹ پروفیسر
مسٹر پردیپ کمار	ائیم اے	اسٹٹٹ پروفیسر
ڈاکٹر پوجاتیاگ	پی ایچ ڈی	اسٹٹٹ پروفیسر

2019-2020 کے دوران سینارو / کانفرنسوں اور سمپوزیا میں فیکٹی کی شرکت:

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر کا عنوان	سطح: (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
ریاض احمد	سینار	11-11-2019	اردو کی ابتدائی درسیات اور سما عیل میر ٹھی	قومی
فرح دیبازی	تو می سینار بعنوان اے اینڈ ڈی ٹیچرس ٹریننگ (پی جی) کالج سینتا پور	7، اپریل 2019	رول آف ٹیچرس ایز اسٹرلیس مینجرس	قومی
فرح دیبازی	تو می سینار بعنوان ہیمن و بیوز اینڈ پروفیشل آنچکس ان ایجوکیشن (نید اینڈ امپارٹس)	22-23 فروری 2020	دی پروفیشل آنچکس آف اے ٹیچر: نید آف دی ہادر	قومی

القومی	ریسرچ ان ایجوکیشن میڈیا نیٹر ہبھو پال، ایم پی 5-1 جولائی 2019 (پانچ روزہ)	1-16 فروری 2020 پائیدار استہ	وجہت پروز بین الاقوامی کانفرنس بعنوان انٹر ڈسپلری ریسرچ فار سٹیبل ڈیلپنٹ: اویشن ایڈ آپر چمپیونس (ICIRSD-2020)
قومی	اسٹوڈنٹس ان ریسٹ ان دی کنٹری: ریزنس ایڈریکٹر یز	فروری 16-17، 2020	"ہندوستانی نوجوانوں میں بدمنی" کے موضوع پر قومی سینما نار
قومی			پروڈیپ کمار

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور یونیٹس پر گرامز ادگرمیں فیکٹری کی شرکت 2019-2020 کے دوران

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
فرح دیبازی	ایس پی ایس ایس کا استعمال کرتے ہوئے تعلیمی تحقیقی طریقوں اور دیبازیلیں میں پر تحقیق کے طریقہ کار کا کورس	سنٹرل یونیورسٹی آف کیرالہ کا سار گوڈ 9-13 اپریل 2019	قومی
فرح دیبازی	تعلیم میں ریفریش کورس	وہی، مدت 14 دن، 01 جنوری 2020 تا 14 جنوری 2020	جامعہ ملیہ اسلامیہ
پروڈیپ کمار	پی ایم ایم ایم ایم ٹی کے تحت ایکشن ریسرچ کے ذریعہ صلاحیت کی تغیری سے متعلق 03 روزہ قومی ورکشاپ	26-24 جون، 2019 شری لال بہادر شاستری راٹھری سینکرٹ دیا پیٹھ یونیورسٹی، نئی دہلی کے درس لرنگ سینٹر	قومی

بورڈز / کمیٹیوں کی فیکٹری ممبر شپ کی تفصیلات (مانو کے باہر)

فیکٹری کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
پروڈیپ کمار	رویو بورڈس	جرٹل آر ار جنگ ٹکنالوژی ایڈاؤن ڈیپو ریسرچ ISSN 2349-5162 اور انٹرنیشنل جرٹل آف اڈوانس ریسرچ ایڈاؤن ڈیپو آئیڈی یاس ان ایجوکیشن ISSN 2395-4396
پروڈیپ کمار	جرٹل بورڈ	انٹر ڈسپلیزی ریسرچ انسٹی ٹیوٹ کولہا پور، مہاراشٹر، اندیا
پروڈیپ کمار	ایڈیٹوریل بورڈ	انٹرنیشنل جرٹل آف ریسیٹ ریسرچ ISSN: 2349-7688 اور انٹرنیشنل جرٹل آف انسٹی ٹیوٹ انٹر سٹریل ریسرچ ISSN: 2456-1274

کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، سری نگر

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عبدہ
ڈاکٹر طارق احمد مسعودی	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)	اسٹنٹ پروفیسر و انجمن پرنسپل
ڈاکٹر بلال رفیق شاہ	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)	اسوی ایٹ پروفیسر
جناب محمد شکیل	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)	اسٹنٹ پروفیسر

اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)	ڈاکٹر شمینہ باسو
اسٹنٹ پروفیسر	پی ایچ ڈی (ایجوکیشن)	ڈاکٹر بحانہ ملک

2019-2020 کے دوران سینئارز / کانفرنسوں اور سمپوزیا میں فیکٹی کی شرکت:

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر پر یزمنٹ کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
طارق احمد مسعودی		5-7 مارچ 2020	ایجوکیشن آئینڈ یا ز آف ڈاکٹر اقبال، اش ریلیوس ان دی کمپنی ورلڈ	بین الاقوامی
شمینہ باسو	اقبال اسٹیٹیوٹ آف کلچرائیڈ فلائی، جامعہ کشمیر کے زیر اہتمام، علامہ اقبال کے فروغ، اردو، فلسفہ، فون اور سائنسی فکر کے فروغ کے سلسلے میں دوروڑہ بین الاقوامی سینئار	4-6 مارچ 2020	اقبال کی خودی کو سمجھنا: دی ایسمنس آف اکرشن	بین الاقوامی
شمینہ باسو	انجینئرنگ، زراعت، اپلائیڈ سائنس اور ہیومنیٹریز میں عصر حاضر کے امور پر دو روزہ بین الاقوامی کانفرنس، جو حکمہ میٹا لرجیکل اینڈ میٹر بیز انجینئرنگ این آئی آئی، سری گر اور کریشن سکرتی، نئی دہلی کے زیر اہتمام منعقد ہوئی	20-23 جون، 2019	اموشنل اجنس اینڈ اکٹیویٹ اچیومنٹ آف انڈر گریجویٹ اسٹوڈنٹس: اے جنرل اسٹڈی	بین الاقوامی

2019-2020 کے دوران تربیتی پروگراموں اریفریشر کورسز / اور یونیٹیشن پروگرامز اور یگر میں اساتذہ کی شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
شمینہ باسو	ٹی ایٹی ایس اساتذہ کالج، کیرالا کے زیر اہتمام، ایم ای کے پلاٹی، کالج آف ایجوکیشن اینڈ ریسرچ، پیغمبر، ممبئی کے اشتراک سے ٹی ارٹی ایس اساتذہ کالج، کیرالا کے زیر اہتمام، سمارٹ لرنگ برائے سمارٹ لرنگ سے متعلق ایک ہفتہ تو می سطح کی آن لائن ورکشاپ۔	مانو، حیدر آباد 23 - 10 اکتوبر 2019 (دو ہفتے)	قومی
بیجانہ ملک	MANUU، HRDC، UGC	زیر اہتمام اریفریشر کورس	قومی

مانوآف کمپسز

مانو سیکل اسٹ کمپس لکھنؤ

لکھنؤ میں مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کا سیکل اسٹ کمپس 504/122 میں، بیگر مارگ پر شاہ مارکیٹ کے قریب واقع ہے۔ یہ سال 2009 میں قائم کیا گیا، یہ ایک اچھتا ہوا مکمل کمپس ہے جو انگریزی، اردو، فارسی اور عربی کے مضامین میں کل وقت ایم اے کورس پیش کرتا ہے۔ تعلیمی سال 2018 سے پیچر آف آرٹس پروگرام بھی متعارف کروایا گیا ہے۔ اس کمپس سے طلباء کا پہلا نجح 2011 میں پاس ہوا تھا اور اس کے بعد می 2012 میں دوسرا نجح پاس ہوا تھا۔

یونیورسٹی نے کمپس میں دستیاب تمام مضامین میں پی ایچ ڈی پروگرام بھی متعارف کرایا ہے۔ اس کمپس میں نامور ماہرین تعلیم کے توسعی پیچھرے اور مہماںوں کی تقاریر جیسی سرگرمیاں باقاعدگی سے منعقد ہوتی رہتی ہیں۔ تعلیمی مشاغل کے علاوہ کمپس میں زائد نصابی سرگرمیاں بھی زور شور سے جاری ہیں۔ کمپس اپنی لاہوری سے لیں ہے، جس میں پانچ ہزار سے زیادہ کتابوں کا ذخیرہ ہے۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر عبدالقدوس	پی ایچ ڈی	ایسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر ہمایعقوب	پی ایچ ڈی	ایسوئی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر صائمہ فیصل	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر سعید بن خاشین	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر ایس محمد فائز	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر مجاهد الاسلام	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر عشرت ناہید	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر ابو عیسیٰ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر فروضہ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر سرفراز احمد خان	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر ذیشان حیدر	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر نخت فاطمہ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

کانفرنس اسیمینارز اور کشاپ میں ریسورس پر سن اپریزیٹر کی حیثیت سے پرینٹیش

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر پریزیٹر کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح: ریاست / القومی / بین الاقوامی
ضیا الحق	تیسری قومی اردو سوچل سائنس کانفرنس	27-28 نومبر 2019	اخلاقی ادب اور حالیہ تاریخ نگاری	قومی
ریاض احمد گانیا	شعبہ پیشہ کل سائنس، سینٹ این کالج	مقالہ کا عنوان: - اعڈیاں فارن برائے خواتین، حیدر آباد، 21-22 اگست، پاکستان کی خارجہ پالیسی کی تبدیلی کے بازارے میں قومی سیمینار: امکانات اور چلنجز 9/11 (روزہ) 2019	پیپر پریزیٹر کے زیر انتظام۔ ہندوستان کی خارجہ پالیسی کی تبدیلی کے بازارے میں قومی سیمینار: امکانات اور چلنجز	قومی
غناہت	فارسی، عربی اور اردو زبان و ادب کے فروع میں نوابوں اور کنگر آف ادوا کا حصہ	27-29 جنوری، 2020	لگائی بے بستان اور دھوارش ادیان	بین الاقوامی
ریویز ننگ پرشنی لٹرچر پر ڈیز ڈیورنگ 17 پنجمی اے ڈی	ریویز ننگ پرشنی لٹرچر پر ڈیز ڈیورنگ	19-21 فروری 2020	تذکرہ مرادہ الاسرار کا اجمالی جائزہ	بین الاقوامی

بین الاقوامی	فرشته انس: پروین اتسائی	2020-4-5 مارچ،	فارسی زبان، ادب، سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کو فروغ دینے میں خواتین کا تعاون	
بین الاقوامی	چندوال شادان عشرت کدہ افق کے آئنے میں	2020-5-7 مارچ	ہسپری آف دکن (ہند) و تھائیش ریفارمیں ٹو پرشین سورس	
بین الاقوامی	بررسی نجف خلیج برہان اودھاڑ مولانا سید امین حسٹان	2020-27 جنوری،	فارسی، عربی اور اردو زبان و ادب کے فروغ میں نوابوں اور کنگر آف ادوار کا حصہ	
قوى	مرزا غالب کی فارسی شیری	2020- کمپ فروری	مرزا غالب: دی نائلیل آف ان کریمیڈ گارڈن	
بین الاقوامی	بررسی احوال و عصر ملقطی ہرودی	2020- 19 فروری	ریویزمنگ پرشین لٹریچر پرڈیز ڈیورنگ 17 سپخی اے ڈی	
بین الاقوامی	مفتی محمد عباس شوشتري اور ریاضہن الائشاء	2020- 27-29 جنوری	فارسی، عربی اور اردو زبان و ادب کے فروغ میں نوابوں اور کنگر آف ادوار کا حصہ	
قوى	فارسی ادب میں اخلاق کی اہمیت اور فادیت	2020- 22 فروری	تعلیم میں انسانی اقدار اور پیشہ و رانہ اخلاقیات: ضرورت اور اہمیت	
بین الاقوامی	گنگوٹی ایشن انھر و پوچینک کیا کلیزم اینڈ ڈزیبلٹی تھروا یکو کریٹیکل ٹروپس ان اندر انسناہ انسیمل پیوپل	2019- 21-22 نومبر	انگریزی اور جدید یورپی زبانیں لکھن یونیورسٹی کے شعبہ "ڈیگلو بلاائز نگ ڈس ایبلٹی: ٹیکس اینڈ سیاقد و سباق" سے متعلق بین الاقوامی کانفرنس	
قوى	کنز رویشن اینڈ انہر انٹھکس ان سارا جوزف گفت ان گرین (مہمان مقرر)	2020- 1 فروری، مفلتم: اکیڈمک ڈیلپمنٹ کمیٹی BSNVPG کالج، لکھن	قوى سیمینار صارفیت، معاشرتی مساوات اور ماحولیاتی استحکام	
قوى	I&T کی جانب سے منعقد کردہ 5-4 دسمبر 2019	سینٹ بیدے کالج، شملہ اور ایل ٹی کانفرنس	شافت زبان و ادب سے متعلق دور و زہ قومی ایس محمد فیاض	
قوى	وات گیٹس ٹرانسلیپنٹ وائل ٹرانسلیٹ اینڈ وات ڈسٹ	2019- 11-12 دسمبر	ریجنل انسٹیٹیوٹ آف ایجوکیشن اور این سی ای آرٹی، اجمیر کے اشٹراک سے منعقد کردہ	ریجنل کانفرنس آن لینگوچ پیڈا گوجی ایس محمد فیاض
بین الاقوامی	بک لائبریریز اینڈ دی نواب آف اودھ ایٹ دی ایٹریشنل کانفرنس	2020- 27-29 جنوری	ڈپارمنٹ آف اوریٹیشنل اسٹڈیز، یونیورسٹی آف لکھنؤ کی جانب سے منعقد کردہ	فارسی، عربی اور اردو زبان و ادب کے فروغ میں نوابوں اور کنگر آف ادوار کا حصہ
قوى	چینجرا انکاوٹر بائی دی اردو میڈیم اسٹوڈنٹس ان دی ایکوزیشن آف انگلش و کیبلری	CPDUMT, MANUU 2020- 21 فروری	اردو بولنے والوں کو انگریزی زبان و ادب کی تعلیم پر قومی سیمینار	ایس محمد فیاض

سعید بن مخاش	فارسی، عربی اور اردو زبان و ادب کے فروع میں نوابوں اور لکنڑا آف ادوار کا حصہ	2020-27 جنوری 2020	بین الاقوامی فرنگی ملک کا تعاون
سعید بن مخاش	"مسلمانوں کو درپیش چینج بر اور ان کا حل"	19 جنوری 2020	قومی موجودہ حالات اور سیرت طیبہ سے رہنمایہ خطوط
ثمامہ فیصل	قومی سینما بعنوان محمد یوسف گرمی: حیات اور کارناٹے	13 اکتوبر 2019	نانڈ علیہ اہنمن نظارہ لختو والسلوب
ثمامہ فیصل	بین الاقوامی سینما بعنوان ڈیپشن آف انڈیا ان عربک لینگوچ	26-27 فروری 2020	انڈیا ایزڈ پکیڈ بائی آیچیشن رائٹر عبدالواہب اعظم ان ہر ٹراؤ لگاگ: این انلائیکل استڈی
ثمامہ فیصل	قومی سینما بعنوان ہندوستان میں ترجمہ نگاری: فن اور روایت	2-3 مارچ 2020	رجل حاصلی خان و مولفہ یہ بارہ باروی حج و ترمیۃ العرب فی ضویحی الذاتی
ابوعمر	غالب شخصیت و فن	2 فروری 2020	پیپر پر یزٹر
ابوعمر	جامعہ ملیہ اسلامیہ کی ادبی خدمات	14-16 اکتوبر 2019	پیپر پر یزٹر
ابوعمر	کلائیکی عہداں اور خواجہ حیدر علی آتش	5-6 اکتوبر 2019	پیپر پر یزٹر
ابوعمر	مشنوی: فن اور روایت	31 اگست 2019 تا 2 ستمبر 2019	پیپر پر یزٹر
نور فاطمہ	کلائیکی عہداں اور خواجہ حیدر علی آتش	6 اکتوبر 2019	آتش کی عشقیہ شاعری
نور فاطمہ	عابد سہیل شخصیت اور خدمات	2 فروری 2020	فکشن کی تقید اور عابد سہیل
نور فاطمہ	غالب کی شاعری میں نفی و ثابت	13-15 مارچ 2020	بیپر پر یزٹر، نفی و ثابت کا معاملہ اور غالب کی نفیتیں
محبہ الاسلام	شاگردان شارب کی جانب سے منعقد کردہ جشن شارب	4-2 دسمبر 2019	بین الاقوامی سینما اردو قوامی میں شارب ردولوی کے اختصاص

تریتی پروگراموں اریفریش کورسز اور یونیٹیشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کا مقام، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
ریاض احمد گنائی انٹر ڈسپلے ریفریش کورس	ویسٹ ایشین اسٹڈیز کے بارے میں 2 ہفتہ کا	یوجی سی-ائچ آرڈی سی جامعہ ملیہ اسلامیہ، نئی دہلی 2 دسمبر تا 4 دسمبر 2019	قومی
فردوس حمید پارے ایف ڈی پی	یوجی سی-ائچ آرڈی سی یونیورسٹی آف کیرالا، کراچی، قرقونڈاپور کے اشتراک سے انٹرل کوائی اشورنس میں، سری ایاپا کانچ فارویکن، پٹکنکٹ ائی کیرالا ۱۰-۴ جون 2020		قومی

القومی	ڈپارٹمنٹ آف کامرس اینڈ بزنس اڈ منٹریشن، راجا گری کالج آف سوچل سائنس (آئونس)، کالاسیری 17 مئی 2020	بزنس اینڈ سوسائٹی: پوسٹ کو وڈ تھاں فردوں حمید پارے
بین الاقوامی	جے این یو۔ ڈبیوای ٹی اولیم، جے این یو ای سرٹیفیکیٹ 2020 13-14 جون	ورکشاپ آن امپارمنٹ ٹیچنگ تھاں آن لائن موڈ سرفراز احمد خان
بین الاقوامی	جے این یو۔ ڈبیوای ٹی اولیم، جے این یو ای سرٹیفیکیٹ 2019 17-31 اگست	ریفریش کرس ان ریسرچ میتھا ڈالوچی (ائز ڈسپلزی)
بین الاقوامی	ڈپارٹمنٹ آف ہیومان نیز، اوکاتر سادیا یونیورسٹی، گجرات 2020 6-2 جون	آن لائن ائرٹیشن فیکٹی ڈیلپہنٹ پروگرام آن اسکلنگ ٹیچرس فار آن لائن ایجوکیشن دشائیں محمد فیاض
قومی	03.03.2020	آن لائن ریفریش کرس فار انہانس گ ریسرچ کمیکلیشن اسکلس ٹھرو سائنس ڈائرکٹ اینڈ مینڈ لے ثماشہ فصل
قومی	جے ایم آئی 30-17 ستمبر 2019	ریفریش کرس نورا طمہر

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بوروڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹر ریاض احمد گانائی	اٹھنل ایم دیام ایوالویٹر	سنٹرل یونیورسٹی آف کشمیر
ڈاکٹر ذیشان حیدر	ای آئی پی ٹی اے	آل انڈیا فارسی اساتذہ ایسوٹی ایشن، نئی دہلی
ڈاکٹر ذیشان حیدر	فیضان ادب کے مشاورتی بورڈ کے ممبر (ایک بین الاقوامی ریسرچ و پیو جرنل) (الاقوامی جریدہ)	ایڈواز ریزی بورڈ آف فیضان ادب (ایک بین الاقوامی الاقوامی جریدہ)

مانو آرٹس اینڈ سائنس کالج برائے خواتین، بدگام

مانو آرٹس اینڈ سائنس کالج فاروین بن بدگام کا 2015ء میں قیامی عمل میں آیا۔ اس کا مقصد تعلیم نسوان پر توجہ دینا ہے۔ یہاں اکنامک، انگلش، اسلامک اسٹڈیز اور اردو میں پوسٹ گریجویٹ اور پی ایچ ڈی کے کورسز دستیاب ہیں۔

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر غفرنٹ علی خان	پی ایچ ڈی	انچارج اور ایسوٹی ایٹ پروفیسر، اسلامک اسٹڈیز
ڈاکٹر حنا طاہر	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر انگریزی
ڈاکٹر ابیاز عبداللہ ٹھوکر	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر اکنامک
ڈاکٹر نجم اختر	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر اردو
محترمہ سیدہ بانو	ایم اے	اسٹٹنٹ پروفیسر اردو
ڈاکٹر محمد سراج الدین	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر۔ اسلامک اسٹڈیز
محترمہ ربعہ صدیق	ایم اے	اسٹٹنٹ پروفیسر۔ اسلامک اسٹڈیز
جناب شوکت احمد آمگر	ایم اے	اسٹٹنٹ پروفیسر۔ انگریزی

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
شوکت احمد آمگر	انگریزی میں ریفریش کورس	یو جی سی - ایچ آر ذی سی، AMU، علی گڑھ، 28 نومبر تا 11 دسمبر 2019	یونیورسٹی کی سطح پر

مانوپولیٹیکنکس

مانوپولیٹیکنک، بگلورو

مانوپولیٹیکنک، بگلورو کا قیام 2008ء میں عمل میں آیا تھا جہاں سول انجینئرنگ، کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ اور الکٹریک ایمڈ کیونی کیشن انجینئرنگ کورس دستیاب ہیں۔ پانچ طبقہ کاؤن کے کورس کے ایک حصے کے طور پر اور ان میں تینیکی بیداری پیدا کرنے کے لیے مستقل مختلف مقامات پر واقع انڈسٹریو کا دورہ کرواتا رہتا ہے۔

اساتذہ کرام :

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
جناب محمد ریاض الرحمن	ایم ٹیک	پرنسپل
ڈاکٹر محمد معظم معین الدین	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد زائر حسین	پی ایچ ڈی	اسوسی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر ناگرا جومنڈی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب سید اظہر الدین	ایم فل	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد شہزادے	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر رمیش کمار	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب ظاہر عباس خان	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب اجمل صادق محمد	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب محبوب الحق	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
مسٹر امر سنگھاے	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر سید نورالسیدین مدینی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
مسٹر چیلوڑی سائی کرشنا	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر تله منور ماکاری	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب فیروز پاشا	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر

کافنوں / سیمینارز / اور کشاپس میں روپورس پرسن / پریز منٹری حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کافنرنس کا نام	کافنرنس کی تاریخیں	پیپر پریز منٹری کی حیثیت سے شرکت (پیپر کا عنوان)	سطح: (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
محمد شہزادے	ڈی ایس ٹی ایمڈ ایس آئی آر ای اسپانسر "نمبر تھیوری، اپیشل فنکشن ایمڈ دریا پلیٹیشن ان کمپیوٹر سائنس"	08-09 نومبر 2019	سرٹین ٹرانسفر میشن فارمولیٹ فار ہائپر گیو میٹرک سیریز	

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور نیشنل پروگرام ادیگر میں حصہ لینا

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
فیروز پاشا	فیکٹی ڈی یو پمنٹ پروگرام بعنوان سینئرنیٹ ورکس، ائرنیٹ آف ٹکنالوجی	25 نومبر تا 08 دسمبر 2019 مانو، حیدر آباد	یونیورسٹی
محمد شہزادے	ایف ڈی پی، ڈی آرڈی او	17 فروری 2020ء، مانو	یونیورسٹی
ظہیر عباس خان	MATLAB	9 ہفتے 17 فروری تا 30 اپریل 2020	بین الاقوامی آن لائن: وانڈر بلڈ یونیورسٹی تھروکورسیرا
پاکستان	پروگرامنگ فارا یوری بڈی (گینگ اسٹارڈوچھ پاکستان)	7 ہفتے 23 مارچ 2020 تا 18 مئی 2020	بین الاقوامی آن لائن: یونیورسٹی آف مشی گن تھروکورسیرا

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
محمد شہزادے	رکن	آرائیں اے ایم ایس جون پور، یوپی اے آر جے پی ایس اے آرائے بہار ، 2020-21 - NTOILS

مانو پولی ٹیکنک، کلک

مانو پولی ٹیکنک انسٹی ٹیوٹ کا قیام سال 2017 میں کلک میں عمل میں لا یا گیا تھا۔ یہ انسٹی ٹیوٹ کلک ڈی پمنٹ اتحارٹی میں ایک کرایے کی عمارت میں واقع ہے کیونکہ عمارت کا مخصوصہ بھی زیر تعمیر ہے۔ حکومت اڈیشنے انسٹی ٹیوٹ کے لئے 15 ایکڑ اراضی مختص کی ہے۔

اساتذہ کرام :

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر ابراہم الحق	پی ایچ ڈی (اکٹریکل انیڈیلکٹریکس انجینئرنگ)	صدر شبہ۔ ای ای
ڈاکٹر محمد احتشام	پی ایچ ڈی (اکٹریکل انیڈیلکٹریکس انجینئرنگ)	لکچرر۔ ای ای
جناب یوسف پرویز	ایم ڈیک (میکانیکل انجینئرنگ)	لکچرر۔ ایم ای
جناب امام الحق	ایم ڈیک (میکانیکل انجینئرنگ)	لکچرر۔ ایم ای
جناب محمد عاصم	بی ڈیک (سیول انجینئرنگ)	لکچرر سی ای
محترمہ شرون عزیز چودھری	بی ڈیک (اکٹریکل انیڈیلکٹریکس انجینئرنگ)	لکچرر ای ای
محترمہ مخدیجہ بجدہ خانم	ایم ڈیک (اکٹریکل انیڈیلکٹریکس انجینئرنگ)	لکچرر ای ای
جناب محمد وقار یوسف	بی ڈیک (میکانیکل انجینئرنگ)	لکچرر
جناب محمد ارشاد احمد	بی ڈیک (سیول انجینئرنگ)	لکچرر سی ای
جناب محمد راشد	ایم ایس سی (ریاضی)	لکچرر۔ ریاضی

لیکچر رائیم ای	ایم ٹیک (میکانیکل انجینئرنگ)	جناب رضوان خان
لیکچرر - سی ایس ای	ایم ٹیک (کمپیوٹر سائنس)	جناب محمد زاہد
لیکچرر ای ای ای	ایم ٹیک (الکٹریکل انڈسائیکٹر انکس انجینئرنگ)	جناب محمد صابر حسن

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور نیشنل پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
محمد احتشام	ایف ڈی پی آن فنڈ منفلس آف الکٹریک ڈرائیور، این پی ٹی ای ایل، ایم ایچ آرڈی	IIT کانپور، جولائی تا ستمبر 2019 8 ہفتواں کا کورس	قومی
محمد احتشام	ایف ڈی پی آن آوٹ کم بیز ڈی یوکیشن این پی ٹی ای ایل، ایم ایچ آرڈی	IIT کرگ پور، اگست - اکتوبر 2019 8 ہفتواں کا کورس	القومی
یوسف پرویز	آئی سی ٹی پرمنی شارٹ ٹرم کورس بعنوان ”اوویشن اینڈ ریسرچ ایریا اس ان سائنس اینڈ ٹیکنالوجی“	NITTTR، چندی گڑھ (آن لائن موڈ کے ذریعہ، دہلی میں) 27-31 مئی، 2019، 1 ہفتہ کا کورس	قومی
یوسف پرویز	آئی سی ٹی پرمنی المیں آئی سی بعنوان ”مینو ٹیکچر گ میں پیشرفت“	این آئی ٹی ٹی آر، چندی گڑھ (آن لائن موڈ کے ذریعہ، دہلی میں) 13-09 ستمبر 2019، 1 ہفتہ کا کورس	قومی
محمد وقار یوسف	مواد کی نشوونما اور عددی طریقہ کار	کوناک انسٹی ٹیوٹ آف سائنس اینڈ ٹکنالوجی، بھوپال (آن لائن موڈ میں بھوپالیشور کے ذریعے) 2020 مارچ 02-06	قومی
رضوان خان	مائن ڈولپمنٹ اینڈ مائینگ اکوپمنٹ سے متعلق بین الاقوامی کافرنس	سینپورین یونیورسٹی آف ٹکنالوجی اینڈ میجنٹ، چنی	بین الاقوامی
خدیجہ سجدہ خانم	ترینیت اے این تازہ ترین لائزیری (Koha ٹکنالوجی)	مانو ہیدر آباد 29- 27 جون 2019	یونیورسٹی کی سطح پر

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
ڈاکٹری کے مہاپردا	(i) چیئر پرسن، پیریٹم	(i) این اے اے سی، بنگلور
	(ii) ممبر، ایک پرٹ کمیٹی	(ii) یو جی سی اور دیگر مرکزی یونیورسٹیوں جیسے ہریسنگھ گوڑ سنٹرل یونیورسٹی، گرو گھاسیدس سنٹرل یونیورسٹی، کیرالا سنٹرل یونیورسٹی، سنٹرل یونیورسٹی آف پنجاب، اے آئی یوو غیرہ۔
	(iii) ممبر، فناں کمیٹی	(iii) راجستھان سنٹرل یونیورسٹی، آسام سنٹرل یونیورسٹی

مانو پولیٹکنک، درجنگ

مانو پالیٹکنک درجنگ کا قیام 2008ء میں عمل میں آیا تھا۔ اس کا مقصد اردو میں تکنیک اور مہارتوں پر بنی تعلیم دینا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے مقاصد میں سے ایک ہے۔ پالیٹکنک درجنگ اپنے طلبہ کو سماجی اعتبار سے ذمہ دار ماہرین تکنیک بناتا ہے۔ یہاں سول انجینئرنگ، الکٹرانک ایڈیکیوٹیو کیشن انجینئرنگ اور کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ میں ڈپلوما کے کورسز دستیاب ہیں۔

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر محمد عبدالحق خان	پی ایچ ڈی	پرنسپل
ڈاکٹر محمد اشرف	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر آفتاب احمد سیمان	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر مشیش الرحمن	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر سید محمد شعیب	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
جناب محمد احسن صدیقی	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب طفیل احمد زلفی	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
ڈاکٹر ایم ڈی صابر علی	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر
مسٹر محمد آصف الدوہ	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب عبد الرحمٰن بن محسن	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب راج کمار موٹوال	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
جناب ایس کے۔ وسیم انور	ایم ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر
محمد حفیظ	بی ٹیک	اسٹنٹ پروفیسر

ترمیقی پروگراموں اریفریشر کورسز / اور یونیشن پروگرام ادیگر میں حصہ لینا

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سطح: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
طفیل احمد زلفی	تحقیق کے طریقہ کار پر مختصر مدتی ترمیقی پروگرام	NITTTR، کولکتہ، مغربی بنگال، 02.12.2019 سے 13.12.2019، دو ہفتے	قومی
راج کمار موٹوال	سامنٹک رائمنگ پرورکشاپ	یونیورسٹی آف کلیانی، مغربی بنگال، 22.04.2019 سے 26.04.2019، ایک ہفتہ	قومی
راج کمار موٹوال	تحقیق کے طریقہ کار پر مختصر مدتی ترمیقی پروگرام	این آئی ٹی آر، کولکتہ، ڈبلیوایسٹ بی ایگل 13.12.2019 سے 02.12.2019	قومی

بورڈز / کمیٹیوں کی رکنیت (مانو کے باہر)

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارے / تنظیم / صنعت کا نام
طفیل احمد زلفی	لائف ٹائم مبر	انڈین سائنس کانگریس اسوی ایشن

مانو پالی ٹکنک، حیدر آباد

مانو پالی ٹکنک حیدر آباد۔ اردو میں تکمیلی تعلیم فراہم کرنے کے لیے 2008ء میں قائم کیا گیا۔ پالی ٹکنک کا مقصد اعلیٰ مہارت اور غیر معمولی صلاحیت سے آرستہ ماہرین تکمیلی تعلیم فراہم کرنے کے لئے ملک کو لامتناہی بلند یوں پہنچا سکیں۔ پالی ٹکنک کا جنحے حیدر آباد کے ذریعہ چلائے جانے والے کورسیز میں ڈپلمائیں سول انجینئرنگ، ڈپلمائیں کمپیوٹر سائنس انجینئرنگ، ڈپلمائیں انیکٹریکس انجینئرنگ اور ڈپلمائیں انفارمیشن تکمیلی تعلیم انجینئرنگ شامل ہیں۔ پالی ٹکنک حیدر آباد کے مذکورہ بالاتمام کورسیز اے آئی سی ٹی ای می منظور شدہ ہیں۔

اساتذہ کرام:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
ڈاکٹر محمد یوسف خان	پی ایچ ڈی	پرنسپل
ڈاکٹر زید عبدالرحیم	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر شیخ ممتاز ولی	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر عرشیہ اعظم	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر پیشتر چندر را	پی ایچ ڈی	اسوی ایٹ پروفیسر
محترم عابدہ مرقصی	ایمف	اسٹینٹ پروفیسر
جناب مرزا ولایت علی بیگ	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب اقبال خان	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب اے ایم ایس حسن قادری	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب محمد عبدالغیظ	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
محترمہ زینت آرا	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب محمد زکوان	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب مجید پاشا سید	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر چاولامتیالاراؤ	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب سید عرفات احمد	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب محمد یوسف	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب سید محمد فضل الحق	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر فیروز پاشا	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
محترمہ آسیہ جلیل	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
محترمہ هاجرہ فاطمہ	ME	اسٹینٹ پروفیسر
محترمہ عصمت فاطمہ	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
مسٹر صنیف شیخ	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
محترمہ مندا یاسین	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب محترم فتح الدین	ایم ٹیک	اسٹینٹ پروفیسر
جناب محمد عبدالجیب	ایم ایس سی	پی جی ٹی فرکس

کانفرنس اسیمینارز اور کشاپ میں ریسورس پر سن اپریزنس کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخیں	پیپر کا عنوان	سچھ: (ریاست / قومی / بین الاقوامی)
پی-شرٹ چندراء	دوسری بین الاقوامی کانفرنس بعنوان 17-16 اگست 2019، اتوویشن ان دی چنگ آف شعبہ انگریزی، اسکول آف شول روم تھرو پیچرس کے عنوان پر پیپر پیش انگلش لینگوچ اینڈ لٹریچس سائنسز اینڈ لینگوچ، وی آئی ٹی کیا۔ یونیورسٹی، ولیور۔ (ICITELL)	گروپ اسکلس ان لینگوچ کلاس	پیپر پریزنس کے طور پر شرکت (پیپر کا عنوان)	قوى

اساتذہ کو پیش کی مطالعہ کے لیے قومی / بین الاقوامی فیلوشپ سے نواز گیا

بین الاقوامی / قومی	فیلوشپ سے نوازے گئے اساتذہ کے نام	ایوارڈ کا نام	ایوارڈ کی تاریخ	ایوارڈ دینے والی ایجنسی
ڈاکٹر محمد یوسف خان	ایس یو ایس آئی (اسٹڈی آف یونائیٹڈ اسٹیشن آف انٹریویوں آف اسکالریس) فار یوتھ و رک فورس ڈیوپمنٹ اینڈ کلوسٹ دی اسکلس گپ	ایس یو ایس آئی (اسٹڈی آف یونائیٹڈ اسٹیشن آف اسٹیشن، یونائیٹڈ اسٹیشن آف امریکہ	2 جولائی تا 13 اگست 2019	ڈاکٹر محمد یوسف خان
محمد یوسف	چھتر اوشا کرام ایوارڈ 2019ء	چھتر اوشا کرام ایوارڈ	24 فروری 2020ء	اے آئی سی ٹی ای، ہنی دبلی

ترینی پروگراموں اریفریش کورسز اور یونیٹشن پروگرام ادیگر میں شرکت

فیکٹی کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام کی جگہ، تاریخ اور مدت	سچھ: بین الاقوامی / قومی / ریاست / یونیورسٹی
محمد عابدہ مرضی	ایف ڈی پی	مانو، 11 تا 15 نومبر 2019ء	قوى
محمد عصمت فاطمہ	ایف ڈی پی	مانو، 25/11/2019 سے 8/12/2019 تک	قوى
محمد ہاجرہ فاطمہ	ایف ڈی پی	مانو، 25/11/2019 سے 8/12/2019 تک	قوى
محمد ہاجرہ فاطمہ	ایف ڈی پی	مانو، 16 سے 20 دسمبر 2019ء	قوى
جناب مجہد پاشا	ایف ڈی پی	اکیم این آئی، ال آباد، 5 دن،	قوى
جناب فتح الدین	ایف ڈی پی	مانو، 25/11/2019 سے 8/12/2019 تک	قوى
محمد آسیہ جلیل	ایف ڈی پی	مانو، دو ہفتے، 25/11/2019 سے 8/12/2019	قوى
محمد آسیہ جلیل	ایف ڈی پی	مانو، 16 تی 20 دسمبر 2019ء	قوى
جناب محمد عبدالحقیط	ایف ڈی پی	عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد، 06/05/2019ء	قوى
جناب اے ایکالم حسن قادری	ایف ڈی پی	حیدر آباد، ایک ہفتہ، 29.07.2019-03.08.2019ء	یو جی سی ایچ آرڈی سی، مانو اور ایم جی سی ای
محمد یوسف	ایف ڈی پی	یو جی سی- ایچ آرڈی سی مانو، جامع درس گاہ 5-07-2019 سے 07-08-2019 تک	جامع درس گاہ

جامع درس گاہ	CS&IT MANUU 25-11-2019 سے 18-12-2019 تک	ایفڈی پی	محمد یوسف
--------------	--	----------	-----------

بورڈر کمیٹی کی رکنیت (بیر ون مانو)

ادارہ تنظیم ائمہ مدرسی کا نام	بورڈر کمیٹی کا نام	اساتذہ کا نام
اے آئی سی ٹی، نئی دہلی	ممبر، اے آئی سی ٹی اکسپرٹ کمیٹی	ڈاکٹر محمد یوسف خان

مانوپالی ٹکنک، کڑپہ

مانوپالی ٹکنک کڑپہ کا قیام 2018ء میں عمل میں آیا۔ یہاں سول انجینئرنگ، میکینیکل انجینئرنگ، الکٹریکل والکٹریکس انجینئرنگ اور اچیل ٹکنالوجی کی تعلیم دی جاتی ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
ڈاکٹر حکیم الدین احمد	پی ایچ ڈی	صدر شعبہ
مسٹر ڈاکٹر محمد نصرالیوب	ایم ڈیک	لکھر
مسٹر محمد خواجہ معین الدین	ایم ڈیک	لکھر
مسٹر مرزا ولایت علی بیگ	ایم ڈیک	اسٹنسٹ پروفیسر
مسٹر اشرف حنفی کوہلی	ایم ڈیک	لکھر
مسٹر بابا نی سید عصیر فاروقی	ایم ڈیک	لکھر
مسٹر اشرف رضا	ایم ڈیک	لکھر
ڈاکٹر محمد شعیب	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

انڈسٹریل ٹریننگ اسٹٹی ٹیوٹ (آئی ٹی آئی)

مانو نے اپنے کئی سیمبلائیٹ کیمپس میں آئی ٹی آئی قائم کیا ہے۔ جن کے تحت قومی فلاں کے لیے معیاری پیشہ و رانہ تربیت (وکیشنل ٹریننگ) فراہم کی جاتی ہے اور ہر یافتہ افراد کو تیار کیا جاتا ہے۔ علاوہ ازیں تربیت حاصل کرنے والے طلباء میں صنعت میں مہارت کو فروغ دیا جاتا ہے۔ مانو آئی ٹی آئی میں صنعتی و تجارتی مہارت پر بنی کورسز جیسے ڈرافٹس میں شپ، سیوول، الکٹریکس میکانیکس، الکٹریشن، ریفارجیریشن، ایئر کنڈیشننگ اور پلیبگ کی تعلیم دی جاتی ہے۔ مذکورہ کورسز میں نیشنل کونسل فاروکیشنل ٹریننگ (این ٹی بی ٹی) کے اصول و ضوابط کے مطابق داخلے دیے جاتے ہیں۔

مانو آئی ٹی آئی بگلورو

آئی ٹی آئی بگلورو 2007 میں قائم ہوا تھا۔ یہاں الکٹریکس میکانیک اور ریفارجیریشن و ایئر کنڈیشننگ میکانیک ٹریننگ کی تعلیم دی جاتی ہے۔ یہاں پلیسمنٹ سیل کے تحت متعدد کمپنیاں طلبہ کی تقریری کے لیے آتی ہیں۔ دوران رواں سال اے بی ایس ایئر کان انجینئرنگ میکانیک پرائیوٹ لمبیڈ، کیریکن پرائیوٹ لمبیڈ، بلو اسٹار اور سلور جیم ایچ وی اے سی پرائیوٹ لمبیڈ جیسی نامور کمپنیوں نے آئی ٹی آئی بگلورو کے طلبہ کا تقریر کیا۔

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
قاضی وسیم احمد	بی ای	انسٹرکٹر (ایم آر اے سی)
چندر اکلا	بی ای	انسٹرکٹر (ای ایم) اور ٹینگ آفیسر
ریشمکے	ڈپلوما	انسٹرکٹر (ای ایم)
سید آفاق اللہ	بی ایس سی	انسٹرکٹر (ای ایم)
محمد اسلام	ڈپلوما	انسٹرکٹر انسٹرکٹر (ای ایم)

مانو آئی ٹی آئی درجگ

آئی ٹی آئی درجگ 2007 میں قائم ہوا تھا۔ یہاں الکٹریشن اور پلینگ ٹرینر کے کورس کی تعلیم دی جاتی ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
ڈاکٹر محمد اشرف	پی ایچ ڈی	پرنسپل
عاشری پروین	اے ایم آئی ای، الکٹریکل انجینئر نگ	انسٹرکٹر
محمد زاہد حسین	اے ایم آئی ای، الکٹریکل انجینئر نگ	انسٹرکٹر
محمد آصف	ڈپلوما ان میکانیکل انجینئر نگ	انسٹرکٹر
محمد مکمال حسن	ڈپلوما ان میکانیکل انجینئر نگ	انسٹرکٹر

مانو آئی ٹی آئی حیدر آباد

آئی ٹی آئی حیدر آباد 2007 میں قائم ہوا تھا۔ آئی ٹی آئی حیدر آباد میں ڈرافٹس میں سول، الکٹریشن، الکٹریکس میکانیک، ریفریجریشن & ائیر کنڈیشننگ میکانیک اور پلینگ ٹرینر کے کورس کی تعلیم ہوتی ہے۔ سال 19-2018 میں 83 طلباء نے داخلہ لیا۔ دوران رواں سال مانو اور دوپہر انگریزی کوئٹا لوجیز ایڈوکیٹ انسٹی ٹیوٹ (نیشنل پارٹنر شپ) کے مابین میورنڈم آف انڈر اسٹینیڈنگ پر دستخط کیے۔ آئی ٹی آئی نے طلباء کے لیے بائیو میکٹ حاضری کا بھی انتظام کیا ہے۔ آئی ٹی آئی نے نیشنل سائنس کا گریس میں ٹکنیکل پر اچکٹ کی نمائش بھی کی ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
اسماء محمدی	بی ای	انسٹرکٹر
مسٹر عاصم احمد خاں	این ٹی سی	انسٹرکٹر
محمد امیر	بی ٹیک	انسٹرکٹر
محمد عبدالقدیر	بی ٹیک	انسٹرکٹر
بداؤ تھک بشاقی	بی ٹیک	انسٹرکٹر
محمد رونق حسان	ایم ٹیک	انسٹرکٹر
تاجور سلطانہ	ایم ٹیک	انسٹرکٹر
محمد اشفاق حسین	ڈپلوما	انسٹرکٹر

انسٹرکٹر	ڈپلمہ	پکنا گارجو
انسٹرکٹر	این ٹی سی	کافی یاد گیری

ٹریننگ پروگرام ارٹیفیشل کورسز اور یونیٹشن پروگرام ادیگر میں شرکت

سلسلہ: بین الاقوامی ر قومی ریاستی یونیورسٹی	پروگرام کا مقام، تاریخ اور مدت	پروگرام کا نام	استاد کا نام
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 15 & 14، نومبر، 2019 / دو روزہ	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	عاصم احمد خاں
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 15 & 14، نومبر، 2019 / دو روزہ	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	اسا محمدی
ریاستی	این ایس ٹی آئی رمنٹھا پور کیمپس، حیدرآباد، تلنگانہ، 21-22 اکتوبر، 2019	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	محمد امیر
ریاستی	اے ایل ای اے پی، انڈسٹریل ایسٹیٹ، پرگنگر، حیدرآباد، تلنگانہ، 3-2 مارچ، 2020	پی ایم یو ٹیکنالوجی ٹریننگ	محمد امیر
یونیورسٹی	سی ایس ٹی آئی ٹی، مانو، حیدرآباد، 17-18 مارچ، 2020	فیکٹری ڈیولپمنٹ پروگرام بعنوان سوسائٹی اور فارینسک	محمد امیر
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 15 & 14، اکتوبر، 2019 / دو روزہ	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	محمد عبدالقدیر
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 15 & 14، اکتوبر، 2019 / دو روزہ	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	محمد اشfaq حسین
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 15 & 14، اکتوبر، 2019 / دو روزہ	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	بداؤ تکشایپی
ریاستی	این ایس ٹی آئی، رامناتھ پور کیمپس، حیدرآباد۔ ٹی ایس / 26 & 27، ستمبر، 2019 / دو روزہ	ا۔ بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	محمد رونق حسان
یونیورسٹی	سی ایس ٹی آئی ٹی، مانو، حیدرآباد، 17-18 مارچ، 2020	فیکٹری ڈیولپمنٹ پروگرام بعنوان سوسائٹی اور فارینسک	محمد رونق حسان
ریاستی	این ایس ٹی آئی رمنٹھا پور کیمپس، حیدرآباد، تلنگانہ، 21-22 اکتوبر، 2019	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	پکنا گارجو
ریاستی	این ایس ٹی آئی رمنٹھا پور کیمپس، حیدرآباد، تلنگانہ، 21-22 نومبر، 2019	بیک آرٹی ٹشیل اٹیلی جنس اسکلنس	تاجور سلطانہ

مانو ماؤں اسکولس

مانو ماؤں اسکول، دریچنگ

کامران مانو ماؤں اسکول کا قیام 2007ء میں عمل میں آیا تھا۔ اس کا الحاق سی بی ایس سی سے ہے۔ تعلیمی سال 2019-2020 میں 900 طلباء و طالبات کا داخلہ ہوا تھا جن میں طالبات کی تعداد 369 تھی۔

اساتذہ:

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
ڈاکٹر مظفر اسلام	پی ایچ ڈی	پرنسپل انچارج
ڈاکٹر مظہر الحق راهی	پی ایچ ڈی	پی جی ٹی جغرافیہ
محمد ناہید حسن	ایم فل	پی جی ٹی اردو
محمد ہاشم اختر	ایم ایس سی	پی جی ٹی ریاضی
کے ایم ترم	ایم ایس سی	پی جی ٹی بانوی
ڈاکٹر اجیت سنگھ	پی ایچ ڈی	پی جی ٹی ہندی
روی کمار والی	ایم ایڈ	پی جی ٹی کمپیوٹر سائنس
ایم ایم ربان احمد	ایم ایڈ	پی جی ٹی کیمیئری
ڈاکٹر محمد شاہ نواز	پی ایچ ڈی	پی جی ٹی سیاست
ڈاکٹر حافظ محمد جہا نگیر اکرم	پی ایچ ڈی	پی جی ٹی اردو
بے بنی کماری	ایم اے فائن آرٹ	کرافٹ ٹیچر
محمد جاوید انور	ایم اے	ٹی جی ٹی فزیکل ایجوکیشن
فرحت جمال	ایم اے	ٹی جی ٹی اردو
محمد نصیر الدین قریشی	ایم ایڈ	ٹی جی ٹی ایس ایس ٹی
محمد براہین انصاری	بی ایڈ	ٹی جی ٹی سائنس
محمد حسین	ایم ایڈ	ٹی جی ٹی ریاضی
محمد غفران	ایم ایڈ	ٹی جی ٹی ہندی
ڈاکٹر محمد فیاض	پی ایچ ڈی	ٹی جی ٹی ریاضی
فرحت اللہ بخاری	ایم اے	ٹی جی ٹی اردو
رضوان ظہیر	ایم ایڈ	اتچ ایم
عبدالباری	ایم پی ایڈ	ٹی جی ٹی پی ای
فرید عالم	ایم اے	ٹی جی ٹی یوگا
رافعت بانو	ایم اے	ٹی جی ٹی اگریزی
محمد حامد رسول	ایم ایس سی	ٹی جی ٹی یوگا
ریاض مصطفیٰ فاروقی	ایم ایل آئی ایس سی	لامبریئن
سید یوسف علی	بی ایس سی	پی آرٹی
ہیرا سنگھ	بی ایڈ	پی آرٹی

مانو ماڈل اسکول حیدر آباد 2007 میں قائم ہوا تھا۔ اپنے قیام کے بعد سے ہی یہ اسکول اردو میڈیم ہونے کے باوجود ہندوستان کے کسی بھی مرکزی اسکول کے بالمقابل معیاری تعلیم فراہم کر رہا ہے۔ یہ اسکول طلباء کے جامع فروع کے لیے کاربند اور سرگرم عمل ہے۔ اس کی توجہ گریڈس اور مضامین میں نصابی انعام پر مرکوز ہے۔ یہ طلبکی تقیدی اور تخلیقی صلاحیت کو فروع دینے پر زور دیتا ہے جو کہ اکتسابی عمل کا انتہائی اہم حصہ ہے اور طلبہ کو اپنی علمیت اور الہیت کو توسعہ دینے کے لیے حوصلہ افزائی بھی کرتا ہے۔ تعلیمی سال 2019-2020 میں اسکول نے 196 طلباء کو داخلہ دیا جن میں 111 طالبات ہیں۔ دو ران روائیں اور بارہویں جماعت کے نتائج 100% تھے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سنہ	عبدہ
ڈاکٹر کفیل احمد	پی ایچ ڈی اردو	پرنسپل
معراج بیگم	بی کام، ایم اے (انگریزی)، بی ایڈ	پی جی ٹی (انگریزی)
نفس النساء بیگم	ایم اے (اقتصادیات)، ایم اے (سیاست)، بی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	پی جی ٹی (اقتصادیات)
میمونہ بیگم	ایم ایس سی (زیologی)، ایم ایس سی (باثنی)، بی ایڈ	پی جی ٹی (باٹیولوژی)
حسن بن علی	ایم ایس سی (ریاضی)، بی ایڈ، ایم ایڈ	پی جی ٹی (ریاضی)
سیدہ ناہید انجم	ایم ایس سی (اپلائیڈ ایکٹر انگلش)، بی ایڈ	پی جی ٹی (فرنگی)
سمیہ سیوط خو	بی ٹیک (انفارمیشن میکنالوژی)، ایم ٹیک (کمپیوٹر سائنس)	پی جی ٹی (کمپیوٹر سائنس)
وسیم الدین محمد	ایم ایس سی (جنتیکس)، اے پی ایس ایل ای ٹی، این ای ٹی	پی جی ٹی (باپلٹنا لوبی)
کرنول چانی پرساد	ایم ایس سی (جیوانفارمیکلنس)، بی ایڈ	پی جی ٹی (جغرافیہ)
اشرف علی خان	پی ایچ ڈی، ایم اے (ہندی)، بی ایڈ، نیٹ، یوپی شیٹ	پی جی ٹی (ہندی)
ڈاکٹر عادل عباس عباسی	پی ایچ ڈی، ایم ایس سی، بی ایڈ	پی جی ٹی (کیمسٹری)
ڈاکٹر احمد	پی ایچ دی	پی جی ٹی (تاریخ)
محترم راجح	بی کام، ایم اے (سماجیات)، ایم بی ایڈ	پی جی ٹی (پی ای ٹی)
روحی غزالہ	ایم ایڈ، آئی ٹی آئی (ٹنگ، ٹیلنگ)، ڈپوما (ڈریں ڈریں انگ)	پی جی ٹی (کرافٹ)
کے۔ آسیہ تحسین انجم آرا	ایم اے (اردو)، بی ایڈ، ایس ای ٹی (اردو)	ایچ ایم برٹی جی ٹی
مرست سلطانہ	ایم ایس سی (باثنی)، ایم اے (انگریزی)، بی ایڈ	پی جی ٹی (سائنس)
ڈاکٹر فہیم اشرف	ایم اے، بی ایڈ، ایم ایڈ، پی ایچ ڈی (اردو)	پی جی ٹی (اردو)
اے۔ آر۔ شرین ہاشمی	بی ایس سی (ریاضی)، بی ایڈ	پی جی ٹی (ریاضی)
محمد محمود قریشی	ایم ایس سی، ایم ایڈ، ایم فل، پی ایچ ڈی	پی جی ٹی (ریاضی)
سید تحسین آرا	ایم اے اردو، بی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	پی جی ٹی (اردو)
سندیب آدھار چاوان	ایم اے، بی ایڈ، ایم ایڈ، ایم فل، نیٹ	پی جی ٹی (ہندی)
شیخ خواجہ بانو	بی ایس سی، بی ایڈ، بی پی ایڈ	پی جی ٹی (پی ای ٹی)
سید السقا فیہ	بی ایس سی، ڈی ایڈ، ایم اے (اردو) بی ایڈ، ڈپوما ان یوگا	پی جی ٹی (پیگا)
حجی محمد اطاف	ایم ایڈ، بی ایڈ	پی جی ٹی (انگریزی)
محمد علی جناح خان پٹھان	ایم اے (تاریخ)، ڈی ایڈ، بی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	پی آرٹی
سید سمیع اللہ حسینی	بی کام، ایم اے (انگریزی)، ڈی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	پی آرٹی
اطہب الرحمن	بی ایس سی، بی ایڈ	پی آرٹی

پی آرٹی	ایم اے (اردو)، ایم اے (تاریخ)، بی ایڈ، ایم فل (تاریخ)، اے پی ٹی ای ٹی	شیخ محمد ادريس احمد
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، بی ایڈ	کوش سلمہ
پی آرٹی	ایم ایس سی (فرزکس)، بی ایڈ، ڈی ایڈ	عذر ارشید
پی آرٹی	انٹر، ڈی ایڈ، سی ٹیٹ	شہنماز سلطانہ
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی، سی ٹیٹ	محمد زاہد
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی اے، بی ایڈ ایم اے (تاریخ)، ایم اے (ابجکیشن)	گلزار
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	زینباماہین
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، بی ایڈ	اممۃ العظیم
پی آرٹی	بی اے، ڈی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی، سی ٹیٹ	ہاجرہ سلطانہ
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	شاہبائی سلطانہ
پی آرٹی	بی ایس سی، ڈی ایڈ، بی ایڈ، اے پی ٹی ای ٹی	سعدیہ حمن
پی آرٹی	بی اے، ایم اے (اکگریزی)، ڈی ایڈ، بی ایڈ، سی ٹیٹ	سیدہ نصرت فاطمہ
پی آرٹی	بی اے، ڈی ایڈ، بی ایڈ، سی ٹیٹ	صدیقہ بیگم

مانو ماڈل اسکول نوح

مانو ماڈل اسکول نوح 2006 میں قائم ہوا۔ دورانِ رواں سال 494 طلباء کا داخلہ ہوا جن طالبات کی تعداد 280 تھی۔ اسکول کے طلبہ سائنس اور اسپورٹس کے مقابلوں میں باقاعدگی سے حصہ لیتے ہیں۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
محمد ارشد خان	ایم اے، بی ایڈ	پرنسپل
رضوان علی	ایم اے (اقتصادیات)، ایم ایڈ، نیٹ	پی جی ٹی اقتصادیات
سلمه زریں	ایم فل، انسٹی ٹیوٹیشن اسٹڈیز	پی جی ٹی تاریخ
پرویز خان	ایم اے (سیاست)، بی ایڈ	پی جی ٹی سیاست
جنیندر کمار نواریا	ایم فل	پی جی ٹی ہندی
آشد خان	بی ایڈ، ایم اے (سماجیات)	بی جی ٹی ہندی
وسیم اختر	بی پی ایڈ، ایم اے (فونیکل ابجکیشن)	بی جی ٹی فونیکل ابجکیشن
اختر رضا	ایم ایڈ، ایم اے، نیٹ ابجکیشن	بی جی ٹی فونیکل ابجکیشن
رتیاد احما	ایم اے (یوگا)، بی ایڈ	بی جی ٹی سوشن سائنس
فضل حسین اسلام	ڈی ایڈ، بی ایڈ اسٹڈیز	یوگا ٹیچر
الیس۔ ممتاز بیگم	ڈی ایڈ، بی ایڈ، بی ایس سی	پی آرٹی
محمد یوسف	ڈی ایڈ، بی ایڈ، ایم ایس سی (بائی)	پی آرٹی
یونس باشا	ڈی ایڈ، بی ایڈ، ایم ایس سی (فرزکس)	پی آرٹی
نجمنہ بیگم	ایم اے (سیاست)، بی ایڈ	پی آرٹی
پر دیپ کمار مہاور	ڈی ایڈ، بی اے	پی آرٹی

پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی اے	حضور احمد
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی کام	خدیجہ خاتون
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی ایڈ، ایم اے ہندی	فرہاد جہاں
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی ایڈ	تلیم فاطمہ
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی ایڈ	محمد صوان
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی اے	شہناز خان
پی آرٹی	ڈی ایڈ، بی ایڈ اپیش	نجیب اختر
ٹی جی ٹی ہندی (کنٹریکچول)	ایم اے ہندی، بی ایڈ	زہرہ بانو
ٹی جی ٹی انگریزی (کنٹریکچول)	ایم اے انگریزی، بی ایڈ	رکن الدین
ٹی جی ٹی سائنس (کنٹریکچول)	ایم ایس سی، بی ایڈ	مسٹر سلیم
ٹی جی ٹی ریاضی (کنٹریکچول)	ایم ایس سی ریاضی، بی ایڈ	مسٹر محمد کاشف
ٹی جی ٹی اردو (کنٹریکچول)	ایم اے، بی ایڈ	مسر شہناز
پی آرٹی (کنٹریکچول)	ایم اے انگریزی، بی ایڈ	مقصود احمد
پی آرٹی (کنٹریکچول)	بی ایڈ، بی اے	عظیمی

اسکول کے ذریعہ روائی سال میں منعقدہ سرگرمیاں

سرگرمی	مدت	شرکاء کی تعداد
پلینش پروگرام	24-07-2019 to 31-07-2019	اسٹاف اور درجہ 9 اور 10 کے طلباء
سوچتا دیوس	21-09-2019 to 02-10-2019	اسٹاف اور درجہ 8 تا 10 کے طلباء
ایک بھارت شیٹھ بھارت (وال میگرین)	30 جنوری 2020	مسٹر سلمہ زرین، مسٹر فہاد جہاں اور درجہ 8 کی طالبات

تحقیقی و تربیتی مرکز

البروفنی مرکز برائے مطالعات سماجی اخراجیت اور شمولیتی پالیسی (ACSSEIP)

البروفنی مرکز برائے مطالعات سماجی اخراج و شمولیتی پالیسی 2007 میں مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی، حیدر آباد میں قائم ہوا تھا۔ اس کا بنیادی مقصد ذات، نسل اور مذہب کی بنیاد پر سماجی اخراج اور تفریق کے مسائل کو ختم کرنے کے لیے منصوبوں کی تشكیل کرنی ہے۔ اس مرکز کا قیام دسویں منصوبہ بندی حکومت ہند کے تحت عمل میں آیا تھا۔ اس کی سرگرمیوں میں درس و تدریس، تحقیق اور عمل مبنی پروگرام شامل ہیں۔ جنہیں معتمداروں کے اشتراک سے عملی جامہ پہنانیا جاتا ہے۔ ایسے ادارے بالخصوص جن کا کام حاشیہ بردار سماجی جماعتوں میں سماجی فلاح و بہبود سے متعلق ہے۔ مرکز کی توجہ سماجی میں ذات، نسل، جنس اور مذہب وغیرہ کی بنیاد پر ہونے والی سماجی تفریق پر ہوتی ہے جن کی وجہ موجبہ سماجی ڈھانچے میں تباہ، تشدید اور انتشار کی صورت پیدا ہوتی ہے۔ مرکز اپنی تحقیقی اور منصوبوں کے ذریعے انہی جماعتوں کی بیزاری اور بیگانگی کو مظہر عالم پر لاتا ہے جو سماجی وسائل کے حصول سے محروم ہیں۔ یہ مرکز مذہبی اقلیتیں ایس سی اور ایس ٹی کے منظم سماجی اخراج کو بھی مطیع نظر رکھتا ہے۔

مانو میں مرکز کا مقصد سماجی اخراج کی شکار جماعتوں میں بالخصوص مسلم جماعتوں میں بیزاری و دوری کو نووعیت، فطرت اور صورت کا مطالعہ ہے اور اس کے متعلق نظریاتی مشورے اور منصوبوں کی تشكیل ہے۔ مرکز کا بنیادی مقصد ذات، نسل اور مذہب کی بنیاد پر اخراج اور شمولیت کو نظریاتی جامہ پہنانا ہے۔ علاوہ ازیں تفریق اور اخراج کے مسائل اور فطرت کی سمجھ کو فروع دینا، تجرباتی سطح کی سمجھ پیدا کرنا، مذکورہ جماعتوں کے حقوق کے تحفظ اور اخراج و تفریق کے مسائل کو ختم کرنے کے لیے منصوبہ بندی کرنی ہے۔ مرکز مذہبی اقلیتوں بالخصوص مسلمان، بھیت سماجی اخراجی جماعت اور اردو بولنے والی آبادی کا سماجی اخراج کے خصوصی مطالعے پر توجہ کرتا ہے اور دیگر سماجی اخراج پر مبنی جماعتوں جیسے دلت اور قبائل وغیرہ کا بھی مطالعہ کرتا ہے۔

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
پروفیسر افروز عالم	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر، انچارج
ڈاکٹر امیں عبداللطہ	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

ورکشاپ / سمینار:

تاریخ	ورکشاپ / سمینار کا نام
30-04-2019	مذکورہ بعنوان ”عصر حاضر میں امبدیکر کی معنویت“، بحث قوی آکٹربی آرامیدہ کر جشن یوم پیدائش
22-04-2019	لکچر بعنوان ”میں اسٹریمنگ دی ماہریٰ انہسوٹریکل اینڈ کمپریٹر نیٹوورکس“
23-10-2019	لکچر بعنوان ”دی آئندیا آف انلائیکل مسلسل“، بذریعے جنم الہدی (آئی پی الیس)
13-11-2019	لکچر بعنوان ”آر ڈی میں ہیومن“، بذریعے آسی شیواني
13-01-2020	لکچر بعنوان ”دی ولڈ بینک: ایس روں ان پر دوٹنگ انکیوسیو ڈیپھنٹ“
22-11-2019	توسعی لکچر (حیرا آباد ڈائیلگ) بعنوان ”سکول ٹھیکس ان انٹرین سینما“، بذریعہ فریدون شہریار (باشتراک شعبہ سیاست اور ایم سی بج)

مرکز پیش و رانہ فروع برائے اساتذہ اردو وزیریہ تعیم (سی پی ڈی یو ایم ٹی)

اساتذہ کے سوچیں اور قومی تغیریں میں موثر کردار کو عالمگیر قبولیت حاصل ہے۔ اگرچہ دور حاضر میں تیزی کے ساتھ دنیا میں تبدیلی رومنا ہو رہی ہے۔ آج کی ضرورتوں سے روپ و ہونے کے لیے ضروری ہے کہ اساتذہ جرائد و سائل اور ارٹیشن و ریفریشر کو روز کے ذریعہ اپنی معلومات میں اضافہ کریں۔ لہذا اساتذہ کو قومی اناشہ بنانے اور منظم کرنے کے لیے معیاری تربیت ناگزیر ہے۔ اس بات سے انکار نہیں کیا جاسکتا کہ پورے ہندوستان میں اردو میڈیم اساتذہ پھیلے ہوئے ہیں۔ لہذا ضروری ہے کہ انہیں تربیت سے آرستہ کیا جائے تاکہ وہ اپنی معلومات اور مہارت میں اضافہ کر سکیں اور ملک کے لیے اپنی بہتر خدمات پیش کر سکیں۔ ان خیالات کے پیش نظر حکومت نے ایسے مرکزوں اور ادارے قائم کیے تاکہ وہ ارٹیشن اور ریفریشر کو روز متعقد کر سکیں اور ساتھ ہی دیگر سرگرمیوں کو انجام دے سکیں جن سے اردو میڈیم اساتذہ کی پیشہ و رانہ مہارت میں اضافہ ہو سکے۔ انہیں مقاصد کے پیش نظر یونیورسٹی گرانٹ کمیشن (یو جی سی) کے ذریعہ اکتوبر 2006 میں مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی میں سی پی ڈی یو ایم ٹی قائم کیا گیا۔ اس وقت سے یہ مرکز اردو میڈیم اساتذہ کے پیشہ و رانہ فروع کی ذمہ داری مخصوصیت دے رہا ہے۔

اساتذہ

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	پی ایچ ڈی	پروفیسر ڈاکٹر
مصباح الانظر	ایم فل	اسٹنسٹ پروفیسر
ڈاکٹر محمد اکبر	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

تحقیق، تبادلہ اساتذہ، تبادلہ طلبہ کے لیے اجتماعی سرگرمیاں

پروگرام کا نام	شرکاء	مالی معاونت کا ذریعہ	مدت
اورینٹیشن پروگرام	تلنگانہ، مہاراشٹر اور کرناٹک کے مدرسے اساتذہ	ماونو، حیرا آباد اور این سی پی یو ایل، نئی دہلی	25 نومبر 2019

پیشہ ورانہ فروغ راتقامیہ تربیتی پروگرام (سال 2019-2020)

تدریسی اہلکار کے لیے پیشہ ورانہ فروغ پروگرام کا عنوان	تاریخ	تدریسی اہلکار کے تعداد (مدرسی اہلکار)
اورینٹیشن پروگرام برائے مہاراثر، کرنالک، تلنگانہ کے مدرسے اساتذہ	19 نومبر 2019	41
دوروزہ توی سینارجعنوان ”اردو کی مدرسی میں عصری مسائل“	19 نومبر 2019	22
ایک روزہ ورک شاپ بعنوان ”سانس کی مدرسی میں پرینٹیکل بھیٹیت آکے کار“	24 جنوری 2020	49
دوروزہ توی سینارجعنوان ”اردو بولے والوں کے لیے انگریزی زبان و ادب کی مدرسی“	20-21 فروری 2020	41
دوروزہ توی سینارجعنوان ”اردو کے ذریعے سوشل سانس کی مدرسی“	05-06 مارچ 2020	25

کانفرنس / سمینار اور کشاپ میں بھیٹیت ریسورس پرسن / مقالہ لگا رہرکت

استاد کا نام	کانفرنس کا نام	تاریخ	بھیٹیت ریسورس پرسن (پیشکش کا عنوان)	ریاستی / قومی / بین الاقوامی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	دوروزہ توی سینارجعنوان ”انگریزی زبان کی مدرسی اور ادب میں حالیہ رحالت“	28 جون 2019	اشٹرا کی اکتساب	قومی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	دوروزہ توی سینارجعنوان ”انگریزی زبان اور ادب میں مردھنات“	20 نومبر 2019	تقریری رظامتی ورک شاپ	قومی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	ہندوستانی ڈرامے پر گیٹ لکھر	11 جنوری 2020	ہندوستانی ڈراما	القومی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	دوروزہ توی سینارجعنوان ”جدید اردواد ب کے رحالت“	11-12 جنوری 2020	نئی شعری روایت اور یو ٹیوب	القومی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	انٹی گریٹیڈ اسکلنس پر ایک روزہ توی ورک شاپ	14 فروری 2020	انٹی گریٹیڈ اسکلنس	القومی
پروفیسر محمد عبدالسمیع صدیقی	دوروزہ توی سینارجعنوان ”مراٹھواڑہ میں اردو شاعری: آزادی کے بعد اردو شاعری“	15-16 فروری 2020	مراٹھواڑہ میں اردو شاعری: آزادی کے بعد	القومی
مصباح الانظر	ہفت روزہ اورینٹیشن پروگرام برائے مدرسے اساتذہ“	23 نومبر 2019	مثالی استاد کی خصوصیات	القومی
مصباح الانظر	اورینٹیشن پروگرام برائے ہائی اسکول اور مدرسہ اردو اساتذہ (منعقد بذریعہ اؤڈیشہ اردو کادمی، حکومت اؤڈیشہ)	28 دسمبر 2019	مدرسی اہلکتاب کے بنیادی قوی اصول	مدرسی اہلکتاب کے بنیادی قوی اصول
مصباح الانظر	اورینٹیشن پروگرام برائے ہائی اسکول اور مدرسہ اردو اساتذہ (منعقد بذریعہ اؤڈیشہ اردو کادمی، حکومت اؤڈیشہ)	29 دسمبر 2019	زبان کی بنیادی مہارت کو کیسے فروغ توی دیں	مدرسی اہلکتاب کے بنیادی قوی دیں
مصباح الانظر	اورینٹیشن پروگرام برائے ہائی اسکول اور مدرسہ اردو اساتذہ (منعقد بذریعہ اؤڈیشہ اردو کادمی، حکومت اؤڈیشہ)	30 دسمبر 2019	مثالی استاد کی خصوصیات	مدرسی اہلکتاب کے بنیادی قوی

قصیدہ قومی میڈیا کی اہمیت اور صحافت میں قومی روزگار کے موقع	میڈیا میشن پروگرام برائے ہائے سکندری اسکول ٹچپس (ایسی ای آر ٹی، کیرالا اور ہائے سکندری ایجوکیشن کیرالا)	27 جنوری 2020	مصباح الانظر
سرکار اکس پیک ٹیشن ایڈ فیکٹو توئی ٹیچگ (پاٹمری)	دو روازہ قومی سمینار بعنوان ”اردو کی تدریس میں عصری مسائل“	17-16 جنوری 2020	مصباح الانظر
قومی اردو املاکی تدریس	اردو کی تدریس کے عصری تقاضے	16-17 جنوری 2020	ڈاکٹر محمد اکبر

ترمیقی پروگرام برائے ریفیشر کورسیز اور نیشنل پروگرامس روڈمیگر پروگرامس

اسٹاد کا نام	پروگرام کا نام	مقام اور تاریخ	سطح: ریاستی توئی بین الاقوامی
پروفیسر محمد ایسماعیل صدیقی	ریفیشر کورس	اتچ آرڈی سی، مانو، حیدر آباد (10-12-2019 to 23-12-2019)	توئی
مصباح الانظر	ریفیشر کورس	اتچ آرڈی سی، مانو، حیدر آباد (10-12-2019 to 23-12-2019)	توئی
ڈاکٹر محمد اکبر	اور نیشنل پروگرام	اتچ آرڈی سی، مانو، حیدر آباد (13-09-2019 to 03-10-2019)	توئی

مرکز برائے مطالعات اردو ثقافت

مرکز مطالعات اردو ثقافت کا قیام اردو زبان اور اس کے تاریخی شعور کے جمالیاتی و ثقافتی اقدار کے فروغ اور تحفظ کے پیش نظر عمل میں آیا تھا۔ اس کا مقصد آرکائیو، میوزیم، لائبریری اور بحثیت ثقافتی ریسرچ انسٹی ٹیوٹ کا ایک امتحان گاہ تیار کرنا ہے۔ اس کے علاوہ اردو ثقافتی مطالعہ میں ایک سنڈ کی بحثیت حاصل کرنا بھی ہے۔ مرکز کے پاس ایک بڑی گیلری ہے جس میں مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کی سرگرمیوں اور کامرانیوں کو تصویری شکل میں پیش کیا گیا ہے۔ سی یوی ایس میں ایک اور گیلری ہے جو مولانا ابوالکلام آزاد کو معنوں اور آزاد گیلری کے نام سے منسوب ہے۔

مرکز کی اپنی ایک علیحدہ لائبریری ہے۔ لائبریری میں موجود نایاب اور اہم کتابیں ریسرچ اسکالر اور محبان اردو کے لیے انتہائی قدر و قیمت کی حامل ہیں۔ لائبریری کی اہمیت و افادیت کو گردانہتے ہوئے حیدر آباد اور چند گیگر شہروں کی چند نامور شخصیات نے نایاب اور اہم کتب، رسائل اور قلمی نسخے اپنے ذاتی کتب خانے سے عطیہ کیے ہیں۔ ابتداء میں یہ ”مرکز برائے اردو زبان، ادب اور ثقافت“ (سی یو ایل ایل سی) کے نام سے اپنی خدمات انجام دے رہا تھا۔ بعد ازاں یہ ”مرکز مطالعات اردو ثقافت“ (سی یوی ایس میں تبدیل ہو گیا۔ سی یوی ایس، مانو کے سبھی طلباء کے لیے ثقافتی ادبی اور روایتی پروگرام منعقد کرتا ہے جو حصہ ذیل ہے:

1. تخلیقی تحریر و رکشاپ
2. داستان گوئی و رکشاپ
3. داستان کی پیش کش
4. غزل سرائی کو رسز (چھ ماہ)
5. کہانی کلب، کے تحت دو ہفتہواری میٹنگ منعقد کی جاتی ہے جس میں طلبہ نئی کہانیوں کو پیش کرتے ہیں۔
6. ”مانو ڈرامہ کلب“ نے اپنے قیام کے ساتھ ہی دوڑ رائے بڑی اماں مان بھی جاؤ، اور چوراہا، پیش کیے۔
7. انقلاب ۱۸۵۷ پر ایک بڑے پیانت ملٹی میڈیا نمائش کا اہتمام کیا گیا۔
8. خواتین کے لیے لباس و شخصیت پرمنی و رکشاپ کا اہتمام۔
9. دس روزہ تھیٹر و رکشاپ
10. جشن یوم آزادی کا اہتمام

اساتذہ:

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
پروفیسر ظفر الدین	پی ایچ ڈی	پروفیسر و ارکٹر
ڈاکٹر احمد خان	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر فیروز عالم	پی ایچ ڈی	اسٹنسٹ پروفیسر

کانفرنس / سمینار / اور کشاپ میں بحثیت ریوس پرن / مقالہ گارش رکٹ

استاد کا نام	کانفرنس کا نام	تاریخ	بحثیت مقالہ نگار (مقالے کا عنوان)	بھیتیت ریوس پرن (پیش کا عنوان)	مکمل: ریاستی رقومی / مین الاقوامی
پروفیسر ظفر الدین	این آرسی، اے آر پی آئی ٹی سوم	23-09-2019	۱۔ ترجمے کی تاریخ اور روایت ۲۔ ترجمے کی موجودہ صورتِ حال		قوی
ڈاکٹر احمد خان	اردو میں لوک ادب کی روایت	24-25 فروری 2020	اوہ میں لوک ادب کی روایت		قوی
ڈاکٹر فیروز عالم	ا۔ پنڈت ہری چندر اختر: شاعری اور صحافت کے آئینے میں	30 - 31 اکتوبر 2019	ا۔ پنڈت ہری چندر اختر کی شاعری میں طنز و مزاج		قوی
ڈاکٹر فیروز عالم	۲۔ اردو تدریس میں عصری مسائل	16-17 جنوری 2020	۲۔ افسانے کی تدریس		قوی

بورڈ / کمیٹیوں کی رکنیت (بیرون مانو)

استاد کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارہ / تنظیم / انتہائی کا نام
پروفیسر محمد ظفر الدین	ممبر، ادبی پیش	این سی پی یو ایل، حکومت ہند، نی دہلی
ڈاکٹر فیروز عالم	ممبر، بورڈ آف اسٹنڈرز	شعبہ فارسی، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدرآباد

مرکز برائے مطالعات نسوان (سی ڈبلیو ایس)

مرکز برائے مطالعات نسوان 2005 میں قائم ہوا۔ اس وقت سے یہ مرکز درس و تدریس، تربیتی تحقیق، توسعی و کلیدی سرگرمیوں میں عمل پیرا ہے۔ مرکز کا مقصد تعلیم کے ذریعے جنسی مساوات کو فروغ دینا، تدریس اور تحقیق کے ذریعے خواتین کو خود مختار بنانا، عالمی سطح پر خواتین کے متعلق اطلاعات اور معلومات سے آرائستہ کرنا اور خواتین محققین اور منصوبہ سازوں کے مابین رابطہ قائم کرنا ہے۔

سی ڈبلیو ایس نے دو روان سال خواتین کی فلاں و بہبود کے لیے متعدد توسعی خطبات اور ادبی و ثقافتی پروگرام منعقد کیے۔ مذکورہ پروگرام کا اہتمام مین الاقوامی یوم خواتین، مین الاقوامی یوم خواتین مخالف تشدد کا خاتمه اور تو میں یوم تحفظ بچی کے موقعے پر کیا گیا۔

اساتذہ

نام: ڈاکٹر آئینہ تحسین	اعلیٰ سند: پی ایچ ڈی	عہدہ: سی ڈبلیو ایس انچارج
------------------------	----------------------	---------------------------

شروع کاء	کو آرڈینیشنل کا نام	تقطیعی یونٹ رائجنسی راشرا کی ایجنٹی	پروگرام کا نام
100 طلبہ	ہمکیڈ والیسوی ایشن، تانگانہ	ڈاکٹر آئینہ تھیں	ایک روزہ "سیف ڈیننگ برائے خواتین"
یو جی اور پی جی طلبہ		ڈاکٹر آئینہ تھیں	بیداری کچھ بعنوان "خواتین کے مسائل: آئینی و ذاتی حقوق"
@ مانو کیمپس		ڈاکٹر آئینہ تھیں	بیداری مہم بعنوان "جنس اور سماج"
زاندہ از 100 طلبہ		ڈاکٹر آئینہ تھیں	توسمی کچھ بعنوان "خواتین اور دماغی صحت۔ مسائل اور تشویش"

ہارون خان شیر وانی مرکز برائے مطالعات دکن (ائج کے ایس تی ڈی ایس)

ہارون خان شیر وانی مرکز برائے مطالعات دکن 2012 میں قائم ہوا۔ مرکز کا مقصد دکن کی تاریخ، ثقافت، زبان، ادب اور فن تعمیرات کا مطالعہ کرنا ہے۔ مرکز کا نام نامور ہندوستانی مورخ، اسکالر اور مصنف ہارون خان شیر وانی کے نام معنوں کیا گیا جنہوں نے دکن مطالعاتی مرکز کو قابل ذکر اور غیر معمولی معاونت فراہم کیا۔ مرکز کا دائرہ مطالعہ فطری سائنسی سے سو شل سائنس اور زبان ولسان تک پھیلا ہوا ہے۔ مرکز، ارضیات، نقاشی، انتظامیہ، سماجی اقتصادیات، مذہب، ثقافت اور ادب وغیرہ کا احاطہ کرتا ہے۔ جن کے مطابعے سے ایک صحت مند علمی معیار کی تشکیل کوئی بیان یا جائز سمجھتا ہے۔

اساتذہ:

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
پروفیسر محمد نجم الدین فریس	پی ایچ ڈی	ڈاکٹر
پروفیسر شاہد نو خیڑا عظیمی	پی ایچ ڈی	جوائنٹ ڈاکٹر
پروفیسر سلمی احمد فاروقی	پی ایچ ڈی	پروفیسر
ڈاکٹر اے سجاش	پی ایچ ڈی	اسٹرنٹ پروفیسر

شرکتی سرگرمیاں برائے ریسرچ، اساتذہ ایچ پی چین و ٹبلی ایچ پی چین

سرگرمی کی نویت	کافر کاء	مالی معاونت کا ذریعہ	مدت
اداراتی اشتراک: اے ای آئی ایف پرو جیکٹ فلبرائیٹ الونی ایچ چینٹ ٹریننگ آف ٹچس فارانڈر پر یو جی چڈر رین۔	پروفیسر سلمی احمد فاروقی، مانو پروفیسر اپناریا پرول، یونیورسٹی آف حیدر آباد پروفیسر اوسارمن، یونیورسٹی آف حیدر آباد ڈاکٹر ہمانی گپتا، کریتی سو شل ایشیوس	پروفیسر سلمی احمد فاروقی، مانو ایں اسٹرنٹ	ایک سال

کافرنس / سیمینار / اور کشاپ میں بحثیت ریسورس پرسن / مقالہ لگا رہت کر

استاد کا نام	کافرنس کا نام	کافرنس کی تاریخ	بھیت مقالہ نگار (مقالے کا عنوان)	سلطی ریاستی / قومی / بین الاقوامی
پروفیسر سلمی احمد فاروقی	نمایش مع مینار پاٹھ بریکس منعقد بذریعہ مسلم خواتین فورم، نئی دہلی اور COVA سالار جگ میوزیم حیدر آباد	03 - 07 اگست 2019	Inclusion of Diverse Social Classes in Asaf Jahi Hyderabad at the Hyderabad Salarjung Museum	قوى
پروفیسر سلمی احمد فاروقی	سلطنت عثمانی میں فارسی بھیت لگوافرزا زبان، یونیورسٹی آف ہیمبرگ، جرمنی	13 - 12 جولائی 2019	Historical Treatises in Persian: An Integral way of transmitting knowledge in Ottoman Court culture	بین الاقوامی

قوی	Historical Treatises in Persian: An Integral Way of transmitting knowledge in Ottoman Court Culture	2020 مارچ 14-15	تلگانے میں دینی سماج، ثقافت و اقتصادیات: تاریخی تاظریں	ڈاکٹر اے سجاش
قوی	Slave Trade in the Dutch Indian Ocean World: A Comparative Study of Masulipatnam and Cochin	31 جوئی 2020 تا 02 فروری 2020	تاریخ جنوبی ہندوستان کا گلریس	ڈاکٹر اے سجاش

بورڈر کمیٹی کی رکنیت (بیرون مانو)

استاد کا نام	بورڈر کمیٹی کا نام	ادارہ ترقیاتی اعلیٰ سطحی کا نام
پروفیسر سلمانی احمد فاروقی	ڈاکٹر اے، انڈیا آفس	Association for the Study of Persianate Societies in March 2020.
پروفیسر سلمانی احمد فاروقی	نمبر، بورڈ آف اسٹڈیز فارہ سٹری	سینٹ انس کالج حیدر آباد، 2018-2020
پروفیسر سلمانی احمد فاروقی	نمبر، ڈی آری، مرکز برائے علاقائی مطالعات	یونیورسٹی آف حیدر آباد، اگست 2018-2021
پروفیسر سلمانی احمد فاروقی	Member of Paper Selection Committee of for selection of papers for third symposium titled Empires and Kingdoms of Dakshinapatha in January 2019.	شعبہ ورش، حکومتِ تلنگانہ
پروفیسر سلمانی احمد فاروقی	نمبر ادارتی بورڈ، ڈی آری	جرٹ آف تلنگانہ اسٹڈیز 2019
ڈاکٹر اے سجاش	نمبر، بورڈ آف منجمنٹ	کیندر یو دیا لے پکیٹ، سکندر آباد، 2019
ڈاکٹر اے سجاش	نمبر، بورڈ آف اسٹڈیز فارہ سٹری	گورنمنٹ گری کالج فارڈ مین (آٹو موس)، بیگم پیٹ، حیدر آباد

یوجی اسی۔ مرکز برائے فروعِ انسانی وسائل

یوجی اسی۔ مرکز برائے فروعِ انسانی وسائل (یوجی اسی۔ ایچ آرڈی اسی)، اساتذہ، غیر تدریسی الہکار اور رسروچ اسکالر ز کے پیشہ و رانہ فروع کی تربیت کے لیے کاربنڈ ہے۔ مرکز کا مقصد اساتذہ کے معیار کو بہتر کرنا اور پروفسنل مہارت اور ملازمتی فروع کے موقع فراہم کرنا ہے جس سے وہ اعلیٰ تعلیمی نظام میں اپنی ذمہ داری اور کردار کو ادا کر سکتے ہیں۔ پوگراموں کا انعقاد علم کی فرمائی، تدریسی مہارت، تقدیری و ایجاداتی فلک، اخلاقیات کی حساسیت، تنظیمی صلاحیت اور ادارہ جاتی و قومی تعمیر کے لیے تدریس، تحقیق، انتظامیہ اور محدث میں ٹکنالوژی کی استعمالیت اور فروع کے لیے کیا جاتا ہے۔

یوجی اسی۔ ایچ آرڈی اسی، مختلف اسٹیک ہولڈرز کے لیے اور مینٹیشن پروگرامس، ریفریش کورسیز (خصوص مضمون، انٹرڈسپلزی اور ملٹی ڈسپلزی)، شارٹ ٹرم کورسیز (افت روزہ/ سروزہ) وغیرہ کا اہتمام کرتی رہی ہے۔ اور مینٹیشن کورسیز کا مقصد تعلیم اور سماج کے مابین رشتہ استوار کرنے، تدریسی مہارت کو بہتر بنانے، مؤثر تریل اور انتظامی مہارت کی تربیت، سماجی خدمت کی توسعی اور ہندوستانی اخلاقیات، اقدار اور قومی تعمیر میں کردار ادا کرنے کے لیے کالج اور یونیورسٹی اساتذہ کو حساس بنانا ہے۔

ریفریش کورسیز، اساتذہ کے مابین تحریکات کے تبادلے اور ایک دوسرے سے باہمی اکتساب کے موقع فراہم کرتے ہیں۔ اس کے تحت مخصوص مضامین، مختلف شعبہ جات اور ٹکنالوژی کے میدان میں جدید اور تازہ ترین تبدیلی سے شرکا کو ہم آہنگ کیا جاتا ہے۔ مذکورہ پوگرام کے علاوہ ایچ آرڈی اسی، سماں اسکول، سرمائی اسکول، اساتذہ اور رسروچ اسکالر کے لیے تعارفی فرگرام، کالج پسپل اور اکیڈمیک انتظامیہ (صدر اور ڈین) وغیرہ کے لیے ورکشاپ، مینٹنگ بھی منعقد کرتی ہے۔ ایچ آرڈی اسی، اعلیٰ تعلیم کے اداروں سے گروپ بی اور سی۔ غیر تدریسی الہکار کے لیے شارٹ ٹرم اسٹاف ڈیپنٹ پروگرام کا انعقاد کرتی ہے۔

اساتذہ کے فروع میں کیے گئے اقدام

یو جی سی - مرکز برائے فروع انسانی وسائل، مانو نے اساتذہ کے فروع میں متعدد اقدام کیے۔ جن میں نئے کورسیز کو متعارف کرایا گیا۔ جیسے موس (Moocs) (ای) کنیٹ ڈیلپمٹ اور اپن تعلیمی وسائل۔ تحقیقی طریقہ کار کے کورسیز اور جنی حساسیت وغیرہ۔ ایج آرڈی سی، مانو کے ذریعے متعدد اور یونیٹ پروگرام کیے گئے۔ جن میں ملک گیر سطح پر بالخصوص کرنا لک ریاست کے اساتذہ نے بڑی تعداد میں شرکت کی۔ اور یونیٹ پروگرام کے مشراکا میں زیادہ تر اساتذہ نے تقرر ریافت اور پرویٹشن پر تھے۔ ان کورسیز سے انھیں درس و تدریس کے فن، تدریس کے طریقہ کار اور ہندوستانی اعلیٰ تعلیمی نظام سے خود کو آہنگ کرنے میں خصوصی مدملی۔ ایم آرڈی سی، مانو نے پہلی مدت میں مالویٹیشن مشن کے تحت اساتذہ میں اکیڈمک لیڈر شپ پیدا کرنے کے لیے خصوصی پروگرام کا اہتمام کیا۔

اساتذہ:

نام	اعلیٰ سند	عہدہ
پروفیسر پی - فضل الرحمن	پی ایچ ڈی	پروفیسر وڈا ارکٹر
ڈاکٹر تحسین بلکرائی	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر
ڈاکٹر اشتیاق احمد	پی ایچ ڈی	اسٹٹنٹ پروفیسر

ایج آرڈی سی کے ذریعے منعقدہ پروگراموں کی تفصیل (سال 2019-2020)

یو جی سی - ایج آرڈی سی، مانو نے گذشتہ پانچ سال (2015 سے 2020) کے دوران 64 پروگراموں کا اہتمام کیا ہے، یو جی سی سالانہ بنیادوں کے تحت منظور کردہ مختلف پروگراموں اور ایج آرڈی سی، مانو کے زیر اہتمام پروگراموں کی تفصیلات مندرجہ ذیل جدول میں پیش کی گئی ہیں۔

پروگرام کا نام	منظور شدہ	معنقد
اور یونیٹ پروگرام	04	04
بھیکٹ ریفریش کورس	05	04
انٹر-ڈسپلزی ریفریش کورس	02	02
مٹی-ڈسپلزی ریفریش کورس	Nil	Nil
سماں اسکول	Nil	Nil
سماں اسکول	Nil	Nil
شارٹ ٹرم کورس	09	04
کل تعداد	20	14

معنقدہ پروگرام اور شرکا کی تفصیل اور یونیٹ پروگرام

پروگرام کو رسیز	مدت	شرکا کی تعداد
پہلا اور یونیٹ پروگرام کو رسیز	11 جون تا 15 جولائی 2015	46
دوسرा اور یونیٹ پروگرام کو رسیز	13 ستمبر تا 3 اکتوبر 2019	61
تیسرا اور یونیٹ پروگرام کو رسیز	14 نومبر تا 4 دسمبر 2019	57
چوتھا اور یونیٹ پروگرام کو رسیز	21 جنوری تا 10 فروری 2020	36

ریفریش کورس

پروگرام کو رسیز	مدت	شرکا کی تعداد
اور یونیٹ اسٹڈیز	15 جولائی سے 2 جولائی 2019	32

40	25 جولائی سے 7 اگست 2019	سی ایس اینڈ آئی ڈی پرائیویٹی پر
42	22 اگست سے 4 ستمبر 2019	سیاست اور نظم و نسق عامہ
55	23 ستمبر سے 6 اکتوبر 2019	یونیورسٹی اور کامرس
98	10 اکتوبر سے 23 اکتوبر 2019	موسکس / اوای آر
57	10 دسمبر سے 23 دسمبر 2019	جدید ہندوستانی زبانیں

پوششی پیش پروگرام

شرکا کی تعداد	مدت	پروگرام رکورسیز
38	22 جون 2019 سے 17	موسکس، ای۔ مواد کی تیاری اور اوای آر
43	19 سے 24 اگست 2019	سامجی علوم میں تحقیق طریقہ کار
27	3 سے 8 فروری 2020	ادبی اور اثر پرنسپل مہارتیں
61	24 سے 29 فروری 2020	صنفی حساسیت
693		شرکا کی کل تعداد

پیشہ وار افسروں انتظامیہ تربیتی پروگرام برائے تدریسی وغیرہ تدریسی اہلکار بذریعہ شعبہ کالج (سال 2019-2020)

پیشہ وار افسروں انتظامیہ تربیتی پروگرام برائے تدریسی اہلکار کا عنوان	تدریسی اہلکار کا عنوان	مدت	شرکا کی تعداد (غیر تدریسی اہلکار)	شرکا کی تعداد (تدریسی اہلکار)
1- موسکس، ای۔ مواد کی تیاری اور اوای آر	تفصیلی روایہ اور اثر پرنسپل مہارتیں	17 سے 22 جون 2019	27	38
2- سامجی علوم میں تحقیق طریقہ کار		19 سے 24 اگست 2019		43
3- صنفی حساسیت		24 سے 29 فروری 2020		61

بورڈ اکمیٹیوں کی رکنیت (بیرونیانو)

اساتذہ کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارہ / تنظیم / صنعت کا نام	شرکا کی تعداد	شرکا کی تعداد (تدریسی اہلکار)
پروفیسر فضل الرحمن	رکن، ایکڈمک ٹاؤنسل	سنٹرل یونیورسٹی آف کشمیر، سری گنڈو		
	چیئرمین، بورڈ آف اسٹڈیز، حیوانیات	ڈاکٹر عبدالحق اردو یونیورسٹی، کرکوٹ		
	رکن، ایکڈمک او وائزری بورڈ، یوجی سی - ایچ آرڈی سی	جامعہ ملیہ اسلامیہ، تی دہلی		
	رکن، ایکڈمک او وائزری بورڈ، یوجی سی - ایچ آرڈی سی	یونیورسٹی آف جدرا آباد، حیدر آباد		

نظامت فاصلاتی تعلیم

یونیورسٹی نے فاصلاتی نظام تعلیم کی ابتداء پہنچنے قیام کے ساتھ ہی کی تھی۔ ڈی ڈی ای کے نو ریجنل سینٹر (دہلی، پنجاب، بلوچستان، بھوپال، دریائی سری گنڈو، کوکاتا، ممبئی، راجپت) اور پانچ سب ریجنل سینٹر (حیدر آباد، جموں، امراؤنی، لکھنؤ، نوح) ہیں۔ جہاں طلبہ کی اکیڈمک اور انتظامی مدوفراہم کی جاتی ہے۔ آر سی اور ایس آر سی کے تحت طلبہ کو اسٹڈی سینٹر کے انتظامی امور داخلے میں مدوفراہم کی جاتی ہے۔ آر سی اور ایس آر سی کے ماتحت 161 اسٹڈی سینٹر چلائے جا رہے ہیں۔ یونیورسٹی مستقبل قریب میں آن لائن داخلے نظام قائم کرنے کا ارادہ رکھتی ہے۔ اس کا مقصد طلبہ کو ایس ایم کے ساتھ سمجھی و بصری مواد فراہم کرنا ہے۔ یونیورسٹی نے سمجھی و بصری تعلیمی پروگرام تیار کرنے کے لیے انٹر کشل میڈیا سینٹر (آئی ایم سی) قائم کیا۔ آئی ایم سی کے ذریعے بڑی مقدار میں سمجھی و بصری تعلیمی پروگرام تیار کیے گئے۔ ان پروگرام کو یوٹیوب پر دیکھا جاسکتا ہے۔

ڈی ڈی ای میں پی جی پروگرامس (ایم اے اردو انگریزی، تاریخ اور اسلامک اسٹڈیز)، یوجی پروگرامس (بی اے، بی ایس سی (بی زیڈی)، بی ایس سی (ایم پی سی) اور بی ایڈ)، ڈپلوما پروگرام (ڈپلوما ان جرنلزم اینڈ ماس کمیونیکیشن اور ڈپومان ٹیک انگلش) اور سینئریکٹ کورسز (پروفسنل ان اردو و فارسی ایڈ فناشل انگلش) کی تعلیم دی جاتی ہے۔ مذکورہ بالاتمام کورسیز یو جی سی کے تحت تصدیق شدہ ہیں۔ طلبہ کی تعداد میں رفتہ رفتہ اضافہ ہوتا جا رہا ہے ڈی ڈی ای کی مسلسل کوشش رہتی ہے کہ اس کی رسائی کا دائرة مزید وسیع ہو۔ آکٹ لک کے ایک حالیہ سروے کے مطابق ملک کے قومی سطح کے 30 اعلیٰ اداروں میں انوکے ڈی ڈی ای کا ششم نمبر ہے۔ ڈی ڈی ای میں کئی نئے پروگراموں کا اضافہ بھی کیا گیا ہے جن میں بی کام، ایم اے عربی، ایم اے اسلامیت اور ایم اے ہندی شامل ہیں۔

اساتذہ:

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
پروفیسر ابوالکلام	پی ایچ ڈی	پروفیسر وڈ ائرکٹر
پروفیسر نکہت جہاں	پی ایچ ڈی	پروفیسر، اردو
ڈاکٹر جم لحر	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر، ایجوکیشن
ڈاکٹر سید رب سبحانی	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر، فاصلاتی تعلیم
ڈاکٹر سید امان عبید	پی ایچ ڈی	ایسوی ایٹ پروفیسر، ایجوکیشن
ڈاکٹر ملک ریحان احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر، ماجیات
ڈاکٹر اشتیاق احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر، پیلک ایڈنٹریشن
ڈاکٹر محمد سادات شریف	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر، کامرس
ڈاکٹر بنواری لال مینا	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر، تعلیم
ڈاکٹر عطیہ ناہید	پی جی	اسٹنٹ پروفیسر، فاصلاتی تعلیم
ڈاکٹر اے ایم قدری خوجہ	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر اسلامک اسٹڈیز
ڈاکٹر ارشاد احمد	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر اردو
ڈاکٹر شیخ محبوب باشا	پی ایچ ڈی	اسٹنٹ پروفیسر تاریخ
جناب شمس عمران	ایم سی اے	اسٹنٹ پروفیسر صحافت
پی۔ کے۔ نصل الرحمن	ایم اے	اسٹنٹ پروفیسر، اقتصادیات

کانفرنس/سینیما/اور کشاپ میں بحثیت ریسوس پرنسن/مقالہ گارش رکٹ

اساتذہ کا نام	کانفرنس کا نام	تاریخ	بحثیت مقالہ نگار (مقالے کا عنوان)	سطح: ریاستی/رقوی/رین الاقوامی	پرمن (پیش کا عنوان)
ڈاکٹر سید امان عبید	اردو مدرس میں عصری مسائل	16-17 جنوری، 2020	آئی سی ای اور اردو کی تدریس	قوى	
ڈاکٹر سید امان عبید	اردو کے ذریعے سو شل سائنسز کی تدریس	5-6 مارچ، 2020	ویڈیو کے ذریعے سو شل سائنسز کی تدریس اور اکتساب	قوى	
ڈاکٹر سید امان عبید	اورینٹیشن پروگرام برائے اساتذہ مدرسہ	23 نومبر، 2019	تدریس کے طریقہ کار	قوى	

قوى	تغیریت اور زبان کی تعلیم		17 دسمبر، 2019	جدید زبان و ادب میں آری	ڈاکٹر سید امان عبید
قوى	آئی سی ٹی اور اکتساب زبان		17 دسمبر، 2019	جدید زبان و ادب میں آری	ڈاکٹر سید امان عبید
قوى			27-28 نومبر، 2019	نیشنل اردو سوچل سائنس کانگریس، مانوں الرحمن	پی۔ کے۔ فصل
قوى	بہمنی خاندان کا نظامِ انتظامیہ		2019	نیشنل کانفرنس معقد بذریعہ ہارون خان شیر والی مرکز برائے مطالعات دکن	ڈاکٹر اشتیاق احمد
قوى	سعودی عربیہ کے مقامی اداروں میں خواتین: مسائل اور امکانات		2019	قوى سینما بعنوان سرچنچھ عروتوں کو با اختیار بنانا: چیلنج اور امکانات معقولة این ٹی آر گوئمنٹ ڈگری کالج (خواتین) محبوب نگر، تلاشنا	اشتیاق احمد
عالیٰ	ما جلویاتی تبدیلی میں حادثات کا نظم و نتیجہ اور خطرات کے تخفیف کی حکمت عملیاں ہندوستانی تناظر میں		17-19 اگست 2019	NRACCE-2019 پیونیورٹی آف کٹھمنڈو، نیپال	ایس۔ آر۔ سجنی

تریکی پروگرام / ریفریش کورس / اور نیشنل پروگرام / دیگر پروگراموں میں شرکت

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	پروگرام منعقد ہونے کی جگہ، تاریخ، مدت	سطح: عالیٰ، قومی، ریاستی، یونیورٹی
سید امان عبید	ای مواد کا فروغ اور آن لائن طریقہ تدریس	HRDC MANNU 25-20 ایک ہفتہ July 2020	قوى
شیخ محبوب باشا	یونیورٹی کا اسپانسر کردہ موک / ریفریش کورس	UGC-HRDC MANUU 10-10-2019 to 23-10-2019	قوى
شیفقت احمد	ریفریش کورس	UGC-HRDC MANUU 02-07-2019 to 15-07-2019	یونیورٹی
فضل الرحمن پی۔ کے	اساتذہ کے تربیت کاروں کی تربیت	نیشنل انی ٹیوٹ آف میکنکل ٹیچرز، فرہنگ ایڈر 2019 نومبر 11-15 آباد، حیدر آباد	قوى
اشتیاق احمد	UGC کا اسپانسر کردہ طریقہ تحقیق قلیل مدتی کورس	UGC-HRDC MANUU 2020 4 تا 9 اگست 2020	قوى
بنواری لال بینا	FDP تعلیمی تجرباتی اکتساب اور کمیونیٹی تعلیم	مہاتما گاندھی نیشنل کالج آف رول ایجوکیشن UGC-HRDC MANUU Hyderabad 29 جولائی تا 13 اگست 2019 (6 روزہ)	قوى

مانوسے باہر بورڈ اور کمیٹیوں کی رکنیت

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارہ / تنظیم / صنعتی کا نام
پروفیسر نعہت جہاں	بورڈ آف اسٹڈیز اور بورڈ آف ایکڈامنز	تلگانہ یونیورسٹی نظام آباد
ڈاکٹر شخ محمد باشاہ	ممبر ایکٹیو کمیٹی فار 3 سال 2019	آندھرا پردیش ہسٹری کانگریس
ڈاکٹر ایس۔ آرجمنی	پلیٹکل سائنس پی جی بورڈ آف اسٹڈیز	آدیکاوی نانیا یونیورسٹی راجہندڑی، آندھرا پردیش
ڈاکٹر محمد سعادت شریف	ممبر آف ٹرانسلیشن کمیٹی آف بورڈ آف ائیر میڈیاٹ ایجیکشن تلگانہ	بورڈ آف ائیر میڈیاٹ ایجیکشن تلگانہ
ڈاکٹر سید امان عبید	لائف ٹائم ممبر	انٹرین اسویشن آف ٹیچر ایجیکشن

مانور بحول سنٹر بھوپال

فیکٹی:

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر محمد احسن	پی۔ ایچ۔ ڈی	ریجنل ڈائرکٹر
سعادت خان	ماسٹران کمپیوٹر سائنس	اسٹٹنٹ ریجنل ڈائرکٹر

مانور بحول سنٹر درجہ بندگ

ریجنل سنٹر درجہ بندگہ شاملی بہار خاص کر اردو بولنے والی آبادی کی تعلیمی ضرورتوں کو فاصلاتی طرز تعلیم کے ذریعہ پورا کرتا ہے۔ شاملی بہار میں اردو بولنے والوں کی تعداد ۱۰۰۰۰ میں سے ۷۰٪ کا حصہ بندگہ ہے۔ فی الحال شاملی بہار کے ۱۲ مختلف اضلاع میں ۱۲ Learner Support Centre (LSC) موجود ہیں ان اضلاع کے نام (۱) سمسمی پور، (۲) مظفر پور، (۳) کشیدہ، (۴) مدھوبی، (۵) درجمند، (۶) سیتا مڑھی، (۷) سیوان، (۸) سوپول، (۹) ہتھوا (گوپال گنج)، (۱۰) ٹھاکر گنج (کشن گنج)، (۱۱) بنیا (مغربی چھپارن)، (۱۲) موٹیہاری (مشرقی چھپارن)۔

فیکٹی:

نام	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر محمد ارشاد قادری	پی ایچ ڈی	آرڈی

مانور بحول سنٹر، دہلی

فیکٹی:

نام	اعلیٰ تعلیم	عہدہ
محترمہ افشاں رحمان	پوسٹ گریجویٹ	آر۔ سی انجیئرنگ
محترمہ روچیکا کیم	پوسٹ گریجویٹ	اے۔ آر۔ ڈی

بورڈ / کمیٹی کی رکنیت مانوسے باہر

فیکٹی کا نام	بورڈ / کمیٹی کا نام	ادارہ / تنظیم / صنعتی کا نام
محترمہ افشاں رحمان	اوردو۔ عربی۔ فارسی کی فاصلاتی تعلیم کمیٹی	NCPUL وزارت تعلیم

مانور بھنل سینٹر، کوکاتا

7 / نومبر 2005 کو مانور بھنل سینٹر کو کاتا کا قیام عمل میں آیا تھا۔ مغربی بنگال، اوڈیشہ، ہندوستان شمال مشرقی ریاستیں یعنی آسام، میزورم، میخالیہ، ناگالینڈ، ترپورہ، اروناچل پردیش اور منی پور اس کے دائرہ کار میں آتے ہیں۔ فی الحال اس کے دائرہ کار میں پانچ LSC بنواری لال بھلویا کالج آنسوول (LSC Code 19052) نیم بازار کالج کریم گنج آسام (LSC Code 19132) (LSC Code 19129) نسمہہ دتا کالج ہاؤڑہ (LSC Code 19131) اور سیرم پور کالج ہگلی (LSC Code 19178) آتے ہیں اور یہ مرکز کافی تیزی سے ترقی کر رہا ہے۔ 2013 میں آنسوول (مغربی بنگال) میں مانو کا کالج آف ٹیچریج بیجیشن (CTE) قائم کیا گیا جہاں دوسالہ بی ایکسوس ریگلر اور فاصلاتی انداز میں بہت ہی خوش اسلوبی اور کامیابی سے پہل رہا ہے فاصلاتی طرز کے دو سالہ بی ایکسی 100 سیس جو مانوئی ای CTE آنسوول کے پروگرام سنٹر کے لیے مختص کی گئی، 2015 میں دونوں میں تقسیم کی گئیں اور 50 نشستیں فاصلاتی طرز کے دوسرے مرکز کے لیے کوکلتہ ٹیچریج نینگ کالج پان پور 24 پر گرام (شمال) مغربی بنگال میں مختص کر دی گئی۔

فیکٹی:

نام	پی ایچ ڈی اسٹریج	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر ایس ای ایچ امام عظیم	پی ایچ ڈی اسٹریج	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	ریجنل ڈائرکٹر

کانفرنس/ سمینار/ ورک شاپ میں ریسورس پرسن/ پر زمٹر کی حیثیت سے شرکت

فیکٹی نام	کانفرنس/ سمینار	پروگرام کی تاریخ	پر زمٹر	عہدہ: عالمی، قومی ریاستی
ڈاکٹر ایس ای ایچ امام عظیم	سید لطیف الرحمن حیات و فن	25-08-2019	سید لطیف الرحمن کی ادبی خدمات: ایک نظر	قوی
ڈاکٹر ایس ای ایچ امام عظیم	عقلمنہشی کے حیات اور خدمات	24-11-2019	عقلمنہشی کے مکتب میں اظہار کی خوشبو	قوی

مانور بھنل سینٹر پڑھ

نام	پی ایچ ڈی	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	عہدہ
ڈاکٹر حسن الدین حیدر	پی ایچ ڈی	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت	آر-ڈی

مانور بھنل سینٹر راچی

2007 میں مانور بھنل سینٹر راچی قائم ہوا۔ جہار کھنڈ اس کے دائرہ کار میں آتا ہے۔ فی الحال ریجنل سینٹر راچی اپنے چھ نئے LSC یعنی نرسا۔ 19109، 19158، ہزاری باغ۔ 19164، بکارو 19165، گلہ 19196، گلہ 19197 اور جو بیلی کالج رام گڑھ کے ساتھ تیزی سے پہل پھول رہا ہے۔

فیکٹی:

نام: ڈاکٹر طارق امام	پی ایچ ڈی	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت: ریجنل ڈائرکٹر	عہدہ: ریجنل ڈائرکٹر
نام: ڈاکٹر طارق امام	پی ایچ ڈی	اعلیٰ ترین تعلیمی لیاقت: ریجنل ڈائرکٹر	عہدہ: ریجنل ڈائرکٹر

سب بھنل سینٹر، امرادوتی

فیکٹی:

نام: ڈاکٹر افراد حیدر رضوی	پی ایچ ڈی	اعلیٰ تعلیمی: اے آر ڈی	عہدہ: اے آر ڈی
نام: ڈاکٹر افراد حیدر رضوی	پی ایچ ڈی	اعلیٰ تعلیمی: اے آر ڈی	عہدہ: اے آر ڈی

کانفرنس/ سمینار/ ورکشاپ میں ریسوس پرسن اور پرنسپر کی حیثیت سے شرکت

فیکٹری کا نام	کانفرنس کا نام	کانفرنس کی تاریخ	مقالہ نگار کی حیثیت سے	سطح: عالمی، قومی، ریاستی
ڈاکٹر۔ اے۔ اچ۔ رضوی	جیدی اسکول سائنس اور ریاضی کی تعلیم	27 جنوری 2020	نسیاتی حالات کے مطابق اساتذہ کا پروفسنل ایڈجمنٹ میسور/ قومی	NCERT RIE

مانوب سب بیجنل سینٹر، حیدرآباد

محمد عمر فاروق عظم اے۔ آر۔ ڈی

سب بیجنل سینٹر، حیدرآباد نے 30 جون 2019 میں شعبہ تعلیم و تربیت مانو میں 650 نشتوں کے لیے بی۔ ایڈ۔ فاصلاتی طرز میں داخلہ جاتی امتحان منعقد کرایا ساتھ ہی SRC حیدرآباد کے دائرہ کارکے تحت آنے والے 14237 امیدواروں کا 15 مئی کی مرکز پر UG، PG اور سرٹیفیکٹ کے امتحانات میں ستمبر اکتوبر 2019 میں منعقد کرایا۔ سب بیجنل سینٹر نے ان 12126 امیدواروں کے کاغذات کی توثیق بھی کی ہے جنہوں نے 20-2019 کے لیے فاصلاتی طرز کے مختلف پروگراموں میں داخلہ کے لیے آن لائن درخواستیں دیں ہیں۔ انہوں نے 16 LSC کے لیے 1743 امیدواروں کے داخلے کی کارروائی بھی مکمل کرائی۔ داخلہ پانے والے طلباء کی مختلف پروگراموں میں تفصیل درج ذیل ہے۔

تریکنی پروگراموں/ اریفریشن کورسز/ اور ٹینیشن پروگرام/ دیگر میں شرکت

فیکٹری کا نام	پروگرام کا نام	مقام تاریخ مدت	سطح: عالمی، قومی، ریاستی
محمد عمر فاروق عظم کی وضاحتی فرہنگ کی تیاری	درس و تدریس میں مستعمل اصطلاحات	شعبہ تعلیم زبان، نیشنل نسل آف ریسرچ اینڈ ٹریننگ، نئی دہلی / 21-10-2019 تا 25-10-2019 (5 دن)	قومی
محمد عمر فاروق عظم کی وضاحتی فرہنگ کی تیاری	درس و تدریس میں مستعمل اصطلاحات	شعبہ تعلیم زبان، نیشنل نسل آف ریسرچ اینڈ ٹریننگ، نئی دہلی / 3-2-2020 تا 7-2-2020 (5 دن)	قومی
محمد عمر فاروق عظم	اور ٹینکل اسٹڈیز اردو/عربی اور فارسی	یونیورسٹی۔ ایچ آر ڈی سی مانو حیدرآباد 15-07-2019 تا 02-07-2019 (2 ہفتے)	قومی

شعبہ امتحانات

جانب مرزا فرحت اللہ بیگ
کنزٹرول آف دی اگزامنیشن:

مانو کا شعبہ امتحان ریگولر اور فاصلاتی طرز تعلیم کے دونوں کے امتحانات منعقد کراتا ہے۔ ریگولر تمام پروگرام سمیٹر پر بنی ہوتے ہیں جن میں مسلسل اور داخلی تعین قدر (CIE) اور سمیٹر اینڈ اگزامنیشن (SSE) شامل ہوتے ہیں۔ شعبہ امتحان نے CBS (CBCS) اپنانے کے بعد کئی اصلاحات کیے ہیں۔ یہ ہر کورس کے لیے مائل پیپر فراہم کرتا ہے۔ پورے کورس پر مشتمل امتحانی پر چہ نہایت ہی توجہ کے ساتھ بنائے جاتے ہیں اور ان پر نظر ثانی کے لیے صدر شعبہ کے مدد سے ماہرین کے بورڈ کی تشکیل کی جاتی ہے۔ شعبہ امتحان کی تاریخوں کا کافی پہلے اعلامیہ جاری کرتا ہے اور یونیورسٹی کا کافی وکیشن بھی منعقد کراتا ہے۔

اکیڈمیک سپورٹ سروس ڈاکٹر کٹور میس اور مرکز

سنٹر برائے انفارمیشن ٹکنالوژی (CIT)

جناب محمد کامل، ڈاکٹر

زیادہ سے زیادہ افراد اور سماج کے ضرورت مندوں تک مانو کی رسائی کو عام کرنے، مزید انتظامی شفافیت برتنے اور عمل میں جواب دہی کو بڑھانے تعلیم و تحقیق کے معیار کو بہتر کے مقصد سے مانو کی اکیڈمیک اور انتظامی سرگرمیوں میں آئی سی ٹی ICT کے انعام کے لیے مرکز برائے انفارمیشن ٹکنالوژی کا قیام عمل میں آیا تھا۔

مشن:

- ☆ مانو کے اساتذہ، طلباء اور اسٹاف کو انتہی سے لیں شاریاتی سہولیات فراہم کرنا۔
- ☆ پورے کمپس میں مناسب وائی کی سہولیات کے ساتھ اسٹیٹ آف آرٹ کو فروغ دینا اور اس کی دیکھ رکھنا۔
- ☆ یونیورسٹی کے اکاؤنٹ اور انتظامی عمل کو نئے انداز میں جامع اور خود کار بنانے موثر فیصلہ سازی کے لیے درکار معلومات فراہم کرنے کے لیے ای کورس (ERP) کو فروغ دینا اور اسے موثر بنانا۔
- ☆ کارکردگی کا تجزیہ کرنے اور معیار کو بہتر بنانے کے لیے ضروری مخصوص اعداد و شمار کے لیے یونیورسٹی کے ای کورس نظام کو بہتر بنانا / مضبوط کرنا۔
- ☆ دوسرا جگہ سے کسی میٹنگ کا حصہ بننے اور وقت اور سائل کو بچانے کے لیے مانو حیدر آباد اور ملک کے دوسرے حصوں میں واقع اس کے سلائیٹ / ریجنل / اسپ بیجنل سنپرس کے الکٹر انک لنس اور ویب کانفرننس نظام کو قائم کرنا۔
- ☆ سلائیٹ کمپس / ریجنل / اسپ بیجنل سنپرس اور فاصلاتی تعلیم کے طلباء کے لیے ورچوں کلاس روم شروع کرنا۔
- ☆ موک (Mooc) کو فروغ دینا اور مانو کے طلباء اور اساتذہ کو موثر فراہمی کے لیے مناسب کارگر تکنیکی ماحدل فراہم کرنا۔
- ☆ یونیورسٹی کے انتظامی اور اکادمک کارگزاریوں سے ای میں سہولیات کے ادغام سے کاغذ کے استعمال کو کم کرنا۔
- ☆ تحقیق کرنے والوں اور یا یونیورسٹی کی مخصوص ضروریات کے لیے سائنسک کشم ساوفٹ وریکو فروغ دینا۔
- ☆ اردو، ہندی اور انگریزی تینوں زبانوں میں ایک متھری، کثیر لسانی، مخصوص صلاحیت کے حامل افراد کے لیے دوست اور اڈاپٹیو (Device Independent) یونیورسٹی پورٹل تیار کرنا اور اس کی دیکھ رکھ کرنا۔
- ☆ یونیورسٹی کے افراد کو درکار اعداد و شمار اور مقامی سافت ویریکی ضرورتوں کو پورا کرنے کے لیے انتہی خدمات کا قیام۔
- ☆ مانو کے تمام کمپس میں ایک 7x24 آئی پی میڈیا سر ولنس نظام کو فروغ دینا اور اس کی دیکھ رکھ کرنا۔
- ☆ صویق تریسل کے لیے IP PBX نظام کو فروغ دینا اور اس کی دیکھ رکھ کرنا۔
- ☆ یونیورسٹی سے مستفید ہونے والوں کے لیے IT Help ڈسک قائم کرنا۔
- ☆ یونیورسٹی کے اساتذہ، طلباء اور دوسرے اہل کاروں کے لیے ICT صلاحیت سازی کے لیے اکثر ویشتر پروگرام منعقد کرنا۔
- ☆ مذکورہ، مقاصد کے حصوں کے لیے CIT نے ICT پیشہروں کی ایک جھوٹی ٹیم تشکیل دی ہے جو مندرجہ ذیل ذاتی گرام میں مذکور پانچ تکنیکی گروپ میں تقسیم کیے گئے ہیں۔
- ☆ CIT شعبے اور اسکول کا الجھوٹی تعاوون فراہم کرنے کی شامل ہے / ذمہ داری بھاری ہے۔

نظامت داخلہ (DoA)

پروفیسر و نجاح ایم، ڈائرکٹر

مانو نے صرف داخلہ جاتی عمل میں یکسا نیت اور شفافیت لانے کی غرض سے نظامت داخلہ قائم کیا۔ چونکہ پورا ہندوستان مانو کے دائڑہ عمل میں شامل ہے اس لیے مانو کے پیش کردہ پروگراموں میں طلباء کے داخلوں کے لیے امتحان منعقد کرنے نئے نئے اعلان کرنے اور پورے داخلہ باقی عمل میں یکسا نیت برقرار رکھنے کے لیے ضروری محسوس کیا گیا کہ دستیاب اطلاعاتی ٹکنالوجی کی مدد سے ایک مرکزی نظامت داخلہ کو مضبوط کیا جائے اس عمل میں شعبہ امتحان اور مرکز برائے انفار میشن ٹکنالوجی کا بھی تعاون بھی شامل رہتا ہے۔

ڈائرکٹوریٹ آف ٹرانسیلیشن اینڈ پبلی کیشنز

پروفیسر محمد ظفر الدین، ڈائرکٹر

مانو ایک میں مذکور مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی کی بنیادی ذمہ داری یعنی اردو زریعہ تعلیم کے مقصد کے حصوں کے لیے نظامت ترجمہ و اشاعت کا قیام ایک اہم پہل ہے۔ یونیورسٹی روایتی اور فاصلاتی طرز میں بہت سے کورس فراہم کرتی ہے اور ذریعہ تدریس صرف اردو ہے لہذا یونیورسٹی کے طلباء کو اردو میں نصابی مواد / کتب فراہم کرنے کے لیے ایک موثر طریقہ عمل وضع کرنے کی ضرورت تھی۔ اسی بنیادی مقصد کے پیش نظر 2016 میں نظامت ترجمہ و اشاعت (DTP) کا قیام عمل میں آیا۔ اپنے آغاز سے ہی ڈائرکٹوریٹ آف ٹرانسیلیشن اینڈ پبلی کیشنز مانو کے ذریعہ چلائے جا رہے کورس کے مختلف نصابی مواد اور کتب کی تیاری و اشاعت سے وابستہ ذمہ

داریاں انجام دے رہا ہے۔ اگر نبادی کتب اور نصانی مواد دوسری زبانوں میں ہوتا ہے تو ڈاکٹر ٹوریٹ ان کا اردو میں ترجمہ کرواتا ہے۔ مختلف علوم و اصناف کے کتب کی تیاری دوسری زبانوں کی مشہور کتابوں کا اردو میں ترجمہ کروانا اور اردو کی عدم دستیابی اہم اور نادر کتابوں کی بازار اشاعت کا بھی منصوبہ بن رہا ہے تاکہ اردو میڈیم کے طلبہ اساتذہ اور اردو زبان سے محبت کرنے والوں کی اکتساب کے مختلف میدانوں میں ان کی معلومات اور علمی فضیلیت کے اضافے میں مدد کی جاسکے جوں 2020 تک ڈاکٹر ٹوریٹ کی جانب سے 48 کتابیں شائع ہو چکی ہیں۔ ڈاکٹر ٹوریٹ ایک شماہی تحقیقی اور ریفیڈ جریل ادب و ثقافت ISSN-24550248 یعنی شائع کرتا ہے جو شیخ الجامعہ کی سرپرستی میں اردو زبان ادب اور ثقافت کی ترویج و اشاعت کے لیے منصوبہ ہے۔ یہ 30 جون 2020 کی درمیانی مدت میں اس کے دو شمارے شائع ہوئے ہیں۔ اب تک اس کے 10 شمارے منتظر عام پر آچکے ہیں۔

رپورٹ کی مدت کے دوران شائع ہونے والی کتابوں کی تفصیل

توضیحی فرہنگ (ریاضی)	پروفیسر ظفر احسن	ڈاکٹر رفیع الدین ناصر	جوون 2019
پلانٹ انالوگی اور ایکبر یا لوگی			جوون 2019
عملی کام برائے حشریات	ڈاکٹر شمس الاسلام فاروقی		جولائی 2019
تاریخ ادب اردو (بی اے)	ڈاکٹر ارشاد احمد		اپریل 2019
صحافت کے بنیادی اصول (بی اے)	مشہ عمران		اپریل 2019
عربی نصوص و قواعد (بی اے، بی کام بی ایس آسی)	پروفیسر سید علیم اشرف		اپریل 2019
اسلامک اسٹڈیز (بی اے سال اول)	ڈاکٹر عبدالجید قدیر خواجہ		اپریل 2019

جزئی اشاعت:

DTP ایک شماہی تحقیقی و ریفیڈ جریل ادب و ثقافت (ISSN: 2455-0248) بہت پابندی اور کامیابی سے شائع کر رہا ہے مذکورہ بالا مدت ہی اس جریل سے دو شمارے شائع ہو چکی ہیں 9 وال شمارہ ستمبر 2019 میں اور 10 وال شمارہ مارچ 2020 میں شائع ہوا تھا۔

ترجمہ ہوا:

- 196 صفحات پر مشتمل 21 وال سالانہ رپورٹ کا ترجمہ کر کے 28 نومبر 2019 کو اکاؤنٹ کیشن میں بھیجا گیا۔
2. عزت مآب شیخ الجامعہ کے بھیج ہوئے مانوکی سرگرمیاں اور کارناٹے (20 اکتوبر 2015 تا 30 جون 2018) پیش قدمی رپورٹ کا انگریزی سے DTP کے کارکنان نے اردو میں ترجمہ کیا پروفیڈنگ کی اور 25 اکتوبر 2019 کو جمع کر دیا گیا۔
3. یونیورسٹی کے بجٹ واکاؤنٹ (کیشن) سے موصول 22 وال سالانہ کاونٹرپورٹ کا انگریزی سے اردو میں ترجمہ ہوا، کپوزنگ ہوئی، اس کی پروفیڈنگ کی گئی اور 06-08-2019 کو جمع کر دی گئی۔
4. پر اسٹیکش (20-2019) (ریگولر) کا اردو میں ترجمہ کر کے 14 مارچ 2019 کو جمع کیا گیا۔
5. مانوکے کمپلیٹ ویب سائٹ (نیاوارث) کا انگریزی سے اردو میں ترجمہ کیا گیا۔
6. ڈاکٹر ٹوریٹ نے یونیورسٹی کے اعلیٰ ترین ذمہ داروں کی سفارش پر تلفگانہ میونپلی بل ایکٹ 2019 کا اردو میں ترجمہ کروا یا اس کی کپوزنگ کروائی 17 جولائی 2019 کو جمع کیا۔
7. یوسف سے متعلق مواد / پوستر کا ترجمہ کیا اور 11 نومبر 2019 کو جمع کیا۔

DTP نے تاریخ کے درج ذیل نصانی مواد (SLM) کا ترجمہ کروا یا:

یو. جی. سال اول	پھر کے زمانے کی ثافتیں: ہجری دور	ڈاکٹر سید خواجہ معین الدین، ریٹائرڈ، ایسوی ایٹ پروفیسر، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد
یو. جی. سال اول	میسو لوٹھیک شافتیں	ڈاکٹر سید خواجہ معین الدین، ریٹائرڈ، ایسوی ایٹ پروفیسر، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد
یو. جی. سال اول	نوبلیٹک شافتیں	ڈاکٹر سید خواجہ معین الدین، ریٹائرڈ، ایسوی ایٹ پروفیسر، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد

.4.	یو.جی سال اول	جن پدا اور مہاجن پدا	ڈاکٹر سید خواجہ معین الدین، ریٹائرڈ، ایسوئی ایٹ پروفیسر، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدرآباد
.5.	یو.جی سال اول	ہڑپائی تہذیب کے زوال پر بحث	ڈاکٹر سید خواجہ معین الدین، ریٹائرڈ، ایسوئی ایٹ پروفیسر، عثمانیہ یونیورسٹی، حیدرآباد
.6.	یو.جی سال اول	مگدھا کا عروج	خان عاقب، جی این لیکچر، آزاد کالج، پرساد (ایم ایس)
.7.	یو.جی سال اول	مال بعد موریائی دور (ستواہن)	خان عاقب، جی این لیکچر، آزاد کالج، پرساد (ایم ایس)
.8.	یو.جی سال اول	مال بعد موریائی دور (کشاہنا سلطنت)	خان عاقب، جی این لیکچر، آزاد کالج، پرساد (ایم ایس)
.9.	پی.جی سال اول	انڈین نیشنل کالنگریس: تکمیل	جناب محمد عبدالعزیز ریٹائرڈ، لیکچر، انوار العلوم کالج، حیدرآباد
.10.	پی.جی سال اول	انڈین نیشنل کالنگریس: اعتدال پسند	جناب محمد عبدالعزیز ریٹائرڈ، لیکچر، انوار العلوم کالج، حیدرآباد اور شدت پسند
.11.	پی.جی سال اول	برطانوی ہندوستان میں قحط	محمد صدیق، سب ایڈیٹر، سیاست ڈیلی، حیدرآباد
.12.	پی.جی سال اول	ریلوے: ٹرانسپورٹ اور کمیونیکیشن	محمد صدیق، سب ایڈیٹر، سیاست ڈیلی، حیدرآباد
.13.	یو.جی سال اول	ہندوستان اور دوسری عالمی جنگ	محمد صدیق، سب ایڈیٹر، سیاست ڈیلی، حیدرآباد
.14.	پی.جی سال اول	برطانوی حکومت میں جدید صنعتوں کی ترقی	محمد صدیق، سب ایڈیٹر، سیاست ڈیلی، حیدرآباد
.15.	یو.جی سال اول	ہندوستان کی تقسیم	ڈاکٹر سید اسرار حسان نقتوی، ریٹائرڈ لیکچر، ایس آئی کالج، چپاہیرہ، یوپی
.16.	یو.جی سال اول	انڈین انڈنڈنس ایکٹ	ڈاکٹر سید اسرار حسان نقتوی، ریٹائرڈ لیکچر، ایس آئی کالج، چپاہیرہ، یوپی
.17.	یو.جی سال اول	راشٹرکٹ	ڈاکٹر سید اسرار حسان نقتوی، ریٹائرڈ لیکچر، ایس آئی کالج، چپاہیرہ، یوپی
.18.	پی.جی سال اول	زراعت کو تجارتیاہ	سید نور العاردین، نیوز ایڈیٹر، اعتدال ڈیلی، حیدرآباد
.19.	پی.جی سال اول	اٹھارویں اور انیسویں صدی میں ہندوستانی سماج	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.20.	پی.جی سال اول	ترکوں کی فتح کے موقع پر ہندوستانی سماج	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.21.	یو.جی سال اول	ٹکنالوژی، انسٹی ٹیوشن اور سماجی تبدیلی	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.22.	پی.جی سال اول	شمالي ہندوستان کے سماج و ثقافت پر اسلام کا اثر	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.23.	یو.جی سال اول	پلوا	پروفیسر ڈاکٹر ابو ہمیم خان، ایسوئی ایٹ، ڈپارٹمنٹ اردو، منو
.25.	یو.جی سال اول	گپتاوں کے تحت ثقافتی زندگی	جناب محمد عبدالعزیز ریٹائرڈ، لیکچر، انوار العلوم کالج، حیدرآباد
.26.	پی.جی سال اول	گپتاوں کے تحت سماج	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.27.	پی.جی سال اول	گپتا درکی میعشت	خان حسین عاقب، لیکچر، جی این آزاد کالج، پرساد، ایم ایس
.28.	پی.جی سال اول	چولا	ڈاکٹر ہاشمی سید وہاب الدین، فرنی لائنس مترجم، حیدرآباد
.29.	یو.جی سال اول	ہندوستان کی تقسیم	ڈاکٹر سید اسرار حسان نقتوی، ریٹائرڈ لیکچر، ایس آئی کالج، چپاہیرہ، یوپی
.30.	یو.جی سال اول	انڈین انڈنڈنس ایکٹ	ڈاکٹر سید اسرار حسان نقتوی، ریٹائرڈ لیکچر، ایس آئی کالج، چپاہیرہ، یوپی
.31.	پی.جی سال اول	زراعت کو تجارتیاہ	جناب محمد عبدالعزیز ریٹائرڈ، لیکچر، انوار العلوم کالج، حیدرآباد

سہل کا ونڈر کا قیام:

مانو کا مقصد صرف اردو ہی کتابیں شائع کرنا نہیں بلکہ انھیں طلباء اساتذہ اور خریدنے میں دلچسپی رکھنے والے دوسرا لے لوگوں بھی مناسب قیمت پر فراہم کرنا بھی ہے یونیورسٹی نے کتابوں کی فروخت کے لیے درکار بنیادی ڈھانچہ تیار کر لیا ہے۔ اس ضمن میں درج ذیل نکات قبل ذکر ہیں۔

مانو کے عزت ماب و اس چانسلر نے بروز جمعہ 12 جولائی 2019 نے اس کا افتتاح کیا۔ اس کے مانوب اور اردنی کو انشاعت اور DTP کے مستقبل کے لامحہ عمل سے مطلع کرنے اور اکاؤنٹک تعاون فراہم کرنے والوں کی ترغیب کے لیے ایک پروگرام منعقد کیا گیا۔ اپنی شائع کردہ کتابوں کی شہرت کے لیے DTP یونیورسٹی میں منعقد ہونے والے سمینار سمیوزیم اور روکشاپ کی بجائبوں پر نمائش کرتا ہے۔

DTP کی خریداری: کتابوں کی خریداری کو آسان بنانے کے لیے 2019-08-08 کو مقررہ کارروائی کے بعد محلی پے کمپنی سے SwipeMachine خریدی گئی۔ Busy سافت ویریز کی خریداری: DTP نے 2019-09-09 کو Busy اکاؤنٹنگ اینڈ انوٹری سافت ویریز کی خریداری کے لیے کارروائی شروع کی ہے اس سافت ویریز میں فروخت کئی خصوصیات شامل ہیں جیسے configurable invoicing of sale, Inventory management (multi-locations) وغیرہ جو ڈیٹی پی سل کاؤنٹر online, Financial Accounting, Users configurable columns in reports, royalty statement کے لیے بے حد مکار آمد ہیں۔

مصنفوں و مترجمین کا پینٹل

اُردو زبان میں مصنفوں اور مترجموں کو نشان زد کرنے کے ارادے سے ڈائرکٹوریٹ نے PRO کے توسط سے پورے ملک کے مختلف اخبارات میں ایک اعلامیہ جاری کیا۔ بعد ازاں مصنفوں و مترجموں کے سوچی کو انف موصول ہوئے اور ان کی چھٹائی کی گئی اور DTP کے اہل کاروں نے مختلف مضامین کے مصنفوں اور ترجموں کا ایک پینٹل بنانے کے لیے پروفیسر نکہت جہاں (اُردو، ڈی ڈی ای) پروفیسر گفشاں جبیب (انگریزی، ڈی ڈی ای) ڈاکٹر سید رب سبحانی (نظم و نسق عامہ، ڈی ڈی ای) ڈاکٹر مقبول احمد (صدر شعبہ بنا تات) ڈاکٹر پروین جہاں (صدر شعبہ حیوانات) ڈاکٹر قسم اللہ (اسٹٹنٹ پروفیسر کیمیا) ڈاکٹر ریحان ملک (سماجیات، ڈی ڈی ای) ڈاکٹر محبوب باشا (تاریخ، ڈی ڈی ای) ڈاکٹر امان عبداللہ (تعلیم، ڈی ڈی ای) پروفیسر این اے آئی ملا (صدر شعبہ کامرس) اور ڈاکٹر علیم باشا (صدر شعبہ طبیعت) کے ساتھ علاحدہ مٹنگیں کی۔

انسٹرکشنل میڈیا سنٹر (IMC)

جناب رضوان احمد، ڈاکٹر

مانو کے فراہم کردہ فاصلاتی تعلیم کے میڈیا میکس کے ایک حصے کے طور پر میڈیا کے مختلف اجزاء کے فروغ کے لیے کمپس میں مختلف سہولیات سے لیں ایک IMC قائم کیا گیا ہے۔ IMC بنیادی طور پر تعلیم کو عام کرنے کے ایک ذریعے کے طور پر کام کرتا ہے IMR گیلر اور فاصلاتی طرز کے تعلیمی پروگراموں کی تخلیق میں اکیڈمک اور دوسرا اسکالروں کی سرگرم شمولیت کا ایک فورم فراہم کرتا ہے۔ فاصلاتی آموز کاروں سے جڑنے کے لیے یونیورسٹی نے اپنا یو ٹوب چینل بھی شروع کیا ہے IMC کا مانو یو ٹوب چینل فاصلاتی انداز میں اُردو میڈیم کے ذریعہ تعلیم و تربیت حاصل کرنے کے خواہش مندوں اور کارسازوں کو تعلیم تک وسیع راستی کی ایک پہل ہے۔ درسیات پرمنی سمعی۔ بصری پروگرام تیار کرنے کے علاوہ IMC فاصلاتی تعلیم ای مواد کی تیاری سو شل میڈیا اعلیٰ تعلیم فلم اور ٹی وی پروڈکشن وغیرہ میڈیا انوں میں صلاح و مشورہ بھی فراہم کرتا ہے IMC کا بنیادی ڈھانچہ پریمیو آئی یو اسٹوڈیو متعلقہ کنٹرول روم، بعد آڈیو ایڈیٹ سوٹ فنالائز ایڈیٹنگ سوٹ کمپیوٹر گرافیک اور انیمیشن وغیرہ پوست پروڈکشن کی جامع سہولیات پر مشتمل ہے۔ سٹ کنٹرکشن ورکشاپ پر لیس، میک ایپ کٹ کافرنس ہال، ٹکنیکل اسٹوڈری پرو ٹھیٹر اور ٹیپ لابریٹی اس کے بنیادی ڈھانچوں کا اٹوٹ حصہ ہی میڈیا / ماحقہ مرکز درج ذیل مقاصد کے حصول کے لیے کوشش ہیں۔

☆ علمی اور ہندوستانی یا باقی ہی تعلیم خصوصاً اعلیٰ تعلیم کی اہلیت کو سمجھنا۔

☆ تعلیمی پروگرام اور مواد کی تخلیق کے لیے مناسب سہولیات کا قیام۔

☆ پروگرام کی اثر انگیزی کو بڑھانے سے متعلق تحقیق۔

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

- ☆ تعلیمی ترسیل کے میدان میں ہندوستانی اور غیر ملکی تعلیمی ایجنسیوں کے ساتھ نٹ ورنگ اور اشتراک۔
- ☆ تعلیمی ترسیل کے میدان میں انسانی وسائل کا فروغ اور تربیت۔
- ☆ تعلیمی ترسیل رسائی اور موثریت کو بڑھانے والی تکنیک اور تکنالوجی کا مطالعہ، فروغ اور تجربہ۔

2019 اور 2020 کے درمیان IMC نے دو فیڈ بیک مطالعات کیے:

پہلا مطالعہ مانو کے یوٹیوب چینل کے تھا اس چینل کو برابر اپ ڈیٹ کیا جاتا ہے اور تعلیم کے مختلف میدانوں کے ویڈیو پلاؤ کیے جاتے ہیں جسے یونیورسٹی کے طلباء اور عام ناظرین دیکھتے ہیں فی الحال اس کے کل 23.6 ہزار سمسکر اسپر ہیں جو کہ مستقل بڑھ رہے ہیں۔ مانو کے طلباء کو اردو زبان میں مفت سمجھی بصری مواد فراہم کرنے کے لیے مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی نے اپنا یوٹیوب چینل شروع کیا ہے۔ اس کا اصل مقصد پورے ملک میں پھیلے ہوئے فاصلاتی اور روایتی طرز تعلیم کے طلباء کو ویڈیو اسپاہ کی شکل میں اضافی مواد فراہم کرنا تھا یوٹیوب چینل شروع کرنے کے بعد یہ جانا ضروری تھا کہ طلباء اور عام سامعین ان تعلیمی اور افزودگی پروگراموں کے بارے میں کس طرح رائے رکھتے ہیں۔

دوسرा مطالعہ زندگی کے تمام شعبوں اور میدانوں کو متاثر کرنے والے کوڈ 19 وبا کے پھیلاؤ کے متعلق تھا۔ حالیہ بحران کے دوران جن شعبوں کو سب سے زیادہ چیلنج کا سامنا کرنا پڑا ان میں تعلیم ایک اہم شعبہ ہے اعلیٰ تعلیم کے طلباء میں آن لائن تعلیم کی اہمیت کو سمجھنے کے لیے کوڈ 19 کے دوران آن لائن تعلیم پر طلباء کا فیڈ بیک، مطالعہ کیا گیا۔ اس وبا کے دوران طلباء کی تعلیم کو متاثر کرنے والے مختلف عناصر کو شاندار سمجھنا ضروری تھا، ساتھ میں یہ بھی جانا ضروری تھا کہ طلباء نے آن لائن تعلیم کو کس طرح لیا۔

IMC کو 2019 اور 2020 کے درمیان کنسلنٹنگ سے حاصل ہونے والے رقم

کنسلنٹ کا نام / کنسلنٹنگ	پروجیکٹ کا نام / کنسلنٹنگ	اسپانسر گرگ ایجنسی	محصول (قم میں)
انسٹرکشنل میڈیا سنٹر مانو حیدر آباد	ARPIT-2019، وزارت تعلیم پر اجٹ، نیشنل اکیڈمی آف لیکل استدیز اور ریسرچ (لیسار) حیدر آباد کو خصص کیا گیا۔	غلسار، حیدر آباد وزارت تعلیم، حکومت ہند کا پر اجٹ	قریباً 0.00. 9 لاکھ روپے (فڈ ابھی موصول ہونا ہے)

2019-2020 کے درمیان اختراع کے لیے جیتے گئے IMC کے ایوارڈ

اختراع کا عنوان	ایوارڈ پانے والے کا نام	ایوارڈ دینے والی ایجنسی	ایوارڈ کی تاریخ	زمرہ
قوی طور پر تسلیم کیا گیا @ گلوبل سینما فیٹھیوں، سلیگرو 2019				

زیراہتمام فیڈ ریشن آف ائٹیا طرف سے (ہندوستانی سینما کی اعلیٰ مجلس)

ارسطو	جناب محمد عامر بدر	فلم فیڈ ریشن آف ائٹیا	22 اگست 2019	آل ائٹیا سلیکشن
اسٹفن ہاگٹ	جناب عمر عظمی	فلم فیڈ ریشن آف ائٹیا	22 اگست 2019	آل ائٹیا سلیکشن
اے پی جے عبدالکلام	جناب عبید اللہ ریحان	فلم فیڈ ریشن آف ائٹیا	22 اگست 2019	آل ائٹیا سلیکشن
مرزا غالب	ڈاکٹر میر حشمت علی	فلم فیڈ ریشن آف ائٹیا	22 اگست 2019	آل ائٹیا سلیکشن

بین الاقوامی سطح پر تسلیم کیا گیا @ انٹرنیشنل سائنس فلم فیشیوں آف انڈیا، کوکاتا 2019

زیراہتمام و گیان پر سار، ڈپارٹمنٹ آف سائنس انڈیکنالوجی، حکومت ہند

بین الاقوامی سلیکشن	05 ستمبر 2019	و گیان پر سار	جناب عبداللہ ریحان	The Promise of PolydimethyleSiloxane (PDMS): پلیمر پر ایک فلم
---------------------	---------------	---------------	--------------------	---

آل انڈیا سلیکشن @ گلوبل سینما فیشیوں، کنکتوک 2020

زیراہتمام فلم فیڈریشن آف انڈیا

آل انڈیا سلیکشن	28 فروری 2020	فلم فیڈریشن آف انڈیا	جناب عمر عظی	الزہراوی
آل انڈیا سلیکشن	28 فروری 2020	فلم فیڈریشن آف انڈیا	جناب ایم محمد غوث	سری وی رمن

آل انڈیا سلیکشن @ نیشنل سائنس فلم فیشیوں آف انڈیا، تری پورہ 2020

زیراہتمام و گیان پر سار، ڈپارٹمنٹ آف سائنس انڈیکنالوجی، حکومت ہند

انٹرفیس: حکومتی اداروں کے ذریعہ فنڈ کردہ فلمیں	27 فروری 2020	و گیان پر سار	جناب عمر عظی	الزہراوی
انٹرفیس: حکومتی اداروں کے ذریعہ فنڈ کردہ فلمیں	27 فروری 2020	و گیان پر سار	مسٹر ایم محمد غوث	سری وی رمن

ڈین کے دفاتر

ڈین المناقی

پروفیسر ابوالکلام، ڈین

یونیورسٹی اور اس کے ابناے قدیم کے درمیان ایک تعامل اور بند و رک کو فروغ دینے کے مقصد سے ڈین المناقی کا دفتر قائم ہوا۔ یہ دفتر ممتاز ابناے قدیم اور یونیورسٹی کے طلباء کے مابین تعامل اور ملاقات کا ایک پلیٹ فارم فراہم کرتا ہے۔

یہ دفتر یونیورسٹی کے ابناے قدیم کا ایک حرکی ڈیٹا میں تیار کر رہا ہے۔ یہ ابناے قدیم، اور موجودہ طلباء کے مابین تعامل اور پیشہ وارانہ کریز میں رہنمائی سے متعلق پروگرام منعقد کرتا ہے۔

مانو کے ویب سائٹ پر <https://manuucoe.in/alumni/index.php> کا ویب ٹچ جہاں تمام دیگر معلومات کے علاوہ المناقی سے متعلق 12 ہزار صفحات پر بنی مواد اپڈیٹ کیا گیا ہے۔

ڈین انٹرنیشنل اسٹوڈنٹس (DIS)

پروفیسر شفقتہ شاہین

رپورٹ ہذا کی مدت کے دوران مانو نے غیر ملکی طلباء کو مانو کی جانب راغب کرنے اور مانو کے تعلیمی مشن کو یونیون ممالک میں تمام کرنے کے لیے IQAC کی سفارش پر DIS کا دفتر قائم کیا۔ اس کے قیام کے بعد DIS نے داخلہ جاتی عمل کو آسان بنانے، یونیون ممالک کے طلباء کے مسائل اور Office کے بارے میں عالمی طلباء کو مشورہ فراہم کرنے کا عمل شروع کیا۔

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

ڈین اسٹوڈنٹ ویلفیر (DSW)

پروفیسر سید علیم اشرف - ڈین

DSW کا دفتر پورے ملک میں مانو کے تمام کمپیس کے طلباء کی فلاحی سرگرمیوں کی مگر انی کرتا ہے۔ یہ حصول علم میں طلباء کی رہنمای کرتا ہے اور ان کی تعلیمی اور سماجی فلاح و بہبود کو فروغ دیتا ہے یہ طلباء کی ترقی و تنظیم صلاح و مشورہ رہنمائی، طلبائی معاون علمی و سماجی سرگرمیوں میں شرکت طلباء اساتذہ اور طلباء انتظامیہ کے رشتہوں میں سہولت سے متعلق معاملات میں طلباء کی رہنمائی کرتا ہے۔ یہ کیریئر و روزگار سے متعلق صلاح و مشورہ درسیات میں مذکورہ ہونے کے علاوہ ملک اور بیرون ملک طلباء کی مزید تعلیم کے لیے سہولیات کی فراہمی بھی کرتا ہے۔

سنٹرل ریڈریسل میکانزم

سنٹرل پیلک انفارمیشن آفیسر (CPIO)

جناب ہاشم علی ساجد، CPIO

مانو، CPIO کا دفتر حقیقت اطلاعات ایکٹ 2005 کے تحت موصول ہونے والی درخواستوں کو منشاتا ہے۔ یہ آرٹی آئی ایکٹ میں مذکور قواعد و ضوابط اور وقت بدوقت ترمیم شدہ تو انیں ضوابط کی پابندی کرتا ہے۔ RTI ایکٹ کے تحت ہندوستان کا کوئی بھی شہری مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی حیدر آباد اور پورے ملک میں پھیلے ہوئے اس کے ذیلی اداروں سے متعلق معلومات حاصل کرنے کے لیے درخواست دے سکتا ہے۔ CPIO یونیورسٹی کے مختلف سیکیشن سے معلومات جمع کرتا ہے اور ایکٹ کے ذریعہ معین کردہ مدت کے اندر موصول درخواستوں کا جواب دیتا ہے۔ جناب ہاشم علی ساجد پڑی رجسٹر اریل ERL اور انچارج لیگل سیل کو مانو کا سی پی آئی اور مقرر کیا گیا ہے۔

داخلی شکایت کمیٹی (ICC)

پروفیسر ٹیکنالوجیز، چیرپرنس

یہ کمیٹی خواتین کی جنسی ہراسانی اور جنس پر مبنی ظلم و زیادتی کی ممانعت، تدارک اور اس کے ازالے کے اقدام کی مگر انی کرتی ہے۔ یہ جنسی ہراسانی کے معاملے میں Zero Tolerance کی پالیسی پر عمل کرتا ہے۔

مرکزی سہولیات

سنٹرل لاہبریری: سید حامد لاہبریری

ڈاکٹر اختر پورے، لاہبریرین

مانو لاہبریری کا سٹیم اصل کمپیس اور دوسرے سٹلائیٹ کمپیس کی تمام لاہبریریوں پر مشتمل ہے۔ اور اس کی کوشش ہے کہ یونیورسٹی کے طلباء اساتذہ اور اسٹاف کو بہترین خدمت کی فراہمی کوئی بیانے بنائے۔

تعلیمی سال 2019-2020 میں مانو لاہبریری سٹیم میں صرف نئی کتابیں (پرنٹ اور الکٹریک) ہی نہیں آتی ہیں بلکہ Inflibnet کی فراہم کردہ چند الکٹریک و سائل، پرنٹ اور الکٹریک جرائد کو بھی سب سکریٹ ایب کیا گیا ہے۔ جبکہ میں کتابوں کے لیے مختص ایک کروڑ روپیے کا پورے طور سے استعمال کیا گیا۔ اخبار اور جرائد کے لیے مختص 30 لاکھ روپیے کو بھی پورے طور سے استعمال کیا گیا۔ الکٹریک مادوں کی بڑھتی ضرورت اور یونیورسٹی کی اشاعت میں اعلیٰ اکاؤنٹ ایمیانداری کو برقرار رکھنے کے لیے 20-2019 کے دوران یونیورسٹی نے بہت سے اقدام کیے۔ اس میں مختلف پرنٹ اور الکٹریک مادوں کا انعام، ادارہ جاتی دفاتر کی تغییق منتخب کتابوں دستاویزوں کو ڈیجیٹل نسخہ کرنا، Brill Encyclopedia of Islam، Turnitin Plagiarism Software، Times of India Archive اور ای وسائل کا سکریشن شامل ہیں۔ کتب خانے سے استفادہ کرنے والوں کے تجربات کو بہتر بنانے کے لیے یونیورسٹی نے درج ذیل اہم اقدام کیے ہیں۔

1. لاہبریری مکالمہ اور سرویس
پرنٹ اور الکٹریک کتب

پرنٹ اور الکٹریک کتب 2019-2020 میں کتابوں اور جرائد کے لیے ایک کروڑ روپیہ مختص کیا گیا تھا جسے مانو کے لیے کتب خانوں کتابوں اور ای وسائل کی خریداری کے لیے تقریباً خرچ کر دیا گیا ہے۔ مسلسل تیس سال میں بھی لاہبریری نے اپنے موجودہ 489 ای کتابوں کا اضافہ کیا ہم اشاعی گھرانوں سے ای بکس خریدے گئے ان میں کیمیرج یونیورسٹی پریس، آکسفورڈ یونیورسٹی پریس، یونیورسٹی پریس، ایلیسیو یئر، اور ثیری اینڈ فرانس، اور یونیٹ بلیک سوان وغیرہ شامل ہیں۔ یہ بات قبل ذکر ہے کہ یونیورسٹی کی خریدی ہوئی تمام ای بکس تک سب کی رسائی ہو سکتی ہے اور یہ DRM ناٹکن نہیں ہیں۔

دوسرے ای - وسائل

اساتذہ، طلباء اور اسٹاف میں اکاؤنٹ ایمیناری کو مزید فروغ دیتے اور UGC کے عالی تعلیمی اداروں میں اکاؤنٹ ایمیناری کو فروغ اور سرفہرست کے تدارک سے متعلق قانون 2018 پر عمل کرنے کے لیے یونیورسٹی نے موجودہ تعلیمی سال میں Turnitin Plagiarism Software کے معاهدے کی تجدید کی ہے۔ قبل ذکر بات یہ ہے کہ یونیورسٹی کو پہلے سے ہی INFLIBNET کے فرہم کردہ Urkund plagiarism Software میں اکاؤنٹ ایمیناری کو مزید فروغ دیتے اور اسے 1838ء سے

مختلف شعبوں کی اکاؤنٹ ایمیناری کو پورا کرنے کے لیے Times of India آرکیو کی تجدید کی گئی اس میں اخبار کی آج تک کی اصل لے آوث میں الکٹرانک کا پیاں موجود ہے۔ موجودہ تعلیمی سال میں Encyclopedia of Islam (آن لائن) خریدا گیا جو یونیورسٹی کے IPS پر موجود ہے اور یونیورسٹی کے اساتذہ اور طلباء اس تک رسائی حاصل کر سکتے ہیں۔ مرکزی لابریری کے پورٹل LHP سے مذکورہ تمام مواد تک رسائی حاصل کی جاسکتی ہے۔

2. ادارہ جاتی ذخائر

سوال نامے

مانو میں تمام شعبوں کے پرانے سوال ناموں کو ڈیجیٹائز کر کے ادارہ جاتی ذخائر (IR) میں شامل کر لیا گیا ہے جسے مانو کے تمام کمپس کے طلباء کی سمتی ہیں ڈاؤن لوڈ کر سکتے ہیں اور پرنٹ آوث لے سکتے ہیں شیخ الجامعہ اور مہمان خصوصی کی کنوکشیں میں کی گئی تقاریر مانو کے سابق شیوخ الجامعہ اور موجود شیوخ الجامعہ کی تقاریر کو مانو کے لابریری پورٹل کے ڈاؤن لوڈ کیا جاسکتا ہے۔

متفرقہ دستاویزات

اساتذہ کی کتابیں / مقالات چند نایاب کتابیں اور اسلامک مطالعات (شعبہ اسلامیات کے ریسرچ اسکالریس کا دیواری مجلہ) مانو کے ادارہ جاتی ذخائر (IR) پورٹل دستیاب ہیں گذشتہ تعلیمی سال میں اتر پردیش اردو اکاؤنٹ کے شائع کردہ الہمال اور البلاغ کو ڈیجیٹائز کر لیا گیا تھا لابریری کے پورٹل سے اس تک رسائی ہو سکتی ہے۔ مذکورہ بالاتمام ذخائر تک <https://dspace.library.manuu.edu.in/> سے رسائی حاصل کی جاسکتی ہے۔

3. ریجسٹریشن فاؤنڈیشن سے اشتراک

ڈیجیٹائزیشن

سال 2017-18 میں مانو نے کمیاب کتابوں کے ڈیجیٹائزیشن کے لیے ریجسٹریشن فاؤنڈیشن (اردو زبان، ادب و ثقافت کی ترقی کے لیے عوامی فلاحی ٹرست دہلی) سے اشتراک کیا گیا تھا۔ بہت سے کمیاب کتابوں ڈیجیٹائز کر لیا گیا ہے اور ڈیجیٹائزیشن کا باقی ماندہ کام سال 2020-21 تک مکمل کر لیا جائے گا۔

ڈاکٹر کثیریث آف فریلک ایجوکیشن (DPE)

ڈاکٹر۔ اے۔ کلیم اللہ۔ ڈپنی ڈاکٹر

طلباء اور اسٹاف کی صحت و تندرستی یونیورسٹی کی اصل ترجیحات میں سے ایک ہے یونیورسٹی نظام جسمانی تعلیم (DPE) ہے جو کہ پورے ملک ہونے والے مختلف کھیلوں میں شرکت کی حوصلہ افزائی کر کے طلباء کی صحت اور کھیل کو دیگر انعامی کرتا ہے۔ یونیورسٹی میں ایک اندھور اسٹیڈیم ہے جس میں دو شش کورٹ، ایک والی بال کورٹ اور ایک ٹیبل ٹینس روم ہے۔ اس میں تین ٹیبل پر مشتمل ایک اسنون کروم بھی ہے۔ اس کے علاوہ کیرم اور چیس روم بھی ہیں۔ یونیورسٹی نے لڑکیوں کی صحت اور کھیل کو دے کر لیے یونیورسٹی کے گرزہاٹ میں ایک والی بال کورٹ اور ایک ری کریشن سینٹر بنایا ہے۔

گیسٹ ہاؤس

ڈاکٹر محمد مجال الدین خان، انجمن

یونیورسٹی میں ایک مہمان خانہ ہے جس میں 8 اکڑیں یوں سوت کے علاوہ جدید اور کیمپنی میں بلاک ہیں۔ اس میں پوری سہولیات سے لیس 22 ڈبل روم اور 5 سینگل روم ہیں۔ ہر اکائی ایک کنڈیشن، ٹکلین ٹی وی وغیرہ جدید سہولیات سے مزین ہے۔ عمارت کی چھت پر سولہ واٹر ہینگ پینسل لگا ہوا ہے جس کی مدد سے گرم پانی فراہم کیا جاتا ہے۔

جاتا ہے۔ اس کے علاوہ 20 سے 25 افراد کے بیٹھنے کے لیے ایک کمیٹی روم/ کافرنس روم ہے اور 100 افراد کے لیے ایک ڈائنگ ہال بھی ہے۔ اس کے علاوہ اس میں وسیع لان بھی ہے جس میں بیک وقت 400 افراد کے اجتماع کے لیے باہر انظام کیا جاسکتا ہے۔

ہیلتھ سنٹر

ڈاکٹر قطب الدین انصاری، چیف صلاح کار

یونیورسٹی اسٹاف اور طلباء کو بنیادی طبی سہولیات فراہم کرنے کی غرض سے 2007 میں کمپس ہی میں موجود طبی اسٹاف کی مدد سے چوبیس گھنٹے ایک جنپی بشمول خدمت طبی مرکز ہیلتھ کیر ڈیلیوری سسٹم کے تمام پہلوؤں میں کوائی کنٹرول کوئینی بنایا گیا ہے۔ خاص کر Random Analysis اور ریگلرڈ روگ سیپلینگ کے ذریعے طبی مرکز ضروری سہولیات سے لیس ہے۔ مرکز کی سرہائی انجام رج ہیلتھ سنٹر کرتے ہیں۔ اس میں ایک میڈیکل آفسر کے علاوہ ڈاکٹروں اور طبی پیشووروں جیسے فارمیسٹ، ایب ٹیکنیشن X ray اور اسٹاف نرسرز کی ایک ٹیم ہے۔

ہالس

پروفیسر احتشام احمد خان پروفوسٹ بوائزہ اسٹل

ڈاکٹر شاہینہ شیخ پروفوسٹ بوائزہ اسٹل

مانو حیدر آباد کمپس میں لڑکوں کے چار اور لڑکیوں کے لیے دو اقامت گاہیں ہیں۔ یونیورسٹی کا پروفوسٹ دفتر اقامت گاہوں کے کام کا ج اور فلاج کی نگرانی کرتا ہے۔ مانو لڑکوں کی اقامت گاہ کے لیے ایک پروفوسٹ اور لڑکیوں کی اقامت گاہ کے لیے ایک دوسرے پروفوسٹ مقرر ہیں۔ یونیورسٹی کے پروفوسٹ کی ذمہ داریوں اور اختیارات میں اقامت گاہوں کے تمام کام کا ج اور اقامت پذیر طلباء کی فلاج اور نظم و ضبط سے متعلق یونیورسٹی کے اقامت گاہوں کی نگرانی بھی شامل ہے۔ پروفوسٹ آفس اقامت گاہوں کے مابین امداد بائیمی کو فرودغ دینے کے لیے کھیل کو دشاققی اور دوسری سرگرمیوں کی حوصلہ افزائی کرتا ہے۔

ٹریننگ ایڈ پلیسمنٹ سل

ڈاکٹر محمد یوسف خان انجام رج

طلباء کو روزگار حاصل کرنے کی تربیت کے لیے مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی میں TPC کا قیام عمل میں آیا۔ اس ضمن میں TPC روزگار حاصل کرنے کے لیے ضروری مہارتوں میں اضافہ کے لیے تربیتی سیشن سافٹ اسکل، تربیتی سیشن میٹر شپ پروگرام اور طلباء کو روزگار کے لیے تیار کرنے کے لیے ورکشاپ اور پیچرے کا انعقاد کیا جاتا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے تمام طلباء کو اعلیٰ تعلیم اور خود روزگار کے حوالے سے رہنمائی و مدد کرتا ہے۔ TPC مشہور و معروف یین الاقوامی اور قومی کمپنیوں، سماجی تنظیموں اداروں پلک سکٹر انڈر ٹینک، میڈیا ہاؤس اور ہیلتھ کیر انڈسٹری اور مانو کے درمیان مشترک کریں ہے۔ TPC کا بنیادی مقصد طلباء کو روزگار دلانے میں مدد کرنا ہے۔

گورننس (تعلیمی و انتظامی)

مانو اپنے اکاؤنٹ اور انتظامی گورننس کے ذریعے شفافیت کام میں سہولیت اور تمام متعلقین تک رسائی کی کوشش کرتا ہے۔ یونیورسٹی کی انتظامیہ شیخ الجامعہ اور نائب شیخ الجامعہ کے سکریٹریٹ، رجسٹرار آفس، اکاؤنٹ سیکشن ER II، ER I منصوبہ بندی اور ترقی سیل، اسٹیٹ ایڈیشن سیکورٹی انجینئرنگ سیکشن، خریداری سیکشن، فائنس ایڈیشن اکاؤنٹ آفس۔ اینٹل آڈٹ آفس، پلک ریلیشن آفس پر مشتمل ہے، یونیورسٹی کے کچھ انتظامی اور اکاؤنٹ شعبوں کی ذمہ داریاں اور کام درج ذیل ہیں۔

اکاؤنٹ سیکشن

پروفیسر سہیم فاطمہ جو سمجھ ڈین، اکاؤنٹ افیسر۔ پی شانتا، اسٹنٹ رجسٹرار

اکاؤنٹ سیکشن تمام اکاؤنٹ معااملوں کو دیکھتا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے تمام مطالعاتی اسکولوں اور اداروں کے تعاون سے اکاؤنٹ ملینڈر تیار کرنا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے قوانین و ضوابط کے مطابق اور مجاز مقتضی کی منظوری سے اکاؤنٹ کو نسل کی میٹنگ متعین کرتا ہے اور اسکوں بورڈ آف اسٹنڈیز کے کاموں کی نگرانی

مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی

کرتا ہے۔ اکاؤنٹ سیشن یونیورسٹی کے مختلف شعبوں کے فرائم کردہ مختلف پروگراموں کی اہمیت و قوت کو مزید بڑھانے کے لیے اور یونیورسٹی اکاؤنٹ کوششوں کی تکمیل کے لیے مرکز برائے انفارمیشن نکالوںجی اور شعبہ امتحان کے باہمی تعاون سے CBCS کے نفاذ اور ننان سی جی پی اے کے طور پر MOOC کی شمولیت میں کلیدی اور تعاون کردار ادا کر رہا ہے۔

تعلیمی سیشن درج ذیل امور کی انجام دی کرتا ہے:

داخلہ کا اعلامیہ تقویم کی تیاری، ریگولر پروگراموں میں داخلے کے لیے پرسپکٹس اور درخواست فارم کی تیاری میں تعاون،
مساوی کورسز،

BOS اور اسکول پورڈ کی مینیگ کا انعقاد،

بین الاقوامی / قومی سینما کا نفرنسوں و رکشائپ کا انعقاد،

چھوٹے اور بڑے تحقیقی پروجیکٹ میں تعاون،

قومی اور ریاستی حکومتوں کے وظائف،

نانٹ فلیو شپ JRF/MANF/RGNF/NFST & NFSOBC

اور اکاؤنٹ سرگرمیوں کے لیے ہیڈ کوارٹر اور سیپلاٹ کیمپس کے شعبوں اور مرکز کے ساتھ تعاون۔

اداروں دوسری یونیورسٹیوں اور صنعتوں وغیرہ کے ساتھ یادداشت مفاہمت کی حصولیابی

اسٹبلیشمنٹ اور ترقیر سیشن—I (ER-I)

محمد ہاشم علی ساجد، ڈپٹی رجسٹرار

ER-1 یو جی سی کے رہنماء اصولوں اور ضوابط کے مطابق مانو میں اساتذہ کی بھرتی اور سروں سے متعلق معاملات کی دیکھ رکھ رکتا ہے۔ یہ سروں بک، چھیبوں کے ریکارڈ، پرنسپل، نام زد گیوں، سروں کے معابرہوں، LTC ریکارڈ نیز اساتذہ اور ان کی سروں سے متعلق تمام کاغذات کی دیکھ رکھ رکنا اور ان کے ریکارڈ رکھنا ہے۔ یہ اسکریننگ کیمپیوں کی اور دیگر میٹنگیں منعقد کرتا ہے۔ یہ دعوؤں، چھیبوں، اسٹڈی لیوز، ڈیپٹی لیوز، ایل ٹی سی، اور دفتری کاموں کے لیے ڈی اے، ڈی اے سے متعلق معاملات دیکھتا اور اسٹینشن پروگراموں اور ریفریشر کورسز میں شرکت سے متعلق درخواست گزاروں کو No Objection Certificates جاری کرتا ہے۔ یہ اکنیکیوں کو نسل کے ارکان اسکول ڈین صدر شعبہ پر اکٹر اقتامت گاہوں کے پرووست اور وارڈن کی تقریب سے متعلق معاملات کو بھی انجام دیتا ہے۔ جناب ہاشم علی ساجد ڈپٹی رجسٹرار ERL کے سربراہ ہیں۔

اسٹبلیشمنٹ اور رکمہ و ثمنٹ سیشن-II (ER-II)

ڈاکٹر محمد مبشر احمد، اسٹینٹ رجسٹرار

ER-II مانو کے غیر تدریسی اسٹاف کی بھرتی اور سروں کے تمام معاملات انجام دیتا ہے۔ مانو یو جی سی / حکومت ہند کے رہنماء اصول اور ضوابط کی اتباع کرتا ہے۔ ER-II جائیداول سے متعلق اعلامیہ جاری کرنے کی فائلوں کیمپیوں کے ذریعہ درخاستوں کی اسکریننگ اور شارت لسٹنگ اور اٹریوپز منعقد کرنے کا کام انجام دیتا ہے۔ یہ سروں بک، چھیبوں کے ریکارڈ، پرنسپل، تنخواہ مقرر کرنے، نامزدگی سروں معابرے، ایل ٹی سی ریکارڈ اور غیر تدریسی اور نکلنیکی اسٹاف سے متعلق تمام کاغذات کا ریکارڈ رکھتا ہے۔ یہ ایل ٹی سی اور یونیورسٹی سے متعلق کاموں کے لیے ڈی اے ڈی اے No Objection Certificates جاری کرتا ہے ترینی پروگرام اور رکشائپ وغیرہ میں شرکت سے متعلق درخواستوں اور اجازت دینے کے معاملات بھی دیکھتا ہے یہ Modified Assured Career Progression Scheme اور Department Promotion Committee ریزرویشن اسٹاف کی سالانہ پورٹ 2020-2019 کے سربراہ ہیں۔

اسٹینٹ سیشن

ڈاکٹر ایم کے واڑاگی، جوانٹ رجسٹرار

یونیورسٹی کا اسٹینٹ سیشن اس کی تمام جائیداول اور ریکارڈ کا محافظ ہے۔ اسٹینٹ سیشن اس بات کو لیٹنی بنانے کے لیے پابند عہد ہے کہ دیکھ رکھ اور ترین کاری کے تمام

کام ملازمین طلباء اور مختلف افراد کے لیے صحت مندانہ ماحول اور محفوظ انداز میں انجام دیے جا رہے ہیں۔ اسیٹ سیکشن اشاف کوارٹر کو الٹ کرنے، ان کی دیکھ رکھ کرنے اور یونیورسٹی کوارٹر کے ساتھ دوسری جگہوں پر ضروری سہولیات فراہم کرنے کی بھی ذمہ داری بھاتا ہے۔ یہ آف کیمپس کے تمام لیز معابدوں سے متعلق معاملات بھی انجام دیتا ہے۔

اسیٹ سیکشن کا ٹرانسپورٹ یونٹ یونیورسٹی کی گاڑیوں کی دیکھ رکھ اور یونیورسٹی کے مقرہ افسروں کو اشاف کارکی سہولت فراہم کرنے کی ذمہ داری بھاتا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے طلباء کو بس کی سہولت فراہم کرتا ہے۔

فانس اینڈ اکاؤنٹس

جناب۔ ایم جی گنا سکرر، فانس افسر

یونیورسٹی کا فانس اور اکاؤنٹ سیکشن اپنامالی سال مرکزی حکومت کے ساتھ ہی شروع کرتا ہے۔ اسی کے مطابق موصول اور خرچ پر مشتمل سالانہ اکاؤنٹ آمدی اور خرچ اور بینش شیٹ وغیرہ بنائے جاتے ہیں۔ وزارت تعلیم حکومت ہند اور یو جی سی کی ہدایت کے مطابق Common Format of Accounts میں اکاؤنٹ تار کیے جاتے ہیں۔ ہر سال پر نیل اکاؤنٹ جز (سول آڈٹ) سالانہ اکاؤنٹ کی آڈٹ کرتا ہے۔ آڈٹ کیے ہوئے سالانہ اکاؤنٹ پارلیمنٹ کے دونوں ایوانوں میں پیش کیا جاتا ہے۔ حکومت ہند یو جی سی کے توسط سے یونیورسٹی کو فنڈ فراہم کرتی ہے۔ یونیورسٹی اپنے اخراجات کی تکمیل کے لیے بحث اسیٹ سیکشن کے لیے جمع کرتی ہے۔

ہندی سل:

ڈاکٹر شفقت پروین، ہندی آفسر

وزارت داخلہ راجیہ بھاشاہ و بھاگ حکومت ہند کی ہدایت کے مطابق یونیورسٹی میں آفیشل زبان کی پالیسی کے نفاذ کے لیے مانو میں ہندی سل قائم کیا گیا۔ ہندی سل (راجیہ بھاشاہ سل) کا اصل مقصد آفیشل زبان کے اصول کے مطابق یونیورسٹی کے تمام ملازمین کو اپنے روزانہ کے کام ہندی میں کرنے کی ترغیب اور حوصلہ افزائی کرنا اور انتظامیہ کے ارکان کو شعبہ آفیشل زبان، وزارت داخلہ، حکومت ہند جاری کردہ سالانہ پروگرام کے نفاذ کے مطابق دو زبانوں میں کام کرنے کے اہل بنا نہ ہے۔ ہندی ٹیچنگ اسکیم کے تحت ہندی سکھانے کا میابی کے ساتھ ہندی پر اگیا کورس کا انعقاد کیا 10 بچے نے اس امتحان میں کامیاب ہوئے ہیں۔ اب ہندی سل نے ہندی ٹیچنگ اسکیم کے تحت نیا ہندی پر گلت کورس شروع کیا ہے اور پہلے بچے نے یہ کورس مکمل بھی کر لیا ہے۔ ہندی سل کی ڈاکٹر شفقت پروین ہندی افسر اور ڈاکٹر روندر کمار نائیڈ و ہندی مترجم نے ساتویں ٹاؤن آفیشل لینگوچ آپیمیشن سیکٹ (مرکزی حکومت) میں شرکت کی اور Geological Survey of India میں 2019-09-19 کے منعقدہ درکشاپ میں حصہ لیا اور راجیہ بھاشاہ ہندی کے موثر نفاذ اور فروغ کے لیے یونیورسٹی کو تیر انعام بھی ملا۔ یونیورسٹی کے ہندی سل کو مزید مضبوط کرنے کے لیے محترم شیخ الجامعہ نے 18 ارکان پر مشتمل راجیہ بھاشا نفاذ کمیٹی تشکیل دی ہے۔

سرگرمیاں:

آفیشل زبان کے فروغ اور استعمال کے لیے ہندی سل ہندی ٹیچنگ اسکیم کے تحت ہندی پر اگیا کلاسز کا انعقاد کیا۔ دس بچوں نے ہندی پر اگیا کورس کے امتحان کو کامیابی سے پاس کر لیا ہے۔ فی الحال شعبہ راجیہ بھاشاہ نے ایک نیا کورس ”پر انگلت“، شروع کیا ہے۔ ہندی سل نے پر انگلت کلاسز کا بچے کا میابی سے مکمل کر لیا ہے۔ سال کے چار سہ ماہوں (اپریل تا جون، جولائی تا ستمبر، کٹوبر تا دسمبر، جنوری تا مارچ) میں Official Language Implementation Committee کی میٹنگ کے لیے یونیورسٹی میں آفیشل زبان کے نفاذ سے متعلق رپورٹ بہت پابندی سے بھیجی جاتی ہے۔ یہ رپورٹ شعبہ راجیہ بھاشا، وزارت داخلہ حکومت ہند کو بھی جاتی ہے اور اس کی ایک کاپی TOLIC کو بھی بھیجی جاتی ہے۔ آفیشل لینگوچ تو انین کے سیکشن 3(3) کے تحت اعلامیوں، آس آرڈ، میمورنڈم وغیرہ کو دو زبانوں میں تیار کرنے میں ہندی سل مدد کرتا ہے۔ اس کے علاوہ رہ اسٹامپ، رجسٹر وغیرہ کے نائل کو دو زبانوں میں تیار کرنے میں مختلف شعبوں/سیکشن اور مرکزی کی بھی ہندی سل مدد کرتا ہے۔

سالانہ رپورٹ اور سالانہ اکاؤنٹ رپورٹ ہندی میں تیار کرنے میں مدد کرتا ہے۔ ہندی سل (راجیہ بھاشا) یونیورسٹی میں پابندی کے ساتھ ہندی دیوں کا اہتمام کرتا ہے۔ اس کے علاوہ جتنے والوں کو انعام اور سرٹیفیکٹ دیے جاتے ہیں۔

ائزہ آڈٹ میل - IAC:

ڈاکٹر محمد جمال الدین خان، انجمنِ ائڑیں آڈٹ آفیسر

Internal Audit Officer کے سبق دوش آفسروں کی Internal Audit 2009 میں IAC قائم کیا گیا۔ یہ براہ راست یونیورسٹی کے شعبہ الجامعہ کے تحت کام کرتا ہے۔ یونیورسٹی آڈٹ ڈپارٹمنٹ کے تمام دو شعبوں کا لجئ مرکز اور نظامتوں کا آڈٹ کرتا ہے۔ IAC کے طور پر خدمات لیتی ہے۔ یہ میں یونیورسٹی کے تمام دفاتر سیکشن شعبوں، کالج، مرکز اور نظامتوں کا آڈٹ کرتا ہے۔ ٹنڈر اور معابر کے تمام کاغذات کی Vetting کرتا ہے۔

پلانگ اینڈ ڈیلپونٹ:

ابرار احمد، اسٹینٹ رجسٹرار

مانو کی منظم ترقی کے لیے UGC/MHRD اور دوسری فنڈنگ ایجنسیوں سے ترقیاتی گرانت کے تجاوز کی منظوری کے معاملے میں دیکھ بھال کے لیے مانو نے 16-02-2016 کو منصوبہ بندی و ترقی کا شعبہ (PDS) قائم کیا جناب ابرار احمد اسٹینٹ رجسٹرار (PDS) کی تمام سرگرمیوں کی نگرانی کرتے ہیں۔ اس شعبے کے ذمے UGC/MHRD سے مراسلات پلان کے تحت عام ترقیاتی تعاون، ترقیاتی منصوبوں کی تیاری تدریسی اور غیر تدریسی جاییدا اور غیر کی منظوری سے متعلق تجویز نئے اداروں کا قیام۔ پارلینٹ کے سوالوں کا جواب وزیر کی میٹنگ اور کانفرنس، کی گئی کارروائی کی روپرٹ، ادارہ جاتی پروجیکٹ، یو جی سی اسکیم، یو جی سی سنٹرل یونیورسٹی پورٹل پر ڈیٹا پورٹ کرنا اور مجاز انتخابی کے ذریعہ وقایوں قیامتی تغییض کردہ کام اس کی ذمہ دار یوں کا حصہ ہیں۔

MoE/UGC پورٹل: معلومات کا آن لائن ادخال

وزارت تعلیم حکومت ہند اور UGC نے آن لائن معلومات کے حصول کے لیے درج ذیل پورٹل تیار کیے ہیں۔

آل انڈیا سروے آن ہائراجکوکشن (AISHE)

یو جی سی کا یونیورسٹی سرگرمی مانیٹر گر پورٹل

یو جی سی کا مرکزی یونیورسٹی پورٹل

مانو نے 2019-2020 کے لیے AISHE پر ڈاٹا پلاؤڈ کیا ہے۔

سلسلہ شمار	AISHE کوڈ	یونیورسٹی/کالج	ریاست/مرکزی خطہ
.1	U-0023	مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی	تلنگانہ
.2	C-30808	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، بھوپال	مدھیہ پردیش
.3	C-30810	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، سری نگر	جھوٹ ایڈ کشمیر
.4	C-30811	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، در بھنگ	بہار
.5	C-50954	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، سنبھل	اتر پریش
.6	C-50955	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، اورنگ آباد	مہاراشٹر
.7	C-50956	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، آسنول	ویسٹ بیگال
.8	C-55179	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، نووح	ہریانہ
.9	C-55180	کالج آف ٹیچر ایجوکیشن، بیدر	کرناٹک
.10	C-46610	مانو پالی ٹیکنک، حیدر آباد	تلنگانہ
.11	C-46611	مانو پالی ٹیکنک، بنگور	کرناٹک
.12	C-46612	مانو پالی ٹیکنک، در بھنگ	بہار

اوڑیسہ	مانوپالی شینک، کنک	C-60904	.13
آندھرا پردیش	مانوپالی شینک، کرپا	C-60905	.14
اترپردیش	مانوکھنڈ کمپس	C-30809	.15
جموں ایہد کشمیر	مانو آرٹس ایڈمنیشن کالج برائے خواتین، سری نگر	C-55181	.16

اعلیٰ تعلیمی اداروں میں مکمل حفظان صحت اور صفائی سترائی سے متعلق صحت مند مسابقت کے جذبے کو پروان چڑھانے کے لیے وزارت تعلیم حکومت ہند نے درج ذیل پیانوں پر اعلیٰ تعلیمی اداروں کو سوچھتا رینک دینے کا فیصلہ کیا ہے۔ کمپس میں سوچھتا (90 فیصد)، کمپس سے باہر انجام دی گئی سوچھتا سرگرمیاں (10 فیصد)۔ All India Survey on Higher Education for Institutional Swachhta Ranking-2019 کے تحت یونیورسٹی نے مجوزہ آن لائن مجوزہ فارمیٹ کے مطابق مانو نے www.aishe.gov.in پورٹل پر 31-07-2019 کو معلومات کو الپوڈ کر دیا ہے۔ یو جی سی اور ایم اے ای کی ہدایت کے مطابق یونیورسٹی نے درج ذیل سرگرمیوں اور پروگرام کا انعقاد اور سال 2019-2020 کے دوران UGC-University Activity Monitoring Portal پر اپ لوڈ کیا گیا۔

نمبر شمار	الپوڈ کیا گیا	تاریخ	یونیورسٹی کے ذریعہ انعام دی گئی سرگرمیاں
.1	21.06.2019	21 جون 2019 کو یونیورسٹی نے عالمی یوم یوگا منایا	
.2	27.8.2019	یونیورسٹی نے 2019-08-01 اور 2019-08-08 کے دوران طلباء کا انٹرکشن پروگرام دلشارم، منعقد کیا	
.3	29.8.2019	29-08-2019 کو فٹ انٹری مومونٹ پروگرام منعقد کیا گیا	
.4	16.09.2019	یونیورسٹی کا بجou اور اداروں میں اساتذہ کی بھرتی سے متعلق معلومات الپوڈ کی گئیں	
.5	01.11.2019	31-10-2019 کو اشتہریہ کیتاد یوس منایا گیا	
.6	05.12.2019	26-11-2019 کو 70 وائی یوم آئین منایا گیا	
.7	19.12.2019	اساتذہ کی بھرتی سے متعلق نئے اور جامع فارمیٹ کو الپوڈ کیا گیا	
.8	23.12.2019	سگمیا بھارت ایجاد شروع کیا گیا	

UGC نے مرکزی یونیورسٹیوں کی مرتبہ منصوبہ بندی، فانسٹگ اور معاونتی ترقی کے لیے سنٹرل یونیورسٹی پورٹل www.ugc.ac.in/cup پورٹل نام کا ایک مریوط پورٹل تیار کیا ہے۔ اس پورٹل کا مقصد برقرار معلومات کا تبادلہ اور آخر کار MHRD UGC-CUs اور UGC کے مابین کاغذ کے استعمال کے بغیر تعامل ہے۔ یونیورسٹی اس پورٹل پر ریگول بندیوں پر آن لائن معلومات الپوڈ/ اپ ڈیٹ کرتی ہے۔ اس پورٹل پر معلومات فراہم کرنے پر جناب ابراہم اسٹٹنٹ رجسٹر ار کو یونیورسٹی کی طرف سے نوڈل آفیسر مقرر کیا گیا ہے۔

پر اکٹر آفس

پروفیسر الکلام، پر اکٹر
ڈاکٹر محمد یوسف خان، جوانٹ پر اکٹر

مانوا یکٹ کے مطابق پر اکٹر کا پوسٹ بنایا گیا۔ پر اکٹر آفس کا اصل مقصد یونیورسٹی کمپس میں فاصلاتی طلباء میں نظم و ضبط کو برقرار رکھنا ہے۔ پر اکٹر آفس طلباء میں نظم و ضبط سے متعلق امور کی دیکھ بھال کرتا ہے۔

پر اکٹر آفس دو خطوط پر کام کرتا ہے (1) طلباء کی کوسلنگ (2) طلباء کے مسائل کا حل۔ جن مسائل کو حل کیا گیا ہے ان میں سے زیادہ تر کا تعلق، ہائل، مطخ، صحت، وظائف، اردو کاڈمی، اسکالر شپ چیک، مقامی لوگوں / دوکان داروں سے نکلا اور مقامی پولیس سے بداطمینانی وغیرہ سے تھا۔

سرگرمیاں اور اقدام:

- ☆ پرکٹر آفس نے بہت سے اقدامات کیے جیسے ٹرینک پوس کے اہل کاروں کے ذریعے ٹرینک سیفی اندام کا مظاہرہ کیمپس میں اور کیمپس سے باہر طلباء کے بہترین اخلاق کے مظاہرہ کے لیے ان کی سرفیسی
- ☆ پرکٹریل ٹیم یونیورسٹی میں ہونے والی تقاریب جیسے یوم آزادی، جشن بھاراں، رنگ ترنگ، طلبائیں کے امتحانات اور مانوں کے طلبائیں کی حلف برداری کے خوش اسلوبی سے انجام پانے کی نگرانی کرتی ہے۔
- ☆ پرکٹریل ٹیم ہمیشہ طلباء کی اخلاقی، بندباقی اور بوقت ضرورت معاشری اعتبار سے معاف و مغایر کرتی ہے۔
- ☆ رینگ مختلف ٹیم کیریئر پریلینگ کے مصراحتات کے بارے میں طلباء کی وقائف کو سلسلہ کرتی ہے۔ اس کے نتائج قبل ذکر ہیں اور اس حوالے سے بحث کوئی واقعہ و شذی میں آیا ہے۔
- ☆ پروکٹریل ٹیم نے پرکٹر آفس کو طلباء کے لیے دوستانتہ اور رفاقتی بنا لیا ہے۔ جب وہ اس دفتر میں آتے ہیں جن کا خوش دلی اور احسن طریقے سے استقبال کیا جاتا ہے۔
- ☆ پروکٹریل ٹیم کیمپس میں پر امن اور خوش گوارا محول برقرار رکھنے میں کلیدی روں ادا کر رہی ہے۔

دفتر تعلقات عامہ

عبدالواحش، پی آر او

مانو کے قیام کے ساتھ ہی پی آر او بھی وجود میں آیا۔ یہ یونیورسٹی کے ان چند فواتر میں سے ایک ہے جس نے 1998ء میں یونیورسٹی کے قیام کے ساتھ میں کام کرنا شروع کیا تھا۔ گذشتہ برسوں کی طرح پی آر او پورے ملک میں یونیورسٹی کے اکاؤنٹ اور ترقیاتی کاموں کو مستقل عام کر رہا ہے۔ لوگوں کو یونیورسٹی اور اس کی سرگرمیوں کے بارے میں مطلع کرنے کے لیے PRO کا دفتر الکٹرائیک، پرنٹ اور شوٹس میڈیا وغیرہ کے ذریعے تشہیر کرتا ہے۔ PRO کے جاری کردہ پریس ریلیز صرف انگریزی اخباروں اور مقامی اور عالمی اخباروں میں ہی شائع نہیں ہوتے ہیں بلکہ معروف قوی اور بین الاقوامی خبر ساز ایجنسیوں سے بھی شائع ہوتے ہیں۔ اہم اور قبل ذکر نیوز ویب سائٹ بھی مانو سے متعلق خبروں اور قصاویر کو شائع کرتے ہیں۔

مانو کا PRO یونیورسٹی کے سبھی پروگراموں کی تشہیر کرتا ہے اور تقویض کردہ تقاریب کی بھی دیکھ بھال کرتا ہے۔ یہ یونیورسٹی کے شعبوں، نظاموں، مرکز اور سیکیشن کے منعقدہ سینماروں، کاغذ نسوان و رکشاپ اور تقاریب کے لیے پریس ریلیز جاری کرتا ہے۔ PRO یونیورسٹی کے فیس بک، ٹوئیٹر، انٹرگرام اکاؤنٹ کے توسط سے بھی یونیورسٹی کے کاموں کو مشتمل ہوتا ہے۔

شعبہ خریداری:

سفینہ کلک، اسٹینٹ رجسٹر

GFR کے مطابق چیزوں کی خریداری کے لیے یونیورسٹی مرکزی خریداری نظام پر عمل کرتا ہے۔ جب شعبوں، اسکول اور سیکیشن وغیرہ سے چیزوں کی مانگ ہوتی ہے تو مجاز مقتدرہ کی قانونی منظوری کے بعد ان کی کارروائی آگے بڑھائی جاتی ہے۔ تمام خریداری GFR کی اپنائی کرتے ہوئے مقتدرہ کے منظور کردہ اصول و ضوابط کے مطابق کی جاتی ہے۔

ریزرویشن سل (SC/ST/OBC/EWS/PWD)

حکومت ہند نے خصوصی پالیسیاں شروع کی ہیں اور ایسی/ ایس ٹی/ اوبی سی/ ایسی/ ای ڈبلیو ایس/ پی ڈبلیو ڈی کو تعلیم تک رسائی فراہم کرنے کی منصوبہ بندی کی ہے۔ یونیورسٹی کے گرانٹ کمیشن کی ہدایت کے مطابق اس سیل کا قیام گورنمنٹ کی ہدایت کے مطابق یونیورسٹی کے ایسی/ ایس ٹی/ اوبی سی/ ایسی/ ای ڈبلیو ایس/ پی ڈبلیو ڈی ملازمین اور طلباء کو سہولیات فراہم کرنے کے لیے کیا گیا تھا۔ اس سیل کی سرگرمیاں اسٹینٹ رجسٹر اور نوڈل آفیسر جناب ابراہام حمد کیھر ہے ہیں۔ "ایسی/ ایس ٹی/ اوبی سی/ ای ڈبلیو ایس/ پی ڈبلیو ڈی سیل" کے مقاصد مندرجہ ذیل ہیں۔ یونیورسٹی میں ایسی/ ایس ٹی/ اوبی سی/ ای ڈبلیو ایس/ پی ڈبلیو ڈی کے لیے ریزرویشن پالیسی کے نفاذ کی نگرانی کرنا۔

مندرجہ بالا مقصد کے لیے حکومت ہند کے طے شدہ مقاصد اور اہداف کے حصول کے لیے اس طرح کے اقدامات اٹھانا۔ حکومت ہند کی پالیسی اور پروگراموں کے موثر

نفاذ کوئینی بنانے کے لیے یونیورسٹی میں مستقل طور پر ریزرویشن پالیسیوں کے نفاذ، نگرانی اور تشخص کرنا۔ یونیورسٹی نے گورنمنٹ کے مطابق ریزرویشن پالیسی اپنائی ہے جو درج فہرست ذاتوں کے لیے 15%， درج فہرست قبل کے لیے 7.5%， دیگر سماںدہ طبقات کے لیے 27%， معاشر طور پر کمزور طبقات کے لیے 10% اور معذور افراد کے لئے 4% ہے۔ اس بیل سے یونیورسٹی میں ایسی/ ایسٹی /اویسی/ ایڈبیوڈی کیونٹی سے تعلق رکھنے والے تدریسی اور غیر تدریسی ملازم میں اور طلبہ کی کل تعداد کی معلومات حاصل کی گئی ہے۔ جمع کردہ اعداد و شمار کی تفصیلات UGC / MHRD / دیگر حکومت کو ارسال کر دی جاتی ہیں۔

یونیورسٹی اس صورت حال کا جائزہ لیتی ہے اور اس سے متعلقہ ایسی/ ایسٹی /اویسی/ پی ڈبلیوڈی سے متعلقہ مسائل کو حل کرتی ہے۔ ریزرویشن پالیسی کے نفاذ سے متعلق کام ایسی/ ایسٹی /اویسی/ ایڈبیوڈی بیل کے ذریعہ نگرانی ہو رہا ہے۔ ذات پات پر منی امتیازی سلوک کے اب تک کوئی کیس نہیں ملا۔ یونیورسٹی میں ایسی/ ایسٹی /اویسی/ ایڈبیوڈی پی ڈبلیوڈی سے متعلق مختلف سرگرمیوں کی دیکھ بھال مندرجہ ذیل افسران کرتے ہیں۔

انٹر کوائٹی اشورنس سیل (IQAC)، ماںو

انٹر کوائٹی اشورنس سیل (آئی کیوے سی)، مولانا آزاد انٹشسل اردو یونیورسٹی قومی ترقی میں تعاون سے ذہانت کی تلاش تک NAAC کی تمام اقدار کو اپناتا ہے اور انصیح قابل قدر طریقے سے حقیقت میں بدلتا ہے۔

آئی کیوے سی ماںو تدریس اور اکتساب کے معیار کو بڑھانے اور انہیں برقرار رکھنے، تحقیق کو فروغ دینے، مشاورت کرنے اور ملک میں باشمور اردو طبقہ کی تعمیر میں تعاون کا تصور رکھتا ہے۔

جیسا کہ ماںو اردو زریعہ تعلیم سے اعلیٰ تعلیم دینے کا شرف رکھتی ہے اور ساتھ ہی تعلیم میں صنفی مساوات کے ذریعہ خواتین کو با اختیار بنانے کے لیے کوشش ہے، تب آئی کیوے سی کا مامشنا اس حق پر عمل کرنا اور اس تعلق سے NAAC کی سفارشات کا نفاذ کرنا ہے۔

آئی کیوے سی، کے پاس دیگر کسی بھی اعلیٰ تعلیمی ادارے کی طرح یونیورسٹیوں کے لیے NAAC مینول کی شکل میں ایک پالیسی ہے تاہم پالیسی کے نفاذ کی اس کی حکمت عملی فطری طور پر دیگر اعلیٰ اداروں سے مختلف ہے جیسا کہ ماںو کا ذریعہ تعلیم اردو ہے۔

چنانچہ آئی کیوے سی ماںو کے سامنے ہدف یہ ہے کہ کس طرح ماںو، جس میں اعلیٰ تعلیم، اردو میں دی جاتی ہے، کی تعلیمی کامیابیوں اور کارکردگیوں کے ساتھ NAAC کے کوائٹ اندیکیٹ فریم ورک (معیاری اشاریے کا فریم ورک) میں درج شدہ توقعات پر پورا اترتاجائے۔

ماںو کے وائس چانسلر نے آئی کیوے سی کو با اختیار بنایا تاکہ وہ تعلیم اور انتظامیہ میں معیار کوئینی بنائے۔ آئی کیوے سی کو یونیورسٹی کے اندر ایک آزاد ادارہ بناتے ہوئے ایسا کیا گیا۔ آئی کیوے سی اس بات کا پابند ہے کہ وہ اکیڈمیکس کو تدریس، اکتساب اور تحقیق اور آفیٹ کے ان کے تعاون کے معیار کے بارے میں آگاہ کرے اور اس کی حوصلہ افزائی کرے اور ساتھ ہی انتظامیہ کو ان کے طریقہ کارکی شفافیت اور کارکردگی کی سطح سے واقف کرائے۔

آئی کیوے سی کو مضبوط بنانے اور یونیورسٹی میں معیار کے حصول کی حکمت عمليوں کو نافذ کرنے کے لیے مائنٹر نگ میکانزم شروع کیا گیا۔ ماںو کے تمام شعبوں، ڈائرکٹوریٹس، مرکز، ٹیچر ایجوکیشن کالجس، آف کیمپس انتظامیہ، اکیڈمیک اور ڈیلوپمنٹ سیکشنز سے آئی کیوے سی کے لیے کو ارڈیکٹ فریم ورک یہ گئے۔

NAAC مینول میں دیے گئے کاموں کے علاوہ ماںو نے آئی کیوے سی کے ذریعہ معیار سے متعلق تمام مسائل کو حل کرنے کے لیے ایک میکانزم تشکیل دیا ہے۔ اے کیو اے آر کی تیاری کے علاوہ آئی کیوے سی ماںو کی چند مددواریاں یہ بھی ہیں: یونیورسٹی کی سالانہ روپورٹ تیار کرنا، ایم ایچ آرڈی، یوجی سی اور ماںو کے درمیان سرخی میمورنڈم آف انڈراسٹینڈ نگ (ایم او یو) کے نفاذ پر نظر رکھنا، تمام میں الاقوامی، قومی اور ریاستی پارٹنر شپس چاہے وہ تعلیمی ہو یا صنعتی ہو یا سماجی ہو کی جائیگی کرنا، ماںو کے تمام پروگرامس میں یوجی سی بی سی ایسکیم کے نفاذ کے مسائل پر غور کرنا، کیریئیڈ و انس منٹ ایسکیم کی درخواستوں کو نظر گاڑ دیکھنا، تحقیق سے متعلق مسائل جیسے نگرانی، تحقیق کی توسعہ وغیرہ کی جائیگی کرنا وغیرہ۔

سال ہذا۔ بیک نظر

پروگرام کی فہرست:

<p>امصطفیٰ امیر ٹینچن یونیورسٹی (MIU) کے ساتھ یادداشت مفاہمت (ایم او یو)، زیر موجودگی ڈاکٹر ایم اے سکندر رجسٹر، مانو اور ڈاکٹر محمد رضا صاحب ڈاکٹر محمد چیف نمائندے MIU کے اسلام پروز، ونسچا سلر، مانو اور پروفیسر عباسی وائس چانسلر اور ڈاکٹر حمید جازاری رجسٹر ار MIU۔</p> <p>مانو، برائی اور آئی کیوے سی کے زیر اہتمام، "امتحان اصلاحات" سے متعلق ایک درکشہ کا انعقاد کیا گیا</p> <p>اسلامی علوم تصور موجودہ مظہر ناما اور مستقبل سے متعلق دو روزہ قومی سینیار کا انعقاد کیا گیا۔</p> <p>ایں ایں ایں سیل کے ذریعہ No Tobbaco Day 31 مئی 2019</p> <p>کمشن پولیس سائبر آباد مسٹر ویسی بھر آئی پی ایں نے شجر کاری ہم کا افتتاح کیا</p> <p>ایں ایں ایں سیل نے بین الاقوامی یوگا ڈے منایا 20 جون 2019</p> <p>ڈاکٹر محمد اسلام پروز نے ڈائریکٹر آف ٹرنسلیشن اینڈ پبلی کیشنز (ڈی ٹی پی) کے سیل کا اونٹر کا افتتاح کیا۔</p> <p> القومی تعلیمی پالیسی (NEP) 2019 کے مسودے پر گول میر کافرنس ہوئی۔</p> <p>اسٹوڈنٹس اند کشن پروگرام (SIP) کا انعقاد کیا گیا۔</p> <p>یوم آزادی منایا گیا۔</p> <p>مرزا فرجت اللہ نے امتحان میں بطور کنشرو مرمانو میں شمولیت اختیار کی</p> <p>انٹیشنس سر اسکول کا انعقاد جرمنی کی گوجن یونیورسٹی کے تعاون سے شعبہ فارسی مانو کی جانب سے 19 to 31 اگست 2019</p> <p>مانو میں این اسی یونٹ کا افتتاح کیا گیا۔</p> <p>یوم اساتذہ کے موقع پر لیکچر بعنوان "لیننا لو جی اساتذہ اور تبدیلی ہائرا جو کیشن" از ڈاکٹر فرقان قمر پروفیسر سینٹر یونیورسٹی دہلی۔</p> <p>مسٹر مسعود احمد وندنائب وزیر ثقافت و اسلامی رہنمائی اسلامی جمہوریہ ایران نے مانو کا دورہ کیا اور MANUU کی مرکزی لا بصری میں ایک ایرانی کارنرکی تجویز پیش کی۔</p> <p>مانو اسٹوڈنٹ یونین کا ایکشن ہوا۔</p> <p>مونو نے جیلو جیکل سروے آف اندیا ٹریننگ انسٹی ٹیوٹ، بندلا گوڑہ، حیدر آباد پر منعقدہ ٹاؤن آفیشل لینگو تکمیلی میٹنگ میٹنگ میٹنگ میں تیسرا انعام حاصل کیا</p> <p>ایں ایں ایں کی جانب سے سوچھتا کچھواڑ اسیل منایا گیا</p> <p>مانو کے تعاون سے IDEA کیوکشن اور مجلس فخر برین پر ایک دو روزہ قومی سینیار کا انعقاد بعنوان پنڈت ہری چند اختر اردو شاعری اور صحافت کے آئینہ میں۔</p> <p>مشترع افغانستان گورنر کیم الہ نے "مانو مارچنگ اہمیت، عنوان سے دوسری روپ روٹ جاری کی۔</p> <p>آزاد ڈے کی تقریبات سی یو سی ایں اور پی آر افس افتتاح تقریب: جناب سید امین حسن جعفری عزت مآب کرن، تلگانہ قانون ساز کونسل، مہمان خصوصی اور محترمہ سیدہ سلوی فاطمہ، پائلٹ، کے امداد گواہر لائزنس گیٹ آف آزر۔</p> <p>مولانا آزاد فوٹو نمائش، بیت بازی، مضمون نویسی، خون کا عطیہ، کونز، ڈرامہ، آزادواک، آزاد میموریل لیکچر بعنوان "سیاست، تعلیم اور ثقافت: مولانا ابوالکلام آزاد اور ہندوستانی قومیت کی تغیری" از پروفیسر رضوان قیصر شعبہ تاریخ اور ثقافت جامعہ ملیہ اسلامیہ۔</p>	<p>10 اپریل 2019 .1</p> <p>16-04-2019 .2</p> <p>20-24-25 اپریل 2019 .3</p> <p>31 مئی 2019 .4</p> <p>20 جون 2019 .5</p> <p>21 جون 2019 .6</p> <p>12 جولائی 2019 .7</p> <p>17 جولائی 2019 .8</p> <p>1to8 1 اگست 2019 .9</p> <p>15 اگست 2019 .10</p> <p>20 اگست 2019 .11</p> <p>19 اگست 2019 .12</p> <p>26 اگست 2019 .13</p> <p>5 ستمبر 2019 .14</p> <p>13 ستمبر 2019 .15</p> <p>19 ستمبر 2019 .16</p> <p>19 ستمبر 2019 .17</p> <p>1to15 1 ستمبر 2019 .18</p> <p>30 اور 31 اکتوبر 2019 .19</p> <p>31 اکتوبر 2019 .20</p> <p>4to11 نومبر 2019 .21</p>
---	---

.22	15 اور 16 نومبر 2019	یونیورسٹی نے بچوں کے حقوق سے متعلق کنوشن (سی آری) کے سلسلے میں ایک تربیتی و رکشاپ کا انعقاد کیا۔
.23	19 نومبر 2019	سی پی ڈی یوایمٹی نے این سی پی یوایل کے تعاون سے مدرسون کے اساتذہ کے لیے 7 روزہ تربیتی پروگرام کا انعقاد کیا۔
.24	19 نومبر 2019	افتتاحی ڈاکٹر عتیل احمد ڈائریکٹر قومی کونسل برائے فروع اردو زبان (این سی پی یوایل) نئی دہلی۔
.25	27 اور 28 نومبر 2019	تیسرا قومی اردو سوشل سائنس کانگریس مہمان خصوصی پروفیسر عبید اللہ فہد فلاحی صدر شعبہ اسلامیات اے ایم یو صدرارت پروفیسر ایوب خان پرووس چانسلر زیر اہتمام مرکز برائے فروع اردو علوم اور مدارسکول برائے آرٹس اور مالیں ایس)
.26	3 دسمبر 2019	معذور افراد کا بین الاقوامی دن (PWD) منایا گیا۔ راجندر گر، نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف رول ڈپلمنٹ اور پنچاہیت راج، راجندر گر، آئی اے ایس، ڈپٹی ڈائریکٹر جزل، مسز رادھیکار استھو گی نے "کوئی پیچھے نہیں چھوٹے" اس عنوان پر لیکھ دیا۔
.27	16 تا 20 دسمبر 2019	پانچ روزہ اے آئی سی پی ای ٹریننگ اینڈ لرنگ اکیڈمی پروگرام (اے اے اے ایل) بعنوان آرٹیفیشیل انٹلی جنپ منعقد کردہ مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی پائی ٹینک، حیدر آباد، آئی کیوے سی، مانوکی رہنمائی میں کامیابی کے ساتھ 20 دسمبر کو اختتام پذیر ہوا۔
.28	21 دسمبر 2019	مانو نے ملسا ریونیورسٹی آف لا کے ساتھ ایک ایم او یو پر درستخط کیے۔
.29	1 جنوری 2020	آئی ایم سی کی سرکاری ویب سائٹ (www.imemanuu.com) کا ڈاکٹر محمد اسلم پرویز نے آغاز کیا۔
.30	9 جنوری 2020	وال یوم تائیس متاز سائنس دان اور شانتی روپ بھائیا گرا بیو ارڈیافٹنڈ ڈاکٹر شاہد حسیل سی ای او ویکلم ٹرست / ڈی بی ای انڈیا الائنس نئی دہلی نے فاؤنڈیشن ڈے لیکھ دیا۔ بعنوان "یونیورسٹی کیا ہے"، ڈاکٹر محمد اسلم پرویز واؤس چانسلر نے صدارت کی۔
.31	16 اور 17 جنوری 2020	سی پی ڈی یوایمٹی کے زیر اہتمام اردو میڈیم اساتذہ کے لیے 2 روزہ قومی سینیما تدریسی اردو میں عصری مسائل۔
.32	24 جنوری 2020	سی پی ڈی یوایمٹی نے ایک ورکشاپ بعنوان "پر کیٹھیکل تدریس سائنس کا ایک آلہ" اہتمام کیا۔
.33	26 جنوری 2020	یوم جمہوریہ منایا گیا۔ پروفیسر ایوب خان پرووس چانسلر نے تنگاہر ایا۔
.34	27 جنوری 2020	محفل داستان گوئی " داستان عرفان بدھ" - CUCS کے زیر اہتمام، فنکار پونم گرددھانی اور راجھیش کمار۔
.35	29 اور 30 جنوری 2020	دور روزہ قومی سینیما بعنوان "تاریخ سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کی ترقی کا کتیہ اور آصف جاہی حکمرانوں کے دور میں"، زیر اہتمام میں CDS-HKS پاشٹر اک این سی پی یوایل۔
.36	14 فروری 2020	آئی سی سی کے اشتراک سے آئی ایم سی کے زیر اہتمام سینیما ہندوستان اور ایران کے تاریخی تناظر میں تصوف کی اہمیت۔
.37	20 اور 21 فروری 2020	2 روزہ قومی سینیما بعنوان "اردو بولنے والوں کو انگریزی زبان اور ادب کی تعلیم"، سی پی ڈی ایم ایمٹی کے زیر اہتمام۔
.38	23 فروری 2020	بہار کے وزیر اعلیٰ نیش کمار نے درجہنامہ کیمپس میں 2 ہائیلائز کا سنگ بنیاد رکھا۔
.39	24 فروری 2020	یوینین ایچ آرڈی وزیر شری رمیش پوکھریyal نے پائی ٹکنک حیدر آباد کو پروفیسر انیل ڈی سہرابدھے، چیر مین، اے آئی سی پی ای کی نگرانی میں متاز چھاتر اوشوا کما ایوارڈ 2019 پیش کیا
.40	24 اور 25 فروری 2020	ڈاکٹر ناکل پر اشر، ڈاکٹر، وگیان پرسار، ڈپارٹمنٹ آف سائنس اینڈ سائکنالوجی، نئی دہلی مانو آزاد لیک فیٹ 2020 کے مہمان خصوصی تھے۔

اردو سائنس کانگریس 2020 26 فروری 2020	25 اور 26 فروری 2020	.41
قومی سائنس ڈے میں کیا ہم اسٹارڈسٹ سے بنتے ہیں، "خصوصی لیکچر۔"	28 فروری 2020	.42
شعبہ فارسی کے زیر اہتمام این ہی پی یو ایل نئی دہلی کے اشتراک سے منعقدہ بین الاقوامی کانفرنس "فارسی زبان ادب، سائنس، آرٹ، ثقافت اور تہذیب کو فروغ دینے میں خواتین کی شراکت۔"	14 اور 5 مارچ 2020	.43
ڈپارٹمنٹ آف کمپیوٹر سائنس ایڈنفارمیشن ٹکنالوجی نے والکا تھن کو اے ای سی فی ای / ایم ایچ آرڈی کے مطابق فٹ انڈیا مومنٹ شروع کیا۔ واکس چانسلر آئی سی پروفیسر ایوب خان نے فٹ انڈیا کے عہد کاظم کیا۔	4 مارچ 2020	.44
ایچ کے شیر و انی سنٹر برائے دکن اسٹڈیز ایڈنڈ فارسی ڈپارٹمنٹ نے مشترکہ طور پر 37 دیں آں انڈیا فارسی اساتذہ کانفرنس تین روزہ بین الاقوامی کانفرنس تاریخ دکن کی تاریخ فارسی کے ماذدوں کے خصوصی حوالہ کے عنوان سے منعقد کی۔	5 سے 7 مارچ 2020	.45
قومی سینیما ر" اردو میں سماجی علوم کی تدریس، سی پی ڈی یو ایم فی کے زیر اہتمام پروفیسر امیر اللہ خان نے مرکزی خطاب کیا۔ پروفیسر ایوب خان انجمن جوی سی نے صدارت کی۔	5 مارچ 2020	.46
ملت فاؤنڈیشن فار اندسٹری ریسرچ ایڈنڈ ڈولپمنٹ (ایم ایف آئی آرڈی) کے تعاون سے کمپیوٹر سائنس ایڈنڈ افارمیشن ٹکنالوجی ڈپارٹمنٹ کے مانکوڈ ٹکلپ (ایم سی سی) نے ایمیزون ویب سروس کے ساتھ کلاڈ کمپیوٹنگ پر ایک روزہ ورکشاپ کا انعقاد کیا۔	7 مارچ 2020	.47
"ویلفیر بائیولوچی اور جانوروں کی اخلاقیات" کے عنوان پر تو سینی یکچر، آدمیہ ایس کے، امریکن این جی او، زیر اہتمام SOS (حیوانیات)۔	12 مارچ 2020	.48
انڈین پنور ما فلم فیسٹیوں کا افتتاح قومی ایوارڈ یافتہ مسٹر اعجاز خان نے کیا۔ انسٹرکشن میڈیا سینٹر کے سینما کلب سینما تھیک اور ڈائریکٹوریٹ آف فلم فیسٹیو (ڈی ایف ایف) وزارت اففارمیشن ایڈنڈ براؤ کاسٹنگ حکومت ہندے نے اس پروگرام کا اہتمام کیا۔	12 مارچ 2020	.49
شعبہ اردو کی جانب سے بزم ادب کا آغاز (طالب علموں کے ادبی، تعلیمی اور ثقافتی مجلس) افتتاحی سیشن سے ممتاز مصنف، نقاد، پروفیسر بیگ احساس، سابق صدر، شعبہ اردو، یونیورسٹی آف حیدر آباد نے خطاب کیا	12 مارچ 2020	.50
پروفیسر ایوب خان و اکس چانسلر اپارچ اپنے ڈی ڈی ای کے زیر اہتمام پودے لگانے کی مہم کا آغاز کیا۔	18 مارچ 2020	.51

☆☆☆